Tropiciele

Poradnik nauczyciela

Klasa 1. Część 1

W poradniku

- rozkład materiału nauczania i wychowania
- scenariusze zajęć
- teksty i nuty piosenek

WSiP

Autorzy rozkładów materiału: **Agnieszka Kamińska**, **Beata Nadarzyńska**; **Aldona Danielewicz--Malinowska** (treści muzyczne); **Małgorzata Małyska**, **Janusz Woźniak**, **Małgorzata Wróblewska** (wychowanie fizyczne); **Elżbieta Burakowska** (treści matematyczne)

Autorzy scenariuszy zajęć: **Małgorzata Kaczmarek**, **Jolanta Podsiadły**, **Monika Rogalska**, **Anna Tulińska**; **Aldona Danielewicz-Malinowska** (treści muzyczne); **Anna Boboryk** (cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia")
Autorzy scenariuszy zajęć wychowania fizycznego: **Małgorzata Małyska**, **Janusz Woźniak**, **Małgorzata Wróblewska**

Autorzy scenariuszy zajęć *Matematyki w działaniu*: **Michał Lisicki**, **Małgorzata Skura**

Konsultacja treści logopedycznych: **Elżbieta Sachajska**

Konsultacja literacka: **Dorota Koman**

Edycja nut i opracowanie harmoniczne piosenek: **Wojciech Zieliński**

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne sp. z o.o.
Warszawa 2012

Wydanie II zmienione (2013)

ISBN 978-83-02-13675-7 (część 1.)
ISBN 978-83-02-13680-1 (całość)

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne:
Anna Królik (redaktor koordynator), **Małgorzata Uba** (redaktor merytoryczny)
Redakcja techniczna: **Monika Rudnik-Kulikowska**
Projekt okładki: **Ewa Pawińska**, **Barbara Scharf**
Projekt graficzny: **Joanna Wójcicka**, **Marta Jedlińska**
Opracowanie graficzne: **Alicja Kasper**, **Marta Krzywicka**
Zdjęcie na IV s. okładki: **overline/Piotr Ratajski/WSiP**
Skład i łamanie: **Studio DTP Alicja Kasper**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
00-807 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 96
Tel.: 22 576 25 00
Infolinia: **801 220 555**
www.wsip.pl
Druk i oprawa: DROGOWIEC-PL Sp. z o.o., Kielce

Publikacja, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

Szanujmy cudzą własność i prawo.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

„Mów dziecku, że jest dobre, że może, że potrafi...”

Janusz Korczak

„Kiedy rozpoczyna się przygoda życia, wszystkie dzieci są ciekawe świata, kochające siebie, żądne przygód, spontaniczne, wyjątkowe, pełne zachwytu i miłości. Myślą samodzielnie i oryginalnie, korzystając z podpowiedzi pochodzących z własnego wnętrza.
Są skłonne próbować niemal wszystkiego, poznawać nowych ludzi i badać to, co nieznane. Nie boją się niepowodzeń, a gdy coś im się nie udaje, szybko ponownie zbierają siły i zaczynają wszystko od początku.
Nasze zadanie jako nauczycieli jest jednoznaczne, choć często trudne do realizacji: zapobiec zagubieniu tego wrodzonego poczucia szczęścia. Wszystko to, co mówimy i robimy jako nauczyciele, będzie umacniać, albo osłabiać ten zasadniczy fundament”.

Richard Carlson

Mamy nadzieję, że wszystko to, co proponujemy, ten fundament będzie jedynie umacniało.

Autorki

Objaśnienia piktogramu i skrótów występujących w przewodniku

N. – nauczyciel
U. – uczeń, uczniowie
P. – podręcznik
M. – Matematyka
K. – Karty ćwiczeń
W. 1 – „Wyprawka 1”
k. – karta w „Wyprawce 1”
K.u. – *Kuferek ucznia*
NPP – nowa podstawa programowa
– propozycja zadania domowego

Spis treści

Wstęp	7
Lektury w pakiecie „Tropiciele”	11
Poczytaj w domu i w szkole. Propozycje lektur dla klas 1–3	11
Książeczka na dobry początek	14
Rozkład tematów w podziale na tygodnie i dni	14
Rozkład materiału nauczania i wychowania dla klasy pierwszej	15
Scenariusze zajęć	27
I. Witaj, szkoło!	27
1. Rozpoczęcie roku szkolnego	27
2. Witamy w szkole	27
3. Mój pierwszy dzień w szkole	29
4. Wakacyjne wspomnienia	33
5. Moje ulubione zajęcia	34
II. W naszej klasie	36
6. Letnie kreacje	36
7. Zasady naszej klasy	37
8. Nie rób drugiemu, co tobie niemiłe	39
9. Przyroda wokół nas	40
10. Potrafię wiele	42
Scenariusze zajęć *Matematyki w działaniu*	44
Scenariusze zajęć wychowania fizycznego	45
Teksty i nuty piosenek	62
Tropiciele. Część 1	64
Rozkład tematów w podziale na tygodnie i dni	64
Rozkład materiału nauczania i wychowania dla klasy pierwszej	65
Scenariusze zajęć	105
I. Szkolne podróże	105
1. Moja droga do szkoły	105
2. Znaki drogowe	109
3. Zasady ruchu drogowego	112
4. Spotkanie z arą	114
5. Rytmy świata	116
II. Nowinki z mojej szkoły	119
6. Kto pracuje w mojej szkole?	119
7. Rysuję mapy	120

8.	Bezpieczna szkoła	121
9.	Moja klasa	123
10.	Urodziny	127
III.	Złota polska jesień	129
11.	Dary jesieni	129
12.	Jesienny ogród	134
13.	Jesienne złoto	136
14.	W smoczej spiżarni	137
15.	Babie lato	139
IV.	Dbam o siebie i moją klasę	140
16.	U logopedy	140
17.	W zdrowym ciele zdrowy duch	142
18.	Mój tornister	143
19.	Mój dzień	145
20.	Dzień Nauczyciela (dzień do dyspozycji nauczyciela)	148
V.	Mój dom rodzinny	149
21.	Prawa i obowiązki dziecka	151
22.	Gdzie mieszkam?	154
23.	Dobry sąsiad	156
24.	Domy zwierząt	158
25.	Wycieczka *Jaka jest jesień wokół nas?*	159
VI.	W świecie lektur	160
26.	Bohaterowie z ekranu	160
27.	Szkolna biblioteka	162
28.	Pamiątki mamy i taty	163
29.	Komponuję opowiadanie o Plastusiu	164
30.	Pamiętnik	166
	Scenariusze zajęć *Matematyki w działaniu*	168
	Scenariusze zajęć wychowania fizycznego	177
	Scenariusz spotkania z rodzicami. Pasowanie na ucznia	232
	Elementarz muzyczny dla tropiących nauczycieli	235
	Teksty i nuty piosenek	243
	Legenda do funkcji harmonicznych	252

WSTĘP

Tropiciele to cykl podręczników dla klas 1–3 przygotowany z myślą o dzieciach rozpoczynających edukację szkolną w wieku zarówno sześciu, jak i siedmiu lat, dlatego że „Tropiciele" sprawdzą się w klasach z uczniami o zróżnicowanym poziomie gotowości szkolnej. Cykl ten zadowoli także nauczyciela ceniącego samodzielne dochodzenie uczniów do wiedzy i konstruowanie jej przez doświadczenie. Pakiet zapewnia uporządkowany sposób przekazywania wiedzy, pozostawia jednak uczniom możliwość samodzielnych poszukiwań i badań. A nauczyciel ciągle kontroluje ucznia.

Główny nacisk położony jest na **rozwój poznawczy** dziecka dostosowany do jego predyspozycji przez:
– naukę **pisania i czytania ze zrozumieniem**;
– naukę podstaw matematyki, **myślenia matematycznego**;
– kształcenie podstaw **umiejętności zdrowego i bezpiecznego życia**;
– kształcenie podstaw **wychowania patriotycznego i społecznego**;
– kształcenie podstaw **uczestnictwa w kulturze**;
– kształtowanie **postaw twórczych i samodzielnego myślenia**.

Zadanie to jest realizowane z wykorzystaniem **zarówno tradycyjnych**, **jak i współczesnych metod dydaktycznych i psychologicznych**, a sprawdzaniu realizacji tego zadania mają służyć: obserwacja uczniów przez nauczyciela, system prac kontrolnych i samokontrola ucznia.

Główne założenia cyklu to:
– nacisk na podmiotowość i rozwój poznawczy dziecka,
– budowanie poczucia własnej wartości,
– kształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania własnych uczuć,
– inspiracja i rozbudzanie różnorodnych zainteresowań dziecka jako metoda uświadamiania własnych predyspozycji,
– kształtowanie postaw i działań twórczych jako punkt wyjścia do rozwoju wszystkich uzdolnień.

Struktura cyklu

Klasa 1
Książeczka na dobry początek,
Podręczniki (części 1–5),
Karty ćwiczeń (części 1–5),
Matematyka (części 1–5),
Wyprawka (części 1 i 2)
Zajęcia komputerowe – podręcznik z ćwiczeniami i CD-ROM-em.
Materiały uzupełniające:
Zeszyt do ćwiczeń w pisaniu,
Zeszyt z ćwiczeniami matematycznymi,
Karty plastyczne,
CD audio z lekturami.

Klasa 2
Podręczniki (części 1–5),
Karty ćwiczeń (części 1–5),
Matematyka (części 1–5),
Wyprawka (części 1 i 2),
Zajęcia komputerowe – podręcznik z ćwiczeniami i CD-ROM-em.

Klasa 3
semestr 1:
Podręczniki (części 1–2),
Karty ćwiczeń (części 1–2),
Edukacja przyrodnicza. Karty ćwiczeń (część 1),
Matematyka (części 1–2),
Wyprawka (część 1),
Zajęcia komputerowe – podręcznik z ćwiczeniami i CD-ROM-em.
semestr 2:
Podręczniki (części 3-5),
Karty ćwiczeń (części 3-5),
Edukacja przyrodnicza. Karty ćwiczeń (część 2),
Matematyka (części 3–5),
Wyprawka (część 2).

Organizacja materiału

Materiał edukacyjny cyklu „Tropiciele” rozłożony jest na **33 tygodnie** roku szkolnego, które dzielą się na kolejne **dni**. Treści matematyczne zaplanowano w każdym tygodniu na cztery dni nauki.

- **Spiralny układ treści** nawiązuje do rytmu pór roku i tradycyjnych świąt.
- Każda część podręcznika, kart ćwiczeń i matematyki to materiał na **dwa miesiące pracy** (z wyjątkiem części pierwszych, które są poprzedzone *Książeczką na dobry początek*).
- **Kąciki tematyczne** stwarzają możliwość realizacji poszczególnych modułów w zależności od potrzeb i możliwości uczniów.
- **Kolejność wprowadzania liter** nawiązuje do tego, w jaki sposób głoski pojawiają się w mowie dziecka.

Treści nauczania

Nauka czytania

Podstawą nabywania tej umiejętności jest tradycyjna, najwyżej ceniona przez nauczycieli metoda analityczno-syntetyczna. Towarzyszy jej wiele różnorodnych propozycji, które sprawiają, że z pewnością możemy mówić o indywidualizacji nauczania. Ponieważ dzieci przychodzą do szkoły z różnymi umiejętnościami, w tym także czytelniczymi, ważne jest, aby każdy z uczniów znalazł coś dla siebie. Pakiet proponuje zatem dzieciom materiał o zróżnicowanym stopniu trudności. Nauczyciel, określiwszy poziom umiejętności czytania uczniów, będzie dysponował obszernym materiałem do pracy.
Oto nasze propozycje:

- **Czytanie globalne** wzbogacone o metodę zaznaczania sylab zielonymi falbankami.
- **Ćwiczenia na sylabach i prostych wyrazach**, które znajdują się na końcu każdych kart ćwiczeń i są opatrzone nazwą **Czytam sam**. Zaproponowany materiał został osadzony w ciekawych, pełnych zachęty poleceniach, do których nauczyciel może odwoływać się wielokrotnie. Pomysł wywodzi się z zabawy w czytanie opracowanej przez amerykańskiego fizjoterapeutę Glenna Domana.
- **Teksty podstawowe**, czyli teksty elementarzowe, bazujące tylko na poznanych dotychczas literach. Sylaby wyróżniono kolorem, a do słów niemożliwych do zapisania ze względu na nieznajomość liter zastosowano obrazki śródtekstowe.
- **Teksty rozszerzone**, czyli budowane z podstawowego zakresu liter – bez dwuznaków i zmiękczeń – są adresowane do dzieci, które przyszły do szkoły z umiejętnością czytania.
- **Teksty dodatkowe (Poczytanki)** zamieszczono na końcu każdego podręcznika. Jest to zbiór zabawnych opowiadań dla tych uczniów, którzy już czytają, i mogą tę umiejętność doskonalić.
- **Gimnastyka oka i języka** – elementy ćwiczeń z zakresu **technik szybkiego czytania**, np. na poszerzanie pola widzenia, koncentrację czy gimnastykę oka. *Gimnastyka oka i języka* zawiera także wiele ćwiczeń o charakterze logopedycznym, które będą skarbnicą ćwiczeniową każdego nauczyciela. Usprawnią aparat artykulacyjny dzieci i wyrobią dobre nawyki.

Nauka pisania

W pakiecie, oprócz wprowadzenia zarówno dużej, jak i małej liniatury, zwrócono szczególną wagę na ćwiczenia grafomotoryczne, przygotowujące rękę do pisania. W procesie nauki pisania jest bowiem ważny długi okres pisania po śladzie. Karty z ćwiczeniami grafomotorycznymi zawsze pojawiają się w dniu poprzedzającym pisanie nowej litery.

Treści matematyczne

W pakiecie przyjęto konstruktywistyczne podejście do rozwijania pojęć matematycznych, pozostawiono dziecku swobodę w wyborze stosowanej metody, by wzmóc jego zaangażowanie i aktywność. Wykorzystane gry i zabawy pełnią funkcję motywującą, uczą współpracy i współdziałania, skutecznego komunikowania się, oraz przestrzegania reguł i konwencji. Edukacja matematyczna w „Tropicielach" jest wzmocniona ćwiczeniami ***Matematyka w działaniu***. Na oznaczonych stronach zaproponowano podejście czynnościowe – naukę matematyki przez działanie.

Treści społeczno-przyrodnicze

budzą zainteresowanie otaczającym światem, zawierają wiele akcentów proekologicznych. Przedstawiane są za pomocą realistycznych ilustracji i fotografii. Teksty z cyklu „Listy od Hani i Henia" mają za zadanie przybliżyć dzieciom tematy związane z emocjami i problemami wieku wczesnoszkolnego, a dla nauczycieli i rodziców są pretekstem do rozmów o niepokojach sześcio- i siedmiolatków. W scenariuszach odpowiedniego dnia nauczyciel znajdzie pomysły na pracę z tym tekstem podsunięte przez psychologa.

Treści muzyczne

stymulują twórczą aktywność dziecka w działaniu i tworzeniu, pobudzają i rozwijają naturalne skłonności dziecka, kształcą samodzielność w myśleniu i działaniu artystycznym, przygotowują do aktywnego słuchania, muzykowania i tworzenia muzyki. W doborze treści muzycznych uwzględniono trzy kierunki twórczego kształcenia ucznia: percepcyjny, ekspresyjny oraz recepcję sztuki.

Treści plastyczno-techniczne

w dużym stopniu bazują na twórczej aktywności dziecka. Do realizacji treści wykorzystuje się różne techniki: malowanie farbami, kredkami, tuszem, pastą do zębów, wykonywanie wyklejanek, wydzieranek, kolażu oraz różnych form użytkowych (np. z masy solnej, z odpadów).

Kąciki tematyczne

Wiele treści nauczania ujętych jest w kącikach tematycznych:

- **Gimnastyka oka i języka** przygotowuje dziecko do sprawnego czytania. Są tu ćwiczenia oparte m.in. na doskonaleniu słuchu fonematycznego oraz spostrzegawczości. Pojawiają się również elementy ćwiczeń z zakresu technik szybkiego czytania. Są to przede wszystkim ćwiczenia w koncentracji i poszerzaniu pola widzenia.
- **Tropiciele wiedzy**. Jest to kącik poświęcony treściom społecznym i środowiskowym. Jego celem jest rozbudzenie zainteresowania dzieci otaczającym światem i szeroko pojętą nauką. W ciekawej formie dziecko otrzymuje małą porcję wiedzy wykraczającej poza podstawę programową, która ma pobudzić je do dalszych poszukiwań. Kącik ten przygotowuje jednocześnie ucznia do sprawnego korzystania z dodatkowych źródeł informacji.
- **Rondelkolandia** rozbudza zainteresowania kulinarne. Dzieci uczą się, jak w prosty sposób atrakcyjnie wykorzystać produkty spożywcze, a przy okazji poznają zasady bezpiecznego posługiwania się sprzętem gospodarstwa domowego i jego obsługi. Dużą uwagę zwrócono także na higienę przygotowywania i spożywania posiłków. *Rondelkolandia* rozwija również samodzielność i umiejętność współdziałania w grupie, zachęca do angażowania się w zajęcia

kulinarne w domu rodzinnym. Propozycje przygotowania potraw dostosowano do wieku i możliwości dzieci.

- **Warto ich znać**. W tym kąciku prezentowane są sylwetki osób, które pracą i wytrwałością zapisały się w historii świata. W kilku prostych informacjach przekazane są ciekawostki z życia m.in. Mikołaja Kopernika, Krzysztofa Kolumba czy Leonarda da Vinci.
- **Bawimy się z Noni**. Celem tego kącika jest rozwijanie wyobraźni dziecka. W podręczniku zaproponowano dwie formy zabaw:
  – **wysypywanki ortograficzne** utrwalające wyrazy z trudnościami ortograficznymi za pomocą mnemotechnik (haków pamięciowych, Łańcuchowej Metody Skojarzeń, myślenia obrazami), kształtujące rozwój mowy, bogacące zasób słownictwa ucznia;
  – **historyjki obrazkowe** kształtujące wyobraźnię. Treść baśni i legend wykorzystano, by ćwiczyć mówienie, uświadamiać dziecku czasowe następstwo zdarzeń, wspomagać rozwój logicznego myślenia.
- **Ćwiczymy z Noni** to karty powtórzeniowe podsumowujące umiejętności zdobyte w ciągu kilku ostatnich dni – występują w *Kartach ćwiczeń* i w *Matematyce*.
- **Kąciki muzyczne:**
  – **Piórkiem, dźwiękiem i pędzelkiem** poświęcono treściom artystycznym. Kącik ten ma za zadanie rozwijać wrażliwość artystyczną i wyobraźnię dziecka przez wskazywanie powiązań między muzyką a malarstwem.
  – **Abecadło muzyczne** i **Abecadło instrumentów** zaznajamiają dziecko z podstawami wiedzy z zakresu edukacji muzycznej.
- **„Listy od Hani i Henia”** to seria opowiadań (czytana przez dorosłego) o życiu uczniów w klasie pierwszej, które mają pomóc dzieciom w rozumieniu własnych emocji, poznawaniu nowych wzorów myślenia i działania. To także wspaniale podany program wychowawczy.
- **Matematyka w działaniu**. Ten kącik prezentuje treści matematyczne w sposób umożliwiający dziecku praktyczne działanie. Celem kącika jest nauka matematyki przez doświadczanie.
- **Czytam sam** to strony z ćwiczeniami doskonalającymi technikę czytania. Materiałem do pracy w tym kąciku są sylaby (otwarte i zamknięte), zlepki sylabowe, wyrazy i zdania. Oryginalnym ćwiczeniem jest czytanie logotomów. Polega ono na odczytywaniu, powtarzaniu i śpiewaniu materiału sylabowego, który nie ma odpowiednika znaczeniowego w języku polskim, np. *liku*, *teko*, *toloko*, *kelut*. Podczas pracy z logotomami dziecko jest zwolnione z odpowiedzialności za sens słowa. Jego zadaniem jest tylko jak najszybsze odczytanie dziwolągów językowych. Doskonali w ten sposób jedynie technikę składania liter. Jeżeli dziecko popełnia w odczytywaniu tego materiału błędy, nie należy ich poprawiać. Z czasem będzie tych błędów coraz mniej. Uczeń, bawiąc się, nabiera wewnętrznej motywacji do doskonalenia swojej kompetencji w czytaniu. Dopiero umiejętność swobodnego zbierania liter sprawia, że można wejść w przestrzeń czytania ze zrozumieniem.
- **Poczytanki** to dodatkowe teksty w formie opowiadań o smokach dla dzieci pracujących szybciej. Każda poczytanka jest związana treściowo z tematem tygodnia, a nauczyciel może wykorzystywać jej tekst na wiele sposobów – pomysły zamieszczono w scenariuszu lekcji.

Lektury w pakiecie „Tropiciele”

1. Maria Kownacka, *Plastusiowy pamiętnik*.
   Jacob i Wilhelm Grimm, *Jaś i Małgosia* (oprac. Bogusław Michalec; w kąciku *Bawimy się z Noni*).
2. Jan Brzechwa, *Sójka*.
   Jacob i Wilhelm Grimm, *Muzykanci z Bremy* (w kąciku *Bawimy się z Noni*).
3. Kornel Makuszyński, *120 przygód Koziołka Matołka*.
   Hans Christian Andersen, *Nowe szaty cesarza* (w kąciku *Bawimy się z Noni*)
   Jan Brzechwa, *Leń*.
4. Jan Brzechwa, *Żaba*.
   Charles Perrault, *Śpiąca królewna* (w kąciku *Bawimy się z Noni*).
   Czesław Janczarski, *Jak Wojtek został strażakiem*.
5. Tove Jansson, *Opowiadania z Doliny Muminków*.
   Wanda Chotomska, *Legenda o Smoku ze Smoczej Jamy* (w kąciku *Bawimy się z Noni*).
   Jan Brzechwa, *Przyjście lata*.

Poczytaj w domu i w szkole. Propozycje lektur do klas 1–3 zalecanych przez Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne

Klasa 1

1. Liliana Bardijewska, *Zielony Wędrowiec*.
2. Jan Brzechwa, *Globus*, *Sójka*, *Leń*, *Żaba*, *Przyjście lata*.
3. Wanda Chotomska, *Legenda o Smoku ze Smoczej Jamy*.
4. Wanda Chotomska, *Wars i Sawa*.
5. Czesław Janczarski, *Jak Wojtek został strażakiem*.
6. Mira Jaworczakowa, *Jacek, Wacek i Pankracek*.
7. Grzegorz Kasdepke, *Bon czy ton. Savoir-vivre dla dzieci*, CD – czyta Anna Seniuk.
8. Maria Kownacka *Plastusiowy pamiętnik*.
9. Kornel Makuszyński, Marian Walentynowicz *120 przygód Koziołka Matołka*.
10. Anna Onichimowska, *Piecyk, czapeczka i budyń*.
11. Janina Porazińska, *O dwunastu miesiącach*.
12. Janina Porazińska, *Szewczyk Dratewka*.
13. Julian Tuwim, *Słoń Trąbalski*.

Klasa 2

1. Grażyna Bąkiewicz, *Korniszonek*.
2. Michael Bond, seria o Misiu Paddingtonie, CD – czyta Artur Barciś.
3. Frances Hodgson Burnett, *Mała księżniczka*.
4. Dorota Gellner, *Zając*.
5. Tove Jansson, *Co było potem?*
6. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Małe królestwo królewny Aurelki*.
7. Grzegorz Kasdepke, *Bon czy ton*. *Savoir-vivre dla dzieci*.
8. Katarzyna Kotowska, *Jeż*.
9. Maria Ewa Letki, *Królewna w koronie*.
10. Mira Lobe, *Babcia na jabłoni*.
11. Hugh Lofting, *Doktor Dolittle i jego zwierzęta*.
12. Anna Onichimowska, *Koniec świata i poziomki*.

13. Artur Oppman, *Bazyliszek*.
14. Joanna Papuzińska, *Nasza mama czarodziejka*.
15. Renata Piątkowska, *Dziadek na huśtawce*.
16. Michał Rusinek, *Jak robić przekręty. Poradnik dla dzieci*.
17. Julian Tuwim, *Lokomotywa*.
18. Julian Tuwim *Warzywa*.
19. Martin Widmark, seria *Biuro detektywistyczne Lassego i Mai*.
20. Maciej Wojtyszko, *Trzynaste piórko Eufemii*.

Klasa 3

1. Hans Christian Andersen, *Księżniczka na ziarnku grochu*.
2. Richard i Florence Atwater, *Pan Popper i jego pingwiny*.
3. Henryk Bardijewski, *Baśń o latającym dywanie*.
4. Christina Björk, *Linnea w ogrodzie Moneta*.
5. Iwona Chmielewska, *Pamiętnik Blumki*.
6. Joanna M. Chmielewska, *Historia srebrnego talizmanu*.
7. Anna Czerwińska-Rydel, *Jaśnie Pan Pichon*.
8. Roald Dahl, *Matylda*.
9. Barbara Gawryluk, *Mali bohaterowie*.
10. Aneta Górnicka-Boratyńska, *Zielone pomarańcze, czyli PRL dla dzieci*.
11. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Siedmiu wspaniałych*.
12. Erich Kästner, *35 maja*.
13. Ludwik Jerzy Kern, *Ferdynand Wspaniały*.
14. Ludwik Jerzy Kern, *Karampuk*, CD – czyta Artur Barciś.
15. Wanda Markowska, Anna Milska, *Baśnie z dalekich wysp i lądów*.
16. Alan Alexander Milne, *Kubuś Puchatek*, *Chatka Puchatka*, CD – czyta Janusz Gajos.
17. Joanna Olech, *Pompon w rodzinie Fisiów*.
18. Klemens Oleksik, *Czarownica znad Bełdan*.
19. Joanna Papuzińska, *Asiunia*.
20. Eliza Piotrowska, *Żółte kółka*.
21. Otfried Preussler, *Malutka czarownica*.
22. Danuta Wawiłow, *Ja chcę mieć przyjaciela*.
23. Margery Williams, *Aksamitny królik*, CD – czyta Piotr Fronczewski.

Klasy 1–3

Od decyzji Nauczyciela zależy, w której klasie omawia wybraną lekturę lub jej fragment.

1. Heather Amery, *Mity greckie dla najmłodszych*.
2. Hans Christian Andersen, wybrane baśnie, m.in. *Dziewczynka z zapałkami*, *Brzydkie kaczątko*.
3. Marcin Brykczyński, *Ni pies, ni wydra*.
4. Jan Brzechwa, wybrane utwory, m.in. *Pchła Szachrajka*; *Szelmostwa Lisa Witalisa*.
5. Ezop, wybrane bajki.
6. René Goscinny, Jean-Jacques Sempé, wybrane opowiadania z serii o Mikołajku.
7. Jacob i Wilhelm Grimm, wybrane baśnie, m.in. *Pastuszek*, *Jaś i Małgosia*, *Czerwony Kapturek* i inne.
8. Tove Jansson, seria książek o Muminkach.
9. Grzegorz Kasdepke, *Co to znaczy?...*
10. Grzegorz Kasdepke, *Mity dla dzieci*.

11. Ludwik Jerzy Kern, *Wiersze dla dzieci*.
12. Maria Krüger, *Karolcia*.
13. Edward Lear, utwory ze zbioru *Dong, co ma świecący nos*.
14. Astrid Lindgren, *Dzieci z Bullerbyn*, *Mio, mój Mio*, *Madika* i inne.
15. Roman Pisarski, *O psie, który jeździł koleją*.
16. Małgorzata Strzałkowska, *Rady nie od parady*, *Wiersze, że aż strach*, *Leśne głupki i coś*.
17. Julian Tuwim, wybrane utwory.
18. Danuta Wawiłow, wybrane wiersze, CD *Rozśmieszanki, rozmyślanki, usypianki*, czytają Edyta Jungowska, Jerzy Stuhr i Maciej Stuhr; CD *Był sobie król* – wiersze Danuty Wawiłow i Olega Usenko, Wiery Badalskiej i Jerzego Harasymowicza czyta Jerzy Stuhr.

Tropiciele to…

- **łagodne wejście w życie szkolne** – wydzielona ***Książeczka na dobry początek*** na 2 pierwsze tygodnie września;
- **lekki plecak** – co 2 miesiące zmiana podręcznika, kart ćwiczeń i matematyki;
- **innowacyjne metody nauczania** – trening pamięci wzrokowej i słuchowej, techniki szybkiego czytania, ćwiczenia logopedyczne, czytanie logotomów, techniki biznesowe (kontrakt klasowy, biznesplan), techniki psychologiczne (mapa myśli);
- **nastawienie na podmiotowość ucznia** – wzmacnianie pozytywne, prawa dziecka, kontrakt klasowy; duży nacisk na sferę uczuć ucznia oraz relacje z rówieśnikami;
- **kąciki tematyczne** z ciekawymi materiałami rozbudzającymi zainteresowania;
- **grafika wysokiej klasy** – rysunki przygotowane przez najlepszych polskich ilustratorów, zachęcające do interpretacji tekstu, techniki graficzne stymulujące wyobraźnię, zachęcające do naśladowania oraz własnych eksperymentów artystycznych.

… najlepsze zdobycze polskiej edukacji w nowoczesnej odsłonie!

KSIĄŻECZKA NA DOBRY POCZĄTEK

Rozkład tematów w podziale na tygodnie i dni

I. Witaj szkoło!	II. W naszej klasie
1. Rozpoczęcie roku szkolnego	**6.** Letnie kreacje
2. Witamy w szkole	**7.** Zasady naszej klasy
3. Mój pierwszy dzień w szkole	**8.** Nie rób drugiemu, co tobie niemiłe
4. Wakacyjne wspomnienia	**9.** Przyroda wokół nas
5. Moje ulubione zajęcia	**10.** Potrafię wiele

KSIĄŻECZKA NA DOBRY POCZĄTEK

Rozkład materiału nauczania i wychowania dla klasy pierwszej*

I. Witaj, szkoło!								
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 1. **Rozpoczęcie roku szkolnego**	Przedstawienie się U., wypowiadanie imion. Analiza i synteza słuchowa imion U. Dłuższe wypowiedzi na temat uroczystego rozpoczęcia roku szkolnego.		Ozdobienie dowolną techniką wizytówki z własnym imieniem.	Osoby, do których pierwszoklasista może się zwrócić w szkole z prośbą o pomoc.	Strój dostosowany do warunków atmosferycznych.		Bezpieczeństwo w drodze z domu do szkoły i ze szkoły do domu. Bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji miejskiej.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich			W. 1					
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d		4.1)	5.2) 5)	6.2) b		9.2) c	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Uczestniczy w ćwiczeniach rytmiczno-ruchowych • Przestrzega reguł obowiązujących w zabawach • Zna zagrożenia ze strony ludzi, wie, do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić z prośbą o pomoc • Wie, że należy bezpiecznie poruszać się po drogach i korzystać ze środków komunikacji miejskiej • Obdarza uwagą dzieci i dorosłych, słucha ich wypowiedzi i chce zrozumieć, co przekazują • Komunikuje w jasny sposób swoje spostrzeżenia, odczucia i potrzeby • Wypowiada się na temat uroczystego rozpoczęcia roku szkolnego • Ubiera się stosownie do pogody •								
Dzień 2. **Witamy w szkole**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat rysunku ilustrującego treść tekstu M. Strzałkowskiej *Piosenka na dobry początek*.	Nauka *Piosenki na dobry początek*.	Wykonanie portretu kolegi z ławki, któremu można zaufać, do którego moż-	Zabawy integrujące: „Poznajmy się", „Witam tych, którzy...". Emocje związane z pójściem do szkoły. Przestrzeganie		Dzień bez matematyki		Niesienie pomocy (wsparcia) kolegom, którzy źle znoszą pójście do szkoły,

* Aktywność ucznia w zakresie edukacji wychowania fizycznego została uwzględniona w rozkładzie materiału oddzielnie, w tabelkach na końcu każdego tygodnia.

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	Opowiadanie sytuacji przedstawionej na obrazku. Wypowiedzi na temat zewnętrznego wyglądu budynku szkoły oraz wystroju sal lekcyjnych. Czytanie globalne.	Rozpoznawanie dźwięków związanych z wakacjami.	na zwrócić się z prośbą o pomoc.	zasad zgodnej zabawy i współpracy z rówieśnikami.				rozłąkę z rodzicami, zabawkami i domem rodzinnym.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 3, 4, 5	P. s. 3 CD – *Piosenka na dobry początek*, odgłosy wakacji	W. 1					
Odniesienia do NPP		3.1) 2) 5)	4.1)	5.2) 5)				11.5)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat zachowania i emocji związanych z pierwszym dniem w szkole, lęku przed nowym miejscem i nowymi kolegami • Wypowiada się na temat rysunku ilustrującego treść piosenki M. Strzałkowskiej *Piosenka na dobry początek* • Wypowiada się na temat budynku swojej szkoły i szkoły z ilustracji w podręczniku • Dostrzega podobieństwa i różnice w wyglądzie zewnętrznym szkół oraz w wyglądzie sal lekcyjnych, korytarzy • Czyta globalnie wyrazy • Wykonuje portret kolegi z ławki dowolną techniką • Przestrzega zasad zgodnej zabawy i współpracy z rówieśnikami • **Ponadpodstawowe** • Opowiada sytuację przedstawioną na obrazku • Nazywa emocje związane z pójściem do szkoły • Próbuje rozwiązywać konflikty • Wspiera uczniów, którzy źle znoszą pójście do szkoły, rozłąkę z rodzicami i domem rodzinnym •								
Dzień 3. **Mój pierwszy dzień w szkole**	Wielozdaniowe wypowiedzi U. na temat wysłuchanego opowiadania *Jak to będzie?* Opowiadanie sytuacji, która zdarzyła się Hani i Heniowi w szkole w odniesieniu do własnych doświadczeń w związku		Kolorowanie Noni – laleczki na kłopoty – według podanego wzoru.	Pomaganie potrzebującym pomocy, przezwyciężanie lęku w trudnych sytuacjach z pomocą kolegów, N. i laleczki na kłopoty. Ustalenie obowiązków dyżurnego w klasie.		Wyszukiwanie na obrazkach przedmiotów zbliżonych kształtem. i wielkością. Łączenie przedmiotów w pary.		

	z pierwszym dniem w szkole oraz z treścią opowiadania. Wypowiedzi na temat Noni – laleczki na kłopoty. Analiza i synteza słuchowa imion U. oraz wyrazów związanych ze szkołą. Układanie pytań i odpowiedzi do tekstu *Jak to będzie?* Ćwiczenia grafomotoryczne.							
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 6, 7 CD – *Jak to będzie?*		P. s. 8			P. s. 9		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d, e, f		4.1)	5.1) 2)		7.1) a, c, d		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem opowiadania • Wypowiada się na temat wysłuchanego opowiadania • Opowiada o szkolnym zdarzeniu związanym z pierwszym dniem w szkole • Opisuje laleczkę Noni • Dokonuje analizy i syntezy słuchowej wyrazów • Układa pytania i odpowiedzi • Kreśli linie i kształty literopodobne • Koloruje laleczkę na kłopoty według podanego wzoru • Ustala obowiązki dyżurnego • Klasyfikuje przedmioty według kształtów i wielkości – rozumie pojęcia wielkościowe: **większy** – **mniejszy** • Rozumie pojęcie **para** • **Ponadpodstawowe** • Opisuje laleczkę Noni • Pomaga potrzebującym w przezwyciężeniu lęku •								
Dzień 4. **Wakacyjne wspomnienia**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat pamiątek przywiezionych z wakacji. Odwoływanie się do wspomnień U. oraz treści zagadek. Udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące miejsc,	Ćwiczenia muzyczne. Zabawa ruchowa.			Charakterystyka miejsc, w których U. spędzali wakacje, z uwzględnieniem krajobrazu, roślinności, zwierząt oraz strefy klimatycznej.	*Matematyka w działaniu.* Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych. Klasyfikowanie figur według kształtów i kolorów. Kolorowanie figur geometrycznych.	*Kuferek wakacyjnych wspomnień* – ozdabianie według własnego pomysłu pudełka – kuferka	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	w których U. wypoczywali. Nazywanie obrazków, dzielenie wyrazów na sylaby. Analiza i synteza słuchowa wyrazów związanych z wakacjami. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania.						na wakacyjne wspomnienia i skarby.	Różny status materialny ludzi i związane z nim miejsce oraz sposób spędzania wakacji.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 12, 14, 15	CD z dowolną muzyką				P. s. 10, 11, 13 K.u.		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d, f 1.3) c	3.1)			6.1) a	7.1) c, d	9.2) a, b	11.6)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat pamiątek z wakacji i wakacyjnych wspomnień • Rozwiązuje zagadki • Odpowiada na pytania dotyczące miejsc wakacyjnego wypoczynku • Dokonuje analizy i syntezy słuchowej wyrazów • Kreśli linie i kształty literopodobne • Ozdabia kuferek na wakacyjne wspomnienia • Dba o ład i porządek w miejscu pracy • Wie, że ludzie mają różny status materialny i dlatego nie należy chwalić się bogactwem ani dokuczać U., którzy żyją w warunkach trudniejszych • Realizuje proste schematy rytmiczne • Rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (koło, trójkąt, kwadrat) • Umie klasyfikować figury według kolorów i kształtów • **Ponadpodstawowe** • Opisuje miejsca wakacyjnego wypoczynku, uwzględniając krajobraz, roślinność, zwierzęta oraz strefę klimatyczną •								
Dzień 5. **Moje ulubione zajęcia**	Wycieczka po szkole. Poznanie miejsc, w których uczą się inni. Wypowiedzi na temat osób spotykanych na korytarzu			Bezpieczne miejsca zabaw w szkole. Osoby pracujące w szkole. Zwracanie się do pracowników szkoły z szacunkiem.		Porównywanie wielkościowe: **większy** – **największy**, **mniejszy** – **najmniejszy**. Dostrzeganie różnic na obrazkach		Przestrzeganie reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej i w świecie dorosłych.

	szkolnym i w różnych innych miejscach w szkole. Odpowiedzi na pytania dotyczące ulubionych zajęć U., w tym również udziału w zajęciach dodatkowych, pozalekcyjnych, na podstawie doświadczenia U. i ilustracji w *Książeczce na dobry początek*. Analiza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **o**. Rozwijanie spostrzegawczości. Wykonywanie zadania zgodnie z instrukcją.					– analiza i synteza wzrokowa.		Grzeczne, kulturalne i życzliwe zwracanie się do wszystkich.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 16, 18, 19					P. s. 17, 18		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d, f			5.2) 5) 6) 7)		7.1) b, d		11.1)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wie, gdzie znajduje się sala, w której się uczy • Nazywa pracowników szkoły • Wypowiada się na temat ulubionych zajęć szkolnych i pozaszkolnych oraz miejsc, w których się one odbywają • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów z głoską **o** • Wykonuje zadania zgodnie z instrukcją • Doskonali spostrzegawczość • Zwraca się z szacunkiem do pracowników szkoły • Wie, gdzie może bezpiecznie się bawić w szkole • Wie, kto pracuje w szkole i do kogo może zwrócić się o pomoc • Przestrzega reguł • Rozumie pojęcia wielkościowe: **największy** – **najmniejszy** • Dokonuje porównywania wielkościowego • Wypełnia rysunek konturowy barwną plamą • Dostrzega podobieństwa i różnice na obrazkach • Uzupełnia obrazki elementami • **Ponadpodstawowe** • Wie, jakie są obowiązki pracowników szkoły • Ustala reguły zabawy •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	200 min	45 min	45 min	45 min	45 min	135 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 1. tydzień września (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Jestem i bawię się z innymi. Integracja grupy (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną przez uczestnictwo w grach i zabawach organizacyjno-porządkowych. – Przestrzega reguł w grach i zabawach organizacyjno-porządkowych.	1) zabawy organizujące grupę za pomocą muzyki (sygnałów dźwiękowych); 2) zabawy wzrokowe z kostką, lizakiem, berek grupujący, berek z szarfami; taniec integracyjny, np. krakowiak; 3) ustalenie zasad obowiązujących w czasie zajęć wychowania fizycznego; 4) obserwacja umiejętności ruchowych w zabawach.	**Podstawowe** • Uczestniczy aktywnie w zabawach organizacyjno-porządkowych. • Stara się przestrzegać reguł podczas zabaw. **Ponadpodstawowe** • Przestrzega reguł podczas zabaw.
W zdrowym ciele zdrowy duch. Kształtowanie nawyków higienicznej postawy (45 min)	10.4) Wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i że można im zapobiegać poprzez (...) przestrzeganie higieny (...).	– Przestrzega zasad higieny w czasie posiłków i zajęć.	1) zabawy symulacyjne – nawyk mycia rąk; 2) odpoczynek zapobiegający zmęczeniu fizycznemu i umysłowemu – zabawy relaksujące: masażyki, ćwiczenia oddechowe; 3) taniec na siedząco, np. do melodii *Ojciec Wirgiliusz*; 4) ćwiczenia zapobiegające zniekształceniom stóp i kształtujące prawidłową postawę podczas siedzenia, stania.	**Podstawowe** • Wykonuje w grupie ćwiczenia zapobiegające zmęczeniu. • Przestrzega podstawowych zasad higieny w czasie ćwiczeń i po ćwiczeniach ruchowych. **Ponadpodstawowe** • Określa, kiedy jest zmęczony, i przy pomocy N. dobiera sposób odpoczynku.
Taniec łączy. Przestrzeganie zasad w czasie tańców i zabaw z muzyką (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Wykonuje tańce wspomagające integrację.	1) ćwiczenia rytmizacji; 2) pożegnalny taniec integracyjny.	**Podstawowe** • Uczestniczy w tańcu integracyjnym. • Odtwarza schemat ruchu w tańcu integracyjnym. **Ponadpodstawowe** • Proponuje zmodyfikowany układ choreograficzny do poznanego tańca integracyjnego.

* Podany w tabeli rozkład materiału obejmuje 135 minut wychowania fizycznego, a pozostałe 45 minut nauczyciel realizuje podczas zajęć śródlekcyjnych.

II. W naszej klasie								
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 6. **Letnie kreacje**	Rozwiązywanie rebusu sylabowego. Wypowiedź U. na temat mody. Ćwiczenia grafomotoryczne. Kolorowanie obrazka według kodu.	Utrwalenie *Piosenki na dobry początek*. Akompaniament do piosenki.		Zgodna współpraca z rówieśnikami.		Orientacja w schemacie własnego ciała: **lewa ręka**, **prawa ręka**, **lewa strona**, **prawa strona** itp. Określanie położenia przedmiotów względem obiektu. Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych. Kolorowanie figur geometrycznych według kodu, dorysowywanie drugiej połowy figury – kolorowanie obrazków.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 21–23	P. s. 3 CD – *Piosenka na dobry początek*				P. s. 20–23		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) a, d, e, f	3.1) 2) 3) 5)	4.1)	5.1) 2)	6.2) a	7.1) b, c, d, e, f		

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Kreśli linie i kształty literopodobne • Koloruje obrazek według kodu • Zgodnie współpracuje z rówieśnikami w zabawie • Śpiewa *Piosenkę na dobry początek* ze słuchu i z pamięci • Uczestniczy w ćwiczeniach rytmiczno-ruchowych • Orientuje się w schemacie własnego ciała: **lewa ręka**, **prawa ręka**, **lewe oko**, **prawe oko** itp. • Umie usytuować przedmioty w przestrzeni względem podanego obiektu • Poprawnie rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (koło, trójkąt, kwadrat, prostokąt) • Umie dorysować drugą połowę figury •

Ponadpodstawowe • Tworzy akompaniament do piosenki na znanych sobie instrumentach perkusyjnych •

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Dzień 7. **Zasady naszej klasy**	Wysłuchanie wiersza Emilii Wazner *Wyspa Tolerancji*. Wielozdaniowe wypowiedzi U. na temat zachowań tolerancyjnych na podstawie własnych doświadczeń i treści wiersza. Opisywanie różnic między ilustracjami. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania. Analiza i synteza słuchowa wyrazów.	Nauka piosenki *Pierwszaczek*.		Przypomnienie obowiązków dyżurnego. Ocena dotychczasowych dyżurów. „Pożyczamy i oddajemy..." – scenki dramowe		Analiza i synteza wzrokowa. Liczenie, przeliczanie przedmiotów na ilustracji. Klasyfikowanie.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 24, 26, 27					P. s. 25		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d, e, f	3.1) 2) 5)		5.1) 2)		7.1) a, c, d 7.2) a		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem wiersza • Wypowiada się na temat własnego zachowania • Przeprowadza analizę i syntezę słuchową wyrazów • Kreśli kształty literopodobne • Zna obowiązki dyżurnego • Dostrzega i zaznacza różnice na ilustracji • Przelicza i tworzy rysunki równoliczne • Umie klasyfikować przedmioty • **Ponadpodstawowe** • Opisuje różnice między ilustracjami •								
Dzień 8. **Nie rób drugiemu, co tobie niemiłe**	Słuchanie fragmentu wiersza Wandy Chotomskiej *Nie płacz, mała*.		Praca plastyczna *Przyjazny stworek na dobry humorek* (kredki lub farby).	Zgodne uczestnictwo w pracy grupowej.		Dostrzeganie związków i zależności.		

	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat zachowania w pierwszym dniu w szkole, lęku przed nowym miejscem, nowymi kolegami. Nazywanie emocji. Opisywanie sytuacji przedstawionej na ilustracji. Ćwiczenia grafomotoryczne. Analiza i synteza słuchowa wyrazów.			Nazywanie emocji. Szukanie sposobów na poprawę humoru.		Liczenie, przeliczanie przedmiotów na ilustracji. Klasyfikowanie przedmiotów według ich przeznaczenia.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 28–31					P. s. 29–31		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d, e, f		4.1)	5.1) 2)		7.1) c, d 7.2) a		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha z uwagą fragmentu wiersza • Wypowiada się na temat zachowania w pierwszym dniu spędzonym w szkole • Kreśli kształty literopodobne • Przeprowadza analizę i syntezę słuchową wyrazów • Przestrzega ładu i porządku w miejscu pracy • Dostrzega związki i zależności • Liczy i porównuje liczbę przedmiotów na ilustracji • Wskazuje obrazek z większą liczbą elementów • Umie klasyfikować przedmioty według ich przeznaczenia • **Ponadpodstawowe** • Nazywa emocje • Opisuje sytuację przedstawioną na ilustracji • Opowiada o swoim pierwszym dniu w szkole • Szuka sposobów na poprawę humoru •								
Dzień 9. **Przyroda wokół nas**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat wyglądu ogrodu warzywnego i sadu jesienią. Nazywanie czynności wykonywanych przez ogrodnika i sadownika.				Wysłuchanie efektów dźwiękowych: łąka, jezioro, góry. Rozpoznawanie i nazywanie roślin rosnących w ogrodzie warzywnym i w sadzie.	Klasyfikowanie przedmiotów według ich przeznaczenia. Rozpoznawanie figur geometrycznych.		

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	Ćwiczenia grafomotoryczne. Analiza i synteza słuchowa nazw owoców i warzyw. Rozwiązywanie zagadek o porach roku. Kształcenie spostrzegawczości. Nauka na pamięć wiersza Joanny Papuzińskiej *Już się jesień...*				Czynności wykonywane przez sadownika i ogrodnika. Zmiany zachodzące w przyrodzie w poszczególnych porach roku.			
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 32–37				P. s. 33 CD – efekty dźwiękowe: łąka, jezioro, góry.	P. s. 34, 35		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d, f	3.5)			6.1) a, c 6.2) c	7.1) a, c, d		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat wyglądu ogrodu i sadu jesienią • Kreśli kształty literopodobne • Przeprowadza analizę i syntezę słuchową nazw owoców i warzyw • Rozwiązuje zagadki • Rozpoznaje i nazywa rośliny rosnące w ogrodzie i sadzie • Uważnie słucha dźwięków i je rozpoznaje • Umie klasyfikować przedmioty według ich przeznaczenia • Poprawnie rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (koło, trójkąt, kwadrat, prostokąt) • Recytuje wiersz z pamięci • **Ponadpodstawowe** • Nazywa czynności ogrodnika i sadownika • Opisuje zmiany pór roku •								
Dzień 10. **Potrafię wiele**	Wypowiedzi na temat ilustracji przedstawiającej jesień w lesie. Ćwiczenia grafomotoryczne. Analiza i synteza słuchowa wyrazów.	Wysłuchanie ilustracji dźwiękowych: ruch uliczny, las, szum morza, wiejskie podwórko.		Właściwe zachowanie w lesie. Zgodna współpraca podczas przygotowywania scenek pantomimicznych.	Jesień w lesie – rośliny i zwierzęta.	Analiza i synteza wzrokowa. Porównywanie wysokości domów na ilustracji – pojęcia **najwyższy** – **najniższy**.		

	Scenki pantomimiczne dotyczące właściwego i niewłaściwego zachowania ludzi w lesie. Rozwijanie spostrzegawczości.					Klasyfikowanie figur geometrycznych według koloru i kształtu.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 38–41	P. s. 42 CD				P. s. 40		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d, f 1.3) a, b	3.5)		5.1) 2)	6.1) a, b	7.1) a, b, d		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat ilustracji • Kreśli kształty literopodobne • Przeprowadza analizę i syntezę słuchową wyrazów • Bierze udział w zabawie teatralnej • Wie, jak właściwie zachować się w lesie • Współpracuje w grupie • Nazywa rośliny i zwierzęta mieszkające w lesie • Poprawnie wskazuje i nazywa **najwyższy** i **najniższy** obiekt na obrazku • Poprawnie rozpoznaje figury geometryczne • **Ponadpodstawowe** • Opisuje jesień w lesie, odwołując się do własnych doświadczeń • Wie, na czym polega pantomima i czym zajmuje się mim •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 2. tydzień września (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Magiczne ręce dzieci. Rzuty i chwyty lewą i prawą ręką z użyciem różnych przyborów (45 min)	10.2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować.	– Wykonuje rzuty małymi przedmiotami lewą i prawą ręką w miejscu. – Wykonuje rzuty małymi przedmiotami lewą i prawą ręką w ruchu.	1) gimnastyka rąk, ramion, mięśni, m.in. z wykorzystaniem zabaw muzyczno-ruchowych (np. „Samolot", „Deszczyk"); 2) planowanie toru rzutu – ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowo-przestrzennej; przewidywanie trajektorii lotu; 3) ćwiczenia w mięciu papieru prawą i lewą ręką; ćwiczenia mięśni rąk; 4) zabawy rzutne z woreczkami, chusteczkami, papierowymi kulami piłeczkami, w miejscu i w ruchu, prawą i lewą ręką.	**Podstawowe** • Przygotowuje ręce, ramiona, mięśnie do wykonywania rzutów. • Podejmuje próby rzutów małymi przedmiotami, zarówno lewą, jak i prawą ręką, z pozycji stojącej w miejscu. • Podejmuje próby rzutów małymi przedmiotami, zarówno lewą, jak i prawą ręką, w pozycji w ruchu. **Ponadpodstawowe** • Rzuca małymi przedmiotami, zachowując planowany tor rzutu.
Sprytni jak wiewiórki. Rzuty małymi przedmiotami do celu, naprzemienne wyrzucanie piłeczek (45 min)	10.2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować.	– Wykonuje rzuty małymi przedmiotami lewą i prawą ręką w miejscu. – Wykonuje rzuty małymi przedmiotami lewą i prawą ręką w ruchu.	1) gimnastyka rąk, ramion, mięśni, m.in. z wykorzystaniem zabaw muzyczno-ruchowych („Orzeszki", „Deszczyk" z modyfikacjami); 2) planowanie toru rzutu – ćwiczenia koordynacji wzrokowo-ruchowo-przestrzennej; przewidywanie trajektorii lotu; 3) zabawy rzutne z woreczkami (w tym woreczkiem – piramidą), chusteczkami, papierowymi kulami piłeczkami, w miejscu i w ruchu, prawą i lewą ręką; 4) wyrzucanie piłeczek do żonglowania prawą i lewą ręką.	**Podstawowe** • Rzuca małymi przedmiotami, trafiając do celu. • Podejmuje próby naprzemiennego wyrzucania dwóch piłeczek. **Ponadpodstawowe** • Co najmniej dwa razy po kolei wyrzuca i łapie piłeczki podczas żonglowania.
Dzieci naśladowcami zwierząt. Zabawy ruchowe z naśladowaniem ruchu zwierząt (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną, uczestnicząc w ruchowych ćwiczeniach indywidualnych. – Przestrzega zasad bezpiecznego uczestnictwa w ruchowych ćwiczeniach indywidualnych.	1) zabawy w naśladowaniu zwierząt, np. kangurów, żabek, zajęcy, bocianów; „Wyścig wróbelków", „Chodzi lisek koło drogi"; 2) ćwiczenia rozciągające, np. rowerek, kołyska; 3) diagnoza wstępna – obserwacja umiejętności ruchowych U.; 4) zasady bezpiecznego wykonywania ćwiczeń w sali gimnastycznej.	**Podstawowe** • Uczestniczy w ćwiczeniach naśladujących np. ruchy zwierząt. • Podejmuje próby wykonywania ćwiczeń rozciągających, takich jak kołyska, rowerek. • Wykonując ćwiczenia, przestrzega ustalonych zasad. **Ponadpodstawowe** • Wykonuje samodzielnie i poprawnie ćwiczenia rozciągające.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ DO KSIĄŻECZKI NA DOBRY POCZĄTEK

I. WITAJ, SZKOŁO!

Dzień 1. Rozpoczęcie roku szkolnego

Zapis w dzienniku • Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego • Spotkanie z wychowawcą • Informacje organizacyjno-porządkowe • Przedstawienie się dzieci, wypowiadanie swoich imion • Rozmowa na temat bezpiecznej drogi do szkoły i domu •

W. 1

Proponowany przebieg zajęć

1. Udział w uroczystym rozpoczęciu roku szkolnego. Poznanie N. – wychowawcy.
2. Spotkanie w klasie U. i rodziców z wychowawcą. Przedstawienie się dzieci.

edukacja polonistyczna
edukacja społeczna

WARTO przekazać rodzicom ważne informacje dotyczące planu lekcji, terminu pierwszego zebrania oraz przygotowania się dzieci do pierwszego dnia nauki.

3. Rozmowa na temat bezpieczeństwa w drodze do szkoły i domu.
4. Umówienie się z U. w wyznaczonym miejscu następnego dnia. Pożegnanie U. powiedzeniem:
   – *Do widzenia, do widzenia do miłego zobaczenia!*
5. Propozycja zadania domowego.

edukacja techniczna

Ozdobienie dowolną techniką wizytówki z własnym imieniem.

edukacja plastyczna
W. 1 k. 1

Dzień 2. Witamy w szkole

Zapis w dzienniku • Zabawy integrujące zespół klasowy • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat *Piosenki na dobry początek* M. Strzałkowskiej i rysunku ilustrującego jej treść • Nauka *Piosenki na dobry początek* • Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe • Określanie położenia przedmiotów w klasie jako sprawdzenie rozumienia pojęć związanych z orientacją przestrzenną •

P. s. 3–5
CD
W. 1

NIEZBĘDNIK: kartoniki z literami (mogą być z ruchomego alfabetu) oznaczającymi początkowe litery imion wszystkich U. z klasy.

Proponowany przebieg zajęć

1. Ustawienie U. w dwóch szeregach z podziałem na dziewczynki i chłopców. Zaproszenie dziewcząt do klasy przez chłopców – dżentelmenów (wprowadzenie zasad dobrego wychowania).
2. Zajęcie miejsc przez U. (dowolnych – z koleżanką, kolegą z przedszkola, podwórka). Przyjęcie odpowiedniej postawy w ławce (krótkie proste wyjaśnienie dotyczące poprawnego siedzenia w ławce).
3. Odczytanie listy U. Nauka właściwego zgłaszania swojej obecności. U. wypowiadają słowa „jestem” lub „obecna” („obecny”).

4. Zaproszenie U. do poszukiwania ukrytych w klasie liter rozpoczynających ich imiona. U. ze znalezioną literką siada na wykładzinie. Czekamy na każdego U. (Można pomóc U. w odnalezieniu właściwej litery. Należy zwrócić uwagę na bezpieczne poruszanie się między ławkami podczas chodzenia po klasie). edukacja społeczna

5. N. siada wśród U. ze swoją literą i zaczyna zabawę w odgadywanie imion – „Poznajmy się". N. pokazuje U. swoją literę, wybrzmiewa ją. edukacja społeczna

– *Jak mam na imię?* (Należy zwrócić uwagę na prawidłową formę wypowiadania imienia osoby dorosłej – np. „pani Jolanta").

N. po usłyszeniu swojego imienia mówi: „Stop!" i kontynuuje zabawę:

– *Jak może mieć na imię chłopiec siedzący po mojej lewej stronie, którego imię rozpoczyna się na głoskę p?* (U. podają różne propozycje; wywołany chłopiec mówi: „Stop!" w chwili, gdy usłyszy swoje imię).

- Po poznaniu wszystkich imion N. proponuję zabawę „Witam wszystkich…". U. stają w kole na wykładzinie (w zależności od możliwości pracowni). N. wita wszystkich:
  – *Witam wszystkich*:
  – w białych bluzkach, koszulach;
  – w długich spodniach;
  – wszystkich chłopców;
  – wszystkie dziewczynki.
  Wymieniani U. kłaniają się.

WAŻNE, aby w czasie zabawy nikt nie został pominięty.

- Po skończonej zabawie dzieci uczą się sprawnie i spokojnie zajmować swoje miejsca na podany sygnał N. (można ustalić z U. lub podać swój).
- Po właściwym, zgodnym z poleceniem N., zajęciu miejsc wychowawca dziękuje za sprawne wykonanie polecenia.

6. Swobodne wypowiedzi na temat ilustracji i wysłuchanego tekstu *Piosenka na dobry początek.* edukacja polonistyczna

P. s. 3

– *Co przedstawia ilustracja?*
– *Kogo widzicie na ilustracji?*
– *W jakich nastrojach dzieci idą do szkoły?*
– *Co niosą na plecach?*
– *Co trzyma w ręku chłopiec, a co dziewczynka?* (dziewczynka trzyma przyjaciela – laleczkę Noni)
– *Kto to jest tropiciel?*
– *Czym zajmują się tropiciele?* (badają, tropią, poszukują, zdobywają wiedzę)
– *Kto towarzyszy tropicielom w zdobywaniu wiadomości, umiejętności?*
– *Czy melodia piosenki jest smutna, czy radosna?*
– *Czy tempo piosenki jest szybkie, czy wolne, a może ani szybkie, ani wolne?*

WARTO, by N. zaprosił U. klasy 1. do krainy liter, cyfr, zagadek, zabaw i nadał dzieciom tytuł Tropicieli.

7. Nauka *Piosenki na dobry początek*. Nuty na s. 62. edukacja muzyczna
Przed wykonaniem piosenki warto rytmicznie powtarzać tekst.

P. s. 3
CD

8. Ćwiczenia muzyczne i rytmiczno-ruchowe (marsz, bieg, podskoki). edukacja muzyczna

- Ćwiczenia do tempa wygrywanego na bębenku, np. w przerwie grania:
  – każdy każdemu podaje rękę i mówi: „cześć",
  – każdy każdemu podaje rękę i wypowiada swoje imię,
  – każdy każdemu podaje rękę i jednocześnie mówi nazwy trzech ulubionych zwierząt,
  – na hasło: *morze!* każdy U. siada na krześle i podkurcza nogi,

– na hasło: *góry!* każdy wspina się na palce,
– na hasło: *plaża!* każdy kładzie się na podłodze,
– na hasło: *jezioro!* każdy naśladuje wiosłowanie.

- Ćwiczenie muzyczne utrwalające rozpoznawanie dźwięków cichych i głośnych:
  – U. podczas cichego grania idą na paluszkach, podczas głośnego na piętach,
  – U. rozpoznają dynamikę dźwięków granych przez N na różnych instrumentach.
- Ćwiczenie na rozpoznawanie dźwięków związanych z wakacjami.

9. Swobodne wypowiedzi na temat ilustracji.

CD
edukacja polonistyczna
P. s. 4, P. s. 5 ćw. 1, 2

WARTO sprawdzić rozumienie pojęć związanych z orientacją przestrzenną:
– *Co wisi na ścianie po prawej stronie?*
– *Co widzimy na wprost?*
– *W ilu rzędach są ustawione ławki?*
– *Po której stronie stoi biurko nauczyciela?*

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *W której ławce siedzi tylko jedna osoba?* (w pierwszej ławce z prawej strony)
– *Po której stronie tablicy leży gąbka?* (po lewej)
– *Co stoi w prawym rogu sali?* (kosz na śmieci)

10. Wykonanie portretu kolegi z ławki, któremu można zaufać. Jako pomoc można wykorzystać kontur twarzy z „Wyprawki 1" (do wycięcia).

edukacja plastyczna
W. 1 k. 2

11. N. zadaje pracę domową:
– *Przygotuj się dobrze do jutrzejszego dnia, spakuj dokładnie swój tornister.*

12. Umówienie się z U. w wyznaczonym miejscu następnego dnia. Pożegnanie U. powiedzeniem:
– *Do widzenia, do widzenia do miłego zobaczenia!*

WARTO wpleść w pożegnanie słowo „tropiciele". U. mogą wraz z N. wymyślić własne rymujące się pożegnanie, np.:
– *Pożegnania nadszedł czas. Tropiciele, przyjaciele żegnam was!*

PAMIĘTAJ! N. przygotuje na następny dzień kartonowe koła z różnymi minkami.

Dzień 3. Mój pierwszy dzień w szkole

Zapis w dzienniku • Opowiadanie sytuacji, która zdarzyła się Hani i Heniowi w szkole w odniesieniu do własnych doświadczeń oraz treści wysłuchanego opowiadania *Jak to będzie?* • Przedstawienie Noni – laleczki na kłopoty • Analiza i synteza słuchowa imion dzieci • Ćwiczenia grafomotoryczne • Wyszukiwanie na obrazkach przedmiotów zbliżonych kształtem i wielkością • Łączenie przedmiotów w pary •

P. s. 6–9
CD

NIEZBĘDNIK: kartonowe koła przygotowane wcześniej przez N. z minkami przedstawiającymi różne emocje.

Proponowany przebieg zajęć

1. Zabawa na powitanie dnia. U. witają się ze swoim sąsiadem z ławki, wypowiadając jego imię sylabami.

edukacja polonistyczna

WARTO wyznaczyć w klasie miejsce (na wykładzinie, w kąciku czytelniczym), gdzie U. wraz z N. będą poznawali przygody, przeżycia, radości i smutki swoich rówieśników.

2. Wysłuchanie tekstu *Jak to będzie?* (z cyklu „Listy od Hani i Henia”) czytanego przez N. edukacja społeczna **P. s. 6, CD**

Cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia”

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”.

Seneka Młodszy

Jak to będzie?

- Rozmowa na temat tekstu.
- Sprawdzenie rozumienia tekstu.
  – *Jak ma na imię dziewczynka, która pisze ten list? Jak ma na imię jej najlepszy kolega?*
  – *Gdzie poznali się Hania i Henio?*
  – *Jak ma na imię laleczka, którą przyniósł Henio? Od kogo ją dostał?*
- Ocena sytuacji i bohaterów.
  – *Dlaczego Hania bała się szkoły?*
  – *O czym Henio powiedział swojej laleczce Noni?*
  – *Dlaczego Hania uznała, że Henio jest odważny?*
- Wnioski dla U.
  – *Co można czuć w pierwszym dniu szkoły?*
  – *Jak można się zaprzyjaźnić z nowymi koleżankami i kolegami w nowym miejscu?*
  – *O czym można powiedzieć Noni? O czym chcesz dzisiaj powiedzieć Noni?*
- Pogłębiamy temat: „Co to znaczy być odważnym?”.
  – *Czy można się bać? W jakich sytuacjach możemy odczuwać strach?*
  – *Co pozytywnego możesz powiedzieć komuś, żeby mu pomóc, gdy się boi?*
- Pogłębiamy temat: „Dobrze jest mieć przyjaciela”.
  – *O czym można powiedzieć przyjacielowi?*
  – *Jak można spędzać czas z przyjacielem?*
  – *Jaki powinien być przyjaciel?*
  – *Dlaczego jest dobrze mieć przyjaciela?*

Uczymy dzieci tego, co najważniejsze

Propozycja rozmowy inspirowanej przez N. na podstawie wysłuchanego przez U. tekstu daje możliwości:
– kształtowania wartości odwagi, przyjaźni;
– uczenia stawiania czoła trudnej sytuacji;
– rozwijania umiejętności nawiązywania relacji w nowym miejscu;
– oswajania emocji związanych z nowym, nieznanym miejscem.

Wprowadzamy w świat wartości

– odwaga;
– przyjaźń.

Pierwszy dzień w szkole to dzień szczególny pod wieloma względami. Dziecko staje w nowej sytuacji, otwierają się przed nim nowe możliwości i nowe wyzwania. Tak wiele zależy od atmosfery stworzonej w domu wokół tego wydarzenia i tak wiele zależy od pierwszych wrażeń dziecka w szkole w tych pierwszych dniach. Podekscytowanie, ciekawość, radość i duma z bycia uczniem mieszają się ze strachem i niepewnością, które są tak naturalne dla nowych sytuacji i tak dobrze znane każdemu człowiekowi – i dziecku, i dorosłemu.

Pierwsze dni w szkole to okazja, by uczyć się odwagi w nowych sytuacjach, radzenia sobie z emocjami, które tej sytuacji towarzyszą, i uczyć się nawiązywania relacji z nowymi osobami.

Uczymy stawiania czoła trudnej sytuacji

Dla dziecka, które przekracza próg szkolny, otwiera się nowy, nieznany świat i jak wszystko, co nowe, może on budzić ekscytację, ale i strach. Nowe miejsce i nowi ludzie. Nowe wyzwania i nowe oczekiwania wzbudzane przez otoczenie podczas licznych rozmów jeszcze przed pójściem do szkoły. Dziecko musi wytrzymać to napięcie i poradzić sobie z nowymi okolicznościami.

Rozwijamy umiejętności nawiązywania relacji w nowym miejscu

Opowieść Hani uczy komunikowania się z innymi, dzielenia się tym, co przeżywamy, przyznawania się do swoich uczuć. Warto nawiązać kontakt w nowym miejscu. To otwarcie się szybko zostaje odwzajemnione. Rodzi się poczucie wspólnie przeżywanej sytuacji, wspólnie odczuwanych emocji. Rodzi się przyjaźń.

Oswajamy emocje związane z nową sytuacją i nowymi wyzwaniami

Przez utożsamienie się z sympatycznymi rówieśnikami, Hanią i Heniem, mały uczeń ma możliwość w bezpiecznych warunkach zmierzyć się z trudnymi emocjami, które może rodzić nowa sytuacja: nowe miejsce, nieznani ludzie, nowe wyzwania. Dziecko, choć jeszcze nie wie, z czym dokładnie wiąże się nowa rola, którą podejmuje, czuje atmosferę napięcia i nowych oczekiwań wobec niego. I przez opowieści Hani i Henia ma możliwość zmierzyć się z nimi, przyznać się do nich, podzielić je z innymi, oswoić je i poczuć się bezpieczniej.
Z opowieści Hani płynie piękna i ważna lekcja: trzeba mieć dużo odwagi, żeby się przyznać do strachu. Mamy prawo się bać, mamy prawo bać się czegoś nowego i nieznanego, nie musimy ukrywać tego, że się boimy. Już samo przyznanie się do strachu jest sposobem na jego pokonanie. Oto recepta na oswojenie strachu: przyznać się do niego, podzielić się nim z kimś, choćby to była laleczka mała jak paznokieć. Gdy ujawniamy strach i przestaje on być tajemnicą, przestaje być tak straszny.

Podpowiadamy Rodzicom

Jak pomóc dziecku w pierwszych dniach nauki w szkole?

1. Warto poświętować z okazji pierwszego dnia szkoły i np. zabrać dziecko do kina lub pójść na lody. Chodzi o to, by kojarzyć ten dzień z pozytywnymi emocjami. Już zakupy szkolnych przyborów mogą stać się taką okazją. Dobrze przy tym pamiętać, że piórnik powinien się podobać przede wszystkim… dziecku, a nie mamie lub tacie.
2. Nie należy porównywać dziecka z innymi. Każde dziecko ma prawo radzić sobie z tym nowym doświadczeniem na swój sposób. Jedno zaadaptuje się szybko, inne wolniej, i ma do tego prawo. Należy dziecko wesprzeć w tym procesie, a nie poganiać.
3. Trzeba pozwolić dziecku na wyrażanie uczuć związanych ze szkołą i nowymi doświadczeniami. Potrzebna jest do tego atmosfera akceptacji.
4. Wyrażanie afirmacji i chwalenie za wykonane zadania będzie zachęcało dziecko do mierzenia się z nowymi obowiązkami.
5. Nie należy oczekiwać, że już pierwszego dnia dziecko zostanie prymusem. Nie wolno stawiać dziecku wygórowanych wymagań.
6. Jeśli pojawiają się jakieś kłopoty lub niechęć do szkoły, należy poszukać przyczyny. Warto porozmawiać z N., który ma mniej emocjonalne spojrzenie na dziecko niż rodzic, widzi je na tle grupy.
7. Trzeba pomóc dziecku wdrożyć się w obowiązki ucznia przez dopilnowanie prostych czynności: punktualnego wychodzenia do szkoły, zapakowania właściwych podręczników i pomocy na zajęcia, odrabiania we właściwym czasie zadań domowych.
8. Warto zadbać o kącik do nauki.
9. Należy też zatroszczyć się o rozwijanie u dziecka zainteresowania czytaniem, pisaniem, liczeniem, wskazując na ich praktyczne znaczenie i użyteczność w codziennych sytuacjach. Warto czytać dziecku książki, oglądać razem z nim ilustracje, rozmawiać o losach bohaterów, czy też zapraszać do wspólnego policzenia sztućców, które potrzebne są na stole.

10. Dobrze jest też pamiętać, by niechcący nie budować w dziecku uczucia lęku przed szkołą i niewłaściwych postaw wobec niej. Groźbami typu: „W szkole to cię nauczą…”, nie rozwiąże się problemów, które pojawiają się w codziennym funkcjonowaniu dziecka, a jedynie zbuduje się niepotrzebne uczucie lęku. To postawa rodziców kształtuje postawy dziecka. Nie warto straszyć dziecka szkołą, wypowiadać się lekceważąco na temat szkoły i tego co się w niej dzieje, ponieważ nie pomoże to ani dziecku, ani jego rodzicom.

Polecamy lektury
Dorota Gellner, *Nasza szkoła to nie smok,* „Świerszczyk 2010, nr 17.
Dorota Gellner, *W czepku urodzone,* Warszawa 2011.
Dorota Gellner, *Zając,* Warszawa 2010.
Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Siedmiu wspaniałych i sześć innych, nie całkiem nieznanych historii,* Warszawa 2010.
Anna Sójka, *Szkoła czarownic,* Warszawa 2010.

3. Zabawa w minki.
- U. siedzą w kole. Każdy U. po kolei losuje kółko z minką przedstawiającą różne emocje (radość, smutek, strach, złość). Po wylosowaniu U. nie pokazuje koła z minką, tylko mimiką wyraża takie uczucie, jakie odczytał z kółka. Pozostali U. odgadują, co pokazana mina oznacza, i sprawdzają, czy jest zgodna z tą przedstawioną na kółku.

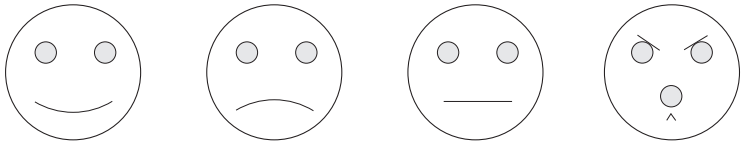

- N. podsumowuje zabawę z minkami. Pokazuje każdą minę i nazywa emocje przedstawione na rysunku.

5. Analiza i synteza sylabowa, słuchowa imion dzieci oraz wyrazów związanych ze szkołą.
6. Ćwiczenia grafomotoryczne, rysowanie po śladzie. Kolorowanie postaci Noni.
7. Wyszukiwanie na obrazkach przedmiotów zbliżonych kształtem i wielkością. Łączenie przedmiotów w pary.
8. Ćwiczenia wzrokowo-manualne. Uzupełnianie piłki elementami.
9. Zabawa na pożegnanie „Dokończ zdanie”.
– *Usiądźmy w kole. Dokończmy zdanie: Jestem wesoła/wesoły, gdy… Jestem smutna/smutny, gdy…*
10. N. prosi o przyniesienie pamiątki z wakacji.

edukacja polonistyczna
edukacja plastyczna
P. s. 8 ćw. 1
edukacja matematyczna
P. s. 9 ćw. 2
P. s. 9 ćw. 3
edukacja społeczna

Dzień 4. Wakacyjne wspomnienia

Zapis w dzienniku • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat wakacji i pamiątek z nich przywiezionych • Zapoznanie z elementami *Kuferka ucznia* • Zabawy ruchowe • Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych • Klasyfikowanie figur według kształtu i koloru • Kolorowanie figur geometrycznych • Ćwiczenia grafomotoryczne • Analiza sylabowa nazw przedmiotów • Praca techniczno-plastyczna *Kuferek wakacyjnych wspomnień* – ozdabianie według indywidualnych pomysłów uczniów •

P. s. 10–15
K.u.
CD

NIEZBĘDNIK: mapy Polski, Europy, świata, demonstracyjne figury geometryczne: koło, kwadrat, prostokąt, trójkąt; kartonowe pudełko i przedmioty do jego ozdabiania (np. muszelki, drobne kamyki, ususzone kwiaty, liście, kolorowe wstążki).

Proponowany przebieg zajęć

1. Zorganizowanie klasowej wystawy przedmiotów przyniesionych przez U. – *Wakacyjne skarby*.

edukacja plastyczna

2. Swobodne wypowiedzi U. na temat wakacji.
– *Gdzie spędziliście tegoroczne wakacje?*
– *Podajcie nazwę miejscowości, w której byliście podczas wakacji.*
– *Opowiedzcie o ciekawych miejscach, które zwiedziliście.*
– *Jakie widzieliście zwierzęta i rośliny?*
– *Z kim spędziliście wakacje?*
– *Czy nawiązaliście nowe znajomości?*
– *Jak mają na imię wasi nowi znajomi?*
– *Jakie pamiątki przywieźliście z wakacji?*
– *Gdzie je znaleźliście lub kupiliście?*
– *Z jakim wydarzeniem, przygodą łączy się ta pamiątka?*

edukacja polonistyczna
edukacja przyrodnicza

WARTO pokazać wymieniane miejsca na mapach Polski, Europy lub świata.

3. Wprowadzenie do **Matematyki w działaniu**.
N. zapoznaje U. z *Kuferkiem ucznia*. Pokazuje jego zawartość: klocki, pchełki, patyczki itd. Ustala zasady korzystania z tych pomocy. Proponuje U. zabawę z wybranymi pomocami z kuferka jako pomysł na spędzenie wolnego czasu w niepogodne dni.

edukacja matematyczna
K.u.

4. *Matematyka w działaniu*. Scenariusz zajęć patrz s. 44.

P. s. 10, 11 ćw. 1, 2, 3, 4

5. Zabawa ruchowa doskonaląca orientację przestrzenną.
• U. poruszają się w rytm dowolnej muzyki, trzymając w ręku klocek z *Kuferka ucznia*. Gdy muzyka ucichnie, stają nieruchomo i wsłuchują się w polecenia N.:
– *Połóż klocek na swojej lewej/prawej stopie.*
– *Trzymaj klocek w lewej/prawej dłoni.*
– *Unieść klocek lewą/prawą ręką.*
– *Trzymaj klocek obiema rękami nad głową.*
– *Opuść klocek pod brodę.*
– *Dotknij klockiem prawego/lewego ucha.*
– *Schowaj klocek za plecami.*
– *Połóż klocek obok prawej/lewej stopy*

edukacja muzyczna
CD
K.u.

6. Słuchanie poleceń ze zrozumieniem. Uzupełnianie ilustracji nalepkami.

P. s. 12 ćw. 5

7. Wyróżnianie nazw przedmiotów związanych z wakacjami przedstawionych na ilustracji. Wybrzmiewanie nazw sylabami. Analiza i synteza słuchowa.

P. s. 12

8. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania. Prowadzenie po śladzie, kolorowanie szlaczka według wzoru. — **P. s. 12 ćw. 6**

9. Zabawa ruchowa „Wakacyjne wspomnienia".
- U. słuchają opowiadania N. i ilustrują je ruchem.
  Noni wyjeżdża na upragnione wakacje. Pakuje walizkę. Zapina sandały, zakłada kapelusz i okulary przeciwsłoneczne. Idzie na dworzec, niosąc w ręku ciężką walizkę. Wsiada do pociągu. Macha na pożegnanie prawą ręką. Jedzie pociągiem nad morze. Na plaży wsłuchuje się w szum fal i zbiera muszelki. Na spacerze w lesie widzi kołyszące się drzewa. W górze obserwuje lot mewy. Pod koniec dnia idzie na strzeżoną plażę i pływa w morzu.

10. Rozpoznawanie podstawowych figur geometrycznych w otoczeniu (kwadrat, trójkąt, koło). — edukacja matematyczna
Praktyczne rozróżnianie figur geometrycznych. Kolorowanie ich według polecenia. — **P. s. 13 ćw. 7, 8**

11. Ćwiczenia grafomotoryczne. Labirynt – doprowadzenie dzieci do ich pamiątek wakacyjnych. — **P. s. 14 ćw. 9**

12. Analiza sylabowa nazw przedmiotów. Liczenie sylab w wyrazach i rysowanie odpowiedniej liczby kresek. — **P. s. 14 ćw. 10**

13. Ćwiczenia usprawniające rysowanie bez odrywania ręki od kartki. — **P. s. 15. ćw. 11**

14. Praca techniczno-plastyczna *Kuferek wakacyjnych wspomnień*. Ozdabianie kartonowego pudełka – kuferka według indywidualnych pomysłów U. — edukacja techniczna

Dzień 5. Moje ulubione zajęcia

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi na temat ilustracji w podręczniku • Porównywanie wielkościowe: większy, największy, mniejszy, najmniejszy • Dostrzeganie różnic na obrazkach – analiza i synteza wzrokowa • Analiza słuchowa nazw przedmiotów z głoską **o** • Wprowadzenie pojęć: **poziom**, **pion** • Wycieczka po szkole ze szczególnym zwróceniem uwagi na rodzaj i miejsce odbywających się zajęć oraz pracowników szkoły i ich obowiązki • — **P. s. 16–19**

Proponowany przebieg zajęć

1. Powitanie na dobry początek dnia. — edukacja społeczna
- U. siedzą w kręgu. N. podchodzi do wybranego U. i składa mu życzenie na dobry początek dnia.
  – *Życzę ci dzisiaj miłego dnia.*
  – *Życzę ci dzisiaj udanej zabawy.*
  – *Życzę ci dzisiaj dużo uśmiechu.*
- Po powitaniu N. podaje U. rękę i siada na jego miejscu. Osoba, która przyjęła życzenie, kontynuuje powitanie.

2. Omówienie ilustracji. — edukacja polonistyczna, **P. s. 16 ćw. 1**
– *Co widzicie na ilustracjach?*
– *Co robią dzieci?*
– *Gdzie dzieci się bawią?*
– *Jak nazwalibyście te zajęcia?*
– *Kto prowadzi zajęcia dla dzieci?*
– *W jakich zajęciach chcielibyście wziąć udział?*
– *Jak wygląda sala, w której macie zajęcia?*
- Wybrzmiewanie nazw sprzętów sportowych i przyborów plastycznych przedstawionych na ilustracji.

3. Zabawa sylabowa „Zgadywanka”.
- N. wybrzmiewa pierwszą sylabę nazwy przedmiotu, a U. uzupełniają nazwę drugą sylabą (*pił-ka, sza-fa, ko-ło*)

4. Porównywanie wielkościowe. Ćwiczenia manualne usprawniające motorykę małą.

edukacja matematyczna
P. s. 17 ćw. 2, 3
P. s. 18 ćw. 4, 5

5. Dostrzeganie różnic na obrazkach. Analiza i synteza wzrokowa.

6. Zabawa ruchowa. Przygotowanie do wprowadzenia pojęć **pion**, **poziom**.
- U. stoją w kole lub przy ławkach. Wykonują ruchy zgodnie z usłyszaną rymowanką:

Cześć, czy jesteście w dobrej formie?

Cześć, wy, stopy, czy w formie dziś jesteście?
W takim razie obie się do pracy weźcie:
w górę i w dół,
w lewo i w prawo,
małe kółeczka zataczajcie żwawo.
Cześć, wy, nogi, czy w formie dziś jesteście?
W takim razie obie się do pracy weźcie:
w górę i w dół,
w lewo i w prawo,
kółeczka teraz zataczajcie żwawo.
Cześć wy, ramiona, czy w formie dziś jesteście?
W takim razie oba się do pracy weźcie:
w górę i w dół,
w lewo i prawo,
kółeczka małe zataczamy żwawo.

Jutta Bläsius, *3 minuty ruchu*, Kielce 2009.

7. N. na podstawie przeprowadzonej zabawy wprowadza pojęcia: **pion, poziom**.

8. Ćwiczenia grafomotoryczne.

P. s. 19 ćw. 6

9. Analiza słuchowa nazw przedmiotów z głoską **o**.

P. s. 19 ćw. 7

WARTO podczas wybrzmiewania nazw głoskami wprowadzić element ruchu. U. stoją i wraz z N. głoskują nazwy przedmiotów (balon, okulary, oko, motyl, palma, drzewo). Głoskę **o** akcentują przysiadem. U. mogą układać modele dźwiękowe wyrazów z białych kartoników.

10. N. zachęca U. do wycieczki po szkole. Dzieci dowiedzą się, co robią U. w innych salach, kto pracuje w szkole i czym się zajmuje.

edukacja społeczna
edukacja etyczna

WARTO w czasie wycieczki zwrócić uwagę na formy grzecznościowe podczas powitania pracowników szkoły, kolegów i koleżanek z innych klas.

II. W NASZEJ KLASIE

Dzień 6. Letnie kreacje

Zapis w dzienniku • Rozwiązywanie rebusu sylabowego • Swobodne wypowiedzi uczniów na temat mody oraz modnych ubiorów • Udział uczniów w zabawie „Podróż na Wyspę Mody" • Kolorowanie figur geometrycznych według kodu • Ćwiczenia grafomotoryczne – rysowanie elementów po śladzie • Utrwalenie i śpiewanie *Piosenki na dobry początek* • Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe •

P. s. 20–23
CD

NIEZBĘDNIK: kolorowe paski bibuły (długość 3, 4 cm): żółte, czerwone, niebieskie, zielone.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozwiązanie rebusu sylabowego. N. prosi, aby U. podali pierwsze sylaby wypowiadanych przez niego wyrazów:
   – *wyraz* (WY)
   – *spacer* (SPA)
   – *motyl* (MO)
   – *dynia* (DY)
   Rozwiązanie: WYSPA MODY

   edukacja polonistyczna
2. Swobodne wypowiedzi U. na temat mody. Zaproszenie U. w podróż na Wyspę Mody.
   Zapraszam was w niezwykłą podróż. Odwiedzimy Wyspę Mody. Przed wami wiele zadań, które wymagają uwagi, umiejętności i wspólnego działania, ale czeka was także wspaniała zabawa. Dziewczynki na tej wyspie noszą stroje i ozdoby w kolorach czerwonym i żółtym, a chłopcy – w niebieskim i zielonym. Waszym zadaniem będzie przygotowanie z pasków bibuły bransoletek na ręce i nogi, naszyjnika i przepaski na głowę. Mieszkańcy tej wyspy nie używają kleju, musicie więc połączyć paski, zaplatając je lub wiążąc. Możecie sobie wzajemnie pomagać.
3. Zabawa ruchowa „Pokaz mody".
   U. poruszają się po kole w rytm dowolnej muzyki. Na umówiony sygnał prezentują bransoletki na prawej, a potem na lewej ręce, potrząsając rękami w górze. Następnie wysuwają w przód najpierw prawą, a potem lewą nogę, i tupią nimi. Kłaniają się skinieniem głowy koleżance lub koledze z prawej i lewej strony, wypowiadają imiona stojących obok dzieci. Na koniec wykonują egzotyczny taniec mieszkańców Wyspy Mody.

   CD z dowolną muzyką
4. Przypomnienie nazw figur geometrycznych. Dorysowywanie do figur elementów według własnego pomysłu U.

   edukacja matematyczna
   P. s. 20 ćw. 1
5. Kolorowanie figur geometrycznych według kodu.

   P. s. 20 ćw. 2
6. Wyszukiwanie elementów, które nie pasują do pozostałych.

   P. s. 21 ćw. 3
7. Rysowanie szlaczka po śladzie.

   P. s. 21 ćw. 4
8. Utrwalenie *Piosenki na dobry początek.* Tworzenie akompaniamentu do piosenki na instrumentach perkusyjnych lub przedmiotach z otoczenia.

   edukacja muzyczna
   P. s. 22 ćw. 5
9. Ćwiczenia grafomotoryczne. Rysowanie elementów po śladzie. Kolorowanie prawej strony obrazków.
10. Łączenie w pary takich samych ilustracji.

    P. s. 22 ćw. 6

11. Zabawa rozwijająca i doskonaląca orientację przestrzenną „Strona lewa, strona prawa”.
N. prosi, aby U. wymienili nazwy przedmiotów, które widzą w klasie po swojej prawej i lewej stronie.

12. Ćwiczenia muzyczno-ruchowe:
- utrwalające tempa w muzyce: szybkie, wolne i umiarkowane; marsz, bieg, podskoki w różnym tempie do akompaniamentu rytmicznego bębenka lub pianina;
- utrwalające zmiany dynamiczne: cicho – głośno, bardzo cicho – bardzo głośno;
- rytmiczne lub utrwalające tekst poznanej wcześniej piosenki.

edukacja muzyczna
bębenek lub pianino

ZADANIE DLA MĄDRALI

N., stojąc twarzą zwróconą do U, pyta:
– *Co widzę po swojej prawej stronie, a co po lewej?*
– *Dlaczego widzę co innego niż wy po swojej prawej i lewej stronie? Jak to wytłumaczyć?*
N. prosi, aby U. odwrócili się tyłem do tablicy i powtórnie wymienili, co widzą po swojej prawej, a co po lewej stronie. Następnie krótko wyjaśnili, dlaczego sytuacja uległa zmianie.

13. Umieszczanie przedmiotów na ilustracji zgodnie z poleceniem. **P. s. 23 ćw. 7**

14. Ćwiczenia na orientację w schemacie ciała: strona prawa, strona lewa. **P. s. 23 ćw. 8, 9**

Dzień 7. Zasady naszej klasy

Zapis w dzienniku • Rozmowa na temat właściwych zachowań i zasad obowiązujących w klasie na podstawie wysłuchanego wiersza Emilii Wazner *Wyspa Tolerancji* • Analiza i synteza słuchowa • Scenki dramowe • Ćwiczenia w czytaniu • Klasyfikowanie przedmiotów zgodnie z podanym warunkiem • Ćwiczenia grafomotoryczne • Zabawa ruchowa „Marionetki” • Nauka piosenki *Pierwszaczek* • **P. s. 24–27**

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie fragmentu wiersza Emilii Wazner *Wyspa Tolerancji.* edukacja polonistyczna

Wyspa Tolerancji

Kiedyś popłynę w rejs daleki,
by poznać egzotyczne kraje,
podziwiać lasy, góry, rzeki
i rajskie ptaki jakby z bajek.
Wokół równika świat opłynę
i z Antarktydy po Arktykę,
aby odnaleźć cud – krainę,
gdzie nikt nie sięga po krytykę.
Nikt nie zna kłótni, fochów, dąsów
i zgodnie obok siebie żyją
w wesołym gwarze zabaw, pląsów
ci, co są chudzi, ci, co tyją.
Nikt rudych włosów nie wyśmiewa
I piegi też nie przeszkadzają,
Dla wszystkich tutaj rosną drzewa,
dla wszystkich strumyk szemrze
w gaju.
Przezwiska nie są tutaj znane
ni zazdrość, ani też nienawiść.
Każdy szanuje twoje zdanie
i z kim chcesz, to się możesz bawić.
Jeśli odkryję takie miejsce –
być może w czasie tych wakacji –
zaraz na mapie je umieszczę
i nazwę Wyspą Tolerancji.

Emilia Wazner, „Nauczyciel z Klasą” 2011, nr 1.

- Rozmowa na temat wysłuchanego wiersza:
  – *Dokąd wybiera się bohater wiersza?*
  – *Co zamierza podziwiać?*
  – *Jakie kraje chce odnaleźć?*
  – *Jakie zwyczaje panują w tej krainie?*
  – *Jak bohater nazwie odkrytą wyspę?*

WARTO wyjaśnić znaczenie słów: edukacja społeczna
tolerancja – poszanowanie czyichś poglądów i zachowań mimo tego, że nie podobają się nam, są odmienne od naszych.
krytyka – ocena dobrych i złych stron czegoś z punktu widzenia określonych wartości.
– *Kogo można nazwać człowiekiem tolerancyjnym?*
– *Gdzie w naszej szkole możemy umieścić Wyspę Tolerancji?* (w naszej klasie)
– *Jakie zasady będą obowiązywały w naszej klasie?* (szanujemy się nawzajem, bawimy się zgodnie i bezpiecznie, zwracamy się do siebie po imieniu, pomagamy sobie, szanujemy cudzą własność, zwracamy pożyczone rzeczy itp.)

2. Scenki dramowe „Pożyczamy i oddajemy pożyczone przedmioty”. edukacja społeczna
U. odgrywają scenki dramowe, podczas których pożyczają lub oddają różne przedmioty. U. ćwiczą praktycznie w parach, a potem mogą przedstawiać pozorowaną sytuację przed klasą.

WARTO podczas odgrywania scenek zwrócić uwagę na stosowanie zwrotów grzecznościowych, wspomnieć o tym, co można pożyczać, a czego nie, powiedzieć o poszanowaniu cudzych rzeczy.

3. Zabawa kształtująca równowagę „Stoję na jednej nodze”.
U. stoją przy ławkach. Na sygnał N. unoszą prawą, a następnie lewą nogę, muszą utrzymać równowagę. Powoli wydłużamy czas stania na jednej nodze do 3, 4 sekund. Można podnieść stopień trudności, prosząc, aby U. zamknęli oczy.

4. Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji i opisywanie różnic. **P. s. 24 ćw. 1**
– *Kto jest odpowiedzialny za porządek w klasie?*

WARTO zwrócić uwagę, że za porządek w klasie odpowiadają wszyscy, ale w sposób wyjątkowy – dyżurny; wyjaśnić, jaką funkcję dyżurny pełni w klasie i jakie ma obowiązki (przynosi kredę, wyciera tablicę, dba o ład itp.).

5. Przeliczanie kwiatów i tworzenie rysunków równolicznych. edukacja matematyczna **P. s. 25 ćw. 2**

6. Klasyfikowanie przedmiotów zgodnie z podanym warunkiem. **P. s. 25 ćw. 3**

7. Analiza i synteza słuchowa wyrazów. **P. s. 26 ćw. 4**

WARTO wyjaśnić słowo **rym** – jest to powtórzenie jednakowych lub podobnych układów sylab w ustalonych miejscach wyrazów.

8. Zabawa rozwijająca inwencję twórczą – „Rymy”.
W zabawie tej U. kończą rozpoczęte przez N. rymowanki, np.
– *Fa, fa, fa – każdy dobry humor…* (ma).
– *He, he, he – może złapiesz dzisiaj…* (mnie).
– *Ho, ho, ho – na konika wołaj…* (wio).
– *Pa, pa, pa – dziś pogoda nie jest…* (zła).
– *Em, em, em – pyszny budyń zaraz…* (zjem).
– *Kap, kap, kap – razem ze mną wróbla…* (złap).

9. Ćwiczenia grafomotoryczne. Rysowanie po śladzie. — **P. s. 26 ćw. 5**
10. Zabawa ruchowa „Marionetki”.

WARTO wyjaśnić słowo **marionetka** – lalka teatralna poruszana od góry za pomocą nitek lub drucików zawieszonych na tzw. krzyżaku.

U. udają marionetki: stoją na szeroko rozstawionych nogach, ręce zginają w łokciach i unoszą do góry; dłonie z szeroko rozstawionymi palcami. Na sygnał N. (np. klaśnięcie, uderzenie w bębenek) przecinają się nitki. Na hasło: „Prawa ręka!” wszystkie lalki opuszczają prawe ręce. Na hasło: „Lewa ręka!” opuszczają lewe ręce itd. Podajemy hasła: „Głowa!”, „Prawa noga!”, „Lewa noga!” aż do momentu, gdy U. rozluźnią całe ciało i ukucną obok ławek.

11. Ćwiczenia w czytaniu globalnym. — **P. s. 27 ćw. 6**
12. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania. — **P. s. 27 ćw. 7**
13. Nauka piosenki *Pierwszaczek*. Teksty i nuty na s. 63. — edukacja muzyczna, **CD**

Dzień 8. Nie rób drugiemu, co tobie niemiłe

Zapis w dzienniku • Zabawa na powitanie „Na dobry początek” • Wysłuchanie fragmentu wiersza Wandy Chotomskiej *Nie płacz mała* • Wypowiedzi uczniów na temat właściwych zachowań w różnych sytuacjach (ze szczególnym zwróceniem uwagi na zachowanie się wobec kolegów i koleżanek z klasy) • Praca plastyczna *Przyjazny stworek na dobry humorek* • Ćwiczenia grafomotoryczne • Przeliczanie i porównywanie liczebności zbiorów • — **P. s. 28–31**

NIEZBĘDNIK: kartki z bloku rysunkowego, kredki lub farby.

Proponowany przebieg zajęć:

1. Zabawa na powitanie „Na dobry początek”. — edukacja społeczna
- U. stoją w kręgu, odwróceni twarzami na zewnątrz. N. zaprasza do środka jednego U. i poleca mu, aby podszedł do wybranej przez siebie osoby i zaprosił ją do środka słowami: „Zapraszam cię, Basiu”.
- Gdy U. są już w kręgu, Basia dziękuje za zaproszenie słowami: „Dziękuję za zaproszenie, Jacku”. Wtedy Jacek idzie do kręgu i odwraca się twarzą do środka. Zabawa trwa do momentu aż, wszystkie dzieci odwrócą się twarzami do środka kręgu.
- Wówczas wszyscy mogą się powitać ustalonym okrzykiem, np. „Witajcie koledzy koleżanki!”, „Ahoj, Tropiciele!”, „Miłego dnia życzę ci ja”.

2. Wysłuchanie fragmentu wiersza Wandy Chotomskiej *Nie płacz mała.* — edukacja polonistyczna

Nie płacz, mała

Siedzi w kącie zapłakana – jedna żałość.
Może podejść, może spytać, co się stało?
Kto podejdzie do niej pierwszy – ja czy ty?
Kto jej powie: – Nie płacz, mała, wytrzyj łzy.
Nie płacz, mała,
nie płacz, mała,
może na mnie, właśnie na mnie tu czekałaś.

Człowiek różne ma kłopoty,
pogadamy sobie o tym
i coś razem wymyślimy – ja i ty.

Tak niewiele, tak niedużo czasem trzeba,
żeby chmury, czarne chmury zdmuchnąć z nieba.
Tych słów parę, jeden uśmiech, jeden gest –
nie płacz, mała, ktoś przy tobie blisko jest.

Wanda Chotomska, w: *Rodzinna herbatka*, Łódź 2009.

3. Wypowiedzi U. na temat treści wiersza i ilustracji.
– *Gdzie siedziała zapłakana dziewczynka?*
– *Kto pocieszał płaczącą koleżankę?*
– *Jakimi słowami pocieszały płaczącą dziewczynkę dzieci z klasy?*
– *O czym płacząca dziewczynka mogłaby porozmawiać z Noni?*
– *Co pomogło odgonić ciemne chmury?*

P. s. 28 ćw. 1

WARTO zwrócić uwagę na znaczenie zwrotu **rozchmurzyć się** – poprawa pogody, poprawa nastroju.
– *Jak czuliście się pierwszego dnia w szkole?*
– *Jakie znacie sposoby na poprawę humoru?*

4. Wypowiedzi U. na temat zdjęć przedstawiających radosne i smutne dzieci. **P. s. 28 ćw. 2**

5. Praca plastyczna *Przyjazny stworek na dobry humorek*. U. mogą wykonać pracę kredkami lub farbami. edukacja plastyczna
- Prezentacja prac plastycznych i wypowiedzi U. o swoich stworkach (imię, ulubione zabawy, zajęcia).

6. Klasyfikowanie zbiorów i doklejanie elementów. edukacja matematyczna

7. Ćwiczenie grafomotoryczne. **P. s. 29 ćw. 3**

8. Przeliczanie i porównywanie liczebności zbiorów. **P. s. 30 ćw. 5**

9. Ćwiczenie grafomotoryczne. **P. s. 30 ćw. 6**

10. Klasyfikowanie przedmiotów – umieszczenie nalepek we właściwych miejscach. **P. s. 31 ćw. 7**

WARTO dokonać analizy i syntezy słuchowej wyrazów: miś, auto, klocki; przeliczyć zabawki na półkach i zapytać, czego jest więcej, a czego mniej.

11. Na zakończenie zajęć U. żegnają się okrzykami lub okrzykiem, podobnie jak przy powitaniu, np. „Cześć, koleżanko, kolego!”; „Do zobaczenia, Tropiciele!”.

Dzień 9. Przyroda wokół nas

Zapis w dzienniku • Rozwiązywanie zagadek czytanych przez nauczyciela • Wypowiedzi uczniów na temat zmian zachodzących w przyrodzie w poszczególnych porach roku • Ćwiczenia doskonalące spostrzegawczość • Improwizacje ruchowe „Cztery pory roku” • Klasyfikowanie przedmiotów według podanego warunku • Ćwiczenia grafomotoryczne • Wysłuchanie efektów dźwiękowych: łąka, jezioro, góry • Rozmowa na temat wyglądu sadu i ogrodu jesienią • Analiza i synteza sylabowa nazw warzyw i owoców • Nauka na pamięć wiersza Joanny Papuzińskiej *Już się jesień...* •

P. s. 32–37
CD

Proponowany przebieg zajęć

1. Piosenka na powitanie. edukacja społeczna
U. stają w kręgu i śpiewają bądź recytują rytmicznie tekst. Wybrana osoba znajduje się w środku koła i wita się z każdym, podając rękę. Ten, na kogo wypadnie słowo „trzy”, wstaje i zostaje nowym witającym.

Witam was, witam was!
Zaczynamy, już czas!
Jestem ja, jesteś ty,
raz, dwa, trzy!

Urszula Bissinger-Ćwierz, *Muzyczna pedagogika zabawy w pracy z grupą*, Lublin 2007.

2. Zagadki o porach roku.

Gubi liście i kasztany
oraz z wiatrem idzie w tany.
Kosz owoców w ręku niesie.
Każdy wie, że to Pani… (Jesień)

Jaką porę roku mamy,
Gdy do nas wracają bociany?
Zielona, radosna –
To jest Pani… (Wiosna)

Lodem skuwa, śniegiem sypie
W nosy, w uszy mrozem szczypie.
W grudniu się zaczyna.
To jest Pani… (Zima)

Po wiośnie nastaje,
Słoneczne dni daje.
Na wakacje – co wy na to? –
Dobra pora, bo już… (lato)

3. Wskazywanie pór roku na ilustracjach i wypowiedzi na temat zmian zachodzących w przyrodzie w poszczególnych porach roku. — edukacja przyrodnicza
- Nalepianie elementów pasujących do każdej pory roku. — **P. s. 33 ćw. 3**

4. Ćwiczenia w czytaniu globalnym. — **P. s. 32 ćw. 1**

5. Ozdabianie nalepkami warzywnego ludzika według wzoru. — **P. s. 32 ćw. 2**

6. Improwizacje ruchowe „Cztery pory roku". N. wypowiada tekst, a U. go ilustrują ruchem.
– *Jestem wiosną. Fruwam jak motyl, na drzewach rozwijam pąki, latam z wracającymi z ciepłych krajów ptakami.*
– *Jestem latem. Kąpię się w morzu, wspinam się na górskie szczyty, skaczę jak mała żabka.*
– *Jestem jesienią. Tańczę i wiruję na wietrze, zbieram grzyby, przeskakuję przez kałuże.*
– *Jestem zimą. Dmucham chłodem, prószę śniegiem, dzwonię dzwoneczkami, lepię śniegowe kule.*

7. Klasyfikowanie przedmiotów według ich kształtu i przeznaczenia, rozpoznawanie figur geometrycznych. — **P. s. 34 ćw. 4, 5** **P. s. 35 ćw. 6**

8. Ćwiczenie grafomotoryczne. — **P. s. 35 ćw. 7**

9. Wysłuchanie efektów dźwiękowych: łąka, jezioro, góry. Rozpoznanie ich. — edukacja przyrodnicza

WARTO zilustrować jeden z efektów. — edukacja plastyczna

10. Swobodne wypowiedzi na temat ilustracji. — edukacja polonistyczna **P. s. 36, 37**
– *Czym zajmują się przedstawione na ilustracji postaci?*
– *Jakie owoce zrywa rodzina?*
– *Jakie warzywa rosną na grządkach?*
– *Jak nazywa się miejsce, gdzie rosną drzewa owocowe?* (sad)
– *Jak nazywa się miejsce, gdzie uprawia się warzywa?* (ogród)

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Kto pracuje w sadzie?* (sadownik)
– *Kto pracuje w ogrodzie?* (ogrodnik, ogrodniczka)
– *Nazwij narzędzia widoczne na ilustracji.* (motyka, grabie, szpadel, wiadro)
– *Do czego służą te przedmioty?*

11. Wymień nazwy warzyw i owoców, które rosną jesienią w sadzie i ogrodzie. — **P. s. 37 ćw. 9**

12. Analiza i synteza sylabowa nazw warzyw i owoców.

13. Nauka na pamięć wiersza Joanny Papuzińskiej *Już się jesień…*

Już się jesień…

Już się jesień rozminęła z latem.
Przyszła pora na kolacje pstrokate.
Synowie i córki!
Siekajcie ogórki,
selery i pory,
marchew, pomidory
w drobniusieńką kratkę.
Zrobimy sałatkę.

Joanna Papuzińska, *Pod Bajdułem i inne wiersze*, Łódź 2007.

WARTO zilustrować treść wiersza ruchem.

Dzień 10. Potrafię wiele

Zapis w dzienniku • Zabawa ruchowa „Drzewa w lesie" • Wypowiedzi uczniów na temat wysłuchanego wiersza Tadeusza Śliwiaka *Chodzi jesień po lesie* oraz ilustracji zamieszczonej w podręczniku • Właściwe zachowanie się w lasie • Ćwiczenia grafomotoryczne • Podział wyrazów na sylaby • Analiza sylabowa słuchowo-wzrokowa wyrazów • Rozróżnianie figur geometrycznych według koloru i kształtu • Muzyczne ilustracje dźwiękowe •

P. s. 38–42
CD

Proponowany przebieg zajęć

1. Zabawa ruchowa „Drzewa w lesie".
U. stoją w rozsypce. Podczas zabawy będą drzewami. Słuchając opowiadania N., pantomimiczne pokazują, co się dzieje z drzewami.
N. opowiada:
Wieje delikatny wietrzyk. – U. spokojnie i wolno poruszają uniesionymi w górę rękami.
Drzewa łagodnie się kołyszą. – U. przenoszą ciężar ciała z lewej na prawą nogę, jednocześnie poruszając rękami uniesionymi nad głową.
Nagle zrywa się wichura. – U. mocno pochylają się w przód i w tył, poruszając gwałtowniej rękami.
Zaczyna padać drobny deszczyk, mżawka. – U. delikatnie stukają opuszkami palców w różne przedmioty znajdujące się w sali.
Deszczyk przemienia się w ulewę. – U. kucają i całymi dłońmi uderzają w podłogę.
Silny wiatr targa gałęziami. – U. mocno pochylają się w przód, w tył oraz w lewo i w prawo, pamiętając o nieodrywaniu nóg od podłoża i wymachiwaniu rękami w różnych kierunkach.
Wiatr wieje coraz słabiej, ucichł. – U. zwalniają tempo pochylania tułowia i poruszania rękami.
Na niebie pojawiło się promienne słońce. – U. uśmiechają się i kierują wzrok w stronę słońca.
Z gałęzi wolno opadają liście, – U. spokojnie i delikatnie wirując, „opadają" na krzesła lub podłogę.
przykrywając kapelusze grzybów. – U. kładą ręce na głowach, tworząc ze złożonych dłoni kapelusze.

edukacja muzyczna
CD

2. Słuchanie wiersza Tadeusza Śliwiaka *Chodzi jesień po lesie.* Wypowiedzi na temat wysłuchanego wiersza i ilustracji.

edukacja polonistyczna
edukacja przyrodnicza
P. s. 38 ćw. 1

Chodzi jesień po lesie

Chodzi jesień po lesie
wydeptuje dróg wiele
chodzi jesień po lesie
płaci złotem za zieleń.

A co ujdzie kawałek
to przysiądzie na pniaku
gładzi wrzosy zrudziałe
i coś woła do ptaków.

Chodzi jesień po lesie
drzewom nisko się kłania
za nią wiatr liście niesie
nieba więcej, nieba więcej
nieba więcej odsłania.

A na niebie wysoko
klucz żurawi szybuje
lecą ptaki, a dokąd?
Tam, gdzie lato zimuje.

Tadeusz Śliwiak

– *Kto jest bohaterem wiersza?*
– *Dokąd jesień wybrała się na spacer?*
– *Czyją postać przybrała Pani Jesień?*
– *Co Pani Jesień ma na głowie?*
– *Jakie zwierzęta towarzyszą Pani Jesieni?*
– *Wymieńcie inne leśne zwierzęta.*
– *Jakie rośliny rozpoznajecie na ilustracji?*
– *Wymieńcie inne leśne rośliny.*
– *Jakie zmiany w przyrodzie zauważyliście?* (kolory, odlatujące ptaki)

WARTO wspomnieć o właściwym zachowaniu się w lesie. Można przedstawić kilka scenek pantomimicznych mówiących o właściwym i niewłaściwym zachowaniu się ludzi w lesie.
– wykonać karty dodatkowe ze s. 43, 44 związane z tematem dnia; nazwać drzewa, z których pochodzą narysowane liście, podać kilka nazw grzybów z podziałem na grzyby jadalne i trujące.

edukacja społeczna

3. Rozwijanie spostrzegawczości. Uzupełnianie diagramów elementami według podanego wzoru. **P. s. 39 ćw. 2**

4. Ćwiczenia grafomotoryczne – labirynt. **P. s. 39 ćw. 3**

5. Wyszukiwanie różnic na ilustracjach. Kolorowanie obrazka. **P. s. 40 ćw. 4**

6. Porównywanie wysokości. Utrwalanie pojęć **najwyższy**, **najniższy**. **P. s. 40 ćw. 5**

7. Podział wyrazów na sylaby. Analiza sylabowa słuchowo-wzrokowa wyrazów. **P. s. 41 ćw. 6**

8. Ćwiczenie grafomotoryczne – rysowanie po śladzie. **P. s. 41 ćw. 7**

9. Rozróżnianie figur geometrycznych według koloru i kształtu.

edukacja matematyczna
P. s. 42 ćw. 1

10. Wysłuchanie muzycznych ilustracji dźwiękowych. Rozpoznawanie dźwięków: ruch uliczny, las, szum morza, wiejskie podwórko.

edukacja muzyczna
P. s. 42 ćw. 2
CD

SCENARIUSZE ZAJĘĆ *MATEMATYKI W DZIAŁANIU*

Rytmy

Do przygotowania prezentacji N. może użyć multibooka lub pomocy z *Kuferka ucznia*.

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, komplet pchełek, komplet patyczków.

1. U. odwzorowują rytm pokazany na zdjęciu. Odczytują rytm i kontynuują go. **P. s. 10, 11 ćw. 1 multibook s. 10, 11**

- Prezentacja wolnego układania rytmu – w tempie umożliwiającym jednoczesne układanie przez U. – takie same klocki w takich samych kolorach. N. organizuje kilka podobnych zadań. U. układają rytmy z klocków, pchełek, patyczków. Zaczynają od prostych rytmów, które stopniowo są komplikowane (najpierw o strukturze AAA, potem: ABABAB, AABAABAAB, ABCABCABC, AABCAABCAABC itp.). Należy pamiętać, żeby ogniwo rytmu powtórzyć co najmniej trzykrotnie.
- N. proponuje kilka innych rytmów do ułożenia, demonstracja prowadzi U. W czasie prezentacji rytmów na tablicy, układanych w tempie pozwalającym U. na równoczesne odwzorowywanie rytmów z tablicy, N. może poświęcić czas na pomoc U., którzy gorzej sobie radzą.

2. U. przyglądają się pierwszemu zdjęciu. Odczytują rytm. Uzupełniają rytm pchełkami na drugim zdjęciu (kładą pchełki w odpowiednich miejscach na zdjęciu). **P. s. 10, 11 ćw. 2 multibook s. 10, 11**

- Prezentacja rytmu bez dziur; prezentacja rytmu z dziurami; prezentacja pokazuje, jak te dziury są uzupełniane.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. układają rytm, np. z klocków (co najmniej 4 ogniwa). N. zabiera kilka klocków z rytmu. U. uzupełniają luki. Ważne, żeby N. nie zabierał obiektów z pierwszego ogniwa rytmu. Zaczyna od zabrania 1 obiektu z rytmu, potem 2, i stopniowo zwiększa liczbę zabieranych obiektów.
  - U. pracują w parach. Układają razem rytm. Jeden U. zabiera kilka obiektów z rytmu, drugi je uzupełnia.

3. U. odwzorowują rytm pokazany na zdjęciu. Odczytują rytm. Zamieniają klocki niebieskie na czerwone. Ponownie odczytują rytm. Zamieniają klocki zielone na niebieskie. Odczytują rytm. **P. s. 10, 11 ćw. 3 multibook s. 10, 11**

- Prezentacja rytmu; prezentacja zamiany klocków niebieskich na czerwone; prezentacja zamiany klocków zielonych na niebieskie.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. układają rytm (co najmniej z 3 ogniw). N. określa, które obiekty trzeba zamienić, i na jakie. Zaczyna od prostych zamian typu: klocki żółte na niebieskie, a potem wprowadza dwie umowy: klocki żółte na niebieskie, a czerwone na zielone.
  - U. układają rytm. N. określa, które obiekty trzeba zmienić i na jakie. Stosuje negację, np. *Zamieńcie klocki żółte na inny kolor, tylko nie na czerwony*.
  - U. pracują w parach. Jeden U. układa rytm, jaki chce. Drugi U. powtarza ten rytm, zamieniając kolor klocków na inny (zgodnie z umową).

4. U. odwzorowują rytm pokazany na zdjęciu. Odczytują rytm. Kontynuują go. Wskazują obiekt: pierwszy, piąty, trzynasty itd. **P. s. 10, 11 ćw. 4 multibook s. 10, 11**

N. używa liczebników porządkowych. Zaczyna od liczb z takiego zakresu, aby U. mogli po prostu policzyć obiekty i wskazać właściwe. Potem N. podaje liczebniki

spoza zakresu odwzorowanego przez U. Żeby odpowiedzieć na takie pytania, U. muszą zrozumieć regułę, według której obiekty są ułożone, i wyobrazić sobie ciąg dalszy rytmu. Nie jest to proste, gdyż wymaga od U. oderwania się od konkretów.

- Prezentacja rytmu: dokładane są kolejne elementy rytmu (aż do 20). Każdy dokładany obiekt jest nazywany, np. trzynasty patyczek, czternasty patyczek, piętnasta zielona pchełka.

WARTO podczas wykonywania ćwiczeń z matematyki w działaniu zwrócić uwagę U. na rytm w muzyce, np.:

Ćwiczenie 1 – zabawa rytmiczna.
- klocek czerwony – tupnięcie nogą;
- klocek niebieski – klaśnięcie w dłoń.

Można powtórzyć kilkakrotnie to ćwiczenie jako utrwalenie nieznanej jeszcze U. wartości rytmicznej – ćwierćnuty.

Ćwiczenie 2 – zabawa muzyczna.
- pchełka zielona – mówimy cicho sylabę „ta”;
- pchełka czerwona – mówimy głośno sylabę „ta”.

Ćwiczenie 3 – zabawa rytmiczna.
- klocek żółty – klaszczą dziewczynki;
- klocek zielony – klaszczą chłopcy;
- klocek niebieski – klaszcze N.

Ćwiczenie 4 – zabawa muzyczna.
- patyczki żółte – okrzyki „hej, hej!”;
- pchełka zielona – mówimy cicho sylabę „ta”;
- pchełka czerwona – mówimy głośno sylabę „ta”.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Sposoby indywidualizacji zadań:
– każde dziecko wykonuje zadanie według indywidualnych możliwości;
– liczba powtórzeń zależy od możliwości dziecka;
– możliwość dodatkowej autoprezentacji;
– chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.

Sposób oceny zadania:
– obserwacja aktywności U.;
– samoocena według podanego przez N. kryterium;
– informacja zwrotna N.

Formy pracy U. – sposób, w jaki U. pracują na zajęciach:
– praca frontalna – N. pracuje ze wszystkimi uczniami naraz;
– praca indywidualna – U. pracuje sam albo tylko z N.;
– praca zbiorowa – wszyscy U. pracują ze sobą nawzajem;
– praca grupowa – U. podzieleni na grupy wykonują pracę zgodnie z poleceniami N.; N. organizuje im pracę;
– praca zespołowa – U. w grupach samodzielnie ustalają sposób wykonania pracy, jej organizację, podział pracy między siebie, sami wykonują pracę;
– praca zindywidualizowana – U. w różny sposób uczą się tego samego.

Scenariusze zajęć wychowania fizycznego

Temat: Jestem i bawię się z innymi. Integracja grupy **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Znak i imię** Forma pracy: indywidualna, zbiorowa	U. i N. stają w kręgu. N. jako pierwszy mówi swoje imię i pokazuje znak, który ma się kojarzyć z jego imieniem. U. stojący po prawej stronie powtarza imię N. i jego znak; dodaje swoje imię i swój znak. Kolejny U. powtarza kwestię poprzednika i dodaje swoją prezentację. W prezentacji uczestniczy każdy U. U. rozpraszają się po sali i poruszają w rytm muzyki. Na znak N. rozpoczynają powitania gestami: każdy podchodzi do każdego i, uśmiechając się, wykonuje zapamiętany znak imienny koleżanki lub kolegi. Zabawa kończy się z chwilą powitania każdej osoby.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym U. w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Ważne zasady** Forma pracy: zbiorowa	N. i U. ustalają zasady zachowania się na lekcjach wychowania fizycznego, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa (także emocjonalnego).	5 min	Wolna przestrzeń.		Informacja zwrotna.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Wspinaczka** – zabawa rozciągająca Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w szeregu w siadzie skrzyżnym, w takiej odległości, aby móc swobodnie wyprostować ręce. Wspinają się na szczyt góry: najpierw jedna półka – podnoszą dominującą rękę i ustawiają dłoń równolegle do podłogi nad głową. Następnie równolegle nad pierwszą dłonią układają kolejną dłoń – druga półka. Wspinają się kolejno, osiągając szczyt wyznaczony swoimi możliwościami – do maksymalnego wyciągnięcia rąk. Kończą, przedstawiając szczyt swojej góry – łączą w górze palce obu rąk.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenia według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia.

Tytuł: **Zatrzymany taniec** – zabawa organizująca grupę. Wstęp do nauki tańca Forma pracy: indywidualna	U. stoją w kręgu. Po usłyszeniu muzyki maszerują rytmicznie po kole w prawą stronę. Na znak N. zaczynają cwałować w tę samą stronę. Następnie maszerują po kole w przeciwną stronę, na znak N. rozpoczynają cwał. Wyciszenie muzyki. U. dobierają się parami (np. chwytają za rękę osobę z prawej strony). W parach stają naprzeciwko siebie (tworząc dwa koła). Poruszają się w prawą stronę, wyklaskują rytm, po 8 krokach zmieniają kierunek, po następnych 8 krokach zewnętrzne koło maszeruje w tym samym kierunku, wewnętrzne w przeciwnym.	5 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Berek grupujący** Forma pracy: indywidualna	U. w rytm muzyki rozpraszają się po sali. Na sygnał N. zatrzymują się i w zależności od liczby dźwięków (lub wskazania na kostce) biegają: – dwójkami; – trójkami; – czwórkami; – ustawiają się dwójkami w rzędach.	5 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Cwał** – zabawa muzyczno-ruchowa. Nauka kroku tańca Forma pracy: grupowa	U. z dwóch rzędów tworzą dwa kręgi – wewnętrzny i zewnętrzny. Trzymając się za ręce, naśladują bieg koni – cwałują w rytm muzyki (8 kroków w prawo i 8 kroków w lewo). Następnie koła cwałują w przeciwnych kierunkach. N. mówi, że cwał to najszybszy typ chodu końskiego. Rozmowa: co można zobaczyć, cwałując; jakie obrazy U. zapamiętali z chwili poruszania się cwałem.	3 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym, inicjując wskazane przez N. zmiany w ruchu.	Obserwacja wykonania ćwiczenia. Informacja zwrotna U.
Tytuł: **Chwyt w tańcu** – zabawa muzyczno-ruchowa. Nauka kroku tańca Forma pracy: grupowa	U. stają ponownie parami i chwytają się jak przy zabawie „Siała baba mak". Poruszają się w rytm deklamowanego przez N. tekstu: Krakowianka jedna miała chłopca z drewna, a buciki z wosku, wszystko po krakowsku.	2 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym, inicjując wskazane przez N. zmiany w ruchu.	Obserwacja wykonania ćwiczenia. Informacja zwrotna U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Krakowiak** – taniec integracyjny Forma pracy: zbiorowa	U. dowiadują się, że poznawali kolejne układy choreograficzne (fragmenty) krakowiaka. Przystępują do nauki całego układu. U. stoją parami, tworząc koło. 1. Krakowiaczek jeden miał koników siedem, pojechał na wojnę, został mu się jeden. Trzymając się za ręce, U. maszerują rytmicznie w prawo. 2. Siedem lat wojował, szabli nie wyjmował, U. ustawieni twarzami do siebie, z uniesionymi do góry prawymi rękami, cwałują w przeciwnych kierunkach (każdy za swoją prawą ręką). Szabla zardzewiała, wojny nie widziała. Zmiana kierunków tańca, cwał z podniesioną lewą ręką. Na koniec zeskok, zatrzymanie się i znalezienie nowego partnera. 3. Krakowianka jedna miała chłopca z drewna, a buciki z wosku, wszystko po krakowsku. Taniec w nowych parach w trzymaniu haczyki (8 taktów w stronę prawą, 8 w stronę lewą). 4. Krakowiaczek ci ja, krakowskiej natury, kto mi wejdzie w drogę, ja na niego z góry. Jak w zwrotce 2.	10 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym, inicjując wskazane przez N. zmiany w ruchu. Możliwość uproszczenia układu choreograficznego do chodu i cwału (bez trzymania haczyki).	Obserwacja wykonania ćwiczenia. Informacja zwrotna U.

Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Czas na relaks** Forma pracy: zbiorowa Typ zadania: doskonalący	U. stają w kręgu jeden za drugim. Maszerują po kole i wykonują masażyki na plecach koleżanki lub kolegi według instrukcji N. (lub zgodnie z instrukcją piosenki). U. masują i powtarzają wyrazy dźwiękonaśladowcze: **Masażyki** Masażyki jak deszczyki (kap, kap, kap, kap) Masażyki jak wężyki (sss, sss, sss) Masażyki jak szczoteczki (szur, szur, szur, szur) Masażyki jak gąbeczki (psz, psz, psz, psz) (marsz w przeciwnym kierunku) Masażyki jak spiralki (szur, szur, szur, szur) Masażyki jak warkocz lalki (raz, dwa, raz, dwa) Masażyki jak oczka misia (lewa, prawa, góra, dół) Masażyki jak loczki Zdzisia (brlylylyly) (za: *Ćwicz jak z nut*, KINED, Warszawa 2008)	3 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kole.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia. Informacja zwrotna U.
Tytuł: **Razem raźniej** Forma pracy: zbiorowa Typ zadania: doskonalący	Informacja zwrotna w kręgu, np. z użyciem kłębka wełny, na temat: czy lubię bawić się w grupie, robić to, co wykonuje grupa.	2 min	Wolna przestrzeń. U. i N. siedzą na podłodze w siadzie skrzyżnym.		Informacja zwrotna U.

Temat: W zdrowym ciele zdrowy duch. Kształtowanie nawyków higienicznej postawy **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **W tańcu raźniej** Forma pracy: indywidualna	Powtórzenie krakowiaka.	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia przez U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Tańczyć z przyjemnością** Forma pracy: zbiorowa	U. stoją na swoich miejscach. N. zapowiada opowieść o różnych sytuacjach. Prosi U., aby je sobie wyobrażali i mówili, jak się wówczas czują: 1. N. włącza bardzo głośno muzykę do krakowiaka i próbuje przekrzyczeć ją, mówiąc np.: *Wyobraźcie sobie, że jesteście na łące, słyszycie śpiewające ptaki...* (w trakcie pokazuje gestem, że ciężko mu się mówi, że boli go gardło i odczuwa ból uszu, jest zmęczony). Wyłącza muzykę i pyta: *Jak się czuliście, co czuły wasze uszy; czy słyszeliście, co do was mówię?* Sam też opowiada, jak się czuje. Wniosek: hałas męczy, bolą nas uszy, gardło itd. Hałas nie sprzyja naszemu zdrowiu. 2. N. rozsypuje kulki z papieru. Prosi, aby U. wykonali któryś z układu tańczonego wcześniej krakowiaka. Rozmowa doprowadzająca do wniosku, że bałagan przeszkadza w wykonywaniu ćwiczeń. 3. N. pyta, czy np. przyjemnie byłoby podać brudną rękę koledze. Wniosek: Aby dobrze się bawić, należy zadbać o dobre warunki: brak hałasu, czystość, porządek. 4. N. tłumaczy, że wszystkie omówione warunki to elementy higieny. Higiena to zachowanie czystości, ale też dbanie o siebie i środowisko, w którym np. się uczymy, aby nie miało ono złego wpływu na nasze zdrowie.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Fasolka** – ćwiczenie oddechowe i rozciągające Forma pracy: frontalna	U. stoją w pozycji swobodnej, unoszą ręce do góry, wdychając powietrze. Podczas wolnego opuszczania rąk – wydech powietrza. U. trzymają w ręku bibułową fasolkę – wąchając ją, wdychają powietrze, następnie równomiernie wydychają powietrze ustami. Podczas wypuszczania powietrza ustami, dmuchanie – raz mocne, raz słabe. U. siedzą w siadzie skrzyżnym z tułowiem pochylonym do przodu, z dłońmi opartymi o podłogę. N. opowiada: *Jesteś fasolką zasadzoną w ziemi. Spróbuj czołem dotknąć ziemi. Teraz rośniesz – powoli prostujesz tułów, wyciągasz ręce w górę, coraz wyżej. Teraz fasolka więdnie – powoli opuszczasz ręce, pochylasz tułów i kładziesz ręce na podłodze, na rękach opierasz czoło* (ćwiczenie powtórzyć 3 razy).	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Oklaski stopami** – ćwiczenie usprawniające stopy Forma pracy: frontalna	N. podaje ustnie instrukcję, demonstrując ćwiczenie. Ćwiczenie poprzedza wprowadzeniem o tym, że nauczymy się oklasków stopami – to nietypowy sposób wyrażenia podziwu, podziękowania itp. U. siedzą na podłodze. Kolana skierowane na zewnątrz. Podeszwy stóp ułożone tak, aby były zwrócone do siebie. Na znak N. stopy nad podłogą uderzają jedna o drugą (ćwiczenie powtórzyć 3 razy; sekwencja bicia brawa trwa ok. 6 sekund). Stopy odpoczywają. N. informuje, że zgodnie z zasadami higieny powinniśmy teraz umyć ręce. N. umawia się z U., że łazienka jest tam, gdzie znajdują się kartki: biała, czerwona i zielona. Kolejni U. naśladują mycie rąk. Mycie rąk trwa tyle, ile trwają oklaski grupy (ok. 6 sekund). U. po umyciu rąk biegiem wracają do grupy i tym razem klaszczą rękami.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Na jednej, dłuższej ścianie przyklejone kartki: zielona, czerwona, biała (umowne oznaczenia łazienek).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Ojciec Wirgiliusz** – ćwiczenie rytmizujące i rozciągające, uczące pożądanych nawyków Forma pracy: indywidualna	U. siadają w kręgu. Śpiewają z N., który jako pierwszy jest Ojcem Wirgiliuszem (stoi w środku okręgu). *Ojciec Wirgiliusz* – wskazują prawą ręką na N., *uczył dzieci swoje,* – wskazują lewą ręką na siebie, *a miał ich wszystkich* – krzyczą „och!" i wyciągają obie ręce do góry, *sto dwadzieścia troje* – opuszczają ręce,	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Hejże, dzieci, hejże ha – rytmicznie uderzają stopami w podłogę, *róbcie wszyscy to co ja* – krzyczą „co?", *Hejże, dzieci, hejże ha:* – rytmicznie klaszczą dłońmi, *róbcie wszyscy to co ja:* – krzyczą „co?". N. pokazuje proste gesty związane z higieną, np. mycie, ćwiczenia fizyczne, głębokie oddychanie, wietrzenie pokoju, a U. je powtarzają. Wybór spośród U. Ojca Wirgiliusza i powtórzenie cyklu zabawy (co najmniej 6 razy).				
Tytuł: **Relaks – masażyki** Forma pracy: zbiorowa	N. mówi instrukcję i jednocześnie demonstruje. U. stają w kręgu. Zwracają się w prawą stronę. Kładą prawą, następnie lewą dłoń na ramieniu osoby poprzedzającej. Przesuwają w rytm muzyki swoje dłonie po ramionach koleżanki lub kolegi lekko w przód, w tył. Pomału, zgodnie z muzyką, poruszają się w prawą stronę. Nagle zaczyna padać deszcz: kropi po plecach – U. uderzają palcami rytmicznie z góry na dół i z powrotem w plecy osoby z przodu. Na niebie pojawia się słońce, ale z drugiej strony – U. odwracają się. Osoba poprzedzająca ma mokre plecy – masaż całą dłonią. Masują swoją głowę – prawą dłonią czubek głowy, lewą dłonią czubek głowy. Zatrzymują się – są zmęczeni, ziewają, masują policzki.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Podobało mi się...** Forma pracy: zbiorowa	N. podsumowuje zajęcia, mówiąc o higienie: czystość, zadbanie o otoczenie, odpoczynek. Dziękuje U. za zajęcia i rozpoczyna zabawę. Mówi: *Stańcie tam, gdzie chcecie. Podziękujmy sobie: zaczynam ja – dziękuję ci, Jasiu; Jasio niech wyciągnie przed siebie rękę i klaśnie w moją wyciągniętą dłoń, dziękuję ci* – N. zwraca się do drugiego U., jego dłoń styka się z dłonią drugiego U., ten powtarza zachowanie N. Ostatni U. dziękuje pierwszemu wybranemu przez N. (ten ma jedną wolną dłoń).	7 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.

Temat: Taniec łączy. Przestrzeganie zasad w czasie tańców i zabaw z muzyką **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Taniec chusty** Forma pracy: indywidualna, grupowa	U. stoją w kręgu. Pośrodku leżą cienkie kolorowe chusty (dwa razy więcej niż U.). U. po kolei wybierają dla siebie jedną chustę (podejmują decyzję, kiedy wychodzą po chustę i jaki kolor wybierają). W rytm muzyki poruszają chustą, wpatrując się w nią. Następnie wybierają osobę, której taniec będą obserwować. Przemiennie obserwują taniec i tańczą z chustą. Następnie U. stają w kręgu i wszyscy tańczą z chustami. Rozmowa na temat: „Kiedy uczniowie czuli się lepiej i chętniej tańczyli – czy wówczas, kiedy wykonywali taniec sami, czy w grupie?". Nawiązanie do tego, że w tańcu jesteśmy razem, łatwiej wykonujemy zadanie, często wspólne wykonanie daje piękniejszy efekt itd.	10 min	Wolna przestrzeń. Chusty szyfonowe.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Tańcz zgodnie z rytmem** Forma pracy: grupowa	U. ustawieni w kołach 4- lub 5-osobowych. Zadanie U. polega na odgadnięciu rytmu melodii i poruszaniu się w kole zgodnie z nim. Każda grupa może dodatkowo wykonać własne pomysły choreograficzne, dodatkowe rytmiczne czynności w czasie tańca.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Tańcz zgodnie z innymi** Forma pracy: grupowa	U. dalej w grupach 4- lub 5-osobowych. N. pokazuje, w jaki sposób należy się poruszać. U. obserwują pokaz N., naradzają się w zespołach, a następnie odtwarzają ruchy N. Kolejne zadania ruchowe pokazywane przez N.: a) rytmiczny marsz po kole; b) zmiana kierunku marszu na przeciwny (bez zakłócania tańca); c) podchodzenie do środka koła 4 krokami z jednoczesnym unoszeniem złączonych rąk; d) wychodzenie ze środka koła tyłem 4 krokami z jednoczesnym opuszczaniem rąk; e) 4 kroki dostawne w prawą stronę;	15 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena według kryterium podanego przez N.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	f) 4 kroki dostawne w lewą stronę; g) w prawą stronę 2 kroki dostawne, a następnie obrót 4 krokami przez prawe ramię; h) w lewą stronę 2 kroki dostawne, a następnie obrót 4 krokami przez prawe ramię.				
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Imienne pożegnanie** Forma pracy: indywidualna, zbiorowa	U. tworzą dwa równoliczne koła. N. wybija rytm na 8 - koła poruszają się w przeciwnych kierunkach. W 8. takcie U. dziękują za zabawę i żegnają się z osobą z naprzeciwka, prezentując jej znak imienny (patrz zadanie wstępne **Znak i imię**). Zmiana kierunku tańca. N. wprowadza przemiennie rytm na 8 i na 4.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje zadanie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym U. w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Magiczne ręce dzieci. Rzuty i chwyty lewą i prawą ręką z użyciem różnych przyborów **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Podróż do poduszkowej krainy** – zabawa z muzyką	U. i N. stają w kręgu. N. zaprasza U. do podróży w miejsce, gdzie każdy może nauczyć się czegoś nowego. Podróż to zabawa polegająca na naśladowa-	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Forma pracy: frontalna	niu N. wykonującego ruchy podobne do kierowania (samochodem, rowerem). Kolejne ruchy wykonywane są w rytm muzyki. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).				

Tytuł: **Spotkanie z chmurkami** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Ustawienie w luźnej gromadzie, twarzami do N. Każdy U. otrzymuje białą kartkę formatu A4. W rytm muzyki „zamienia" kartkę w chmurkę, rytmicznie mnąc i wygładzając papier. Na przemian prawą i lewą ręką unosi swoją chmurkę w powietrzu: nisko, wysoko, krążąc między innymi U., wykonując różnorodne zadania podawane przez N. raz prawą, raz lewą ręką. Każdy U. odkłada swoją chmurkę do zabawy na zakończenie zajęć.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Kartka białego papieru formatu A4.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Jadą poduszki** – zabawa na czworakach Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w kręgu, otrzymują woreczki gimnastyczne – latające poduszki. Każdy U. przyjmuje pozycję do czworakowania i kładzie woreczek na plecach; stara się go utrzymać bez pomagania sobie rękami, podczas czworakowania o powrotu na miejsce.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek gimnastyczny dla każdego U. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Podskakujące poduszki** – zabawy rzutne Forma pracy: indywidualna, grupowa, zindywidualizowana	U. w siadzie płaskim przerzucają woreczki z prawej na lewą stronę ciała i odwrotnie. Kto umie, stara się złapać woreczek, zanim spadnie na podłogę. U. ustawieni w luźnej gromadzie. Każdy ćwiczy sam. Woreczki gimnastyczne – latające poduszki – zaczynają przeskakiwać z ręki prawej do lewej. Raz wzlatują wysoko, raz nisko. U. podrzucają i starają się łapać woreczki oburącz, jednorącz, przerzucając z prawej do lewej ręki. U. w luźnej gromadzie stoją parami naprzeciw siebie. Rzucają woreczki tak, aby wylądowały między nogami partnera, który ma za zadanie złapać woreczek i odrzucić w podobny sposób. Jeśli to możliwe, worek nie powinien upaść na podłogę. Rzuty i chwyty oburącz, jednorącz, prawą i lewą ręką.	15 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek gimnastyczny dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Szybko – wolno** – zabawa bieżna Forma pracy: indywidualna	U. stoją w luźnej gromadzie. Każdy podrzuca dowolnym sposobem swój woreczek. Gdy N. zaczyna grać na tamburynie, U. poruszają się zgodnie ze słyszanym rytmem, szybko – wolno, cały czas starając się podrzucać woreczek oburącz lub przerzucać z ręki do ręki. U. starają się unikać kontaktów z innymi.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek gimnastyczny dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	
Tytuł: **Pada śnieg** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Wszyscy U. odnajdują wcześniej zrobione chmurki. W rytm muzyki drą kartki na mniejsze, zamieniając je w śnieg. Na sygnał N. wszyscy jednocześnie podrzucają kawałki papieru, a następnie zbierają je z podłogi. Zabawa kończy się, gdy wszystkie „płatki śniegu" zostaną zebrane.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Zrobiona wcześniej chmurka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Rzuć do mnie** – zabawa rytmiczna Forma pracy: zbiorowa	U. stoją w kręgu – trzech U. (lub czterech albo pięciu) w środku koła. W pierwszej części zabawy wszyscy wyklaskują rytm wybijany przez N. na tamburynie. U. w środku koła w rytm podrzucają woreczki, chodząc. W przerwie muzycznej U. stojący na środku podchodzą do wybranych U. i rzucają do siebie woreczki dowolnym sposobem. Gdy N. zacznie znów wybijać rytm tamburynem, nowi U. wchodzą do środka koła.	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Trzy woreczki gimnastyczne lub więcej woreczków. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	
Tytuł: **Powrót z poduszkowej krainy** – zabawa z muzyką	Powtórzenie zabawy z początku zajęć. Powrót do szkoły. Zakończenie i pożegnanie.	3 min		Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	

Temat: Sprytni jak wiewiórki. Rzuty małymi przedmiotami do celu, naprzemienne wyrzucanie piłeczek **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Gimnastyka zwinnego smyka** – zabawa z muzyką Forma pracy: frontalna	U. i N. stają w kręgu. N. zaprasza U. do wspólnych ćwiczeń ze zwinną wiewiórką. Ćwiczenia z wiewiórką to zabawa polegająca na naśladowaniu N. wykonującego ruchy wiewiórki (lub innego zwierzęcia) zbierającej zapasy. Kolejne ruchy wykonywane są w rytm muzyki. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Zepsuty orzech** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	U. w siadzie płaskim otwartym siedzą w kole. Turlają między sobą orzech – piłkę (później dwie lub więcej). Po sygnale N. piłka zamienia się w zepsuty orzech, którego nie można złapać. Kto złapie piłkę po sygnale, musi trzy razy odbić ją od ziemi.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Duża piłka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Orzeszki do dziupli** – zabawa na czworakach Forma pracy: indywidualna	U. siadają po jednej stronie sali. Wszyscy przygotowują się do czworakowania. Zadanie polega na jak najszybszym przeniesieniu orzeszków, czyli miękkich piłeczek, na drugi koniec sali. Piłeczki należy przenieść ściśnięte między nogami. Każdy dostaje dwie piłeczki.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Dwie miękkie piłeczki lub woreczek gimnastyczny dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Orzeszkiem do dziupli** – zabawy rzutne Forma pracy: indywidualna, grupowa, zindywidualizowana	U. ustawieni w kole. Na środku koła zaznaczona dziupla (materac, szarfy, pachołki). Zadanie U. polega na celnym rzucie piłeczką lub woreczkiem do zaznaczonego obszaru. Rzuty odbywają się kolejno, po kole, najpierw jedną, potem drugą piłeczką. Każdy celny rzut to 1 punkt. Za celny rzut ręką, która nie jest dominująca – 2 punkty. Punkty zliczamy po 2 lub 3 seriach. W rytm muzyki U. mną kartki formatu A4 do momentu uzyskania twardej kulki. Ćwiczenie jest wykonywane jednocześnie prawą i lewą ręką. U. ustawieni w dwóch szeregach naprzeciw siebie. Między nimi umowna linia narysowana kredą.	15 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Dwie miękkie piłeczki lub woreczek gimnastyczny, dwie kartki papieru w formacie A4, dwie chustki szyfonowe dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Kule papierowe wykonane w poprzednim ćwiczeniu to zepsute orzeszki, które trzeba wyrzucić ze swojej części sali. Zabawa zaczyna się i kończy na umówiony sygnał. Po zakończeniu N. sprawdza, gdzie jest mniej zepsutych orzechów. Każdy U. otrzymuje chustkę szyfonową. Zadania do wykonania: machamy chustką do innych U.; podrzucamy chustkę prawą ręką, lewą ręką. Przerzucamy chustkę z ręki do ręki, starając się za każdym razem podrzucić chustkę jak najwyżej i na tę samą odległość; po podrzuceniu chustki próbujemy klasnąć w dłonie i następnie złapać ją, nim spadnie na ziemię (raz prawą, raz lewą ręką). Zabawy dwoma chustkami szyfonowymi. Trzymamy po jednej chustce w ręce, podrzucamy na przemian chustkę w prawej i lewej ręce, przerzucamy górą chustki z ręki do ręki, zawsze zaczynając od tej samej chustki (raz zaczynamy prawą, a raz lewą ręką).				
Tytuł: **Gorące kasztany** – zabawa bieżna Forma pracy: indywidualna	Każdy U. otrzymuje po jednej piłeczce (woreczki, kule papierowe). Są to świeżo upieczone kasztany. Każdy próbuje najpierw stać, a potem jak najszybciej biec i jednocześnie przerzucać gorące kasztany z ręki do ręki. U., którym już to się udaje, dostają drugi rekwizyt. Przybory powinny być przerzucane górą; zawsze zaczynamy rzucać tym samym, czyli raz zaczynamy rzuty prawą, a raz lewą ręką.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Po 2 miękkie piłeczki lub 2 woreczki dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Ogonki wiewiórek** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Każdy U. otrzymuje szyfonową chustę, którą do połowy chowa za pasem. W ten sposób każda wiewiórka ma wystający ogon. Zadanie uczestników polega na tym, aby nie tracąc swojego ogonka, zebrać jak najwięcej cudzych ogonków.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Szyfonowa chustka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Babie lato** – zabawa relaksująca Forma pracy: zbiorowa	Ustawienie w kręgu. Każdy U. trzyma swoją chustkę szyfonową. Wykonuje zadania N.: *utrzymaj chustkę w powietrzu, dmuchając w nią od spodu; spróbuj zatoczyć chustką jak największe koło; podrzuć chustkę tak, aby spadała jak najdłużej; w parze wymieniaj się chustką w taki sposób, aby nie spadła na podłogę.*	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2. Chustka szyfonowa dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Dzieci naśladowcami zwierząt. Zabawy ruchowe z naśladowaniem ruchu zwierząt **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Pająk i muchy** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	U. w luźnej gromadzie poruszają się po sali, brzęcząc jak muchy. Na hasło „pająk" wszystkie „muchy" zastygają w bezruchu, a między nimi spaceruje „pająk" – szuka tej, która się poruszy. Jeśli taką odnajdzie, odprowadza ją na skraj sali, tam „mucha" czeka do zmiany „pająka". Pozostali U. zaczynają poruszać się po sali, brzęcząc. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Ene, due, rabe** – zabawa ze śpiewem Forma pracy: frontalna	U. maszerują po kole w rytm słów wyliczanki: Ene, due, rabe. Połknął bocian żabę. A żaba indyka. Co z tego wynika? Raz, dwa, trzy, teraz ty! U. próbują powtarzać słowa za N. Uczą się wyliczanki. Jednocześnie w tym samym rytmie klaszczą w dłonie. Za pomocą wyliczanki N. wyznacza jednego U., który staje na środku koła. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Wszyscy robią, to co ja** – zabawa na czworakach Forma pracy: zindywidualizowana	Wyznaczony U. stoi na środku koła. Ma za zadanie pokazywać ruchy wymyślonego przez siebie zwierzęcia. Wszyscy U. naśladują kolegę, a na koniec zgadują, co to było za zwierzę. Wszyscy razem losują kolejnego U. za pomocą poznanej wcześniej wyliczanki.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Możliwość wystąpienia przed grupą.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Odlot ptaków** – zabawa rozciągająca Forma pracy: grupowa	U. ustawieni w wężykach 5-, 6-, 7-osobowych. Wężyk prowadzi pierwszy U. Za nim podążają pozostali. Wężyki nie mogą mieć kolizji. Zadanie U. polega na odtworzeniu za pomocą machania rękami odlotu ptaków do ciepłych krajów. Najpierw odlatują małe jaskółki, potem większe dudki, a na koniec największe – bociany. U. mogą też wydawać odgłosy charakterystyczne dla ptaków.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena osiągnięć. Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Foka z cyrku** – zabawa rzutna Forma pracy: grupowa	U. stoją parami, w luźnej gromadzie. Na jedną parę przypada jeden woreczek. Zadanie jednego U. – trenera – polega na takim rzucie woreczkiem, aby drugi U. – foka – mógł złapać worek albo przyjąć na głowę i tam utrzymać.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek gimnastyczny.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Zróżnicowanie zadania dla grup.	Samoocena osiągnięć.
Tytuł: **Sprytne wrony** – zabawa bieżna Forma pracy: indywidualna	Na każdego U. przypadają po dwa woreczki (inne fanty), które N. rozrzuca między linią startu i mety. Wszyscy mają za zdanie przebiec jak najszybciej wyznaczony dystans, jednocześnie zbierając z podłogi dwa woreczki.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Po 2 miękkie piłeczki lub 2 woreczki dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Ogonki wiewiórek** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Każdy U. otrzymuje szyfonową chustę, którą do połowy chowa za pasem. W ten sposób każda wiewiórka ma wystający ogon. Zadanie uczestników polega na tym, aby nie tracąc swojego ogonka, zebrać jak najwięcej cudzych ogonków.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Szyfonowa chustka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Wyścig wróbelków** – zabawa skoczna Forma pracy: zindywidualizowana	Każdy U. otrzymuje woreczek, umieszcza go między kostkami nóg. Wszyscy ustawiają się na linii startu i próbują jak najszybciej dostać się na linię mety.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Zagubione pisklę** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	Wszyscy U. siedzą w kręgu, ze spuszczonymi głowami. Jeden U. – mama szukająca pisklęcia – stoi na środku i nasłuchuje. Ciche piśnięcia wydaje wcześniej wyznaczony U. do momentu wskazania przez „mamę". Wyznaczenie innych U. za pomocą poznanej wcześniej wyliczanki (*Ene, due, rabe*...)..	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

TEKSTY I NUTY PIOSENEK

PIOSENKA NA DOBRY POCZĄTEK

słowa: *Małgorzata Strzałkowska*
muzyka: *Liliana Widlarz*

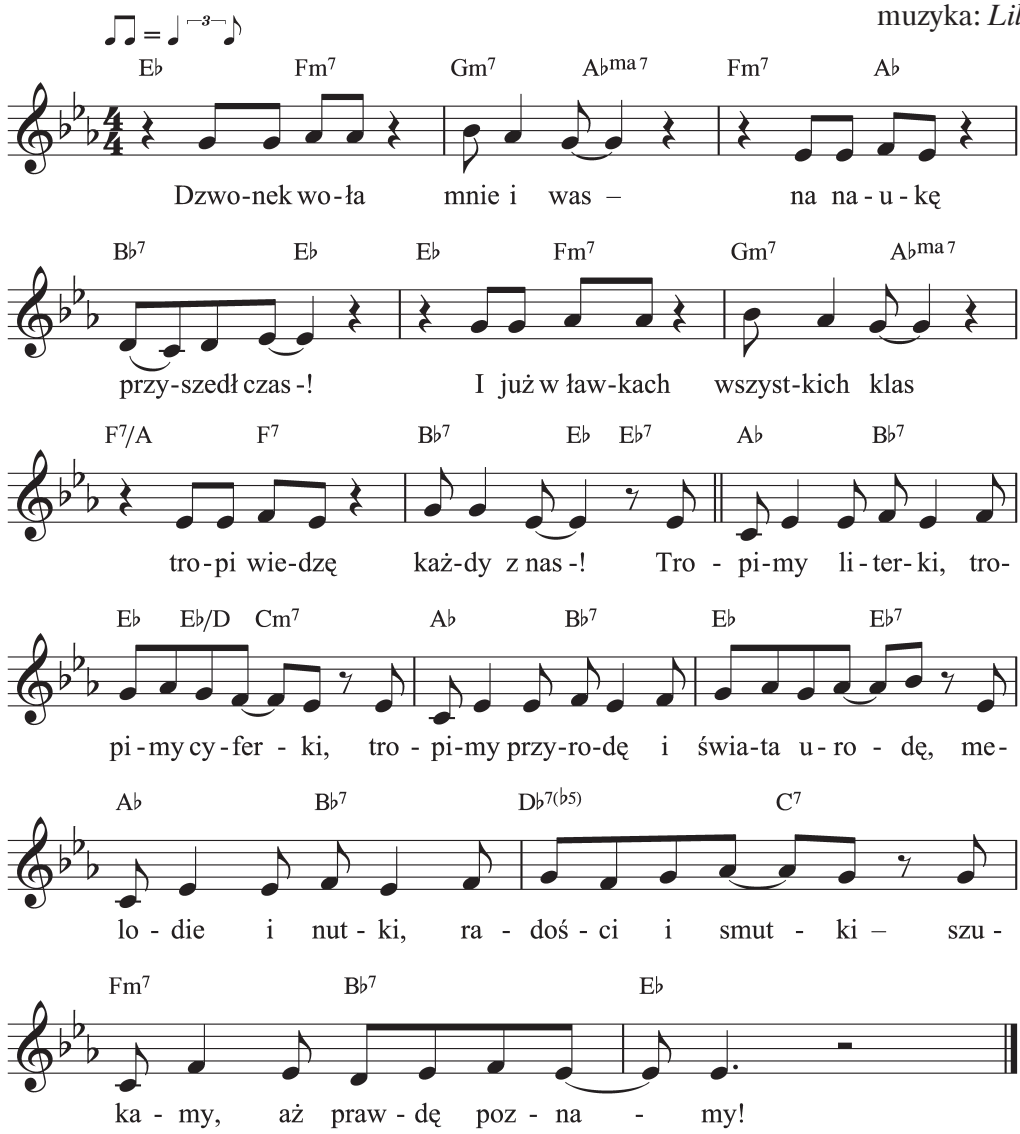

1. Dzwonek woła mnie i was –
na naukę przyszedł czas!
I już w ławkach wszystkich klas
tropi wiedzę każdy z nas!

Ref. Tropimy literki,
tropimy cyferki,
tropimy przyrodę
i świata urodę,
melodie i nutki,
radości i smutki –
szukamy,
aż prawdę poznamy!

2. W szkole świetną panią mam
i kolegów wielu znam –
z nimi uczę się i gram,
więc jest super, mówię wam!

Ref. Tropimy literki…

PIERWSZACZEK

słowa i muzyka: *Łucja Dydyńska*

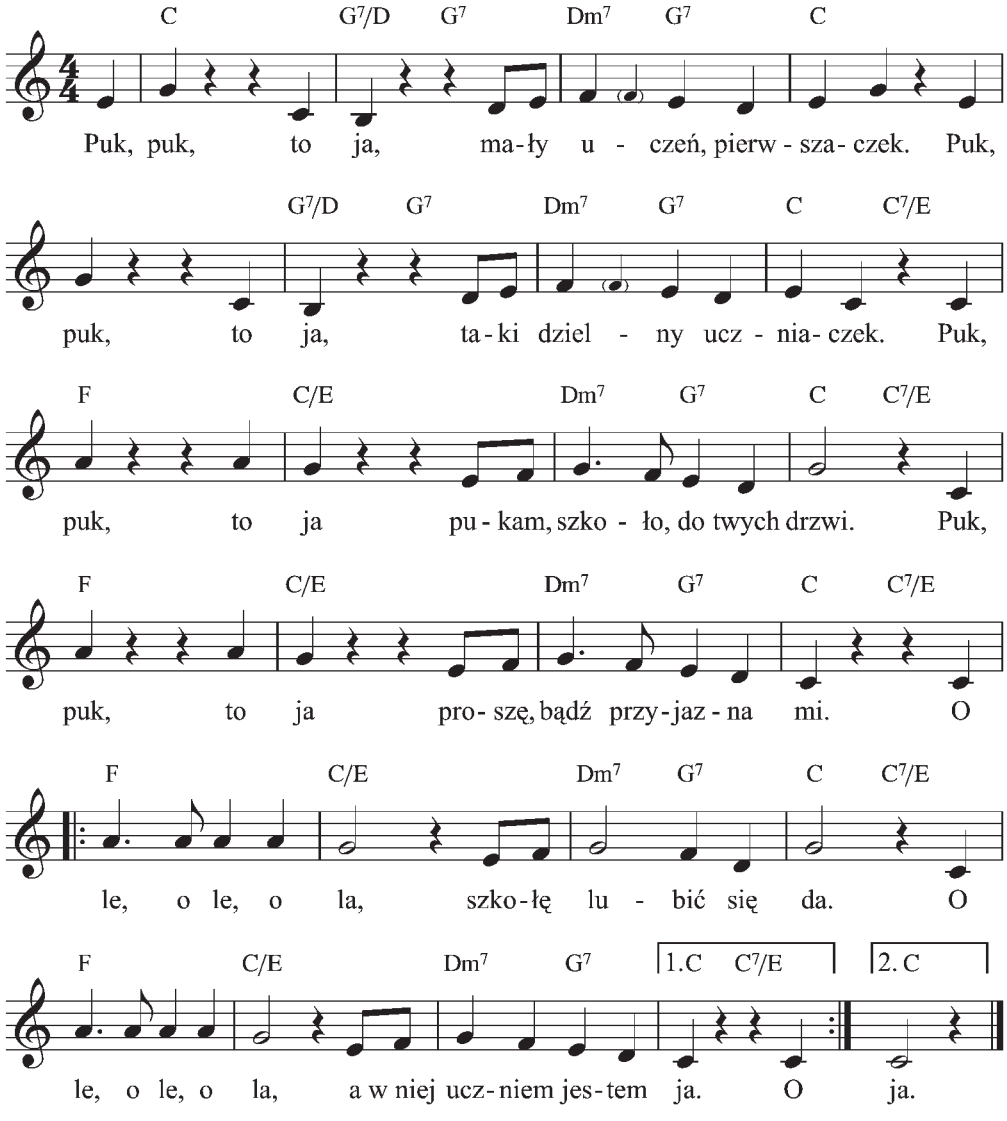

Puk, puk, to ja, mały uczeń pierwszaczek.
Puk, puk, to ja, taki dzielny uczniaczek.
Puk, puk, to ja, pukam, szkoło, do twych drzwi.
Puk, puk, to ja, proszę, bądź przyjazna mi.
O le, o le o la,
szkołę lubić się da.
O le, o le o la,
A w niej uczniem jestem ja.

TROPICIELE. CZĘŚĆ 1

Rozkład tematów w podziale na tygodnie i dni

I. Szkolne podróże	III. Złota polska jesień	V. Mój dom rodzinny
1. Moja droga do szkoły	**11.** Dary jesieni	**21.** Prawa i obowiązki dziecka
2. Znaki drogowe	**12.** Jesienny ogród	**22.** Gdzie mieszkam?
3. Zasady ruchu drogowego	**13** Jesienne złoto	**23.** Dobry sąsiad
4. Spotkanie z arą	**14.** W smoczej spiżarni	**24.** Domy zwierząt
5. Rytmy świata	**15.** Babie lato	**25.** Wycieczka
II. Nowinki z mojej szkoły	**IV. Dbam o siebie i moją klasę**	**VI. W świecie lektur**
6. Kto pracuje w mojej szkole?	**16.** U logopedy	**26.** Bohaterowie z ekranu
7. Rysuję mapy	**17.** W zdrowym ciele zdrowy duch	**27.** Szkolna biblioteka
8. Bezpieczna szkoła	**18.** Mój tornister	**28.** Pamiątki mamy i taty
9. Moja klasa	**19.** Mój dzień	**29.** Komponuję opowiadanie o Plastusiu
10. Urodziny	**20.** Dzień Nauczyciela (dzień do dyspozycji nauczyciela)	**30.** Pamiętnik

TROPICIELE. CZĘŚĆ 1.

Rozkład materiału nauczania i wychowania dla klasy pierwszej

I. Szkolne podróże								
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 1. **Moja droga do szkoły**	Wysłuchanie wiersza pt. *O* Wandy Chotomskiej oraz fragmentu wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Na ulicy*. Analiza i synteza słuchowo-wzrokowa wyrazów z głoską **o**. Wprowadzenie pojęcia **głoska**. Wysłuchanie opowiadania *Widok z okna*. Zapoznanie U. z treścią tekstu *Zadanie domowe*. Wielozdaniowe wypowiedzi U. na temat ilustracji oraz wysłuchanego tekstu. Ćwiczenia grafomotoryczne.	Rozpoznawanie odgłosów ulicy. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe.		Obserwowanie ruchu pieszych oraz ustalenie zasad przechodzenia przez jezdnię. Rozmowa na temat bezpieczeństwa podczas przechodzenia przez jezdnię oraz bezpieczeństwa w zabawie. Zgodne zachowanie podczas zabawy ruchowej „Usłysz…”	Zagrożenia dla zwierząt wynikające z ruchu ulicznego. Dbanie o czystość w mieście.	Orientacja w schemacie własnego ciała: **lewa** ręka, **prawa** ręka, lewa strona, prawa strona, **na**, **nad**, **obok**, **pod** itp. Ilustrowanie pojęć ruchem ciała. Określanie położenia przedmiotów względem obiektu – ćwiczenia manipulacyjne.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 4–7 K. s. 4, 5 CD – *Zadanie domowe*	CD – odgłosy ulicy		P. s. 6, 7 CD – opowiadanie *Widok z okna*	P. s. 6, 7	M. s. 5–7		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, d, e, f	3.1) 5)		5.2) 6)	6.1) e	7.1) e	9.2) c	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha w skupieniu czytanego tekstu • Zna głoskę **o** i litery **o**, **O** • Wypowiada się na temat ilustracji i wysłuchanego tekstu • Potrafi wyodrębnić głoskę **o** w różnych pozycjach wyrazu • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowej i słuchowej wyrazów z głoską **o** • Czytamy litery **o**, **O** • Udziela odpowiedzi na pytania • Rozpoznaje i wyróżnia odgłosy ulicy • Wie, jak bezpiecznie poruszać się po drogach • Zna reguły obowiązujące podczas zabawy z rówieśnikami i przestrzega tych reguł • Zna zasady przechodzenia przez jezdnię • Wybiera bezpieczne miejsca do zabawy • Orientuje się w schemacie własnego ciała: **lewa** ręka, **prawa** ręka, **lewe** oko, **prawe** oko itp. • Umie usytuować przedmioty w przestrzeni względem podanego obiektu z wykorzystaniem pojęć: **na**, **nad**, **pod**, **obok**, **za** itp. • **Ponapodstawowe** • Potrafi wskazać sytuację zagrożenia na drodze i jej przyczynę • Wie, że zwierzęta domowe (np. pies, kot) powinny być na ulicy pod nadzorem właściciela • Wie, że należy sprzątać po swoich zwierzętach •								
Dzień 2. **Znaki drogowe**	Swobodne wypowiedzi U. na temat ruchu ulicznego na podstawie własnych przeżyć i ilustracji. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Słuchanie zagadki. Ćwiczenia doskonalące wymowę głoski **o** w różnych pozycjach wyrazu. Wprowadzenie liter **o**, **O** na podstawie wyrazów **okno**, **Ola**. Nauka pisania liter **o**, **O**.	Nauka piosenki *To znaki drogowe*. Wysłuchanie fragmentu poematu symfonicznego George'a Gershwina *Amerykanin w Paryżu*. Klocki rytmiczne.		Wypowiedzi na temat ruchu ulicznego. Rozmowa na temat bezpieczeństwa w zabawie.		Liczenie i przeliczanie zabawek, przedmiotów w otoczeniu i na ilustracji. Ustalanie równoliczności. Zgodna zabawa ruchowa w przeliczanie. Ustalenie i przestrzeganie reguł zabawy.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 8, 9 K. s. 6, 7	P. s. 73 *Abecadło muzyczne*. Klocki rytmiczne CD – piosenka *To znaki drogowe;* fragment *Amerykanina w Paryżu* G. Gershwina. K. s. 76	P. s. 8, 9	W. 1		M. s. 8, 9	P. s. 9	

Odniesienia do NPP	1.1) a, b 1.2) b, c, d, f	3.2) 5) 3.3)	5.2) 6)			7.1) a 7.2) a	9.2) c	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat ilustracji w podręczniku i na temat ruchu ulicznego • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów z głoską **o** • Pisze litery **o**, **O** w liniaturze • Czyta litery **o**, **O** • Czyta globalnie wyrazy • Wie, gdzie bezpiecznie organizować zabawę • Współpracuje z innymi w zabawie i nauce szkolnej • Realizuje proste schematy rytmiczne • Śpiewa piosenkę • Uważnie słucha utworu, określa jego nastrój • Potrafi liczyć, przeliczać obiekty, przedmioty w otaczającym go środowisku • Ustala równoliczność mimo obserwowanych zmian na ilustracji • **Ponapodstawowe** • Rozpoznaje klocek rytmiczny wartości rytmicznej ćwierćnuty i ósemki • Rozpoznaje i nazywa poznane znaki drogowe •								
Dzień 3. **Zasady ruchy drogowego**	Inscenizacja Marcina Przewoźniaka *Drogowi opiekunowie*. Wysłuchanie fragmentu wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Na ulicy*. Recytacja wiersza połączona z ruchem. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **o**. Ćwiczenia w pisaniu liter **o**, **O** w liniaturze i po śladzie. Czytanie globalne wyrazów.	Rozwijanie percepcji słuchowej – ćwiczenia. Wysłuchanie utworu Piotra Czajkowskiego *Taniec Wieszczki Cukrowej*.		Utrwalenie zasad przechodzenia przez jezdnię. Funkcja znaków drogowych.		*Matematyka w działaniu*. Klasyfikowanie przedmiotów ze względu na ich przeznaczenie i według pomysłów U. Porównywanie wielkościowe: **większy** – **mniejszy**.	Praca z grą planszową *Ruch uliczny*. Rodzaje znaków drogowych, ich wygląd i znaczenie.	Poszanowanie mienia publicznego (znaki drogowe).
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 10, 11 K. s. 8, 9	CD – Piotr Czajkowski, *Taniec Wieszczki Cukrowej*		P. s. 10, 11 K. s. 9		M. s. 10–14 K. u.	P. s. 10, 11 K. s. 9 ćw. 3 W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b 1.2) a, b, d, e, f 1.3) a	3.5)		5.6)		7.1) c	9.2) c	11.4)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Uczestniczy w zabawie teatralnej • Rozumie sens kodowania i dekodowania informacji • Słucha w skupieniu tekstu wiersza • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Pisze litery **o**, **O** w liniaturze i po śladzie • Czyta globalnie wyrazy • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Wie, jak bezpiecznie								

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
przechodzić przez jezdnię • Określa kształt, kolor i znaczenie znaków drogowych • Wie, że nie wolno niszczyć znaków drogowych • Klasyfikuje przedmioty według pomysłów własnych i podanych przez N. • Rozumie pojęcia wielkościowe: **większy** – **mniejszy** • **Ponapodstawowe** • Właściwie, według ustalonego kodu, reaguje na przerwę w muzyce • Rozpoznaje i nazywa poznane znaki drogowe • Postępuje zgodnie z instrukcją •								
Dzień 4. **Spotkanie z arą**	Swobodne wypowiedzi U. na temat sposobów podróżowania na podstawie własnych doświadczeń oraz ilustracji. Wysłuchanie opowiadania Zofii Staneckiej *Spotkanie z arą*. Rozmowa na temat zdarzeń realnych i fantastycznych. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **a**. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania litery **a**. Czytanie liter **a**, **A**. *Czytam sam!*		Zabawa ruchowa „Co potrafią ręce". Zwrócenie uwagi na bezpieczeństwo podczas zabaw.		Rozpoznawanie ptaków żyjących na innych kontynentach – Ameryka Południowa (ara). Porównanie ich z ptakami żyjącymi w Polsce. Rozpoznawanie głosów ptaków.	*Matematyka w działaniu* Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych. Klasyfikowanie figur według koloru, kształtu i wielkości. Wyszukiwanie w otoczeniu i na obrazkach przedmiotów zbliżonych kształtem do figur geometrycznych. Porównywanie wielkościowe: **większy** – **mniejszy**.	Wykorzystywanie sił przyrody do lotu balonem. Sposoby wykorzystywania kompasu, lornetki, mapy, aparatu fotograficznego. Przedstawienie środkami plastycznymi postaci zwierzęcej – wykonanie papierowej ary.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 12, 13, 76 K. s. 10, 11, 79 CD – opowiadanie *Spotkanie z arą*. P. s. 76	P. s. 73 K. s. 76			P. s. 12, 13 CD – opowiadanie *Spotkanie z arą*. CD – głosy ptaków	M. s. 10, 11, 15–17	P. s. 12, 13 W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b 1.2) b, d, e, f	3.2) 3) 5)	4.1)	5.2)	6.1) a	7.1) b, c	9.1) a, b, c	

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Wypowiada się na temat podróżowania na podstawie własnych doświadczeń oraz ilustracji • Słucha ze zrozumieniem opowiadania • Odróżnia zdarzenia realne od fantastycznych • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów z głoską **a** • Kreśli linie literopodobne przygotowujące do pisania liter **a**, **A** • Czyta litery **a**, **A** • Zgodnie uczestniczy w bezpiecznych zabawach • Ilustruje sceny zaobserwowane w zoo • Rozpoznaje ptaki żyjące na innych kontynentach – Ameryka Południowa (ara) • Wie, jak ludzie wykorzystują siły przyrody do podróżowania balonem • Poprawnie rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (koło, trójkąt, kwadrat) • Umie klasyfikować figury według koloru, kształtu, wielkości • Rozumie pojęcia wielkościowe: **większy** – **mniejszy** • Rozpoznaje klocki rytmiczne oraz głosy ptaków •
Ponapodstawowe • Odróżnia charakterystyczne głosy ptaków • Charakteryzuje środowisko życia zwierząt egzotycznych • Rozpoznaje dźwięki wysokie – niskie; wskazuje kierunki linii melodycznych • Rozróżnia tempa szybkie i wolne • Zna sposoby wykorzystywania kompasu, lornetki, mapy, aparatu fotograficznego •

Dzień 5. **Rytmy świata**	Wysłuchanie fragmentu wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Kontynenty*. Nauka pisania liter **a**, **A**. Ćwiczenie analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej. Pisanie liter **a**, **A** po śladzie. Czytanie globalne wyrazów. Ćwiczenia grafomotoryczne.	Ćwiczenie percepcji słuchowej – melodie ze świata. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe.	Kolorowanie elementów obrazka zgodnie z instrukcją.	Zabawy ruchowe: „Zataczamy koła", „Afrykańskie bębny".		Dzień bez matematyki.		Poszanowanie osób innej narodowości, o innym wyglądzie i innej tradycji kulturowej.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 14, 15 K. s. 12–14 W. 1	P. s. 15 CD – melodie ze świata	K. s. 14					
Odniesienia do NPP	1.1) a, b 1.2) b, d, e, f	3.2) 5)	4.1)	5.2)				11.2) 6)

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Słucha ze zrozumieniem tekstu wiersza • Pisze litery **a**, **A** po śladzie i w liniaturze • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Czyta litery **a**, **A** • Czyta globalnie wyrazy • Koloruje elementy obrazka według instrukcji • Zgodnie uczestniczy w zabawach • Jest tolerancyjny wobec osób innej narodowości, o innym wyglądzie i innej tradycji kulturowej • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Prawidłowo wykonuje ćwiczenia rytmiczne •
Ponadpodstawowe • Opisuje ilustracje • Rozpoznaje różne rodzaje muzyki ze świata •

Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 3. tydzień września (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Rytmiczne stopy. Rozwijanie sprawności fizycznej i umiejętności poruszania się zgodnie z rytmem (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną, poruszając się zgodnie z podanym rytmem. – Wykonuje wybrane elementy tańca zgodnie z regułami.	1) zabawy rytmiczne z użyciem instrumentów perkusyjnych; 2) ćwiczenia wprowadzające do nauki prostego układu choreograficznego; 3) poruszanie się po kole w rytmie krakowiaka ze zmianą kierunku ruchu; 4) poruszanie się po kole w rytmie krakowiaka w tzw. trzymaniu haczyki.	**Podstawowe** • Uczestniczy w zabawach rytmicznych. • Porusza się zgodnie z wyznaczonym przez N. rytmem. • Wykonuje czynności zgodnie z podanym przez N. lub wyznaczonym przez muzykę rytmem. **Ponadpodstawowe** • Rytmicznie odtwarza poznaną sekwencję ruchów.
Zaczarowane rzuty. Ćwiczenie sprawności fizycznej (45 min)	10.2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować.	– Wykonuje rzuty na odległość woreczkami i piłeczkami.	1) rzuty przyborami o różnej wadze i wielkości prawą ręką, lewą ręką i oburącz (w tym woreczkami – piramidami); 2) zabawy rzutne typu: „Kto dalej"; 3) elementy zabawy w zbijanego; 4) rzucanie piłeczkami do celu wyznaczonego samodzielnie przez U.	**Podstawowe** • Podejmuje próby rzutów przedmiotami o różnej wadze, jedną ręką i oburącz. • Bierze udział we współzawodnictwie. **Ponadpodstawowe** • Poprawia swoje umiejętności z motoryki – zwinność.
Piłka odbijana niepoobijana. Ćwiczenia w rzutach i chwytaniu piłki (balonów, woreczków itp.) (45 min)	10.2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować,	– Chwyta piłkę oburącz; chwyta woreczek, balon oburącz.	1) zabawy piłką w kręgu i w małych grupach: „Kolory", „Owoce"; 2) sztafety z piłkami, balonami i woreczkami o różnych rozmiarach i ciężarze; 3) wyścigi wahadeł; 4) wybrane zabawy doskonalące umiejętność żonglowania (ćwiczenia przy ścianie, ćwiczenia dwójkami jedną i dwoma piłeczkami).	**Podstawowe** • Uczestniczy w zabawach z piłką. • Podejmuje próby chwytania oburącz piłki i innych przedmiotów. • Wykonuje ćwiczenia z piłeczką, przygotowujące do żonglowania. **Ponadpodstawowe** • Chwyta piłkę oburącz.

II. Nowinki z mojej szkoły								
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 6. **Kto pracuje w mojej szkole?**	Wypowiedzi U. na temat ilustracji przedstawiających osoby pracujące w szkole. Ćwiczenia w pisaniu po śladzie. Utrwalenie pisania liter **a**, **A**. Układanie pytań do pracowników szkoły. Układanie zdań z użyciem podanych wyrazów. Poznanie sposobu zapisywania chińskich znaków. Porównanie techniki zapisywania liter w językach polskim i chińskim. Ćwiczenie usprawniające pamięć wzrokową i doskonalące koordynację wzrokowo-ruchową.	Ćwiczenia rytmiczne. Wykonanie rytmu na instrumencie perkusyjnym.		Poznanie obowiązków osób pracujących w szkole. Zwracanie się o pomoc do pracowników szkoły w różnych sytuacjach.		*Matematyka w działaniu.* Porównywanie liczebności: **więcej** – **mniej** – **tyle samo**.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 16, 17 K. s. 15, 16	K. s. 76		P. s. 16, 17		M. s. 18, 20–22 K.u.		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) a, c, d, f	3.1) 2) 3)		5.5) 7)		7.1) a		

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat ilustracji • Doskonali pisanie po śladzie • Układa pytania • Ćwiczy pisanie liter **a**, **A** • Układa zdania z użyciem podanych wyrazów • Wie, do kogo w szkole zwrócić się z prośbą o pomoc • Kulturalnie zwraca się do pracowników szkoły • Porównuje liczebność: **więcej** – **mniej tyle** – **samo** • Uczestniczy w ćwiczeniach rytmiczno-ruchowych • **Ponadpodstawowe** • Zna sposób zapisywania znaków chińskich • Zna obowiązki osób pracujących w szkole •								
Dzień 7. **Rysuję mapy**	Wypowiedzi U. na temat map. Rozmowa na podstawie rysunku Marka. Słuchanie tekstu czytanego przez N. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów i sylab z głoską **m**. Ćwiczenia w czytaniu. Kodowanie i dekodowanie informacji – rebus fonemowy. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania liter **m**, **M**. Opisywanie drogi dojścia z domu do jamy smoka. Wyszukiwanie w tekście wyrazów z literą **m**.		Wykonanie pracy plastycznej – mapy *Moja droga do szkoły*.		Funkcje i rodzaje map. Sposoby czytania mapy i znaczenie legendy. Opisywanie drogi na podstawie mapy.	*Matematka w działaniu.* Liczenie i porównywanie liczebności: **więcej** – **mniej** – **tyle samo**.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 18, 19 K. s. 17–19				P. s. 18, 19 K. s. 17–19	M. s. 18, 23–25 K.u.		

Odniesienia do NPP	1.1) a, b 1.2) a, b, e, f		4.1)			7.1) a 7.2) a		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat map • Słucha z uwagą czytanego tekstu • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów • Kreśli linie literopodobne przygotowujące do pisania liter **m**, **M** • Wyszukuje w tekście wyrazy z literą **m** • Korzysta z prostej legendy na mapie • Liczy i porównuje liczebność: **więcej** – **mniej** – **tyle samo** • **Ponadpodstawowe** • Opisuje drogę dojścia z domu do jamy smoka • Zna funkcje mapy • Wykonuje na płaszczyźnie schematyczny rysunek drogi dojścia do szkoły •								
Dzień 8. **Bezpieczna szkoła**	Układanie kolejności wydarzeń w historyjce obrazkowej. Poszerzenie słownictwa o wyraz **ewakuować się**. Wprowadzenie liter **m**, **M**. Ćwiczenie doskonalące percepcję wzrokową. Ćwiczenia w pisaniu liter **m**, **M**. Dekodowanie znaków ewakuacyjnych. Poczytanka *Bałagan*.	Ćwiczenia percepcji słuchowej. Słownik muzyczny – **kanon**. Wysłuchanie i nauka piosenki *Panie Janie*.		Współpraca z innymi w codziennej sytuacji. Zasady bezpiecznego zachowania się w szkole.		*Matematyka w działaniu*. Gry i zabawy matematyczne z kostkami sześciennymi – gra planszowa „Wędrówka po szkole” – liczenie w zakresie 6.	Zapoznanie ze znakami ewakuacyjnymi i zwrócenie uwagi na właściwy sposób ewakuowania się.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 20, 21, 79 K. s. 20–22 W. 1	P. s. 20 CD – melodia *Panie Janie*		P. s. 20, 21		M. s. 19, 26–29		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) a, b, c, d, f	3.1) 2) 3) 5)		5.2) 6)		7.2) a, b, c		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Pisze litery **m**, **M** w liniaturze i po śladzie • Doskonali percepcję wzrokową • Wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia • Zna zasady bezpiecznego zachowania się w szkole • Posługuje się kostką sześcienną; rozwiązuje zadania tekstowe do konkretnej sytuacji • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Powtarza melodie ze słuchu i je sylabicznie wykonuje • **Ponadpodstawowe** • Ustala kolejność wydarzeń • Rozumie znaczenie słowa **ewakuować się** • Rozumie znaczenie podstawowych znaków ewakuacyjnych • Potrafi się bezpiecznie ewakuować • Rozpoznaje w utworach muzycznych dźwięki: **wysokie** – **niskie**, **krótkie** – **długie**, **ciche** – **głośne** •								

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Dzień 9. **Moja klasa**	Wysłuchanie tekstu *Zupełnie jak dorośli*. Wypowiedzi U. na temat wysłuchanego tekstu. Ćwiczenia grafomotoryczne utrwalające pisownię poznanych liter. Wskazywanie imion męskich i żeńskich. Wielka litera w pisowni imion. Pisanie liter po śladzie.	Ćwiczenie percepcji słuchowej (brzmienie instrumentów perkusyjnych) z ćwiczeniami.	Rysowanie autoportretu z wykorzystaniem konturu twarzy. Projektowanie i dekorowanie według własnego pomysłu odznaki dla wzorowego ucznia.	Zabawa ruchowa wzmacniająca odczuwanie emocji. Wspólne opracowanie kontraktu klasowego. Rozwijanie empatii. Szacunek dla innych i tolerancja. Używanie zwrotów grzecznościowych w kontaktach z innymi osobami.		*Matematyka w działaniu.* Liczba **1**, nauka pisania cyfry **1**.		Niesienie pomocy potrzebującym, w tym osobom niepełnosprawnym.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 22, 23 K. s. 23, 24 CD – *Zupełnie jak dorośli*	P. s. 74 CD – pokaz brzmienia instrumentów perkusyjnych – bęben, tamburyn; J.-P. Rameau, *Tamburyn*	W. 1 K. s. 23	P. s. 22, 23 K. s. 23		M. s. 19, 30, 31		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b 1.2) b, c, f	3.2) 3) 5)	4.1)	5.1) 2) 5)		7.2) a		11.5)

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Rysuje autoportret na konturze twarzy • Wykorzystuje dowolną technikę plastyczną • Słucha tekstu czytanego przez N. • Wypowiada się na temat wysłuchanego tekstu • Doskonali technikę pisania poznanych liter • Rozróżnia imiona męskie i żeńskie • Rozpoczyna pisanie imion wielką literą • Pisze po śladzie • Przestrzega ustalonych w kontrakcie zasad • Niesie pomoc potrzebującym, w tym osobom niepełnosprawnym • Rozumie pojęcie liczby **1** w aspektach kardynalnym i porządkowym; umie pisać cyfrę **1** • Rozpoznaje brzmienie instrumentów perkusyjnych – bębna i tamburynu • Realizuje proste schematy rytmiczne na poznanych instrumentach • Świadomie i aktywnie słucha muzyki •

Ponadpodstawowe • Rozwija empatię, jest pomocny i tolerancyjny wobec innych kolegów • Ustala zasady regulaminu klasowego • Układa kontrakt klasowy • Rozumie potrzebę pomagania innym, w tym szczególnie osobom niepełnosprawnym • Prawidłowo określa tempo, aparat wykonawczy i zespół wykonawczy w utworach muzycznych •								
Dzień 10. **Urodziny**	Wysłuchanie fragmentu wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Miłość, radość, lęk.* Wypowiedzi na temat sposobów świętowania urodzin na podstawie własnych doświadczeń, wysłuchanego tekstu oraz ilustracji zamieszczonej w podręczniku. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **t**. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania liter **t**, **T**. Ćwiczenia w czytaniu poznanego tekstu. Wyszukiwanie liter **t**, **T** wśród innych liter. Pisanie po śladzie. Składanie życzeń.	Nauka piosenki *Sto lat*. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe.		Zgodne współdziałanie z rówieśnikami i dorosłymi w organizowaniu klasowej i rodzinnej uroczystości – urodzin. Współpraca z innymi w zabawie. Rozwijanie empatii. Uczestnictwo w organizowaniu rodzinnej uroczystości. Rozmowa na temat relacji między najbliższymi. Dostosowanie swoich oczekiwań do realiów finansowych rodziny w odniesieniu do otrzymywanych prezentów. Składanie życzeń. Obdarowywanie prezentem. Przyjmowanie prezentów.	Segregowanie śmieci i sprzątanie po uroczystości rodzinnej, klasowej – urodzinach.	Dzień bez matematyki.	Wykonanie korony dla jubilata.	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s .24, 25 K s. 25–27, 79	P. s. 24 CD – nagranie *Sto lat*		P. s. 24, 25	P. s. 24, 25		W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, d, e, f	3.1) 2) 3) 5)		5.1) 2) 3) 4)	6.1) h		9.1)	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha w skupieniu tekstu • Wypowiada się na podstawie wysłuchanego tekstu, ilustracji i własnych doświadczeń • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów • Doskonali umiejętność czytania poznanego tekstu • Pisze po śladzie • Wycina, klei elementy korony dla jubilata, ozdabia plasteliną, składa zgodnie z instrukcją • Współdziała z rówieśnikami i dorosłymi przy organizacji uroczystości klasowej, rodzinnej • Dostosowuje swoje oczekiwania związane z prezentami do realiów finansowych rodziny • Segreguje śmieci, sprzątając po uroczystości klasowej, rodzinnej • Nie zaspokaja swoich potrzeb kosztem innych • Prawidłowo wykonuje piosenkę ze słuchu i z akompaniamentem • **Ponadpodstawowe** • Redaguje i składa życzenia • Obdarowuje prezentem, potrafi przyjmować prezenty • Umie zachować się odpowiednio w stosunku do osób w trudniejszej sytuacji materialnej • Koreluje treść muzyczną z treścią pozamuzyczną i wizualną •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 4. tydzień września (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Dzieci podróżują w nieznane. Elementy musztry w czasie zajęć rozwijających sprawność fizyczną (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną przez uczestnictwo w grach i zabawach organizacyjno-porządkowych. – Przestrzega reguł w grach i zabawach organizacyjno-porządkowych.	1) elementy musztry (zbiórka na sygnał w szeregu, w dwuszeregu); 2) zatrzymanie w marszu, w biegu („Raz, dwa, trzy Baba-Jaga patrzy", „Wiewiórki do dziupli"); 3) marsz w rytm uderzeń, np. bębna; 4) ustalenie komend dźwiękowych w klasie.	**Podstawowe** • Postępuje zgodnie z określonymi przez N. zasadami. • Reaguje w zabawie na komendy, polecenia, umówione hasła. **Ponadpodstawowe** • Rozróżnia ustalone komendy dźwiękowe i je respektuje.
Spacer z przyjacielem. Zasady zachowania w czasie spacerów (45 min)	10.2) b Potrafi pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne.	– Uczestniczy w wycieczkach pieszych.	1) ćwiczenie w sprawnym zmienianiu obuwia, stroju; 2) przestrzeganie zasad bezpiecznego zachowania w czasie wycieczek; 3) zabawa w terenie kształtująca orientację („Ile kroków?"); 4) zabawa na spostrzegawczość („Mistrz obserwacji").	**Podstawowe** • Dobiera właściwe obuwie na wycieczkę pieszą. • Przestrzega zasad bezpiecznego zachowania w czasie wycieczek pieszych. • Uczestniczy w zabawach na orientację i spostrzegawczość. **Ponadpodstawowe** • Podejmuje próbę wskazania drogi podczas wycieczki pieszej. • Wymienia co najmniej jeden charakterystyczny punkt znajdujący się na trasie wycieczki pieszej.
Dzieci pomagają dorosłym. Ćwiczenia równoważne (45 min)	10.2) c Potrafi wykonywać ćwiczenia równoważne.	– Wykonuje ćwiczenia równoważne.	1) poruszanie się po wyznaczonej linii przodem (stopniowanie trudności: linia narysowana kredą lub taśma klejąca na podłodze; skakanka; naprężona guma naciągnięta nad podłogą); 2) zabawy ruchowe: „Taniec na linie", „Ciuciubabka", „Walki kogutów", „Idzie Grześ przez wieś"; 3) zabawa ruchowa przy muzyce „Stop-klatka".	**Podstawowe** • Porusza się po wyznaczonej linii przodem. • Porusza się po wyznaczonej linii w zabawach ruchowych. **Ponadpodstawowe** • Porusza się po wyznaczonej linii przodem i tyłem.

III. Złota polska jesień								
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 11. **Dary jesieni**	Słuchanie ze zrozumieniem wierszy o tematyce jesiennej. Swobodne wypowiedzi U. na temat jesieni ze szczególnym uwzględnieniem zmian zachodzących w przyrodzie. Rozmowa na temat: „Jak zachować lato?". Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. Wprowadzenie liter **t**, **T**. Nauka pisania liter **t**, **T**. Ćwiczenia grafomotoryczne Zabawy mnemotechniczne w *Gimnastyce oka i języka*. Przygotowanie do inscenizacji *Na straganie*. Czytanie globalne.	Nauka piosenki o jesieni. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe. Ćwiczenie percepcji słuchowej. Antonio Vivaldi, *Cztery pory roku. Jesień*, cz. I.		Współpraca podczas przygotowania inscenizacji. Zachowanie w teatrze. Dobór ról do predyspozycji U.	Rozpoznawanie roślin i zwierząt żyjących w parku. Wskazywanie oznak jesieni w parku. Odpowiednie zachowanie w parku. Dostosowanie stroju do warunków pogodowych. Nazywanie warunków atmosferycznych. Wykorzystywanie darów jesieni przez człowieka.	Porządkowanie liczebności (książek w kolejności rosnącej, kredek w kolejności malejącej); powiększanie i pomniejszanie liczebności kolejnego zbioru o jeden.	Wykonanie puzzli *Polska jesień*.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 26–29 K. s. 28–30	CD – *Jesień*. P. s. 75 *Piórkiem dźwiękiem i pędzelkiem*. A. Vivaldi, *Cztery pory roku. Jesień*, cz. I.	P. s. 26–29			M. s. 32, 33	W. 1	

Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, e, f 1.3) a, b	3.1) 2) 3) 5)		5.2)	6.1) a, e 6.2) a, b, c	7.1) a, b 7.2) a	9.1) c 9.2) a	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha wiersza ze zrozumieniem • Swobodnie wypowiada się na temat jesieni • Ćwiczy umiejętność czytania na różnych poziomach • Pisze litery **t**, **T** • Bierze udział w zabawie teatralnej • Współpracuje z rówieśnikami podczas przygotowania inscenizacji • Rozpoznaje i nazywa rośliny i zwierzęta żyjące w parku • Odnajduje i nazywa oznaki jesieni • Dostosowuje strój do warunków pogodowych • Nazywa warunki atmosferyczne • Wie, jak człowiek może wykorzystać dary jesieni • Wycina, składa i nakleja elementy puzzli • Śpiewa w zespole i ze słuchu, poprawnie realizuje ćwiczenia wokalne, oddechowe, rytmiczne i słuchowe • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Prawidłowo łączy treści muzyczne z pozamuzycznymi i wizualnymi • Powiększa i pomniejsza liczebność kolejnych zbiorów o jeden element • **Ponadpodstawowe** • Opisuje krajobraz jesienny • Opisuje oznaki jesieni •								
Dzień 12. **Jesienny ogród**	Rozwiązywanie zagadki. Rozmowa na temat wyglądu ogrodu jesienią na podstawie ilustracji. Doskonalenie umiejętności czytania na różnych poziomach. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania liter **i**, **I**. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **i**. Nauka czytania głoski **i**.			Współpraca z innymi w zabawie słowno-ruchowej *Jesienny masaż*.	Rozpoznawanie i nazywanie roślin w jesiennym ogrodzie. Warunki konieczne do rozwoju roślin w ogrodzie jesienią.	Liczba **2**. Nauka pisania cyfry **2**. Zastosowanie liczby **2** w praktyce.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 30, 31 K. s. 31–33				P. s. 30, 31	M. s. 34, 35		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f			5.2)	6.1) a, c	7.2) a		

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Rozwiązuje zagadki • Wypowiada się na temat ilustracji • Doskonali umiejętność czytania na różnych poziomach • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów z **i** • Czyta litery **i**, **I** • Rozpoznaje i nazywa rośliny w jesiennym ogrodzie • Zna warunki konieczne do rozwoju roślin w jesiennym ogrodzie • Nakleja puzzle, dorysowuje część obrazka według własnego pomysłu • Umiejętnie dobiera barwy ciepłe – jesienne • Rozumie pojęcie liczby 2 w aspektach kardynalnym i porządkowym; umie napisać cyfrę 2 • **Ponadpodstawowe** • Opisuje wygląd ogrodu jesienią na podstawie ilustracji • Właściwie rozplanowuje elementy rysunku na kartonie •								
Dzień 13. **Jesienne złoto**	Poszerzanie słownictwa na temat złota na podstawie informacji z kącika *Tropiciele wiedzy*. Wypowiedzi na temat wyglądu jesieni na podstawie wiersza Marka Głogowskiego *Pora wesoła* oraz ilustracji w podręczniku. Ćwiczenia przygotowujące do pisania liter **i**, **I**. Nauka pisania liter **i**, **I**. Analiza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **i**. Słuchanie ze zrozumieniem. Pisanie po śladzie. Zwroty i przysłowia z wyrazem **złoto**.				Barwy jesieni jako przystosowanie roślin do zmian atmosferycznych związanych z następstwem pór roku. Wydobycie złota w Polsce.	Liczba **2**: zastosowanie liczby **2** w praktyce – tworzenie i liczenie par, rozumienie pojęcia **para**.	Wykonanie z masy solnej modeli jesiennych liści według szablonu, ozdabianie ich farbami i plasteliną. Przygotowanie masy solnej według instrukcji.	Utrwalenie świadomości, że ludzie żyją w różnych warunkach materialnych.

Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 32, 33 K. s. 34–36 W. 1				P. s. 32, 33	M. s. 36, 37	K. s. 37 W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) c, d, e, f				6.1) b	7.2) a	9.1) b, c 9.2) a	11.6)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat jesieni • Słucha w skupieniu i ze zrozumieniem tekstu wiersza • Pisze litery **i**, **I** • Dokonuje analizy wzrokowo-słuchowej wyrazów z głoską **i** • Pisze po śladzie • Wie, jak rośliny przystosowują się do zmiany warunków życia jesienią • Lepi z masy solnej liście, ozdabia je farbami i innymi elementami – posługuje się formą • Wie, że ludzie żyją w różnych warunkach materialnych • Tworzy i liczy pary • Rozumie pojęcie **para** • **Ponadpodstawowe** • Gromadzi słownictwo wokół tematu **złoto** • Zna przysłowia z wyrazem **złoto** • Wie, gdzie w Polsce wydobywa się złoto • Postępuje zgodnie z instrukcją •								
Dzień 14. **W smoczej spiżarni**	Wypowiedzi inspirowane wierszem Marii Kownackiej *Lato w spiżarni schowane*. Słuchanie ze zrozumieniem tekstu czytanego przez N. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. Analiza i synteza słuchowo-wzrokowa wyrazów z głoską **j**. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania litery **j**.				Omówienie sposobów przechowywania zapasów na zimę. Zwrócenie uwagi na lecznicze i trujące właściwości jemioły.	Liczba **2** w aspektach kardynalnym i porządkowym. Powiększanie liczebności wybranego zbioru o dwa elementy, pomniejszanie o jeden element.	Higiena przygotowywania i spożywania posiłków. Przygotowanie kolorowych przysmaków z jaj.	

Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 34, 35 K. s. 38, 39, 80				P. s. 34, 35	M. s. 38, 39	P. s. 36	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, d, e, f				6.1) a, f	7.1) b 7.2) a	9.2) a, b	
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem tekstu wiersza • Wypowiada się na podstawie wysłuchanego tekstu • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów z głoską **j** • Utrzymuje porządek wokół siebie • Rozumie i stosuje aspekt porządkowy liczby w praktyce • Powiększa i pomniejsza liczebność kolejnych zbiorów o jeden i o dwa elementy • **Ponadpodstawowe** • Zna sposoby przechowywania zapasów na zimę • Zna lecznicze i trujące właściwości jemioły • Przyrządza potrawę z jaj • Postępuje zgodnie z instrukcją								
Dzień 15. **Babie lato**	Układanie odpowiedzi na pytania na podstawie obserwacji reprodukcji obrazu oraz czytanego przez N. tekstu. Uważne słuchanie tekstu. Nauka pisania liter **j**, **J**. Analiza głoskowa wyrazów z głoską **j**. Wypowiedzi na temat dzieła sztuki.	*Abecadło instrumentów* – instrumenty perkusyjne.	Analiza treści obrazu Józefa Chełmońskiego *Babie lato*.	Szacunek do wytworów artystycznych kolegów. Przestrzeganie zasad kulturalnego zachowania w galerii sztuki.	Powstawanie babiego lata.	Dzień bez matematyki.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 37 K. s. 40–42	P. s. 74	P. s. 37	P. s. 37				

Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.3) 5)	4.1) 2) 4)	5.2)	6.1) a, b			
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Układa odpowiedzi na pytania • Wypowiada się na temat dzieła sztuki • Słucha ze zrozumieniem • Pisze litery **j**, **J** • Dokonuje analizy wzrokowo-słuchowej wyrazów z literą **j** • Rozpoznaje brzmienie instrumentów perkusyjnych; prawidłowo wykonuje schematy rytmiczne • **Ponadpodstawowe** • Rozpoznaje obraz Józefa Chełmońskiego *Babie lato* • Wie, jak zachować się w galerii sztuki • Szanuje wytwory artystyczne kolegów • Wie, jak powstaje babie lato • Potrafi akompaniować na poznanym instrumencie perkusyjnym •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min		

Tygodniowy rozkład materiału wychowania fizycznego na 1. tydzień października (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
W rytm muzyki. Ćwiczenia rytmiczne, zabawy ze śpiewem (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną, poruszając się zgodnie z podanym rytmem. – Wykonuje wybrane elementy tańca zgodnie z regułami.	1) wybijanie rytmu nogami i rękami do znanej melodii; 2) dostosowanie ruchu do zmiennego tempa, dynamiki i pauz w muzyce; 3) tworzenie układu choreograficznego do znanej melodii; 4) zabawa taneczna ze śpiewem (np. „Dwóm tańczyć się zachciało”).	**Podstawowe** • Wybija rytm nogami i rękami, zgodnie z muzyką. • Dostosowuje ruch do zmiennego tempa, dynamiki i pauz w muzyce. • Wykonuje ćwiczenia rytmiczne zgodnie z poznanym układem choreograficznym. **Ponadpodstawowe** • Odtwarza przy muzyce prosty schemat taneczny.
Zaczarowany balonik w zaczarowanych rękach. Zabawy z odbijaniem piłki, balonów (45 min)	10. 2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować. .	– Uczestniczy w zabawach z odbijaniem piłki, balonów.	1) ćwiczenia w indywidualnym odbijaniu balonów prawą i lewą ręką; 2) odbijanie balonów w małych grupach; 3) odbijanie balonów różnymi częściami ciała; 4) zabawa „Zaczarowany balonik”; 5) odbijanie piłeczki rakietką prawą i lewą ręką; 6) kozłowanie piłki prawą i lewą ręką.	**Podstawowe** • Doskonali swoją zwinność, odbijając balony indywidualnie i w grupie. • Doskonali swoją zwinność, odbijając piłeczki rakietką, kozłując piłką. **Ponadpodstawowe** • Odtwarza przy muzyce prosty schemat taneczny.
Z zasadami za pan brat. Wprowadzenie do bezpiecznego poruszania się po drogach (45 min)	10.2) b Potrafi pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne.	– Przestrzega zasad ruchu drogowego w czasie marszu z klasą.	1) zasady bezpiecznego zachowania w czasie marszu z klasą – zasady poruszania się po chodniku; 2) zabawa ruchowa „Droga do szkoły”; 3) zabawa orientacyjno-porządkowa „Sygnalizator”; 4) ćwiczenie w grupowym i indywidualnym przechodzeniu przez jezdnię.	**Podstawowe** • Przestrzega zasad bezpiecznego poruszania się podczas marszu po chodniku. • Dostosowuje się do obowiązujących zasad podczas przechodzenia przez jezdnię. **Ponadpodstawowe** • Odtwarza drogę do szkoły i wskazuje pożądane zachowania.

IV. Dbam o siebie i moją klasę								
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 16. **U logopedy**	Rozmowa na temat pracy logopedy na podstawie ilustracji oraz tekstu czytanego przez N. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów. Wspólne wykonanie ćwiczeń aktorskich i kształtujących dykcję. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. Zabawa słowna „Echo". Wyszukiwanie litery **u** na ilustracji. Opis miejsca pracy logopedy. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania litery **u**.	Ćwiczenia rytmiczne.		Wie, czym zajmuje się logopeda.		Odczytywanie i kontynuowanie wzoru. Określanie miejsca wybranych obiektów w rzędzie. Kolorowanie okienek zgodnie z podanym kodem.	Rozcinanie obrazków do utrwalenia wyrazów z **u**. Wykonanie żołędziowych i kasztanowych ludzików zgodnie z instrukcją.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s 38–41 K. s. 43–45 K.u.	K. s. 77				M. s. 40, 41	W. 1 K. s. 44	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, d, f 1.3) a	3.2)		5.7)		7.1) f	9.1) c 9.2) a, b	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na podstawie ilustracji i tekstu w podręczniku • Słucha ze zrozumieniem tekstu czytanego przez N. • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów z głoską **u** • Ćwiczy umiejętność czytania na różnych poziomach • Rozcina i układa obrazki • Wykonuje otwory, łączy elementy: kasztany, żołędzie, liście za pomocą wykałaczek • Odczytuje i kontynuuje sekwencje rytmiczne • Dostrzega regularności • Wykonuje polecenia muzyczne ze zrozumieniem tematu • **Ponadpodstawowe** • Wykonuje ćwiczenia kształtujące dykcję • Opisuje miejsce pracy logopedy • Wie, czym zajmuje się logopeda •								
Dzień 17. **W zdrowym ciele zdrowy duch**	Znaczenie słowa **zdrowie**. Opowiadanie o ulubionych zabawach sportowych na podstawie ilustracji. Nauka pisania liter **u**, **U**. Pisanie po śladzie. Wielka litera w pisowni imion. Ćwiczenia usprawniające percepcję wzrokową. Ćwiczenie czytania na różnych poziomach. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów.	Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe związane z tematem zdrowie. Słownik muzyczny: **kastaniety**, **marakasy**, **talerze**. Nauka piosenki *Jabłka*.		Poznanie sylwetki Adama Małysza – sławnego człowieka. Zawód sportowiec. Zasady, których trzeba przestrzegać, ćwicząc w grupie. Bezpieczne miejsce zabaw sportowych.		*Matematyka w działaniu.* Wprowadzenie liczby **3** – nauka pisania cyfry **3**. Przeliczanie liczebności i zapis liczby elementów.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 42, 43, 77 K. s. 46–48	P. s. 74 CD – pokaz brzmienia instrumentów perkusyjnych: **kastaniety**, **talerze**; piosenka *Jabłka*.		P. s. 42, 43		M. s. 42–46 K.u.		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.2) 3) 5)		5.2) 6) 7) 8)		7.2) a		

Przewidywane osiągnięcia ucznia								
Podstawowe • Rozumie znaczenie słowa **zdrowie** • Pisze litery **u**, **U** • Pisze po śladzie • Doskonali umiejętność czytania na różnych poziomach • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów z literą **u** • Wie, czym zajmuje się sportowiec • Znajduje bezpieczne miejsce zabaw sportowych • Wie, jakie jest znaczenie sportu dla zdrowia człowieka • Przyjmuje prawidłową postawę ciała podczas pracy przy biurku • Liczy przedmioty na ilustracji w podręczniku i w otoczeniu • Poprawnie zapisuje cyfrę **3** • Rozumie pojęcie liczby **3** w aspektach kardynalnym i porządkowym • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Rozpoznaje brzmienie instrumentów perkusyjnych; potrafi zrealizować na nich prosty schemat rytmiczny • **Ponadpodstawowe** • Opowiada o ulubionych zabawach sportowych • Zna zasady pisowni wielkiej litery w imionach • Zna sylwetkę znanego sportowca Adama Małysza • Potrafi opisać budowę instrumentów perkusyjnych •								
Dzień 18. **Mój tornister**	Rozwiązywanie zagadek. Rozmowa na temat właściwego pakowania przyborów na podstawie ilustracji i własnych doświadczeń U. Ćwiczenia w czytaniu tekstów na różnych poziomach. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z **ó**. Układanie zdań i zagadek z wyrazami z **ó**. Klasyfikowanie wyrazów z **ó** ze względu na liczbę głosek i sylab. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania litery **ó**.			Obowiązki wynikające z przynależności do rodziny.	Rozpoznawanie i nazywanie zwierząt, w których nazwach piszemy **ó** lub **u**.	*Matematyka w działaniu*. Odczytywanie i kontynuowanie sekwencji rytmicznych. Rozpoznawanie i łączenie takich samych kształtów.	Rozcinanie obrazków do utrwalenia wyrazów z **ó**.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 44, 45 K. s. 49–51			P. s. 44, 45	K. s. 50, 51	M. s. 42, 43, 47, 48 K.u. W. 1	W. 1 k. 13	

Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f			5.3)	6.1) a	7.1) f	9.2) a, b	
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Rozwiązuje zagadki • Bierze udział w rozmowie na temat. właściwego pakowania przyborów szkolnych • Wypowiada się na zadany temat na podstawie ilustracji i własnych doświadczeń • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów z literą **ó** • Układa zdania z wyrazami z **ó** • Klasyfikuje wyrazy z **ó** według liczby sylab i głosek • Wie, jakie ma obowiązki wynikające z przynależności do rodziny • Rozcina obrazki do zabawy z **ó** • Odczytuje i kontynuuje sekwencje rytmiczne • Określa miejsca wybranych obiektów w rzędzie. Koduje według własnego pomysłu • **Ponadpodstawowe** • Opowiada o swoich przygotowaniach do szkoły • Rozpoznaje i nazywa zwierzęta, w których nazwach piszemy **ó** lub **u** •								
Dzień 19. **Mój dzień**	Tworzenie dalszego ciągu historyjki na podstawie ilustracji i zgromadzonego materiału wyrazowego. Łańcuchowa Metoda Skojarzeń (ŁMS). Opowiadanie o czynnościach wykonywanych w ciągu dnia na podstawie ilustracji i własnych doświadczeń. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Ćwiczenia motoryki małej. Nauka pisania liter **ó**, **Ó**. Czytanie globalne. Ćwiczenie czytania na różnych poziomach. Udział w zabawie teatralnej. *Czytam sam!*	Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe. Instrumenty perkusyjne.	Ilustrowanie wymyślonego opowiadania z wyrazami z **ó**.	Współpraca.	Rola wody w życiu człowieka. Oszczędzanie wody podczas toalety porannej i wieczornej. Higieniczny tryb życia. Znaczenie ciszy i czystego powietrza dla dobrego samopoczucia człowieka.	Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych. Klasyfikowanie figur według kształtu, koloru i wielkości. Rysowanie figur geometrycznych.	Uzupełnienie tarczy zegara *Mój dzień* kolorowymi obrazkami.	

Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 46–49 K. s. 52–54, 80 CD – *Królisław – król królików*	P. s. 74 *Abecadło instrumentów*. Instrumenty perkusyjne.	P. s. 46, 47		P. s. 46, 47	M. s. 49–53	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) d, e, f 1.3) a, b	3.3)	4.1) 2)	5.2)	6.1) g	7.1) a	9.1) b, c 9.2) a, b	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Tworzy dalszy ciąg historyjki • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów • Pisze litery **ó**, **Ó** • Czyta globalnie • Bierze udział w zabawie teatralnej • Wykonuje rysunek z wyrazami z **ó** • Wypowiada się w wybranych technikach plastycznych • Wycina i łączy elementy papierowe z korkiem • Zna ogólną zasadę działania budzika • Wie, jaka jest rola wody w życiu człowieka • Oszczędza wodę podczas toalet porannej i wieczornej • Dba o higieniczny tryb życia • Poprawnie rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (koło, trójkąt, kwadrat, prostokąt) • Umie klasyfikować figury według koloru, kształtu, wielkości • Prawidłowo wykonuje polecenie muzyczne • **Ponadpodstawowe** • Opowiada historyjkę obrazkową • Opowiada o czynnościach wykonywanych w ciągu dnia • Wie, jakie jest znaczenie ciszy i czystego powietrza dla dobrego samopoczucia człowieka •								
Dzień 20. **Dzień Nauczyciela** (do dyspozycji nauczyciela)	Składanie życzeń. Recytacja wierszy: *Abecadło* Juliana Tuwima, *Kram z literami* Wandy Chotomskiej, *Dziesięć piłek* Anny Łady-Grodzickiej, *Dziwny pies* Danuty Wawiłow, *Jak biedronka zgubiła kropki* Wanda Chotomskiej, *Rachunki na wesoło* Haliny Szayerowej.		Zaprojektowanie i wykonanie medali dla rodziców z wykorzystaniem surowców wtórnych.	Osoby pracujące w szkole. Składanie życzeń. Tradycje związane z obchodami Dnia Edukacji Narodowej jako święta wszystkich pracowników w szkole. Hymn narodowy, symbole narodowe podkreślające uroczysty nastrój. Obowiązki ucznia.	Wykorzystanie odpadów do wykonania pracy plastycznej – recykling.	Dzień bez matematyki.		

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	Dzień bez podręcznika							
Odniesienia do NPP	1.1) a 1.2) e 1.3) a, b, c		4.1)	5.2) 7) 8)	6.1) h			
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Recytuje wiersze • Wie, kto pracuje w szkole • Projektuje i wykonuje medal dla rodziców • Wykorzystuje surowce wtórne do wykonania pracy plastycznej • Zna symbole narodowe • Wie, jakie są obowiązki ucznia • **Ponadpodstawowe** • Redaguje i składa życzenia • Zna tradycje związane z Dniem Edukacji Narodowej •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Tygodniowy rozkład materiału wychowania fizycznego na 2. tydzień października (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Muzyka pomaga w zabawie. Zajęcia rozwijające sprawność ruchową i poczucie rytmu (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Wykonuje tańce wspomagające integrację.	1) powtórzenie poznanych tańców integracyjnych; 2) modyfikacja poznanych tańców; 3) tworzenie układu tanecznego poznanego tańca ludowego w wersji integracyjnej.	**Podstawowe** • Wykonuje tańce wspomagające integrację. • Modyfikuje znane sobie tańce integracyjne. • Współuczestniczy w tworzeniu układu tanecznego do znanej ludowej melodii. **Ponadpodstawowe** • Aktywnie uczestniczy w tworzeniu układu tanecznego do znanej ludowej melodii.
Jestem dobrym obserwatorem, jestem sprawny. Wspomaganie rozwoju sprawności fizycznej poprzez przestrzeganie reguł i zasad (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną przez uczestnictwo w grach i zabawach organizacyjno-porządkowych. – Przestrzega reguł w grach i zabawach organizacyjno-porządkowych.	1) zabawy orientacyjno-porządkowe: „Powódź", „Gąski do domu", „Chodzi lisek koło drogi", „Myszki do norki", „Pająk i muchy", „Bliźniaki"; 2) gra grupowa „Banki"; 3) gra orientacyjna „Spryciarz".	**Podstawowe** • Doskonali swoją sprawność, uczestnicząc w grach i zabawach. • Uczestniczy w grach i zabawach, przestrzegając ustalonych zasad. **Ponadpodstawowe** • Określa, co pomaga, w uczestnictwie w zabawie, grze, i co je utrudnia.
Zabawa w naszej klasie. Nauka wybranych elementów tańca. Krok polki (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną, poruszając się zgodnie z podanym rytmem. – Wykonuje wybrane elementy tańca zgodnie z regułami.	1) zabawa taneczna ze śpiewem: „Po szerokim stawie"; 2) ćwiczenia w odtwarzaniu rytmu na 4 i na 2; 3) nauka kroku polki; 4) zabawa ruchowa ze śpiewem (np. do utworu *Skąd jest polka* – muzyka: Krzesimir Dębski, tekst: Jacek Cygan, Jacek Wójcicki; zabawa „Grozik").	**Podstawowe** • Podejmuje próbę odtwarzania rytmu na 4. • Podejmuje próbę nauki polki. • Uczestniczy w zabawach ruchowych, zachowując rytm. **Ponadpodstawowe** • Porusza się w tańcu i w zabawie zgodnie z podanym rytmem.

V. Mój dom rodzinny

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Dzień 21. **Prawa i obowiązki dziecka**	Słuchanie ze zrozumieniem tekstu *Kłopotliwe bliźniaki*. Swobodne wypowiedzi na temat praw i obowiązków. Omówienie najważniejszych praw dziecka. Ćwiczenia percepcji wzrokowej i słuchowej wyrazów. Rozmowa na temat Konwencji Praw Dziecka. Zabawa słowna „Dokończ zdanie". Pisanie po śladzie.		Wykonanie pracy plastycznej *Nasze prawa* kredkami świecowymi lub pastelowymi.	Reguły obowiązujące w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych. Prawa i obowiązki dziecka. Rzecznik Praw Dziecka.		Liczba **4** w aspektach kardynalnym i porządkowym. Nauka pisania cyfry **4**. Liczenie i zapisywanie liczby elementów przedstawionych na obrazkach. Układanie zadań do ilustracji.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 50, 51 K. s. 55, 56 W. 1 CD – *Kłopotliwe bliźniaki*			P. s. 50, 51		M. s. 54, 55		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) c, d, e, f		4.1) 2)	5.2) 3) 7)		7.2) a, b		

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Słucha ze zrozumieniem tekstu czytanego przez N. • Wypowiada się na temat praw i obowiązków dziecka i Konwencji Praw Dziecka • Kończy rozpoczęte zdanie • Wypowiada się w wybranych technikach plastycznych – ilustruje sceny i sytuacje • Przestrzega reguł obowiązujących w świecie dzieci i w świecie dorosłych • Liczy i zapisuje liczbę elementów na obrazku • Poprawnie zapisuje cyfrę **4** • Rozumie pojęcie liczby **4** w aspektach kardynalnym i porządkowym • Układa zdania do obrazków •
Ponadpodstawowe • Zna prawa i obowiązki dziecka • Wie, czym zajmuje się Rzecznik Praw Dziecka •

Dzień 22. **Gdzie mieszkam?**	Wypowiedzi U. na temat domów i ich mieszkańców na podstawie własnych obserwacji i ilustracji w podręczniku. Opowiadanie o wymarzonym domu. Czytanie litery **d**. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. Doskonalenie techniki pisania poznanych liter. Korzystanie z różnych źródeł informacji. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania liter **d**, **D**. Poczytanka *W dokmu u Cyryla*.	Ćwiczenia percepcji słuchowej.				*Matematyka w działaniu.* Wprowadzenie znaków: +, =. Wprowadzenie działania **dodawanie**.	Poznanie techniki budowania różnych domów na świecie: igloo, dom na palach, tipi.	Różne warunki życia ludzi ze względu na ich stan majątkowy. Dążenie do zaspokajania własnych pragnień bez krzywdy innych.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 52–55, 80, 81 K. s. 57–59	P. s. 75 CD – A. Vivaldi, *Cztery pory roku. Jesień,* cz. II				M. s. 56, 58–60 K.u.	P. s. 54	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.5)				7.2) b, d	9.1) c 9.2) a, b	11.2) 6)

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Wypowiada się na temat domów i ich mieszkańców • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Doskonali pisanie poznanych liter • Wie, że ludzie żyją w różnych warunkach materialnych i że nie należy dokuczać U. żyjącym w trudniejszych warunkach • Wie, że czynności matematyczne można zapisać w umowny sposób • Rozumie znaczenie znaków **+**, **=** • Potrafi zapisać dodawanie dwóch liczb • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Koreluje elementy muzyczne z treściami pozamuzyczną i wizualną •

Ponadpodstawowe • Opowiada o wymarzonym domu • Korzysta z różnych źródeł informacji • Zna różne techniki budowania domów •

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Dzień 23. **Dobry sąsiad**	Wypowiedzi na temat sytuacji domowych na podstawie ilustracji i tekstu w podręczniku. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. Słuchanie treści wiersza Aleksandra Fredry *Paweł i Gaweł*. Odpowiedzi na pytanie: „Jakim jesteś sąsiadem?". Nauka pisania liter **d**, **D**. Ćwiczenia usprawniające tempo czytania – *Gimnastyka oka i języka*.			Wyjaśnienie znaczenia słowa **konflikt**. Próby rozwiązywania konfliktów.		*Matematyka w działaniu*. Zapisywanie dodawania dwóch składników w zakresie **4**.		Rozwijanie empatii w relacjach sąsiedzkich.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 56, 57 K. s. 60, 61 W. 1			P. s. 56, 57 CD K.u.		M. s. 57, 61–63 K.u.		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, e, f			5.1) 2)		7.2) d	9.2) a, b	11.2) 6)

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Wypowiada się na temat sytuacji domowych na podstawie ilustracji i tekstu w podręczniku • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Słucha ze zrozumieniem wiersza • Wyjaśnia, co to znaczy być dobrym sąsiadem • Pisze litery **d**, **D** • Odróżnia dobre i złe zachowania sąsiedzkie • Wie, że nie można dążyć do zaspokojenia swoich potrzeb kosztem innych • Zapisuje czynności matematyczne w umowny sposób za pomocą znaku **+** •

Ponadpodstawowe • Opowiada o wybranej sytuacji przedstawionej na ilustracji • Rozumie znaczenie słowa **konflikt** • Podejmuje próby rozwiązywania konfliktów •

Dzień 24. **Domy zwierząt**	Rozmowa na temat zwierząt i miejsc ich zamieszkania. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Wypowiedzi na temat fotografii i pocztówek ze zwierzętami Opisywanie wybranych zwierząt. Czytanie globalne. Poczytanka *W lesie*.	*Piórkiem dźwiękiem i pędzelkiem* – S. Moniuszko, *Niech się panie stroją w pasy* (krakowiak)	Wykonanie pracy plastycznej *Zwierzęta wokół nas* z wykorzystaniem kredek świecowych, pasteli lub zgromadzonych ilustracji zwierząt.		Klasyfikowanie zwierząt ze względu na ich miejsca zamieszkania. Opisywanie kilku wybranych zwierząt. Określanie warunków życia niektórych zwierząt żyjących dziko oraz zwierząt hodowanych przez człowieka.	Wprowadzenie działania **odejmowanie**. Znak **–**. Ilustrowanie zadań na odejmowanie czynnościami manipulacyjnymi.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 58, 59, 77 K. s. 62–64	CD – S. Moniuszko, *Niech się panie stroją w pasy*			P. s. 58, 59	M.. s. 64, 66, 67		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) c, d, f	3.5)	4.1) 2)		6.1) a, b, c	7.2) a, b		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat zwierząt • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów • Czyta globalnie • Wypowiada się w wybranych technikach plastycznych • Wycina, rysuje, wydziera, nakleja • Klasyfikuje zwierzęta ze względu na miejsce ich zamieszkania • Zna warunki życia niektórych zwierząt żyjących dziko i zwierząt hodowanych przez człowieka • Rozumie istotę odejmowania i zna znak **–** • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • **Ponadpodstawowe** • Opisuje fotografię lub pocztówkę ze zwierzętami • Opisuje wybrane zwierzę • Rozpoznaje głosy wysokie i niskie, analizuje słownie i słuchowo wybrane elementy utworu •								
Dzień 25. **Wycieczka**	Wypowiedzi na temat właściwego zachowania się podczas wycieczki. Opisywanie roślin i zwierząt obserwowanych na wycieczce.		Praca plastyczna – kalkowanie kory.	Przestrzeganie zasad współpracy w grupie. Właściwe zachowanie się podczas wycieczki.	Obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie jesienią. Gromadzenie materiału przyrodniczego.	Dzień bez matematyki.	Bezpieczne poruszanie się po drogach.	Kulturalne i grzeczne zachowanie się podczas wycieczki do parku, lasu lub na pole.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	Dzień bez podręcznika							

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c		4.1) 2)	5.2) 6)	6.1) a, b 6.2) a, b, c		9.2) c	11.1)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat właściwego zachowania podczas wycieczki • Rozmawia na temat zmian zachodzących w przyrodzie jesienią • Wykonuje pracę plastyczną – kalkowanie kory • Przestrzega zasad współpracy w grupie • Obserwuje zmiany w przyrodzie • Dobiera strój do warunków pogodowych • Właściwie zachowuje się w parku, w lesie, na polu • Zna zasady bezpiecznego poruszania się po drogach • Kulturalnie zachowuje się w środkach komunikacji • **Ponadpodstawowe** • Opisuje rośliny i zwierzęta obserwowane podczas wycieczki • Unika konfliktów w grupie, próbuje je zażegnywać • Gromadzi materiał przyrodniczy •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Tygodniowy rozkład materiału wychowania fizycznego na 3. tydzień października (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Wyścigi wróbelków. Ćwiczenia w pokonywaniu przeszkód (45 min)	10.2) b Potrafi pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne.	– Pokonuje skokami wyznaczoną trasę.	1) zabawy skoczne z różnymi przyborami; 2) skoki obunóż, zabawa „Wyścigi wróbelków"; 3) skoki nad przeszkodą obunóż i jednonóż; 4) gra w klasy; 5) zawody w pokonywaniu przeszkód skokami.	**Podstawowe** • Poprawia swoją skoczność, uczestnicząc w zabawach i ćwiczeniach. • Pokonuje skokami wyznaczoną trasę. **Ponadpodstawowe** • Pokonuje skokami, bez odpoczynku, wyznaczoną trasę.
Wyczyny na linii. Ćwiczenia równoważne (45 min)	10.2) c Potrafi wykonywać ćwiczenia równoważne.	– Wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyrządu.	1) poruszanie się po wyznaczonej linii przodem (stopniowanie trudności: linia narysowana kredą na podłodze lub przyklejona taśma klejąca; skakanka; naprężona guma rozciągnięta nad podłogą); 2) zabawy ruchowe: „Taniec na linie"; „Ciuciubabka", „Walki kogutów", „Idzie Grześ przez wieś"; 3) zabawa ruchowa przy muzyce – „Stopklatka".	**Podstawowe** • Porusza się po wyznaczonej linii przodem. • Porusza się po wyznaczonej linii w zabawach ruchowych. **Ponadpodstawowe** • Porusza się po wyznaczonej linii przodem i tyłem.
Prosto do celu. Ćwiczenia równoważne (45 min)	10.2) c Potrafi wykonywać ćwiczenia równoważne.	– Wykonuje ćwiczenia równoważne na przyrządach.	1) poruszanie się po wyznaczonej linii przodem i tyłem; 2) ćwiczenia równoważne na ławeczce (bezpieczeństwo i asekuracja podczas ćwiczeń; przejście na palcach przodem i tyłem; przejście z obrotem; przejście dwóch osób z mijaniem; przejście na czworakach, przejście z woreczkiem na głowie, przejście z omijaniem przeszkód); 3) zabawa ruchowa „Bociany w gnieździe".	**Podstawowe** • Poprawia swoją koordynację, wykonując ćwiczenia równoważne. • Wykonuje ćwiczenia równoważne na przyrządach z zachowaniem zasad bezpieczeństwa. • Porusza się po linii (na przyrządzie) na palcach przodem i tyłem.

VI. W świecie lektur								
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 26. **Bohaterowie z ekranu**	Wysłuchanie czytanych przez N. wierszy: Marka Głogowskiego *Film* i Ludomiły Marjańskiej *W kinie*. Omówienie treści wiersza i ilustracji w podręczniku. Twórcze opowiadanie bajek. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. Słuchanie ze zrozumieniem baśni *Jaś i Małgosia*. Nazywanie uczuć. Ćwiczenie grafomotoryczne przygotowujące do pisania litery **e**. Ćwiczenia w pisaniu sylab i wyrazów z poznanych liter. *Czytam sam!*	Rozróżnienie natężenia dźwięków i tempa.		Odróżnianie dobra od zła w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi. Pomaganie potrzebującym. Zagrożenia ze strony ludzi. Bezpieczne miejsca zabaw.		Wprowadzenie liczby **5** – nauka pisania cyfry **5**.	Wycinanie obrazków do historyjki, układanie w kolejności i przyklejanie na kartonie.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 60–63 K. s. 65–67, 81 CD – *Lektury do słuchania*	K. s. 78		P. s. 60–63		M. s. 65, 68, 69	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c, 1.2) b, c, d, e, f	3.1) 2) 3) 5)		5.5) 6)		7.2) a, b	9.2) a, b	

Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem czytanego tekstu wiersza • Wypowiada się na temat wysłuchanego wiersza • Doskonali umiejętność czytania na różnych poziomach • Doskonali umiejętność pisania poznanych liter • Odróżnia dobro od zła w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi • Zna zagrożenia ze strony dorosłych • Wybiera bezpieczne miejsca zabaw • Niesie pomoc potrzebującym • Wycina i nakleja elementy historyjki obrazkowej • Liczy i zapisuje liczby elementów na obrazku • Poprawnie zapisuje cyfrę **5** • Rozumie pojęcie liczby **5** w aspektach kardynalnym i porządkowym • **Ponadpodstawowe** • Opowiada bajkę • Nazywa uczucia •								
Dzień 27. **Szkolna biblioteka**	Swobodne wypowiedzi U. na temat wizyty w bibliotece. Rozwiązywanie zagadek. Nauka pisania liter **e**, **E**. Analiza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **e**. Różne sposoby zapisywania informacji. Rodzaje pisma i materiały pismienne (malowidła naskalne, hieroglify, gliniane tabliczki, papirus). Poczytanka *„Księga bajek”*.	Ćwiczenia percepcji słuchowej. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe związane z tematem. Nauka piosenki *Mole książkowe*.		Właściwe zachowanie w bibliotece szkolnej oraz w czytelni. Przestrzeganie ustalonego regulaminu. Praca bibliotekarza.	Materiały roślinne i zwierzęce wykorzystywane do produkcji materiałów piśmiennych.	Dodawanie w zakresie **5**, rozkład liczby **5** na składniki	Wykonanie zakładki do książki.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 64, 65, 82 K. s. 68, 69 W. 1	P. s. 75 *Piórkiem dźwiękiem i pędzelkiem.* CD – A. Vivaldi *Cztery pory roku. Jesień,* cz. III		P. s. 64, 65	P. s. 64, 65	M. s. 70, 71		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) c, d, f	3.2) 3) 5)		5.2) 7)	6.1) a	7.2) a, b, c	9.2) a, b	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Podstawowe • Rozwiązuje zagadki • Pisze litery **e**, **E** • Dokonuje analizy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Wypowiada się na temat wizyty w bibliotece • Potrafi właściwie zachować się w bibliotece • Pamięta o oddawaniu pożyczonych z biblioteki książek, nie niszczy ich, dba o ich wygląd • Wycina, nakleja, rysuje • Dekoruje zakładkę według własnego pomysłu • Dodaje w zakresie **5** i zapisuje wynik dodawania • Rozumie pojecie rozkładu liczby **5** na składniki • Prawidłowo koreluje treść muzyczną z pozamuzyczną i wizualną • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Prawidłowo realizuje głosem solo i w zespole, ze słuchu i z pamięci, piosenkę *Mole książkowe* • Potrafi analizować elementy wysłuchanego utworu • **Ponadpodstawowe** • Zna różne sposoby zapisywania informacji (dawne i współczesne) • Opisuje wyposażenie współczesnej biblioteki • Wie, czym zajmuje się bibliotekarz •								
Dzień 28. **Pamiątki mamy i taty**	Rozmowa na temat pamiątek przyniesionych przez U. do klasy. Wypowiedzi na temat ilustracji i wysłuchanego tekstu. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **ą**. Nauka pisania litery **ą**. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach	Ćwiczenia percepcji słuchowej – głosy niskie i dźwięki niskie. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe związane z tematem.		Znaczenie pamiątek rodzinnych, dbanie o nie i szanowanie ich.	Dogodne i niekorzystne warunki przechowywania pamiątek rodzinnych na strychu i w piwnicy. Wpływ szkodników (korniki, mole) i grzybów na stan techniczny pamiątek. Zagrożenia dla wielopokoleniowych pamiątek ze strony zjawisk przyrodniczych takich jak powódź i pożar.	Rozumienie pojęcia liczby **0**, nauka pisania cyfry **0**. Liczenie kolejnych pięter domu, oznaczanie liczbami poszczególnych kondygnacji – poziom 0 (parter).		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 66, 67 K. s. 70, 71 W. 1	CD – T. Mayzner, *Żaby*			P. s. 66, 67	M. s. 72, 73		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.5)		5.3)	6.1) f 6.2) d	7.2) a, b		

Przewidywane osiągnięcia ucznia								
Podstawowe • Wypowiada się na temat rodzinnych pamiątek • Słucha ze zrozumieniem tekstu czytanego przez N. • Przeprowadza analizę i syntezę wzrokowo-słuchową wyrazów z głoską **ą** • Pisze literę **ą** • Ćwiczy umiejętność czytania na różnych poziomach • Zna zagrożenia pamiątek ze strony powodzi i pożaru • Prawidłowo zapisuje cyfrę **0** • Rozumie pojęcie liczby **0** • Prawidłowo oznacza liczbami kolejne piętra budynku • Prawidłowo analizuje słownie i słuchowo wysłuchany utwór muzyczny • **Ponadpodstawowe** • Wie, jakie znaczenie mają pamiątki rodzinne, i dba o nie • Opisuje pamiątkę rodzinną • Wie, jaki wpływ na stan przechowywanych pamiątek mają szkodniki, grzyby, wilgoć • Rozpoznaje głosy, dźwięki **wysokie** – **niskie**, **ciche** – **głośne**, **szybkie** – **wolne**, tempo, charakter, nastrój utworu, jego aparat wykonawczy i zespół wykonawczy •								
Dzień 29. **Komponuję opowiadanie o Plastusiu**	Słuchanie ze zrozumieniem fragmentu książki Marii Kownackiej *Plastusiowy pamiętnik*. Udzielanie odpowiedzi w formie zdania. Przedstawienie bohaterów lektury. Opowiadanie o przygodzie Plastusia. Opisywanie własnej maskotki. Porównywanie przyborów szkolnych dawnych i współczesnych – opis różnic i podobieństw.		Lepienie postaci z plasteliny – Plastuś.	Przestrzeganie reguł w czasie gry planszowej.		Dzień bez matematyki.	Wykonanie gry planszowej, wycinanie i naklejanie elementów, ozdabianie planszy według własnego pomysłu.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 68, 69 K. s. 72, 73 CD – *Lektury do słuchania*						W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) a, d, e, f		4.1)	5.2)			9.2) a, b	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem fragmentu lektury • Udziela odpowiedzi na pytania • Porównuje stare i współczesne przybory szkolne • Przestrzega reguł podczas gry planszowej • Modeluje z plasteliny sylwetkę Plastusia • Wycina, nakleja, ozdabia planszę do gry • **Ponadpodstawowe** • Przedstawia bohaterów lektury • Opisuje własną maskotkę • Opisuje różnice między starymi a współczesnymi przyborami szkolnymi, dostrzega podobieństwa między nimi •								
Dzień 30. **Pamiętnik**	Próba ustalenia definicji słowa **pamiętnik**. Wypowiedzi na temat ilustracji i wysłuchanego tekstu. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazu. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. Nauka pisania litery **ę**. Ćwiczenia w poszerzaniu pola widzenia w *Gimnastyce oka i języka*. Ćwiczenia usprawniające czytanie z wykorzystaniem technik szybkiego czytania. *Czytam sam!*		Wykonanie kartki z pamiętnika w formie rysunku. Wykorzystanie kredek ołówkowych lub pasteli.	Spędzanie wolnego czasu z rodziną. Oglądanie pamiątek i fotografii rodzinnych.	Szanowanie i oszczędzanie papieru podczas wykonywania kartki z pamiętnika.	Gry i zabawy matematyczne z kamieniami domina – gra w domino.		

Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 70–72 K. s. 74, 75, 81		P. s. 70–72	P. s. 70–72	P. s. 70–72	M. s. 74–77 W. 1		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f		4.1)	5.3)	6.1) h	7.1) d 7.2) a, b		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat ilustracji i wysłuchanego tekstu • Ćwiczy umiejętność czytania na różnych poziomach • Pisze literę **ę** • Proponuje różne sposoby spędzania czasu wolnego z rodziną • Prawidłowo zapisuje cyfrę **0** • Rozumie pojęcie liczby **0** • Prawidłowo oznacza liczbami kolejne piętra budynku • Wykonuje kartkę z pamiętnika, wykorzystując kredki ołówkowe lub pastele • **Ponadpodstawowe** • Zna różne znaczenia słowa **pamiętnik** • Oszczędza papier •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Tygodniowy rozkład materiału wychowania fizycznego na 4. tydzień października (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Na wycieczce. Ćwiczenia równoważne (45 min)	10.2) c Potrafi wykonywać ćwiczenia równoważne.	– Wykonuje ćwiczenia w staniu jednonóż.	1) stanie na jednej nodze z wyciągnięciem drugiej nogi w przód i w tył; 2) rysowanie kształtów palcami stopy na podłodze, nad podłogą, w powietrzu; 3) zabawa ruchowa „Bocian Kle-kle"; 4) zabawy: „Dźwig", „Grzybobranie"; 5) berek „Żuraw".	**Podstawowe** • Poprawia swoją sprawność, wykonując ćwiczenia w staniu jednonóż. • Podejmuje próbę stania na jednej nodze, z drugą nogą wyciągniętą do przodu. • Podejmuje próbę rysowania kształtów palcami stopy, stojąc na jednej nodze. **Ponadpodstawowe** • Stoi na jednej nodze, z wyciągniętą do przodu drugą nogą. • Stojąc na jednej nodze, rysuje kształty palcami stopy.
Dzieci rosną prosto. Ćwiczenia wzmacniające nawyk dbania o proste plecy (45 min)	10.3) Dba o to, aby prawidłowo siedzieć w ławce, przy stole itp.	– Wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała.	1) ćwiczenia ogólnorozwojowe; 2) ćwiczenia odruchu prawidłowej postawy ciała; 3) ćwiczenia oddechowe; 4) ćwiczenia zapobiegające wadom kręgosłupa, plecom wklęsłym (koci grzbiet, żonglowanie).	**Podstawowe** • Poprawia swoją wydolność fizyczną. • Wykonuje ćwiczenia oddechowe. • Wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała. **Ponadpodstawowe** • Z własnej inicjatywy wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała.
Stonoga w szeregu. Gry i zabawy porządkowo-organizacyjne (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną przez uczestnictwo w grach i zabawach organizacyjno-porządkowych. – Przestrzega reguł w grach i zabawach organizacyjno-porządkowych.	1) zbiórka w dwuszeregu; 2) tworzenie węża z dwuszeregu; 3) zabawa ze śpiewem „Stonoga w szeregu"; 4) zabawa orientacyjna „Znajdź kolor"; 5) zabawy orientacyjno-porządkowe: „Przesyłka kurierska", „Pozdrowienia zajączków".	**Podstawowe** • Poprawia swoją sprawność fizyczną, uczestnicząc w grach i zabawach orientacyjno-porządkowych. • W czasie gier i zabaw przestrzega ustalonych reguł. • Szybko i właściwie reaguje na zmieniające się w zabawach polecenia.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ DO CYKLU TROPICIELE. CZĘŚĆ 1

I. SZKOLNE PODRÓŻE

Dzień 1.	Moja droga do szkoły
Zapis w dzienniku • Wysłuchanie wiersza pt. ***O*** Wandy Chotomskiej oraz fragmentu wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Na ulicy* • Wypowiedzi uczniów na temat treści wierszy • Wysłuchanie opowiadania *Widok z okna* • Rozmowa dotycząca bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię • Zabawa ruchowa „Usłysz…" • Rozpoznawanie odgłosów ulicy • Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z głoską **o** • Wprowadzenie pojęcia **głoska** • Zapoznanie uczniów z tekstem *Zadanie domowe* • Ćwiczenia w określaniu kierunków: **prawa**, **lewa**, **w prawo**, **w lewo** •	**P. s. 4–7** **K. s. 4, 5** **M. s. 5–7** **CD**

Proponowany przebieg zajęć

edukacja polonistyczna

1. Wysłuchanie wiersza czytanego przez N.

O
(fragment)

Było sobie takie O,
które w głowie miało pstro.
Kąpało się w rosole,
tańczyło tango na stole,
huśtało się na dzwonie,
mrugało okiem w neonie,
aż wreszcie rzekło: – Koniec!
Znudziło mi się to,
znam innych sztuczek sto! (...)

Wanda Chotomska, w: *Kram z literami*, Łódź 2010.

2. Wypowiedzi U. na temat treści wiersza kierowane pytaniami N.
– *Kto jest bohaterem wiersza?*
– *Co robiło o?*
– *Ile sztuczek znało o?*

3. Ćwiczenia przygotowujące do wprowadzenia liter **o**, **O**.
– *Jakie znacie słowa, w których występuje dźwięk o?* (na początku wyrazu, na końcu i w środku wyrazu).
• Analiza słuchowa wyrazów z głoską **o**.

4. Zabawa ruchowa „Usłysz…"
N. wybrzmiewa słowa. U. po usłyszeniu głoski **o** np. wstają, klaszczą, pstrykają, tupią.

5. Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku. Wyszukiwanie na niej przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **o**. **P. s. 6, 7 ćw. 3**

6. Wysłuchanie opowiadania. **CD**

Widok z okna

Mam na imię Ola. Mam sześć lat. Chodzę do pierwszej klasy, a po lekcjach bawię się z Olafem i Ulą. Czasem dołączają też do nas Alek i jego starsza siostra Agata. Wymyślamy razem niesamowite zabawy. Olaf najbardziej ze wszystkiego lubi grać w piłkę. Za to Alek lubi sobie wyobrażać, że lata balonem pośród obłoków. Mówi, że kiedy dorośnie, zostanie podróżnikiem i zwiedzi cały świat.

Ja świat oglądam przez okno. Zwłaszcza, kiedy nie mogę wyjść na dwór, wyglądam przez nie i obserwuję nasze ulubione miejsce spotkań. Bardzo je lubię, chociaż ostatnio Alek i Olaf mieli tam niezbyt miłą przygodę.

Tego dnia wracałam ze szkoły razem z chłopakami. Pożegnałam się z nimi w naszym ulubionym miejscu i pobiegłam do domu, żeby odrobić lekcje. Zaraz po przyjściu podbiegłam jednak do okna. Byłam ciekawa, czy Alek z Olafem już sobie poszli, czy jeszcze stoją na chodniku i gadają.

Stali. Olaf sięgnął do plecaka i wyjął z niego piłkę. No nie! – pomyślałam – chyba nie zaczną teraz grać! Chciałam ich ostrzec, że nie powinni grać tak blisko ulicy, ale byłam za daleko.

Olaf położył piłkę na chodniku i kopnął ją w kierunku Alka. Alek skoczył za nią i… jakiś samochód zatrzymał się nagle z piskiem opon tuż przed nim. Wysiadł z niego tata Uli i Olafa. Nawet z daleka widziałam, że był zielony na twarzy i cały się trząsł. Podszedł do chłopaków i coś im zaczął tłumaczyć.

Dziś znowu wyglądam przez okno. Może pojawi się Ula i zamacha do mnie, żebym wyszła? A może Olaf lub Alek będą chcieli pogadać. Chętnie się z nimi zobaczę. Tylko najpierw zapytam Olafa, czy ma ze sobą piłkę i o czym rozmawiali z jego tatą. Trochę się domyślam. A wy?

Zofia Stanecka

- Rozmowa na temat bezpieczeństwa na drodze.
  – *O co martwił się kierowca samochodu, kiedy zobaczył chłopców grających w piłkę na chodniku?*
  – *Jak sądzisz, dlaczego gra w piłkę w pobliżu jezdni jest niebezpieczna?*
  – *Gdzie chłopcy powinni się bawić?*
  – *W jakich miejscach można przechodzić na drugą stronę jezdni?*

edukacja społeczna

7. Ćwiczenia słuchowe. Rozpoznawanie odgłosów ulicy.

edukacja muzyczna

CD

- Po wysłuchaniu odgłosów ulicy dzieci rozpoznają zjawiska słuchowe i nazywają to, co usłyszały, np. klakson aut, klakson roweru, jadące samochody, jadący tramwaj.
- Warto dokonać analizy słownej odtworzonych odgłosów ulicy w zakresie ich:
  – wysokości – odgłosy wysokie, średnie, niskie,
  – natężenia – odgłosy ciche, średnio ciche lub średnio głośne, głośne lub bardzo głośne,
  – tempa – wolne, umiarkowane, szybkie.

8. Zabawa w naśladowanie odgłosów ulicy:
  – naśladowanie głosem,
  – naśladowanie na wybranym instrumencie,
  – orkiestra ulicy – ćwiczenie polega na wybraniu przez każdego U. odgłosu ulicy i zaprezentowaniu go w momencie wskazania przez N. Można nagrać całość wykonania i przedstawić je później całej klasie.

9. Wysłuchanie fragmentu wiersza czytanego przez N.

Na ulicy
(fragment)

(...) Na czarnej jezdni lśnią białe pasy –
to dla przechodniów dogodne trasy,
zwane zebrami, bo w pewnej mierze
przypominają to miłe zwierzę.

Kierowca widzi pasy z daleka,
gdy ktoś przechodzi – staje i czeka,
więc każdy pieszy bardzo się cieszy,
idąc bezpiecznie przejściem dla pieszych. (...)

Małgorzata Strzałkowska, *Na ulicy*, Warszawa 2007.

- Rozmowa kierowana pytaniami.
  – *Dlaczego przechodzimy na pasach?*
  – *Jak inaczej nazywamy pasy dla pieszych?*

10. Czytanie tekstu przez U. — **P. s. 6**
- Wskazywanie w tekście wyrazów z literą **o**. Przeliczanie liter.
- Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z głoską **o**. Wskazywanie miejsc występowania głoski **o**. — **P. s. 6, 7 ćw. 4**

11. Zabawa ruchowa doskonaląca orientację w schemacie ciała oraz orientację przestrzenną.
U. podnoszą na przemian prawe i lewe ręce w różnym tempie. Stają na lewej i na prawej nodze. Odwracają głowę w lewo i w prawo. Chwytają prawą ręką lewe ucho itp. Ten sam zestaw ćwiczeń U. wykonują w parach (zwrócenie uwagi na efekt lustrzanego odbicia).

12. Rysowanie po śladzie konturów prawej i lewej dłoni. — **K. s. 4 ćw. 1**

13. Wprowadzenie pojęcia **głoska**.
– *Jaki dźwięk poznaliśmy na dzisiejszych zajęciach?*
– *Wypowiedzcie dźwięk (głoskę o) w różny sposób.*
- U. wypowiadają dźwięk: długo – krótko, cicho – głośno, nisko – wysoko.
- Wyjaśnienie pojęcia głoska:
  – *Każdy z nas potrafi wydobywać z siebie różne dźwięki. Inaczej mówią ludzie, inaczej odzywają się zwierzęta, nawet przedmioty wydają różnorodne odgłosy.*
  – *Jak nazywamy dźwięk, który z siebie wydobywamy?* (głos)
  – *Każdy pojedynczy głos, który słyszymy podczas wypowiadania słów, nazywamy głoską.*

14. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z głoską **o**. Zaznaczanie miejsc występowania głoski **o**. — **K. s. 4 ćw. 2**

15. Przyjrzyj się rysunkowi. Opowiedz, co się na nim dzieje. — edukacja matematyczna **M. s. 5 ćw. 1**
– *Ile aut jedzie w lewą stronę?*
– *Ile aut jedzie w prawą stronę?*
– *Ile osób przechodzi przez jezdnię?*
– *O co jeszcze możesz zapytać?*

16. Ćwiczenia w określaniu kierunków **prawa**, **lewa** oraz **w prawo**, **w lewo**. — **M. s. 6 ćw. 2, 3, 4**

17. Zabawa utrwalająca kierunki.
– *Weź do prawej ręki czerwoną kredkę.*
– *Weź do lewej ręki piórnik.*
– *Stań naprzeciw kolegi z ławki, trzymając te przedmioty w rękach. Co zauważyliście?* (lustrzane odbicie)
– *Stańcie parami. Podajcie sobie najpierw prawe, a potem lewe ręce.*
– *Stańcie parami. Jedno z was niech odwróci się tyłem. Po której stronie jest teraz jego prawa ręka?*

Zmiana w parach. Podawanie najpierw lewej, potem prawej ręki.
- Uzupełnij rysunek zgodnie z opisem. Wykorzystaj nalepki. — **M. s. 7 ćw. 5**
  – *Na stole, z lewej strony, stoi lampka.*
  – *Z prawej strony lampki leży zeszyt.*
  – *Nad stołem są trzy półki.*
  – *Na środkowej półce leżą 2 klocki i stoi 1 auto.*
  – *Pod oknem stoi kosz na śmieci.*
  – *Z prawej strony stołu siedzi kot.*

18. Propozycja zadania domowego. — **K. s. 5 ćw. 3, 4**
Ćwiczenia grafomotoryczne.

19. Wysłuchanie tekstu *Zadanie domowe*.

edukacja społeczna

P. s. 4, 5; CD

Cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia”

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”.

Seneka Młodszy

Zadanie domowe

- Rozmowa na temat tekstu inspirowana pytaniami N.
- Sprawdzenie rozumienia tekstu.
  – *Co zadała pani Jagoda uczniom swojej klasy?*
  – *Co pomyślał o zadaniu domowym Henio?*
- Ocena sytuacji i bohatera.
  – *Czy Henio dobrze zrobił, odwlekając odrabianie zadania domowego? Dlaczego?*
  – *Jakich rad można udzielić Heniowi?*
- Wnioski dla U.
  – *Kiedy należy odrabiać zadanie domowe?*
  – *Dlaczego odrabianie zadań domowych jest ważne?*
  – *Co zrobić, aby pamiętać o zadaniu domowym?*
- Pogłębiamy temat: „Jak sobie radzić z obowiązkami szkolnymi?”.
  – *Jakie masz obowiązki w szkole?*
  – *Jak się czujesz, gdy dobrze wykonujesz swoje obowiązki?*
  – *Jak się czujesz, gdy coś jest trudne do zrobienia?*
  – *Co pozytywnego możesz sobie powiedzieć, żeby w takiej sytuacji zachęcić się do pracy?*
- Pogłębiamy temat: „Każdy ma jakieś obowiązki”.
  – *Jakie obowiązki ma twoja mama?*
  – *Jakie obowiązki ma twój tata?*
  – *Kto jeszcze w waszej rodzinie ma jakieś obowiązki?*
  – *Jakie są twoje obowiązki domowe? W jakich pracach możesz pomagać w domu?*

Uczymy dzieci tego, co najważniejsze

Propozycja rozmowy inspirowanej przez N. na podstawie wysłuchanego przez U. tekstu daje możliwości:
– kształtowania wartości – odpowiedzialności i samodyscypliny,
– rozwijania umiejętności radzenia sobie w nowej sytuacji,
– oswajania emocji związanych z nową rolą społeczną – rolą ucznia – i obowiązkami, które się z nią wiążą.

Wprowadzamy w świat wartości

Przy okazji omawiania tekstu *Zadanie domowe* kształtujemy:
– odpowiedzialność,
– samodyscyplinę.

U dzieci w tym wieku nie ma jeszcze ukształtowanego poczucia odpowiedzialności za siebie i za innych, kierują się one przede wszystkim nakazami i zakazami ze strony dorosłych, których darzą zaufaniem i autorytetem. W miarę jak zaczynają pojmować zasady sprawiedliwości i obowiązku, powoli wzrasta ich udział w kierowaniu własnym postępowaniem.

W jaki sposób dziecko uczy się odpowiedzialności? Nie ma jednej cud-recepty. Dziecko uczy się przede wszystkim w domu, patrząc na wzorce, którymi jest otoczone. Lekcja odpowiedzialności jest kontynuowana przez uczenie wywiązywania się z obowiązków (oczywiście obowiązków na miarę dziecka): dbania o czystość ciała, utrzymania porządku w rzeczach, pomocy w czynnościach domowych, wreszcie wywiązywania się z obowiązków szkolnych związanych z nową rolą społeczną – rolą ucznia.

Dzieci, które są wychowywane w poczuciu odpowiedzialności, lepiej radzą sobie w szkole i codziennym życiu. Mają lepszy kontakt z rówieśnikami i podejmują mądrzejsze decyzje.

Wdrażamy do odgrywania nowej roli społecznej i wypełniania obowiązków z nią związanych
Dla dziecka, które podjęło właśnie naukę szkolną, nowa sytuacja społeczna i wejście w nową rolę społeczną, rolę ucznia, jest sytuacją trudną. Dziecko w nowej roli musi poddać się dyscyplinie szkolnej, podjąć nowe obowiązki, poradzić sobie z napięciem wywołanym przez nowe okoliczności.

Przeżycia Henia są znakomitą okazją, by uczyć dzieci stawiania czoła nowemu zadaniu, nowym obowiązkom, nieuciekania od nich, nieodwlekania ich, ponieważ przyczynia się to do narastania stresu – z nowym obowiązkiem lepiej się zmierzyć, niż od niego uciekać.

Oswajamy emocje związane z nową sytuacją
Nazwanie emocji Henia otwiera możliwość zmierzenia się z własnymi emocjami przez utożsamienie się z sympatycznym bohaterem. Okazuje się, że inni czują podobnie, borykają się z podobnymi uczuciami, rodzi się więc poczucie solidarności w nowej sytuacji i nowej roli – nie jestem sam, nie jestem sama. Inni czują podobnie.

Podpowiadamy Rodzicom
Jak sobie poradzić z pracami domowymi dziecka?

1. Warto stworzyć w domu atmosferę zaciekawienia tym, czego uczy się dziecko, atmosferę zachęty, że warto poznawać świat, warto się uczyć i nabywać nowe umiejętności.
2. Nie należy odsyłać dziecka do odrabiania lekcji za karę, ponieważ nauka będzie kojarzyła mu się z przykrością i nigdy jej nie polubi.
3. Dziecko powinno wykonywać zadania domowe po obiedzie i odpoczynku.
4. Wykonywanie zadań domowych powinno odbywać się w ciszy i spokoju, najlepiej w stałym miejscu.
5. Przed przystąpieniem do wykonywania zadania dziecko powinno uporządkować swoje miejsce pracy i przygotować potrzebne pomoce i przybory.
6. Podczas wykonywanej pracy nie należy dziecka odrywać od niej, rozmawiać z nim na inne tematy, wydawać poleceń.
7. Dziecko powinno najpierw wykonywać zadania trudniejsze, a potem łatwiejsze.
8. Dziecko powinno po każdych 45 minutach pracy robić 5-, 10-minutowe przerwy.
9. Nie należy robić zadania za dziecko. Należy służyć radą, wskazywać możliwości oraz sprawdzać efekty pracy.
10. Po wykonaniu każdego zadania należy pochwalić dziecko, ucieszyć się razem z nim z wykonanej pracy.

Polecamy lektury
Astrid Lindgren, *Bracia Lwie Serce*, Warszawa 2011.
Anna Onichimowska, *Najwyższa góra świata*, Łódź 2012.
Hans Christian Andersen, *Nowe szaty cesarza*, Kraków 2009.
Eric Knight, *Lassie, wróć!*, Warszawa 2000.

Dzień 2. Znaki drogowe

Zapis w dzienniku • Swobodne wypowiedzi uczniów dotyczące ruchu ulicznego na podstawie własnych przeżyć i ilustracji w podręczniku • Wysłuchanie fragmentu poematu symfonicznego George'a Gershwina *Amerykanin w Paryżu* • Zapoznanie uczniów z wybranymi znakami drogowymi • Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów • Wprowadzenie liter **o**, **O** na podstawie wyrazów **okno**, **Ola** • Liczenie i przeliczanie przedmiotów • Nauka piosenki *To znaki drogowe* •

P. s. 8, 9, 73
K. s. 6, 7, 76
M. s. 8, 9
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: kartka z bloku rysunkowego.

Proponowany przebieg zajęć

1. **Gimnastyka oka i języka.** — **P. s. 8, ćw. 1**
   – *Zrób takie same miny jak dzieci na fotografiach. Powiedz i pokaż, jaką zrobisz minę, gdy coś cię zasmuci, przestraszy, zachwyci.*
   – *Wymawiaj głoskę **o** coraz głośniej i coraz ciszej.*
   – *Nazwij obrazki, które zaczynają się głoską **o**. Powtórz ich nazwy tak, aby wyraźnie i dokładnie wymówić pierwszą głoskę.*
2. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów. — **P. s. 8, ćw. 2, 3**
   - W ćwiczeniu 2. należy zwrócić uwagę U. na prawidłowy układ ust, które powinny być cały czas w tej samej pozycji – otwarte w kształcie elipsy, z jednakowo obniżoną brodą.
   - W ćwiczeniu 3. należy zwrócić U. uwagę zarówno na układ warg, jak i na brzmienie pierwszej głoski.
3. Zabawa z głoską **o**.
   – *Pokażcie: radosne o, zdziwione o, zdenerwowane o.*
   – *Wypowiadając głoskę o, powiedzcie zdania: Jaka dzisiaj jest pogoda? Mam na imię… Moją ulubioną zabawką jest…*
   – *Wypowiadając zdania, artykułujcie tylko głoskę o i modulujcie odpowiednio swój głos.*
4. Zagadka. — edukacja polonistyczna, edukacja społeczna

   Uwaga! Zakręt! Przejście dla pieszych!
   Nie parkuj tutaj, tu idą dzieci.
   Raz nakazują, raz ostrzegają.
   Kierowcom, pieszym wciąż pomagają. (znaki drogowe)
5. Wysłuchanie fragmentu poematu George'a Gershwina *Amerykanin w Paryżu*. — edukacja muzyczna, **CD**
   Przed wysłuchaniem utworu N. informuje U., że usłyszą brzmienie wielu instrumentów i grup instrumentalnych. Warto zwrócić uwagę U. na dźwięki naśladujące odgłosy ulicy. Można poprosić U., by zilustrowali treść muzyczną utworu na kartce z bloku rysunkowego.
6. Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku. — **P. s. 9**
   – *Co widzicie na ilustracji?*
   – *Ile znaków drogowych znajduje się na skrzyżowaniu?*
   – *Jakie znaki drogowe rozpoznajecie?*
   – *W jakich miejscach przechodzą piesi?*
7. Ćwiczenia usprawniające motorykę małą.
   – *Niech odgadnie mądra głowa, jakie pokazuję słowa.*
   U. rysują w powietrzu wymyślone słowa z głoską **o**. Odgadnięte słowo pokazują wszyscy U.
8. Wprowadzenie liter **o**, **O** na podstawie wyrazów **okno**, **Ola**.
9. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **o**, **O** na karcie laminowanej. — **W. 1**
10. Nauka pisania liter **o**, **O**. — **K. s. 6 ćw. 1**
11. Czytanie globalne. Poszukiwanie takich samych wyrazów i kolorowanie ich według wzoru. — **K. s. 6 ćw. 2**
12. Rysowanie po śladzie. Przeliczanie głosek w wyrazie. — **K. s. 7 ćw. 3**

13. Wyróżnianie liter **o**, **O** w wyrazach i obrysowywanie wyrazów ramkami – tworzenie statków wyrazowych.

- **Statki wyrazowe** to graficzny obraz wyrazu i jego zapisu. Utrwalają położenie liter względem siebie, biorą pod uwagę ich wysokość. Są doskonałym ćwiczeniem na zapamiętywanie kształtu liter.

K. s. 7 ćw. 4

edukacja muzyczna

14. Gra *Drogowy Piotruś*.

Gra w atrakcyjny i przyjazny sposób zapoznaje U. z trzema grupami znaków drogowych (kształtem, kolorem, symbolem na tablicy). Pozwala oswoić się z sytuacjami, w których można spotkać dany znak. Przygotowuje do świadomego uczestnictwa w ruchu drogowym.

W. 1 k. 3–5

Instrukcja gry

- Wytnij starannie wszystkie karty z talii (25 kart).
- Jedną talią może grać od 2 do 5 osób.
- Potasuj karty i rozdawaj kolejno po jednej każdemu graczowi do wyczerpania talii (nie wszyscy muszą mieć taką samą liczbę kart).
- Gracze wybierają i odkładają pary ze swoich kart. Każdy gracz kolejno wyciąga kartę od gracza siedzącego po prawej stronie z trzymanego przez niego wachlarza kart i odkłada parę, jeśli taką ma.
- Wygrywa ten, kto pierwszy zostanie bez kart. Przegrywa osoba, której została w ręce karta Piotruś.

edukacja matematyczna

15. Ćwiczenia na wyszukiwanie różnic.

– *Przyjrzyj się rysunkom. Zaznacz na lewym rysunku to, czego brakuje na prawym.*

– *Znajdź i zaznacz na rysunku z prawej strony 6 różnic.*

M. s. 8 ćw. 1

M. s. 8 ćw. 2

16. Przeliczanie przedmiotów, porównywanie ich liczebności.

M. s. 9 ćw. 3

17. Ćwiczenie utrwalające pojęcia **prawa**, **lewa**. Słuchanie ze zrozumieniem poleceń N.

M. s. 9 ćw. 4

18. Zabawa ruchowa w przeliczanie.

– *Dobierzcie się w pary tak, aby w każdej byli chłopiec i dziewczynka.*
– *Czy każde dziecko ma parę?*
– *O ilu chłopców jest więcej lub mniej?*
– *O ile dziewcząt jest więcej lub mniej?*
– *Ile ławek stoi w jednym rzędzie?*
– *Który rząd ma najwięcej ławek? A który najmniej?*
– *Czy są rzędy o tej samej liczbie ławek?*

19. N. rysuje na tablicy figury geometryczne, np. 3 koła, 2 trójkąty lub 4 kwadraty.

– *Połóż tyle kredek, ile widzisz narysowanych figur geometrycznych.*
– *Połóż o jedną kredkę więcej (mniej), niż jest na tablicy figur geometrycznych.*

20. **Abecadło muzyczne.** Klocki rytmiczne.

Przeczytaj rytmicznie wyrazy.

edukacja muzyczna

P. s. 73 ćw. 1

K. s. 76 ćw. 1

21. Nauka piosenki *To znaki drogowe*. Teksty i nuty na s. 243, 244.

edukacja muzyczna

CD

22. Propozycja zadania domowego.

Wypchnij z „Wyprawki 1” klocki rytmiczne. Jakie mają kolory?

P. s. 73 ćw. 2

W. 1 k. 16

Dzień 3. Zasady ruchu drogowego

Zapis w dzienniku • Inscenizacja na temat ruchu drogowego • Wysłuchanie fragmentu wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Na ulicy* • Recytacja wiersza połączona z ruchem • Omówienie zasad właściwego przechodzenia przez jezdnię • Analiza i synteza wyrazów z literą **o** • Ćwiczenia w pisaniu liter **o**, **O** w liniaturze i po śladzie • Wysłuchanie utworu Piotra Czajkowskiego *Taniec Wieszczki Cukrowej* • Ćwiczenia utrwalające pojęcie **para** • Wyróżnianie, nazywanie i klasyfikowanie przedmiotów •

P. s. 10, 11
K. s. 8, 9
M. s. 10–14
W. 1
CD

Proponowany przebieg zajęć

1. Prezentacja inscenizacji na temat ruchu drogowego: Marcin Przewoźniak, *Drogowi opiekunowie*. — edukacja polonistyczna **P. s. 10, 11 ćw. 1–5**
2. Zabawa w parach – gra planszowa *Ruch uliczny*. — **W. 1 k. 6, 6a**
3. Analiza i synteza wyrazów z literą **o**. Przeliczanie liter **o** w nazwach ilustracji. — **P. s. 11**
4. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **okno**, **Ola**.
5. Ćwiczenia graficzne.
   - Pisanie liter **o**, **O** w liniaturach różnej wielkości. — **K. s. 8 ćw. 1**
   - Pisanie po śladzie litery **o** w podanych wyrazach. — **K. s. 8 ćw. 2**

WARTO zaznaczyć litery **o** czerwonym kolorem.

ZADANIE DLA MĄDRALI
Czytanie wyrazów, łączenie ich z odpowiednimi ilustracjami. — **K. s. 8 ćw. 2** •

6. Wysłuchanie fragmentu wiersza.

Na ulicy
(fragment)

(...) Spoglądam w lewo, a potem w prawo
i znowu w lewo, raźnie i żwawo –
jeśli pojazdów nie ma na drodze,
prędko na drugą stronę przechodzę. (...)

Małgorzata Strzałkowska

7. Recytacja wiersza połączona z ruchem. Nauka wiersza na pamięć.
8. Uzupełnienie nalepkami obrazków prezentujących zasady właściwego przechodzenia przez jezdnię. — edukacja społeczna **K. s. 9 ćw. 3**
9. Pisanie liter **o**, **O** po śladzie. Tworzenie statków wyrazowych. — **K. s. 9 ćw. 4**

ZADANIE DLA MĄDRALI
Czytanie wyrazów. — **K. s. 9 ćw. 4** •

10. Wysłuchanie utworu Piotra Czajkowskiego *Taniec Wieszczki Cukrowej* z baletu *Dziadek do orzechów*. — edukacja muzyczna **CD**
    Przed odtworzeniem utworu warto poinformować U., że jest on tylko cząstką większego dzieła, przekazać krótką informację o balecie jako rodzaju widowiska muzyczno-teatralnego. Jeśli czas na to pozwoli, pokrótce streścić treść pozamuzyczną *Dziadka do orzechów*.
    [Balet opowiada o dziewczynce Klarze, która dostaje pod choinkę Dziadka do orzechów. We śnie dziewczynka widzi siebie i Dziadka jako parę książęcą podró-

żującą po Krainie Słodyczy. W całej krainie trwa święto z okazji ich przybycia. Klara z księciem wędrują przez kolejne niezwykłe kraje.
W świecie łakoci wszystko cudownie i słodko pachnie, wszyscy są weseli. W poszczególnych scenach balet wykonuje tańce charakterystyczne: *Taniec Wieszczki Cukrowej*, *Taniec hiszpański*, *Taniec arabski*, *Taniec chiński*, *Trepak* (*Taniec rosyjski*), *Taniec pasterski*. Suitę zamyka *Walc kwiatów*. Zachwycona Klara budzi się w fotelu z Dziadkiem do orzechów w ramionach].

11. Ćwiczenia percepcji słuchowej.

WARTO zwrócić uwagę na:
– nastrój i emocje związane z utworem;
– brzmienie instrumentów i grup instrumentów;
– inne sposoby wykorzystania utworu – np. w reklamach, w filmach.

- Po wysłuchaniu utworu wskazane są swobodne wypowiedzi i refleksje U. na jego temat.
- Po dwukrotnym odtworzeniu utworu można zaproponować U. narysowanie portretu Wieszczki Cukrowej zgodnego z ich wyobrażeniami.
- Dodatkowe ćwiczenia grupowe (jeśli czas na nie pozwoli, a dzieci dobrze się bawią).
  – „Tańczące nogi”. U. mają dopasować sposób chodzenia do odtwarzanej muzyki: dźwięki wysokie – U. chodzą na palcach, dźwięki niskie – na piętach, dźwięki średnie – na stopach.
  – „Tańczące chusteczki”. U. trzymają w dłoniach chusteczki higieniczne, którymi poruszają w rytm odtwarzanej muzyki.
  – Improwizacja ruchowa do odtwarzanej muzyki. U. tańczą zgodnie z własnymi odczuciami. Mogą wykonywać ćwiczenie w parach.
  – „Lustro muzyczne” – ćwiczenie w parach. Jeden U. udaje, że jest lustrem, drugi przegląda się w lustrze. Podczas odtwarzanego utworu U. przeglądający się w lustrze robi miny zgodnie z rytmem muzyki. Zadaniem U. – lustra jest powtarzanie tych min. Po pewnym czasie następuje zamiana ról.

12. **Matematyka w działaniu** – scenariusz zajęć patrz s. 168.

edukacja matematyczna
M. s. 10, 11 ćw. 1, 2
M. s. 12 ćw. 1, 2, 3
M. s. 13 ćw. 4, 5
W. 1 k. 6, 6a

13. Ćwiczenia utrwalające pojęcie **para**.

14. Ćwiczenia na klasyfikowanie zgodnie z podanym warunkiem.

15. Warto utrwalić informacje o zasadach ruchu drogowego, wykorzystując grę „Ruch uliczny”.

16. Propozycja zadania domowego.
Otoczanie pętlą przedmiotów i porównywanie liczebności.

M. s. 14 ćw. 6, 7

Dzień 4. Spotkanie z arą

Zapis w dzienniku • Swobodne wypowiedzi uczniów na temat różnych sposobów podróżowania na podstawie własnych doświadczeń oraz ilustracji w podręczniku • Wysłuchanie ze zrozumieniem nagranego opowiadania • Rozmowa na temat zdarzeń realnych i fantastycznych • Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z głoską **a** • Zabawy grafomotoryczne z literą **a** • Ćwiczenia utrwalające rozróżnianie i rysowanie figur geometrycznych • Wskazywanie przedmiotów **mniejszych** – **większych**, **krótszych** – **dłuższych** • Rozpoznawanie głosów ptaków •

P. s. 12, 13, 73, 76
K. s. 10, 11, 79
M. s. 10, 11, 15–17
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: kartka z bloku rysunkowego, karta A4 z bloku technicznego, papier kolorowy.

Proponowany przebieg zajęć

1. Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku. — edukacja polonistyczna, **P. s. 12 ćw. 1, s. 13**
– *Jakie znacie sposoby podróżowania?*
– *Czym podróżują osoby przedstawione na ilustracji?*
– *Ile osób leci balonem?*
– *Jakie przedmioty te osoby zabrały ze sobą?*
– *Do czego służą te przedmioty?* (kompas, lornetka, mapa, aparat fotograficzny)
– *Co przyłączyło się do podróżujących?*

2. Wskazywanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach występuje głoska **a**. Dzielenie wyrazów na sylaby. — **P. s. 12 ćw. 2**

3. Wysłuchanie opowiadania. — **CD**

Spotkanie z arą

Mam na imię Alek. Dziś spotkało mnie coś bardzo dziwnego. Mówiliśmy w klasie o Ameryce Południowej. Pani opowiadała o żyjących tam zwierzętach: lamach i arach – wielkich kolorowych papugach. Słuchałem tego i myślałem, że bardzo bym chciał zobaczyć Amerykę. Najlepiej teraz zaraz! Wspaniale by było zobaczyć południowoamerykańską dżunglę lub góry. Westchnąłem i spojrzałem za okno. A tam… Czy to możliwe? W powietrzu kołysał się ogromny balon.

W koszu siedziała moja starsza siostra Agata.

– Wsiadacie? – spytała.

– Jasne! – zawołałem.

Koledzy z klasy patrzyli na mnie zdumieni. Nie wiedzieli, że mam taką świetną siostrę. A potem zaczęli przepychać się do okna.

– Po kolei, wszyscy się zmieszczą – uspokoiła ich Agata.

– I co teraz? – spytałem, kiedy już siedzieliśmy w koszu.

– Jak to co? Lecimy do Ameryki! – odpowiedziała. – Przecież tego właśnie chciałeś.

Trochę się zdziwiłem, skąd siostra wie takie rzeczy, ale nie było czasu na zastanawianie się. Musieliśmy szybko ruszać, żeby dotrzeć na miejsce i wrócić po południu do domu – Ameryka Południowa jest przecież bardzo daleko!

– Masz aparat fotograficzny? – spytałem Agatę.

– Jasne, że mam – spojrzała na mnie z uśmiechem. – Mam też mapę, kompas i ananasy na drogę.

– Ananasy? – znowu się zdziwiłem.

– Arrra, arra! – zaskrzeczało coś w powietrzu obok nas.

– Co to? – krzyknąłem. Czyżby papuga ara? Czy to możliwe, że już jesteśmy na miejscu?

– A… może Alek powie nam, co o tym sądzi? – usłyszałem miły głos pani. Nie przypominał skrzeczenia papugi. Rozejrzałem się po klasie. Jak to? Nie ma balonu? Nie ma Ameryki? I gdzie podziała się Agata?

Zofia Stanecka

4. Rozmowa na temat zdarzeń prawdziwych (realnych) i nieprawdziwych (fantastycznych), możliwych tylko w wyobraźni. — edukacja przyrodnicza, edukacja techniczna

5. Czytanie tekstu. Odpowiedzi na pytania: — **P. s. 12**
– *Jak ma na imię chłopiec?*
– *Co ma Alek?*
– *Co lata?*

6. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z literą **a**. — **P. s. 12**

7. Wypełnianie konturów liter **a**, **A** kolorem czerwonym. Czytanie globalne wyrazów. Łączenie wyrazów w pary. — **K. s. 10 ćw. 1**

8. Wyszukiwanie liter **a**, **A** w wyrazach i otaczanie ich czerwonymi pętlami. Tworzenie statków wyrazowych. — **K. s. 10 ćw. 2**

9. Nazywanie obrazków, liczenie głosek, łączenie obrazków z odpowiednimi modelami dźwiękowymi wyrazów. — **K. s. 10 ćw. 3**

10. Zabawy grafomotoryczne z literami **a**, **A**. — **K. s. 11 ćw. 4, 5**

11. Zabawa ruchowa.
U. mogą siedzieć lub stać. N. czyta tekst, ilustrując go gestami, a U. go naśladują.

Co potrafią ręce

Ręce dwie mamy, o, tu, i o, tam,
w każdej po pięć palców, zerknij sam.
Nasze ręce mogą klaskać,
o udo głośno plaskać.
Ręce machać komuś mogą,
i opaść do stóp, tuż nad podłogą.
Ręka do przesyłania całusów się nada
i mogę nią lekko uszczypnąć sąsiada.
Ręce łaskoczą i figle płatają
i wszyscy się wtedy do łez zaśmiewają.
Gdy znikną ręce za moimi plecami,
koniec już będzie z tymi zabawami.

Jutta Bläsius, *3 minuty ruchu*, Kielce 2009.

12. Propozycje zabaw z literą **a**.
– *Zamień na kartce z bloku rysunkowego litery a, A w swoją ulubioną zabawkę lub zwierzę.*
– *Odszukaj w nagłówkach prasowych litery a, A, wytnij je, a następnie przyklej na kartce z bloku technicznego.*
– *Przedstaw litery a, A na wydzierance z papieru kolorowego.*

13. **Matematyka w działaniu** – scenariusz zajęć patrz s. 168. — edukacja matematyczna, **M. s. 10, 11 ćw. 3**

14. Ćwiczenia utrwalające wyróżnianie figur geometrycznych. — **M. s. 15 ćw. 1, 2; s. 16 ćw. 3, 4, 5**

15. Zabawy pomagające w rozumieniu pojęć: rosnąco (od najmniejszego do największego), malejąco (od największego do najmniejszego).
– *Zapraszam wszystkich uczniów, których imiona rozpoczynają się na głoskę… (mają okulary, bluzki w paski, spodnie, spódnice itp.). Ustawcie się od najniższego do najwyższego* (lub: *od najwyższego do najniższego*).
– *Wyjmijcie z piórników cztery kredki i ułóżcie je od najkrótszej do najdłuższej* (lub: *od najdłuższej do najkrótszej*).
– *W jaki sposób sprawdzicie, co jest większe: zeszyt czy ławka; książka czy zeszyt?* (praktyczne manipulowanie, przykładanie, porównywanie).

16. Rozróżnianie przedmiotów mniejszych – większych, krótszych – dłuższych.
17. **Abecadło muzyczne**. Klocki rytmiczne.
Ćwiczenia utrwalające zastosowanie klocków rytmicznych.
18. Ćwiczenia słuchowe – rozpoznawanie głosów ptaków (bocian, czapla, dzięcioł, gołąb, kukułka, orzeł, sikora, sroka, wróbel).
- Warto porozmawiać z U. o różnicach:
  – w wysokości głosów ptaków,
  – w długości trwania głosów,
  – barwach głosów,
  – emocjonalnych odcieniach głosów.
- Ćwiczenie: głosy ptaków, które znam.
  – *Jakie głosy ptaków znacie?*
  ▸ U. prezentują różne ptasie głosy, tworzą z tych głosów ptasią orkiestrę.
  ▸ U. ćwiczą w parach rozmowy ptaków – jeden U. wybranym ptasim głosem zadaje pytanie, drugi mu odpowiada.
  ▸ Można przeprowadzić konkurs na najlepsze naśladowanie piania koguta.

M. s. 17 ćw. 6, 7, 8
P. s. 73 ćw. 3, 4, 5
K. s. 76 ćw. 2
edukacja przyrodnicza
CD

19. Propozycja zadania domowego.
- **Czytam sam!** Materiał do wielokrotnego czytania.
- Wykonaj arę z „Wyprawki 1”.

K. s. 79 ćw. 1
edukacja techniczna
W. 1 k. 8
P. s. 76

WARTO wykorzystać poczytankę *Pobudka* do przeprowadzenia następujących ćwiczeń:
– *Wymyślcie inne imiona dla smoków.*
– *Przedstawcie się imieniem i nazwiskiem (pamiętając o zachowaniu kolejności), stosując formułę*: Mam na imię..., Nazywam się…

Dzień 5. Rytmy świata

Zapis w dzienniku • Wysłuchanie fragmentów melodii z różnych stron świata i zestawienie ich z ilustracją w podręczniku • Czytanie przez nauczyciela fragmentu wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Kontynenty* • Wprowadzenie liter **a**, **A** na podstawie wyrazów **ara**, **Alek** • Ćwiczenie analizy i syntezy słuchowej wyrazów • Pisanie liter **a**, **A** po śladzie • Zabawa ruchowa „Afrykańskie bębny” •

P. s. 14, 15
K. s. 12–14
CD
W. 1

NIEZBĘDNIK: mapa świata.

Proponowany przebieg zajęć

1. Nawiązanie do podróży Alka jako wprowadzenie do tematu zajęć.
2. Przed odtworzeniem melodii warto porozmawiać z U. na temat muzyki różnych kontynentów.
– *Czy wiecie, jaki kontynent reprezentuje muzyka polska?*
– *Czy znacie muzykę innych narodów, z innych kontynentów?*
– *Co może łączyć muzykę różnych kontynentów?*
– *Czy, będąc na wakacjach za granicą, słyszeliście muzykę tego kraju?*
- Wysłuchanie fragmentów melodii z Afryki, Australii, Indii, Ameryki Północnej (muzyka Indian) i Polski (krakowiak).
- Omówienie wysłuchanych utworów.
  – *Jakie dostrzegliście podobieństwa w tych melodiach? A jakie różnice między nimi?*
  – *Na jakich instrumentach grali muzycy?*
  – *Jakie były tempo, brzmienie i nastrój tych utworów?*

edukacja muzyczna
edukacja etyczna
CD

3. Zestawienie wysłuchanych utworów z ilustracją w podręczniku. **P. s. 14 ćw. 1, s. 15**
– *Kogo przedstawiają ilustracje?*
– *Jak myślisz, skąd pochodzą ci tancerze i muzycy?*
– *Na czym grają?*
– *Jak są ubrani?*
– *Czym się różnią od muzyków, których znasz?*

WARTO nazwać kontynenty, wskazać je na mapie świata; zapoznać U. z fragmentem wiersza. edukacja polonistyczna

Kontynenty
(fragment)

Oto nasza piękna Ziemia.
Kto się przyjrzy, ten zobaczy
sześć ogromnych kontynentów.
Lecz kontynent – cóż to znaczy?

Jest to wielki obszar lądu,
taki, który z każdej strony
wodą mórz i oceanów
jest dokładnie otoczony. (...)

Małgorzata Strzałkowska, *Kontynenty*, Warszawa 2008.

4. Zabawa ruchowa. edukacja społeczna
U. stoją w rozsypce. N. wypowiada zdania, a U. ilustrują je ruchem.

Zataczamy koła

Prawe ramię umie zataczać koła,
lewe ramię umie zataczać koła.
Prawa dłoń umie zataczać koła,
lewa dłoń umie zataczać koła.
Prawa stopa umie zataczać koła,
lewa stopa umie zataczać koła.
Głowa umie krążyć, barki też tak krążą,
brzuch i pupa krążą razem, tak się nie przeciążą.
A kto nie chce krążyć już,
staje w miejscu i stąd ani rusz!

Jutta Bläsius, *3 minuty ruchu*, Kielce 2009.

WARTO po przeprowadzeniu zabawy zaproponować konkurs *Komu uda się ustać w spokoju, nie wykonując ruchu żadną częścią ciała*. Zwycięzca otrzymuje tytuł króla lub królowej spokojnego stania.

5. Wprowadzenie liter **a**, **A** na podstawie wyrazów **ara**, **Alek**. **K. s. 12**
6. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **a**, **A** na karcie laminowanej. **W. 1**
7. Nauka pisania liter **a**, **A**. **K. s. 12 ćw. 1**
8. Ćwiczenia analizy i syntezy słuchowej wyrazów. Zaznaczenie miejsc występowania głoski **a**. **K. s. 12 ćw. 2**
9. Ćwiczenia grafomotoryczne. Pisanie liter **a**, **A** po śladzie w liniaturach trzech różnych rozmiarów. **K. s. 13 ćw. 3**
10. Wyszukiwanie w sylabach liter **a**, **A**. Otaczanie pętlą sylab, w których te litery występują. **K. s. 13 ćw. 4**
11. Kolorowanie na obrazku elementów, w których nazwach słychać głoskę **a**. edukacja plastyczna **K. s. 14 ćw. 5**

12. Zabawa ruchowa.

edukacja muzyczna
edukacja społeczna

Afrykańskie bębny

U. w kręgu w siadzie klęcznym najpierw ćwiczą miarowe wystukiwanie prostego rytmu nawiązującego do rytmów afrykańskich, np. klepnięcie prawą ręką o podłogę, klepnięcie lewą ręką o podłogę, dwa razy klepnięcie obiema rękami o podłogę. Po wyćwiczeniu rytmicznego tematu należy podzielić U. na dwie grupy, które siadają w pewnej odległości od siebie. Pierwsza grupa wystukuje rytm, a druga go powtarza. Grupy zamieniają się rolami.

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

13. Propozycja zadania domowego.

- Rysowanie po śladzie. Dokończenie szlaczka według wzoru.

K. s. 14 ćw. 6

II. NOWINKI Z MOJEJ SZKOŁY

Dzień 6. Kto pracuje w mojej szkole?

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi uczniów na temat ilustracji w podręczniku przedstawiających osoby pracujące w szkole, poznanie obowiązków tych osób • Ćwiczenia w pisaniu po śladzie • Utrwalenie pisania litery **a** • Ćwiczenia usprawniające pamięć wzrokową i koordynację wzrokowo-ruchową • Zabawy ruchowe utrwalające głoskę **a** • Określanie relacji ilościowych, porównywanie liczebności • Wykonanie rytmu na instrumencie perkusyjnym •

P. s. 16, 17
K. s. 15, 16, 76
M. s. 18, 20–22
K.u.

NIEZBĘDNIK: zestaw sześciennych klocków w czterech kolorach, figury geometryczne, patyczki piankowe. **K.u.**

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozmowa na temat ilustracji w podręczniku przedstawiającej osoby pracujące w szkole. edukacja polonistyczna, edukacja społeczna **P. s. 16**
- *Co robi pani nauczycielka?*
- *Co robi pani pielęgniarka?*
- *Czym zajmuje się pani woźna?*
- *Czym zajmuje się pan bibliotekarz?*
- *Co robi pan kucharz?*
- *Kto jeszcze pracuje w szkole?*

2. Układanie pytań lub przeprowadzenie wywiadu z wybranym pracownikiem szkoły.

3. Wprowadzenie do kącika **Tropiciele wiedzy**. **P. s. 17**
- *Poznaliśmy pracowników naszej szkoły i ich obowiązki. A teraz zapraszam was do kącika »Tropiciele wiedzy«. Dowiemy się, jak wyglądają chińskie litery i jak piszą dzieci mieszkające w Chinach.*

4. Wykonanie rytmu na instrumencie perkusyjnym. edukacja muzyczna **K. s. 76 ćw. 3**

5. Pisanie po śladzie. Utrwalenie kształtu litery **a**. **K. s. 15 ćw. 1**

6. Odszukiwanie takich samych figur. Kolorowanie par jednakowym kolorem. **K. s. 15 ćw. 2**

ZADANIE DLA MĄDRALI
Przeczytaj wyrazy i ułóż zdania z dwoma wybranymi. **K. s. 15 ćw. 1** •

7. Ćwiczenie usprawniające pamięć wzrokową i doskonalące koordynację wzrokowo-ruchową. **K. s. 16 ćw. 3**

8. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **ara**, **Alek**.

9. Zabawa ruchowa utrwalająca głoskę **a**.
U. stoją w dowolnym miejscu klasy. N. mówi:
- *Gdy usłyszycie głoskę* **a**, *klaśnijcie.* N. wymawia różne głoski w zróżnicowanym tempie.
- *Gdy usłyszycie w sylabie głoskę* **a**, *podskoczcie.* N. wymawia sylaby, np. *ta, to, mo, me, ki, ka, po, at.*
- *Gdy usłyszycie słowo z głoską* **a**, *ukucnijcie*. N. wymawia wyrazy, np. *dom, dam, kot, mam, sok, meta, ara, Alek.*

10. **Matematyka w działaniu**. Scenariusz zajęć patrz s. 168. edukacja matematyczna **M. s. 18 ćw. 1, 2**

11. Ćwiczenia doskonalące umiejętność przeliczania i porównywania liczebności (**o tyle więcej, o tyle mniej, tyle samo**). — **M. s. 20 ćw. 1, 2; s. 21 ćw. 3, 4**

12. Uzupełnianie ilustracji elementami i tworzenie zbiorów równolicznych. — **M. s. 22 ćw. 5**

WARTO przygotować zestaw sześciennych klocków w 4 kolorach (lub figur geometrycznych, patyczków piankowych). Każdy U. losuje jeden element. — **K.u.**

- U. na sygnał N. dobierają się w grupy według kolorów. Przeliczają liczebność grupy. Sprawdzają, czy w danej grupie każdy ma parę.
- Dobierają się według zasady, np. czerwony do zielonego, biały do niebieskiego. Sprawdzają liczebność nowo powstałej grupy. Sprawdzają, czy każdy ma parę.
- Odpowiadają na pytania: **O ile mniej? O ile więcej?**

13. Propozycja zadania domowego.
Sprawdź, czy w twoim domu są jakieś mapy. Co przedstawiają?

Dzień 7. Rysuję mapy

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi uczniów na temat map i ich przydatności • Słuchanie tekstu czytanego przez nauczyciela • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa sylab i wyrazów z głoską **m** • Ćwiczenia w czytaniu • Rysowanie po śladzie • Wykonanie pracy plastycznej – mapy *Moja droga do szkoły* • Określanie relacji ilościowych, porównywanie liczebności •

P. s. 18, 19
K. s. 17–19
M. s. 18, 23–25
K.u.

NIEZBĘDNIK: mapy, atlas geograficzny, blok rysunkowy, kredki ołówkowe, pastele.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wprowadzenie do tematyki zajęć – rebus fonemowy. — edukacja polonistyczna
N. wypowiada słowa. Zadaniem U. jest zapamiętanie każdej pierwszej głoski wypowiedzianego słowa i ułożenie z głosek rozwiązania rebusu.
– *mama, ara, palec, arbuz* (mapa)

2. N. nawiązuje do rozwiązania rebusu i zadania domowego. — edukacja przyrodnicza
– *Co to jest mapa?* (obraz powierzchni Ziemi przedstawiony na płaszczyźnie za pomocą symboli)
– *Jakie mapy znacie?*
– *Jak nazywa się książka z mapami?*
– *Do czego służy mapa?*
– *Gdzie zabieramy mapę ze sobą?*

3. Rozmowa na temat ilustracji w podręczniku kierowana pytaniami. — **P. s. 18, 19**
– *Wskaż na ilustracji i nazwij przedmioty, w których nazwach słyszysz głoskę* **m**.
– *Co Marek narysował na swojej mapie?*
– *Opisz drogę z domu do jamy smoka, używając określeń:* **w prawo**, **w lewo**, **na wprost**.

4. Czytanie tekstu przez N. Rozmowa na temat tekstu. — **P. s. 18**
– *Jak ma na imię chłopiec?*
– *Co narysował Marek?*
– *Co znajduje się na mapie chłopca?*

5. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa sylab i wyrazów z głoską **m**. — **P. s. 18, 19**

6. Analiza głoskowa nazw przedmiotów oraz wyszukiwanie liter **m**, **M** w podanych wyrazach. — **K. 17 ćw. 1, 2**

7. Analiza głoskowa wyrazów (most, melon, mak). Uzupełnianie modeli dźwiękowych wyrazów. — **K. s. 18 ćw. 3**
8. Usprawnianie koordynacji wzrokowo-ruchowej. — **K. s. 18 ćw. 4**
9. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do wprowadzenia liter **m**, **M**. — **K. s. 19 ćw. 5**
10. Propozycja zadania domowego. — **K. s. 19 ćw. 6**
    Ćwiczenie grafomotoryczne – szlaczek.
11. Praca plastyczna – mapa *Moja droga do szkoły*. — edukacja plastyczna
    - N. omawia sposób realizacji tematu. Przypomina, że mapa to obraz powierzchni Ziemi przedstawiony na płaszczyźnie za pomocą symboli.
12. *Matematyka w działaniu*. Scenariusz zajęć patrz s. 169. — edukacja matematyczna **M. s. 18 ćw. 3, 4; K.u.**
13. Przeliczanie, porównywanie liczebności, utrwalenie pojęć **więcej** – **mniej**, **tyle samo**. — **M. s. 23 ćw. 1, 2, 3; s. 24 ćw. 4, 5**
14. Utrwalenie pojęć **wyższy–niższy**, **dłuższy–krótszy**. — **M. s. 24 ćw. 6; s. 25 ćw. 7, 8, 9**

Dzień 8. Bezpieczna szkoła

Zapis w dzienniku • Śpiewanie sylab na melodię *Panie Janie* • Zapoznanie uczniów ze znakami ewakuacyjnymi znajdującymi się w szkole i z ich znaczeniem • Zwrócenie uwagi na właściwy sposób ewakuowania się • Zestawienie doświadczeń i obserwacji uczniów z ilustracją w podręczniku • Układanie kolejności wydarzeń w historyjce obrazkowej • Zabawa ruchowa „Dobrze, źle" • Wprowadzenie liter **m**, **M** na podstawie wyrazów **mapa, Marek** • Ćwiczenia doskonalące percepcję wzrokową • Zabawy matematyczne z kostkami sześciennymi – gra planszowa *Witamy w szkole* • Wysłuchanie i nauka piosenki *Panie Janie* • Kanon •

P. s. 20, 21, 79
K. s. 20–22
M. s. 19, 26–29
W. 1
CD
K.u.

Proponowany przebieg zajęć

1. **Gimnastyka oka i języka**. — **P. s. 20**
   - N. przypomina modele sylab **ma**, **mo**.
   - Zabawa w szybkie rozpoznawanie sylab. N. na zmianę pokazuje i chowa kartoniki z zapisanymi sylabami **ma, mo**. Przy czytaniu należy zwrócić uwagę na otwieranie ust przy wymowie samogłosek **a** oraz **o** (ćwiczenie dykcji).
   - Śpiewanie sylab na melodię *Panie Janie*. — **P. s. 20 ćw. 1**
2. Wyszukiwanie ukrytych na obrazku liter: **a**, **A**, **o**, **O**. — **P. s. 20 ćw. 2**
3. Wprowadzenie do realizacji tematu dnia. — edukacja polonistyczna
   – *Zapraszam was na ulicę Ciekawych Wyrazów, na którą będziemy zaglądać, by wyjaśnić, poznać i zrozumieć nowe, trudne wyrazy oraz nauczyć się ich właściwego stosowania.*
   - N. wyjaśnia:
   Ewakuować się *oznacza opuszczać jakieś miejsce w chwili zagrożenia.*
   - *Jakie znacie sytuacje zagrażające życiu lub zdrowiu człowieka?*

WARTO zorganizować krótką wycieczkę po szkole w celu odszukania znaków ewakuacyjnych i omówić ich znaczenie; zwrócić uwagę na sposób ewakuowania się:
– zachowanie spokoju;
– słuchanie poleceń N.;
– pozostawienie wszystkich rzeczy;
– szybkie ustawienie się w pary;

– sprawne opuszczenie budynku;
– ustawienie się w wyznaczonym miejscu.

4. Zestawienie doświadczeń i obserwacji U. z ilustracją w podręczniku. **P. s. 21 ćw. 1, 2**
– *Gdzie jest szatnia?*
– *Które znaki ewakuacyjne wskazują bezpieczną drogę wyjścia z szatni?*
– *W którą stronę skieruje się dziewczynka z czerwonym tornistrem? Skieruj pozostałe dzieci do wyjścia.*

5. Zabawa ruchowa „Dobrze, źle”. edukacja społeczna
- N. podaje przykłady zachowań właściwych i niewłaściwych. U., słysząc przykład właściwego zachowania, reagują gestem – machają do N.; słysząc przykład zachowania niewłaściwego, robią smutną minę, wykonują lekki skłon, tak jakby uchodziło z nich powietrze.
- Przykłady zachowań:
  – *Uczniowie się kłócą.*
  – *Uczniowie kulturalnie rozmawiają ze sobą.*
  – *Chłopcy się popychają.*
  – *Chłopcy spacerują po korytarzu.*
  – *Dziewczynki biegają w czasie przerwy.*
  – *Dziewczynki pomagają płaczącej koleżance.*
  – *Dzieci rzucają nożyczkami.*
  – *Dzieci zgodnie się bawią.*

6. Wprowadzenie liter **m**, **M** na podstawie wyrazów **mapa**, **Marek**.

7. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **m**, **M** na karcie laminowanej. **W. 1**

8. Nauka pisania liter **m**, **M**. **K. s. 20 ćw. 1**

9. Rozpoznawanie liter **m**, **M** pisanych i drukowanych; łączenie ich w pary. **K. s. 20 ćw. 2**

10. Ćwiczenia usprawniające percepcję wzrokową. **K. s. 21 ćw. 3, 4**

11. Propozycja zadania domowego.

Ćwiczenia grafomotoryczne. **K. s. 22 ćw. 5, 6**

12. Wysłuchanie i nauka utworu *Panie Janie*. Teksty i nuty na s. 245. Słownik muzyczny – kanon. edukacja muzyczna **CD**
Kanon (łac. *canon,* ‘prawidło, norma’) forma polifoniczna, czyli wielogłosowa, polegająca na naśladowaniu, w której melodię jednego głosu z jednakowym opóźnieniem powtarzają kolejno pozostałe głosy.

13. **Matematyka w działaniu**. Scenariusz zajęć patrz s. 170, 171. edukacja matematyczna **M. s. 19 ćw. 5, 6**

14. **Ćwiczymy z Noni**.
- Ćwiczenia w praktycznym stosowaniu pojęć **góra – dół**, **lewo – prawo**. **M. s. 26 ćw. 1**
- Klasyfikowanie przedmiotów zgodnie z ich przeznaczeniem. **M. s. 26 ćw. 2**
- Słuchanie ze zrozumieniem i łączenie przedmiotów z ich właścicielami. **M. s. 27 ćw. 3, 4**
- Uzupełnianie rysunku zgodnie z instrukcją. **M. s. 27 ćw. 5**
- Gra planszowa *Witamy w szkole*. **M. s. 28–29**

WARTO wykorzystać poczytankę *Bałagan* do przeprowadzenia konkursu pięknego czytania całości lub fragmentów tekstu. Konkurs można przeprowadzić następnego dnia, a zarówno uczestników, jak i zwycięzców, nagrodzić na przykład słodką nagrodą lub naklejką-motywką. **P. s. 79**

Dzień 9. Moja klasa

Zapis w dzienniku • Wysłuchanie tekstu *Zupełnie jak dorośli* • Wypowiedzi uczniów na temat wysłuchanego tekstu • Zabawa ruchowa wzmacniająca odczuwanie emocji • Wspólne opracowanie kontraktu klasowego • Zapoznanie z brzmieniem instrumentów perkusyjnych • Ćwiczenia utrwalające pisanie poznanych liter • Wprowadzenie liczby **1** i nauka zapisu cyfry **1** • Praca plastyczna *Autoportret* •

P. s. 22, 23, 74
K. s. 23, 24
M. s. 19, 30, 31
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: papier pakowy, papier kolorowy, poduszka do stempli lub farby do malowania palcami albo kredki, klej, nożyczki.

Proponowany przebieg zajęć

edukacja polonistyczna
edukacja społeczna
P. s. 22; CD

1. Wysłuchanie tekstu *Zupełnie jak dorośli*.

Cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia”

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”.
Seneka Młodszy

Zupełnie jak dorośli

- Rozmowa na temat: „Szacunek dla każdego” inspirowana pytaniami N.
- Sprawdzenie rozumienia tekstu.
  – *Co spowodowało, że pani Jagoda się zdenerwowała?*
  – *Jaką pracę domową pani Jagoda zadała dzieciom?*
  – *Jak brzmiał pierwszy punkt kontraktu?*
  – *Jak mógł brzmieć punkt drugi, który wymyśliła Hania?*
- Ocena sytuacji i bohaterów.
  – *Jak mógł czuć się Wiktor?*
  – *Dlaczego Hania też się śmiała z Wiktora?*
  – *Jak powinna zachować się Hania?*
- Wnioski dla U.
  – *Gdyby Julka odwiedziła waszą klasę, co byście jej powiedzieli?*
  – *Jak należy się zachować, gdy ktoś śmieje się z kogoś innego?*
- Pogłębiamy temat: „Kontrakt klasowy”.
  – *Czy w Twojej klasie taki kontrakt też jest potrzebny? Dlaczego?*
  – *Jakie zasady powinny się znaleźć w waszym kontrakcie klasowym?*
- Pogłębiamy temat: „Co to znaczy szanować każdego?”.
  – *Czym ludzie mogą się różnić między sobą?*
  – *Kogo należy szanować?*
  – *Co to znaczy szanować każdego człowieka?*
  – *Jak na co dzień możesz okazać szacunek bliskim?*
  – *Jak na co dzień możesz okazać szacunek swoim kolegom i koleżankom w klasie?*

Uczymy dzieci tego, co najważniejsze

Propozycja rozmowy inspirowanej przez N. na podstawie wysłuchanego przez U. tekstu daje możliwości:
– kształtowania wartości: szacunku i odwagi,
– kształtowania właściwych postaw wobec inności,
– rozwijania umiejętności współżycia w grupie,
– oswajania emocji związanych ze spotkaniem „innego”.

Wprowadzamy w świat wartości

– szacunek

Każdy człowiek pragnie, by inni odnosili się do niego z szacunkiem. Ta głęboka potrzeba szacunku tkwi w każdym z nas i jest związana z poczuciem własnej godności. Jak nauczyć dzieci szacunku dla innych ludzi? Traktować je z szacunkiem. Dziecko, które nie doświadcza poszanowania swojej osoby ze strony dorosłych, nie zbuduje szacunku dla samego siebie, a to właśnie szacunek dla siebie samego jest podstawą poszanowania innych. Okazywanie szacunku dziecku jest podstawą jego zdrowego rozwoju emocjonalnego.

Uczymy właściwych postaw wobec inności

Każdy z nas jest pod jakimś względem inny. Inność przybiera różne oblicza i dotyczy wielu obszarów życia. Wielką sztuką jest nauczyć dzieci poszanowania każdego człowieka z jego punktem widzenia świata, a jednocześnie zachowania własnej tożsamości. Wielką sztuką jest nauczenie dzieci właściwego stosunku do inności pod różną postacią, a jeszcze większą – ukształtowanie odwagi, by te właściwe postawy zachowywać i manifestować w sposób pokojowy w sytuacjach presji grupy i tłumu. Tak dojrzałe postawy nie kształtują się w ciągu jednego dnia, ale w długim procesie pośród wielu doświadczeń.
Rozmowy na podstawie zaproponowanego utworu i sporządzenie kontraktu grupowego są doskonałą okazją, by zrobić kolejny mały krok na drodze ku dojrzałej osobowości.

Rozwijamy umiejętność współżycia w grupie

Rozmowa na podstawie opowieści Hani jest doskonałą okazją, by poruszyć problemy związane z byciem członkiem grupy, spróbować sformułować zasady, które pomogą wszystkim w tej grupie się odnaleźć i funkcjonować. Dzieci mają już sporo doświadczeń we wzajemnym obcowaniu w grupach, choćby przez uczestniczenie w zabawach podwórkowych i przedszkolnych. Szkoła i codzienne zajęcia w klasie stwarzają kolejne sytuacje, w których trzeba nauczyć się funkcjonować wśród innych i z innymi. Wspólne spisanie kontraktu grupowego pomoże dzieciom znaleźć się w grupie i uświadomić sobie ważne kwestie w tym codziennym wzajemnym obcowaniu z innymi.

Oswajamy emocje związane z innością

Zetknięcie z innością w jakiejkolwiek postaci może, choć nie musi, wywoływać różnorodne emocje, czasem skrajne. Dla wielu dzieci problem inności nie istnieje, wynoszą z domu postawy akceptacji i szacunku, ale dla niektórych jest to duży problem. Przez rozmowę na temat wydarzeń w klasie Hani, ocenę postaw i zachowania bohaterów, rozważenie zachowania alternatywnego dziecko ma możliwość w przyjaznych okolicznościach dotknąć problematycznych kwestii i związanych z nimi emocji.
Z opowieści Hani płyną ważne pouczenia: różnimy się między sobą, ale to nie jest powód, by kogokolwiek zawstydzać – szanujmy każdego.

Podpowiadamy Rodzicom

Jak uczyć dziecko szacunku dla siebie i innych?

1. Dziecko powinno czuć się szanowane na co dzień. Przede wszystkim, by nauczyć je szacunku wobec drugiej osoby, trzeba okazać szacunek dziecku.
   Wyrazem szacunku będzie m.in. wsparcie w różnych codziennych czynnościach, próbach samodzielnego poradzenia sobie w różnych sytuacjach.
2. Ważne jest, by nie mylić wsparcia z wyręczaniem. Wsparcie zapewnia poczucie bezpieczeństwa, wyręczanie komunikuje brak wiary w możliwości dziecka i godzi w poczucie własnej wartości.
3. Dziecko powinno widzieć przykład poszanowania drugiego człowieka na co dzień w zachowaniach osób dla niego znaczących, powinno tymi postawami się zarażać, nasiąkać atmosferą szacunku dla innych.
4. Warto pamiętać, by w codziennych sytuacjach nie zawstydzać dziecka, zwłaszcza publicznie, nie wyśmiewać jego pomyłek, wyglądu, nieudolnych prób poradzenia sobie w nowych sytuacjach.

5. Dziecko powinno być uczone, że ludzie różnią się między sobą pod wieloma względami i że te różnice są czymś normalnym.
6. Warto zadbać o to, by dziecko znało zasady panujące w domu rodzinnym. Niektóre z nich warto ustalić razem z dzieckiem.
7. Dziecko powinno też wiedzieć, jakie konsekwencje będą wyciągane za niestosowanie się do tych zasad.
8. Należy zwracać uwagę na to, w jaki sposób wypowiadamy się na temat innych ludzi w obecności dzieci. Nasze surowe oceny wypowiadane w chwilach zdenerwowania na długo zapadają w dziecięcą pamięć, gdy my już po paru chwilach czy godzinach przechodzimy nad nimi do porządku dziennego.
9. Warto pamiętać o słowach: „proszę", „przepraszam", „dziękuję" w codziennym obcowaniu ze sobą. Nie chodzi oczywiście o przesycenie codziennej domowej atmosfery sztuczną wręcz grzecznością, ale chodzi o to, by nie zapominać o słowach kluczach w stosownych momentach.

Polecamy lektury:

Gyula Böszörményi, *Kolory ludzi* (tłum. Sebastian Stachowski), Poznań 2011.
Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Kosmita*, Bielsko-Biała 2009.
Elżbieta Pałasz, *Potwór Dyzio i Kraina Zabawy*, Warszawa 2009.
Eliza Piotrowska, *Żółte kółka*, Warszawa 2011.

2. Zabawa ruchowa wzmacniająca odczuwanie emocji. — edukacja społeczna
– *Pokaż minę: smutną, radosną, zdziwioną, przestraszoną.*
– *Pokaż ciałem: smutek, radość, zdziwienie, lęk.*
– *Pokaż dłonie: smutne, radosne, zdziwione, przestraszone.*
– *Pokaż nogi: smutne, radosne, zdziwione, przestraszone.*

3. Kontrakt. — edukacja polonistyczna
U. wraz z N. spisują ustalenia, które będą obowiązywały w ich wzajemnych relacjach w szkole. Proponujemy wcześniejsze przygotowanie planszy z poniższymi zdaniami. Ważne, by wyróżnić początkowe litery tak, by rzucało się w oczy utworzone przez nie słowo. U. mogą spróbować je odczytać.

- **K**ażdy uczeń używa magicznych słów: „dziękuję", „przepraszam", „proszę", „dzień dobry", „do widzenia".
- **O**dnosimy się do siebie z szacunkiem, zwracając zawsze po imieniu.
- **N**a lekcje przychodzimy punktualnie.
- **T**rudne sprawy rozwiązujemy spokojnie, bez przemocy.
- **R**egularnie odrabiamy zadania domowe i przynosimy potrzebne przybory.
- **A**ktywnie uczestniczymy w lekcjach i życiu szkoły.
- **K**ażdemu potrzebującemu udzielamy niezbędnej pomocy.
- **T**roszczymy się o nasze bezpieczeństwo, ład i porządek w klasie.

WARTO wyeksponować w klasie i podpisać kontrakt klasowy (np. odciśniętymi kciukami, odrysowanymi i wyciętymi z papieru dłońmi U., imionami).

4. Wysłuchanie zdań czytanych przez N. Zaznaczanie tych, które powinny znaleźć w klasowym regulaminie. Projektowanie odznaki dla wzorowego U. — **K. s. 23 ćw. 1, 2**

5. Zapoznanie z brzmieniem instrumentów perkusyjnych – bębenek, tamburyn, trójkąt, marakasy, kastaniety, talerze. — edukacja muzyczna
- Wysłuchanie utworu *Tamburyn* Jeana-Philippe'a Rameau. — **CD** **P. s. 74**

Tamburyn to instrument perkusyjny zbudowany z (najczęściej) drewnianej obręczy z naciągniętą na nią z jednej strony skórą. W obręczy są zawieszone ruchome blaszki albo dzwoneczki. Na tamburynie gra się, potrząsając nim lub uderzając w skórę naciągniętą na obręcz.

Utwór *Tamburyn* pochodzi ze suity klawesynowej. Ma szybkie tempo. Melodia zwrotki i refrenu jest bogato zdobiona, melodia refrenu – wesoła, taneczna.

6. **Ćwiczymy z Noni**.

- Rozwijanie spostrzegawczości – szukanie tych samych wzorów na klockach i łączenie klocków w pary. **K. s. 24 ćw. 3**
- Ćwiczenie grafomotoryczne utrwalające pisanie poznanych liter. Wysłuchanie imion. Wskazanie imion męskich i żeńskich. **K. s. 24 ćw. 4**
  – *Podaj inne przykłady imion chłopców i dziewczynek.*
  – *Jaką literą rozpoczynamy pisanie imion?*
  – *Otocz pętlą wielką literę w imionach.*

7. Wysłuchanie wiersza i nauka treści na pamięć.

My, wielkie litery,
machamy z daleka.
Czeka na nas imię
i nazwisko czeka.
Nie zapomnij o nas
i takim szczególe:
Piszesz nas po kropce
i w każdym tytule.

8. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **mapa**, **Marek**.

9. **Matematyka w działaniu**. Scenariusz zajęć patrz s. 171. edukacja matematyczna

10. Monografia liczby **1** i jej zapis. **M. s. 19 ćw. 7** **M. s. 30 ćw. 1, 2**
– *Znajdźcie w klasie przedmioty, które występują pojedynczo.*
– *Które imiona w naszej klasie nie powtarzają się?*

- Kształtowanie pojęcia liczby **1**. **M. s. 31 ćw. 3, 4**

WARTO pokazać układ wskazówek na tarczy zegara – godzina pierwsza.

11. Praca plastyczna *Autoportret*. edukacja plastyczna **W. 1 k. 2**

WARTO nawiązać do podpisanego kontraktu. Zasady zapisane w kontrakcie sprawiają, że nasza klasa jest radosna i zgodna. Dobrze i bezpiecznie się w niej czujemy.

12. Propozycja zadania domowego
Ćwiczenie utrwalające pojęcie liczby **1**. **M. s. 31 ćw. 5**

Dzień 10. Urodziny

Zapis w dzienniku • Wysłuchanie fragmentu wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Miłość, radość, lęk* • Wypowiedzi uczniów na temat sposobów świętowania urodzin na podstawie własnych doświadczeń, przeczytanego przez nauczyciela tekstu oraz ilustracji zamieszczonej w podręczniku • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **t** • Ćwiczenia grafomotoryczne • Ćwiczenia w czytaniu poznanego tekstu • Wykonanie pracy plastycznej *Urodzinowa korona* • Nauka piosenki *Sto lat* •

P. s. 24, 25
K. s. 25–27, 79
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: N. rozdaje każdemu U. kartkę z nazwą owocu (daru jesieni), który dziecko ma przynieść następnego dnia.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie fragmentu wiersza czytanego przez N.

edukacja polonistyczna

Miłość, radość, smutek, lęk
(fragment)

Serwus! Mam na imię Kasia.
To jest mój braciszek Tomek,
to nasz tata, nasza mama,
nasz pies Kruczek i nasz domek.

W naszym domu nie ma nudy,
miło razem czas spędzamy
i, co chyba najważniejsze,
wszyscy bardzo się kochamy. (…)

Kiedyś Kruczek uciekł mamie
i znienacka wpadł na drogę.
Trach! potrącił go samochód
i Kruczkowi złamał nogę. (…)

A gdy Kruczek już wyzdrowiał,
wielka radość w domu była!
Babcia tak się ucieszyła,
że przyjęcie urządziła!

Małgorzata Strzałkowska, *Miłość, radość, smutek, lęk*, Warszawa 2008.

– *Jak ma na imię brat Kasi?*
– *Co stało się Kruczkowi?*
– *Jak babcia uczciła powrót Kruczka do zdrowia?*
– *Z jakich okazji urządza się rodzinne przyjęcia?*

2. Swobodne wypowiedzi na temat ilustracji w podręczniku.

edukacja społeczna
P. s. 24, 25

3. Pytania N. do tekstu:
– *Kogo widzicie na ilustracji?*
– *Co świętuje rodzina?*
– *Kto jest głównym bohaterem tego przyjęcia?*

– *Co czują Tymek i jego goście?*
– *Jaki prezent urodzinowy sprawiłby przyjemność twojej koleżance lub twojemu koledze? Narysuj go lub opisz.* (N. wybiera formę pracy).

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Jak nazywamy osobę, która obchodzi urodziny, a jak osobę, która świętuje imieniny?*
– *Jak w języku angielskim nazywają się urodziny?*

4. Analiza słuchowa wyrazów – nazw przedmiotów i osób z głoską **t** – występujących na ilustracji. **P. s. 24, 25**

5. Analiza i synteza słuchowa i wzrokowa wyrazów – nazw przedmiotów i osób z głoską – **t** występujących na ilustracji**.** **P. s. 24, 25**

6. Czytanie przez N. tekstu w podręczniku. Rozmowa na temat tekstu i ilustracji. **P. s. 25**
– *Co mama trzyma w ręce?*
– *Co ma tata?*
– *Z kim bawi się Tymek?*
– *Co mama upiekła dla Tymka?*

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Ile lat kończy Tymek?*
– *Ile krzeseł trzeba donieść, aby wszyscy goście mogli usiąść?*
– *Ile nóg mają razem zwierzęta Tymka?*

7. Analiza sylabowa wyrazów. Kolorowanie sylaby **mo**. **K. s. 25 ćw. 1**

8. Przeliczanie liter **t**, **T**. Zaznaczanie ich odpowiednim kolorem.
- Rysowanie odpowiedniej liczby oczek na kostce. **K. s. 25 ćw. 2**

9. Analiza sylabowa wyrazów. Kolorowanie obrazków, w których nazwach słychać sylabę **ta**. **K. s. 26 ćw. 3**

10. Ćwiczenia grafomotoryczne. **K. s. 27. ćw. 6, 7**

11. Propozycja zadania domowego. Pisanie sylab i wyrazów po śladzie.
- **Czytam sam!** Materiał do wielokrotnego czytania.

K. s. 26 ćw. 4
K. s. 79 ćw. 2

12. Praca plastyczna *Urodzinowa korona.* U. wycinają koronę z „Wyprawki 1" i ozdabiają według własnego pomysłu. edukacja techniczna
K. s. 26 ćw. 5

13. Ustalenie formy świętowania urodzin U. w klasie: **W. 1 k. 9**
Jubilatowi zakładamy urodzinową koronę (N. zbiera korony wykonane przez U, podpisuje).
– *Składamy miłe życzenia.*
– *Wykonujemy laurkę dla jubilata.*
– *Jubilat wymyśla dla całej klasy zabawę ruchową.*
– *Śpiewamy piosenkę dla jubilata.*
– *Jubilat wymyśla dla całej klasy zabawę ruchową.*

14. Nauka piosenki *Sto lat.* Tekst i nuty patrz s. 246. edukacja muzyczna
CD

III. ZŁOTA POLSKA JESIEŃ

Dzień 11. Dary jesieni

Zapis w dzienniku • Słuchanie ze zrozumieniem wierszy o tematyce jesiennej • Swobodne wypowiedzi uczniów na temat jesieni ze szczególnym uwzględnieniem zmian zachodzących w przyrodzie • Rozmowa na temat: „Jak zachować lato?" • Ćwiczenia w czytaniu • Inscenizacja wiersza Jana Brzechwy *Na straganie* • Wprowadzenie liter **t**, **T** i nauka ich pisania na podstawie wyrazów **tort**, **Tymek** • Ćwiczenia grafomotoryczne • Przeliczanie, porównywanie liczebności • Zapoznanie się z utworem Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Jesień*, cz. I • Wykonanie puzzli *Polska jesień* • Nauka piosenki *Jesień* •

P. s. 26–29, 75
K. s. 28–30
M. s. 32, 33
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: owoce występujące w wierszu Małgorzaty Strzałkowskiej *Jesień* (każdy U. otrzymał poprzedniego dnia kartkę z nazwą owocu, który miał przynieść), dary jesieni (kasztany, żołędzie itp.).

Proponowany przebieg zajęć

1. **Gimnastyka oka i języka**. **P. s. 26 ćw. 1, 2, 3**
   – *Przeczytaj sylaby. Każdą następną wymawiaj głośniej lub ciszej. Wyraźnie wymawiaj głoski.*
   – *Czytaj wyrazy, wpatrując się w linię.*
2. Nauka piosenki *Jesień*. Tekst i nuty na s. 247, 248. edukacja muzyczna **CD**
3. Czytanie wiersza. edukacja polonistyczna

Jesień
(fragment)

Lato poszło, przeminęło…
Wrzesień z wiatrem liście niesie…
Czas się wybrać na wycieczkę!
Przewodnikiem będzie jesień.

– Witam! Witam was serdecznie
i zapraszam do zwiedzania.
Spójrzcie w lewo, spójrzcie w prawo –
tyle jest do oglądania!

– Na początek was zapraszam
na jesienne witaminy –
piękne jabłka, gruszki, śliwki,
winogrona i jeżyny!

(...) Tu korale jarzębiny,
chryzantemy i żołędzie,
a tam liście i kasztany –
kolorowo będzie wszędzie! (...)

Małgorzata Strzałkowska, *Jesień*, Warszawa 2007.

4. Rozmowa dotycząca treści wiersza kierowana pytaniami:
   – *Jaka pora roku zaprasza nas na spacer?*

– *Dokąd zaprosiła nas Pani Jesień?* (sad)
– *W jakich owocach znajdziemy jesienne witaminy?* (nawiązanie do owoców przyniesionych przez U.)
– *Jakie inne dary przynosi Pani Jesień?*

5. Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku przedstawiającej jesienny park ze szczególnym zwróceniem uwagi na zmiany zachodzące jesienią w przyrodzie. **P. s. 27 ćw. 1, 2, 3**
– *Jaką porę roku przedstawia ilustracja?*
– *Po czym rozpoznajecie, że to jest jesień?*
– *Jakie kolory dominują na ilustracji? Co zbierają dzieci?*
– *Jak ubrane są osoby na spacerze w parku?*

WARTO zorganizować wyjście do parku, na boisko, krótki spacer wokół szkoły.

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Jaka pora roku była przed jesienią?*
– *Jaka pora roku przyjdzie po jesieni?*
– *Wymień wszystkie pory roku według kolejności ich występowania.*

6. Wprowadzenie do rozmowy na temat: „Jak zatrzymać lato?”. **P. s. 28, 29**

7. Wysłuchanie wiersza czytanego przez N.

Powidła

Kiedy czuję zapach powideł,
to wyrasta mi natychmiast para skrzydeł.
Mogę lecieć dniem czy też nocą
tam, gdzie w rondlu powidła perkocą.
Gdy zamkniecie kuchnię na trzy kłódki,
to ja
zrobię się całkiem malutki,
pod progiem się prześlizgnę,
powideł sobie liznę.

Joanna Papuzińska, w: *Koszyk pełen wierszy* (wybór Natalia Usenko), Warszawa 2000.

8. Rozmowa dotycząca treści wiersza kierowana pytaniami:
– *O jakim smakołyku jest mowa w wierszu?*
– *Jakie inne słodkie przetwory robi się na zimę w twoim domu?*
– *Co innego można zamknąć w słoiku?*
– *W jaki inny sposób można przechowywać owoce i warzywa?*
– *Dlaczego spożywamy owoce i warzywa w różnych postaciach?*
– *O czym należy pamiętać przed przygotowywaniem owoców i warzyw do spożycia oraz ich jedzeniem?*

9. Wybrzmiewanie nazw warzyw i owoców z podziałem na sylaby – rytmizacja połączona z ruchem (tupanie, klaskanie, podskakiwanie). **P. s. 29**

10. Wyszukiwanie poznanych głosek w nazwach warzyw. **P. s. 29**

11. Inscenizacja wiersza Jana Brzechwy *Na straganie*. edukacja społeczna

Występują: *Kucharz, Narrator – Straganiarka, Koper, Szczypiorek, Rzepa, Kalarepa, Groch, Fasola, Seler, Brukselka, Pietruszka, Marchewka, Kapusta, Burak, Cebula.*
Scenografia: *w centralnym miejscu ustawiony jest stragan z warzywami leżącymi w koszykach, za nim stoi Straganiarka w fartuszku, która pełni funkcję Narratora (na głowie ma zawiązaną chusteczkę lub kapelusz). Po obu stronach straganu na ławeczkach lub krzesełkach siedzą uczniowie odgrywający role warzyw. Ubrani są stosownie do ról, mogą mieć na głowach opaski lub kartki z rysunkami odpowiednich warzyw.*

Rekwizyty: *świeże warzywa, koszyki, garnek z warzywami.*
Przebieg inscenizacji

KUCHARZ *w białym fartuchu i czapce kucharskiej na głowie, trzyma w ręku drewnianą łyżkę i pokrywkę*

Zapraszamy na inscenizację wiersza Jana Brzechwy *Na straganie*.

uderza łyżką w pokrywkę

STRAGANIARKA (Narrator)
staje przed straganem i mówi

Na straganie w dzień targowy
Takie słyszy się rozmowy:

wychodzą Szczypior i Koper; Koper ze spuszczoną głową, którą podpiera ręką

SZCZYPIOR

– Może pan się o mnie oprze,
Pan tak więdnie, panie Koprze.

KOPER

– Cóż się dziwić, mój Szczypiorku,
Leżę tutaj już od wtorku!

Koper wzdycha

NARRATOR

Rzecze na to Kalarepka:

zwraca się do Kopra; na środek wychodzą Kalarepka i Rzepa

KALAREPKA

– Spójrz na Rzepę – ta jest krzepka!

wskazuje ręką na Rzepę
Koper i Szczypior odchodzą i siadają na ławeczce, zostaje Rzepa, dochodzi Groch

NARRATOR

Groch po brzuszku Rzepę klepie:

wykonuje taki ruch

GROCH

– Jak tam, Rzepo? Coraz lepiej?

RZEPA

– Dzięki, dzięki panie Grochu,
Jakoś żyje się po trochu,

macha ręką, siadają

z boku na jednej ławeczce leży Pietruszka; podchodzi do niej Straganiarka (Narrator), bierze się za głowę i zmartwiona mówi

STRAGANIARKA

Lecz Pietruszka – z tą jest gorzej:
Blada, chuda, spać nie może.

wraca za stragan

Seler podnosi się z miejsca

SELER

– A to feler –

siada

NARRATOR

Westchnął Seler.

z ławeczki wstają Burak i Cebula, wychodzą przed stragan

NARRATOR

Burak stroni od Cebuli,
A Cebula doń się czuli:

CEBULA

– Mój Buraku, mój czerwony,
Czybyś nie chciał takiej żony?

Cebula przymila się do Buraka

NARRATOR

Burak tylko nos zatyka:

BURAK

– Niech no pani prędzej zmyka,
Burak zatyka nos, odgania Cebulę

Ja chcę żonę mieć buraczą,

tupie

Bo przy pani wszyscy płaczą.

wyciera oczy

Burak i Cebula siadają, Seler podnosi się z miejsca

SELER

– A to feler –

siada

NARRATOR

Westchnął Seler.

wchodzi Fasola, za nią, rozpychając się, Brukselka

NARRATOR

Naraz słychać głos Fasoli:

Fasola chwyta się pod boki i mówi do Brukselki

FASOLA

– Gdzie się pani tu gramoli?!

BRUKSELKA

– Nie bądź dla mnie taka wielka! –

NARRATOR

Odpowiada jej Brukselka.

Brukselka i Fasola wracają na miejsce, wychodzi Marchewka

MARCHEWKA

– Widzieliście, jaka krewka? –

NARRATOR

Zaperzyła się Marchewka.

MARCHEWKA

– Niech rozsądzi nas Kapusta!

bierze za rękę Kapustę
wszystkie Warzywa ze zdziwieniem

Co, Kapusta?! Głowa pusta?!

NARRATOR

A Kapusta rzecze smutnie:

KAPUSTA

– Moi drodzy, po co kłótnie,
Po co wasze swary głupie,
Wnet i tak zginiemy w zupie!

pokazuje garnek z warzywami
wstaje Seler

SELER

– A to feler –

Seler siada

NARRATOR

Westchnął Seler.

KUCHARZ

Dziękujemy za uwagę.

uderza łyżką w pokrywkę
wszyscy występujący w inscenizacji wychodzą na środek i się kłaniają

12. Wprowadzenie liter **t**, **T** na podstawie wyrazów **tort**, **Tymek**. — **K. s. 28 ćw. 1**

13. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **t**, **T** na karcie laminowanej. — **W. 1**

14. Czytanie sylab. Szukanie ich w zestawie sylabowym. Zaznaczanie sylab zielonymi pętlami. — **K. s. 28 ćw. 2**

15. Ćwiczenie grafomotoryczne. — **K. s. 29 ćw. 3**

16. Czytanie i pisanie sylab po śladzie. — **K. s. 29 ćw. 4**

17. Czytanie globalne. Nalepianie podpisów pod rysunkami zgodnie z podanym wzorem. — **K. s. 29 ćw. 5**

18. Wyszukiwanie różnic na obrazkach. Zaznaczanie ich na prawym obrazku. — **K. s. 30 ćw. 6**

19. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **tort**, **Tymek**.

WARTO utrwalić pojęcia **lewa**, **prawa**.

20. Propozycja zadania domowego. Czytanie wyrazów i przepisywanie ich w liniaturach dużej i małej. — **K. s. 30 ćw. 7**

21. Przeliczanie, porządkowanie i porównywanie elementów. — edukacja matematyczna **M. s. 32 ćw. 1; s. 33 ćw. 2, 3**

22. **Piórkiem dźwiękiem i pędzelkiem**. Wysłuchanie utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Jesień,* cz. I. — edukacja muzyczna **P. s. 75 ćw. 1**, **CD**

- N. informuje, że *Cztery pory roku* to cykl czterech koncertów – każdy jest poświęcony innej porze roku – napisanych jako ilustracja do wierszy (sonetów) nieznanego autora (być może samego Vivaldiego). Część I *Jesieni* przedstawia wesołą wiejską zabawę z okazji udanych zbiorów. Początkowo tempo utworu jest szybkie (allegro), potem coraz wolniejsze – gdy niektórzy, zmęczeni zabawą, zasypiają (powoli wygasające solo skrzypiec).

- Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku. Wybór ilustracji pasującej do wysłuchanego fragmentu muzycznego.

23. Wykonanie puzzli *Polska jesień*. Naklejenie ułożonego obrazka na karton.

edukacja techniczna
P. s. 29 ćw. 4
W. 1 k. 10

Dzień 12. Jesienny ogród

Zapis w dzienniku • Rozwiązywanie zagadki • Rozmowa na temat wyglądu ogrodu jesienią na podstawie ilustracji w podręczniku • Doskonalenie umiejętności czytania • Ćwiczenia grafomotoryczne • Analiza i synteza słuchowa wyrazów z głoską **i** • Zabawy i ćwiczenia rozwijające sprawność rąk • Wprowadzenie liczby **2**, nauka pisania cyfry **2** • Praca plastyczna z wykorzystaniem puzzli •

P. s. 30, 31
K. s. 31–33
M. s. 34, 35

NIEZBĘDNIK: karton A4, klej, nożyczki.

Proponowany przebieg zajęć

1. Zagadka jako wstęp do zajęć.

edukacja polonistyczna

Rosną w nim kwiaty,
rosną warzywa
pietruszka, seler, nawet pokrzywa.
Mama w nim często chwasty wyrywa.
Jak takie miejsce się nazywa? (ogród)

2. Rozwiązanie zagadki wstępem do rozmowy na temat ilustracji w podręczniku.

edukacja przyrodnicza
P. s. 30, 31

– *Kogo widzimy na ilustracji?*
– *Co robi chłopiec?*
– *Co robi mama?*
– *Gdzie siedzi mama z chłopcem?*
– *Co widzimy na pierwszym planie?*
– *Jakie kolory dominują w ogrodzie?*
– *Jakie znacie nazwy jesiennych kwiatów?* (astry, dalie, chryzantemy)
– *Odszukaj nazwy przedmiotów, w których nazwach słyszymy głoskę i.* (igły, igielnik, pies, irys, świeca, lampion, trawnik, kamizelka, miska, śliwki, szalik, liście, grabie)

3. N. czyta tekst.

P. s. 30

– *Co mama trzyma w rękach?* (album z kwiatami)
– *Jakie kwiaty lubi mama? Kiedy one urosną?*
– *Jak ma na imię chłopiec?*
– *W co lubi się bawić Mati?*
– *Co Mati założył na głowę?*
– *Jak lubisz spędzać jesienne popołudnia?*

4. Ćwiczenia w czytaniu.

P. s. 30

ZADANIE DLA MĄDRALI

– *Co to są zdrobnienia? Jakie znacie? Od jakiego imienia pochodzi zdrobnienie Mati?* (Mateusz)

5. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa sylab i wyrazów z głoską **i**.

P. s. 30, 31

6. Analiza wzrokowa wyrazów z głoską **i**.

K. s. 31 ćw. 1

7. Naklejanie nalepek z irysami i igłami zgodnie z podanym rytmem. — **K. s. 31 ćw. 2**

8. Ćwiczenia grafomotoryczne. Doskonalenie łączenia poznanych liter. — **K. s. 32 ćw. 3**

9. Analiza wzrokowo-słuchowa. Wyszukiwanie nazw przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **i**. — **K. s. 32 ćw. 4**

10. Ćwiczenie grafomotoryczne. — **K. s. 33 ćw. 5**

11. Propozycja zadania domowego. — **K. s. 33 ćw. 6**
Ćwiczenie grafomotoryczne przygotowujące do pisania litery **j**.

edukacja społeczna

12. Zabawa słowno-ruchowa „Jesienny masaż”.
U. dobierają się w pary (mogą być trójki, czwórki lub ustawienie w kole). Siadają tak, że każdy ma przed sobą plecy kolegi, koleżanki. N. zwraca uwagę na delikatny sposób wykonania ćwiczenia. N. czyta tekst, a U. przedstawiają usłyszany fragment, wykonując dłońmi odpowiednie ruchy na plecach koleżanki, kolegi.

Jesienny masaż

Gdy szedłem sobie na spacerek,
(dwoma palcami prawej ręki „idziemy” po kręgosłupie od pasa do szyi)
Przejechał obok mały rowerek,
(całą dłonią ze sztywno ustawionymi palcami „przejeżdżamy” po kręgosłupie od pasa do szyi)
Przebiegła sfora psów
(palcami obu rąk, lekko dotykając opuszkami palców, „przebiegamy” po plecach od pasa do szyi)
I duże stado krów.
(ręce zaciskamy w pięści, i pukając lekko o plecy, przesuwamy je w kierunku od pasa do szyi)
Na niebie było słońce
(dwoma otwartymi dłońmi zataczamy na plecach duże koła)
Złociste i gorące.
(najpierw palcem rysujemy promyki słońca, a następnie obiema dłońmi pocieramy o boki sąsiada, tak aby poczuł ciepło)
Pokropił letni deszczyk
(palcami obu rąk lekko bębnimy rytmicznie po całych plecach)
I miałem lekki dreszczyk.
(„smyramy” lekko w szyję palcami).

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

edukacja matematyczna

12. Monografia liczby **2** i jej zapis. — **M. s. 34 ćw. 1**
– *Znajdźcie w klasie przedmioty, które występują podwójnie.*

13. Kształtowanie pojęcia liczby **2**. — **M. s. 34 ćw. 2, 3; s. 35 ćw. 4, 5**

WARTO pokazać układ wskazówek na tarczy zegara – godzina druga.

Dzień 13. Jesienne złoto

Zapis w dzienniku • Sporządzenie mapy skojarzeń wokół tematu **złoto** • Wypowiedzi uczniów na temat wyglądu jesieni na podstawie wiersza Marka Głogowskiego *Pora wesoła* oraz ilustracji w podręczniku • Zabawa w malarkę – ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania • Nauka pisania liter **i**, **I** na podstawie wyrazów **irys**, **Iga** • Analiza słuchowo-wzrokowa wyrazów z głoską **i** • Liczba **2** – rozumienie pojęcia **para** • Wykonanie liści z masy solnej •

P. s. 32, 33
K. s. 34–37
M. s. 36, 37
W. 1

NIEZBĘDNIK: 4 kartony A3 z napisem na środku ZŁOTO, mazaki, masa solna, farby plakatowe.

Proponowany przebieg zajęć

1. Kącik **Tropiciele wiedzy**.

edukacja przyrodnicza
P. s. 32

WARTO rozpocząć pracę od zrobienia mapy skojarzeń wokół tematu **złoto**.

- N. dzieli klasę na 3, 4 grupy.
- Każda grupa otrzymuje karton A3 z napisem **ZŁOTO**.
- N. czyta zapisany wyraz, a zadaniem U. jest narysowanie wszystkiego, z czym kojarzy się wyraz **złoto**.
- Wyeksponowanie prac.
- Prezentacja i omówienie mapy skojarzeń U.
- N. uzupełnia wypowiedzi U. informacjami zawartymi w kąciku **Tropiciele wiedzy**.

2. Wprowadzenie do tematu dnia. Czytanie przez N. wiersza Marka Głogowskiego *Pora wesoła*.

edukacja polonistyczna
P. s. 33

– *Kto opowiada w tym wierszu o jednej z pór roku?*
– *O jakiej porze roku jest mowa wierszu?*
– *Jaką porą jest jesień?*
– *Jakie barwy dominują w przyrodzie jesienią?* (barwy ciepłe)
– *Dla kogo jesień jest porą wesołą?*
– *Kto lubi jesień?*

3. Zestawienie treści wiersza z ilustracją w podręczniku.
– *Co widzisz na ilustracji?*
– *Co jesień pomalowała swoimi kolorami?*
– *Do czego została porównana jesień w wierszu?*
– *Powiedz, jaki związek ma jesień z roztargnioną malarką.*

4. Zabawa w malarkę – ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania.

- N. opowiada, jak malarka przygotowuje się do pracy. U. pokazują ruchem czynności malarki.

  Pewnego jesiennego dnia malarka wybrała się do parku. Rozstawiła sztalugę. Wzięła do ręki paletę. Wycisnęła z tubek farby. Przygotowała pędzel. Na palecie okrężnymi ruchami wymieszała po dwa kolory. Spojrzała w lewo, w prawo, przed siebie, za siebie, w górę, w dół i rozpoczęła pracę nad obrazem »Złota polska jesień«.

5. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **i**, **I** na karcie laminowanej. **W. 1**

6. Nauka pisania liter **i**, **I** na podstawie wyrazów **irys**, **Iga**. **K. s. 34 ćw. 1**

7. Analiza i synteza sylabowa wyrazów. **K. s. 34 ćw. 2**

8. Analiza wzrokowa wyrazów. Dopasowywanie do nich statków wyrazowych. **K. s. 35 ćw. 3**

9. Słuchanie ze zrozumieniem zdań czytanych przez N. **K. s. 35 ćw. 4.**

- Dopasowywanie odpowiednich ilustracji do treści zdania według podanego wzoru.
- Wyszukanie i podkreślenie na czerwono liter **i**, **I**.

WARTO podczas czytania przeliczać wyrazy w zdaniach, pokazując ich liczbę na palcach. Można zwrócić uwagę na budowę zdania (rozpoczęcie wielką literą, zakończenie kropką).

10. Analiza słuchowo-wzrokowa wyrazów. Podział na sylaby, zaznaczanie miejsc występowania głoski **i**. Oznaczanie sylab zielonymi falbankami. — **K. s. 36 ćw. 5**

11. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **irys**, **Iga**.

12. Propozycja zadania domowego. Ćwiczenie łączenia liter. Pisanie i rysowanie po śladzie. — **K. s. 36 ćw. 6, 7**

13. **Zrób to sam!** Wykonanie liści z masy solnej z wykorzystaniem szablonów liści z „Wyprawki 1”. — edukacja techniczna **K. s. 36 ćw. 6, 7** **K. ćw. s. 37** **W. 1 k. 11**

Lepienie z mas plastycznych: solnej, papierowej oraz z gliny pomaga wzmocnić mięśnie rąk. Wpływa to korzystnie na motorykę małą ręki, a w konsekwencji na sprawność grafomotoryczną dziecka. Odrysowywanie z szablonu rozwija koncentrację i koordynację wzrokowo-ruchową.

14. Kształtowanie pojęcia **para.** Utrwalenie pojęcia liczb 1, 2. Zapis tych cyfr. — edukacja matematyczna **M. s. 36 ćw. 1, 2, 3**

15. Doskonalenie umiejętności przeliczania, rozpoznawania figur geometrycznych.

WARTO podać przykłady występowania par. (skarpety, rękawiczki, buty, uszy, oczy)

16. Wyszukiwanie ukrytej cyfry **2**. — **M. s. 37 ćw. 4**

17. Kształtowanie umiejętności przeliczania do **2** (aspekt porządkowy liczby **2**). Rozumienie pojęcia **para**. — **M. s. 37 ćw. 5**

Dzień 14. W smoczej spiżarni

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi uczniów inspirowane wierszem Marii Kownackiej *Lato w spiżarni schowane* • Omówienie sposobów przechowywania zapasów na zimę • Słuchanie ze zrozumieniem tekstu czytanego przez nauczyciela • Ćwiczenia w czytaniu • Analiza i synteza słuchowa wyrazów z głoską **j** • Przeliczanie, porównywanie przedmiotów • Przygotowywanie potraw z jaj •

P. s. 34–36
K. s. 38, 39, 80
M. s. 38, 39

NIEZBĘDNIK: jaja na twardo, sałata, ser żółty, pomidory, rzodkiewki, szczypiorek, pieczywo, masło, ziarenka pieprzu, sól, deska do krojenia, plastikowy nóż, liście laurowe, wykałaczki.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozmowa na temat sposobów zachowania darów jesieni na podstawie przyniesionych przez U. produktów i treści wiersza. — edukacja polonistyczna

W spiżarni

W spiżarni na półkach
zapasów bez liku.
Są dżemy, kompoty,
złoty miód w słoiku.

I cebula w wianuszku,
i grzybki suszone,
są główki kapusty,
ogórki kiszone.

A gdy będzie w zimie
tęgi mróz na dworze,
zapachnie nam lato,
gdy słoik otworzę.

Maria Kownacka, w: *Z ludźmi i przyrodą*. Wybór literatury dla dzieci, oprac. Helena Kruk, Warszawa 1991.

WARTO przypomnieć, w jaki sposób przechowuje się zimą warzywa i owoce. Należy wspomnieć o higienie przygotowywania i spożywania potraw z owoców i warzyw.
– *Co to jest spiżarnia?*
– *Jakie dary jesieni zgromadzono w spiżarni na zimę?*
– *Jakie przetwory robi się w waszych domach?*

2. Rozmowa na temat ilustracji w podręczniku i przeczytanego przez N. tekstu. **P. s. 34, 35**
– *Kto z kim rozmawia? Ile osób bierze udział w rozmowie?*
– *Popatrz na ilustrację. Co małe gąsienice nazwały jamą?*
– *Co nazwalibyście jamą?* (mieszkanie smoka, lisa, borsuka; otwór w skale; jamę ustną)
– *Jak ma na imię smok?*
– *Co jest przysmakiem smoka Jana?*

3. Analiza i synteza słuchowa wyrazów z głoską **j**. **P. s. 34, 35**

4. Ćwiczenia w czytaniu. **P. s. 34**

5. **Czytam sam!** Materiał do wielokrotnego czytania. **K. s. 80 ćw. 5**

6. Łączenie modeli głoskowych z obrazkami. Podział wyrazów na sylaby, zaznaczanie miejsc występowania głoski **j**. Oznaczanie sylab zielonymi falbankami. **K. s. 38 ćw. 1**

7. Ćwiczenia w wyszukiwaniu liter **j**, **J** w podanych wyrazach. **K. s. 38 ćw. 2**

WARTO wyjaśnić znaczenie słowa **jemioła**.

Jemioła to roślina pasożytnicza (czyli taka, która żyje kosztem innego organizmu) rosnąca na drzewach. Niektóre gatunki jemioły są roślinami leczniczymi i trującymi (należy zwrócić uwagę U. na trujące właściwości jemioły pospolitej występującej w Polsce – cała roślina jest trująca dla człowieka);
– zwrócić uwagę na pisownię imion wielką literą,
– zwróć uwagę na wyraz **kajak**, który czytany z lewej do prawej i z prawej do lewej (wspak) brzmi tak samo.

8. Zabawa ruchowo-słuchowa „Mała czy wielka?”.
U. wstają. N. wypowiada słowa z głoską **j** (można wykorzystać wyrazy z K. s. 38 ćw. 2). Jeśli pisanie wyrazu rozpoczynamy małą literą, U. kucają, jeśli wielką, podskakują.

9. Przeliczanie wyrazów z literami **j**, **J** i rysowanie odpowiedniej liczby kresek. **K. s. 38 ćw. 2** ●

10. Ćwiczenia grafomotoryczne. Rysowanie po śladzie. **K. s. 39 ćw. 3, 4**

11. Doskonalenie umiejętności przeliczania. Kształtowanie rozumienia pojęcia **o… więcej**, **o… mniej**. edukacja matematyczna **M. s. 38 ćw. 1, 2**

12. Przeliczanie figur i łączenie z obrazem graficznym liczby. **M. s. 39 ćw. 3**

13. Propozycja zadania domowego. Kolorowanie wskazanych przedmiotów – porządkowy aspekt liczby **2**. **M. s. 39 ćw. 4**

14. Wprowadzenie do **Rondelkolandii**. **P. s. 36**
– *Zapraszam was do kącika kulinarnego, w którym będziemy poznawać ciekawe przepisy na smaczne potrawy.*

15. Przygotowywanie potraw z jaj. Omówienie zasad i kolejności zadań podczas wykonywania przekąsek. edukacja techniczna

Dzień 15. Babie lato

Zapis w dzienniku • Z wizytą w galerii obrazów: Józef Chełmoński, *Babie lato* • Układanie odpowiedzi na pytania na podstawie obserwacji fotografii obrazu oraz czytanego przez nauczyciela tekstu • Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe • Zabawa ruchowa „Chwyć babie lato” • Nauka pisania liter **j**, **J** na podstawie wyrazów **jama**, **Jan** • Analiza głoskowa wyrazów z głoską **j** •

P. s. 37, 74
K. s. 40–42
W. 1

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozmowa jako wprowadzenie do tematu dnia. — edukacja polonistyczna
– *Jaką mamy porę roku?*
– *Jakie zmiany zauważyliście w przyrodzie?*
– *Czy wiecie, jakie zmiany zachodzą wczesną jesienią w parku, lesie i na polu?* — edukacja plastyczna

2. Zaproszenie U. do galerii obrazów. — **P. s. 37**
• Informacja do wykorzystania podczas zajęć.
Obraz *Babie lato* Józefa Chełmońskiego przedstawia pastwisko i leżącą na nim bosą wiejską dziewczynę, pasterkę, która chwyta fruwające w powietrzu nici babiego lata. Na drugim planie widać siedzącego czarnego psa wpatrzonego w namalowane na linii horyzontu stado krów.
– *Co widzicie na obrazie?*
– *Kogo widzimy na pierwszym planie obrazu?* (dziewczynę)
– *Co dziewczyna chwyta w rękę?*
– *Co to jest? Jak nazywamy tę nić?* (nić babiego lata)

WARTO podać informacje o **babim lecie**. — edukacja przyrodnicza

Babie lato to nitki pajęczyny niesione przez wiatr, wytwarzane zwłaszcza przez młode pająki. Umożliwiają pająkom przemieszczanie się w powietrzu nawet na znaczne odległości. **Babie lato** to także okres pięknej pogody, nazywanej również złotą polską jesienią, przypadającej na koniec września i początek października.

3. Czytanie tekstu przez N. i udzielanie przez U. odpowiedzi zgodnych z treścią. — **P. s. 37**
– *Co snuje nić?*
– *Jak te nici się nazywają?*
– *Dokąd babie lato niesie pająki?*

4. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe. **Abecadło instrumentów** – instrumenty perkusyjne. — edukacja muzyczna

5. Zabawa ruchowa „Chwyć babie lato”. — **P. s. 74 ćw. 1, 2**
N. czyta tekst, a U. przedstawiają jego treść ruchem.

Babie lato, babia nić, pająk sieci będzie wić.
Babie lato, co ty na to? Nitka długa jedna, druga.

Jolanta Brzózka, Katarzyna Harmak, Kamila Izbińska, Anna Jasiocha, Wiesław Went, „Razem w szkole”, *Przewodnik metodyczny ze scenariuszami zajęć. Klasa 1*, Warszawa 2010.

WARTO rytmicznie wypowiadać tekst razem z U., wyklaskiwać go, tupać, skakać itp.

6. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **j**, **J** na karcie laminowanej. — **W. 1**
7. Nauka pisania liter **j**, **J** na podstawie wyrazów **jama**, **Jan**. — **K. s. 40 ćw. 1**
8. Analiza głoskowa wyrazów. Przeliczanie głosek **j** w wyrazach. — **K. s. 40 ćw. 2**
9. Ćwiczenia usprawniające pisanie liter **j**, **J** w liniaturze. — **K. s. 41 ćw. 3**
10. Wyszukiwanie ukrytych na ilustracji liter. — **K. s. 41 ćw. 4**
11. Ćwiczenia grafomotoryczne. Pisanie po śladzie. — **K. s. 42 ćw. 5**
12. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **jama**, **Jan**. — **W. 1 k. 7**
13. Propozycja zadania domowego. Rysowanie po śladzie konturów darów jesieni. — **K. s. 42 ćw. 6**

IV. DBAM O SIEBIE I MOJĄ KLASĘ

Dzień 16. U logopedy

Zapis w dzienniku • Zabawa słowna „Echo” • Rozmowa na temat pracy logopedy poparta ilustracją w podręczniku i tekstem czytanym przez nauczyciela • Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów • Wspólne wykonywanie ćwiczeń aktorskich kształcących dykcję • Ćwiczenia w czytaniu • Odczytywanie i kontynuowanie sekwencji rytmicznych • Wykonanie ludzików z żołędzi i kasztanów •

P. s. 38–41
K. s. 43–45, 77
M. s. 40, 41
W. 1
CD
K.u.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wprowadzenie do zajęć. — edukacja polonistyczna
- Zabawa słowna „Echo”.

N. wymawia trudne słowa (np. chrząszcz, trzmiel, trzepoczący nietoperz, trzcina, sucha szosa, trzask trzciny, szumiąca leszczyna), a U. je powtarzają.
– *Czy łatwo było wam powtórzyć usłyszane słowa?*
– *Co należy robić, aby wyraźnie mówić?*
– *Jak nazywamy specjalistę, który pomaga nam prawidłowo mówić?*
– *Czy ktoś z was był kiedyś u logopedy? Jeśli tak, to opowiedzcie krótko o tej wizycie.*

WARTO uczulić U. na właściwe zachowanie wobec dzieci mających trudności z poprawną wymową.

2. Omówienie ilustracji w podręczniku. — edukacja społeczna, **P. s. 38, 39**
– *Kogo widzicie na ilustracji?*
– *Gdzie znajduje się dziewczynka?*
– *Co robią osoby znajdujące się na ilustracji?*
– *Podajcie nazwy przedmiotów z ilustracji, w których nazwach słyszymy głoskę* **u**. (lustro, sukienka, auto, ucho, kubek, usta, buty, szpatułka, komputer, kulki). Należy wyjaśnić U., że w słowach: półka, stół, kółka słyszymy głoskę [u], ale inaczej ją zapisujemy.

3. Czytanie tekstu przez N. — **P. s. 38**
– *Jak ma na imię dziewczynka?*
– *Kim jest mama Uli?*
– *Co pomaga logopedzie w pracy?*
– *W jaki sposób logopeda wykorzystuje te przedmioty?*
– *Co wisi na ścianie w gabinecie logopedy?*

4. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z **u**. — **P. s. 38**

5. Ćwiczenia w czytaniu. — **P. s. 38**

6. **Gimnastyka oka i języka**. — **P. s. 40**, **K.u.**
- Wykonywanie ćwiczeń logopedycznych zgodnie z opisem i zdjęciami z wykorzystaniem lusterka z *Kuferka ucznia*.

W ćwiczeniu 1. podczas dmuchania wydłuża się fazę wydechową, niezbędną przy mówieniu, pod warunkiem, że strumień powietrza wylatuje środkiem jamy ustnej.
Ćwiczenie 2. – ćwiczenie warg pomocne przy wzmacnianiu i zamykaniu ust. Zapobiega otwieraniu ust, np. podczas słuchania, pod warunkiem, że mimo ciągnięcia kartki ściśnięte wargi nie puszczą jej.
Ćwiczenie 4. jest ćwiczeniem właściwym do pionizacji języka oraz poprawnej wymowy głosek l, li, r, sz, ż (rz), cz, dż.

Ćwiczenie 5. to ćwiczenie masujące policzki od środka oraz czubek języka. Usprawnia policzki, może być przydatne przy ćwiczeniu 4.

7. Zabawa w aktorów.
N. opowiada U. o przygotowaniach aktorów do pracy, np. o ćwiczeniach poprawnej wymowy. Proponuje wspólne wykonanie zestawu ćwiczeń aktorskich.
– *Cyt, cyt, cyt.*
– *Brum, brum, brum.*
– *Ta, te, to, ti.*
– *Kru, kra, kri.*
– *Szosa sucha, sucha szosa.*
– *Tra, tre, tra, tro, tru.*
– *Mra, mre, mra, mru.*
– *W Szczebrzeszynie chrząszcz brzmi w trzcinie.*
– *W zieleni traw ukrył się bocian sam.*

8. Śpiewanie sylab na melodię piosenki *Panie Janie*. **P. s. 41 ćw. 1**

9. Wyszukiwanie na ilustracji ukrytych liter **u**, **U**. **P. s. 41 ćw. 2**

10. **Ćwiczymy z Noni**.
- Analiza i synteza sylabowa wyrazów. **K. s. 43 ćw. 1**
- Rozwijanie spostrzegawczości. Wyszukiwanie różnic. Zaznaczanie ich na prawym obrazku. **K. s. 43 ćw. 2**
- Pisanie poznanych liter w liniaturze. **K. s. 43 ćw. 3**

11. **Zrób to sam!** Ludziki z żołędzi i kasztanów. edukacja techniczna
U. rozwijają wyobraźnię i sprawność manualną, wykorzystując materiały przyrodnicze z najbliższego otoczenia. **K. s. 44**

12. Ćwiczenia grafomotoryczne. **K. s. 45 ćw. 4, 5**

13. Powtarzanie i uzupełnianie układów rytmicznych. edukacja matematyczna **M. s. 40 ćw. 1, 2**

14. Kolorowanie zgodnie z podanym poleceniem. **M. s. 41 ćw. 3**

WARTO przeprowadzić ćwiczenie rytmiczne – powtarzanie układu gestów, rytmów.

15. Zabawa z głoską **u**. **W. 1 k. 12**
- U. rozcinają obrazki.
- Nazywają je, układają do nich zdania, zagadki.
- Klasyfikują ze względu na liczbę głosek, sylab.

16. Wykorzystanie rytmów.
- Rytmiczne czytanie powitania. edukacja muzyczna **K. s. 77 ćw. 4**
- Wykonywanie podanego rytmu w grupach. **K. s. 77 ćw. 5**

Dzień 17. W zdrowym ciele zdrowy duch

Zapis w dzienniku • Próba wyjaśnienia znaczenia słowa **zdrowie** • Opowiadanie o ulubionych zabawach sportowych na podstawie ilustracji w podręczniku • Nauka pisania liter **u**, **U** na podstawie wyrazów **usta**, **Ula** • Ocenianie poprawnej postawy podczas pracy przy biurku • Wielka litera w pisowni imion • Zabawa ruchowa „Głowa, ramiona..." • Sylwetki sławnych ludzi • Pokaz brzmienia instrumentów perkusyjnych • Wprowadzenie liczby **3** – nauka pisania cyfry **3** • Nauka piosenki *Jabłka* •

P. s. 42, 43, 74, 77
K. s. 46–48
M. s. 42–46
CD
W. 1
K.u.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wprowadzenie do tematu zajęć. — edukacja polonistyczna
- N. zapisuje na tablicy ciąg liter:
  ZUUDUUURUUOUUWUUUIUUE
- U. wykreślają powtarzającą się literę. N. odczytuje powstały wyraz (może odczytać U.). U. wypowiadają odczytany wyraz chóralnie.
  – *Co to jest zdrowie?*
  – *Jak o nie dbać?*

2. Omówienie ilustracji w podręczniku. — **P. s. 42**
– *Co robią dzieci na ilustracji?*
– *Dlaczego należy dbać o sprawność fizyczną?*
– *O czym trzeba pamiętać, ćwicząc w grupie?*

3. Czytanie tekstu. — **P. s. 42**

4. Ćwiczenia w czytaniu. — **P. s. 42**

5. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **usta**, **Ula**.

6. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **u**, **U** na karcie laminowanej. — **W. 1**

7. Nauka pisania liter **u**, **U** na podstawie wyrazów **usta**, **Ula**. — **K. s. 46 ćw. 1**

8. Pisanie po śladzie wyrazów z literą **u** i przepisywanie ich. — **K. s. 46 ćw. 2**

9. Rozmowa na temat właściwej postawy podczas pisania, uczenia się, czytania i innych czynności wykonywanych przy biurku, w ławce. — **K. s. 47 ćw. 3**

10. Ćwiczenia w pisaniu imion. Utrwalenie zapisu wielkiej litery. — **K. s. 47 ćw. 4**

11. Kolorowanie samogłosek. — **K. s. 48 ćw. 5**

12. Czytanie globalne. Analiza wzrokowa wyrazów zapisanych drukiem i literami pisanymi. Tworzenie par tych samych wyrazów. — **K. s. 48 ćw. 6**

13. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **u**. Wskazywanie miejsc występowania głoski **u**. Czytanie sylabami. — **K. s. 48 ćw. 7**

14. Zabawa ruchowa.
U. stoją w kręgu lub rozsypce, śpiewają do pląsu (na melodię *Siekiera, motyka*), ilustrują go wcześniej ustalonymi ruchami zgodnie z tekstem.

Głowa, ramiona…

Ruch i podskok to zabawa.
Sport dla dzieci ważna sprawa.
Ręce w górę, w przód i w bok,
Skłon do przodu, przysiad, skok.
Głowa, ramiona, kolana, pięty,
Kolana , pięty, kolana, pięty,
Głowa, ramiona, kolana, pięty,
Oczy, uszy, usta, nos.

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska,
Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka, Kraków 2004.

15. Warto ich znać!
N. informuje, że pod tym hasłem U. będą poznawali sławne osoby. Pierwszą z nich jest Adam Małysz.
– *Jaki sport lubisz uprawiać?*
– *Jakie dyscypliny sportowe chętnie oglądasz w telewizji?*
– *Kto jest twoim sportowym idolem?*

edukacja społeczna
P. s. 43

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Wyszukaj z pomocą kogoś starszego dodatkowe informacje o Adamie Małyszu.*

16. Pokaz brzmienia instrumentów perkusyjnych: kastaniety, marakasy, talerze.
N. rozmawia z U. na temat budowy instrumentów perkusyjnych, ich możliwości brzmieniowych, roli w muzyce i sposobu gry na nich.

edukacja muzyczna
CD; P. s. 74

17. Matematyka w działaniu. Scenariusz zajęć patrz s. 171.

edukacja matematyczna
M. s. 42, 43 ćw. 1; K.u.

18. Monografia liczby **3** i jej zapis.
– *Znajdźcie w klasie przedmioty, które występują potrójnie.*

M. s. 44 ćw. 1

19. Kształtowanie pojęcia liczby **3**.

M. s. 44 ćw. 2; s. 45 ćw. 3, 4

20. Przeliczanie, zapis cyfry **3** i kolorowanie według kodu.

M. s. 46 ćw. 5, 6, 7

WARTO pokazać układ wskazówek na tarczy zegara – godzina trzecia.

WARTO wykorzystać poczytankę *Piłka* do przeprowadzenia następujących ćwiczeń:
– Porozmawiajcie w klasie o kulturalnym dopingowaniu zawodników w czasie imprez sportowych.
– Ułóżcie i zaprezentujcie hasło dopingu sportowego. (U. mogą pracować indywidualnie lub w grupach, mogą to być rymowanki lub okrzyki).

P. s. 77

21. Nauka piosenki *Jabłka*. Tekst i nuty na s. 249.

edukacja muzyczna
CD

Dzień 18. Mój tornister

Zapis w dzienniku • Rozwiązywanie zagadek • Rozmowa na temat właściwego pakowania przyborów na podstawie ilustracji w podręczniku i własnych doświadczeń uczniów • Ćwiczenia w czytaniu • Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z **ó** • Odczytywanie, kontynuowanie sekwencji rytmicznych • Zabawy z głoską **ó** •

P. s. 44, 45
K. s. 49–51
M. s. 42, 43, 47, 48
W. 1
K.u.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wyszukiwanie przedmiotów będących rozwiązaniem zagadek. U. wypowiadają rozwiązanie głośno, dzielą wyraz na sylaby, głoski. Odgadnięte przedmioty gromadzą w ustalonym przez N. miejscu.

edukacja polonistyczna

Bywa okrągła lub kwadratowa
do zmazywania zawsze gotowa. (gumka)

Prosty przyrząd do mierzenia, rysowania i kreślenia. (linijka)

Złamanym kredkom oraz ołówkom biegnę na pomoc –
z czym? Z... (temperówka)

Najpierw pisarz mnie wymyślił.
Potem drukarz wydrukował.
I rodzice po mnie przyszli,
by dla dzieci mnie kupować. (książka)

Co to? Sam odgaduj:
złamany – nie robi śladów.
Zaostrzony
– czerni białe strony. (ołówek)

Bywa gładki,
w paski, w kratkę.
Uczeń zna już
tę zagadkę. (zeszyt)

Gdy bliźniaczki z jednej paczki
w ręce bierzesz,
chętnie robią barwne szlaczki
na papierze. (kredki)

Dzień w dzień z uczniami do szkoły chadzają.
Kredki, gumka, długopis w nich mieszkają. (piórniki)

Barbara Lewandowska, *Tysiąc zagadek*, Białystok 2000.

– *Jak nazwiemy wszystkie zgromadzone przedmioty?* (przybory szkolne)
– *W co pakujemy przybory szkolne?* (plecak, tornister)
– *O jakiej porze dnia należy pakować tornister do szkoły?*
– *W co pakujemy śniadanie do szkoły, a w co kostium na zajęcia wychowania fizycznego?*
– *Jak prawidłowo nosimy tornister?*

2. Omówienie ilustracji w podręczniku. **P. s. 44, 45**
– *Kogo widzimy w pokoju?*
– *Co robi chłopiec, a co robi mama?*
– *Jakie przedmioty chłopiec pakuje do tornistra?*
– *O jakiej porze dnia chłopiec pakuje swój tornister?*
- Wyszukiwanie na ilustracji w podręczniku przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę [u]. (żółw, pióro, piórnik, temperówka, ósemka, ołówek, stół).
- Ćwiczenia w dzieleniu tych wyrazów na sylaby.

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Którą godzinę wskazuje zegar na ilustracji?*

3. Słuchanie tekstu czytanego przez N. **P. s. 44**
– *Jak Józek przygotowuje się na jutro do szkoły?*
– *O czym przypomniała chłopcu mama?*

4. Ćwiczenia w czytaniu. **P. s. 44**

5. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z **ó**. **P. s. 45**

6. Ćwiczenia percepcji wzrokowej i słuchowej. **K. s. 49 ćw. 1, 2, 3**

WARTO zwrócić uwagę na jedno brzmienie głoski **u** i dwa różne znaki graficzne **u**, **ó** (o z kreską).

7. Czytanie wiersza przez N.

Ó jak ó

U i Ó to samogłoski,
które, niech się każdy dowie,
wymawiali ciut inaczej
nasi prapraprapradziadkowie.
Dziś tak samo je wymawiam,
i tak samo też je słyszę,
jednak różnią się od siebie,
bo inaczej się je pisze.

Małgorzata Strzałkowska, *Ó jak ó*, Warszawa 2009.

8. Czytanie globalne. Wyszukiwanie wyrazów z **ó** i otaczanie jej czerwoną pętlą. — **K. s. 50 ćw. 4**

9. Propozycja zadania domowego
- Dzielenie wyrazów na sylaby. Przeliczanie sylab. — **K. s. 50 ćw. 4** •
- Wyróżnianie sylab w wyrazach. — **K. s. 50 ćw. 5**
- Ćwiczenia grafomotoryczne. — **K. s. 51 ćw. 6, 7**

10. N. zapisuje na tablicy poznane litery pisane. Odczytuje litery, sylaby ułożone w rytm. U. kończą odczytywanie rytmu:
aaoo
uiouio
amomamo
talatala
tultumtultum

11. **Matematyka w działaniu**. Scenariusz zajęć patrz s. 172. — edukacja matematyczna **M. s. 42 ćw. 2; s. 43 ćw. 3**

WARTO narysować na tablicy rytmy z figur geometrycznych: — **K.u.**

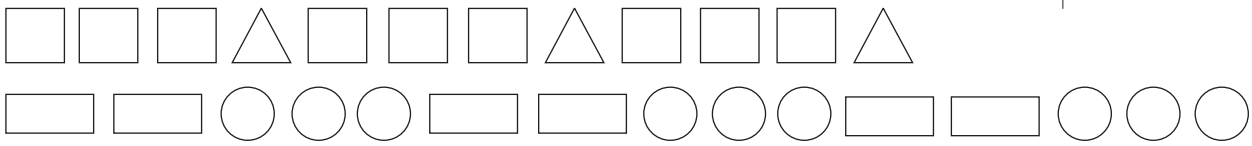

U. układają na ławce podany rytmy i kończą go, wykorzystując figury geometryczne z „Wyprawki 1”. — **W. 1 k. 24**
N. może wykorzystać do tworzenia rytmów kolorowe sześciany z *Kuferka ucznia*. — **K.u.**

12. Odczytywanie i kolorowanie sekwencji rytmicznych. Układanie własnej zagadki. — **M. s. 47 ćw. 1**

13. Przeliczanie i łączenie kostek o tej samej liczbie oczek. — **M. s. 48 ćw. 2, 3**

14. Zabawa z głoską **ó**. — **W. 1 k. 13**
U. rozcinają obrazki. Nazywają je, układają do nich zdania, zagadki. Klasyfikują ze względu na liczbę głosek, sylab.

Dzień 19. Mój dzień

Zapis w dzienniku • Tworzenie dalszego ciągu historyjki na podstawie ilustracji w podręczniku i zgromadzonego materiału wyrazowego • Opowiadanie o czynnościach wykonywanych przez uczniów w ciągu dnia na podstawie ilustracji i własnych doświadczeń • Analiza i synteza głoskowo-sylabowa wyrazów • Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe • Ćwiczenia motoryki małej • Nauka pisania liter **ó**, **Ó** na podstawie wyrazów **ósma**, **Józek** • Klasyfikowanie przedmiotów według podanego warunku •

P. s. 46–49, 74
K. s. 52–54, 80
M. s. 49–53
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: po 2 kartki papieru formatu A4 dla każdego U., arkusz papieru pakowego, klej.

Proponowany przebieg zajęć

1. Bawimy się z Noni.

edukacja polonistyczna

P. s. 46, 47

– *Nazwijmy małe obrazki.*
– *Co je łączy?*
– *Sprawdźmy, czy małe obrazki znalazły się na dużej ilustracji.*
– *Spróbujmy dokończyć opowiadanie historyjki rozpoczęte przez Noni.*

- N. czyta początek historyjki. U. wymyślają dalszy ciąg opowiadania z uwzględnieniem słów z **ó**.
- N. kończy wypowiedzi U. słowami:

edukacja przyrodnicza

  – *Tak król spędził swój dzień.*
  – *Jak wy spędzacie dzień?*

Powyższe zadanie można wykonać również w inny sposób, wykorzystując Łańcuchową Metodę Skojarzeń.

Łańcuchowa Metoda Skojarzeń (ŁMS)

Łańcuchowa Metoda Skojarzeń jest główną techniką pamięciową. Stosując ją, można m.in.:
- poprawiać swoją pamięć;
- ćwiczyć siłę wyobraźni (mózg myśli obrazami);
- bez trudu zapamiętywać układ informacji, które odzyskuje się z opowiadania.

Cele ogólne stosowania ŁMS:
- wyrabianie czujności ortograficznej;
- kształcenie nawyków poprawnego pisania wyrazów z wybraną trudnością ortograficzną;
- kształcenie pamięci podczas powtarzania wyrazów z poznaną trudnością ortograficzną;
- rozwijanie umiejętności koncentracji;
- zapoznanie U. z różnorodnymi sposobami zapamiętywania trudnych wyrazów.

Metody treningu pamięci według Igora Matiugina (oprócz ŁMS):
- integracja sensoryczna;
- haki pamięciowe;
- metoda wyobrażeń.

Metoda ŁMS została przyjęta przez wielu dydaktyków. Jest szczególnie polecana przez prof. Edytę Gruszczyk-Kolczyńską.

Propozycja zajęć z ŁMS
- Zwrócenie uwagi na podwójne oznaczenia głoski [u] – **ó** lub **u**.
- Omówienie ilustracji w podręczniku. **P. s. 46, 47**
- Wyszukiwanie właściwych obrazków i dobieranie do nich podpisów. **W. 1 k. 13**
- Głośne odczytywanie wyrazów z daną trudnością ortograficzną.
- Układanie bajki z użyciem trudnych wyrazów (bajkę układają U.; może ją także zaproponować N.).

W królestwie ó

Dawno, dawno temu król wybrał się w daleką drogę…
Kareta jechała dniami i nocami poprzez bardzo wysokie ***góry. Król*** *jechał w odwiedziny do sąsiedniego królestwa. Podczas drogi towarzyszyli władcy czarna* ***jaskółka*** *i mały szary* ***wróbel****. Ptaszki zaprzyjaźniły się z podróżnym. Ich obecność była bardzo ważna, ponieważ pomagały odnaleźć drogę. Nagle na drodze pojawił się cylinder, a z niego, ku zdumieniu wszystkich, wyskoczył różowy* ***królik****. Był śliczny i miło uśmiechał się do podróżnych. Jeden*

z ptaszków postanowił wręczyć napotkanemu zwierzątku ***pióro.*** *Nie było to zwykłe pióro, ono było zaczarowane. Ktoś, kto je miał, mógł…*
góra – król – jaskółka – wróbel – królik – pióro (ważne jest, aby wyrazy te były użyte tylko raz – wtedy bez problemu można je ułożyć w kolejności występowania)
1. Próba ułożenia przez U. obrazków zgodnie z kolejnością występowania w historyjce – kontrola: wspólne omówienie.
2. Ułożenie podpisów do obrazków.

Propozycja zadania domowego
U. mogą narysować swój obrazek do bajki celem lepszego jej zapamiętania.
3. N. czyta lub odtwarza z CD bajkę Andrzeja Grabowskiego *Królisław – król królików*. (Można także przeczytać ją na początku zajęć, ale wtedy trudniej ją wykorzystać jako materiał do pracy).
– *A teraz posłuchajcie bajki, którą ułożył z tymi trudnymi wyrazami pewien pisarz. Jest nieco dłuższa, ma więcej szczegółów, ale występują w niej wszystkie poznane wcześniej wyrazy.*
Można U. poprosić, by – gdy usłyszą poznany wyraz, wskazali jego odpowiednik wśród obrazków leżących na ławce.

Królisław – król królików CD

Pewnego dnia król Abecediusz, władca królestwa Fantazjokukunamuniubęc postanowił wyruszyć w podróż. Chciał sprawdzić, czy na pewno w jego zwariowanym kraju wszystko jest postawione na głowie, a każdemu poddanemu brakuje piątej klepki. Inspekcja wypadła znakomicie. Okazało się, że kowale zjadają rozżarzone węgle, piekarze całymi dniami obsypują się mąką, murarze budują domy bez okien, a krawcowe szyją spódnice z nogawkami. Po całym dniu pracy zmęczony król zarządził powrót. Nagle, kiedy kareta zbliżała się do stojącego na górze królewskiego zamku, wydarzyło się coś naprawdę zdumiewającego. Do Abecediusza podfrunęły dwa ptaki – jaskółka i wróbel. Ptaszyny trzymały w dzióbkach ogromny czarny kapelusz! W środku cylindra siedział królik! Różowy!

– Dzień dobry, szanowny Abecediuszu. – Grzecznie ukłonił się królik. – Jak minęła podróż?

– Dziękuję, przyjemnie. – Odkłonił się król. – Nie znam cię. Kim jesteś?

– Jestem Królisław, król królików!

– A dlaczego masz różowe futerko? – z ciekawością zapytał Abecediusz.

– To proste – zaśmiał się Królisław. – Każdy król królików jada wyłącznie buraczki. Stąd mój kolor.

– Cóż za miłe spotkanie. – Abecediusz sięgnął do pasa i wyciągnął zza niego kolorowe pióro. Noszenie pięknych piór przy pasie było bowiem królewskim zwyczajem. – Proszę, to dla ciebie.

– Serdecznie dziękuję! – Wyszczerzył siekacze Królisław i rozkazał: – Wróbelku, odbierz ten cudowny prezent.

Królewski rozkaz – rzecz święta. Wróbel natychmiast chwycił piórko. Niestety, aby to zrobić, musiał puścić kapelusz. Nietrudno sobie wyobrazić, co się stało. Jaskółka nie utrzymała królewskiego króliczego ciężaru. Kapelusz przechylił się i z impetem rymsnął na ziemię. Jaskółka wzbiła się pod chmury, a przestraszony wróbel przysiadł na rondzie cylindra i zaczął przepraszać swojego władcę. Jednak tego, co powiedział, król Abecediusz nie usłyszał, gdyż kareta powiozła go dalej.

Andrzej Marek Grabowski

- Omówienie czynności pokazanych na ilustracjach w podręczniku. **P. s. 48, 49**
  – *Jakie czynności wykonujemy kilkakrotnie w ciągu dnia?*
  – *Ile razy dziennie jemy posiłki?*
  – *Ile razy w ciągu dnia myjemy ręce, zęby i całe ciało?*
  – *Jak spędzamy czas przed południem, po południu i wieczorem?*
  – *Jakie inne czynności, o których jeszcze nie wspomnieliśmy, wykonujemy w ciągu dnia?*

WARTO zwrócić uwagę na odpowiednią liczbę godzin snu, czas spędzany przed telewizorem, komputerem i na świeżym powietrzu, regularność spożywania posiłków.

2. Analiza i synteza głoskowo-sylabowa wyrazów w ramkach. — **P. s. 49**

3. **Abecadło instrumentów**. Instrumenty perkusyjne. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe. — edukacja muzyczna

4. Ćwiczenia usprawniające motorykę małą. — **P. 74 ćw. 1, 2**
- N. rozdaje po 2 kartki papieru. U. chwytają je w prawą i lewą rękę.
- W rytm muzyki jednocześnie jedną i drugą ręką zgniatają je, tworząc kule, następnie jednocześnie jedną i drugą ręką rozprostowują kartki.
- Na jednej z wyprostowanych kartek wykonują ilustrację przedstawiającą wybraną czynność z wykonywanych w ciągu dnia.

WARTO skleić prace tak, aby powstała taśma *Mój dzień*. Można też nakleić prace na arkusz papieru pakowego.

5. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **ó**, **Ó** na karcie laminowanej. — **W. 1**

6. Nauka pisania liter **ó**, **Ó** na podstawie wyrazów **ósma**, **Józek**. — **K. s. 52 ćw. 1**

7. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **ó**. Kolorowanie miejsc występowania głoski [u]. — **K. s. 52 ćw. 2**

8. Ćwiczenia w pisaniu liter **ó**, **Ó** po śladzie w liniaturach różnej wielkości. — **K. s. 53 ćw. 3, 4**

9. Analiza słuchowo-wzrokowa wyrazów z głoską [u]. Łączenie takich samych wyrazów. — **K. s. 53 ćw. 5**

WARTO przypomnieć, że głoskę **[u]** zapisujemy za pomocą dwóch różnych znaków graficznych.

10. Umieszczanie nalepek z literami **u**, **ó** w odpowiednim miejscu. — **K. s. 54 ćw. 6**

11. Propozycja zadania domowego. Uzupełnianie wyrazów literami **u**, **ó**. — **K. s. 54 ćw. 7**

12. **Czytam sam!** Materiał do wielokrotnego czytania. — **K. s. 80 ćw. 4**

13. Klasyfikowanie według podanego warunku. — edukacja matematyczna **M. s. 49 ćw. 1**

14. Utrwalanie cech figur geometrycznych. — **M. s. 49 ćw. 2**

15. Przeliczanie elementów i zaznaczanie ich liczebności za pomocą kropek. — **M. s. 50 ćw. 3**

16. Przyporządkowywanie figur geometrycznych i ich kolorowanie. — **M. s. 50 ćw. 4**

17. Rysowanie lustrzanych odbić figur geometrycznych. — **M. s. 51 ćw. 5**

18. Ćwiczenie grafomotoryczne. Prowadzenie ręki bez jej odrywania od kartki. — **M. s. 51 ćw. 6**

19. **Ćwiczymy z Noni**. — edukacja matematyczna
- Utrwalenie pojęć **od prawej**, **od lewej**. Przeliczanie w zakresie **3**. — **M. s. 52 ćw. 1, 2**
- Kształtowanie rozumienia pojęcia **o… więcej**. — **M. s. 52 ćw. 3**
- Uzupełnianie rysunku, przeliczanie i zapis liczbowy. — **M. s. 53 ćw. 4, 5**
- Uzupełnianie rytmu. — **M. s. 53 ćw. 6**

20. Uzupełnienie tarczy *Mój dzień* kolorowymi obrazkami. — edukacja techniczna **W. 1 k. 14**

Dzień 20 | Dzień Nauczyciela (dzień do dyspozycji nauczyciela)

Propozycja zajęć na s. 89–90.

V. MÓJ DOM RODZINNY

Dzień 21. Prawa i obowiązki dziecka

Zapis w dzienniku • Słuchanie tekstu *Kłopotliwe bliźniaki* czytanego przez nauczyciela • Swobodne wypowiedzi na temat praw i obowiązków dziecka • Omówienie najważniejszych praw dziecka • Ćwiczenia percepcji wzrokowej i słuchowej wyrazów • Praca plastyczna *Nasze prawa* • Wprowadzenie liczby **4** – nauka pisania cyfry **4** •

P. s. 50, 51
K. s. 55, 56
M. s. 54, 55
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: 5 kart z zapisanymi prawami dziecka, arkusz papieru pakowego, blok rysunkowy, klej, kredki.

Proponowany przebieg zajęć

edukacja społeczna
P. s. 50, 51; CD

1. Wysłuchanie tekstu *Kłopotliwe bliźniaki*.

Cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia”

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”.

Seneka Młodszy

Kłopotliwe bliźniaki

- Rozmowa na temat: „Każdy ma prawa i obowiązki” inspirowana pytaniami N.
- Sprawdzenie rozumienia tekstu:
  – *O jakim przyjemnym obowiązku pisze Henio?*
  – *Jakie rzeczy, według pomysłu Henia, miałyby robić maszyny zamiast ludzi? Czy to dobry pomysł? Dlaczego?*
  – *Jaki obowiązek ma pani Jagoda?*
- Ocena sytuacji i bohaterów:
  – *Co by się stało, gdyby pani Jagoda nie wykonywała swojego obowiązku i nie przychodziła do szkoły?*
  – *Czy Henio dobrze by zrobił, gdyby przeczytał pamiętnik Hani? Dlaczego?*
- Wnioski dla ucznia:
  – *Czy dobrze jest mieć prawa? Dlaczego?*
  – *Czy dobrze jest wywiązywać się ze swoich obowiązków? Dlaczego?*
- Pogłębiamy temat: „Moje prawa i prawa innych ludzi”.
  – *Jakie masz prawa? Podaj kilka przykładów.*
  – *Jakie prawa mają twoje koleżanki i twoi koledzy?*
- Pogłębiamy temat: „Moje obowiązki i obowiązki innych ludzi”.
  – *Jakie masz obowiązki w domu, a jakie w szkole? Które z nich lubisz, a których nie lubisz?*
  – *Co by się stało, gdybyś nie wywiązywał (wywiązywała) się ze swoich obowiązków w szkole i w domu?*
  – *Jak myślisz, co by się stało, gdyby twoi rodzice przestali wywiązywać się ze swoich obowiązków w pracy i w domu?*

Uczymy dzieci tego, co najważniejsze

Propozycja rozmowy inspirowanej przez N. na podstawie wysłuchanego przez U. tekstu daje możliwości:
– kształtowania wartości: szacunku, odpowiedzialności;
– rozwijania umiejętności odpowiedzialnego korzystania z własnych praw;

– rozwijania postawy przestrzegania praw innych ludzi;
– kształtowania postawy wywiązywania się z obowiązków;
– wzbudzania pozytywnych emocji związanych z posiadaniem praw i obowiązków.

Wprowadzamy w świat wartości

– szacunek;
– odpowiedzialność;
– samodyscyplina.

Każdy człowiek – i dziecko, i dorosły – ma prawo do życia i poszanowania jego godności. To podstawowe prawa każdego człowieka na ziemi. Dzieci mają szczególne prawa, gdyż nie potrafią same zadbać o siebie. Potrzebują do tego rodziców, opiekunów, wychowawców, wielu innych osób. Powinny być świadome tych praw i móc z nich korzystać. Powinny być uczone, jak komunikować swoje potrzeby, uczucia i chęci innym ludziom bez naruszania w jakikolwiek sposób ich praw. To ważne zadanie wychowawców – nauczyć dziecko odpowiedzialnego korzystania z własnych praw przy jednoczesnym poszanowaniu praw wszystkich ludzi.
Dzieci powinny być również świadome swoich obowiązków i być uczone wywiązywania się z nich, zdawać sobie sprawę m.in. z konsekwencji zaniedbywania obowiązków. W ten sposób kształtuje się odpowiedzialność. Odpowiedzialność to m.in. rzetelne wypełnianie swoich obowiązków i gotowość ponoszenia konsekwencji własnych wyborów i zachowania.

Uczymy odpowiedzialnego korzystania z własnych praw i poszanowania praw innych ludzi

Wszyscy mamy prawa. Ważne jest, by dziecko zdawało sobie sprawę ze swoich praw, by czuło i doświadczało, że jego prawa są szanowane. Jednocześnie należy uczyć dzieci, że inni mają podobne prawa i te prawa trzeba szanować. Domaganie się praw dla siebie nie może łamać praw innych ludzi, bo prawo do prywatności mają i Henio, i Hania, i Jaś, i Ela… Tak jest z każdym innym prawem.

Uczymy wywiązywania się z obowiązków

Wszyscy mamy obowiązki związane z rolami, jakie odgrywamy w rodzinie, szkole, pracy, społeczeństwie. Podstawowe obowiązki dziecka w wieku 6, 7 lat są związane z jego nauką w szkole (np. punktualne przychodzenie na zajęcia, odrabianie zadań domowych), ale także jego funkcjonowaniem w domu (np. sprzątnięcie swojego kącika, posłanie łóżka). Uświadamianie tych obowiązków i konsekwentne egzekwowanie wywiązywania się z nich będzie kształtowało osobę odpowiedzialną za swoje postępowanie, gotową ponosić konsekwencje własnych wyborów i decyzji, osobę rozumiejącą swoje miejsce w społeczeństwie. Proste egzekwowanie punktualności czy też dotrzymywania słowa jest drogą ku dojrzałości w społecznym funkcjonowaniu w przyszłym dorosłym życiu.

Kształtujemy pozytywne emocje związane z posiadaniem praw i obowiązków

Rozmowa na podstawie listu od Henia jest doskonałą okazją do poruszenia kwestii współwystępowania w życiu każdego człowieka praw i obowiązków. To doskonała sposobność wykazania, że inni mają podobne prawa do moich praw i należy te prawa szanować tak samo, jak chcemy, by inni szanowali nasze prawa. Jednocześnie to znakomita możliwość poruszenia sprawy odpowiedzialności, wywiązywania się z obowiązków oraz kształtowania pozytywnych emocji wobec faktu posiadania praw i obowiązków.
Z listu Henia płynie ważna lekcja: ja mam prawa i inni także mają podobne prawa; mam obowiązki i inni także mają obowiązki. Tylko wzajemne poszanowanie praw i wywiązywanie się z obowiązków pozwoli na harmonijne funkcjonowanie w codziennym życiu w domu, w szkole, na podwórku, w społeczeństwie.

Podpowiadamy Rodzicom

Jak uczyć dziecko poszanowania praw i wywiązywania się z obowiązków?

1. Poszanowanie praw dziecka jest podstawą wdrożenia dziecka do szanowania praw innych ludzi. By nauczyć je szacunku wobec drugiej osoby, trzeba okazać dziecku szacunek.
2. Dziecko powinno czuć się szanowane na co dzień podczas codziennych zajęć i wspólnie spędzanego czasu.

3. Dzieci, do których bliscy zwracają się z szacunkiem, same również zwracają się z szacunkiem do innych. Jeśli chcemy słyszeć słowa: „proszę”, „przepraszam”, „dziękuję” od dzieci, najpierw one muszą je usłyszeć od nas.
4. W relacji z dzieckiem, jak w życiu w ogóle, działa prosta zasada naśladowania i reguła wzajemności. Tak np. dzieci doświadczające poszanowania ich własności szanują własność innych.
5. Każdy człowiek i każde dziecko ma prawo do komunikowania własnych potrzeb i pragnień. Sztuką i odpowiedzialnością dorosłych jest nauczyć dzieci komunikowania potrzeb i pragnień w sposób właściwy, bez naruszania praw innych ludzi.
6. Jeśli dzieci mają być w przyszłości odpowiedzialnymi dorosłymi członkami społeczności, najpierw muszą doświadczyć odpowiedzialności za sprawy i rzeczy na miarę ich dziecięcego świata.
7. Odpowiedzialność to m.in. rzetelne wypełnianie swoich obowiązków i gotowość ponoszenia konsekwencji własnych wyborów i zachowania. Nie należy więc zwalniać dzieci z odpowiedzialności np. za rzeczy, które do nich należą. Warto zadbać o to, aby zdawały sobie sprawę, że ich obowiązkiem jest dbanie o czystość w kąciku zabawy czy w miejscu odrabiania zadań domowych. To właśnie są pierwsze lekcje odpowiedzialności.
8. Trzeba też pamiętać o prostym poinstruowaniu dziecka o jego obowiązkach i o tym, jak należy się z nich wywiązywać, zanim zaczniemy wyciągać konsekwencje z niewywiązywania się z obowiązków.
9. Znakomitym sposobem uczenia odpowiedzialności jest np. dbanie o własną roślinę w pokoju. Należy przy tym pamiętać, aby powierzona sześciolatkowi czy siedmiolatkowi odpowiedzialność nie była zbyt obciążająca, np. nie oczekujmy, że dziecko w tym wieku samo będzie wyprowadzało trzy razy w ciągu dnia psa na spacer.
10. Warto pamiętać, że dziecko wymaga wsparcia w uczeniu się odpowiedzialności, np. przypomnienia o tym, że należy podlać roślinę.

Polecamy lektury:

Iwona Chmielewska, *Pamiętnik Blumki*, Poznań 2011.
Grzegorz Kasdepke, *Mam prawo!*, Warszawa 2007.
Jarosław Mikołajewski, *Wszyscy mają psa tylko nie ja*, Warszawa 2009.
Rafał Witek, *Julka Kulka, Fioletka i ja*, Warszawa 2009.

2. Wykonanie pracy plastycznej *Nasze prawa.* — edukacja plastyczna
- N. dzieli klasę na 5 grup. Każda grupa losuje jedno z praw dziecka. Wykonuje pracę plastyczną na kartonie A3 kredkami świecowymi lub pastelami.
- Wykonane prace N. nakleja na arkusz papieru pakowego pod wspólnym tytułem *Nasze prawa.* — edukacja społeczna

3. Ćwiczenia percepcji wzrokowej. Odszukiwanie ukrytych liter i ich przeliczanie. — **K. s. 55 ćw. 1**

4. Analiza głoskowa i sylabowa wyrazów. Zaznaczanie głosek i sylab według wzoru (zielone falbanki). — **K. s. 56 ćw. 2**

5. Porównywanie statków wyrazowych i łączenie takich samych w pary. — **K. s. 56 ćw. 3**

6. Propozycja zadania domowego. —
Czytanie sylab i pisanie ich po śladzie. — **K. s. 56 ćw. 4**

7. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **ósma**, **Józek**. — **W. 1 k. 7**

8. Zabawa słowna „Dokończ zdanie”.
U. siedzą w kręgu i kończą zdanie rozpoczęte przez N.:
– *Jestem smutny, gdy…*
– *Jest mi wesoło, kiedy…*
– *Jestem zdenerwowany, ponieważ…*
– *Czuję się szczęśliwy, gdy…*
– *Moim obowiązkiem jest…*

– *Czuję się szczęśliwy, gdy…*
– *Moim obowiązkiem jest…*
– *Mam prawo do…*

9. Monografia liczby **4** i jej zapis.

edukacja matematyczna
M. s. 54 ćw. 1

10. Kształtowanie pojęcia liczby **4**.

M. s. 54 ćw. 2; s. 55 ćw. 3, 4

11. Utrwalenie zapisu poznanych cyfr.

M. s. 55 ćw. 5

WARTO pokazać układ wskazówek na tarczy zegara – godzina czwarta.

Dzień 22. Gdzie mieszkam?

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi uczniów na temat domów i ich mieszkańców na podstawie własnych obserwacji i ilustracji w podręczniku • Ćwiczenia w czytaniu • Wysłuchanie utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Jesień,* cz. II • Doskonalenie techniki pisania poznanych liter • Wprowadzenie działania dodawanie, zapis graficzny znaku + •

P. s. 52–54, 75, 80, 81
K. s. 57–59
M. s. 56, 58–60
CD
K.u.

Proponowany przebieg zajęć

edukacja polonistyczna

1. Wprowadzenie do tematu zajęć.
- N. prosi o dokończenie zdań:
  – *Żółw mieszka (gdzie?)* w skorupie.
  – *Bocian mieszka (gdzie?)* w gnieździe.
  – *Wiewiórka mieszka (gdzie?)* w dziupli.
  – *Smok Jan mieszka (gdzie?)* w jamie.
  – *Ja mieszkam (gdzie?)* w bloku, wieżowcu, kamienicy, domu jednorodzinnym.
- Dokończ zdanie:
  – *Dom to…*

2. Omówienie ilustracji w podręczniku. **P. s. 52, 53**
– *Kto mieszka w domu na kurzej łapce?*
– *Czyim domem jest muchomor?*

3. Czytanie tekstu przez N. **P. s. 52**
– *Gdzie mieszka król?*
– *Jak może wyglądać dom Darka?*

4. Ćwiczenia w głośnym czytaniu. **P. s. 52**

5. Kącik **Tropiciele wiedzy**. **P. s. 54**
- N. zapoznaje U. z informacjami dotyczącymi niezwykłych domów i ich mieszkańców. Zachęca U. do wyszukania innych przykładów niezwykłych domów.

6. Zabawa ruchowa. Ćwiczenia wspierające koordynację sensomotoryczną.
- U. energicznie pocierają otwartą dłonią o dłoń; gdy poczują ciepło, dotykają oczu.
- U. stoją w lekkim rozkroku i, nie odrywając stóp od podłoża, balansują – przenoszą ciężar ciała z jednej nogi na drugą. Jednocześnie wodzą wzrokiem w kierunku pionowym (patrzą na sufit i na podłogę). Podczas dalszego balansowania zmieniają kierunek patrzenia. Wodzą wzrokiem w prawo, w lewo. Należy zwrócić uwagę na prawidłowy i dokładny ruch gałek ocznych.

Renata Borowiecka, *Uczę się z Mozartem*, Warszawa 2004.

WARTO wykonać to ćwiczenie przy muzyce.

7. **Piórkiem, dźwiękiem i pędzelkiem**. Wysłuchanie utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku*. *Jesień* cz. II. Część II. *Jesieni* oddaje nastrój nocnego pejzażu, gdy zmęczeni uczestnicy zabawy zasypiają.
- Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku. Wybór ilustracji pasującej do wysłuchanego fragmentu muzycznego.

edukacja muzyczna
P. s. 75
CD

8. Doskonalenie umiejętności pisania poznanych liter i prawidłowe łączenie ich w wyrazy. — **K. s. 57 ćw. 1**

9. Kształcenie umiejętności spostrzegania. Wyszukiwanie różnic. — **K. s. 57 ćw. 2**

10. Tworzenie wyrazów z podanych liter i ich zapis w liniaturze. — **K. s. 57 ćw. 3**

11. Wyszukiwanie liter **d**, **D**. — **K. s. 58 ćw. 4**

12. Ćwiczenie umiejętności pisania poznanych liter w liniaturze. — **K. s. 58 ćw. 5**

13. Usprawnianie percepcji wzrokowej. — **K. s. 58 ćw. 6**

14. Ćwiczenia grafomotoryczne. — **K. s. 59 ćw. 7, 8**

15. **Matematyka w działaniu**. Scenariusz zajęć patrz s. 172.

edukacja matematyczna
M. s. 56 ćw. 1, 2, 3

16. Przeliczanie i doskonalenie dodawania w zakresie **4**. — **M. s. 58 ćw. 1, 2**

17. Wprowadzenie dodawania jako działania matematycznego. — **K.u.**

– *Przyjrzyjcie się uważnie sytuacji na obrazku. Ułóżcie do niej krótką historię albo zadanie.*

U. przedstawiają sytuację z zadania na konkretach (patyczki, pchełki, klocki drewniane, piramidki).

– *Jakie czynności wykonujemy, gdy między liczbami pojawia się wyraz **i**?* (dosuwamy, łączymy, dokładamy, przysuwamy).

N. informuje:

– *Wyraz **i** zastąpimy znakiem matematycznym. Ten znak ma na imię **plus** (+) i oznacza dodać. Potrafi, tak jak wyraz **i**, łączyć liczby. Czytamy: 2 dodać 2 to 4.*

– *Znak = oznacza równa się. Zastępujemy nim wyraz **to**. Czytamy 2 dodać 2 równa się 4.*

18. Dodawanie w zakresie **4** na liczmanach i zapis matematyczny do sytuacji. — **M. s. 59 ćw. 4**

19. Głośne czytanie zapisu matematycznego, np.: 3 i 1 to 4; 3 + 1 = 4 itd. — **M. s. 60 ćw. 5**

20. Propozycja zadania domowego. Kolorowanie obrazka według matematycznego kodu.

M. s. 60 ćw. 6

edukacja społeczna
P. s. 80, 81

WARTO wykorzystać poczytankę *W domu u Cyryla* do przeprowadzenia ćwiczeń w podawaniu adresów. Każdy U. podaje swój adres zamieszkania: miejscowość, ulicę, numer domu, mieszkania (U. mieszkający w mieście) lub miejscowość i numer domu (mieszkańcy wsi).

Dzień 23. Dobry sąsiad

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi uczniów na temat sytuacji domowych na podstawie ilustracji i tekstu w podręczniku • Ćwiczenia w czytaniu • Słuchanie treści wiersza Aleksandra Fredry *Paweł i Gaweł* • Próba sformułowania odpowiedzi na pytanie: „Jakim jesteś sąsiadem?" • Nauka pisania liter **d**, **D** na podstawie wyrazów **dom**, **Darek** • Wskazywanie dobrych i złych zachowań sąsiedzkich w historyjce obrazkowej wykonanej przez uczniów • Utrwalenie znaku **+**, dodawanie w zakresie **4** – zapisywanie działań •

P. s. 56, 57
K. s. 60
M. s. 57, 61–63
K.u.
CD
W. 1

Proponowany przebieg zajęć

1. Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku przedstawiających różne sytuacje domowe. edukacja polonistyczna
– *Jak bawi się chłopiec skaczący po łóżku? Komu to przeszkadza i dlaczego?* **P. s. 56, 57**
– *Dlaczego panią boli głowa i nie może czytać?*
– *Dlaczego niemowlę płacze?*
– *Co przeszkadza choremu chłopcu?*

2. N. czyta tekst. **P. s. 56**
– *Czyj to dom?*
– *Co panuje w domu?*
– *Co robi brat?*
– *Czym zajmuje się sąsiad?*
– *Czym hałasuje syn sąsiadki?*
– *Czego brakuje w domu?*

ZADANIE DLA MĄDRALI
Jak nazwałbyś ulicę, przy której stoi ten dom?

3. Ćwiczenia w czytaniu. **Gimnastyka oka i języka**. **P. s. 55, 56**
- Ćwiczenia doskonalące tempo czytania. **P. s. 55 ćw. 1, 2**
  Ćwiczenie 1. jest ćwiczeniem natężenia głosu. Przy ściszaniu głosu trzeba zwrócić uwagę na dykcję. W **ćwiczeniu 2.** przy coraz szybszym czytaniu U. powinni dokładnie wymawiać samogłoski **a** oraz **o**.

4. N. czyta wiersz.

Paweł i Gaweł

Paweł i Gaweł w jednym stali domu,
Paweł na górze, a Gaweł na dole;
Paweł, spokojny, nie wadził nikomu,
Gaweł najdziksze wymyślał swawole.
Ciągle polował po swoim pokoju:
To pies, to zając – między stoły, stołki
Gonił, uciekał, wywracał koziołki,
Strzelał i trąbił, i krzyczał do znoju.
Znosił to Paweł, nareszcie nie może;
Schodzi do Gawła i prosi w pokorze:
– Zmiłuj się waćpan, poluj ciszej nieco,
Bo mi na górze szyby z okien lecą. –
A na to Gaweł: – Wolnoć, Tomku,
W swoim domku. –

edukacja techniczna

Cóż było mówić? Paweł ani pisnął,
Wrócił do siebie i czapkę nacisnął.
Nazajutrz Gaweł jeszcze smacznie chrapie,
A tu z powały coś mu na nos kapie.
Zerwał się z łóżka i pędzi na górę.
Sztuk! puk – Zamknięto. Spogląda przez dziurę
I widzi… Cóż tam? cały pokój w wodzie,
A Paweł z wędką siedzi na komodzie.
– Co waćpan robisz? – Ryby sobie łowię.
– Ależ, mospanie, mnie kapie po głowie!
A Paweł na to: – Wolnoć, Tomku,
W swoim domku. –
Z tej to powiastki morał w tym sposobie:
Jak ty komu, tak on tobie.

Aleksander Fredro, w: *Wiersze i legendy dla chłopców*, Warszawa 2010.

– *Jak mieli na imię bohaterowie wiersza?*
– *Kim byli dla siebie?*
– *Jaki był Paweł?*
– *Jaki był Gaweł?*
– *O co poprosił Paweł Gawła?*
– *Co odpowiedział Gaweł?*
– *Jak rozumiecie słowa Gawła?*
– *Jak Paweł ukarał kłopotliwego sąsiada?*
– *Czy wiecie, jak nazwiemy spór między Pawłem a Gawłem?* (konflikt)

5. **Ulica Ciekawych Wyrazów**.
   - Wyjaśnienie znaczenia słowa **konflikt** – spór między ludźmi, kłótnia, brak zgody.

edukacja społeczna
P. s. 57

6. Rozmowa na temat: „Jakim ty jesteś sąsiadem?”. (w domu, w ławce).
7. Próby wyjaśnienia przez U. powiedzenia „Dobry sąsiad to skarb”.
8. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **d**, **D** na karcie laminowanej. **W. 1**
9. Nauka pisania liter **d**, **D** na podstawie wyrazów **dom**, **Darek**. **K. s. 60 ćw. 1**
10. Analiza słuchowa, wskazywanie ilustracji w nazwach, w których występuję głoska **d**, i ich kolorowanie. **K. s. 60 ćw. 2**
11. Wyszukiwanie liter **d**, **D** i otaczanie ich niebieską pętlą. **K. s. 61 ćw. 3**
12. Zabawa ruchowa. Ćwiczenia wspierające koordynację sensomotoryczną przy muzyce Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku*. *Jesień,* cz. II.
    - U. energicznie pocierają otwartą dłonią o dłoń; gdy poczują ciepło, dotykają oczu.
    - U. stoją w lekkim rozkroku i, nie odrywając stóp od podłoża, balansują – przenoszą ciężar ciała z jednej nogi na drugą. Wyciągają przed siebie prawą rękę (z kolorową szarfą, chusteczką, czerwoną piramidką lub kolorową sznurówką z kuferka) i kreślą w powietrzu koła – od najmniejszego do największego, obserwując ruch wyciągniętej ręki. Powtarzają ruch lewą ręką, a następnie kreślą koła obydwiema rękami. Można kreślić znak nieskończoności prawą, lewą, a następnie obydwiema rękami.

Renata Borowiecka, *Uczę się z Mozartem*, Warszawa 2004.

13. Kreślenie oburącz postaci dziewczynki. Kolorowanie rysunku. **K. s. 61 ćw. 4**
14. **Matematyka w działaniu**. Scenariusz zajęć patrz s. 173.

edukacja matematyczna
M. s. 57 ćw. 4, 5, 6

15. Doskonalenie umiejętności dodawania w zakresie **4**. Zapis działań. — **M. s. 61 ćw. 1, 2; s. 62 ćw. 3, 4**

16. Propozycja zadania domowego.

17. Doskonalenie umiejętności dodawania w zakresie **4**. — **M. s. 63 ćw. 5, 6**

PAMIĘTAJ! Przynieś na następne zajęcia fotografie zwierząt, pocztówki i książki o zwierzętach.

Dzień 24. Domy zwierząt

Zapis w dzienniku • Rozmowa na temat zwierząt i miejsc ich zamieszkania na podstawie zgromadzonych materiałów i ilustracji w podręczniku • Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów • Zabawa ruchowa „Zwierzęta" • Wprowadzenie działania odejmowanie, zapis graficzny znaku – • Wysłuchanie pieśni Stanisława Moniuszki *Niech się panie stroją w pasy* • Praca plastyczna *Zwierzęta wokół nas* •

P. s. 58, 59, 77
K. s. 62–64
M. s. 64–67
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: fotografie, pocztówki, książki z wizerunkami zwierząt, blok rysunkowy, kredki świecowe lub pastele.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wypowiedzi U. na temat przyniesionych przez nich fotografii, pocztówek i książek o zwierzętach. — edukacja polonistyczna
- Klasyfikowanie zwierząt ze względu na ich miejsce zamieszkania (koszyk, buda, klatka, akwarium, obora, stajnia, nora, dziupla, ul).
- Opisanie kilku wybranych zwierząt.

2. Wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku. — **P. s. 58, 59**
– *Jakie zwierzęta mieszkają w wodzie i nad wodą?* (ryba, bóbr)
– *A jakie mieszka w leśnej dziupli?*
– *Jakie zwierzęta zamieszkały pod drzewem?* (mrówki, kret)
– *Za drzewem stoją dwa małe domki. Jak się nazywają i co w nich mieszka?*
– *Jak nazywa się dom kur?*
– *Gdzie mieszkają świnie, a gdzie krowy?* (chlew, obora)
– *Jakie zwierzę mieszka w budzie?*
– *Jak nazywa się dom bociana?*
– *Domy jakich zwierząt możesz znaleźć w swojej okolicy?*
– *Które ze zwierząt żyją dziko, a które są hodowane przez człowieka?*
– *Przypomnijcie, o jakich miejscach zamieszkania zwierząt rozmawialiśmy?* (las, pole, woda, gospodarstwo rolne)

3. Ćwiczenia grafomotoryczne. Pisanie po śladzie (Doma to zdrobnienie imienia Dominika). — **K. s. 62 ćw. 1**

4. Łączenie domów z ich mieszkańcami. — **K. s. 62 ćw. 2**

5. Odszukiwanie tych samych wyrazów zapisanych literami pisanymi i drukowanymi. — **K. s. 63 ćw. 3**

6. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów. Kolorowanie miejsc występowania głoski **d** w modelach dźwiękowych wyrazów. Zaznaczanie sylab zieloną falbanką. — **K. s. 63 ćw. 4**

7. **Ćwiczymy z Noni**.
- Uzupełnianie wyrazów poznanymi literami. — **K. s. 64 ćw. 1**
- Kolorowanie wyrazów z literami **t**, **T** na żółto, a wyrazów z **d**, **D** na zielono. — **K. s. 64 ćw. 2**

8. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **dom**, **Darek**.

9. Zabawa ruchowa „Zwierzęta”.
N. wspólnie z U. ustala, jakie dźwięki wydają różne zwierzęta. Każdemu U. wyznacza rolę innego zwierzęcia (w zależności od liczby U. 4–6 różnych zwierząt; informację przekazuje szeptem) tak, aby utworzyć równoliczne grupy. Na ustalony sygnał U. chodzą po sali, odzywają się jak zwierzęta i szukają dzieci, które wydają takie same odgłosy. U. – zwierzęta, które się odnalazły, nie przestają wydawać dźwięków, co pomaga innym U. znaleźć swoją grupę.

10. **Matematyka w działaniu**. Scenariusz zajęć patrz s. 174, 175.

edukacja matematyczna
M. s. 64 ćw. 1, 2, 3

11. N. informuje:
– *Czynność odkładania, oddawania, chowania w matematyce zapisujemy za pomocą znaku matematycznego, którego imię brzmi minus. Takie działanie nazywamy odejmowaniem. Czytamy: 4 odjąć 2.*

12. Odejmowanie w zakresie **4**. Zapis działań matematycznych do sytuacji przedstawionych w M. s. 66 ćw. 1.

M. s. 66 ćw. 1

13. Odejmowanie w zakresie **4**. Głośne czytanie zapisu matematycznego.

M. s. 66 ćw. 2; s. 67 ćw. 3

14. Propozycja zadania domowego.
Uzupełnianie rysunków zgodnie z działaniami.

M. s. 67 ćw. 4

15. Wysłuchanie pieśni Stanisława Moniuszki *Niech się panie stroją w pasy.*
N. może przekazać informacje o krakowiaku – polskim tańcu ludowym pochodzącym z ziemi krakowskiej, uznanym za polski taniec narodowy. Taniec ma żywy, skoczny charakter. Pieśń nawiązuje charakterem do ludowego krakowiaka. Jej autorem jest Stanisław Moniuszko, kompozytor uważany obok Fryderyka Chopina, za twórcę polskiej muzyki narodowej. Pieśń jest wykonywana sopranem (głos żeński) do akompaniamentu fortepianu.

edukacja muzyczna
CD

edukacja polonistyczna

16. U. na kartonach A4 wykonują zieloną kredką pętelki i kreski w rytm *Niech się panie stroją w pasy*. Tak przygotowany karton stanowić będzie tło do pracy *Zwierzęta wokół nas.* U. mogą wykorzystać do pracy kredki świecowe, pastele lub zgromadzone ilustracje zwierząt, które mogą wycinać lub wydzierać.

edukacja plastyczna

17. Ćwiczenia rytmiczno-muzyczne – naśladowanie głosów zwierząt.
Każdy U. wybiera głos zwierzęcia, które będzie naśladował. N. dzieli U. na zespoły, do wybranych głosów zwierząt dobierają znaną sobie melodię i prezentują utwory zespołowo.

WARTO wykorzystać poczytankę *W lesie* jako wprowadzenie do wycieczki do lasu, porozmawiać z U. na temat zachowania i bezpieczeństwa na wycieczce.

P. 77

Dzień 25 | Wycieczka. Jaka jest jesień wokół nas?

Zapis w dzienniku • Jesienna wycieczka • Omówienie zasad właściwego zachowania się w czasie wycieczki • Obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie jesienią • Gromadzenie materiału przyrodniczego • Prowadzenie obserwacji roślin • Zabawy matematyczne i ruchowe w terenie • Wykonanie pracy plastycznej – kalkowanie kory •

P. 78

Wycieczkę można odbyć dowolnego dnia w tym tygodniu.

NIEZBĘDNIK: bloki rysunkowy i techniczny, kredki świecowe, torby foliowe, taśma dwustronna, koszulki A4.

Proponowany przebieg zajęć

1. Ustalenie miejsca (w zależności od usytuowania szkoły mogą to być park, las lub pole) i celów wycieczki:
   – obserwacja zmian zachodzących w przyrodzie jesienią;
   – gromadzenie materiału przyrodniczego;
   – odpoczynek i zabawa na świeżym powietrzu.
2. Przypomnienie zasad bezpieczeństwa i właściwego zachowania się na wycieczce.
3. Poczytanka *W lesie* do wykorzystania jako wprowadzenie do planowanej wycieczki. **P. 78**
4. Wyjście na wycieczkę.
   Po dotarciu na miejsce N. czyta zagadki o tym, co możemy zobaczyć w lesie.

   Ma jedną nogę – kulawe nie jest.
   Szumi koroną, gdy wiatr zawieje.
   Zieloną głowę ma latem,
   przed zimą gubi szatę. (drzewo)

   Choć kolczaste jak jeże,
   każdy do rąk je bierze.
   Odziera z odzienia
   i w ludziki zamienia. (kasztany)

   Mają ząbki,
   żyłki, ogonek.
   Lecą żółte,
   szumią – zielone. (liście)

   Owoce dębu, przysmak dzika,
   w polskich lasach rzecz dość zwykła. (żołędzie)

   Poluje nocą
   w ciemnym borze.
   Kiedy się zlęknie – ukłuć może. (jeż)

   Choć nie jest kowalem,
   umie kuć wytrwale. (dzięcioł)

   Kto skacze śmiało
   z gałęzi na gałąź
   i bez trudu może
   rozgryźć twardy orzech? (wiewiórka)
5. Po rozwiązaniu zagadek N. dzieli U. na pięć grup. Każda grupa ma za zadanie znaleźć i przynieść (w torbach foliowych):
   – pierwsza grupa – żołędzie;
   – druga grupa – kasztany;
   – trzecia grupa – liście;
   – czwarta grupa – szyszki;
   – piąta grupa – gałązki.
   Swoje zbiory U. układają na ziemi (każda grupa w wyznaczonym miejscu) i rozmawiają na temat ich wyglądu.
6. Zabawy matematyczne:
   – *W prawą rękę weź 2 okazy.*
   – *W lewą rękę weź o 1 okaz więcej.*
   – *Ile okazów masz razem?*

– *O ile więcej okazów masz w lewej ręce niż w prawej?*
– *Pogrupuj okazy po 2.*

U. mogą przykleić okazy na kartce z bloku technicznego za pomocą taśmy dwustronnej albo włożyć do koszulek A4 i zabrać ze sobą do klasy w celu wykonania albumu, zielnika, wystawy itp.

7. Rozmowa na temat zmian zachodzących w przyrodzie jesienią.
– *Rozejrzyjcie się dookoła i powiedzcie, po czym poznacie, że wokół nas zagościła jesień?* (barwy, opadanie liści, szyszek, kasztanów, żołędzi, temperatura powietrza)
– *Jakie drzewa widzicie? Na jakie dwie grupy można je podzielić?* (zwrócenie uwagi, że igły to liście drzew iglastych)
– *Wymieńcie nazwy drzew rosnących wokół nas.*

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Czy wiecie, jak nazywa się drzewo iglaste, które zrzuca igły na zimę?* (modrzew)

8. Zabawy w terenie:
– slalom między drzewami;
– rzuty szyszkami do celu;
– sięganie do gałęzi;
– podskoki obunóż;
– marsz według instrukcji N.: *trzy kroki w przód, jeden krok w lewo, dwa kroki do tyłu, cztery kroki w prawo* itp.

9. Praca plastyczna – kalkowanie kory.
Prace można wykonać – w zależności od pogody – na wycieczce lub w klasie. Każdy U. otrzymuje kartkę z bloku rysunkowego i kredkę świecową. Na wycieczce podchodzi do dowolnego drzewa, przykłada kartkę do pnia i kalkuje wzór kory. Można wykonać podobną pracę w klasie, wykorzystując zgromadzone liście i gałązki. Następnie U. porównują odrysowane faktury i dorysowują dowolne elementy, tworząc obrazek o tematyce jesiennej. Omówienie prac.

10. Kwiz *Prawda*, *fałsz* podsumowujący wycieczkę.
- N. czyta zdania, U. odpowiadają słowami: „prawda” lub „fałsz”. Za każdą poprawną odpowiedź U. otrzymuje punkt w postaci kasztana.
  – *Jesienią na drzewach rozwijają się pąki.*
  – *Z dębu spadają żołędzie.*
  – *Przysmakiem wiewiórki są orzechy.*
  – *Jesienią liście zmieniają barwę na zieloną.*
  – *Igły to liście niektórych gatunków drzew.*
- Nagrodzenie zwycięzców okrzykami: *Hip, hip, hurra!*

11. Podsumowanie wycieczki. Burza mózgów.
– *Znajdźcie jak najwięcej określeń opisujących jesień.*

12. Zebranie prac plastycznych i materiału przyrodniczego. Pozostawienie porządku w terenie.

VI. W ŚWIECIE LEKTUR

Dzień 26. Bohaterowie z ekranu

Zapis w dzienniku • Wysłuchanie czytanych przez nauczyciela wierszy: Marka Głogowskiego *Film* i Ludmiły Marjańskiej *W kinie* • Omówienie wierszy i ilustracji w podręczniku • Twórcze opowiadanie bajek • Ćwiczenia w czytaniu • Słuchanie bajki *Jaś i Małgosia* • Wypowiedzi uczniów ze szczególnym uwzględnieniem emocji • Monografia liczby **5** i jej zapis • Rozróżnianie natężenia dźwięków i tempa •

P. s. 60–63
K. s. 65–67, 78, 81
M. 65, 68, 69
W. 1
CD – *Lektury do słuchania*

Proponowany przebieg zajęć

1. Zapoznanie U. z treścią wiersza Marka Głogowskiego. — edukacja polonistyczna

Film

Lubię chodzić z tatą do kina,
bo w kinie
o wszystkim się zapomina!
O brzydkiej pogodzie na dworze,
o bolącym zębie i złym humorze.
Gdy siedzimy tak
w sąsiednich fotelach,
nie wiem, czy to dzień powszedni,
czy niedziela,
i nie licząc godzin ani chwil,
tylko bardzo, bardzo chcę,
żeby jak najdłużej trwał
ten film.

Marek Głogowski w: Krystyna Lenkiewicz, *Wybór wierszy okolicznościowych dla klas I–III*, Warszawa 1999.

- wiersza Ludmiły Marjańskiej.

W kinie

– Chodź, pójdziemy do kina!
– Jaki film się zaczyna?
– O królewnie i siedmiu krasnalach.

Śpi królewna.
Sen krótki.
Budzą ją krasnoludki.
I na sali się światło zapala.

Ludmiła Marjańska w: Wiesław Kot, *Szedł czarodziej*, Rzeszów 1986.

– Z kim najchętniej chodzicie do kina?
– Jakie bajki najchętniej oglądacie?
– Kto jest waszym ulubionym bohaterem?

2. Omówienie ilustracji w podręczniku kierowane pytaniami N. — **P. s. 60, 61**
– Nazwij postaci, które znalazły się na ekranie.
– Z jakich bajek je znacie?

3. Wycięcie, ułożenie i omówienie historyjki obrazkowej. — edukacja techniczna

4. Wyszukiwanie na ilustracji w podręczniku przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **e**, i dzielenie ich na sylaby. — **W. 1 k. 15**, **P. s. 60, 61**

5. Tworzenie i opowiadanie bajek. U. mogą narysować bohaterów swojej bajki. **P. s. 60, 61**
6. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z literą **e**. **P. s. 62, 63**
7. Wysłuchanie bajki czytanej przez N. **P. s. 60, 61**

CD – *Lektury do słuchania*

Jaś i Małgosia

Na skraju wielkiego lasu mieszkał sobie wdowiec wraz z dwójką dzieci. Chłopczyk miał na imię Jaś, a dziewczynka Małgosia. Ojciec pracował przy wyrębie lasu, a dzieci pomagały mu w domu. Pewnego razu dzieci postanowiły zrobić ojcu niespodziankę. – Nazbieramy w lesie grzybów i zrobimy pyszne danie – zawołała Małgosia. Ruszyli w las, śpiewając piosenkę o ptaku, który zamienił się w słoneczny promień. Szli, szli, aż ścieżka zgubiła się między wysokimi trawami. Wszystko tu było inne i dziwne, nawet napotkana chatka nie przypominała znanych im domów. Ściany były z piernika, a komin ze słodkich ciasteczek. – Musimy tu przenocować – zdecydował Jaś, ułamując sobie kawałek piernikowego ciasta. Było przepyszne! – Spróbuj, Małgosiu – powiedział i podał siostrze serce z białą lukrową polewą. Nie zdążyli przełknąć ostatniego kęsa, gdy zaskrzypiały drzwi posypane makiem i z chatki wyskoczyła czarownica. – Mam was! – krzyknęła i wrzuciła dzieci do dużego worka. – Co teraz z nami będzie… – zapłakała Małgosia. A czarownica, która usłyszała płacz dziewczynki, roześmiała się grubym głosem. – Ty będziesz moją posługaczką, a twojego braciszka zjem w niedzielę. Cóż miała zrobić biedna dziewczynka… Dzień w dzień ciężko pracowała, by spełniać zachcianki czarownicy. Sprzątała kuchnię, gotowała jedzenie, a wieczorami cerowała chustki swojej nowej pani. Mijały dni, a pomoc nie nadchodziła. Któż mógłby zaglądać na takie pustkowie? Małgosia pomyślała o swoim losie i srebrzysta łza wpadła do garnka, w którym gotowała się zaczarowana potraw z żabich udek. Co wieczór Baba-Jaga przychodziła do klatki, w której trzymała Jasia, i dawała mu trzy cukierki o maślanym smaku, żeby go podtuczyć. – Co mi po takiej chudzinie? – mówiła – Na niedzielę chcę mieć porządny obiad… W niedzielne popołudnie czarownica nastawiła na palenisku duży kocioł z wodą. A kiedy wrzuciła do gotującej się wody wszystkie zaczarowane przyprawy, otworzyła klatkę i podprowadziła Jasia do paleniska. – Chwileczkę – zawołała nagle Małgosia. – Zapomniałaś posolić wodę… A kiedy Baba-Jaga nachyliła się nad kotłem, Małgosia chwyciła miotłę i wepchnęła czarownicę do wielkiego garnka. Nareszcie byli wolni! Tato długo ściskał Jasia i Małgosię, uradowany, że dzieci są całe i zdrowe. A potem poprosił, by obiecały, że już nigdy, ale to naprawdę nigdy nie wyruszą same do nieznanych zakątków lasu.

Bajki do kolorowania, oprac. Bogusław Michalec, Kraków 2007.

- N. zadaje pytania do treści bajki, zwracając uwagę na emocje. edukacja społeczna
  – *Jakie emocje towarzyszyły wam podczas słuchania bajki?*
  – *W którym momencie bajki martwiliście się o losy bohaterów?*
  – *Co czuliście na koniec usłyszanej historii?*
  – *Jak inaczej mogłaby zakończyć się ta bajka?*

8. Czytanie ze zrozumieniem wyrazów jednosylabowych i wyróżnianie spośród nich znanych już wyrazów. **K. s. 65 ćw. 1**
9. Tworzenie wyrazów z rozsypanki sylabowej. Zapisywanie wyrazów w małej i dużej liniaturze. **K. s. 65 ćw. 2**
10. Odszukiwanie liter **e**, **E** wśród różnych kształtów. Otaczanie tych liter pętlami. **K. s. 66 ćw. 3**
11. Analiza głoskowa modeli dźwiękowych wyrazów. Zaznaczanie na czerwono miejsc występowania głoski **e**. **K. s. 66 ćw. 4**
12. Ćwiczenia grafomotoryczne. **K. s. 67 ćw. 8**
13. Propozycja zadania domowego. **K. s. 67 ćw. 6**

14. **Czytam sam!** Wielokrotne czytanie (głośne i ciche) sylab i zestawów sylab. — **K. s. 81 ćw. 6**

15. **Matematyka w działaniu**. Scenariusz zajęć patrz s. 174, 175. — edukacja matematyczna

16. Monografia liczby **5** i jej zapis. — **M. 65 ćw. 4, 5, 6**

17. Kształtowanie pojęcia liczby **5**. — **M. s. 68 ćw. 1**

18. Propozycja zadania domowego. Kształtowanie pojęcia liczby **5**. Dorysowywanie lub skreślanie elementów. — **M. s. 68 ćw. 2; s. 69 ćw. 3, 4**

19. Rozróżnianie natężenia dźwięków i tempa. — **M. s. 69 ćw. 5**

WARTO na zakończenie dnia odwiedzić bibliotekę szkolną lub rozpocząć następny dzień od wizyty w bibliotece. — edukacja muzyczna **K. s. 78 ćw. 6, 7**

Dzień 27. Szkolna biblioteka

Zapis w dzienniku • Swobodne wypowiedzi uczniów na temat wizyty w bibliotece • Rozwiązywanie zagadek • Wysłuchanie utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Jesień*, cz. III • Nauka pisania liter **e**, **E** na podstawie wyrazów **ekran**, **Ela** • Analiza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **e** • Dodawanie w zakresie **5**, rozkład liczby **5** na składniki • Zabawa ruchowa „Wokół książki" • Wykonanie zakładki do książki • Nauka piosenki *Mole książkowe* •

P. s. 64, 65, 75, 82
K. s. 68, 69
M. s. 70, 71
W. 1
CD

NIEZBĘDNIK: paski z kolorowego bloku technicznego o wymiarach 21 cm×5 cm (jeden dla każdego ucznia), klej, nożyczki, papier kolorowy, ilustracje z gazet, jesienne liście.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozmowa na temat wizyty w bibliotece szkolnej (wycieczka powinna odbyć się poprzedniego dnia lub przed rozpoczęciem zajęć) i ilustracji w podręczniku. — edukacja polonistyczna **P. s. 64**
- *Kto pracuje w bibliotece?*
- *Jakie rzeczy widzieliście w bibliotece i do czego one służą?*
- *Po co chodzimy do biblioteki?*
- *Jak dbać i troszczyć się o wypożyczoną książkę?*
- *Jak należy zachowywać się w bibliotece?*
- *Jaka jest różnica między biblioteką a księgarnią?*

• Rozwiązywanie zagadek.

Książki na półkach
– na pewno wiecie –
mieszkają w księgarni
i w… (bibliotece)

Jak się nazywa osoba pracująca w bibliotece? (bibliotekarz)
A jak osoba sprzedająca książki? (księgarz)
Gdy powstaje książka, wiele osób przy niej pracuje. Czy wiecie, jak nazywają się zawody związane z powstawaniem książki? (autor książki – poeta lub pisarz, redaktor, ilustrator, drukarz)

2. Kącik **Tropiciele wiedzy**. N. zapoznaje U z informacjami związanymi z historią powstania książki. — **P. s. 65**

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Jak nazywa się i wygląda najnowocześniejsza książka?*

3. **Piórkiem, dźwiękiem i pędzelkiem**. Wysłuchanie utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Jesień,* cz. III. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe.
- Część 3. otwierają fanfary rozpoczynające polowanie o poranku. Kolejne etapy łowów są akcentowane partiami solowymi na skrzypcach.
- Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku. Wybór ilustracji pasującej do wysłuchanego fragmentu muzycznego.

edukacja muzyczna
P. s. 75
CD

4. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania liter **e**, **E** na karcie laminowanej. — **W. 1**

5. Nauka pisania liter **e**, **E** podstawie wyrazów **ekran**, **Ela**. — **K. s. 68 ćw. 1**

6. Analiza wzrokowa wyrazów. Wyszukiwanie litery **e** i zaznaczenie jej na czerwono. — **K. s. 68 ćw. 2**

7. Uzupełnianie elementami obrazu liter **e**, **E** pisanych i drukowanych. — **K. s. 68 ćw. 3**

8. Analiza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **e**. Zaznaczanie miejsc występowania głoski **e**. Dzielenie wyrazów na sylaby i zaznaczanie sylab zielonymi falbankami. — **K. s. 69 ćw. 4**

9. Propozycja zadania domowego. Czytanie sylab. Pisanie ich po śladzie i przepisywanie. — **K. s. 69 ćw. 5**

10. Ćwiczenia w czytaniu globalnym wyrazów **ekran**, **Ela**.

11. Rozkład liczby **5** na składniki.

edukacja matematyczna
M. s. 70 ćw. 1, 2;
s. 71 ćw. 3, 4

12. Zabawa ruchowa „Wokół książki”.
U. siedzą w kręgu. N. dzieli ich na cztery grupy. Każdej grupie przypisuje nazwę tematycznie związaną z biblioteką, np.:
– pierwsza grupa – bibliotekarka;
– druga grupa – książka;
– trzecia grupa – księgarnia;
– czwarta grupa – pisarz.
Wywołane przez N. dwie lub trzy grupy zmieniają miejsca. Gdy N. powie: *biblioteka*, wtedy wszyscy U. zmieniają miejsca.

13. Wykonanie zakładki do książki.
N. przygotowuje paski z kolorowego bloku technicznego o wymiarach 21 cm×5 cm.
U. ozdabiają paski:
– według własnego pomysłu,
– wycinają figury geometryczne z papieru kolorowego,
– naklejają wycięte z gazet ilustracje lub jesienne liście.

edukacja techniczna

14. Propozycja zadania domowego.
- Zapytaj rodziców o pozwolenie i przynieś do klasy wybraną pamiątkę rodzinną.

WARTO wykorzystać poczytankę »*Księga bajek*« do opowiadania o ulubionych bajkach U. — **P. s. 82**

15. Nauka piosenki *Mole książkowe*. Tekst i nuty s. 250, 251.

edukacja muzyczna
CD

Dzień 28. Pamiątki mamy i taty

Zapis w dzienniku • Rozmowa na temat pamiątek przyniesionych przez uczniów do klasy • Wypowiedzi na temat ilustracji w podręczniku i wysłuchanego tekstu • Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z głoską **ą** • Nauka pisania litery **ą** na podstawie wyrazów **bąk**, **ząb** • Rozumienie pojęcia liczby **0**, nauka pisania cyfry **0** • Wysłuchanie utworu Tadeusza Mayznera *Żaby* •

P. s. 66, 67
K. s. 70, 71
M. s. 72, 73
CD
W. 1

NIEZBĘDNIK: pamiątki przyniesione przez U.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozmowa na temat pamiątek przyniesionych przez U. kierowana pytaniami N. – *Co to jest pamiątka?* – *Jak inaczej nazwalibyście pamiątkę?* (skarb) – *Co dla was jest skarbem?* – *Skąd pochodzą wasze pamiątki i dlaczego są takie ważne?* – *Co przypominają?* – *Dokończcie zdanie:* Pamiątka to… (coś ważnego)	edukacja polonistyczna edukacja społeczna
2. N. czyta tekst.	**P. s. 66**
3. Wypowiedzi na temat ilustracji w podręczniku i wysłuchanego tekstu. – *Jak ma na imię dziewczynka?* – *Co rodzice pokazują Mai?* – *Jaką pamiątkę sprzed lat znalazł tata?* – *Co ogląda mama?* – *Co rodzice dali Mai?* – *Jak nazywa się miejsce, gdzie zgromadzono stare pudła i walizy?* – *W których nazwach przedmiotów znajdujących się na ilustracji słyszycie głoskę **ą**?*	**P. s. 66, 67**
4. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z głoską **ą**. Należy zaznaczyć, że samogłoskę **ą** na końcu wyrazu wymawiamy **ą**.	**P. s. 66, 67**
5. Wyszukiwanie litery **ą** w tekście.	**P. s. 66**
6. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania litery **ą** na karcie laminowanej.	**W. 1**
7. Pisanie litery **ą**.	**K. s. 70 ćw. 1**
8. Wpisywanie litery **ą** po śladzie w nazwach drzew.	**K. s. 70 ćw. 2**
9. Analiza słuchowa wyrazów. Zaznaczanie miejsc występowania na czerwono głoski **ą**.	**K. s. 70 ćw. 3**
10. Ćwiczenia grafomotoryczne.	**K. s. 71 ćw. 4**
11. Rozmowa na temat czynności wykonywanych przez dzieci przedstawione na ilustracji. Czytanie ze zrozumieniem wyrazów i podpisywanie nimi obrazków.	**K. s. 71 ćw. 5**
12. Czytanie i łączenie w pary wzoru wyrazu pisanego i drukowanego.	**K. s. 71 ćw. 6**
13. Wysłuchanie utworu Tadeusza Mayznera *Żaby*. Rozróżnianie głosów i dźwięków niskich.	edukacja muzyczna **CD**
14. Rozumienie pojęcia liczby **0**, nauka pisania cyfry **0**. Liczenie kolejnych pięter domu, oznaczanie liczbami poszczególnych kondygnacji – poziom **0** (parter).	edukacja matematyczna **M. s. 72 ćw. 1**
15. Przeliczanie kropek i zapisywanie ich liczby.	**M. s. 72 ćw. 2**
16. Kolorowanie pól z liczbą **0**.	**M. s. 73 ćw. 3**
17. Propozycja zadania domowego.	 **M. s. 73 ćw. 4, 5**

Dzień 29. Komponuję opowiadanie o Plastusiu

Zapis w dzienniku • Słuchanie ze zrozumieniem fragmentu książki Marii Kownackiej *Plastusiowy pamiętnik* • Udzielanie odpowiedzi w formie zdań • Wykonanie postaci Plastusia z plasteliny • Zabawa ruchowa przy piosence *Bawiły się dzieci* • Plastusiowa gra •	**P. s. 68, 69** **K. s. 72, 73** **W. 1** **CD – *Lektury do słuchania***

NIEZBĘDNIK: plastelina, podkładki z tektury (do lepienia z plasteliny).

Proponowany przebieg zajęć

1. U. słuchają ze zrozumieniem fragmentu książki Marii Kownackiej *Plastusiowy pamiętnik.*

edukacja polonistyczna
P. s. 68
CD – *Lektury do słuchania*

- Rozmowa na temat wysłuchanego tekstu.
  - *Z czego wykonany jest ludzik?*
  - *Dlaczego ludzik nazwany został Plastusiem?*
  - *Jakie przedmioty mieszkają z Plastusiem w piórniku?*
  - *Jak ma na imię właścicielka piórnika?*
  - *Co lepiły dzieci z plasteliny?*
  - *Jak wygląda Plastuś?*

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Opowiedz, jak powstał Plastuś.*

2. Nazywanie dawnych przyborów szkolnych i porównywanie ich ze współczesnymi.

P. s. 69

3. Zabawa ruchowa przy piosence *Bawiły się dzieci*.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami,
jak jeden nie może, to drugi mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami,
jak drugi nie może, to trzeci mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami,
jak trzeci nie może, to czwarty mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami,
jak czwarty nie może, to piąty mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami,
jak piąty nie może, to łokieć mu pomoże.

Bawiły, bawiły się dzieci paluszkami,
jak łokieć nie może, to spać się położę.

Pląsy z długą brodą, oprac. Marta Tomaszewska, Gdańsk 2010.

Zabawę można przeprowadzić w ławkach lub w kąciku zabaw. U. zaczynają zabawę od ruchu jednym palcem, np. kciukiem. Można nim stukać o ławkę lub dotykać kciuka drugiej ręki. Przy następnych zwrotkach U. bawią się kolejnymi palcami, np. stukają, „chodzą”, „podskakują”, „jeżdżą” po ławce. Potem bawią sie łokciami, a na koniec przy słowach „to spać się położę”, kładą dłonie na ławce.

4. Wykonanie Plastusia z plasteliny.

edukacja plastyczna

5. Ćwiczenia w ustnym układaniu zdań o Plastusiu.
- N. przypomina, co to jest zdanie.
- U. uzupełniają zdania nalepkami, czytają utworzone zdania.

edukacja techniczna
K. s. 72 ćw. 1

6. Ćwiczenia w czytaniu globalnym.

7. **Zrób to sam!** Plastusiowa gra.
Tworzenie gier planszowych przez dzieci rozwija ich wyobraźnię i kształtuje logiczne myślenie. Gra pozwala przewidywać kolejne i analizować poprzednie zdarzenia, rozwija myślenie przyczynowo-skutkowe. Uczy zgodnej rywalizacji, radości ze zwycięstwa i godnego przyjmowania porażki.

K. s. 73
W. 1 k. 6b

8. Propozycja zadania domowego. Pisanie po śladzie.

K. s. 72 ćw. 2

Dzień 30. Pamiętnik

Zapis w dzienniku • Próba ustalenia definicji słowa **pamiętnik** • Wypowiedzi na temat ilustracji w podręczniku i wysłuchanego tekstu • Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów • Ćwiczenia w czytaniu • Nauka pisania litery **ę** na podstawie wyrazów **ręka**, **zęby** • Zabawa ruchowa „Bitwa ą z ę" • Wykonanie kartki z pamiętnika • Ćwiczenia w przeliczaniu do **5** • Ćwiczenia matematyczne doskonalące umiejętność działań w zakresie **5** •

P. s. 70–72
K. s. 74, 75, 81
M. s. 74–77
W. 1

NIEZBĘDNIK: stare gazety, bloki rysunkowe, kredki, stare gazety.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozmowa na temat ilustracji w podręczniku. — edukacja polonistyczna, **P. s. 70, 71**
– *Co robi dziewczynka?*
– *W czym pomaga jej mama?*
– *Co leży na stole?*
– *Co to jest pamiętnik?*
– *Co może się w nim znaleźć?*

2. N. czyta tekst. — **P. s. 70**
- Wypowiedzi na temat wysłuchanego tekstu.
  – *Jak ma na imię dziewczynka?*
  – *Co robią Ada i jej mama?*
  – *Czyje pamiętniki leżą na stole?*
  – *W których nazwach przedmiotów znajdujących się na ilustracji słyszycie głoskę ę?* (ręka, pamiętnik, księżyc, zdjęcia)

3. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z głoską **ę.** Należy zaznaczyć, że samogłoskę **ę** na końcu wyrazu wymawiamy jako **e** z lekką nosowością. — **P. s. 70, 71**

4. Ćwiczenia w czytaniu. — **P. s. 70**

5. Wyszukiwanie litery **ę** w tekście. — **P. s. 70**

6. Ćwiczenia przygotowujące do nauki pisania litery **ę** na karcie laminowanej. — **W. 1**

7. Pisanie litery **ę**. — **K. s. 74 ćw. 1**

8. Analiza słuchowa nazw przedmiotów i łączenie ich z odpowiednia literą. — **K. s. 74 ćw. 2**

9. Ćwiczenia grafomotoryczne. Pisanie wyrazów z **ą**, **ę** po śladzie. — **K. s. 75 ćw. 3**

10. Analiza słuchowa nazw przedmiotów z głoskami **ą**, **ę**. — **K. 75 ćw. 4**

11. Propozycja zadania domowego. — **K. s. 81 ćw. 6**
Czytam sam! Czytanie liter, sylab i zestawów sylab ze zdziwieniem oraz pytająco.

12. Zabawa ruchowa „Bitwa ą z ę" (potrzebne stare gazety).
N. dzieli klasę na dwie grupy. Jedna grupa wymyśla słowo z głoską **ą**, a druga z głoską **ę**. U. wypowiadają wymyślone słowa na głos.
Za podanie prawidłowego przykładu otrzymują od N. gazetę, którą ugniatają na kształt kuli. U. przeliczają liczbę kul – punktów. Za dobrze wykonane zadanie N. proponuje bitwę głosek **ą** i **ę** na gazetowe kule. Po zabawie U. zbierają papierowe kule.

13. Zapoznanie z zasadami gry w domino. — edukacja matematyczna, **M. s. 74 ćw. 1, 2**, **W. 1 k. 25**
- Uzupełnianie oczek domina kropkami. — **M. s. 74 ćw. 3, 4**

14. Przeliczanie i odszukiwanie kredek o właściwej długości oraz wybór liczby kredek potrzebnej do ułożenia kształtu liter. — **M. s. 75 ćw. 5, 6**

15. Ćwiczymy z Noni.

M. s. 76 ćw. 1, 2;
s. 77 ćw. 3, 4
P. s. 72 ćw. 1, 2

16. Gimnastyka oka i języka.

N. informuje, że samogłoskę **ą** na końcu wyrazu wymawia się jak ą, ale **ę** na końcu wyrazu wymawia się jak e z lekką nosowością (wymawianie jej jak ę jest pretensjonalne i nienaturalne).

- Ćwiczenie na poszerzenie pola widzenia.

U., wpatrując się w kropkę nad wyrazem, czyta literę lub wyraz znajdujący się nad nią. Ćwiczenia czytania zgodnie z kierunkiem strzałek.

17. Wykonanie kartki z pamiętnika w formie rysunku. Wykorzystanie kredek ołówkowych lub pasteli.

edukacja plastyczna
edukacja społeczna

SCENARIUSZE ZAJĘĆ *MATEMATYKI W DZIAŁANIU*

Klasyfikacja

Do przygotowania prezentacji N. może użyć multibooka lub pomocy z *Kuferka ucznia*.

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w czterech kolorach, komplet pchełek, komplet patyczków piankowych, komplet kartoników o różnych kształtach, sznurowadła, kartoniki do kodowania cech.

1. U. porządkują patyczki według koloru. Nazywają utworzone zbiory (np. patyczki czerwone; patyczki zielone; patyczki niebieskie; patyczki żółte). Potem na tej samej zasadzie porządkują klocki. Nazywają utworzone zbiory.
   - Prezentacja porządkowania patyczków i klocków według koloru.

M. s. 10, 11 ćw. 1
multibook s. 10, 11
K.u.

2. U. porządkują figury geometryczne (kwadraty) według wielkości. Nazywają utworzone zbiory (duże kwadraty; małe kwadraty). Potem na tej samej zasadzie porządkują pchełki i nazywają utworzone zbiory.
   - Prezentacja porządkowania kwadratów i pchełek według wielkości.

M. s. 10, 11 ćw. 2
multibook s. 10, 11
K.u.

3. U. porządkują figury geometryczne według koloru. Nazywają utworzone zbiory (zielone figury; czerwone figury; niebieskie figury; żółte figury). Potem dokładają do tych zbiorów patyczki – żółte do żółtych figur, zielone do zielonych figur itp. Nazywają utworzone zbiory (czerwone przedmioty; zielone przedmioty itp.).
   - Prezentacja porządkowania figur geometrycznych według koloru i dokładania do nich patyczków piankowych.

M. s. 10, 11 ćw. 3
multibook s. 10, 11
K.u.

Wieże

Do przygotowania prezentacji N. może użyć multibooka lub pomocy z *Kuferka ucznia*.

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach.

1. U. budują z klocków wieżę taką jak na zdjęciu. Z niebieskich klocków budują wyższą od niej wieżę.
   - Prezentacje: czerwona wieża z 3 klocków; budowanie wyższej wieży z 6 niebieskich klocków.
   - N. organizuje kilka podobnych zadań:
     – U. budują wieżę z tylu klocków i w takim kolorze, jak to określi N. Potem budują wyższą od niej wieżę z klocków w innym kolorze.
     – U. pracują w parach. Jeden U. buduje wieżę z klocków, a drugi buduje wyższą od niej wieżę.
   - Prezentacja budowy kilku innych wież.

   W czasie prezentacji N. może poświęcić czas na pomoc U., którzy tego potrzebują.

M. s. 18 ćw. 1
multibook s. 18
K.u.

2. U. budują z klocków wieżę taką jak na zdjęciu. Z czerwonych klocków budują niższą wieżę.
   - Prezentacje: zielona wieża z 5 klocków; budowanie niższej wieży z 2 czerwonych klocków.
   - N. organizuje kilka podobnych zadań:

M. s. 18 ćw. 2
multibook s. 18
K.u.

– U. budują wieżę z tylu klocków i w takim kolorze, jak to określi N. Potem budują niższą wieżę z klocków w innym kolorze.
– U. pracują w parach. Jeden U. buduje wieżę z klocków, a drugi buduje wieżę niższą od niej.
- Kilka innych propozycji budowania wież.

3. U. budują z klocków szereg taki jak na zdjęciu. Z żółtych klocków budują szereg dłuższy od poprzedniego.
- Prezentacje: niebieski szereg z 4 klocków; dłuższy szereg z 10 żółtych klocków.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  – U. budują szereg z tylu klocków i w takim kolorze, jak to określi N. Potem budują dłuższy szereg z klocków w innym kolorze.
  – U. pracują w parach. Jeden U. buduje szereg z klocków, a drugi buduje dłuższy od niego szereg z klocków w innym kolorze.
- Kilka innych propozycji budowania szeregów.

M. s. 18 ćw. 3
multibook s. 18
K.u.

4. U. budują z klocków szereg taki jak na zdjęciu. Z zielonych klocków budują szereg krótszy od poprzedniego.
- Prezentacje: żółty szereg z 7 klocków; krótszy szereg z 3 zielonych klocków.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  – U. budują szereg z tylu klocków i w takim kolorze, jak to określi N. Potem budują krótszy szereg z klocków w innym kolorze.
  – U. pracują w parach. Jeden U. buduje szereg z klocków, a drugi buduje krótszy od poprzedniego szereg z klocków w innym kolorze.
- Kilka innych propozycji budowania szeregów.

M. s. 19 ćw. 4
multibook s. 19
K.u.

5. U. budują z klocków wieżę taką jak na zdjęciu. Odczytują kolory klocków, z których jest zbudowana wieża (z dołu do góry lub z góry do dołu). Zamieniają czerwone klocki na niebieskie. Odczytują kolory klocków, z których jest zbudowana wieża.
- Prezentacje: wieża pokazana na zdjęciu; zamiana klocków czerwonych na niebieskie.
- Nauczyciel organizuje kilka podobnych zadań:
  – U. budują wieżę z tylu klocków i w takim kolorze, jak to określi N. Potem zamieniają klocki w danym kolorze na klocki w innym kolorze.
  – U. pracują w parach. Jeden U. buduje wieżę z klocków co najmniej w dwóch kolorach, a drugi buduje tak samo wysoką wieżę, ale zamienia kolory klocków.
- Kilka innych propozycji budowania wież i zamiany klocków.

M. s. 19 ćw. 5
multibook s. 19
K.u.

6. U. budują z klocków wieże takie jak na zdjęciu. Odczytują kolory klocków, z których są zbudowane wieże (z dołu do góry lub z góry do dołu). Zamieniają żółte klocki w obu wieżach na czerwone. Odczytują kolory klocków, z których zbudowane są wieże.
- Prezentacje:
  – wieże pokazane na zdjęciu;
  – zamiana klocków żółtych na czerwone w niższej wieży, pokazana w następujący sposób – obok wieży w pierwotnym kształcie (klocki zielone, żółte, zielone, żółte, zielone) jest budowana wieża z zamienionych klocków żółtych na czerwone;
  – zamiana klocków żółtych na czerwone w wyższej wieży, pokazana w następujący sposób – obok wieży w pierwotnym kształcie (klocki żółty, żółty, niebieski,

M. s. 19 ćw. 6
multibook s. 19
K.u.

żółty, żółty, niebieski, niebieski) jest budowana wieża z zamienionych klocków żółtych na czerwone.

- Nauczyciel organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. budują dwie wieże według instrukcji N.; zamieniają klocki w danym kolorze na klocki w innym kolorze.
  - U. pracują w parach. Jeden U. buduje dwie wieże z klocków (jedną wyższą, drugą niższą) co najmniej w dwóch kolorach, a drugi buduje tak samo wysokie wieże, ale zamienia kolory klocków.
- Kilka innych propozycji budowania wież i zamiany klocków.

7. U. budują z klocków wieże takie jak na zdjęciu. Odczytują kolory klocków, z których zbudowane są wieże (z dołu do góry lub z góry do dołu). Określają, która z wież jest najwyższa. Zamieniają w najwyższej wieży niebieskie klocki na zielone. Odczytują kolory klocków, z których jest zbudowana najwyższa wieża.

M. s. 19 ćw. 7
multibook s. 19
K.u.

- Prezentacje:
  - wieże pokazane na zdjęciu;
  - wskazanie najwyższej wieży;
  - zamiana w najwyższej wieży klocków niebieskich na zielone, pokazana w następujący sposób – obok wieży w pierwotnym kształcie jest budowana wieża z zamienionych klocków niebieskich na zielone.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. budują trzy wieże według instrukcji N.; określają, która z wież jest najwyższa (lub najniższa), zamieniają klocki w danym kolorze na klocki w innym kolorze.
  - U. pracują w parach. Jeden U. buduje trzy wieże z klocków w co najmniej dwóch kolorach, a drugi określa, która z wież jest najwyższa (najniższa) i w niej zamienia kolory klocków.
- Kilka innych propozycji budowania trzech wież i zamiany klocków w wieży najwyższej lub najniższej.

Stałość liczby

Do przygotowania prezentacji N. może użyć multibooka lub pomocy z *Kuferka ucznia*.

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, komplet pchełek.

1. U. układają 8 klocków tak ja na zdjęciu 1. Liczą klocki. Zmieniają układ klocków (tak jak na 2. zdjęciu). Liczą klocki lub bez liczenia odpowiadają, ile ich jest.
Zmieniają układ klocków (tak jak na 3. zdjęciu). Liczą klocki lub bez liczenia odpowiadają, ile ich jest.
Zmieniają układ klocków (tak jak na 1. zdjęciu). Liczą klocki lub bez liczenia odpowiadają, ile ich jest.

M. s. 42, 43 ćw. 1
multibook s. 42, 43
K.u.

- Prezentacje:
  - 8 klocków ułożonych tak jak na 1. zdjęciu;
  - zamiana układu z 1. zdjęcia na układ pokazany na 2. zdjęciu;
  - zamiana układu z 2. zdjęcia na układ pokazany na 3. zdjęciu;
  - zamiana układu z 3. zdjęcia na układ pokazany na 1. zdjęciu.

- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. układają klocki tak, jak pokazuje N. Liczą klocki. N. zmienia układ klocków. U. robią to samo. Za każdym razem określają, ile jest klocków (liczą lub wiedzą to bez liczenia). Ważne, aby budowle składały się z większej liczby klocków – co najmniej z 6. Na koniec U. powinni przedstawić początkowy układ klocków.
  - U. pracują w parach. Jeden U. układa klocki. Razem liczą, ile ich jest. Drugi U. zmienia układ klocków tak, jak chce. Określa, ile jest klocków. Potem pierwszy U. zmienia układ klocków i określa ich liczbę.
- Kilka innych propozycji układania klocków, zmieniania ich układu.

2. U. układają pchełki tak jak na zdjęciu. Liczą je. Patrzą na 2. zdjęcie i zabierają pchełki, których na nim brakuje. Liczą, ilu pchełek brakuje. Ile pchełek zabrały? Ile pchełek zostało?

M. s. 42 ćw. 2
multibook s. 42, 43
K.u.

Dokładają pchełki tak, żeby było ich tyle co na początku.

Zadanie można rozwiązać w łatwiejszy i trudniejszy sposób. W łatwiejszy – dzieci mają do dyspozycji tylko 9 pchełek. W trudniejszy – dzieci mają więcej niż 9 pchełek.

- Prezentacje: 9 pchełek ułożonych tak jak na zdjęciu; 7 pchełek ułożonych tak jak na zdjęciu. Pokazanie jak są dokładane pchełki.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. układają klocki tak, jak pokazuje N. Liczą klocki. N. zabiera kilka klocków. U. robią to samo. Określają, ile zabrali klocków. Dokładają klocki – ma być tak jak na początku.
  - U. pracują w parach. Jeden U. układa klocki. Razem liczą, ile jest klocków. Jeden U. z pary zabiera kilka klocków. Drugi określa, ilu klocków brakuje, i dokłada je.
- Kilka innych propozycji układania klocków (pchełek), zabierania kilku i ponownego uzupełniania.

3. U. układają pchełki tak jak na zdjęciu. Liczą je. Patrzą na 2. zdjęcie i dokładają pchełki, które przybyły. Ile pchełek dołożyli? Ile jest teraz wszystkich pchełek? Zabierają pchełki tak, żeby było ich tyle co na początku.

M. s. 43 ćw. 3
multibook s. 43
K.u.

- Prezentacje: 11 pchełek ułożonych tak jak na zdjęciu; 13 pchełek ułożonych tak jak na zdjęciu. Pokazanie jak są zabierane pchełki.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. układają klocki tak, jak pokazuje N. Liczą klocki. N. dokłada kilka klocków. U. robią to samo. Określają, ile dołożyli klocków. Zabierają klocki – ma być tak jak na początku.
  - U. pracują w parach. Jeden U. układa klocki. Razem liczą, ile jest klocków. Jeden U. z pary dokłada kilka klocków. Drugi określa, ile klocków dołożono, i zabiera klocki – ma być tak jak na początku.
- Kilka innych propozycji układania klocków (pchełek), dokładania kilku i ponownego zabierania ich.

Dodawanie

Do przygotowania prezentacji N. może użyć multibooka lub pomocy z *Kuferka ucznia*.

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, komplet pchełek, komplet patyczków.

1. U. liczą, ile jest na zdjęciu klocków czerwonych. Tyle samo klocków czerwonych kładą na stole. Wpisują liczbę w kratki.
Liczą, ile jest na zdjęciu klocków niebieskich. Tyle samo klocków niebieskich kładą na stole. Wpisują liczbę w kratki.

M. s. 56 ćw. 1
multibook s. 56
K.u.

- Liczą, ile jest razem klocków czerwonych i niebieskich. Zapisują sumę.
- Prezentacje: 3 czerwone klocki; 3 czerwone klocki leżą, dokładane są 2 niebieskie klocki; pokazana gestem suma klocków czerwonych i niebieskich. W tym zadaniu U. do większej liczby dodają mniejszą.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  – U. kładą na stole kilka klocków; dokładają klocki i liczą, ile jest ich razem. Kolor klocków nie ma znaczenia. Jeżeli U. nie zapisują liczebności klocków, to mogą dodawać na większych liczbach niż 5. Warto spróbować dodawać liczby z przekroczeniem progu dziesiątkowego. U. do większej liczby dodają mniejszą.
  – U. pracują w parach. Jeden U. układa kilka klocków w dwóch kolorach, a drugi podaje sumę. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji sumowania klocków – do większej liczby dodają mniejszą.

2. U. liczą, ile jest na zdjęciu patyczków. Tyle samo patyczków kładą na stole. Wpisują liczbę w kratki.
Liczą, ile klocków jest na zdjęciu. Tyle samo klocków kładą na stole. Wpisują liczbę w kratki.
Liczą, ile jest razem patyczków i klocków. Zapisują sumę.
U. dodają dwie grupy różnych przedmiotów (patyczki i klocki). Dodają do większej liczby mniejszą.

M. s. 56 ćw. 2
multibook s. 56
K.u.

- Prezentacje:
  – 3 patyczki;
  – 3 czerwone klocki leżą, dokładany jest 1 klocek;
  – pokazana gestem suma patyczków i klocków.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  – U. kładą na stole kilka patyczków; dokładają klocki i liczą, ile jest razem patyczków i klocków. Jeżeli U. nie zapisują liczebności, to mogą dodawać na liczbach większych niż 5. Warto spróbować dodawać liczby z przekroczeniem progu dziesiątkowego. U. do większej liczby dodają mniejszą.
  – U. pracują w parach. Jeden U. kładzie na stole patyczki. Drugi dokłada klocki i razem liczą, ile jest patyczków i klocków. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji sumowania patyczków i klocków. Do większej liczby dodawanie mniejszej.

3. U. liczą, ile jest klocków na zdjęciu. Tyle samo klocków kładą na stole. Wpisują liczbę w kratki.
Liczą, ile jest na zdjęciu patyczków. Tyle samo patyczków kładą na stole. Wpisują liczbę w kratki.

M. s. 56 ćw. 3
multibook s. 56
K.u.

Liczą, ile jest razem klocków i patyczków. Zapisują sumę.
U. dodają dwie grupy różnych przedmiotów (patyczki i klocki). Do liczby mniejszej dodają większą.

- Prezentacje:
  - 2 klocki (czerwony i zielony);
  - leżą 2 klocki, dokładane są 2 patyczki;
  - pokazana gestem suma klocków i patyczków.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. kładą na stole kilka klocków; dokładają patyczki i liczą, ile jest razem klocków i patyczków. Jeżeli U. nie zapisują liczebności, to mogą dodawać na liczbach większych niż 5. Warto spróbować dodawać liczby z przekroczeniem progu dziesiątkowego.
  - U. pracują w parach. Jeden U. kładzie na stole klocki. Drugi dokłada patyczki i razem liczą, ile jest klocków i patyczków. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji sumowania klocków i patyczków.

4. U. liczą, ile jest patyczków na zdjęciu. Dokładają tyle patyczków, żeby razem było ich 9. Patyczki dokładają na zdjęciu. Ile dołożyli patyczków?

M. s. 57 ćw. 4
multibook s. 57
K.u.

- Prezentacje:
  - układ patyczków taki jak na zdjęciu;
  - dokładanie 3 patyczków.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. kładą na stole tyle klocków, ile poleci N. Potem N. prosi, żeby dołożyły tyle klocków, ile brakuje do… U. odpowiadają, a potem dokładają klocki. Warto zorganizować kilka zadań w doliczaniu do 10;
  - U. pracują w parach. Jeden U. kładzie na stole kilka klocków. Prosi drugiego, żeby dołożył tyle klocków, ile brakuje do 10. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji doliczania klocków (patyczków).

5. U. liczą, ile jest patyczków na zdjęciu. Dokładają tyle patyczków, żeby razem było ich 8. Patyczki dokładają na zdjęciu. Ile dołożyli patyczków?

M. s. 57 ćw. 5
multibook s. 57
K.u.

- Prezentacje:
  - układ patyczków taki jak na zdjęciu;
  - dokładanie 3 patyczków.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. kładą na stole tyle klocków, ile poleci N. Potem N. prosi, żeby dołożyli tyle klocków, ile brakuje do… U. odpowiadają, a potem dokładają klocki. Warto zorganizować kilka zadań w doliczaniu do 10.
  - U. pracują w parach. Jeden U. kładzie na stole kilka klocków. Prosi drugiego, żeby dołożył tyle klocków, ile brakuje do 10. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji doliczania klocków (trudniejszy układ klocków lub patyczków).

6. U. liczą, ile jest pchełek na zdjęciu. Dokładają tyle pchełek, żeby razem było ich 10. Pchełki dokładają na zdjęciu. Ile dołożyli pchełek?
W tym zadaniu pchełki ułożone są po okręgu, co utrudnia ich policzenie.

M. s. 57 ćw. 6
multibook s. 57
K.u.

- Prezentacje:
  - układ pchełek taki jak na zdjęciu;
  - dokładanie 2 pchełek.

- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. układają na stole po okręgu tyle klocków, ile poleci N. Potem N. prosi, żeby dołożyli tyle klocków, ile brakuje do 10. U. odpowiadają, a potem dokładają klocki.
  - U. pracują w parach. Jeden U. kładzie na stole po okręgu kilka klocków. Prosi drugiego, żeby dołożył tyle klocków, ile brakuje do 10. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji doliczania klocków (układ klocków lub pchełek po okręgu).

Odejmowanie

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, komplet pchełek, komplet patyczków.

1. U. układają klocki tak jak na zdjęciu. Liczą klocki. Zapisują liczbę. Zabierają zielone klocki. Ile zabrali klocków? Ile zostało klocków? Zapisują różnicę.

M. s. 64 ćw. 1
multibook s. 64
K.u.

- Prezentacje:
  - układ klocków taki jak na zdjęciu;
  - zabierane są zielone klocki;
  - pokazane są gestem żółte klocki, które zostały.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. kładą na stole po kilka klocków w dwóch kolorach. Liczą klocki. Zabierają klocki w jednym kolorze i określają, ile zostało. Jeżeli U. nie zapisują liczebności klocków, to mogą odejmować na liczbach większych niż 5. Warto spróbować odejmować liczby z przekroczeniem progu dziesiątkowego.
  - U. pracują w parach. Jeden U. układa kilka klocków w dwóch kolorach. Liczą, ile jest klocków. Drugi zabiera klocki w jednym kolorze. Oblicza, ile zabrał klocków i ile zostało. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji odejmowania klocków: klocki w dwóch kolorach, odejmowane są klocki w jednym kolorze.

2. U. układają klocki tak jak na zdjęciu. Liczą klocki. Zapisują liczbę. Zabierają czerwone klocki. Ile zabrali klocków? Ile zostało klocków? Zapisują różnicę.

M. s. 64 ćw. 2
multibook s. 64
K.u.

- Prezentacje:
  - układ klocków taki jak na zdjęciu;
  - zabierane są czerwone klocki;
  - pokazany jest gestem zielony klocek, który został.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. kładą na stole po kilka klocków w dwóch kolorach. Liczą klocki. Zabierają klocki w jednym kolorze i określają, ile zostało. Jeżeli U. nie zapisują liczebności klocków, to mogą odejmować na liczbach większych niż 5. Warto spróbować odejmować liczby z przekroczeniem progu dziesiątkowego.
  - U. pracują w parach. Jeden U. układa kilka klocków w dwóch kolorach. Liczą, ile jest klocków. Drugi zabiera klocki w jednym kolorze. Oblicza, ile zabrał klocków i ile zostało. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji odejmowania klocków:
  - klocki w dwóch kolorach, odejmowane są klocki w jednym kolorze, odejmowana jest więcej niż połowa ogólnej liczby klocków.

3. U. kładą na stole klocek i 3 patyczki (tak jak na zdjęciu). Liczą, ile jest przedmiotów. Zapisują liczbę.
Zabierają patyczki. Ile zabrali patyczków? Ile zostało klocków?

M. s. 64 ćw. 3
multibook s. 64
K.u.

- Prezentacje:
  – układ taki jak na zdjęciu;
  – zabierane są patyczki;
  – pokazany jest gestem klocek, który został.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  – U. kładą na stole kilka patyczków i kilka klocków. Liczą przedmioty. Zabierają patyczki i określają, ile zostało klocków. Jeżeli U. nie zapisują liczebności, to mogą odejmować na liczbach większych niż 5. Warto spróbować odejmować liczby z przekroczeniem progu dziesiątkowego.
  – U. pracują w parach. Jeden U. układa kilka klocków i patyczków. Liczą, ile jest przedmiotów. Drugi zabiera patyczki. Oblicza, ile zabrał patyczków i ile zostało klocków. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji odejmowania: klocki i patyczki, odejmowane są patyczki.

4. U. kładą na stole 5 patyczków (tak jak na zdjęciu). Mają zabrać, tyle patyczków, żeby zostały 3. Ile zabiorą patyczków?

M. s. 65 ćw. 4
multibook s. 65
K.u.

- Prezentacja:
  – układ patyczków taki jak na zdjęciu;
  – zabierane są 2 patyczki;
  – pokazane są gestem 3 patyczki.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  – U. kładą na stole tyle patyczków, ile poleci N. Potem N. prosi, żeby odłożyli tyle patyczków, żeby zostało ich… U. odpowiadają, a potem odkładają (odliczają) patyczki. Warto zorganizować kilka zadań w odliczaniu od 10.
  – U. pracują w parach. Jeden U. kładzie na stole kilka patyczków. Prosi drugiego, żeby odłożył (zabrał) tyle patyczków, by zostało ich np. 7. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji odejmowania – odliczania. Przedmioty powinny być jednego rodzaju, np. tylko patyczki lub tylko klocki w jednym kolorze.

5. U. kładą na stole 8 klocków (tak jak na zdjęciu). Mają zabrać tyle klocków, żeby zostało 5. Ile zabiorą klocków?

M. s. 65 ćw. 5
multibook s. 65
K.u.

- Prezentacje:
  – układ klocków taki jak na zdjęciu;
  – zabierane są 3 klocki;
  – pokazany jest gestem 5 klocków.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  – U. kładą na stole tyle klocków, ile poleci N. Klocki powinny być w różnych kolorach. Potem N. prosi, żeby odłożyli tyle klocków, by zostało ich… U. odpowiadają, a potem odkładają (odliczają) klocki. Warto zorganizować kilka zadań w odliczaniu od 10.
  – U. pracują w parach. Jeden U. kładzie na stole kilka klocków. Prosi drugiego, żeby odłożył (zabrał) tyle klocków, by zostało ich np. 7. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji odejmowania – odliczania. Klocki w różnych kolorach.

6. U. kładą na stole 10 pchełek (tak jak na zdjęciu, po okręgu). Mają zabrać tyle pchełek, żeby zostało 7. Ile zabiorą pchełek?

- Prezentacje:
  - układ pchełek taki jak na zdjęciu;
  - zabierane są 3 pchełki;
  - jest pokazanych gestem 7 pchełek.
- N. organizuje kilka podobnych zadań:
  - U. kładą na stole tyle klocków, ile poleci N. Klocki powinny być w różnych kolorach i ułożone po okręgu. Potem N. prosi, żeby odłożyli tyle klocków, by zostało… U. odpowiadają, a potem odkładają (odliczają) klocki. Warto zorganizować kilka zadań w odliczaniu od 10.
  - U. pracują w parach. Jeden U. kładzie na stole po okręgu kilka klocków. Prosi drugiego, żeby odłożył (zabrał) tyle klocków, by zostało ich np. 7. Zamieniają się rolami.
- Kilka innych propozycji odejmowania – odliczania. Klocki (pchełki) w różnych kolorach ułożone po okręgu.

M. s. 65 ćw. 6
multibook s. 65
K.u.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Temat: Rytmiczne stopy. Rozwijanie sprawności fizycznej i umiejętności poruszania się zgodnie z rytmem. **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 5–10 min					
Tytuł: **Zielone światło dla stopy** Forma pracy: indywidualna, zindywidualizowana	U., zgodnie z instrukcją N., w rytm muzyki chodzą po arkuszu szarego papieru, podnosząc przy tym wysoko nogi. Każdy z U. w grupie trzyma w ręku kredkę świecową innego koloru. Na sygnał U. zatrzymują się na jednej nodze i odrysowują swoją stopę tyle razy, ile zdążą do czasu, kiedy N. da sygnał zakończenia rysowania. (Jeśli U. nie mają jeszcze wystarczającej koordynacji, ćwiczenie można wykonać, stojąc na dwóch nogach). Następnie każdy z U. ma wybrać pięć konturów swoich stóp i zamalować je (robi to w rytm muzyki; jeśli ćwiczenie jest zbyt trudne dla któregoś z U., zmniejszamy liczbę konturów).	5 min	Kartony szarego papieru (1 dla 6 U.), rozmieszczone w odległości ok. 1 m od siebie, ale na tyle skupione, aby N. mógł obserwować wszystkich U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Stopą do stopy** Forma pracy: indywidualna	U. stoją przy kartonach. Wskazują swoje zamalowane stopy najpierw ręką, potem wybraną nogą, wyciągając się przy tym i próbując utrzymać równowagę. Skaczą rytmicznie kolejno po swoich zamalowanych stopach: – na jednej nodze, – na dwóch nogach, – krzyżując nogi, – na dwóch nogach do tyłu (dobór formy skoku należy uzależnić od możliwości U.). Po zakończonej zabawie U. w grupach, przy muzyce krakowiaka, wycinają z kartonu ślady swoich stóp. (N. przykleja wycięte kontury stóp do podłogi, tak aby tworzyły one krąg, po którym U. będą się poruszali).	10 min	Kartony szarego papieru (1 dla 6 U.), rozmieszczone w odległości ok. 1 m od siebie, ale na tyle skupione, aby N. mógł obserwować wszystkich U. Tamburyn lub inny instrument perkusyjny. Nożyczki.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia przez U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Krakowiaczek** Forma pracy: grupowa	U. stają w kręgach wytyczonych „stopami" przyklejonymi przez N. Poruszają się po kole w rytmie krakowiaka krokiem chodu dostawnego w bok: najpierw w prawą, później w lewą stronę. U. na sygnał N. chwytają pod rękę osobę z prawej strony; poruszają się po kole w rytmie krakowiaka w trzymaniu haczyki. Po zakończeniu tańca U. biorą krzesełka i ustawiają je w kręgu, siadają.	10 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Rytmiczne ręce i stopy** Forma pracy: indywidualna, zbiorowa	U. siedzą po turecku w kręgu. Powtarzają za N. następujący rytmiczny schemat: a) cztery razy obiema dłońmi rytmiczne uderzenia w uda; b) cztery razy rytmiczne uderzenia w uda sąsiadów: prawą dłonią w udo sąsiada po prawej stronie, a lewą – w udo sąsiada po lewej stronie; c) dwukrotne rytmiczne klaśnięcie dłońmi uniesionymi nad głową; d) uderzenie prawą ręką w prawe udo; e) uderzenie lewą ręką w lewe udo; f) sześciokrotne klaśnięcie w ręce; g) uderzenie prawą ręką w prawe udo; h) uderzenie lewą ręką w lewe udo; i) dwukrotne uderzenie złączonymi dłońmi w podłogę przed sobą j) uderzenie dłońmi w podłogę po prawej stronie; j) uderzenie dłońmi w podłogę po lewej stronie; k) ułożenie dłoni na kolanach. Powtórzenie układu ze zmianą tempa.	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Tamburyn..	Każdy U. wykonuje zadanie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–10 min					
Tytuł: **Wyklaskane podziękowanie** Forma pracy: zbiorowa	U. nadal siedzą w kręgu. W rytm tamburynu skandują, np. To było dobre spotkanie czas na podziękowanie Pani, Ani, ...	5 min	Wolna przestrzeń. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna.

Temat: Zaczarowane rzuty. Ćwiczenie sprawności fizycznej **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 5–10 min					
Tytuł: **Taniec integracyjny** Forma pracy: indywidualna Typ zadania: dodający	U. wykonują wybrany taniec spośród uczonych na wcześniejszych zajęciach.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Wypatrywanie gości** Forma pracy: zbiorowa	N. podaje polecenia: *Połóżcie się na podłodze na brzuchu. Wyciągnijcie ręce przed siebie, unieście je lekko nad podłogą. Wasze dłonie tworzą lunety, przez które będziecie wypatrywać gości.* *Przenieście dłonie do oczu i wypatrujcie tak, aby widzieć jak najdalej. Wyciągajcie tułów, szyję. Patrzcie przed siebie, w lewo, w prawo. Odpocznijcie i ponownie wypatrujcie gości zaproszonych na bal. Może przyjadą z południa...* (N. staje kolejno we wszystkich kierunkach, nazywając je; U. zmieniają za N. swoją pozycję).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Papierowe kulki** Forma pracy: zindywidualizowana, frontalna	N. rozdaje dobiegającym do niego U. kartki papieru A4 (wskazane jest użycie kartek zapisanych, lecz niebrudzących rąk). U. po otrzymaniu kartki przechodzą kolejno: jeden w prawo, drugi w lewo itd. U. stają w grupach w szeregu. Każdy chwyta swoją kartkę w jedną rękę (dominującą). W rytm muzyki U. mną kartkę jedną dłonią; na znak N. mną drugą kartkę, następnie mną kartki dwiema rękami. Z kartek mają powstać kulki. Powstałe kulki U. rzucają kolejno w jedno miejsce (możemy włączyć odliczanie kulek, w zależności od umiejętności rachunkowych U.). U. tworzą dwie drużyny: jedna staje metr od ściany – będzie tworzyć jak najwyższy i najszczelniejszy	8 min	Wolna przestrzeń. Kartki papieru A4 w dwóch kolorach. Dowolna muzyka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności i sprawności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	mur. Każdy z członków drugiej drużyny bierze po dwie kule. Drużyna druga staje w szeregu 2 metry od pierwszej (N., instruując, odmierza odległości, np. krokami). Na znak N. druga drużyna przerzuca kule za mur tworzony przez pierwszą drużynę. Później zamiana ról. Zwycięża drużyna, której uda się przerzucić jak najwięcej kulek. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).				
Tytuł: **Zabawy z woreczkami piramidkami** Forma pracy: indywidualna	N. opowiada, że zabawy są częścią kultury każdego narodu; umiejętność zabawy jest tak samo ważna, jak umiejętność uczenia się. W czasie zabaw wykonywane są nie tylko tańce, lecz także pokazy sztuczek. N. zachęca do przygotowania się do takich prezentacji. Każdy U. trzyma w ręku woreczek. U. wykonują w rytm trojaka kolejno (N. demonstruje każdy ruch): • podrzuty woreczkiem oburącz, jednorącz, podrzut i klaśnięcia, podrzuty z przysiadami, podrzuty z siadem płaskim itp.; podrzucanie woreczka stopami, noszenie woreczka na głowie z próbą chodzenia w prawo, w lewo, podskokami; • woreczek trzymamy za plecami – podrzut i chwycenie go z przodu; woreczek trzymamy na wysokości pasa – opuszczamy i łapiemy, zanim spadnie na ziemię; leżenie tyłem z ugiętymi nogami – kładziemy woreczek na brzuchu – podnoszenie i opuszczanie bioder; biodra uniesione – przekładamy woreczek pod plecami.	9 min	U. stoją w rozproszeniu. Woreczki piramidki (dla każdego U.).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym U. w wykonaniu zadania. Można pominąć trudniejsze dla U. sposoby rzucania (zgodnie z obserwacją N.).	Obserwacja sprawności U. Obserwacja koordynacji U. Informacja zwrotna.
Tytuł: **Salonowy zbijany** Forma pracy: indywidualna, grupowa, zbiorowa	U. stoją w 4 grupach. Grupa A i C trzyma woreczki. Grupa B trzyma chusteczki, grupa D – szarfy. Zawodnicy z tych grup rozpraszają się po sali; zawodnicy grupy A – mają trafiać woreczkiem w zawodników z grupy B; zawodnicy grupy C – w U. z grupy D. Trafieni U. zamierają w bezruchu. U. trafiony jako ostatni w grupie staje się czarodziejem i odczarowuje zawodników, rzucając w nich woreczkiem. Zabawa odbywa się przy muzyce. Na zakończenie U. stają w kole, biorą się za ręce i poruszają w rytm muzyki.	8 min	Woreczki piramidki. Wolna przestrzeń. Dowolna spokojna muzyka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Można uprościć zabawę – podzielić klasę na dwie nierówne (pod względem liczebnym) grupy.	Obserwacja zachowań i sprawności U.

Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Fakty i marzenia** Forma pracy: indywidualna	Każdy z U. dysponuje dwoma szablonami stóp (wyciętmi w pierwszym ćwiczeniu). Jeden szablon przykleja w odległości, do której może dorzucić woreczkiem, drugi – w odległości, do której chciałby dorzucić. Każdy U. próbuje rzucić najpierw do bliskiego celu (dostaje za to brawo), później zmierza się ze swoim marzeniem i rzuca do upragnionego celu. Wspólna analiza: ile trzeba ćwiczyć, aby zdobyć upragnioną sprawność. Podziękowanie za zajęcia i wspólną zabawę.	7 min	Wolna przestrzeń. Kartony formatu A1.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Piłka odbijana, nieodbijana. Ćwiczenia w rzutach i chwytaniu piłki (balonów, woreczków itp.) **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Sowa** – ćwiczenie kinezjologiczne Forma pracy: indywidualna	U. w rytm muzyki wykonują ruchy naprzemienne, biegają po wytyczonych przez N. szlakach w kształcie ósemek, następnie wykonują ćwiczenie „Sowa". Instrukcja: U. stoją w kręgu. Każdy mocno chwyta prawą dłonią mięsień z lewej strony między szyją a barkiem. Zwraca głowę w tę stronę. Bierze głęboki wdech i kieruje głowę w stronę przeciwległego ramienia, głośno wydychając powietrze (lub naśladując głos sowy). Gdy głowa znajdzie się na prawym ramieniu, ponownie wdech i powrót do punktu wyjścia przy głośnym wydychaniu powietrza. Po trzech cyklach zmiana układu rąk. (za: *Twórcza kinezjologia w praktyce*, KINED, Warszawa 2004)	8 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości – możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia przez U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Pulchny jak balonik** Forma pracy: zbiorowa	U. stoją parami. Między nimi balon, który mają przesuwać w górę, w dół, na boki. Masują sobie nim plecy, ręce. Kiedy U. słyszą muzykę, zaczynają rzucać balon w parach; na znak N. znajdują kolejną dwójkę	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	i rzucają w grupach 4-, następnie 8-osobowych. Przechodzą do ćwiczeń indywidualnych – podrzucają balony palcami u rąk, wewnętrznymi i zewnętrznymi powierzchniami dłoni, nadgarstkiem i przedramieniem, nosem i czołem, łokciami i ramionami, kolanem i piętą, czubkami palców u stóp.				
Tytuł: **Ciężki jak kamień** Forma pracy: zbiorowa	U. stoją rozproszeni. Każdy trzyma w ręku okrągły kamień. Próbuje w niego pukać, dotyka go. Następnie kładzie na podłodze: obraca, turla, przesuwa; próbuje obracać go jak bączka, kołysać. Próbuje nosić go na wewnętrznej i zewnętrznej stronie dłoni, na kancie dłoni, pomiędzy palcami lub między dłońmi. Po tych zabawach U. oddają N. kamienie. N. toczy duży okrągły kamień np. w drewnianej misce. U. w tym czasie też turlają się jak kamienie, a turlając się, łomoczą w podłogę, obracają się i zataczają po podłodze jak kamienny bączek, przedstawiają formę kamienia, spoczywają sztywno, twardo i nieruchomo.	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Lekkie kroki, sprawne rzuty** – zabawa piłką Forma pracy: zbiorowa	U. stoją w dwóch grupach, każda po przeciwnej stronie linii dzielącej boisko. Zadaniem jednego zespołu jest trafienie jak największej liczby osób z drugiej drużyny bez przekraczania linii środkowej boiska. Gra odbywa się na punkty. Zawodnicy mogą uciekać, stosować uniki, łapać piłkę. Zwycięża zespół, który ma więcej trafień w określonym czasie. Powtarzamy ćwiczenie, aby dać szansę zespołowi, który przegrał.	10 min	Sala podzielona na dwie równe części. Piłka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sprawności i zachowań U. Informacja zwrotna N. o wyniku gry w piłkę.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Wspólny taniec** Forma pracy: zbiorowa, indywidualna	Wykonanie dowolnego tańca integracyjnego. Informacja zwrotna – rozmowa.	7 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna. Informacja zwrotna U.

Temat: Dzieci podróżują w nieznane. Elementy musztry w czasie zajęć rozwijających sprawność fizyczną **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Odjazd pociągiem w nieznane** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	N. zaprasza U. do wspólnej podróży pociągiem. Zadanie U. to dołączenie się do pociągu, którego lokomotywą jest N. (chwyt za biodra osoby stojącej przed), i wykonywanie czynności podawanych przez N.: pozdrawiamy rodzinę, która czeka na nas na peronie, prawą ręką, lewą ręką; pochylenie – przejazd przez tunel; ostre zakręty w prawo, w lewo; zatrzymanie, ruszanie na sygnał gwizdkiem; machanie prawą i lewą ręką do mijanych po drodze postaci. Pociąg może jechać tylko wtedy, gdy U. przestrzegają poleceń. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Raz, dwa, trzy Baba-Jaga patrzy** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	Zabawa ruchowa „Raz, dwa, trzy Baba-Jaga patrzy". Uczestnicy zbierają się w jednym końcu sali. W drugim stoi wybrany U. – Baba-Jaga odwrócona do pozostałych tyłem. Gdy Baba-Jaga wypowiada zaklęcie: „Raz, dwa, trzy Baba-Jaga patrzy", wszyscy biegną w jej kierunku. Muszą się jednak zatrzymać w miejscu i w bezruchu, gdy Baba-Jaga skończy mówić i obróci się. Może ona wtedy podchodzić do nieruchomych U. i próbować ich rozśmieszyć, spowodować, by się poruszyli. U., który się poruszył, wraca na miejsce, z którego zaczął zabawę. Zadanie wszystkich polega na dobiegnięciu do miejsca, gdzie stoi Baba-Jaga – zamiana z nią na role.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Samoocena.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Kot Baby-Jagi** – zabawa na czworakach Forma pracy: frontalna, zbiorowa, zindywidualizowana	U. zbierają się w kręgu, siad skrzyżny, razem z N. ustalają, że zaginął gdzieś kot Baby-Jagi. Pokazują, jak porusza się kot (na czworakach), jak pręży grzbiet, gdy ktoś woła „Kici, kici!", jak przywiera do podłogi, gdy usłyszy sygnał gwizdka. Następnie wszyscy przystępują do zabawy, zamieniając się w kota i zachowują zgodnie z ustalonymi regułami.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Marsz z cieniem** – zabawa zręcznościowa Forma pracy: zindywidualizowana	U. dobierają się parami. Jeden z nich maszeruje przez zaczarowany las pełen przeszkód, a drugi jest cieniem swego partnera. W czasie zabawy następuje zamiana ról.	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena osiągnięć.
Tytuł: **Marsz po krach lodu** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	Zadanie U. polega na pokonaniu toru przeszkód ułożonego przez N. z materaców oddalonych od siebie na różne odległości. U. powinni przeskakiwać z jednego na drugi bez dotykania podłogi. Kolejni U. wyruszają na tor przeszkód dopiero po sygnale dźwiękowym N.	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Materace.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Samoocena.
Tytuł: **Szalona lokomotywa** – zabawa bieżna Forma pracy: frontalna	U. wracają z podróży w nieznane. Zabawa podobna do występującej na początku, ale zmienne tempo wykonywania czynności reguluje N. wybijający rytm na tamburynie. Zabawa kończy się w spokojnym tempie. N. wyjaśnia, że jest to marsz w rzędach.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Bęben lub tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Szereg, dwuszereg, zbiórka** – elementy musztry Forma pracy: frontalna	Nauka ustawiania się na zbiórce w szeregu – na linii. Nauka ustawiania się na zbiórce w dwuszeregu – marsz parami (dwójkami), zatrzymanie, obrót. Ustalenie sygnałów gwizdkiem. Ćwiczenia utrwalające.	8 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Wiewiórki do dziupli** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	Ustawienie w luźnej gromadzie, trójkami. Dwójka U. podaje sobie ręce, tworząc „dziuplę", do której wchodzi trzeci U. – wiewiórka. Na hasło N.: „Wiewiórki z dziupli" U. odgrywający tę rolę biegają po całej sali, dołącza do nich jeden U. (lub dwóch U.) stojący dotąd bez dziupli. Na hasło: „Wiewiórki do dziupli" wszyscy biegający próbują „wejść do dziupli" – znaleźć parę, między rękami której nie stoi żadna wiewiórka. Po kilku powtórzeniach powinna nastąpić zamiana ról.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Zbiórka w dwuszeregu** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	N. daje umówiony sygnał, U. starają się jak najszybciej ustawić w dwuszeregu w wyznaczonym miejscu. Wszyscy wykonują zwrot w prawo i wychodzą z sali dwójkami.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Spacer z przyjacielem. Zasady zachowania w czasie spacerów **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 5–10 min					
Tytuł: **Kto jest podobny** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	U. i N. stają w luźnej gromadzie. Zadanie U. polega na odszukaniu tych U., którzy mają: podobne spodnie, podobne bluzki; podobny kolor włosów, oczu; są podobnego wzrostu. Po poleceniu N. U. ustawiają się w odpowiednich grupach. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Kto potrzebuje pomocy** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	U. i N. stają w kole. N. pyta, kto umie szybko wiązać buty i się ubierać. Wywołani U. stają na zewnątrz koła. Następnie N. zaprasza do środka koła tych U., którym trzeba pomagać w szybkim ubieraniu się. U. dobierają się w grupy 3-osobowe tak, aby w każdej była chociaż jedna osoba, która może pomóc innym.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Kto jest gotów do spaceru** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: grupowa	U. przebierają się, pomagając sobie w grupach. N. sprawdza przygotowanie U. do wycieczki. Na zbiórkę parami przychodzą U. wezwani przez N.: kto ma buty, które nadają się na wycieczkę; kto ma odpowiednią na wycieczkę kurtkę; kto pomógł koledze się ubrać itp.	10 min	Szatnia, pomieszczenie z ubraniami.	Praca zgodnie z otrzymanym zadaniem.	Obserwacja aktywności U. Samoocena.
Część główna: 15–20 min					
Tytuł: **Jedziemy na wycieczkę** – przypomnienie zasad ruchu drogowego Forma pracy: frontalna	Wszyscy U. obserwują pokaz N. – przypomnienie zasad poruszania się po jezdni i po chodniku. Każdy U. na sygnał N. udaje, że jest samochodem, porusza się zgodnie z zasadą ruchu prawostronnego po wyznaczonej trasie.	5 min	Ogrodzony plac, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Trasa na oko** – zabawa o charakterze tropienia Forma pracy: grupowa, zindywidualizowana	U. w kolumnie dwójkowej. Zadanie na czas marszu: *Oceń, ile kroków dzieli cię od wyznaczonego punktu. Policz kroki, sprawdź, czy się pomyliłeś.* Zadanie należy powtarzać kilkakrotnie. Może być przeprowadzone w parach.	5 min	Bezpieczna trasa terenowa.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena osiągnięć. Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Trening indiański** – zabawa rzutna Forma pracy: grupowa	U. dzielą się na grupy 2- lub 4-osobowe. Każda grupa znajduje dwa przedmioty (patyki), które będą tworzyć bramkę – cel, i ma po tyle samo rzutek (kamieni, patyków) dla każdego. W grupie U. liczą, kto ile razy trafił do celu, z jakiej odległości. Zadanie dla każdego U.: *Popraw swoje wyniki. Policz, ile razy trafiłeś do celu za pierwszym razem. Policz, czy poprawiłeś swoje wyniki w ostatniej serii.*	10 min	Bezpieczny, ogrodzony plac, przynajmniej 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena osiągnięć. Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Mistrz obserwacji** – marsz połączony z obserwacją i zapamiętywaniem elementów otoczenia Forma pracy: indywidualna	U. w kolumnie dwójkowej. Zadanie na czas marszu: *Obserwuj charakterystyczne miejsca na trasie marszu. Zapamiętaj ich wygląd.* Na zakończenie zajęć U. odpowiadają na pytania typu: *Gdzie znajdowało się przejście dla pieszych? Jaki znak drogowy stał przed przejściem? Jakie ptaki można było zaobserwować? Jakie drzewa rosły po drodze?*	7 min	Bezpieczna trasa terenowa.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Dzieci pomagają dorosłym. Ćwiczenia równoważne **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Marsz po okręgu** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	U., wchodząc do sali, starają się poruszać w rytm wybijany przez N. na tamburynie. Chodząc po okręgu, tworzą koło. Na ustalony sygnał U. zatrzymują się w bezruchu. Ruszają także na sygnał podany przez N. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Idzie Grześ** – zabawa kształtująca mięśnie ramion i tułowia Forma pracy: zindywidualizowana	U. poruszają się po okręgu, inscenizują nakładanie na plecy ogromnego ciężaru, a następnie próbują razem z N. recytować wiersz: **Idzie Grześ przez wieś** (fragment) Idzie Grześ Przez wieś, Worek piasku niesie,	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Możliwość indywidualnego występu.	Obserwacja aktywności U.

	A przez dziurkę Piasek ciurkiem Sypie się za Grzesiem. *Julian Tuwim* Wraz z kolejnymi wersami wyobrażony ciężar staje się coraz mniejszy. Chętni U. mogą prezentować swój sposób inscenizacji na środku kręgu.				
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Przejście nad przepaścią** – zabawy równoważne Forma pracy: indywidualna	Klasa dzieli się na 3, 4 grupy. Przed każdą grupą narysowana jest kredą na podłodze linia lub naklejona jest taśma malarska. Zadanie dla kolejnych U. to przejście po takiej linii bez utraty równowagi. W tych samych grupach. jest dwójka U. trzyma tuż nad podłogą lekko naprężoną linę (gumę). Pozostali starają się przejść po niej tak szybko, jak to tylko możliwe. Zadanie dla chętnych: *Przejdź wyznaczoną trasę tyłem.* Kolejne zadanie to przejście po linie z woreczkiem: na głowie, w ręce, z żonglowaniem woreczkiem – przodem lub tyłem.	15 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Kreda lub taśma malarska, liny lub gumy, 2 woreczki dla każdego U.	Zadanie dodatkowe.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Walka kogutów** – zabawa z mocowaniem Forma pracy: grupowa	U. dobierają się w pary tak, aby razem ćwiczyli U. o podobnej wadze i wzroście. Pary stają w luźnej gromadzie. U. w parze ustawiają się twarzami do siebie, w odległości jednego kroku. Mogą się popychać, odpychać rękami. Nie wolno chwytać się za ręce czy inne części ciała. Celem jest wytrącenie przeciwnika z równowagi. Następnie zabawa z tymi samymi regułami i celem odbywa się w pozycji kucznej.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena osiągnięć.
Tytuł: **Taniec na linie** – zabawa równoważna przy muzyce Forma pracy: zindywidualizowana	Zadanie U. polega na opracowaniu i prezentacji wymyślonego przez siebie tańca na linie. Lina może być narysowana kredą na podłodze, wyznaczona taśmą malarską. Taniec może odbywać się w 2, 3 miejscach jednocześnie.	8 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Kreda (taśma malarska).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Ciuciubabka** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Ustawienie w kręgu. Trzej U. stoją na środku kręgu. Jeden z nich będzie ciuciubabką – zakłada na oczy opaskę. Dwaj pozostali kręcą ciuciubabką, recytując: U.: Babko, babko, na czym stoisz? Babka: Na beczce. U.: Co w tej beczce jest? Babka: Kapusta i kwas. U.: Bierzcie łyżki i widelce, łapcie nas! Wszyscy uciekają przed ciuciubabką, jej zadanie polega na jak najszybszym schwytaniu jednego z uczestników zabawy i rozpoznanie go, np. po głosie. Po poprawnym rozpoznaniu następuje zamiana ról.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: W rytm muzyki. Ćwiczenia rytmiczne, zabawy ze śpiewem **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Nos prosi kolano do tańca** – ćwiczenie wyczucia własnego ciała, równowagi. Forma pracy: indywidualna	U. stoją rozproszeni po sali. Poruszają się w rytm muzyki. Gdy muzyka się wycisza, U. stają w pozycji pozwalającej na wyczucie własnego ciała, np. dotykają nosem kolana, łokciem stopy, pięty nadgarstkiem. Schemat może być pokazywany lub określany słownie przez N.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Wyżej, coraz wyżej** – ćwiczenie rytmizujące i rozciągające Forma pracy: indywidualna	W rytm tej samej muzyki U. chodzą po sali, przy dźwiękach wysokich wyciągają się wysoko, jak kwiat, który się rozwija, przy dźwiękach niskich – kurczą się jak kwiat w pączku.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Dzwony, dzwonki, dzwoneczki** – ćwiczenie równowagi Forma pracy: indywidualna	U. podczas wejścia do sali otrzymują szarfy (karteczki lub inne rekwizyty) w czterech kolorach (np. czerwonym, żółtym – 3 sztuki, białym – 3 sztuki, zielonym, do podziału na grupy). U. stoją wyprostowani wokół N. Będą udawać dzwony i dzwonki. Powtarzają za N. dźwięki dzwonków i wykonują wskazane ruchy: – bim-bam-bom, bim-bam-bom – bez odrywania stóp od podłogi, rytmiczne odchylanie do przodu, do tyłu, w prawo, w lewo; – dyń, dyń, dyń... – ruch najpierw jedną, później drugą ręką, następnie dwiema jednocześnie (jak manekin); – dzyń, dzyń, dzyń, dzyń itp. – potrząsanie jedną dłonią, drugą dłonią, jedną stopą, drugą stopą. (na podstawie: J. Zwoleńska, *Radosna kinezjologia*, KINED, Warszawa 2005)	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Łąka** – zabawa konstrukcyjna Forma pracy: indywidualna	U. z wełny lub sznurka tworzą na podłodze makietę łąki. Na przykład okrąg to kałuża, większy okrąg – staw, prostokąt – trawy. Figury mają mieć taki kształt, aby w ich środku zmieściła się co najmniej jedna stopa i mają być rozmieszczone w odległości kroku od siebie. Zanim powstaną konstrukcje na podłodze, U. próbują „ułożyć" wybrany kształt w powietrzu.	5 min	Wełna lub sznurek.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Rytmiczny jeż** – opowieść ilustrowana ruchem Forma pracy: indywidualna	U. poruszają się swobodnie po łące. W tle spokojna muzyka. W przerwach N. czyta kolejne strofy wiersza: *Jeż ze złości aż zatupał:* swobodne chodzenie, – *Co za upał! co za upał!* rytmiczne tupanie, np. w kałuży,	10 min	Wełna lub sznurek. Spokojna muzyka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Żar od rana bucha z nieba, swobodne chodzenie, *Jałowieje żyzna gleba,* swobodne chodzenie, *Trzeba deszczu, deszczu trzeba!* rytmiczne tupanie, np. jedną nogą w trawie, drugą w stawie, *Każdy męczy się, omdlewa,* swobodne chodzenie, *Wszystkich gęsty pot oblewa,* swobodne chodzenie, *Oj, potrzebna, potrzebna jest ulewa!* rytmiczne tupanie, np. jedną nogą w trawie, drugą nogą w stawie, zmiana nogi *Żabki wcale się nie pocą,* swobodne chodzenie, *I do jeża tak rechocą,* swobodne chodzenie, *Tak rechocą, tak rechocą!* rytmiczne skoki po kolejnych elementach łąki, *Naucz się, jeżyku...,* pokazywanie ruchem, czego ma się jeżyk nauczyć (*pływać*), *To nie będziesz utyskiwać,* stanie w miejscu, *I nie będziesz więcej...!* Pokazywanie domniemanej czynności (*tupał*), *I uskarżał się na* wykrzyknienie domniemanego zakończenia (*upał*). (Z. Dmitroca, *Jeż, upał i żaby,* w: *Wierszykowy zawrót głowy,* PCN, Lublin 2010)				

Tytuł: **Dwóm tańczyć się zachciało** – nauka prostego tańca Forma pracy: indywidualna	Nauka tańca *Dwóm tańczyć się zachciało* według instrukcji. U. stoją w kręgu, dwóch uczestników zabawy wchodzi do środka. *Dwóm tańczyć się zachciało, zachciało, zachciało,* *Lecz im się nie udało.. fari, faru, fara...!* – stojący w środku koła uczestnicy łączą się w pary i łapią się za ręce; rytmiczne przesuwanie się po obwodzie koła; *Kłócili się ze sobą, ze sobą, ze sobą* – zatrzymanie i ustawienie naprzeciw siebie, naśladowanie kłótni przez przeciąganie raz jednej, raz drugiej ręki; *Ja nie chcę tańczyć z tobą... fari, faru, fara...!* – szukanie partnera spośród stojących na obwodzie koła i śpiewanie: *Poszukam se innego, innego, innego* *Do tańca zgrabniejszego fari, faru, fara.* – zaproszenie gestem jednej osoby z kręgu do środka koła; *Dwóm tańczyć się zachciało, zachciało, zachciało,* *Lecz im się nie udało... fari, faru, fara...!* – stojący w środku koła uczestnicy łączą się w pary i łapią się za ręce; rytmiczne przesuwanie się po obwodzie koła; *Kłócili się ze sobą, ze sobą, ze sobą* – zatrzymanie i ustawienie naprzeciw siebie; przeskakiwanie z nogi na nogę, naśladowanie kłótni przez przeciąganie raz jednej, raz drugiej ręki;	10 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Ja nie chcę tańczyć z tobą... fari, faru, fara...! – puszczanie rąk partnera, szukanie partnerów wśród stojących na obwodzie koła i śpiewanie: *Poszukam se innego, innego, innego,* *Do tańca zgrabniejszego fari, faru, fara.* – każdy zaprasza jedną osobę z kręgu do środka koła; wszyscy śpiewają: *Zatańczymy wesoło, wesoło, wesoło,* *Niech się rozchmurzy czoło fari, faru, fara.* – środkowa czwórka wiąże młynek i tańcząc, śpiewa z innymi: *Znalazłem już innego, innego, innego,* *Do tańca zdolniejszego fari, faru, fara.* – czwórka rozłącza się w pary i wszyscy śpiewają: *Zatańczymy wesoło, wesoło, wesoło,* *Niech się rozchmurzy czoło fari, faru, fara.*				
Część końcowa: 5 min					
Tytuł: **Podsumowanie** Forma pracy: indywidualna	U. stoją w kręgu. Mimiką, gestem pokazują, w jakim nastroju kończą zajęcia.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.

Temat: Zaczarowany balonik w zaczarowanych rękach. Zabawy z odbijaniem piłki, balonów **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Rytmiczny spacer** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	U. maszerują wokół sali gimnastycznej dwójkami. Wszyscy poruszają się w rytm muzyki lub bębnów, próbują ruszyć tą samą nogą lub wyrównać krok, idąc za osobą prowadzącą (U. lub N.). W przerwie muzycznej wszyscy zatrzymują się w bezruchu, stojąc na jednej nodze.	3 min	Płyta CD z nagraniem muzyki marszowej (bęben lub tamburyn).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Wędrujący balonik** Forma pracy: indywidualna, grupowa	U. rozproszeni po sali. Każdy trzyma w ręku balonik. Ćwiczą: – w siadzie z wyciągniętymi nogami toczenie balonika po nogach; – toczenie w parach balonika po nogach (U. siedzą przodem do siebie, łączą stopy tak, aby palce stóp stykały się. Toczenie balonika następuje przez uniesienie bioder do podporu tyłem); – przenoszenie nad balonikiem złączonych i wyprostowanych nóg; – w parach przenoszenie nad balonikiem złączonych i wyprostowanych nóg.	7 min	Wolna przestrzeń. Balonik dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Sprawne ręce** Forma pracy: indywidualna	U. stoją swobodnie, trzymają w rękach woreczki, np. z grochem, lub gumowe piłeczki. Na wdechu mocno zaciskają palce na woreczkach, na wydechu – rozluźniają. Ćwiczenie w tym schemacie powtarzają kilkakrotnie (z uwzględnieniem możliwości U.). Następnie na wdechu rozluźniają palce, na wydechu – zaciskają. Ćwiczą z jednym woreczkiem: przerzucają woreczek z ręki do ręki, masują nim wewnętrzną i zewnętrzną stronę dłoni.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczki, gumowe piłeczki.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Kolorowy lot balonów** – zabawa rzutna Forma pracy: grupowa	U. ustawiają się parami. Każda para otrzymuje dwa napompowane balony w różnych kolorach. Kolor przyporządkowany jest ręce (jeśli np. czerwony – lewa ręka pierwszego U., to prawa ręka drugiego U.; celem tych wskazań jest to, aby balon rzucany lewą ręką był łapany prawą). Zabawa z muzyką w tle polega na rzucaniu i łapaniu balonów wskazaną ręką, w odległości ustalanej przez ćwiczących (najpierw bardzo bliska odległość,	10 min	Kolorowe balony – 2 w różnych kolorach dla pary U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Samoocena.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	np. umożliwiająca podanie bezpośrednie balonów, później coraz większa, ale dostosowana do możliwości i aspiracji U.).				
Tytuł: **Balon w górze** – zabawa rzutna Forma pracy: indywidualna	U. stoją szóstkami (w podziale na grupy można wykorzystać kolory balonów) w kręgu. Wybierają jeden balon. Zadaniem grupy jest jak najdłuższe utrzymanie odbijanego balonika w powietrzu. Kolejni U., w nagrodę, wskazują, którą częścią ciała należy odbijać balon (wszyscy odbijają według wskazań kolejnych U.). Na zakończenie N. proponuje masażyki balonem, wykonywane w parach.	5 min	Kolorowe balony – 1 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Wspieranie się w grupie.	Obserwacja aktywności U. Wyróżnienie zwycięskiego zespołu.
Tytuł: **Piłka w ruchu** – ćwiczenia rzutne Forma pracy: indywidualna	U. stoją parami. Jeden U. z pary rzuca piłką na przemian prawą i lewą ręką do kosza utworzonego z połączonych rąk partnera, wyciągniętych na wysokości piersi. Zmiana ról, np. po 4 rzutach. Zamiana par. U. stoją w odległości ok. 2 m od siebie. Jeden U. stoi tyłem do partnera w rozkroku. Wykonuje skłon i rzuca oburącz piłką między nogami. Partner stara się złapać piłkę. Zamieniają się rolami. Dla utrudnienia można wprowadzić dodatkowy schemat ćwiczenia: U. stojący w rozkroku rzuca piłkę nad sobą.	10 min	Wolna przestrzeń. Jedna piłka dla dwóch U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Stopniowanie trudności poprzez wprowadzenie dodatkowego schematu ruchu.	Obserwacja aktywności U. i sposobu wykonywania ćwiczenia.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Zaczarowany balonik** Forma pracy: grupowa	U. stoją w kręgu. Ręce nad głowami. Podają sobie balony. U., który upuści balonik, maluje na nim mazakiem symbol – podziękowanie dla grupy za zabawę w czasie zajęć. Wymalowane baloniki ozdabiają salę klasy.	5 min	Wolna przestrzeń. Baloniki w różnych kolorach.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.

Temat: Z zasadami za pan brat. Wprowadzenie do bezpiecznego poruszania się po drogach **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 5–10 min					
Tytuł: **Sygnalizator** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	U. rozproszeni po sali poruszają się w rytmie wybijanym przez N. na bębnie lub tamburynie. W każdym rogu sali stoi U. z gwizdkiem. Na znak N. wskazany U. gwiżdże, wówczas U. idą tyłem do niego, starając się iść wzdłuż linii prostej. Powinno się zwiększać częstotliwość marszu „za gwizdkiem". Można także wprowadzać bieg na czworakach lub podskoki, na jednej nodze.	5 min	Wolna przestrzeń. Bęben (lub tamburyn).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Schemat ćwiczenia dostosowywany do możliwości U.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Codzienna droga** – zabawa symulacyjna Forma pracy: grupowa, indywidualna	U. w grupach odtwarzają drogę przy szkole: wyznaczają za pomocą szarf jezdnię, pobocze, chodniki, przejście dla pieszych. Zabawy symulacyjne – przechodzenia przez przejście. U. przechodzą przez kolejne przejścia: na jednym jest sygnalizacja (np. światła imitowane lizakami w adekwatnych do sytuacji kolorach), na kolejnych ćwiczone jest przejście bez sygnalizatora świetlnego.	12 min	Przestrzeń imitująca drogę.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna N. na temat właściwych i niewłaściwych zachowań, postaw.
Tytuł: **Najważniejsze są zasady** Forma pracy: indywidualna	Powtórzenie zasad prawidłowego poruszania się po drogach z wykorzystaniem planszy WSiP – „Ruch drogowy".	10 min	Plansza „Ruch drogowy" (WSiP).	Liczba powtórzeń ćwiczenia uzależniona od stopnia opanowania przez U. założonego wymagania.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonania ćwiczeń. Informacja zwrotna. Zadania sprawdzające.
Tytuł: **Słyszę cię** – zabawa orientacyjna Forma pracy: indywidualna	U. stoją swobodnie, z zawiązanymi oczyma. W zależności od wielkości grupy, ok. 7–10 U. wskazanych do wydawania różnych dźwięków, w różnych miejscach sali. U. ci na zmianę naśladują dźwięki ulicy, pozostali U. (z zawiązanymi oczyma) podążają za odgłosami, próbując je nazywać.	8 min	Swobodna przestrzeń. Chusteczki do zasłonięcia oczu.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonania ćwiczeń.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Stonoga na drodze** Forma pracy: grupowa	U. stoją w rzędzie. Trzymają za biodra partnera przed sobą. Rozpoczynają marsz prawą nogą w stronę wybranego przejścia. Recytują tekst: „Idzie sobie stonoga, stonoga, stonoga, aż się trzęsie podłoga, podłoga, hej!". W chwili, kiedy dochodzą do przejścia i jest zielone światło, przechodzą (sygnalizuje N.). Jeśli trafią na czerwone światło, puszczają partnera, wykonują naskok na dwie nogi, skokiem odwracają się i idą do kolejnego przejścia.	5 min	Przestrzeń imitująca drogę.	Każdy U. wykonuje według podanego schematu.	Informacja zwrotna U.

Temat: Muzyka pomaga w zabawie. Zajęcia rozwijające sprawność ruchową i poczucie rytmu **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Kto pamięta** – zabawa orientacyjno-porządkowa z muzyką Forma pracy: praca zindywidualizowana	U. i N. siedzą w kręgu. N. zaprasza wszystkich do wspólnej zabawy. Zadanie U. polega na wysłuchaniu fragmentu muzycznego i podaniu nazwy utworu – tańca integracyjnego. Nagrodą dla U., który poda poprawny tytuł, jest wykonanie zadania według polecenia N.: *Wejdź do środka koła i w rytm muzyki pokazuj ruchy, które wszyscy pozostali będą naśladować. Mogą to być wymyślone przez ciebie ruchy.*	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Możliwość dodatkowej autoprezentacji. Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna U.
Tytuł: **Co dzisiaj zatańczymy** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: praca zindywidualizowana	Zadanie U. polega na postawieniu kropki przy nazwie tańca integracyjnego napisanej na arkuszu papieru. W ten sposób powstaje „lista przebojów". U. poruszają się po sali w rytm muzyki. Każdy ma do dyspozycji 3 kropki (żetony, bilety). U. powinni sobie zdawać sprawę z tego, że wyniki głosowania wskażą, jakie zabawy zostaną przeprowadzone w czasie zajęć.	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.

Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Bal naszej klasy** – tańce integracyjne Forma pracy: praca frontalna	U. biorą udział w liczeniu wyników. Na ich podstawie N. wybiera 4 tańce lub 5 tańców i zabaw. Do tej pory U. poznali następujące zabawy i tańce integracyjne: „Dwóm tańczyć się zachciało", litery, „Deszczyk", „Krakowiaczek", „Ojciec Wirgiliusz", zabawa ruchowa np. do melodii *Eine kleine Nachtmusik*.	20 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Dzieci tańczą same** – zabawa przy muzyce Forma pracy: grupowa	U. podzieleni na grupy mają za zadanie ułożyć w grupach krótki układ choreograficzny do przygotowanej przez N. dynamicznej, skocznej muzyki.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Możliwość dodatkowej autoprezentacji. Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Uczymy innych tańczyć** – zabawa przy muzyce Forma pracy: grupowa	U. stoją w kręgu. Wybrane wcześniej grupy prezentują przygotowany układ choreograficzny, stojąc w środku kręgu. Pozostali U. naśladują te grupy. Na zakończenie każda z nich otrzymuje oklaski od pozostałych U. Można powtórzyć działanie, które pojawiło się na początku zajęć. Jedna osoba tańczy na środku koła, pozostali ją naśladują.	7 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Możliwość dodatkowej autoprezentacji. Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Samoocena według podanego przez N. kryterium.

Temat: Jestem dobrym obserwatorem, jestem sprawny. Wspomaganie rozwoju sprawności fizycznej przez przestrzeganie reguł i zasad **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Powódź** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	Podany przez N. sygnał (pojedynczy gwizdek) oznacza, że wokół panuje susza. U. biegają w luźnej gromadzie po całej sali. Na inny umówiony sygnał (podwójny sygnał gwizdkiem) nadciąga powódź. Każdy musi jak najszybciej zająć taką pozycję, aby nie dotykać stopami podłogi. Po ustalonym czasie (N. głośno odlicza w dół) osoba, która nie znalazła miejsca, odpada z gry. Siada z boku, aby obserwować, czy wszyscy U. przestrze-	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Gwizdek.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	gają zasad. Brawami nagradzani są ci U., którzy przestrzegali zasad i umieli w czasie zabawy znaleźć się w odpowiednim miejscu. Zadanie U. przez całe zajęcia polega na uważnym obserwowaniu, co się dzieje wokół nich. Przejście wszystkich zadań bez łamania zasad zostanie nagrodzone przygotowanym przez N.: medalem *fair play*.				
Tytuł: **Gąski do domu** – zabawa bieżna Forma pracy: indywidualna	Sala podzielona na pół. Na środkowej linii stoi U. odgrywający rolę wilka. U. pełniący rolę Mamy gąski stoi po jednej stronie sali i rozmawia z pozostałymi U. (gąskami), którzy jej odpowiadają. Mama gąska: Gąski, gąski do domu. U.: Boimy się. Mama gąska: Czego? U.: Wilka złego. Mama gąska: A gdzie on jest? U.: Za górami, za lasami. Mama gąska: To gąski, gąski do domu. Na to hasło gąski z drugiego końca sali próbują dobiec do Mamy, omijając wilka. Wilk porusza się tylko po wyznaczonej środkowej linii i łapie U. Ci złapani stają się wilkami. Mama gąska przebiega na drugą stronę sali i zabawa zaczyna się od nowa. Trwa do momentu, gdy zostaną złapane wszystkie gąski.	6 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Chodzi lisek** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	U. siedzą w kole w siadzie skrzyżnym, z rękami ułożonymi za plecami na podłodze, wnętrzem do góry. Wybrana osoba (lisek) krąży za plecami U. W trakcie recytacji wyliczanki kładzie piłeczkę na dłoni wybranego U. Musi on wstać i dogonić liska, biegnąc za plecami innych. Jeśli mu się to nie uda – zostaje nowym liskiem.	7 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Piłeczka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

	Chodzi lisek koło drogi, Cichuteńko stawia nogi, Cichuteńko się zakrada, Nic nikomu nie powiada.				
Tytuł: **Myszki do norki** – zabawa bieżna Forma pracy: zindywidualizowana	U. podzieleni na dwie grupy. Jedna staje z podniesionymi rękami, tworząc kilka kółek – kilkuosobowych kręgów. Pozostali (myszki) na sygnał N. biegają swobodnie po całej sali, w tym również pomiędzy U. z podniesionymi rękami. Na umówiony wcześniej sygnał U. tworzący kręgi opuszczają ręce i zamykają w „norce" biegające myszki. W każdym kółku złapane myszki wymieniają się rolami z U. tworzącymi „norkę".	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Pająk i muchy** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	Jeden z U. staje się pająkiem. Pozostali są muchami. Na sygnał N. muchy swobodnie poruszają się po sali, biegając, truchtając. Na ustalony sygnał N. pająk wyrusza na łów, a muchy starają się w tym czasie stać nieruchomo. Mucha, która się poruszy, zamienia się rolami z pająkiem.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Przeprawa przez rzekę** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	N. rysuje kredą lub wyznacza taśmą malarską rzekę, którą wszyscy mają przeskoczyć. Stopniowo szerokość rzeki jest zwiększana, a na jej środku pojawia się kamień dla U., którzy nie dadzą rady przeskoczyć rzeki jednym skokiem. Ćwiczenie wraz z „poszerzaniem" rzeki powtórzyć 3, 4 razy.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Kreda, taśma malarska.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Gniazdo os** – zabawa rzutna Forma pracy: zindywidualizowana	U. ustawieni w kręgu, każdy trzyma woreczek lub miękką piłkę. Na środku N. ustawia dużą piłkę do siatkówki, piłki nożnej. Kolejno U. starają się rzucać w dużą piłkę tak, aby ta wytoczyła się ze środka koła.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Jedna duża piłka oraz woreczki lub małe miękkie piłeczki.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Gra grupowa banki** – gra rzutna Forma pracy: indywidualna	U. podzieleni na grupy po 5, 6 osób ustawiają się na linii. Każdy ma woreczek gimnastyczny. W równej odległości od linii każda grupa ustawia bank, czyli szarfę ułożoną w koło.	4 min	Woreczek gimnastyczny dla każdego U., szarfa dla każdej grupy.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Obserwacja aktywności U. Samoocena.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Zadanie grupy to zapełnienie woreczkami swojego banku. Wygrywa grupa, której uda się to jako pierwszej.				
Tytuł: **Spryciarz** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	U. ustawieni w kręgu. Każdy U. trzyma swój woreczek gimnastyczny. Stara się trafić nim do pojemnika na woreczki. W ten sposób pomoże w utrzymaniu porządku w czasie zajęć.	3 min	Woreczek gimnastyczny dla każdego U., pojemnik.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Obserwacja aktywności U. Samoocena.

Temat: Zabawa w naszej klasie. Nauka wybranych elementów tańca. Krok polki **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Po szerokim stawie** – zabawa ze śpiewem Forma pracy: zbiorowa	U. w luźnej gromadzie poruszają się w rytm muzyki, śpiewają: *Po szerokim stawie pływają łabędzie, pływają łabędzie* *Kto swego nie złapie, ten niezdarą będzie.* (bis) W tym momencie każdy stara się chwycić partnera, stworzyć parę. Dla osoby, która nie znalazła pary, wszyscy śpiewają na tę samą melodię: *A oto już mamy łabędzia jednego, łabędzia jednego,* *Co nie umiał znaleźć przyjaciela swego.* (bis) Jednocześnie w czasie śpiewu trzymają się za ręce i kręcą w kołach.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Marsz wojska** – zabawa przy muzyce Forma pracy: indywidualna	U. ustawiają się parami. Po przerwaniu trzymania za ręce stają się oddziałem wojska maszerującym dwójkami wokół sali. N. wybija rytm na bębnie. U. starają się dostosować krok do wybijanego rytmu. Ustalają krok lewą na „raz”.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Bęben (lub tamburyn).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Konie w zaprzęgu** – nauka kroku Forma pracy: grupowa	U. łączą się w dwójki. Jedna osoba staje się woźnicą, a druga koniem. Zadanie polega na opanowaniu kolejnych kroków: bieg, bieg z wysokim unoszeniem jednej nogi, krok polki z podskokiem. Na koniec U. nie trzymają się za ręce, ale jeden U. podąża za drugim. Pierwsza osoba prowadzi w dowolnym kierunku, następnie – zamiana miejscami.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Bęben (lub tamburyn).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Grozik** – zabawa ze śpiewem Forma pracy: frontalna	Nauka piosenki. Zabawa w kole. Twarzami do środka koła. *Poszło dziewczę po ziele, po ziele, po ziele* *Nazbierało niewiele, niewiele, hej!* Przy tych słowach wszyscy poruszają się krokiem polki w pierwszym kierunku tańca. *Przyszedł do niej braciszek* Rytmiczne tupanie na przemian nogami. *Połamał jej koszyczek.* Przy tych słowach U. klaszczą w ręce. *Oj ty, ty, oj, ty, ty* Grożenie jednym palcem, ręka z palcem podparta. *Za koszyczek zapłać mi.* Obrót wokół własnej osi. Powtórzenie z ruchami jak wyżej: *Oj ty, ty, oj, ty, ty* *Za koszyczek zapłać mi.*	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Żonglerka do rytmu** – zabawa rzutna Forma pracy: indywidualna	U. dzielą się na dwie grupy. Jedna śpiewa i klaszcze, a druga w rytm śpiewanej piosenki maszeruje i podrzuca jedną miękką piłeczkę lub woreczek. Zamiana rolami.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek lub miękka piłeczka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Marsz koników polnych** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	U. poruszają się w kole w rytm muzyki lub rytmu na 4 wybijanego przez N. Stopniowo, przez coraz wyższe unoszenie kolan, marsz zamienia się w podskoki. U. łączą się w trójki. Dwie osoby podają sobie ręcę – tworzą zaprzęg, a wolne dłonie podają „woźnicy". Razem poruszają się w dowolnym kierunku.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Tamburyn lub nagranie.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Część końcowa: 5–7 min				
Tytuł: **Grozik** – utrwalenie poznanej zabawy Forma pracy: frontalna	Nauka piosenki. Zabawa w kole, parami. *Poszło dziewczę po ziele, po ziele, po ziele* *Nazbierało niewiele, niewiele, hej!* Przy tych słowach wszyscy poruszają się krokiem polki w pierwszym kierunku tańca. *Przyszedł do niej braciszek* Rytmiczne tupanie na przemian nogami. *Połamał jej koszyczek.* Przy tych słowach dzieci klaszczą w ręce. *Oj ty, ty, oj, ty, ty* Grożenie jednym palcem, ręka z palcem podparta. *Za koszyczek zapłać mi.* Obrót wokół własnej osi. Powtórzenie z ruchami jak wyżej: *Oj ty, ty, oj, ty, ty* *Za koszyczek zapłać mi.* Zamiana partnerów, koło zewnętrzne przechodzi o jedną osobę w pierwszym kierunku tańca.	7 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Wyścigi wróbelków. Ćwiczenia w pokonywaniu przeszkód **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Część wstępna: 8–10 min				
Tytuł: **Chodzę jak...** – ćwiczenie rozluźniające. Forma pracy: indywidualna	U. stoją rozproszeni po sali, chodzą w rytm muzyki (dostosowanej do dynamiki grupy). N. ścisza muzykę i mówi: *Teraz chodzimy jak 20-latek..., ...jak 90-latek, ...jak 5-latek,* *...jak 18-latek, ...jak 2-latek* itp. U. empatycznie odwzorowują ruch określonej osoby.	10 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

	Koniec: *Chodzimy jak 6- lub 7-latek.* Rozmowa na temat: „Jaki jest nasz ruch? Jakie mamy możliwości?”.				
Tytuł: **Skocznie i wesoło** Forma pracy: indywidualna	U. stają dwójkami. Wspólnie wyznaczają odległość, do której będą skakać (zaznaczają ją np. szarfą). Skaczą obunóż, trzymając woreczek między stopami. Wygrywa ten, kto pierwszy dojdzie do wskazanej mety.	5 min	Szarfy, woreczki piramidy.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności i osiągnięć U. Samoocena.
Tytuł: **Łąka** – zabawa konstrukcyjna Forma pracy: indywidualna	U. stają dwójkami (innymi niż w poprzednim ćwiczeniu). Trzymając się za ręce, przeskakują obunóż nad przyrządem. Następnie zmieniają partnerów i wykonują skoki nad przyrządem w przód i w tył.	5 min	Laski lub szarfy leżące na podłodze.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Taniec integracyjny** Forma pracy: frontalna	U. wykonują ulubiony (spokojny) taniec integracyjny.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Zabawa wróbelków** Forma pracy: indywidualna	Na podłodze gniazda wróbli ułożone z szarf w 4 kolorach. U., podzieleni na 4 grupy kolorystyczne, mają trafić do swego gniazda (szarfa w kolorze grupy). Po drodze spotykają gniazda innych ptaków – muszą je ominąć skokami obunóż, na jednej nodze (dominującej, niedominującej). Szarf w jednym kolorze jest tyle, ilu U. w grupie. W jednym gnieździe może przebywać tylko jeden ptak.	5 min	Gniazda z szarf na dużej przestrzeni. Szarfy w 4 kolorach (tyle, ilu jest U.).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Zabawa w klasy** Forma pracy: indywidualna	U. stają w 4 grupach przed narysowanymi przez N. planszami do gry w klasy. Rzucają woreczkiem i skaczą do pola, do którego on trafił. W każdym polu znajdują się karteczki z dodatkowymi zadaniami dla U. (np. mają naśladować, przedstawić zwierzę, postać z bajki).	10 min	Woreczek.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Podsumowanie** Forma pracy: indywidualna	U. stają w kręgu i dziękują sobie za zabawę.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.

Temat: Wyczyny na linii. Ćwiczenia równoważne **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Stopklatka** – zabawa ruchowa przy muzyce Forma pracy: indywidualna	U. skupieni wokół N., który objaśnia zasady zabawy. Na okrzyk „Ruszamy się" wszyscy zaczynają się poruszać, iść, biegać. Na okrzyk „Stop" nieruchomieją. Ruszą, kiedy ktoś z grupy bez uprzedzenia zacznie się poruszać, wówczas robi to także cała grupa. Ruch trwa do momentu, kiedy kolejny U. krzyknie „Stop", przybierając jakąś pozę. Wówczas pozostali U. przybierają tę samą pozę, do chwili gdy ktoś znowu krzyknie „Ruszamy się".	5 min	Wolna przestrzeń. Muzyka, np. *Cztery pory roku* Antonia Vivaldiego.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Marsz po linie** – ćwiczenie równoważne Forma pracy: indywidualna	U. w grupach 4-osobowych. Wytyczają linię, wzdłuż której się kładą jeden za drugim z wyciągniętymi rękami. Tak wyznaczony odcinek tworzy tor biegu (N. zaznacza początek i koniec odcinka). U. zaznaczają tor, przyklejając taśmę malarską wzdłuż wyznaczonego odcinka. Wyznaczony tor	10 min	Wolna przestrzeń. Taśma malarska.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Samoocena.

	kolejno przemierzają na brzuchu, wracają tyłem, przechodząc, biegnąc. Następnie pokonują tor, skacząc obunóż na prawą, na lewą stronę toru (taśmy). Na wniosek U. tor może zostać wydłużony.				
Tytuł: **Ciuciubabka** – zabawa równoważna Forma pracy: grupowa	U. stoją w kręgu. Do środka wchodzi chętny U., N. zawiązuje mu chusteczką oczy (staje się wówczas ciuciubabką). Wskazana przez N. osoba obraca ciuciubabkę dookoła, puszcza i woła: „Ciuciubabko, łap nas!". Ciuciubabka zaczyna szukać U., którzy mogą się przemieszczać po wyznaczanej przez N. przestrzeni. Kiedy ciuciubabka kogoś złapie, musi odgadnąć, kto to jest (może np. dotykać ręką twarzy). Jeśli uda mu się zgadnąć, ciuciubabką zostaje złapany U.	10 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Marsz w powietrzu** Forma pracy: grupowa	U. w 4-osobowych grupach stają ponownie przy torach biegu. Dwie osoby trzymają nad podłogą na wysokości dłoni U. naprężoną skakankę. Pozostałe dwie pokonują tor, biegnąc wzdłuż skakanki, przeskakują ją w sposób wskazany przez U. Zmiana ról.			Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia. Samoocena.
Tytuł: **Idzie Grześ przez wieś** Forma pracy: indywidualna	N. czyta, U. powtarzają i wykonują kolejne czynności: *Idzie Grześ* – marsz po kole, w pozycji pochylonej, ręce skrzyżowane na plecach, *Przez wieś,* *Worek piasku niesie,* *A przez dziurkę* – jedna ręka z tyłu, druga na plecach poprzedzającej osoby przedstawia ruch sypiącego się piasku; *Piasek ciurkiem* *Sypie się za Grzesiem.* *„Piasku mniej –* – ręce ponownie skrzyżowane na swoich plecach, *Nosić lżej!"* – wyprost, *Cieszy się głuptasek.* – wyskok w górę i obrót w powietrzu (zmiana kierunku marszu),	10 min	Julian Tuwim, *Idzie Grześ przez wieś.*	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia		Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Do dom wrócił,	marsz po kole w pozycji pochylonej, ręce splecione na plecach,				
	Worek zrzucił,	przykucnięcie,				
	Ale gdzie ten piasek?	wyciągnięcie rąk do przodu,				
	Wraca Grześ	powstanie, marsz do tyłu,				
	Przez wieś,	dotykanie w marszu do podłogi raz jedną, raz drugą ręką,				
	Zbiera piasku ziarnka.					
	Pomalušku,					
	Powolušku,					
	Zebrała się miarka.	obrót w koło; ręce zakreślają okrąg, zmiana kierunku marszu,				
	Idzie Grześ	marsz na coraz bardziej ugiętych nogach, ręce na plecach,				
	Przez wieś,					
	Worek piasku niesie,					
	A przez dziurkę					
	Piasek ciurkiem	unoszenie rąk do góry, opuszczanie z naśladowaniem lecącego piasku.				
	Sypie się za Grzesiem...					
	I tak dalej... i tak dalej...					
		Julian Tuwim				
Część końcowa: 5–7 min						
Tytuł: **Podziękowanie** Forma pracy: grupowa	Wymiana wrażeń i informacji, co się nam udało, co chcemy poprawić. Taniec integracyjny (wskazany przez U.).		5 min	Wolna przestrzeń. Nagranie z muzyką.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.

Temat: Prosto do celu. Ćwiczenia równoważne **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 5–10 min					
Tytuł: **W pajęczynie** Forma pracy: grupowa	U. stoją w kręgu o dużej średnicy. N. rozpoczyna powitanie, rzucając do wybranego U. kłębek sznurka, zatrzymując w dłoniach jego koniec. U. trzyma w palcach sznurek, rzuca kłębek do kolejnego U. i formułuje powitanie pod adresem tej osoby. Kiedy zostaną już wszyscy powitani, na sygnał N. wszyscy razem przenoszą sznurek na podłogę, przyklejając taśmą swój koniec do podłogi. Tak powstaje klasowa pajęczyna. Każdy U. stoi przy swojej części sznurka.	5 min	Wolna przestrzeń. Sznurek (kłębek), taśma malarska.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Pajęczynowy labirynt** Forma pracy: indywidualna	N. wskazuje U., który ma przejść po liniach pajęczych ze swojego punktu do punktu wybranej osoby. Tak kolejno przechodzą wszyscy U., najpierw przodem, potem tyłem. W następnej kolejce przechodzi dwóch U. jednocześnie, unikając „zderzenia".	10 min	Przestrzeń z labiryntem ze sznurka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna U.
Tytuł: **Ćwiczenia na ławeczce** Forma pracy: indywidualna	U. stoją w szeregu przed ławeczką gimnastyczną. Przechodzą przez nią kolejno bokiem krokiem dostawnym, przodem krokiem dostawnym – przejście we wspięciu na palcach. Następnie przejście na palcach przodem i tyłem; przejście z obrotem; przejście dwóch U. z mijaniem; przejście na czworakach, przejście z woreczkiem na głowie, przejście z omijaniem przeszkód. Uwaga! Stała asekuracja U. przez N. Przed ćwiczeniem N. informuje U., jakie są zasady wykonywania ćwiczenia.	10 min	Wolna przestrzeń. Ławeczka gimnastyczna.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonania ćwiczeń. Informacja zwrotna. Zadania sprawdzające.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Muchy w sieci** – zabawa ruchowa Forma pracy: indywidualna	U. wracają do pajęczyny. Każdy wybiera punkt dla siebie. Każdy z uczestników zabawy ma na głowie woreczek. Zabawę rozpoczyna wskazany U. Ma dotrzeć do wybranego U., biegnąc wzdłuż linii z woreczkiem na głowie. Następnie z partnerem, trzymając się za ręce, biegną do kolejnej osoby. Stają na jej miejscu, a ta biegnie do kolejnego U. i powtarza się schemat zabawy. Wygranymi są ci, którym udało się nie zgubić w czasie biegu woreczka.	10 min	Przestrzeń z labiryntem. Woreczek dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonania ćwiczeń.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Podsumowanie** Forma pracy: grupowa	U. stoją wokół pajęczyny. Każdy U. chwyta swój koniec. W rytmie wybranego walczyka U. wykonują wspólny taniec z improwizowaną choreografią (np. pajęczyna do góry, pajęczyna do środka). Kiedy wszyscy znajdą się skupieni w środku, wykrzykują radosne „Dziękuję”.	5 min	Labirynt ze sznurka.	Każdy U. wykonuje według podanego schematu.	Informacja zwrotna U.

Temat: Na wycieczce. Ćwiczenia równoważne **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Po szerokim stawie** – zabawa ze śpiewem Forma pracy: zbiorowa	U. w luźnej gromadzie poruszają się w rytm muzyki, śpiewają: *Po szerokim stawie pływają łabędzie, pływają łabędzie, Kto swego nie złapie, ten niezdarą będzie.* (bis) W tym momencie każdy stara się chwycić partnera,	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

	stworzyć parę. Dla U., który nie znalazł pary, wszyscy śpiewają na tę samą melodię: *A oto już mamy łabędzia jednego, łabędzia jednego* *Co nie umiał znaleźć przyjaciela swego.* (bis) Jednocześnie w czasie śpiewu U. trzymają się za ręce i kręcą w kołach.				
Tytuł: **Berek żuraw** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	Zabawa będąca odmianą berka. U., który chce uniknąć schwytania, może albo uciekać, albo przyjąć pozycję żurawia, czyli stanąć na jednej nodze, a drugą unieść, oprzeć stopę na kolanie pierwszej i utrzymać równowagę.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Ślimak pokaż rogi** – zabawa na czworakach Forma pracy: indywidualna	U. spotykają ślimaka. Zadanie polega na ostrożnym przejściu po ławeczce na czworakach. Chętni U. mogą wystawić jedną nogę i dotknąć nią ławeczki.	7 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Ławeczka na grupę 5-osobową, materace zabezpieczające.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Strącamy kasztany** – zabawa rzutna Forma pracy: zespołowa	Każdy U. otrzymuje miękką piłkę lub woreczek. Zadanie dla grup polega na tym, aby używając tylko piłeczek, strącić ustawioną na ławeczce piłkę. Odległość od piłki wyznaczają materace zabezpieczające.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Ławeczka na grupę 5-osobową, materace zabezpieczające, piłka do siatkówki na grupę, miękkie piłeczki dla każdego.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Tor przeszkód** – zabawa bieżna ze slalomem Forma pracy: zindywidualizowana	Każda grupa pokonuje tor przeszkód z pachołków ustawionych w jednej linii. Zadanie należy wykonać przodem w pierwszym kierunku biegu, a tyłem – w biegu z powrotem.	5 min	3, 4 pachołki na grupę 5-osobową	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Bocian Kle-kle** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	Bocian Kle-kle nie lubi żab, dlatego unika spotkania z nimi. Połowa U. otrzymuje rolę żaby, połowa – rolę bociana. Na sygnał N. U. poruszają się po sali. Na kolejny – zatrzymują się. Wszyscy stają na jednej nodze. Jeśli w tej pozycji bociana dotknie jakaś żaba albo bocian się przewróci, zostaje żabą. U., którzy najdłużej utrzymają się w roli bociana, otrzymują brawa od grupy.	8 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium. Informacja zwrotna N.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Grzybobranie** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	Wyznaczeni U. otrzymują role grzybiarzy. Spacerują razem z innymi U. Na sygnał starają się dotknąć innych U. (grzyby), ale zarówno uciekający, jak i goniący, poruszają się, podskakując na jednej nodze. Po schwytaniu zmiana ról.	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Wizyta u lekarza** – zabawa ze śpiewem Forma pracy: indywidualna	Ustawienie w kręgu. U. śpiewają, pokazując dwiema rękami części ciała z piosenki. Powtarzają piosenkę, za każdym razem coraz szybciej. Głowa, ramiona, kolana, palce, kolana, palce, kolana, palce. Głowa, ramiona, kolana, palce, oczy, uszy, usta, nos.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Dzieci rosną prosto. Ćwiczenia wzmacniające nawyk dbania o proste plecy **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Walczyk Labada** – zabawa ze śpiewem Forma pracy: frontalna	Wszyscy ustawieni w kręgu, twarzami do środka koła, poruszają się w pierwszym kierunku tańca, śpiewają na znaną melodię: Tańczymy labada, labada, labada; Tańczymy labada, małego walczyka; Tańczą go harcerze, harcerze, harcerze; Tańczą go harcerze i małe zuchy też. Po zakończeniu piosenki prowadzący pyta: *Głowy były?* Wtedy U. kładą ręce na głowy swoich sąsiadów i śpiewają piosenkę. To samo powtarzamy, trzymając sąsiednich U. za uszy, nosy, brzuchy, kolana, kostki.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Dyrygent** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	U. siedzą w kole, siad skrzyżny, proste plecy. Wyznaczony U. wychodzi na chwilę z koła. W tym czasie prowadzący wyznacza dyrygenta, którego zadanie polega na pokazywaniu pozostałym wciąż nowych ruchów do naśladowania. Wyznaczony wcześniej U. wraca do koła i, obserwując, stara się wskazać dyrygenta. Po odnalezieniu go następuje zmiana ról. Dyrygent wychodzi na zewnątrz koła. Dodatkowo N. sprawdza, czy wszyscy pamiętają o prostych plecach.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Podnoszenie ciężarów** – zabawa kształtująca Forma pracy: zindywidualizowana	Każdy U. zajmuje miejsce przy drabince, gimnastycznej. W pozycji leżącej, tyłem do drabinki, chwyta najniższy szczebel. Próbuje podnosić ciężar – w praktyce przyciąga się do drabinki i od niej odsuwa.	5 min	Miejsce przy drabince.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	W przypadku braku drabinek mogą zastąpić je nogi partnera stojącego w rozkroku, którego chwytamy za kostki.				
Tytuł: **Zagubiony kot** – zabawa rozciągająca Forma pracy: zindywidualizowana	Wszyscy U. poruszają się na czworakach, z głową uniesioną do góry, plecy wygięte do dołu. Na sygnał N. jeden U. zaczyna cicho miauczeć, a wszyscy, wyginając plecy, tworzą „koci grzbiet". Wyznaczony wcześniej U. próbuje wskazać miauczącego. W czasie zabawy wszyscy pamiętają o wyginaniu pleców zgodnie z instrukcją.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Nosimy ciężary** – zabawa rozciągająca Forma pracy: grupowa	Na grupę 5- lub 6-osobową przypada jedna lekka piłka. Zadanie U. polega na podnoszeniu piłki (prawidłowa postawa – proste plecy, ugięte kolana, tak jakby piłka była ciężarem). Piłkę rzucamy oburącz sprzed klatki piersiowej do wyznaczonego celu – bramki.	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Piłka na grupę 5- lub 6-osobową, cel – bramka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Proste plecy żonglera** – zabawa rozciągająca Forma pracy: zindywidualizowana	Każdy U. otrzymuje jedną piłkę do żonglowania. W miejscu, a potem w ruchu przerzuca ją z ręki do ręki. Następnie dwoma piłkami ćwiczy przerzuty z ręki do ręki, tak jak w czasie nauki żonglowania kaskadą. U. sprawniejsi żonglują w marszu.	8 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. 2 piłeczki do żonglowania lub woreczki dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Liczba powtórzeń zależy od możliwości U. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Marsz z oddychaniem** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	W rytm spokojnej muzyki U. poruszają się zgodnie z poleceniem N. Spacerują po sali, starając się oddychać głęboko i równomiernie. Na sygnał zatrzymują się i wykonują jaskółkę, po uzyskaniu równowagi rozglądają się na prawo, na lewo.	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Bieg na czas** – zabawa bieżna Forma pracy: zindywidualizowana	Wszyscy poruszają się w kole, w pierwszym kierunku tańca, głęboko oddychając. Na sygnał każdy próbuje iść tylko przez minutę i zatrzymać się po jej upływie. Zadanie musi być poprzedzone wspólnymi ćwiczeniami w orientacji czasowej: policz 60 spokojnych kroków; obserwacja tarczy zegarowej.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Duży zegar.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Stonoga w szeregu. Gry i zabawy porządkowo-organizacyjne **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 7–10 min					
Tytuł: **Zbiórka w dwuszeregu** – działanie o charakterze organizacyjno-porządkowym Forma pracy: frontalna	Przypomnienie zasad przeprowadzania zbiórki w dwuszeregu. Odległości w szeregach i rzędach. Powitanie z N.	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Wspinaczka** – zabawa rozciągająca Forma pracy: frontalna	Marsz dwójkami po kole w rytm muzyki marszowej. Trucht w rytm muzyki połączony z wymachami rąk w przód, w tył.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Gęsiego, czyli rzędem** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	Po wykonaniu zbiórki w dwuszeregu U. dowiadują się, w jaki sposób bezpiecznie i spokojnie można ustawić się w rzędzie. Wszyscy wykonują zwrot w prawo. Po komendzie: „Od pierwszego szeregu dookoła sali, marsz!” najpierw rusza szereg pierwszy, a następnie za ostatnim U. w tym szeregu idzie pierwszy U. szeregu drugiego.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	Można takie przekształcenie wykonać od zwrotu w lewo. Ćwiczenie nie może nudzić.				
Tytuł: **Stonoga** – zabawa ze śpiewem Forma pracy: indywidualna	U. ustawieni gęsiego, czyli w rzędzie, z rękami na biodrach poprzedzającego U. Razem śpiewają piosenkę: *Idzie, idzie stonoga, stonoga, stonoga,* *aż się trzęsie podłoga, podłoga, bęc!* W czasie piosenki wszyscy starają się maszerować równo, zaczynając od lewej nogi. Po słowie „bęc" U. liczą nogi (potem ręce, ramiona itd.) stonogi w ten sposób, że U. pierwszy rytmicznie mówi „pierwsza noga", drugi U. mówi „druga noga" itd.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Znajdź kolor** – zabawa rozciągająca Forma pracy: indywidualna	U. ustawieni w luźnej gromadzie. N. wybija rytm na bębnie, a U. maszerują zgodnie z tym rytmem. W pewnym momencie N. przerywa grę i głośno krzyczy: „Włosy!". Oznacza to, że powinni stanąć w jednym szeregu U. o tym samym kolorze włosów. Po omówieniu wykonania ćwiczenia zaczyna się ono od nowa, a N. podaje nowe hasło: „Buty", „Skarpety", „Bluzka", „Oczy" itd.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Bęben (lub tamburyn).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Tor przeszkód** – zabawa sprawnościowa Forma pracy: zindywidualizowana	N. dzieli klasę na 3 lub 4 grupy, dla sprawniejszej organizacji lekcji, by uniknąć długiego czekania przez U. na swoją kolej. Każda grupa wykonuje takie samo zadanie na torze przeszkód: skok zawrotny przez ławeczkę, przejście po ławeczce, przeciąganie po ławeczce tylko za pomocą rąk, wejście na ławeczkę ustawioną pod kątem i zjazd z niej. Za każdym razem N. podkreśla, że można zrezygnować z ćwiczenia, jeśli wydaje się ono za trudne.	10 min	Ławeczka dla grupy.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna N.

Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Przesyłka kurierska** – zabawa rozciągająca Forma pracy: zindywidualizowana	U. siedzą w kole, siad skrzyżny, plecy proste. Podają sobie 2 piłki, każda w innym kolorze. Na hasło N.: „Przesyłka kurierska" U., który trzyma w rękach wybraną piłkę, wstaje z nią i biegnie za plecami innych, starając się prześcignąć piłkę podawaną między U. i wrócić na swoje miejsce.	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. 2 różne piłki.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Zajączki** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	Każdy U. zapamiętuje swój numer po odliczeniu w kole. Ustala się, że U. z numerem 1 to „Zajączek numer jeden". Następnie U. wymieniają się w kole pozdrowieniami: „Zajączek numer pięć pozdrawia zajączka numer dwanaście". Zajączek pięć i dwanaście machają do siebie uszami, czyli rękami przystawionymi do głowy. Mogą też machać „uszami" sąsiedzi zajączka pięć i dwanaście, ale tylko jednym uszkiem – tym od strony pozdrawiającego lub pozdrawianego sąsiada.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Jestem i bawię się z innymi. Integracja grupy **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Znak i imię** Forma pracy: indywidualna, zbiorowa	U. i N. stają w kręgu. N. jako pierwszy mówi swoje imię i wykonuje gest, który ma się kojarzyć z jego imieniem. U. stojący po prawej stronie powtarza imię N. i jego gest; dodaje swoje imię i swój gest. Kolejny U. powtarza kwestię poprzednika i dodaje swoją prezentację. W prezentacji uczestniczy każdy U. U. rozpraszają się po sali i poruszają w rytm muzyki. Na znak N. rozpoczynają powitania gestami: każdy podchodzi do każdego i, uśmiechając się,	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym U. w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	wykonuje zapamiętany gest imienny koleżanki lub kolegi. Zabawa kończy się z chwilą powitania każdej osoby.				
Tytuł: **Ważne zasady** Forma pracy: zbiorowa	N. i U. ustalają zasady zachowania się na lekcjach wychowania fizycznego, z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa (także emocjonalnego).	5 min	Wolna przestrzeń.		Informacja zwrotna.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Wspinaczka** – zabawa rozciągająca Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w szeregu w siadzie skrzyżnym, w takiej odległości, aby móc swobodnie wyprostować ręce. Wspinają się na szczyt góry: najpierw jedna półka – podnoszą dominującą rękę i ustawiają dłoń równolegle do podłogi nad głową. Następnie równolegle nad pierwszą dłonią układają kolejną dłoń – druga półka. Wspinają się kolejno, osiągając szczyt wyznaczony swoimi możliwościami – do maksymalnego wyciągnięcia rąk. Kończą, przedstawiając szczyt swojej góry – łączą w górze palce obu rąk.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenia według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Zatrzymany taniec** – zabawa organizująca grupę. Wstęp do nauki tańca Forma pracy: indywidualna	U. stoją w kręgu. Po usłyszeniu muzyki maszerują rytmicznie po kole w prawą stronę. Na znak N. zaczynają cwałować w tę samą stronę. Następnie maszerują po kole w przeciwną stronę, na znak N. rozpoczynają cwał. Wyciszenie muzyki. U. dobierają się parami (np. chwytają za rękę osobę z prawej strony). W parach stają naprzeciwko siebie (tworząc dwa koła). Poruszają się w prawą stronę, wyklaskują rytm, po 8 krokach zmieniają kierunek, po następnych 8 krokach zewnętrzne koło maszeruje w tym samym kierunku, wewnętrzne w przeciwnym.	5 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia.

Tytuł: **Berek grupujący** Forma pracy: indywidualna	U. w rytm muzyki rozpraszają się po sali. Na sygnał N. zatrzymują się i w zależności od liczby dźwięków (lub wskazania na kostce) biegają: – dwójkami, – trójkami, – czwórkami, – ustawiają się dwójkami w rzędach.	5 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Cwał** – zabawa muzyczno-ruchowa. Nauka kroku tańca Forma pracy: grupowa	U. z dwóch rzędów tworzą dwa kręgi – wewnętrzny i zewnętrzny. Trzymając się za ręce, naśladują bieg koni – cwałują w rytm muzyki (8 kroków w prawo i 8 kroków w lewo). Następnie koła cwałują w przeciwnych kierunkach. N. mówi, że cwał to najszybszy typ chodu końskiego. Rozmowa: co można zobaczyć, cwałując; jakie obrazy U. zapamiętali z chwili poruszania się cwałem.	3 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym, inicjując wskazane przez N. zmiany w ruchu.	Obserwacja wykonania ćwiczenia. Informacja zwrotna U.
Tytuł: **Chwyt w tańcu** – zabawa muzyczno-ruchowa. Nauka kroku tańca Forma pracy: grupowa	U. stają ponownie parami i chwytają się jak przy zabawie „Siała baba mak". Poruszają się w rytm deklamowanego przez N. tekstu: Krakowianka jedna miała chłopca z drewna, a buciki z wosku, wszystko po krakowsku.	2 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym, inicjując wskazane przez N. zmiany w ruchu.	Obserwacja wykonania ćwiczenia. Informacja zwrotna U.
Tytuł: **Krakowiak** – taniec integracyjny Forma pracy: zbiorowa	U. dowiadują się, że poznawali kolejne układy choreograficzne (fragmenty) krakowiaka. Przystępują do nauki całego układu. U. stoją parami, tworząc koło. 1. Krakowiaczek jeden miał koników siedem, pojechał na wojnę, został mu się jeden. Trzymając się za ręce, U. maszerują rytmicznie w prawo.	10 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kręgu. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym, inicjując wskazane przez N. zmiany w ruchu. Możliwość uproszczenia układu choreograficznego do chodu i cwału (bez trzymania haczyki).	Obserwacja wykonania ćwiczenia. Informacja zwrotna U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	2. Siedem lat wojował, szabli nie wyjmował, U. ustawieni twarzami do siebie, z uniesionymi do góry prawymi rękami, cwałują w przeciwnych kierunkach (każdy za swoją prawą ręką). Szabla zardzewiała, wojny nie widziała. Zmiana kierunków tańca, cwał z podniesioną lewą ręką. Na koniec zeskok, zatrzymanie się i znalezienie nowego partnera. 3. Krakowianka jedna miała chłopca z drewna, a buciki z wosku, wszystko po krakowsku. Taniec w nowych parach w trzymaniu haczyki (8 taktów w stronę prawą, 8 w stronę lewą). 4. Krakowiaczek ci ja, krakowskiej natury, kto mi wejdzie w drogę, ja na niego z góry. Jak w zwrotce 2.				
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Czas na relaks** Forma pracy: zbiorowa Typ zadania: doskonalący	U. stają w kręgu jeden za drugim. Maszerują po kole i wykonują masażyki na plecach koleżanki lub kolegi według instrukcji N. (lub zgodnie z instrukcją piosenki). U. masują i powtarzają wyrazy dźwiękonaśladowcze: **Masażyki** Masażyki jak deszczyki (kap, kap, kap, kap) Masażyki jak wężyki (sss, sss, sss)	3 min	Wolna przestrzeń. U. stoją w kole.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia. Informacja zwrotna U.

	Masażyki jak szczoteczki (szur, szur, szur, szur) Masażyki jak gąbeczki (psz, psz, psz, psz) (marsz w przeciwnym kierunku) Masażyki jak spiralki (szur, szur, szur, szur) Masażyki jak warkocz lalki (raz, dwa, raz, dwa) Masażyki jak oczka misia (lewa, prawa, góra, dół) Masażyki jak loczki Zdzisia (brlylylyly) (za: *Ćwicz jak z nut*, KINED)				
Tytuł: **Razem raźniej** Forma pracy: zbiorowa Typ zadania: doskonalący	Informacja zwrotna w kręgu, np. z użyciem kłębka wełny, na temat: czy lubię bawić się w grupie, robić to, co wykonuje grupa.	2 min	Wolna przestrzeń. U. i N. siedzą na podłodze w siadzie skrzyżnym.		Informacja zwrotna U.

Temat: W zdrowym ciele zdrowy duch. Kształtowanie nawyków higienicznej postawy **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **W tańcu raźniej** Forma pracy: indywidualna	Powtórzenie krakowiaka w wersji integracyjnej.	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia przez U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Tańczyć z przyjemnością** Forma pracy: zbiorowa	U. stoją na swoich miejscach. N. zapowiada opowieść o różnych sytuacjach. Prosi U., aby je sobie wyobrażali i mówili, jak się wówczas czują: 1. N. włącza bardzo głośno muzykę do krakowiaka i próbuje przekrzyczeć ją, mówiąc np.: *Wyobraźcie*	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	sobie, że jesteście na łące, słyszycie śpiewające ptaki... (w trakcie pokazuje gestem, że ciężko mu się mówi, że boli go gardło i odczuwa ból uszu, jest zmęczony). *Wyłącza muzykę i pyta: Jak się czuliście, co czuły wasze uszy; czy słyszeliście, co do was mówię?* Sam też opowiada, jak się czuje. Wniosek: hałas męczy, bolą nas uszy, gardło itd. Hałas nie sprzyja naszemu zdrowiu. 2. N. rozsypuje kulki z papieru. Prosi, aby U. wykonali któryś z układu tańczonego wcześniej *Krakowiaczka*. Rozmowa doprowadzająca do wniosku, że bałagan przeszkadza w wykonywaniu ćwiczeń. 3. N. pyta, czy np. przyjemnie byłoby podać brudną rękę koledze. Wniosek: Aby dobrze się bawić, należy zadbać o dobre warunki: brak hałasu, czystość, porządek. 4. N. tłumaczy, że wszystkie omówione warunki to elementy higieny. Higiena to zachowanie czystości, ale też dbanie o siebie i środowisko, w którym np. się uczymy, aby nie miało ono złego wpływu na nasze zdrowie.				
Tytuł: **Fasolka** – ćwiczenie oddechowe i rozciągające Forma pracy: frontalna	U. stoją w pozycji swobodnej, unoszą ręce do góry, wdychając powietrze. Podczas wolnego opuszczania rąk – wydech powietrza. U. trzymają w ręku bibułową fasolkę – wąchając ją, wdychają powietrze, następnie równomiernie wydychają powietrze ustami. Podczas wypuszczania powietrza ustami, dmuchanie – raz mocne, raz słabe. U. siedzą w siadzie skrzyżnym z tułowiem pochylonym do przodu, z dłońmi opartymi o podłogę. N. opowiada: *Jesteś fasolką zasadzoną w ziemi. Spróbuj czołem dotknąć ziemi.* *Teraz rośniesz – powoli prostujesz tułów, wyciągasz ręce w górę, coraz wyżej. Teraz fasolka więdnie – powoli opuszczasz ręce, pochylasz tułów i kładziesz ręce na podłodze, na rękach opierasz czoło* (ćwiczenie powtórzyć 3 razy).	10 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia.

Tytuł: **Oklaski stopami** – ćwiczenie usprawniające stopy Forma pracy: frontalna	N. podaje ustnie instrukcję, demonstrując ćwiczenie. Ćwiczenie poprzedza wprowadzeniem o tym, że nauczymy się oklasków stopami – to nietypowy sposób wyrażenia podziwu, podziękowania itp. U. siedzą na podłodze. Kolana skierowane na zewnątrz. Podeszwy stóp ułożone tak, aby były zwrócone do siebie. Na znak N. stopy nad podłogą uderzają jedna o drugą (ćwiczenie powtórzyć 3 razy; sekwencja bicia brawa trwa ok. 6 sekund). Stopy odpoczywają. N. informuje, że zgodnie z zasadami higieny powinniśmy teraz umyć ręce. N. umawia się z U., że łazienka jest tam, gdzie znajdują się kartki: biała, czerwona i zielona. Kolejni U. naśladują mycie rąk. Mycie rąk trwa tyle, ile trwają oklaski grupy (ok. 6 sekund). U. po umyciu rąk biegiem wracają do grupy i klaszczą rękami.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Na jednej, dłuższej ścianie przyklejone kartki: zielona, czerwona, biała (umowne oznaczenia łazienek).	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Ojciec Wirgiliusz** – ćwiczenie rytmizujące i rozciągające, uczące pożądanych nawyków Forma pracy: indywidualna	U. siadają w kręgu. Śpiewają z N., który jako pierwszy jest Ojcem Wirgiliuszem (stoi w środku okręgu). *Ojciec Wirgiliusz* – wskazują prawą ręką na N., *uczył dzieci swoje,* – wskazują lewą ręką na siebie, *a miał ich wszystkich* – krzyczą „och!" i wyciągają obie ręce do góry, *sto dwadzieścia troje* – opuszczają ręce, *Hejże, dzieci, hejże ha* – rytmicznie uderzają stopami w podłogę, *róbcie wszyscy to co ja* – krzyczą „co?", *Hejże, dzieci, hejże ha:* – rytmicznie klaszczą dłońmi, *róbcie wszyscy to co ja:* – krzyczą „co?". N. pokazuje proste gesty związane z higieną, np. mycie, ćwiczenia fizyczne, głębokie oddychanie, wietrzenie pokoju, a U. je powtarzają. Wybór spośród U. Ojca Wirgiliusza i powtórzenie cyklu zabawy (co najmniej 6 razy).	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja sposobu wykonania ćwiczenia.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część końcowa: 5 min					
Tytuł: **Relaks – masażyki** Forma pracy: zbiorowa	N. mówi instrukcję i jednocześnie demonstruje. U. stają w kręgu. Zwracają się w prawą stronę. Kładą prawą, następnie lewą dłoń na ramieniu osoby poprzedzającej. Przesuwają w rytm muzyki swoje dłonie po ramionach koleżanki lub kolegi lekko w przód, w tył. Pomału, zgodnie z muzyką, poruszają się w prawą stronę. Nagle zaczyna padać deszcz: kropi po plecach – U. uderzają palcami rytmicznie z góry na dół i z powrotem w plecy osoby z przodu. Na niebie pojawia się słońce, ale z drugiej strony – odwracają się. Osoba poprzedzająca ma mokre plecy – masaż całą dłonią. Masują swoją głowę – prawą dłonią czubek głowy, lewą dłonią czubek głowy. Zatrzymują się – są zmęczeni, ziewają, masują policzki.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.

Temat: Taniec łączy. Przestrzeganie zasad w czasie tańców i zabaw z muzyką **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Taniec chusty** Forma pracy: indywidualna, grupowa	U. stoją w kręgu. Pośrodku leżą cienkie kolorowe chusty (dwa razy więcej niż U.). U. po kolei wybierają dla siebie jedną chustę (podejmują decyzję, kiedy wychodzą po chustę i jaki kolor wybierają). W rytm muzyki poruszają chustą, wpatrując się w nią. Następnie wybierają osobę, której taniec będą obserwować. Przemiennie obserwują taniec i tańczą z chustą. Następnie U. stają w kręgu wszyscy tańczą z chustami. Przez chwilę wszyscy wykonują taniec chustami.	10 min	Wolna przestrzeń. Chusty szyfonowe.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

	Rozmowa na temat: „Kiedy uczniowie czuli się lepiej i chętniej tańczyli – czy wówczas, kiedy wykonywali taniec sami, czy w grupie?". Nawiązanie do tego, że w tańcu jesteśmy razem, łatwiej wykonujemy zadanie, często wspólne wykonanie daje piękniejszy efekt itd.				
Część główna: 20–30 min					
Tytuł: **Tańcz zgodnie z rytmem** Forma pracy: grupowa	U. ustawieni w kołach 4- lub 5-osobowych. Zadanie U. polega na odgadnięciu rytmu melodii i poruszaniu się w kole zgodnie z nim. Każda grupa może dodatkowo wykonać własne pomysły choreograficzne, dodatkowe rytmiczne czynności w czasie tańca.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Tańcz zgodnie z innymi** Forma pracy: grupowa	U. dalej w grupach 4- lub 5-osobowych. N. pokazuje, w jaki sposób należy się poruszać. U. obserwują pokaz N., naradzają się w zespołach, a następnie odtwarzają ruchy N. Kolejne zadania ruchowe pokazywane przez N.: – rytmiczny marsz po kole, – zmiana kierunku marszu na przeciwny (bez zakłócania tańca), – podchodzenie do środka koła 4 krokami z jednoczesnym unoszeniem złączonych rąk, – wychodzenie ze środka koła tyłem 4 krokami z jednoczesnym opuszczaniem rąk, – 4 kroki dostawne w prawą stronę, – 4 kroki dostawne w lewą stronę, – w prawą stronę 2 kroki dostawne, a następnie obrót 4 krokami przez prawe ramię, – w lewą stronę 2 kroki dostawne, a następnie obrót 4 krokami przez prawe ramię.	15 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Chętni pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena według kryterium podanego przez N.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Imienne pożegnanie** Forma pracy: indywidualna, zbiorowa	U. tworzą dwa równoliczne koła. N. wybija rytm na 8 - koła poruszają się w przeciwnych kierunkach. W 8. takcie U. dziękują za zabawę i żegnają się z osobą z naprzeciwka, prezentując jej znak imienny (patrz zadanie wstępne **Znak i imię**). Zmiana kierunku tańca. N. wprowadza przemiennie rytm na 8 i na 4.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje zadanie według indywidualnych możliwości. Chętni pomagają innym U. w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Magiczne ręce dzieci. Rzuty i chwyty lewą i prawą ręką z użyciem różnych przyborów **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Podróż do poduszkowej krainy** – zabawa z muzyką Forma pracy: frontalna	U. i N. stają w kręgu. N. zaprasza U. do podróży w miejsce, gdzie każdy może nauczyć się czegoś nowego. Podróż to zabawa polegająca na naśladowaniu N. wykonującego ruchy podobne do kierowania samolotu (lub samochodu, roweru). Kolejne ruchy wykonywane są w rytm muzyki. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Spotkanie z chmurkami** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Ustawienie w luźnej gromadzie, twarzami do N. Każdy U. otrzymuje białą kartkę formatu A4. W rytm muzyki „zamienia" kartkę w chmurkę, rytmicznie mnąc i wygładzając papier. Na przemian prawą i lewą ręką unosi swoją chmurkę w powietrzu: nisko, wysoko, krążąc między innymi U., wykonując różnorodne zadania podawane przez N. raz prawą, raz lewą ręką. Każdy U. odkłada swoją chmurkę do zabawy na zakończenie zajęć.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Kartka białego papieru formatu A4.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Jadą poduszki** – zabawa na czworakach Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w kręgu, otrzymują woreczki gimnastyczne – latające poduszki. Każdy U. przyjmuje pozycję do czworakowania i kładzie woreczek na plecach; stara się go utrzymać bez pomagania sobie rękami, czworakując do środka koła i wracając na miejsce.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek gimnastyczny dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja wykonania ćwiczenia.

Tytuł: **Podskakujące poduszki** – zabawy rzutne Forma pracy: indywidualna, grupowa, zindywidualizowana	U. w siadzie płaskim przerzucają woreczki z prawej na lewą stronę ciała i odwrotnie. Kto umie, stara się złapać woreczek, zanim spadnie na podłogę. U. ustawieni w luźnej gromadzie. Każdy ćwiczy sam. Woreczki gimnastyczne – latające poduszki – zaczynają przeskakiwać z ręki prawej do lewej. Raz wysoko wzlatują, raz nisko. U. podrzucają i starają się łapać woreczki oburącz, jednorącz, przerzucając z prawej do lewej ręki. U. w luźnej gromadzie stoją parami naprzeciw siebie. Rzucają woreczki tak, aby wylądowały między nogami partnera, który ma za zadanie złapać woreczek i odrzucić w podobny sposób. Jeśli to możliwe, worek nie powinien upaść na podłogę. Rzuty i chwyty oburącz, jednorącz, prawą i lewą ręką.	15 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek gimnastyczny dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	
Tytuł: **Nieśmiałe poduszki** – zabawa bieżna Forma pracy: indywidualna	U. stoją w luźnej gromadzie. Każdy podrzuca dowolnym sposobem swój woreczek. Gdy N. zaczyna grać na tamburynie, U. poruszają się zgodnie ze słyszanym rytmem, szybko – wolno, cały czas starając się podrzucać woreczek oburącz lub przerzucać z ręki do ręki. U. starają się unikać kontaktów z innymi.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek gimnastyczny dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	
Tytuł: **Pada śnieg** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Wszyscy U. odnajdują wcześniej zrobione chmurki. W rytm muzyki drą kartki na mniejsze, zamieniając je w śnieg. Na sygnał N. wszyscy jednocześnie podrzucają kawałki papieru, a następnie zbierają je z podłogi. Zabawa kończy się, gdy wszystkie „płatki śniegu" zostaną zebrane.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Zrobiona wcześniej chmurka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Rzuć do mnie** – zabawa rytmiczna Forma pracy: zbiorowa	U. stoją w kręgu – trzech U. (lub czterech albo pięciu) w środku koła. W pierwszej części zabawy wszyscy wyklaskują rytm wybijany przez N. na tamburynie. U. w środku koła w rytm podrzucają woreczki, chodząc. W przerwie muzycznej U. stojący na środku podchodzą do wybranych U. i rzucają do siebie woreczki dowolnym sposobem. Gdy N. zacznie znów wybijać rytm tamburynem, nowi U. wchodzą do środka koła.	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Trzy lub więcej woreczków gimnastycznych. Tamburyn.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	
Tytuł: **Powrót z poduszkowej krainy** – zabawa z muzyką	Powtórzenie zabawy z początku zajęć. Powrót do szkoły. Zakończenie i pożegnanie.	3 min		Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	

Temat: Sprytni jak wiewiórki. Rzuty małymi przedmiotami do celu, naprzemienne wyrzucanie piłeczek **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Gimnastyka zwinnego smyka** – zabawa z muzyką Forma pracy: frontalna	U. i N. stają w kręgu. N. zaprasza U. do wspólnych ćwiczeń ze zwinną wiewiórką. Ćwiczenia z wiewiórką to zabawa polegająca na naśladowaniu N. wykonującego ruchy wiewiórki (lub innego zwierzęcia) zbierającej zapasy. Kolejne ruchy wykonywane są w rytm muzyki. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Zepsuty orzech** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	U. w siadzie płaskim otwartym siedzą w kole. Turlają między sobą orzech – piłkę (później dwie lub więcej). Po sygnale N. piłka zamienia się w zepsuty orzech, którego nie można złapać. Kto złapie piłkę po sygnale, musi trzy razy odbić ją od ziemi.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Duża piłka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Orzeszki do dziupli** – zabawa na czworakach Forma pracy: indywidualna	U. siadają po jednej stronie sali. Wszyscy przygotowują się do czworakowania. Zadanie polega na jak najszybszym przeniesieniu orzeszków, czyli miękkich piłeczek, na drugi koniec sali. Piłeczki należy przenieść ściśnięte między nogami. Każdy dostaje dwie piłeczki.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Dwie miękkie piłeczki lub woreczek gimnastyczny dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Orzeszkiem do dziupli** – zabawy rzutne Forma pracy: indywidualna, grupowa, zindywidualizowana	U. ustawieni w kole. Na środku koła zaznaczona dziupla (materac, szarfy, pachołki). Zadanie U. polega na celnym rzucie piłeczką lub woreczkiem do zaznaczonego obszaru. Rzuty odbywają się kolejno, po kole, najpierw jedną, potem drugą piłeczką. Każdy celny rzut to 1 punkt. Za celny rzut ręką, która nie jest dominująca – 2 punkty. Punkty zliczamy po 2 lub 3 seriach. W rytm muzyki U. mną kartki formatu A4 do momentu uzyskania twardej kulki. Ćwiczenie jest wykonywane jednocześnie prawą i lewą ręką. U. ustawieni w dwóch szeregach naprzeciw siebie. Między nimi umowna linia narysowana kredą. Kule papierowe wykonane w poprzednim ćwiczeniu to zepsute orzeszki, które trzeba wyrzucić ze swojej części sali. Zabawa zaczyna się i kończy na umówiony sygnał. Po zakończeniu N. sprawdza, gdzie jest mniej zepsutych orzechów. Każdy U. otrzymuje chustkę szyfonową. Zadania do wykonania: machamy chustką do innych U.; podrzucamy chustkę prawą ręką, lewą ręką. Przerzucamy chustkę z ręki do ręki, starając się za każdym razem podrzucić chustkę jak najwyżej i na tę samą odległość; po podrzuceniu chustki próbujemy kla-	15 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Dwie miękkie piłeczki lub woreczek gimnastyczny, dwie kartki papieru w formacie A4, dwie chustki szyfonowe dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
	snąć w dłonie i następnie złapać ją, nim spadnie na ziemię (raz prawą, raz lewą ręką). Zabawy dwoma chustkami szyfonowymi. Trzymamy po jednej chustce w ręce, podrzucamy na przemian chustkę w prawej i lewej ręce, przerzucamy górą chustki z ręki do ręki, zawsze zaczynając od tej samej chustki (raz zaczynamy prawą, a raz lewą ręką).				
Tytuł: **Gorące kasztany** – zabawa bieżna Forma pracy: indywidualna	Każdy U. otrzymuje po jednej piłeczce (woreczki, kule papierowe). Są to świeżo upieczone kasztany. Każdy próbuje najpierw stać, a potem jak najszybciej biec i jednocześnie przerzucać gorącego kasztana z ręki do ręki. U., którym już to się udaje, dostają drugi rekwizyt. Przybory powinny być przerzucane górą; zawsze zaczynamy rzucać tym samym, czyli raz zaczynamy rzuty prawą, a raz lewą ręką.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Po 2 miękkie piłeczki lub 2 woreczki dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Ogonki wiewiórek** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Każdy U. otrzymuje szyfonową chustę, którą do połowy chowa za pasem. W ten sposób każda wiewiórka ma wystający ogon. Zadanie uczestników polega na tym, aby nie tracąc swojego ogonka, zebrać jak najwięcej cudzych ogonków.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Szyfonowa chustka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Babie lato** – zabawa relaksująca Forma pracy: zbiorowa	Ustawienie w kręgu. Każdy U. trzyma swoją chustkę szyfonową. Wykonuje zadania N.: utrzymaj chustkę w powietrzu, dmuchając w nią od spodu; spróbuj zatoczyć chustką jak największe koło; podrzuć chustkę tak, aby spadała jak najdłużej; w parze wymieniaj się chustką w taki sposób, aby nie spadła na podłogę.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2. Chustka szyfonowa dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Dzieci naśladowcami zwierząt. Zabawy ruchowe z naśladowaniem ruchu zwierząt **Czas: 45 min**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 min					
Tytuł: **Pająk i muchy** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	U. w luźnej gromadzie poruszają się po sali, brzęcząc jak muchy. Na hasło „pająk" wszystkie „muchy" zastygają w bezruchu, a między nimi spaceruje „pająk" – .	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
	szuka tej, która się poruszy. Jeśli taką odnajdzie, odprowadza ją na skraj sali, tam „mucha" czeka do zmiany „pająka". Pozostali U. zaczynają poruszać się po sali, brzęcząc. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy)				
Tytuł: **Ene, due, rabe** – zabawa ze śpiewem Forma pracy: frontalna	U. maszerują po kole w rytm słów wyliczanki: Ene, due, rabe. Połknął bocian żabę. A żaba indyka. Co z tego wynika? Raz, dwa, trzy, teraz ty! U. próbują powtarzać słowa za N. Uczą się wyliczanki. Jednocześnie w tym samym rytmie klaszczą w dłonie. Za pomocą wyliczanki N. wyznacza jednego U., który staje na środku koła. (Ćwiczenie należy powtórzyć 2 razy).	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 min					
Tytuł: **Wszyscy robią to co ja** – zabawa na czworakach Forma pracy: zindywidualizowana	Wyznaczony U. stoi na środku koła. Ma za zadanie pokazywać ruchy wymyślonego przez siebie zwierzęcia. Wszyscy U. naśladują kolegę, a na koniec zgadują, co to było za zwierzę. Wszyscy razem losują kolejnego U. za pomocą poznanej wcześniej wyliczanki.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Możliwość wystąpienia przed grupą.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Odlot ptaków** – zabawa rozciągająca Forma pracy: grupowa	U. ustawieni w wężykach 5-, 6-, 7-osobowych. Wężyk prowadzi pierwszy U. Za nim podążają pozostali. Wężyki nie mogą mieć kolizji. Zadanie U. polega na odtworzeniu za pomocą machania rękami odlotu ptaków do ciepłych krajów. Najpierw odlatują małe jaskółki, potem większe dudki, a na koniec największe – bociany. U. mogą też wydawać odgłosy charakterystyczne dla ptaków.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Samoocena osiągnięć. Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Foka z cyrku** – zabawa rzutna Forma pracy: grupowa	U. stoją parami, w luźnej gromadzie. Na jedną parę przypada jeden woreczek. Zadanie jednego U. – trenera – polega na takim rzucie woreczkiem, aby drugi U. – foka – mógł złapać worek albo przyjąć na głowę i tam utrzymać.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek gimnastyczny.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości. Zróżnicowanie zadania dla grup.	Samoocena osiągnięć.
Tytuł: **Sprytne wrony** – zabawa bieżna Forma pracy: indywidualna	Na każdego U. przypadają po 2 woreczki (lub inne fanty), które N. rozrzuca między linią startu a linią mety. Wszyscy mają za zdanie przebiec jak najszybciej wyznaczony dystans, jednocześnie zbierając z podłogi dwa woreczki.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Po 2 miękkie piłeczki lub 2 woreczki dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Ogonki wiewiórek** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zbiorowa	Każdy U. otrzymuje szyfonową chustę, którą do połowy chowa za pasem. W ten sposób każda wiewiórka ma wystający ogon. Zadanie uczestników polega na tym, aby nie tracąc swojego ogonka, zebrać jak najwięcej cudzych ogonków.	5 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Szyfonowa chustka.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 min					
Tytuł: **Wyścig wróbelków** – zabawa skoczna Forma pracy: zindywidualizowana	Każdy U. otrzymuje woreczek, umieszcza go między kostkami nóg. Wszyscy ustawiają się na linii startu i próbują jak najszybciej dostać się na linię mety.	3 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U. Woreczek dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Zagubione pisklę** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: zindywidualizowana	Wszyscy U. siedzą w kręgu, ze spuszczonymi głowami. Jeden U. – mama szukająca pisklęcia – stoi na środku i nasłuchuje. Ciche piśnięcia wydaje wcześniej wyznaczony U. do momentu wskazania przez „mamę”. Wyznaczenie innych U. za pomocą poznanej wcześniej wyliczanki (*Ene, due, rabe*...).	4 min	Wolna przestrzeń, najlepiej około 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje ćwiczenie według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

SCENARIUSZ SPOTKANIA Z RODZICAMI

Pasowanie na ucznia

Czas: 45–60 min

NIEZBĘDNIK:

- dekoracja – według własnego pomysłu (np. zdjęcia-portrety dzieci; wizerunki twarzy przymocowane do kolorowych kartonów – pozostała część sylwetki ozdobiona przez dzieci: doklejone ubranie, rekwizyty i in.; wszystkie postacie zawieszone są w widocznym miejscu, może być ściana lub kurtyna znajdująca się za występującymi U.);
- kartki z tekstami wierszy, piosenek dla U. i rodziców, zaproszenia dla gości – na etapie przygotowań imprezy;
- jabłka – po jednym dla każdego U.;
- karteczki z pytaniami lub zagadkami (np. o szkole) przymocowane do jabłek;
- kosz na jabłka;
- duża plansza przedstawiająca tornister;
- rysunki przyborów szkolnych, przedmiotów związanych ze szkołą oraz jeden duży zestaw – po jednym rysunku dla każdego dziecka lub dwa mniejsze, takie same zestawy;
- taśma dwustronna lub tablica magnetyczna z magnesami do przymocowywania rysunków;
- wybrane piosenki;
- dyplomy okolicznościowe dla każdego U.;
- duże gęsie pióro (lub inny przedmiot) do pasowania pierwszoklasistów;
- mały upominek dla każdego U., np. ołówek, zeszyt lub szkolna tarcza;
- poczęstunek (o ile został przewidziany) przygotowany z pomocą rodziców.

Przebieg zajęć

Pasowanie warto zaplanować w okolicach Dnia Edukacji Narodowej – jest wtedy wystarczająco dużo czasu na przygotowanie U. do uroczystości. Będzie to również ciekawy akcent w obchodach tego święta w szkole. Jeśli N. uzna za stosowne, prosi, aby tego dnia U. przyszli ubrani galowo, żeby podkreślić rangę wydarzenia. Propozycja spotkania jest przewidziana dla jednej klasy. Jeśli impreza jest planowana np. dla kilku klas pierwszych, to scenariusz należy odpowiednio zmodyfikować, zwracając uwagę na konieczne pomoce dydaktyczne i organizację miejsca. Warto zmienić też nazwę z „pasowania" na „ślubowanie" (duża liczba dzieci utrudnia pasowanie każdego ucznia z osobna). Wtedy zamiast pasowania odbywa się ślubowanie – U. zbiorowo powtarzają przygotowany wcześniej tekst ślubowania. W prowadzeniu spotkania mogą pomagać przedstawiciele którejś ze starszych klas.

1. Powitanie.
   N. wita gości przybyłych na uroczystość pasowania – rodziców, babcie i dziadków, rodzeństwo; na spotkanie można zaprosić również starsze klasy. N. wywołuje na scenę całą klasę 1., przedstawia kolejnych U., o każdym starając się powiedzieć coś miłego czy żartobliwego. N. wywołuje kolejnych U. na melodię *Panie Janie*, a goście odpowiadają.
2. Występy.
   N. informuje zebranych gości, że chociaż początek roku szkolnego był nie tak dawno, pierwszoklasiści zdążyli już nauczyć się wielu rzeczy, poznali zasady obowiązujące w szkole i za chwilę udowodnią, że zasługują na miano prawdziwych U.

- U. śpiewają 2, 3 zwrotki pierwszej piosenki z akompaniamentem.
- N. chwali przy wszystkich U., że nie tylko ładnie śpiewają, lecz także chętnie uczą się też liter i liczą. U. z podziałem na role recytują wybrany wiersz o literach, np. *Abecadło* J. Tuwima, lub wybrane fragmenty *Kramu z literami* W. Chotomskiej.
- Następnie U. przedstawiają wybrany wiersz z liczbami, np. *Dziesięć piłek* A. Łady-Grodzickiej, *Dziwny pies* D. Wawiłow, *Jak biedronka zgubiła kropki* W. Chotomskiej, *Rachunki na wesoło* H. Szayerowej, lub dowolny inny o podobnej tematyce.
- Jeśli jest taka możliwość, U. mogą zaprezentować również wiersz lub piosenkę w języku angielskim.

3. Test na ucznia.
Po występach jest czas na sprawdzian dla pierwszoklasistów – mogą pomóc starsi uczniowie.

- Pierwszoklasiści losują z kosza jabłka, do których są przymocowane karteczki z pytaniami lub zagadkami. Każdy U. stara się udzielić prawidłowej odpowiedzi, w razie potrzeby pomaga publiczność. Jabłka mogą być później poczęstunkiem dla klasy.
- N. w widocznym miejscu przyczepia dużą planszę przedstawiającą tornister, w pobliżu kładzie zestaw mniejszych rysunków, na których są przybory, przedmioty związane ze szkołą oraz inne, niezwiązane ze szkołą. U. kolejno podchodzą, losują rysunki i decydują, czy należy je umieścić w tornistrze, czy też nie. N. lub starsi U. pomagają przymocować wybrane obrazki przy tornistrze. Pozostałe są odkładane na bok. Dla usprawnienia można przygotować dwa zestawy rysunków – wtedy dwie grupy U. pracują równolegle.

4. Pasowanie.
Nadszedł najważniejszy moment. N. prezentuje duże gęsie pióro (lub inny przedmiot do pasowania) i tłumaczy, na czym polega pasowanie na U. Kolejno zaprasza U. i dotykając ramienia piórem, wygłasza formułę przyjęcia do grona uczniów. Każdy U. dostaje również dyplom okolicznościowy i mały upominek (np. ołówek, zeszyt lub szkolną tarczę). Aby U. nie byli zbyt zdenerwowani, można przed samym pasowaniem poprosić, aby na scenę weszli rodzice – wtedy dorośli stają za swoimi dziećmi.

5. Deklaracja rodziców.
N. wyjaśnia, że tak jak pierwszoklasiści zostali przyjęci do grona uczniów, tak i ich rodzice wstępują do grona społeczności szkolnej. Rodzice wspólnie składają deklarację, że są rodzicami na medal. Tekst z deklaracją można rozdać rodzicom kilka dni wcześniej, aby mogli się spokojnie przygotować. Poniżej propozycja tekstu.

Rodzice na medal

Być rodzicem w pierwszej klasie
To wyzwanie jest nie lada!
Co dzień w szkole być z uśmiechem
Czy jest słońce, czy deszcz pada…
Śnieg lub burza, gradobicie –
To czasami też się zdarza –
Kiedy nie chcesz wstawać rano,
To twój pierwszak się obraża.

Dobrym wzorem bądźmy dzieciom:
Skaczmy, liczmy, coś śpiewajmy
i czytajmy, piszmy, myślmy,
co najlepsze – z serca dajmy.
Wywiadówki nam niestraszne,
Bo wierzymy, że ta klasa
Ma potencjał nie z tej ziemi –
Stąd do tamtąd – hej, hopsasa!

My, rodzice tych dziewczynek
Oraz chłopców z pierwszej klasy,
Nie zważamy na przeszkody,
Bóle głowy czy hałasy.
Razem z dziećmi wstępujemy
W szkoły już otwarte bramy.
Że na medal z nas rodzice,
Wszystkich Was tu zapewniamy!

Sylwia Mroczek-Poniatowska

6. Zakończenie
U. śpiewają wybraną piosenkę. N. gratuluje wszystkim U. i rodzicom przystąpienia do społeczności szkolnej. Dziękuje gościom za przybycie i zaprasza najważniejszych uczestników wydarzenia (wraz z rodzinami) na mały poczęstunek.

ELEMENTARZ MUZYCZNY DLA TROPIĄCYCH NAUCZYCIELI

Abecadło instrumentów muzycznych

Instrumenty muzyczne różnią się od siebie:
– barwą, która uzależniona jest od materiału, z którego zbudowany jest instrument;
– zakresem wysokości dźwięków – czyli ile i jakie dźwięki możemy zagrać na danym instrumencie.

Podstawowe elementy w instrumentach muzycznych to:
– źródło dźwięku – wibrator;
– sposób wydobycia dźwięku – szarpanie, pocieranie, uderzanie, np. skrzypce – smyczek, harfa – palce.

Ze względu na rodzaj źródła dźwięku wyróżniamy 4 grupy instrumentów:
– **aerofony** (**instrumenty dęte**), w których źródłem dźwięku jest słup powietrza;
– **idiofony** (**instrumenty samobrzmiące**), w których źródłem dźwięku są ciała sprężyste, np. sztabki, płyty, rury;
– **membranofony** (**instrumenty membranowe**), w których źródłem dźwięku jest naciągnięta błona (membrana);
– **chordofony** (**instrumenty strunowe**), w których źródłem dźwięku jest napięta struna.

Instrumenty należące do grupy idiofonów i membranofonów określa się nazwą **instrumenty perkusyjne**, czyli **uderzane**. **Instrumenty dęte** dzieli się na dęte drewniane, tzw. drzewo, i dęte blaszane, tzw. blacha. Osobną podgrupę aerofonów miechowych tworzą **organy**.
Instrumenty strunowe dzielimy na:
– instrumenty klawiszowe (pianino, fortepian);
– instrumenty szarpane (harfa, gitara, klawesyn, cytra, lutnia, bałałajka, mandolina, bandżo);
– instrumenty smyczkowe (skrzypce, altówka, wiolonczela, kontrabas).
Odrębną grupę instrumentów muzycznych stanowią **elektrofony**, czyli instrumenty **elektryczne**, w których źródłem brzmienia jest obwód elektryczny. Te instrumenty pojawiły się dopiero w XX wieku.
Spotykamy również inny podział instrumentów perkusyjnych:
– instrumenty o określonej wysokości dźwięku – np. kotły, ksylofon, wibrafon, czelesta;
– instrumenty o nieokreślonej wysokości dźwięku – np. bębny, trójkąt, marakasy, talerze.

Szkolne instrumenty perkusyjne

Bębenek – mały bęben; podstawowy instrument perkusyjny. Ma pojedynczą membranę przyczepioną do ramy. Charakteryzuje się różnym brzmieniem – w zależności od miejsca, w które uderzymy. Membrana może być wykonana ze skóry zwierzęcej lub z tworzyw sztucznych. Dźwięk jest wydobywany przez uderzenie pałeczką, ręką lub przez pocieranie membrany.

Kastaniety – hiszpański instrument ludowy. Zbudowany z drewnianej rączki, do której przymocowane są z jednej strony lub dwóch stron drewniane muszelki związane sznurkiem lub tasiemką. Dźwięk wydobywamy przez potrząsanie.

Marakasy – instrument uderzany. Czara instrumentu może być zbudowana z gliny, skorupy orzecha lub innego materiału, jest osadzona i przytwierdzona do drewnianego trzonka.
Wewnątrz czary mogą znajdować się twarde elementy, np. nasiona fasoli, grochu, kamyczki lub gruby piasek. Marakasy wydają dźwięk przypominający szelest. Marakasy dla dzieci nazywamy grzechotkami. Produkowane są najczęściej z plastiku, mają mniejsze rozmiary i są lżejsze.

Talerze (**czynele**) – instrument należący do grupy idiofonów. Mają kształt koła lub talerza do zupy. Mogą być wykonane z brązu, mosiądzu lub innego metalu. Dźwięk wydobywany jest przez uderzanie talerza pałkami lub uderzanie o siebie dwóch talerzy.

Tamburyn (**bębenek baskijski**, **tamburyno**) – instrument należący do grupy membranofonów. Pochodzi z Azji. Spotykamy również **tamburyn prowansalski** górali z Prowansji (Francja).

Trójkąt (**triangel**) – instrument wykonany ze stalowego pręta w kształcie trójkąta. Uderzając w niego, uzyskujemy dźwięk przypominający dźwięk dzwonka. Trójkąt pojawił się w orkiestrze symfonicznej pod koniec XVIII wieku.

ABC zasad muzyki

nuta – znak muzyczny przedstawiony graficznie, określający wysokość i czas trwania dźwięku lub wartości rytmicznej.

wartość rytmiczna – nuta lub dźwięk o określonym czasie trwania.

Wyróżniamy następujące wartości rytmiczne:

– cała nuta
– półnuta
– ćwierćnuta
– ósemka
– szesnastka

klocek rytmiczny – wartość rytmiczna przedstawiona graficznie:

– klocek całonutowy
– klocek półnutowy
– klocek ćwierćnutowy
– klocek ósemkowy
– klocek szesnastkowy

pauza muzyczna – znak graficzny określający ciszę lub przerwę w muzyce i decydujący o czasie jej trwania. Nazwa pauzy muzycznej jest zgodna z przyporządkowaną jej wartością rytmiczną, np.

	pauza całonutowa	
	pauza półnutowa	
	pauza ćwierćnutowa	
	pauza ósemkowa	
	pauza szesnastkowa	

dźwięk – znak graficzny będący wartością rytmiczną lub wartość rytmiczna o określonej wysokości.
nazwy solmizacyjne dźwięków – do, re, mi, fa, sol, la, si, do.
nazwy literowe dźwięków – C, D, E, F, G, A, H, C.

Tempo w muzyce – szybkość wykonywania wartości rytmicznych, dźwięków oraz utworów.

Wyróżniamy następujące tempa w muzyce:

tempo wolne
grave (czyt: grawe) – ciężko, poważnie;
largo – szeroko;
lento – powoli;
adagio (czyt: adadżio) wolno.

tempo umiarkowane
andante – w tempie spokojnego kroku;
andantino – nieco szybciej niż *andante*;
moderato – umiarkowanie;
allegretto – ruchliwie.

tempo szybkie
allegro – ruchliwie, wesoło;
vivo, *vivace* (czyt: wiwacze) żywo, szybko;
presto – śpiesznie;
presto vivacissimo (czyt: presto wiwaczisimo) – bardzo żywo;
prestissimo – bardzo szybko.

Tataizacja – to sylaby rytmiczne:
– cała nuta: ta – a – a – a;
– półnuta: ta – a;
– ćwierćnuta: ta;
– ósemka: ti;
– szesnastka: to;
– pauza całonutowa: sza – a – a – a;
– pauza półnutowa: sza – a;
– pauza ćwiercnutowa: sza;
– pauza ósemkowa: es.

Głosy ludzkie
Głosy ludzkie dzielimy ze względu na:
– wiek – głosy dziecięce i głosy dorosłe: żeńskie i męskie;
– płeć – głosy żeńskie i męskie;
– wysokość – możliwości wykonawcze: głosy niskie, średnie i wysokie.

Głosy **dziecięce** dzielimy na:
– dziewczęce: wysokie – soprany i niskie – alty;
– chłopięce – wysokie – soprany i niskie – alty.

Głosy **żeńskie** dzielimy na:

wysokie: **sopran**, najwyższy głos żeński. Ze względu na różną barwę, charakter i możliwości techniczne – wykonawcze wyróżniamy następujące odmiany sopranu:
– sopran koloraturowy – lekki, ruchliwy, o największej skali i możliwościach;
– sopran liryczny – jasny, silny, liryczny;
– sopran dramatyczny – silny, ciemny w barwie, nośny.
średnie: **mezzosopran** – pośredni między sopranem a altem; charakteryzuje się ciemną barwą.
niskie: **alt** (**kontralt**) – najniższy głos żeński charakteryzujący się bardzo ciemną barwą.

Głosy **męskie** dzielimy na:
wysokie – **tenor**, najwyższy głos męski. Ze względu na barwę, charakter i możliwości techniczne – wykonawcze, wyróżniamy następujące odmiany tenoru:
– tenor liryczny – lekki, ruchliwy;
– tenor bohaterski – ciemniejszy w barwie, dramatycznym brzmieniu i dużej sile;
– kontratenor – wysoki głos męski.

średnie – **baryton** – pośredni między tenorem a basem; charakteryzuje się ciemną barwą, metalicznym brzmieniem i siłą. Wyróżniamy dwie odmiany barytonu – liryczny i bohaterski.

niskie – **bas** – najniższy głos męski, charakteryzujący się bardzo ciemną barwą, nośnością. Wyróżniamy następujące rodzaje basu: bas-baryton, *basso cantate* – bas śpiewny; *basso buffo* – bas komiczny; *basso profondo* – bas głęboki, najniższy głos basowy.

Piórkiem, dźwiękiem i pędzelkiem

To jedna z podstawowych form aktywności muzycznej ucznia ucząca świadomego i aktywnego słuchania muzyki. Forma pozwalająca wyrażać osobiste doznania werbalne i niewerbalne przez kontakt z muzyką o walorach estetycznych i artystycznie wartościowych. Uczenie aktywnego i świadomego słuchania muzyki powinno stać się stałym elementem codziennej pracy podczas zajęć z edukacji humanistycznej i artystycznej N. z U., szczególnie na etapie kształcenia wczesnoszkolnego w klasach 1–3 szkoły podstawowej.
Głównymi celami percepcji muzyki w klasie pierwszej jest zapewnienie dzieciom maksymalnych doświadczeń muzycznych, edukacyjnych i wychowawczych oraz podstawowych wiadomości z zakresu kultury muzycznej. Przed każdą lekcją (muzyczną, plastyczną, a także innego rodzaju), podczas której zaplanowano aktywną percepcję słuchową, N. powinien zapoznać się z utworem muzycznym w zakresie jego:
– formy – budowy;
– aparatu wykonawczego;
– zespołu wykonawczego;
– brzmienia;
– stylu;
– wyrazowości;
– treści pozamuzycznej;
– przeznaczenia;
– roli lub funkcji.
Odtwarzanie – prezentowanie przez N. utworu w całości lub we fragmencie, powinno mieć stałe etapy, które pomogą U. w odbiorze, zrozumieniu i akceptacji zaprezentowanego utworu przez U.:
– Pierwsze odtworzenie utworu powinno być poprzedzone maksymalnie krotką informacją dotyczącą życia i twórczości kompozytora; czasu trwania odtwarzanego utworu (całość lub fragment). N. przed odtworzeniem powinien zapoznać U. z zadaniem związanym z tematem zajęć i jego powiązaniem z utworem. Po odtworzeniu warto poświęcić kilka minut na krotką rozmowę na temat utworu, pozwalającą wypowiedzieć U. własne opinie, refleksje i spostrzeżenia.
– Drugie odtworzenie warto poprzedzić zadaniem związanym z tematem zajęć lub kreacją ruchową albo improwizacją ruchową do odtwarzanego utworu. Jeżeli utwór posiada tytuł lub treść pozamuzyczną N. prezentuje i omawia ją z U.
– Trzecie odtworzenie możemy połączyć z pracą domową, pracą wizualną – plastyczną, utrwalaniem utworu lub wykorzystać w procesie edukacyjnym związanym z innym tematem zajęć.

ABC zasad słuchania muzyki i aktywnego wykorzystywania utworów podczas zajęć z edukacji artystycznej lub innej dla N.:
– wysłuchaj utworu przed zajęciami co najmniej dwa razy, aby nic w jego przebiegu nie było dla ciebie zaskoczeniem;
– poznaj jego tytuł, formę, kompozytora, autora tekstu lub wiedz, że jego autorstwo jest anonimowe. Zapoznaj się z rolą, funkcją i przeznaczeniem utworu;
– w przypadku utworu instrumentalnego, wokalnego lub wokalno-instrumentalnego poznaj jego budowę, zespół wykonawczy, tempo, charakter, aranżację, treść, tekst;
– nie krytykuj wypowiedzi U.; jeżeli wypowiedzi U. są poprawne, pochwal, jeżeli nie są poprawne, będziesz miał czas zmienić je przy kolejnym słuchaniu. Zapamiętaj zasadę: kto krytykuje, nie znajduje przyjaciół.
– nie odtwarzaj utworu za głośno, ale też i nie za cicho;
– nie przekazuj U. własnej opinii o utworze przed pierwszym odtworzeniem, daj im możliwość zbudowania własnej opinii. Słuchanie muzyki powinno sprawiać U. przyjemność, przenosić ich w świat dźwięków w indywidualny niepowtarzalny sposób. Tylko takie świadome działania dają U. szansę przeżyć i zaakceptować percepcję słuchową w prawidłowy sposób,

– każdy U. ma prawo mieć swój ulubiony rodzaj muzyki i powinien dostać szansę zaprezentowania jej w klasie. Pod jednym jednak warunkiem. U. nie tylko odtwarza muzykę, lecz także potrafi dzielić się swoimi emocjami i wiadomościami na jej temat z innymi. Ta zasada dotyczy to również ciebie, nauczycielu.

Podczas rozmowy N. z U. dotyczącej prezentowanego utworu warto dokonać podstawowej analizy słownej i słuchowej. Porozmawiać o elementach dzieła muzycznego (melodii, rytmie, tempie, sile dźwięku, brzmieniach i współbrzmieniach) w sposób niezwykle prosty, czytelny i zrozumiały dla U., bez nadmiaru stosowania terminologii profesjonalnej, ale z zachowaniem prawdy muzycznej.

Potrzebne informacje

Wyróżniamy sześć podstawowych elementów dzieła muzycznego:

1. **Melodia** – **melodyka –** układ dźwięków następujących po sobie w utworze muzycznym w różnych odległościach. Wyróżniamy następujące rodzaje melodii – melodyki, pamiętając, że jest ona uzależniona od rodzaju (gatunku) utworu oraz od jego przeznaczenia: melodię – melodykę śpiewną kantylenową, rytmiczną figuracyjną, ozdobną, ornamentacyjną, wesołą, smutną, skoczną, żywą.
2. **Rytm** – element organizujący przebiegi czasowe w utworze; opiera się na określonych za pomocą wartości rytmicznych (cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, szesnastka) stosunkach dźwięków krótszych (np. ósemka, szesnastka) i dłuższych (np. cała nuta, półnuta, ćwierćnuta). Wyróżniamy rytmiki taneczną i nietaneczną.
3. **Harmonia** – element odpowiadający za współbrzmienia dźwięków w utworze. Należy pamiętać, że występuje ona tylko w utworach wielogłosowych.
   – **wielogłos** – co najmniej dwie linie melodyczne wykonywane w tym samym czasie;
   – **jednogłos** – jedna linia melodyczna, która nie tworzy współbrzmień, czyli harmonii.
4. **Agogika** – element odpowiadający za zmiany tempa w utworze; wyróżniamy trzy podstawowe tempa:
   – **wolne** – *andante*, *largo*;
   – **umiarkowane** – *moderato*;
   – **szybkie** – *allegro*, *presto*.
5. **Dynamika** – element decydujący o sile dźwięków w utworze; spotykamy w zapisie następujące znaki dynamiczne:
   – **pp** (*piano pianissimo*) – bardzo cicho;
   – **p** (*piano*) – cicho;
   – **mp** (*mezzo piano*) – średnio cicho;
   – **mf** (*mezzo forte*) – średnio głośno;
   – **f** (*forte*) – głośno;
   – **ff** (*forte fortissimo*) – bardzo głośno;
   – **dim.** (*diminuendo*) – coraz ciszej;
   – **cresc.** (*crescendo*, czyt. kreszendo) – coraz głośniej.
6. **Kolorystyka** – barwa uzależniona od rodzaju aparatu wykonawczego, czyli głosu ludzkiego lub głosu instrumentu, oraz sposobu gry na tym instrumencie.

Informacje o kompozytorach i utworach

Antonio Vivaldi, zwany Il Prete Rosso (Rudy Ksiądz; 1678–1741), wybitny kompozytor włoski. Naukę gry na skrzypcach pobierał u ojca. W 1703 roku został wyświęcony na księdza. Dorobek kompozytora zawiera utwory wokalne (pieśni, muzyka chóralna), instrumentalne (koncerty, muzyka kameralna, opery), sakralne. Vivaldi łączył w swojej twórczości elementy muzyki kościelnej z elementami muzyki świeckiej.

Pory roku (*Le quattro stagioni*) op. 8 nr 1–4 – cykl czterech koncertów nazywanych często **Cztery pory roku.** Kompozytor, jako jeden z pierwszych, wykorzystał komentarz literacki (pozamuzyczny) – sonety nieznanego

autora (być może własne) jako źródło inspiracji i opisu materiału dźwiękowego. Komentarz słowny poprzedza każdą z części czterech koncertów. Poszczególne sonety są ilustracjami pór roku.

Informacje o utworze:
aparat wykonawczy: głosy instrumentów;
zespół wykonawczy: orkiestra;
utwór: trzyczęściowy o charakterze programowo-ilustracyjnym.

Koncert nr 3 F-dur *Jesień* (*L'Autunno*)
- I część: tempo szybkie (*allegro*) – „Tańcami i śpiewem święcą wieśniacy radość ze szczęśliwych zbiorów" (cytat z sonetu). W tej części kompozytor przedstawia wesołą i barwną chłopską zabawę; w dwóch solowych epizodach muzyka ilustruje także zachowanie najpierw ożywionych, a potem upojonych trunkami i zmęczonych zabawą chłopów (wolne wygasające solo skrzypiec).
- II część: tempo bardzo wolne (*adagio molto*) – „Sen pijanych". Vivaldi oddaje muzyką nastrój nocnego pejzażu otulającego śpiących uczestników wesołej zabawy.
- III część: tempo szybkie (*allegro*) – otwierają ją fanfary wzywające na polowanie, którego kolejne fazy są akcentowane solami skrzypcowymi. W tej części powraca wesoły nastrój zabawy z części I.

Pory roku Antonia Vivaldiego to utwór **ilustracyjny** i **programowy**.

Muzyka programowa – muzyka, w której kompozytor dźwiękiem odzwierciedla daną treść pozamuzyczną. Utwory programowe mają swoje tytuły, motta słowne lub streszczoną fabułę literacką. Muzyka programowa często ma cechy muzyki ilustracyjnej. Utwory programowe przeznaczone do wykonania orkiestrowego to najczęściej poematy symfoniczne. Twórcą tej formy był kompozytor węgierski Franciszek Liszt. Autorem programowych symfonii był także m.in. Ludwig van Beethoven (*VI Symfonia* zwana *Pastoralną*).

Muzyka ilustracyjna – muzyka, w której kompozytor, posługując się materiałem dźwiękowym, ilustruje rożne zjawiska otaczającego nas świata. Może to być naśladowanie dźwiękowych zjawisk przyrody, np. śpiewu ptaków, szemrania strumyka, burzy lub zjawisk wzrokowych (blask na wodzie, iskry), a także ruchu (walki, zabawy, lotu owadów).

George Gershwin (1898–1937), popularny kompozytor amerykański i pianista pochodzenia żydowskiego, „król jazzu" w muzyce artystycznej, autor kompozycji wykorzystujących elementy jazzowe (*Błękitna rapsodia*), muzyki murzyńskiej, ludowej, współczesnej klasycznej i rozrywkowej (*Porgy and Bess*). Kompozytor tzw. muzyki lekkiej. Tworzył: musicale, opery, piosenki, utwory instrumentalne, orkiestrowe oraz muzykę filmową.

Poemat symfoniczny **Amerykanin w Paryżu** (*An American in Paris*).
Utwór powstał w Wiedniu w 1928 roku podczas tournée Gershwina po Europie. Łączy w sobie elementy twórczości kompozytora z francuską lekkością i elegancją. Zawiera tematy o charakterze tanecznym z elementami humoru, kaprysu i tęsknotą. Kompozytor wykorzystał w utworze klaksony aut, naśladujące gwar wielkiego miasta.
aparat wykonawczy: głosy instrumentów;
zespół wykonawczy: orkiestra symfoniczna;
utwór: jednoczęściowy, programowo-ilustracyjny.

Piotr Czajkowski (1840–1893), wybitny kompozytor rosyjski epoki neoromantyzmu i symfonik XIX wieku; tworzył symfonie, opery, balety, koncerty, suity baletowe, uwertury, pieśni, fantazje orkiestrowe, utwory fortepianowe i kameralne.

Ernst Theodor Amadeus Hoffmann (1776–1822), niemiecki pisarz epoki romantyzmu, prawnik, kompozytor, krytyk muzyczny, rysownik i karykaturzysta; prekursor fantastyki grozy.

Balet (włoskie *ballo* 'taniec'), utwór muzyczny przeznaczony do wykonania na scenie; treść pozamuzyczna baletu, tak zwane **libretto**, jest wyrażona za pośrednictwem ruchu, tańców solowych i grupowych oraz mimiki tanecznej, z akompaniamentem orkiestry symfonicznej. W balecie współpracują ze sobą następujące zespoły wykonawcze: orkiestra symfoniczna, zespół solistów, zespół tancerzy oraz zespoły odpowiedzialne za choreografię, scenografię, kostiumy, makijaż i oprawę artystyczną.

Dziadek do orzechów – balet w dwóch aktach; libretto: Marius Petipa według opowiadania Ernsta Theodora Amadeusa Hoffmanna.
Akt I
W domu Klary rodzice kończą ubieranie choinki. Do salonu wchodzą Klara, jej brat oraz zaproszone dzieci, które dostają w prezencie lalki (*Taniec lalek*). Gościem honorowym jest też radca Drosselmeyer. Klara nie chce iść spać, marudzi, płacze. Na pocieszenie radca wręcza jej nową zabawkę – Dziadka do orzechów. Uszczęśliwiona dziewczynka tańczy polkę, zmęczona zasypia przy dźwiękach kołysanki. Dorośli tańczą *Grossvater Tanz*, żegnają się i powracają swoich domów. Kiedy zegar wybija północ, Klara wchodzi do salonu. Sowa na zegarze przyjmuje postać Drosselmeyera, pojawiają się myszy, których Klara się bardzo boi. Dziadek do orzechów ożywa i z pomocą ołowianych żołnierzyków pokonuje myszy. Dziadek do orzechów przeobraża się w Księcia i zaprasza Klarę w podroż do Krainy Słodyczy. Salon zamienia się w ośnieżony las, pada śnieg (*Walc śnieżynek*).
Akt II
W Krainie Słodyczy po różowej rzece lemoniady płyną Klara i Książę. Łódkę ciągną delfiny.
Pojawia się Wieszczka Cukrowa, która wyczarowuje zastawiony słodyczami stół. Rozpoczynają się tańce symbolizujące różne smakołyki: czekoladę – *Taniec hiszpański,* kawę – *Taniec arabski* i *Taniec wschodni*, herbatę – *Taniec chiński*. Możemy usłyszeć i zobaczyć również : *Trepaka, Taniec z fujarkami, Taniec błazenków, Walc kwiatów, Duet Wieszczki Cukrowej i Księcia*. (Streszczenie libretta według: Józef Kański, *Przewodnik operowy*, PWM 1997).

Taniec Wieszczki Cukrowej z baletu *Dziadek do orzechów*.
aparat wykonawczy: głosy instrumentów;
zespół wykonawczy: orkiestra symfoniczna i zespół baletowy; **utwór programowo-ilustracyjny**.

Jean-Philippe Rameau (1683–1764), francuski kompozytor epoki baroku i wczesnego klasycyzmu, teoretyk muzyki; autor oper, baletów, utworów klawesynowych oraz motetów, kantat i koncertów kameralnych.

Tamburyn – utwór pochodzi ze suity klawesynowej (suita – zbiór tańców):
- **aparat wykonawczy**: głos instrumentu;
- **zespół wykonawczy**: duet – zespół kameralny;
- **budowa**: forma ronda;
- **tempo**: szybkie.

Stanisław Moniuszko (1819–1872) wybitny polski kompozytor, dyrygent, pedagog, organista, twórca polskiej opery narodowej, autor oper: *Halka*, *Flis*, *Hrabina*, *Straszny dwór*, *Verbum nobile* i *Paria* oraz pieśni patriotycznych, obyczajowych przepełnionych ludowością i polskością, m.in. *Znaszli ten kraj*, *Stary kapral*, *Dziad i baba*, *Morel*, *Pieśń wieczorna*, *Trzech Budrysów*; obok Chopina najważniejszy twórca polskiej muzyki narodowej; w twórczości Moniuszki spotkamy także balety, operetki, kantaty, msze, uwertury koncertowe, utwory kameralne.

Krakowiak – polski taniec ludowy i narodowy pochodzący z ziemi krakowskiej; tempo – szybkie; charakter – żywy, skoczny; metrum dwudzielne 2/4; rytm synkopowany, Teraźniejsza nazwa tańca pojawiła się w XVIII wieku, wcześniej nazywany był m.in. dreptanym, skalmierzakiem, przebieganym; pod koniec XVIII wieku popularny w muzyce scenicznej (opery, balety) i symfonicznej. Na początku XX wieku pojawił się w muzyce tanecznej.

Niech się panie stroją w pasy

Słowa: *Julian Korsak*
Muzyka: *Stanisław Moniuszko*

Niech się panie stroją w pasy,
W adamaszki i atłasy.
Włosy wiążą w zwój.
U gorseta kraśne wstążki,
U koszuli jasne sprzążki,
To nasz cały strój!
Gdy tańcuję zwinna, żywa,
Z wiatrem kosa moja pływa,
Za mną chłopców rój.
W tańcu dłońmi lekko ściśnie,
Czułym okiem na mnie błyśnie
Narzeczony mój.
Narzeczony mój.

– **aparat wykonawczy**: głos ludzki (żeński – sopran) i głos instrumentu (fortepian);
– **zespół wykonawczy**: duet – zespół kameralny;
– **tempo:** umiarkowane;
– **budowa**: pieśń zwrotkowa o budowie jednoczęściowej. Każda zwrotka ma wstęp i zakończenie; pieśń charakterem nawiązuje do ludowego krakowiaka.

Informacje opracowane na podstawie:
Encyklopedia muzyki, Warszawa 2001.
Wikipedia. Wolna encyklopedia.

TEKSTY I NUTY PIOSENEK

TO ZNAKI DROGOWE

Słowa: *Anna Bernat*
Muzyka: *Jerzy Wasowski*

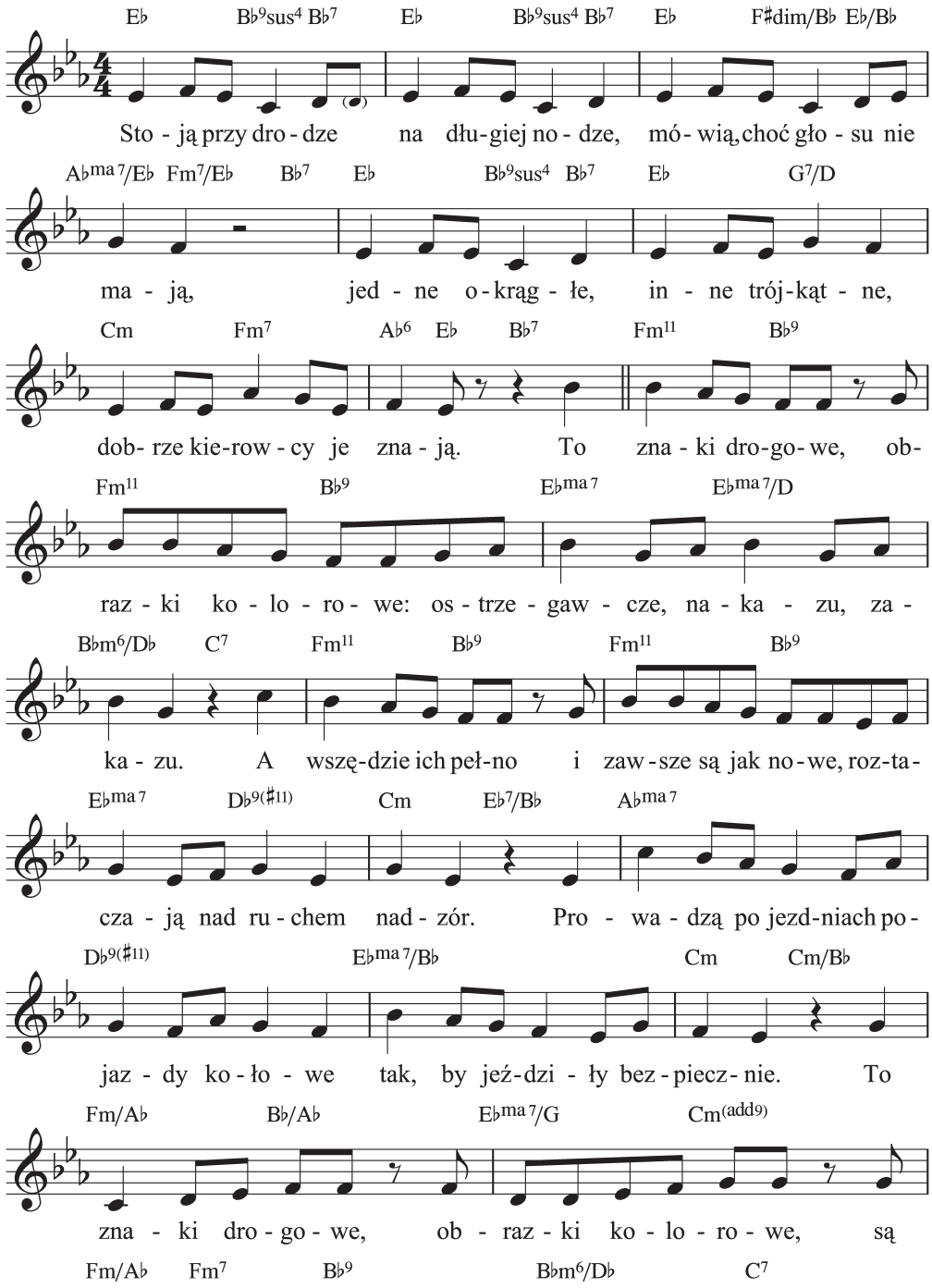

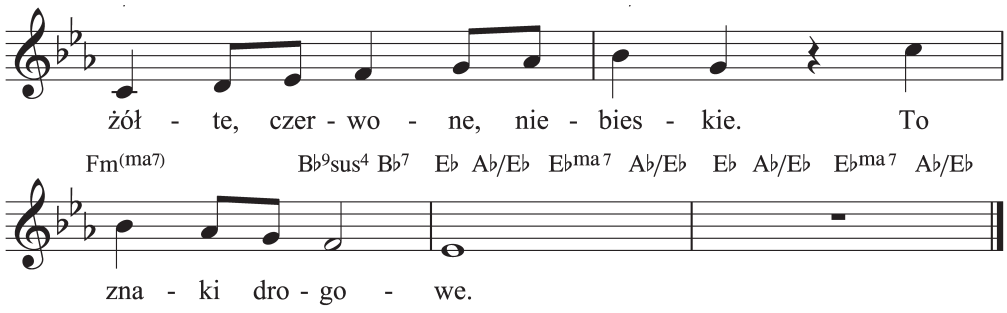

1. Stoją przy drodze na długiej nodze,
mówią, choć głosu nie mają,
jedne okrągłe, inne trójkątne,
dobrze kierowcy je znają.

Ref. To znaki drogowe, obrazki kolorowe,
ostrzegawcze, nakazu, zakazu.
A wszędzie ich pełno
i zawsze są jak nowe,
roztaczają nad ruchem nadzór.
Prowadzą po jezdniach
pojazdy kołowe
tak, by jeździły bezpiecznie.
To znaki drogowe, obrazki kolorowe,
są żółte, czerwone, niebieskie.
To znaki drogowe.

2. Nie są zagadką, gdy na nas patrzą.
Tak duże mają swe głowy,
jak słoneczniki albo jak malwy.
Wie o nich kodeks drogowy.

Ref. To znaki drogowe…

PANIE JANIE...

Anonim francuski
Słowa polskie: *Piotr Maszyński*

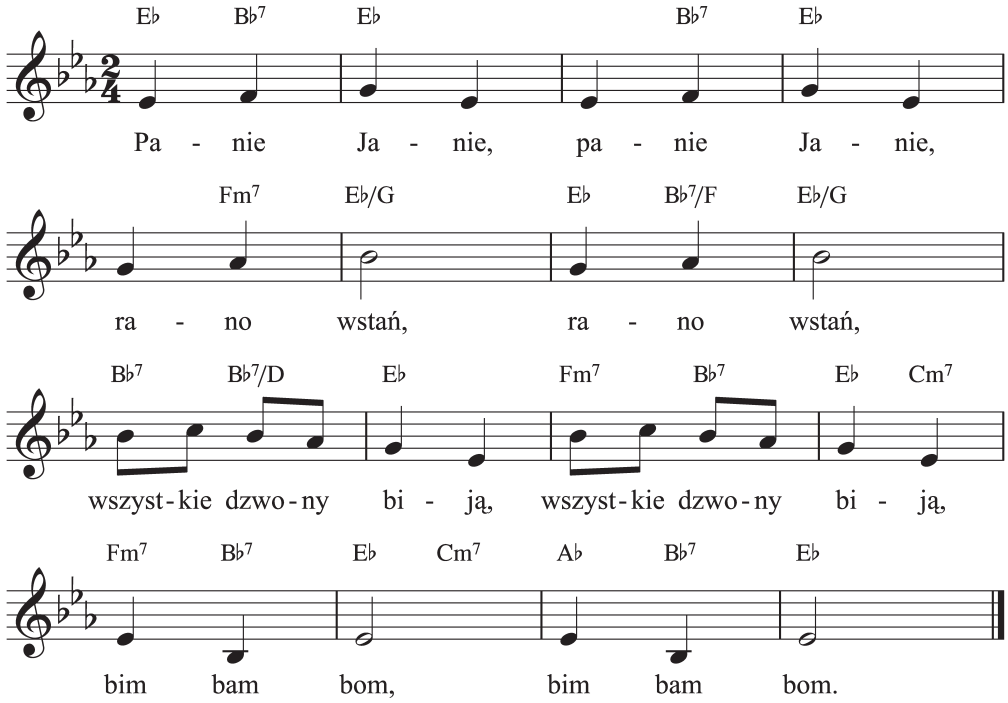

Panie Janie, panie Janie, rano wstań, rano wstań,
wszystkie dzwony biją, wszystkie dzwony biją,
bim bam bom, bim bam bom.

STO LAT

Piosenka popularna

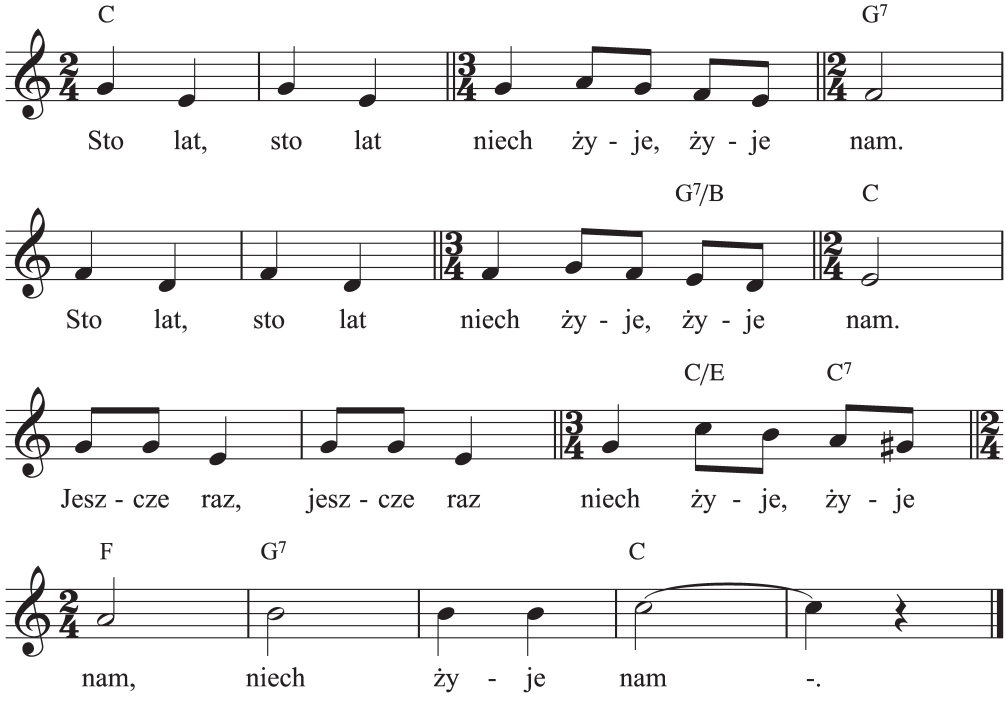

Sto lat, sto lat
niech żyje, żyje nam.
Sto lat, sto lat
niech żyje, żyje nam.
Jeszcze raz, jeszcze raz
niech żyje, żyje nam,
niech żyje nam!

JESIEŃ

Słowa: *Marcin Przewoźniak*
Muzyka: *Liliana Widlarz*

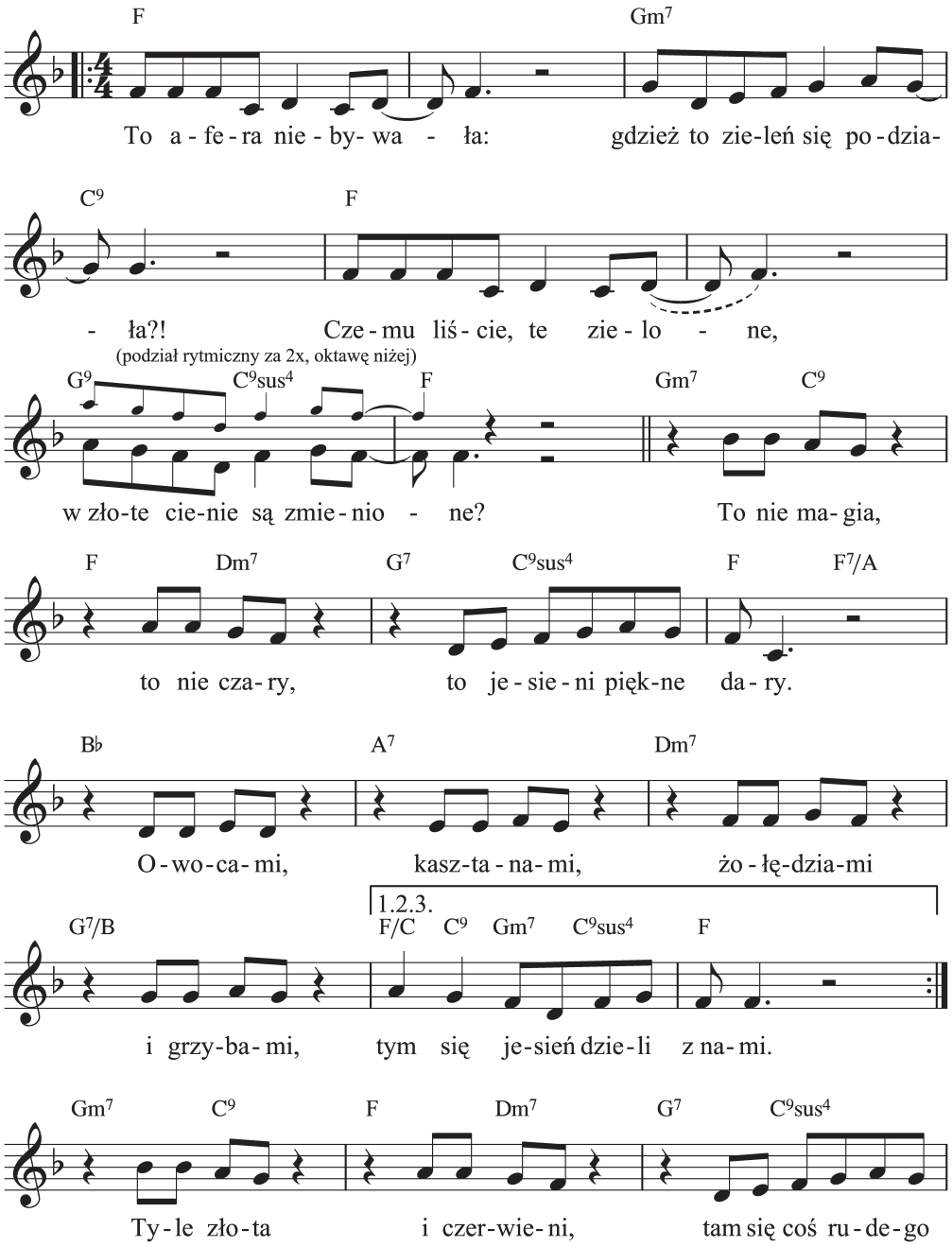

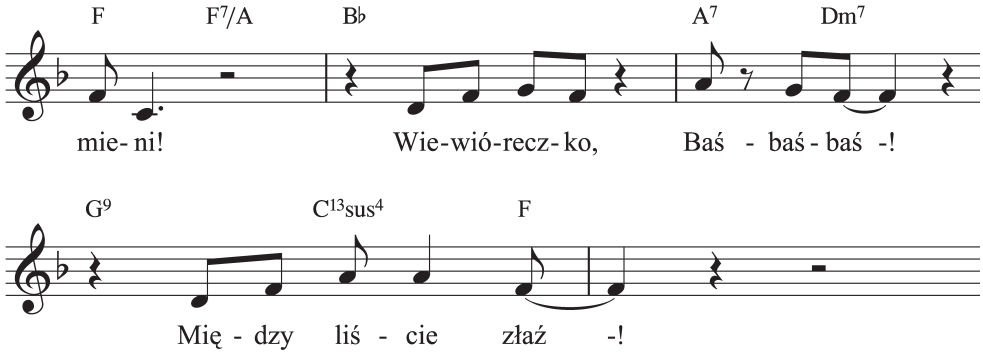

1. To afera niebywała:
   Gdzież to zieleń się podziała?!
   Czemu liście, te zielone,
   W złote cienie są zmienione?

Ref. To nie magia, to nie czary,
To jesieni piękne dary.
Owocami, kasztanami,
Żołędziami i grzybami,
Tym się jesień dzieli z nami.

2. Pod kasztanem czapkę wkładaj
   Bo kolczasta kula spada.
   Włóż kapelusz, hełm lub kask.
   Leci kasztan! Bęc i trzask!

Ref. To nie magia, to nie czary…

3. Siedzi sójka w gęstym borze,
   Dziobem rozłupuje orzech.
   To dopiero uczta będzie,
   Gdy się weźmie za żołędzie!

Ref. To nie magia, to nie czary…

4. Tyle złota i czerwieni,
   Tam się coś rudego mieni!
   Wiewióreczko, baś-baś-baś!
   Między liście złaź!

JABŁKA

Anonim (popularna melodia dziecięca)
Słowa: *Lucyna Krzemieniecka*

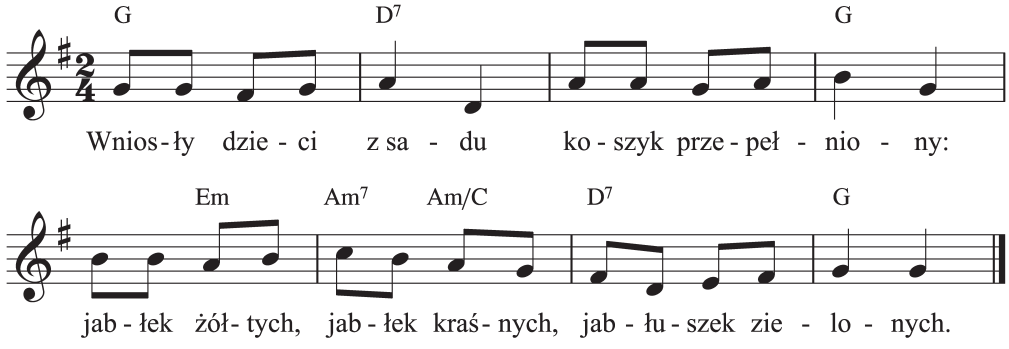

1. Wniosły dzieci z sadu
koszyk przepełniony:
jabłek żółtych, jabłek kraśnych,
jabłuszek zielonych.

2. Teraz trzeba jabłka
dobrze poukładać
i pomyśleć, które jabłko
do czego się nada.

3. Które do zjedzenia,
które do pieczenia,
które znów na marmoladę,
które do suszenia.

4. Wniosły dzieci z sadu
koszyk przepełniony:
jabłek żółtych, jabłek kraśnych,
jabłuszek zielonych.

MOLE KSIĄŻKOWE

Słowa: *Andrzej M. Grabowski*
Muzyka: *Krzysztof Marzec*

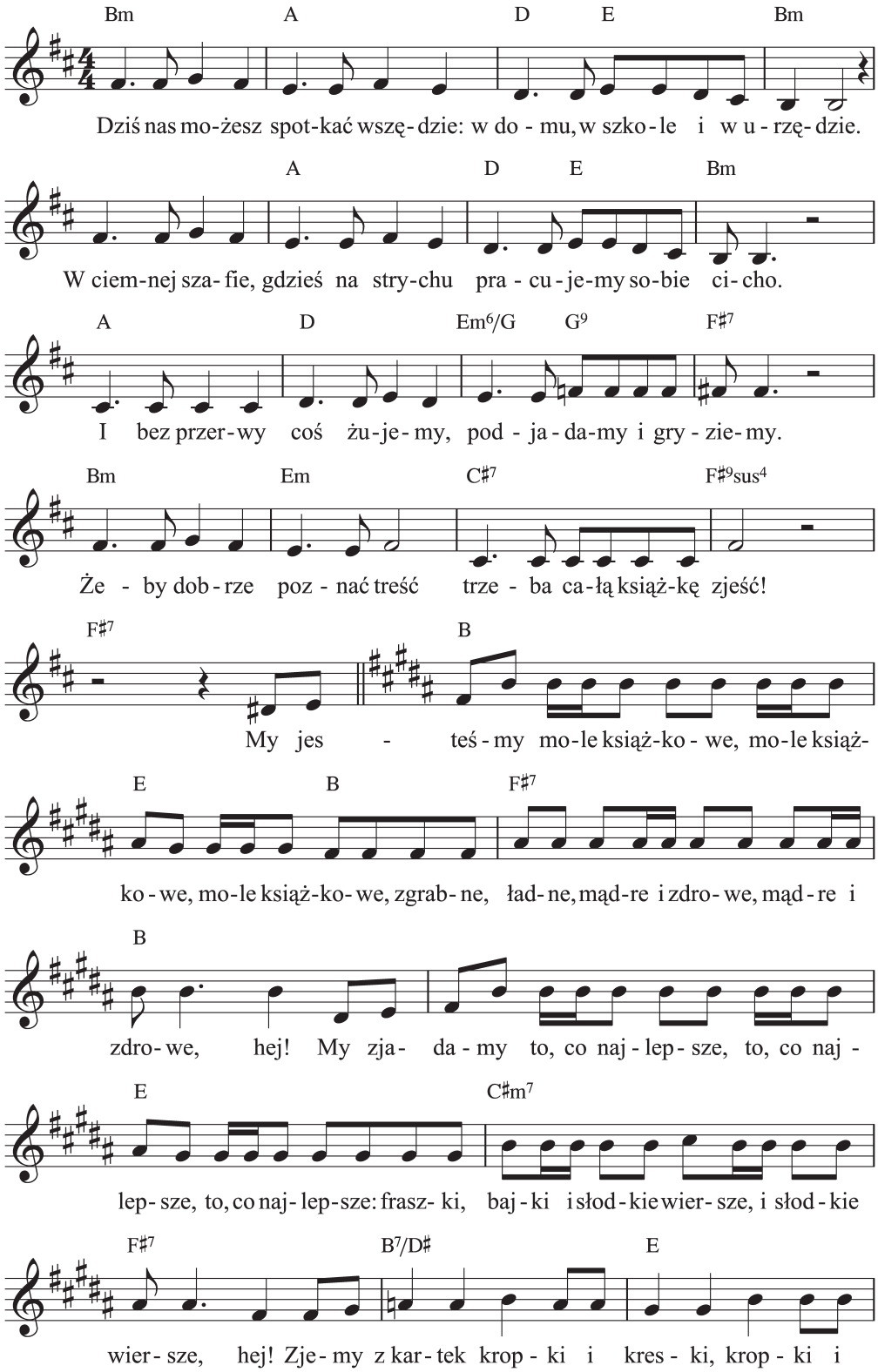

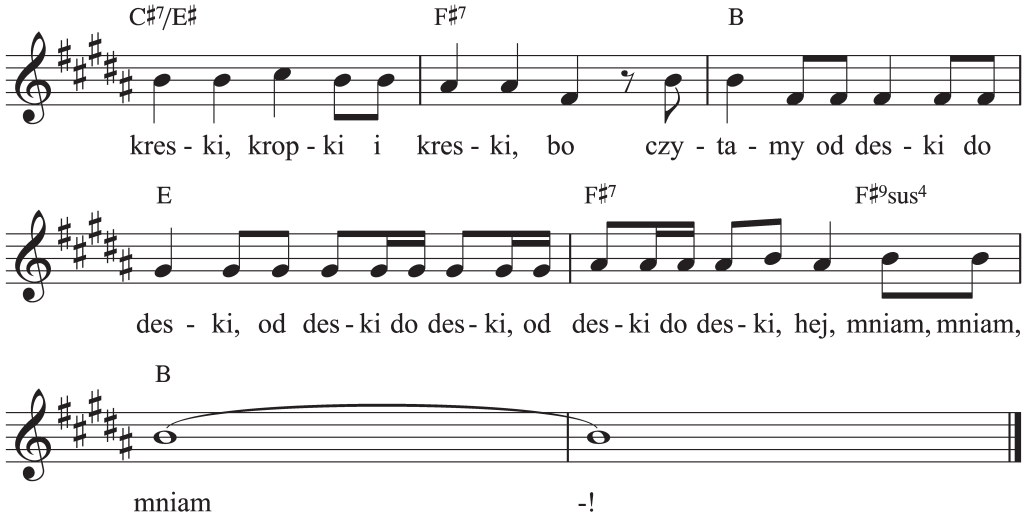

1. Dziś nas możesz spotkać wszędzie:
   w domu, w szkole i w urzędzie,
   w ciemnej szafie, gdzieś na strychu
   pracujemy sobie cicho.

2. I bez przerwy coś żujemy,
   podjadamy i gryziemy (chrup, chrup!).
   Żeby dobrze poznać treść,
   trzeba całą książkę zjeść!

Ref. My jesteśmy mole książkowe, mole książkowe, mole książkowe
zgrabne, ładne, mądre i zdrowe, mądre i zdrowe, hej!
My zjadamy to, co najlepsze, to, co najlepsze, to, co najlepsze:
fraszki, bajki i słodkie wiersze, i słodkie wiersze, hej!
Zjemy z kartek kropki i kreski, kropki i kreski, kropki i kreski,
bo czytamy od deski do deski, od deski do deski, od deski do deski, hej,
mniam, mniam, mniam!

3. Lecz i tak jesteśmy smutne,
   bo nikt nie chce nas zatrudnić!
   W bibliotece lub księgarni
   nikt nas nigdy nie przygarnie!
   Choć mól silny, zręczny, dobry,
   pracowitszy niż trzy bobry!
   Wie, że aby poznać treść,
   trzeba najpierw książkę zjeść!

Ref. My jesteśmy mole książkowe…

LEGENDA DO FUNKCJI HARMONICZNYCH

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom osób korzystających z niniejszego poradnika, zamieszczono poniżej sposoby odczytywania symboli funkcji harmonicznych oraz ich przykładową realizację w układzie fortepianowym. Akompaniament powinien być logicznym ciągiem dobrze łączących się ze sobą akordów.

Samodzielnie występująca wielka litera oznacza trójdźwięk majorowy (durowy) i jednocześnie podstawę tego trójdźwięku (z ang. *root*), czyli dźwięk występujący w basie.

Trójdźwięki minorowe (mollowe) i jednocześnie ich podstawę (*root*) oznacza się wielką literą oraz bezpośrednio następującą po niej małą literą m.

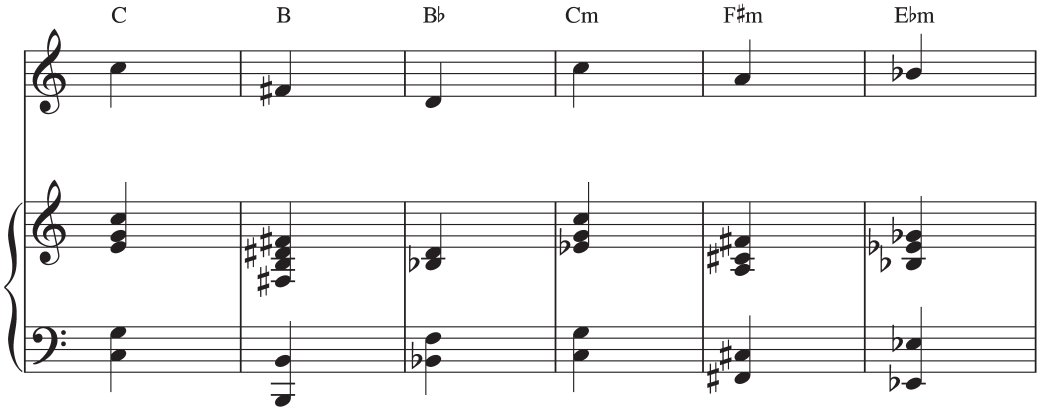

Uwaga! Litera H (dźwięk H i jednocześnie trójdźwięk H-dur) jest zastąpiona w zapisie funkcyjnym literą B, co nie zmienia faktu, że w mowie nadal używa się określenia „ha”, np. do trójdźwięku B, a „be” – do trójdźwięku B♭.

Uwaga! Wszystkie podwyższenia lub obniżenia dźwięków gamy C-dur oznacza się odpowiednio znakami chromatycznymi, czyli krzyżykiem ♯ lub bemolem ♭, w bezpośrednim sąsiedztwie wielkiej litery.

Oto kilka funkcji harmonicznych występujących w poradniku. W objaśnieniach: **a** oznacza akord, **t** oznacza trójdźwięk, **c** oznacza czterodźwięk.

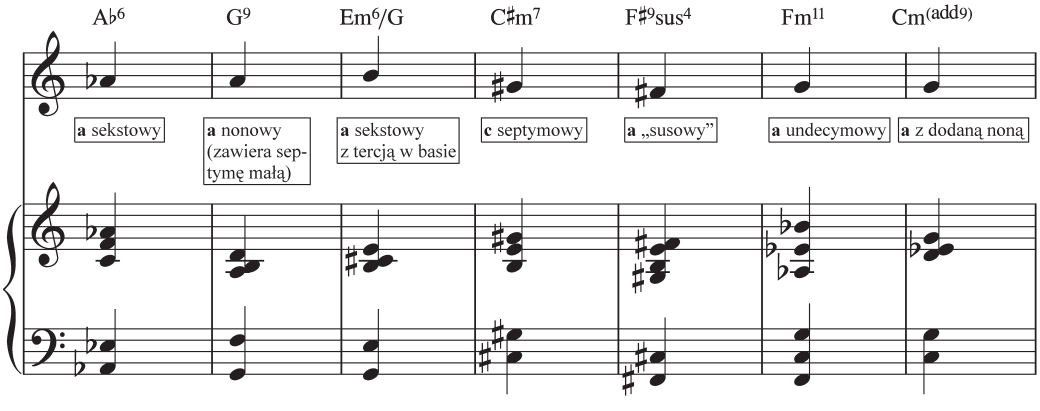

sus to skrót od angielskiego *suspended* [‘zawieszonv’l – użvcie tercji jest zawieszone, a zamiast niej występują sekunda lub kwarta (w powyższym akordzie – kwarta).

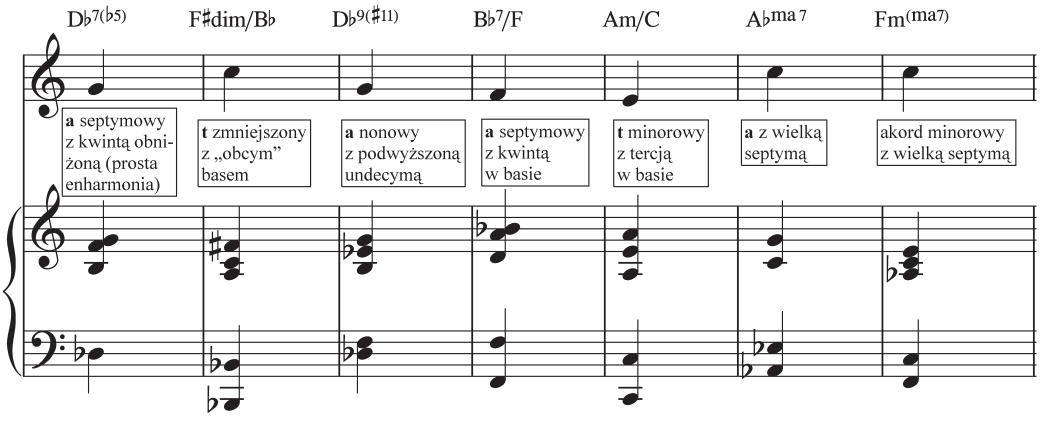

Tropiciele

Poradnik nauczyciela

Klasa 1. Część 2

W poradniku

- rozkład materiału nauczania i wychowania
- scenariusze zajęć
- teksty i nuty piosenek

WSiP

Autorzy rozkładów materiału: **Agnieszka Kamińska**, **Beata Nadarzyńska**; **Aldona Danielewicz-Malinowska** (treści muzyczne); **Małgorzata Małyska**, **Janusz Woźniak**, **Małgorzata Wróblewska** (wychowanie fizyczne); **Elżbieta Burakowska** (treści matematyczne)

Autorzy scenariuszy zajęć: **Małgorzata Kaczmarek**, **Jolanta Podsiadły**, **Monika Rogalska**, **Anna Tulińska**; **Aldona Danielewicz-Malinowska** (treści muzyczne); **Anna Boboryk** (cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia")

Autorzy scenariuszy zajęć wychowania fizycznego: **Małgorzata Małyska**, **Janusz Woźniak**, **Małgorzata Wróblewska**

Autorzy scenariuszy zajęć *Matematyka w działaniu*: **Michał Lisicki**, **Małgorzata Skura**

Konsultacja literacka: **Dorota Koman**

Konsultacja treści logopedycznych: **Elżbieta Sachajska**

Edycja nut i opracowanie harmoniczne piosenek: **Wojciech Zieliński**

© Copyright by Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne sp. z o.o., Warszawa 2012

Wydanie II zmienione (2013)

ISBN 978-83-02-13676-4 (część 2.)
ISBN 978-83-02-13680-1 (całość)

Opracowanie merytoryczne i redakcyjne:
Anna Królik (redaktor koordynator); **Anna Kubalska** (redaktor merytoryczny)
Redakcja techniczna: **Monika Rudnik-Kulikowska**
Projekt okładki: **Ewa Pawińska, Barbara Scharf**
Projekt graficzny: **Joanna Wójcicka, Marta Jedlińska**
Opracowanie graficzne: **Alicja Kasper, Marta Krzywicka**
Zdjęcie na IV s. okładki: **overline/Piotr Ratajski/WSiP**
Skład i łamanie: **Studio Artix**, **Jacek Malik**

Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
00-807 Warszawa, Aleje Jerozolimskie 96
Tel.: 22 576 25 00
Infolinia: 801 220 555
www.wsip.pl
Druk i oprawa: DROGOWIEC-PL Sp. z o.o., Kielce

Publikacja, którą nabyłeś, jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, abyś przestrzegał praw, jakie im przysługują. Jej zawartość możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym. Ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A kopiując jej część, rób to jedynie na użytek osobisty.

prawolubni

Szanujmy cudzą własność i prawo.
Więcej na www.legalnakultura.pl
Polska Izba Książki

„Mów dziecku, że jest dobre, że może, że potrafi...”

Janusz Korczak

„Kiedy rozpoczyna się przygoda życia, wszystkie dzieci są ciekawe świata, kochające siebie, żądne przygód, spontaniczne, wyjątkowe, pełne zachwytu i miłości. Myślą samodzielnie i oryginalnie, korzystając z podpowiedzi pochodzących z własnego wnętrza.
Są skłonne próbować niemal wszystkiego, poznawać nowych ludzi i badać to, co nieznane. Nie boją się niepowodzeń, a gdy coś im się nie udaje, szybko ponownie zbierają siły i zaczynają wszystko od początku.
Nasze zadanie jako nauczycieli jest jednoznaczne, choć często trudne do realizacji: zapobiec zagubieniu tego wrodzonego poczucia szczęścia. Wszystko to, co mówimy i robimy jako nauczyciele, będzie umacniać, albo osłabiać ten zasadniczy fundament”.

Richard Carlson

Mamy nadzieję, że wszystko to, co proponujemy, ten fundament będzie jedynie umacniało.

Autorki

Objaśnienia piktogramu i skrótów występujących w przewodniku

N. – nauczyciel
U. – uczeń, uczniowie
P. – podręcznik
M. – Matematyka
K. – Karty ćwiczeń
CD – odwołanie do nagrań na płycie
W. 1 – „Wyprawka 1”
W. 2 – „Wyprawka 2”
k. – karta w wyprawkach
K.u. – *Kuferek ucznia*
NPP – nowa podstawa programowa
– propozycja zadania domowego

Spis treści

Tropiciele. Część 2

Rozkład materiału w podziale na tygodnie i dni	7
Rozkład materiału nauczania i wychowania dla klasy pierwszej	8
Scenariusze zajęć	45
I. Jesienna pogoda	45
1. Listopadowa zaduma	45
2. Jesienny spacer Huberta	49
3. Ubieramy się jesienią	52
4. Listopadowe marzenia	53
5. Jesienny obserwator	55
II. Tajemnice świata	58
6. Narodowe Święto Niepodległości	58
7. Ciekawa rzecz – kreda	60
8. Odkrywamy tajemnice światła	61
9. W pracowni artysty malarza	63
10. Wycieczka – Barwy późnej jesieni (dzień do dyspozycji nauczyciela)	64
III. Listopadowe inspiracje	66
11. Organizujemy klasowy teatr	66
12. Za kulisami teatru	70
13. Zapraszamy na przedstawienie	71
14. Kurtyna w górę!	73
15. Kto pracuje w teatrze?	74
IV. Listopadowe nastroje	77
16. Obserwujemy ptaki	77
17. Jesienne popołudnie z tatą	80
18. Dziwne zwyczaje sójek	82
19. Andrzejkowe wróżby	83
20. Andrzejki (dzień do dyspozycji nauczyciela)	84
V. Serce dla innych	86
21. Coś do przytulania	86
22. Czterej muzykanci z Bremy	89
23. Nie ma jak kot	94
24. Nasi pupile	96
25. Przedświąteczne nastroje	97
VI. Świat wokół nas	99
26. Pierwszy śnieg	99
27. Jak ubieramy się zimą?	101

28. Rozwiązujemy problemy	102
29. Lubię gry	105
30. Ważne słowa	107
VII. Święta, święta...	109
31. Świąteczne drobiazgi	109
32. *Bombka* (dzień do dyspozycji nauczyciela)	110
33. Ubieramy choinkę	111
34. Hej, kolęda!	115
35. Jasełka (dzień do dyspozycji nauczyciela)	116
Pomoce matematyczne w „Wyprawce 1”	118
Scenariusze zajęć *Matematyki w działaniu*	120
Scenariusze zajęć wychowania fizycznego	124
Elementarz muzyczny dla tropiących nauczycieli	168
Teksty i nuty piosenek	173

ZINTEGROWANY ROZKŁAD MATERIAŁU NAUCZANIA I WYCHOWANIA DLA KLASY I CZĘŚĆ 2

LISTOPAD–GRUDZIEŃ

Rozkład tematów w podziale na tygodnie i dni

I. Jesienna pogoda	V. Serce dla innych
1. Listopadowa zaduma	**21.** Coś do przytulania
2. Jesienny spacer Huberta	**22.** Czterej muzykanci z Bremy
3. Ubieramy się jesienią	**23.** Nie ma jak kot
4. Listopadowe marzenia	**24.** Nasi pupile
5. Jesienny obserwator	**25.** Przedświąteczne nastroje
II. Tajemnice świata	**VI. Świat wokół nas**
6. Narodowe Święto Niepodległości	**26.** Pierwszy śnieg
7. Ciekawa rzecz – kreda	**27.** Jak ubieramy się zimą?
8. Odkrywamy tajemnice światła	**28.** Rozwiązujemy problemy
9. W pracowni artysty malarza	**29.** Lubię gry
10. Wycieczka (dzień do dyspozycji nauczyciela)	**30.** Ważne słowa
III. Listopadowe inspiracje	**VII. Święta, święta...**
11. Organizujemy klasowy teatr	**31.** Świąteczne drobiazgi
12. Za kulisami teatru	**32.** *Bombka* (dzień do dyspozycji nauczyciela)
13. Zapraszamy na przedstawienie	**33.** Ubieramy choinkę
14. Kurtyna w górę!	**34.** Hej, kolęda!
15. Kto pracuje w teatrze?	**35.** Jasełka (dzień do dyspozycji nauczyciela)
IV. Listopadowe nastroje	
16. Obserwujemy ptaki	
17. Jesienne popołudnie z tatą	
18. Dziwne zwyczaje sójek	
19. Andrzejkowe wróżby	
20. Andrzejki (dzień do dyspozycji nauczyciela)	

TROPICIELE. CZĘŚĆ 2

Rozkład materiału nauczania i wychowania dla klasy pierwszej

I. Jesienna pogoda								
Temat dnia	**Aktywność ucznia – edukacje:**							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 1. **Listopadowa zaduma**	Wysłuchanie wiersza H. Bechlerowej *Święto zmarłych*. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat wiersza oraz ilustracji w podręczniku. Opowiadanie o nastroju panującym w pierwszych dniach listopada na cmentarzu na podstawie wiersza i doświadczenia U. Pisanie po śladzie. Wysłuchanie tekstu *Dokąd odszedł dziadek?* Nazywanie emocji związanych ze śmiercią bliskiej osoby. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów.	Nauka piosenki *Jesień – Jesieniucha*. Odgłosy jesieni. Ćwiczenia mowy i rytmiczno-ruchowe.		Okazywanie uczuć najbliższym w rodzinie. Właściwe zachowanie w odniesieniu do bliskich. Dostosowanie zachowania do sytuacji związanych z chorobą, śmiercią osób bliskich. Tradycja związana z dniem Wszystkich Świętych.	Rozpoznawanie odgłosów jesieni. Rozpoznawanie i nazywanie drzew liściastych (dąb, lipa, brzoza). Dopasowywanie rysunków do nazwy i wyglądu liści. Warunki potrzebne do rozwoju rośliny. Zachowanie ciszy w parku i w lesie.	Rozwijanie sprawności rachunkowej, dodawanie w zakresie **5** – ćwiczenia z kostkami sześciennymi i kostkami domina.		Rozwijanie empatii.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 3–5 K. s. 3 CD	CD		P. s. 3–5	K. s. 3	M. s. 3–5		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c, 1.2) b, c, e, f	3.1)		5.2) 3)	6.1) a, c, e	7.2) a, b		11.1)

Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem wiersza i opowiadania • Wypowiada się na temat wiersza i ilustracji • Pisze po śladzie • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Właściwie odnosi się do członków rodziny • Dostosowuje swoje zachowanie do sytuacji związanych z chorobą, śmiercią osób bliskich • Rozpoznaje i nazywa wybrane drzewa liściaste • Potrafi zachować się w parku i w lesie • Przelicza kropki na kostkach, poprawnie zapisuje ich liczebność cyfrą • Wyznacza sumy w zakresie **5**, rachując na kostkach domina, poprawnie zapisuje te działania • Śpiewa piosenkę *Jesień – Jesieniucha* • Uczestniczy w ćwiczeniach rytmiczno-ruchowych • Prawidłowo realizuje ćwiczenia rytmiczno-ruchowe utrwalające rytmy z poznanych piosenek • Rozpoznaje i wyróżnia odgłosy jesieni • Samodzielnie wykonuje zadania muzyczne • **Ponadpodstawowe** • Opowiada o nastroju • Nazywa emocje związane ze śmiercią bliskiej osoby • Zna tradycje związane z dniem Wszystkich Świętych							
Dzień 2. **Jesienny spacer Huberta**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **h**. Wypowiedzi na temat ilustracji oraz tekstu. Opowiadanie o jesiennym spacerze. Ćwiczenie czytania na różnych poziomach. Tworzenie dalszego ciągu historyjki w oparciu o ilustrację i zgromadzony materiał wyrazowy. Wypowiedzi na temat ilustracji. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania litery **h**. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. *Czytam sam!*			Czas wolny z rodziną.	Nazywanie roślin i zwierząt zaobserwowanych w zoo. Zagrożenia dla człowieka ze strony zwierząt drapieżnych. Właściwe zachowanie w zoo.	*Matematyka w działaniu*. Liczba **6** w aspektach kardynalnym, porządkowym i miarowym. Nauka pisania cyfry **6**.	Rozcinanie kartoników z wyrazami z **h**. Układanie ich według reguł zabawy.	Właściwe zachowanie wobec zwierząt.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 6–9 K. s. 4, 5, 75 CD			P. s. 6, 7	P. s. 6, 7	M. s. 6–9 K. u.	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, e, f 1.3) a			5.3)	6.1) a, c, f	7.2) a, b	9.2) a, b	11.2)

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwach słychać głoskę **h** • Wypowiada się na temat ilustracji • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Kreśli kształty literopodobne • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Liczy i zapisuje liczbę elementów na obrazku • Poprawnie zapisuje cyfrę **6** • Rozumie pojęcie liczby **6** w aspekcie kardynalnym, porządkowym i miarowym • **Ponadpodstawowe** • Opowiada o jesiennym spacerze • Tworzy ciąg dalszy historyjki w oparciu o ilustrację i materiał wyrazowy • Nazywa rośliny i zwierzęta zaobserwowane w zoo • Wie, jak należy właściwie zachować się w zoo • Nie krzywdzi zwierząt •								
Dzień 3. **Ubieramy się jesienią**	Rozwiązywanie zagadek. Układanie zagadek dotyczących części jesiennej garderoby. Wypowiedzi na temat rysunków ilustrujących zagadki. Pomysły na spędzanie wolnego czasu, kiedy pada deszcz. Nauka pisania liter **h**, **H**. Pisanie po śladzie i w liniaturze. *Czytam sam!* Poczytanka *Ulewa*.		Wykonanie pracy *Jesienny szal* dowolną techniką (tkanina, włóczka, bibuła, zdjęcia z gazet).	Uczestnictwo w zgodnej zabawie z rówieśnikami. Przestrzeganie reguł obowiązujących wśród U.	Pora sucha i pora deszczowa. Właściwe ubieranie się dostosowane do pogody. Oszczędzanie wody. Wymienianie miejsc, w których ludziom brakuje wody.	Dodawanie i odejmowanie liczb w zakresie **6** – zapis działań pod kostkami domina.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 10, 11, 77 K. s. 6, 7, 75				P. s. 10, 11	M. s. 6, 7, 10–12		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f		4.1) 2)	5.1) 2)	6.1) g 6.2) b, c	7.2) a, b		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Rozwiązuje zagadki • Układa zagadki związane z częściami jesiennej garderoby • Proponuje sposoby spędzania czasu, kiedy pada deszcz • Pisze litery **h**, **H** • Pisze po śladzie i w liniaturze • Uczestniczy w zgodnej zabawie z rówieśnikami • Oszczędza wodę • Dodaje i odejmuje w zakresie **6** • Zapisuje wyniki dodawania i odejmowania • **Ponadpodstawowe** • Wie, co to jest pora deszczowa i pora sucha • Wie, że są miejsca na Ziemi, w których brakuje wody • Prawidłowo rozmieszcza elementy w pracy plastycznej •								

Dzień 4. **Listopadowe marzenia**	Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z **c**. Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać **c**. Wypowiedzi na temat ilustracji. Opowiadanie o wymarzonej wycieczce. Rozmowa na temat pracowników cyrku. Wyrażanie opinii na temat cyrku. Ćwiczenie czytania na różnych poziomach. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania liter **c**, **C**. *Czytam sam!*	Analiza słowna i słuchowa utworu Fryderyka Chopina *Preludium Des-dur*. Kreacja muzyczno-ruchowa.	Wykonanie stroju klauna metodą kolażu.	Bezpieczne organizowanie zabaw. Osoby pracujące w cyrku.		*Matematyka w działaniu*. Czytanie zadania tekstowego. Budowa zadania tekstowego (sytuacja, pytanie, odpowiedź, zapis) – dodawanie i odejmowanie w zakresie **6**, rozkład liczby **6** na składniki.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 12, 13 K. s. 8, 9, 75	CD				M. s. 6, 7, 13–15 K. u.		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.5)	4.1)	5.6)		7.2) c, d		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwie słychać **c** • Wypowiada się na temat ilustracji • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Kreśli kształty literopodobne • Wykonuje strój klauna metodą kolażu • Wie, gdzie bezpiecznie organizować zabawy • Dodaje i odejmuje w zakresie **6** • Uświadamia sobie części składowe zadania tekstowego • Rozumie pojęcie rozkładu liczby **6** na składniki • Rozpoznaje treść i nastrój w utworach muzycznych • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • **Ponadpodstawowe** • Wie, kto pracuje w cyrku • Tworzy kreacje muzyczno-ruchową wysłuchanego utworu •								
Dzień 5. **Jesienny obserwator**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat ilustracji. Opowiadanie o obserwacjach podczas jesiennego spaceru. Nazwy zwierząt i roślin, które można spotkać jesienią w lesie.		Wykonanie przestrzennej pracy plastycznej: *Jesienne drzewo* i *Makieta jesiennego lasu*.		Przyrządy ułatwiające obserwację zwierząt (dyktafon, lornetka, lupa). Zwierzęta i rośliny w lesie.	Dzień bez matematyki.		

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Nauka pisania liter **c**, **C**. Poszerzanie słownictwa o nazwy przedmiotów służących do obserwacji przyrody. *Czytam sam!* Usprawnianie techniki czytania sylab z poznanymi literami.				Właściwe zachowanie w lesie. Kalendarz pogody.		Rozpoznawanie różnych rodzajów papieru.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 14, 15 K. s. 10, 11, 76				P. s. 14, 15			
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f		4.1)		6.1) a, b, c, e 6.2) a, b		9.2) a, b	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat ilustracji • Nazywa zwierzęta i rośliny, które można spotkać w lesie • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Pisze litery **c**, **C** • Doskonali umiejętność czytania • Wykonuje prace plastyczne • Utrzymuje porządek wokół swojego miejsca pracy • Zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego stosowania urządzeń technicznych • **Ponadpodstawowe** • Opowiada o obserwacjach podczas jesiennego spaceru • Wie, jakie przyrządy ułatwiają obserwację przyrody • Rozpoznaje różne rodzaje papieru, określa przeznaczenie poszczególnych gatunków •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 1. tydzień listopada (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
W rytmie na trzy. Zabawy i ćwiczenia rytmiczno-taneczne (45 minut)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną, poruszając się zgodnie z podanym rytmem. – Wykonuje wybrane elementy tańca zgodnie z regułami.	1) zabawy z naśladowaniem rytmu; 2) zabawy przy muzyce doskonalące znajomość poszczególnych elementów tańca; 3) nauka piosenki *Nie chcę cię znać*; 4) zabawa taneczna z piosenką *Nie chcę cię znać*; 5) zabawa taneczno-ruchowa „Wszyscy tańczą tak jak ja”.	**Podstawowe** • Porusza się w zabawach zgodnie z określonym rytmem. • Uczestniczy w zabawach tanecznych i taneczno-ruchowych. • Rytmicznie odwzorowuje wskazane elementy tańca. **Ponadpodstawowe** • Odtwarza układ choreograficzny tańca zgodnie z rytmem.
Hop, hop do góry! Ćwiczenia i gry ruchowe poprawiające skoczność (45 minut)	10.2) b Potrafi pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne.	– Wykonuje skoki do wyznaczonych miejsc. – Wykonuje skoki z jednego przedmiotu na drugi.	1) przeskakiwanie obunóż z jednej strony linii na drugą; 2) bezpieczne wykonywanie skoków i zeskoków – ćwiczenia; 3) ruchowa gra zespołowa „Skoczek”; 4) tor przeszkód „Rajd skoczków”.	**Podstawowe** • Poprawia swoją skoczność. • W wykonywaniu ćwiczeń – skoków i zeskoków – przestrzega ustalonych reguł. • Uczestniczy w grupowej zabawie, wykonując skoki i zeskoki. **Ponadpodstawowe** • Wykonując skoki z jednego przedmiotu na drugi, zachowuje wyznaczony tor.
Dbam o swoją sylwetkę. Ćwiczenia i zabawy wyrabiające nawyki prawidłowej postawy (45 minut)	10.3) Dba o to, aby prawidłowo siedzieć w ławce, przy stole itp.	– Wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała.	1) ćwiczenia ogólnorozwojowe; 2) ćwiczenia przyjmowania prawidłowej postawy ciała; 3) ćwiczenia zapobiegające wadom kręgosłupa (skoliozie i plecom wklęsłym); 4) ćwiczenia oddechowe; 5) zabawa ruchowa „Walą się mury”; 6) zabawy z pełzaniem na brzuchu.	**Podstawowe** • Poprawia swoją wydolność fizyczną. • Wykonuje ćwiczenia oddechowe. • Wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała, w tym zapobiegające skoliozie i plecom wklęsłym. **Ponadpodstawowe** • Z własnej inicjatywy wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała.

II. Tajemnice świata

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Dzień 6. **Narodowe Święto Niepodległości**	Wysłuchanie wiersza M. Strzałkowskiej *Polska*. Wypowiedzi U. na temat tradycji obchodzenia Narodowego Święta Niepodległości. Obchody w Sulejówku. Układanie życzeń i miłych słów dla Polski. Ćwiczenie umiejętności czytania na różnych poziomach. Rozmowa na temat znaczenia słów: ojczyzna, patriota, niepodległość. Poznanie sylwetki Józefa Piłsudskiego. Utrwalenie poznanych liter. Pisanie po śladzie. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z poznanymi literami.	Nauka piosenki *Marzenie o Afryce*. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe.	Wypełnianie plasteliną sylwety godła.	Symbole narodowe. Pojęcia: ojczyzna, patriota, niepodległość. Tradycje związane z Narodowym Świętem Niepodległości.		Liczba **7** i jej zapis cyfrowy. Tydzień – kolejność dni tygodnia.		Szacunek dla symboli narodowych.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 16, 17 K. s. 12, 13	CD		P. s. 16, 17		M. s. 16, 17 W. 1		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c, 1.2) b, c, d, f	3.1) 2) 3) 5)	4.1)	5.1) 2) 8)		7.2) a, b 7.3) d		11.1)

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Czyta na różnych poziomach • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Zna symbole narodowe • Wypełnia plasteliną sylwetę godła • Zna liczbę 7 i jej zapis cyfrowy • Nazywa kolejne dni tygodnia • Poprawnie realizuje utwory wokalne, ćwiczenia mowy ze słuchu, z pamięci, solo i w zespole • Śpiewa piosenkę *Marzenie o Afryce* • Prawidłowo realizuje ćwiczenia rytmiczno-ruchowe utrwalające rytmy z poznanych piosenek •

Ponadpodstawowe • Wypowiada się na temat tradycji obchodzenia Narodowego Święta Niepodległości • Układa życzenia i miłe słowa dla Polski • Rozumie znaczenie słów: ojczyzna, patriota, niepodległość • Wie, kim był Józef Piłsudski • Szanuje symbole narodowe •

Dzień 7. **Ciekawa rzecz – kreda**	Nauka czytania wyrazów z **k**. Ćwiczenie umiejętności czytania na różnych poziomach. Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać **k**. Wypowiedzi na temat zabaw z kredą w oparciu o doświadczenia U. i ilustrację w podręczniku. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania liter **k**, **K**. *Czytam sam!*		Wykonanie zbiorowej pracy plastycznej kredą na boisku szkolnym.	Zgodna zabawa na świeżym powietrzu. Bezpieczeństwo podczas zabaw na świeżym powietrzu.	Odpowiedź na pytania: co to jest kreda i jak powstaje?	Zabawy matematyczne. Gra planszowa „Do siedmiu” – doskonalenie techniki rachunkowej w zakresie **7**.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 18, 19 K. s. 14, 15, 76					M. s. 18, 19		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f		4.1)	5.1)		7.2) a, b		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Czyta wyrazy z **k** • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwach słychać **k** • Wypowiada się na temat zabaw z kredą • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Wykonuje pracę plastyczną kredą na boisku • Zgodnie uczestniczy w zabawie na świeżym powietrzu • Pamięta o bezpieczeństwie podczas zabaw • Dodaje liczby w zakresie **7** • Zapisuje wynik dodawania • **Ponadpodstawowe** • Wie, co to jest kreda i jak powstaje •								
Dzień 8. **Odkrywamy tajemnice światła**	Wielozdaniowe wypowiedzi o obrazie C. Moneta *Budynek Parlamentu w Londynie*. Czytanie globalne. Nauka pisania liter **k**, **K**. Rozpoznawanie i odróżnianie poznanych liter pisanych i drukowanych. Pisanie po śladzie.	Rozwijanie percepcji słuchowej z ćwiczeniami. Wysłuchanie fragmentu utworu A. Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima* cz. I. Ćwiczenia rytmiczne na klockach rytmicznych.	Opis obrazu *Budynek Parlamentu w Londynie*. Tajemnice światła w obrazach impresjonistów. Stworzenie ilustracji do utworu muzycznego.		Wykonanie eksperymentu ze światłem.	Polska waluta – monety. Liczenie pieniędzy.	Rozcinanie kartoników do czytania globalnego.	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 20, 21 K. s. 16, 17	P. s. 76 K. s. 73 CD	P. s. 20		P. s. 21	M. s. 20, 21 W. 1	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c	3.5)	4.2) 4)		6.2) a, c	7.2) a, b, 7.4) a	9.2) a, b	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat obrazu *Budynek Parlamentu w Londynie* • Czyta globalnie • Pisze litery **K**, **k** • Pisze po śladzie • Współdziała w zespole podczas wykonywania eksperymentu ze światłem • Rozpoznaje i zna nominały polskiej waluty: monety 1 zł, 2 zł, 5 zł • Rozpoznaje treść i nastrój w utworach muzycznych • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Ilustruje za pomocą plastycznych środków wyrazu słuchaną muzykę • **Ponadpodstawowe** • Dostrzega grę światła w obrazach impresjonistów •								
Dzień 9. **W pracowni artysty malarza**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów z głoską **l** w nazwie. Wskazywanie w tekście wyrazów z literą **l**. Czytanie na różnych poziomach. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat pracowni artysty malarza. Rozmowa o ulubionych inspiracjach i technikach malarskich. Nazywanie przedmiotów w pracowni malarza. Wysłuchanie wiersza M. Przewoźniaka *W pracowni malarza*. Techniki usprawniające czytanie wyrazów oraz logatomów. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania liter **l**, **L**. Ćwiczenia w pisaniu poznanych liter. Rozwiązywanie rebusów. Poczytanka *Kolory jesieni*. *Czytam sam!*		Paleta barw. Atrybuty artysty malarza. Namalowanie martwej natury.			Rozwiązywanie i układanie zadań o kupowaniu i płaceniu. Liczenie pieniędzy. Wyrażenia mianowane.		

Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 22–25, 78 K. s. 18, 19, 76		P. s. 22–25			M. s. 22, 23		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c, 1.2) b, c, d, e, f		4.1)			7.2) a, b 7.4) a		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracji przedmioty z głoską **l** • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Wypowiada się na temat wyglądu pracowni artysty malarza • Rozmawia o ulubionych tematach i technikach malarskich • Słucha wiersza *W pracowni malarza* • Kreśli kształty literopodobne • Ćwiczy pisanie poznanych liter • Rozwiązuje rebusy • Maluje martwą naturę • Rozpoznaje polską walutę – monety • Potrafi dokonać zakupu za określoną kwotę w zabawie dydaktycznej • **Ponadpodstawowe** • Rozpoznaje atrybuty artysty malarza •								
Dzień 10. **Wycieczka – Barwy późnej jesieni** (dzień do dyspozycji nauczyciela)	Wypowiedzi na temat właściwego zachowania się podczas wycieczki. Opisywanie roślin i zwierząt obserwowanych podczas wycieczki (park, las, pole). Rozmowa na temat zmian zachodzących w przyrodzie jesienią.			Przestrzeganie zasad współpracy w grupie. Właściwe zachowanie podczas wycieczki.	Obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie jesienią. Gromadzenie materiału przyrodniczego. Prowadzenie obserwacji roślin. Dobieranie stroju do warunków pogodowych. Właściwe zachowanie w parku, lesie, na polu.	Dzień bez matematyki.	Bezpieczne poruszanie się po drogach.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich								
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c			5.2) 6)	6.1) a, b 6.2) a, b, c		9.2) c	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat właściwego zachowania podczas wycieczki • Wypowiada się na temat zmian zachodzących w przyrodzie jesienią • Przestrzega zasad współpracy w grupie • Gromadzi materiał przyrodniczy • Dobiera strój do warunków pogodowych • Właściwie zachowuje się w parku, lesie lub na polu • Bezpiecznie porusza się po drogach • **Ponadpodstawowe** • Opisuje zwierzęta i rośliny obserwowane podczas wycieczki •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 2. tydzień listopada (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
W rytmie walca. Zabawy utrwalające rytm na $\frac{3}{4}$ (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną, poruszając się zgodnie z podanym rytmem. – Wykonuje wybrane elementy tańca zgodnie z regułami.	1) zabawy rytmiczne z naśladowaniem rytmu walczyka; 2) nauka wybranych fragmentów zabawy; 3) zabawa taneczno-ruchowa ze śpiewem „Zielony walczyk"; 4) zabawa taneczno-ruchowa „Wszyscy tańczą tak jak ja" w rytmie walczyka.	**Podstawowe** • Porusza się z zachowaniem wskazanego rytmu. • Odtwarza rytmicznie sekwencję ruchów. • Porusza się w zabawie zgodnie z określonym rytmem. **Ponadpodstawowe** • Odtwarza z pamięci i porusza się zgodnie z rytmem walczyka. • W zabawie dostosowuje rytm do zmieniającej się melodii.
Jak w wojsku. Zabawy kształtujące prawidłową postawę ciała (45 min)	10.3) Dba o to, aby prawidłowo siedzieć w ławce, przy stole itp.	– Wykonuje ćwiczenia kształtujące prawidłową postawę.	1) ćwiczenia ogólnorozwojowe; 2) ćwiczenia odruchu prawidłowej postawy ciała; 3) ćwiczenia rozciągające klatki piersiowej i wzmacniające mięśnie brzucha (na materacyku lub karimacie); 4) zabawa ruchowa „Raki w stawie"; 5) zabawy z pełzaniem na brzuchu.	**Podstawowe** • Poprawia swoją wydolność fizyczną. • Wykonuje ćwiczenia oddechowe. • Wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała. **Ponadpodstawowe** • Z własnej inicjatywy wykonuje ćwiczenia korygujące postawę ciała.
Bieg po zdrowie. Ćwiczenia i zabawy z nauką oddychania (45 min)	10.4) Wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i że można im zapobiegać poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczną (...).	– Zachowuje równomierny oddech w czasie ćwiczeń fizycznych.	1) badanie rytmu serca; 2) ćwiczenia rozluźniające mięśnie szyi, ramion i barków; 3) nabieranie i wypuszczanie powietrza w pozycji leżącej na plecach (wdech nosem, wydech ustami, kontrola za pomocą dłoni); 4) napinanie mięśni brzucha i krótkie przetrzymywanie powietrza w płucach; 5) krótki bieg połączony ze świadomym oddychaniem; 6) kontrola uspokajającego się oddechu, słuchanie muzyki relaksacyjnej w pozycji leżącej.	**Podstawowe** • Bada rytm swojego serca i odtwarza go. • Wykonuje ćwiczenia rozluźniające. • Wykonuje ćwiczenia oddechowe. • Koncentruje się na słuchanej muzyce, wycisza się. **Ponadpodstawowe** • Podczas biegu kontroluje swój oddech.

III. Listopadowe inspiracje

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 11. **Organizujemy klasowy teatr**	Wysłuchanie tekstu *Pan Śrubka*. Rozmowa na temat przygotowań do przedstawienia teatralnego i podziału obowiązków. Nauka pisania liter **l**, **L**. Pisanie zdania. Wysłuchanie baśni H. Januszewskiej *Kopciuszek*. Porządkowanie kolejności zdarzeń. Poczytanka *Lekarstwo na nudę*.	Nauka piosenki *Piosenka lalkarza*. Akompaniament do piosenki. Kreacja muzyczno-ruchowa.	Kolorowanie laleczki zgodnie z instrukcją.	Współpraca w grupie podczas przygotowań do przedstawienia. Solidarność, poszanowanie pracy innych, rozwijanie umiejętności pracy zespołowej.	Recykling – wykorzystanie surowców wtórnych do wykonania kukiełek teatralnych i dekoracji.	Rozwiązywanie zadań o płaceniu i kupowaniu (pojęcia: **droższy**, **tańszy**, **najdroższy**, **najtańszy**); wyrażenia mianowane – zł.	Cięcie kartoników z historyjką obrazkową i układanie ich zgodnie z chronologią zdarzeń.	Życie w różnych warunkach materialnych.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 26, 27, 79 K. s. 20, 21, 22 CD	CD	K. s. 20	P. s. 26, 27	P. s. 26, 27	M. s. 24, 25	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c, 1.2) b, c, d, e, f 1.3) a, b	3.1) 2) 3) 5)		5.1) 2)	6.1) h	7.2) a, b 7.4) a	9.2) a, b	11.6)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem opowiadania czytanego przez nauczyciela • Wypowiada się na temat przedstawienia teatralnego i podziału obowiązków • Pisze litery **l**, **L** • Pisze zdania • Współpracuje w grupie • Wie, że ludzie żyją w różnych warunkach materialnych i nie dokucza innym osobom znajdującym się w trudniejszej sytuacji • Rozwiązuje zadania o kupowaniu • Poprawnie realizuje utwór wokalny, ćwiczenia mowy ze słuchu, solo z pamięci i w zespole • Śpiewa *Piosenkę lalkarza* • Uczestniczy w ćwiczeniach rytmiczno-ruchowych utrwalających poznane wartości rytmiczne, tempa i dynamikę • Poprawnie realizuje ćwiczenia rytmiczno-ruchowe utrwalające rytm poznanej piosenki • Tworzy kreację ruchową do poznanej piosenki • **Ponadpodstawowe** • Koloruje laleczkę zgodnie z instrukcją • Porządkuje kolejność zdarzeń • Tworzy akompaniament • Rozumie pojęcia: **droższy**, **tańszy**, **najtańszy**, **najdroższy** •								
Dzień 12. **Za kulisami teatru**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **ł**. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat ilustracji oraz wysłuchanego tekstu.	Pokaz brzmienia fortepianu.	*Trash art* – sztuka ze śmieci. Wykonanie z drewnianej łyżki kukiełki do przedstawienia.			Liczba **8** w aspektach kardynalnym, porządkowym i miarowym. Nauka pisania cyfry **8**. Dodawanie i odejmowanie w zakresie **8**.		Niesienie pomocy potrzebującym w odniesieniu do osób niepełnosprawnych.

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	Ćwiczenie czytania na różnych poziomach. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania liter **ł**, **Ł**. *Czytam sam!*							
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 28, 29 K. s. 23–25, 77	CD – wybrany utwór F. Chopina	P. s. 28, 29 K. s. 23			M. s. 26, 27		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c, 1.2) b, c, d, f 1.3) a, b, c		4.3)			7.2) a, b		11.5)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwach słychać głoskę **ł** • Wypowiada się na temat ilustracji i wysłuchanego tekstu • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Wykonuje kukiełkę z drewnianej łyżki • Wykorzystuje surowce wtórne do wykonania kukiełki • Zna zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi technicznych • Utrzymuje porządek wokół siebie • Kreśli kształty literopodobne • Liczy i zapisuje liczbę elementów na obrazku • Poprawnie zapisuje cyfrę **8** • Rozumie pojęcie liczby **8** w aspektach kardynalnym, porządkowym i miarowym • **Ponadpodstawowe** • Rozpoznaje brzmienie fortepianu •								
Dzień 13. **Zapraszamy na przedstawienie**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat rodzajów lalek i pracy aktorów. Nauka pisania **ł**, **Ł**. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Poszerzanie słownictwa o wyrazy związane z teatrem. Rola afisza teatralnego. Redagowanie treści afisza i zaproszenia na spektakl teatralny. Różne rodzaje lalek teatralnych.	Instrumenty strunowe klawiszowe. Ćwiczenia rytmiczne i muzyczno-ruchowe.	Przygotowanie afisza teatralnego do spektaklu. Poznanie zasad działania pacynek, marionetek, kukiełek, lalek cieniowych.		Dostosowanie stroju do pogody.	Porównywanie wysokości wież z klocków. Wprowadzenie znaków **<**, **>**. Pojęcia: **więcej**, **mniej**, **tyle samo**.		

Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 30, 31 K. s. 26, 27	P. s. 75 K. s. 74			K. s. 27	M. s. 28–31		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f 1.3) a, b, c	3.2) 3)	4.1) 2)		6.2) a, b	7.1) a, b		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat lalek teatralnych i pracy aktorów • Pisze litery **ł** i **Ł** • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Przygotowuje afisz teatralny • Zna zasady działania pacynek, marionetek, kukiełek i lalek cieniowych • Wie, jak wygląda praca aktora • Dostosowuje strój do pogody • Porównuje wysokość wież z klocków • Dostrzega różnice w wysokości wież z klocków • Realizuje ćwiczenia rytmiczno-ruchowe utrwalające tempo • Prawidłowo reaguje na polecenia w ćwiczeniach inhibicyjno-incytacyjnych • **Ponadpodstawowe** • Poszerza słownictwo o wyrazy związane z teatrem • Wie, jaka jest rola afisza teatralnego • Redaguje treść afisza i zaproszenia na spektakl • Rozpoznaje brzmienie instrumentów klawiszowych • Poprawnie stosuje pojęcia: **więcej**, **mniej**, **tyle samo** •								
Dzień 14. **Kurtyna w górę!**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **y**. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat spektaklu kukiełkowego w oparciu o ilustrację i treść przeczytanego tekstu. Opis scenografii. Ćwiczenie czytania na różnych poziomach. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania litery **y**. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Rozwijanie spostrzegawczości. *Czytam sam!*				Rozpoznawanie i nazywanie roślin i zwierząt żyjących w lesie. Wygląd jesiennego lasu. Recykling.	*Matematyka w działaniu*. Dodawanie i odejmowanie w zakresie **8**. Rozwiązywanie zadań z treścią – wyrażenia mianowane – **zł**.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 32, 33 K. s. 28, 29, 77				K. s. 28, P. s. 33	M. s. 28, 29, 33–37 K. u.		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f 1.3) a, b, c				6.1) a, b, c, h	7.2) b, d		

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwach słychać głoskę **y** • Wypowiada się na temat spektaklu teatralnego w oparciu o ilustrację i treść przeczytanego tekstu • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Kreśli kształty literopodobne • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Rozpoznaje i nazywa rośliny i zwierzęta żyjące w lesie • Dodaje i odejmuje w zakresie **8** • Rozwiązuje zadania z treścią • **Ponadpodstawowe** • Opisuje scenografię • Opisuje wygląd jesiennego lasu • Wie, co to jest recykling •								
Dzień 15. **Kto pracuje w teatrze?**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat osób pracujących w teatrze. Poszerzanie słownictwa o wyrazy: **aktor**, **sufler**, **scenograf**, **reżyser**, **inspicjent**. Usprawnianie techniki czytania. Nauka pisania litery **y**. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Pisownia wyrazów małą i wielką literą.			Kto pracuje w teatrze? Teatry w najbliższej okolicy.	Nazwy zwierząt, które w swoim umaszczeniu mają łaty.	Dzień bez matematyki.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 34, 35 K. s. 30, 31							
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f			5.7)	6.1) a			
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat osób pracujących w teatrze • Doskonali technikę czytania • Pisze literę **y** • Bezbłędnie stosuje małą i wielką literę w pisowni różnych wyrazów • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • **Ponadpodstawowe** • Posługuje się wyrazami: **aktor**, **sufler**, **scenograf**, **reżyser**, **inspicjent** • Nazywa zwierzęta, które w swoim umaszczeniu mają łaty •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 3. tydzień listopada (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne (zgodne z NPP)	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Witaminki dla chłopczyka i dziewczynki. Zabawy utrwalające wiedzę na temat zdrowego odżywiania się (45 min)	10.4) Wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i że można im zapobiegać poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczną (...).	– Odróżnia zdrowe produkty żywnościowe. – Zachowuje zasady higieny podczas posiłków.	1) improwizacja ruchowa, taniec dyskotekowy do piosenki *Witaminki* – zespół Fasolki; 2) zabawa ruchowa „Zdrowa kolacja"; 3) zabawa ruchowa „Wirusy i witaminki"; 4) co i kiedy jeść jesienią – jadłospis zdrowego ucznia; 5) dobry obyczaj – zasady przygotowywania i spożycia posiłków – zabawy ruchowe do opowieści fabularyzowanej.	**Podstawowe** • Wymienia zdrowe produkty żywnościowe. • Opowiada o zasadach żywienia w czasie ćwiczeń fizycznych (np. kiedy i co można pić, kiedy jeść). • Opowiada o dobrym i złym działaniu czekolady. • W zabawie wskazuje na konieczność przestrzegania zasad higieny podczas spożywania posiłków. **Ponadpodstawowe** • Projektuje jadłospis dzienny.
Gimnastyka to zabawa. Zabawy wdrażające do systematycznego gimnastykowania się (45 min)	10.4) Wie, że choroby są zagrożeniem dla zdrowia i że można im zapobiegać poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczną (...).	– Zalicza ruch do czynników sprzyjających zdrowiu i rozwojowi.	1) gimnastyczna improwizacja ruchowa, aerobik w klasie, taniec dyskotekowy do piosenek M. Jeżowskiej *Tra-ta-ta-ta*, *tru-tu-tu-tu*, *Guma do podskoków* lub *Domisiowa gimnastyka*, *Zapraszamy na rowery*; 2) zabawa ruchowa „Wirusy i witaminki" z modyfikacjami; 3) zabawa ruchowa do rymowanki „Gimnastyka to zabawa"; 4) zabawa ruchowa „Głowa, ramiona, kolana, pięty".	**Podstawowe** • Porusza się w rytm muzyki. • Posiada nawyk systematycznego gimnastykowania się. **Ponadpodstawowe** • Wykonuje ćwiczenia gimnastyczne z własnej inicjatywy. • Wspomaga ruch rytmiczną recytacją.
Głowa do góry! Ćwiczenia kształtujące prawidłową postawę (45 min)	10.3) Dba o to, aby prawidłowo siedzieć w ławce, przy stole itp.	– Wykonuje ćwiczenia kształtujące prawidłową postawę.	1) ćwiczenia ogólnorozwojowe; 2) ćwiczenia odruchu prawidłowej postawy ciała; 3) ćwiczenia z woreczkami; 4) zabawy z elementami czworakowania – wzmocnienie mięśni odcinka lędźwiowego kręgosłupa oraz pasa barkowego (wyścigi zwierząt); 5) ćwiczenia szyi i głowy (zegar, wahadło, żyrafa).	**Podstawowe** • Posiada nawyk przyjmowania prawidłowej postawy w czasie nauki i zabawy. • Wykonując ćwiczenia, wzmacnia swoje mięśnie. **Ponadpodstawowe** • Dyscyplinuje się w zachowaniu prawidłowej sylwetki.

IV. Listopadowe nastroje

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Dzień 16. **Obserwujemy ptaki**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat ptaków odlatujących z Polski, przylatujących do Polski i pozostających na zimę w Polsce. Poszerzanie słownictwa o nazwy ptaków. Wyjaśnienie znaczenia słowa **ornitolog**. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Opis wyglądu ptaków.	Pięciolinia, klucz wiolinowy.	Kolorowanie ptaków, które można spotkać w Polsce zimą z uwzględnieniem barw ich prawdziwego upierzenia oraz charakterystycznych cech wyglądu.		Odgłosy ptaków. Rozpoznawanie i nazywanie ptaków odlatujących z Polski, przylatujących do Polski i pozostających na zimę w Polsce. Rodzaje pokarmów dla ptaków. Przystosowanie się ptaków do zmiany pór roku. Pomaganie zwierzętom.	*Matematyka w działaniu*. Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 36, 37 K. s. 32	P. s. 74 K. s. 72	K. s. 33		K. s. 32 CD	M. s. 38–41		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b		4.1)		6.1) a, b, e	7.1) a		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat ptaków odlatujących z Polski, przylatujących do Polski i pozostających w Polsce na zimę • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Koloruje ptaki z uwzględnieniem barwy ich prawdziwego upierzenia oraz charakterystycznych cech wyglądu • Wie, jak ptaki przystosowują się do zmian pór roku • Pomaga zwierzętom • Rozpoznaje i wyróżnia głosy ptaków • **Ponadpodstawowe** • Rozumie znaczenie słowa **ornitolog** • Opisuje wygląd ptaków • Wie, co to **pięciolinia** (**linie**, **pola**) i **klucz wiolinowy** • Poprawnie rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (**koło**, **trójkąt**, **prostokąt**, **kwadrat**) •								
Dzień 17. **Jesienne popołudnie z tatą**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **p**. Czytanie na różnych poziomach. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat majsterkowania w oparciu o ilustracje,			Spędzanie wolnego czasu z bliskimi.	Użycie styropianowych tacek do wykonania karmnika. Pomaganie zwierzętom w przetrwaniu zimy.	Zabawy matematyczne. Gra planszowa *Figury*. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania figur geometrycznych.	Wykonanie karmnika dla ptaków ze styropianowych tacek.	

	czytany tekst oraz doświadczenia U. Rozmowy na temat pomysłów na spędzanie listopadowych wieczorów z rodziną. Pisanie po śladzie. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania litery **p**. *Czytam sam!*							
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 38, 39 K. s. 34, 35, 77			P. s. 38, 39		M s. 38, 39, 42		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f			5.1) 3)	6.1) e, h	7.1) a	9.1) a, b, e	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwach słychać głoskę **p** • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Wypowiada się na temat majsterkowania w oparciu o ilustrację, czytany tekst oraz doświadczenia • Proponuje różne sposoby spędzania wolnego czasu z bliskimi • Pisze po śladzie • Kreśli kształty literopodobne • Pomaga zwierzętom przetrwać zimę • Buduje z różnorodnych przedmiotów dostępnych w otoczeniu (karmnik z tacek) • **Ponadpodstawowe** • Potrafi określać cechy budowanych urządzeń (na przykładzie karmników) w związku z ich przeznaczeniem (np. wielkość oraz cechy konstrukcyjne dostosowane do potrzeb różnych gatunków ptaków) • Poprawnie rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (**koło**, **trójkąt**, **prostokąt**) •								
Dzień 18. **Dziwne zwyczaje sójek**	Słuchanie ze zrozumieniem wiersza J. Brzechwy *Sójka*. Wypowiedzi na temat bohaterki wiersza. Odpowiedzi na pytania do tekstu wiersza. Wyjaśnienie powiedzenia: „Wybierać się jak sójka za morze". Czytanie globalne. Nauka pisania liter **p**, **P**. Pisanie po śladzie, przepisywanie.	Utrwalanie pojęcia pięciolinii i klucza wiolinowego.			Wypowiedzi na temat zwyczajów sójek związanych ze zmianą pory roku.	*Matematyka w działaniu*. Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych.	Rozcinanie kartoników do czytania globalnego.	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	Ćwiczenia w pisaniu zdań. Rodzaje wypowiedzeń. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów.							
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 40, 41 K. s. 36, 37 CD – *Lektury do słuchania*	P. s. 74 K. s. 72			P. s. 40, 41	M. s. 38, 39, 43–45 K. u.	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.4)			6.1) b	7.1) a	9.1) a, b	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem wiersza J. Brzechwy *Sójka* • Wypowiada się na temat bohaterki wiersza • Odpowiada na pytania do tekstu • Wyjaśnia powiedzenie: „Wybierać się jak sójka za morze” • Czyta globalnie • Pisze litery **p**, **P** • Rozpoznaje rodzaje wypowiedzeń • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • **Ponadpodstawowe** • Zna pojęcia: **pięciolinia**, **klucz wiolinowy**, **pole**, **linia** • Potrafi narysować klucz wiolinowy • Poprawnie rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (**koło**, **trójkąt**, **prostokąt**, **kwadrat**) •								
Dzień 19. **Andrzejkowe wróżby**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat andrzejkowych zwyczajów w oparciu o ilustrację, czytany tekst oraz doświadczenia U. Czytanie na różnych poziomach. Ćwiczenia narządów artykulacyjnych przy wymawianiu samogłosek. Odczytywanie zaszyfrowanych wyrazów. Ćwiczenia w pisaniu małych i wielkich liter. Pisanie zdań. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa. Poczytanka *Potworne cienie*.	Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe, emisyjne i oddechowe.	Wykonanie z nakrętek od butelek łódeczek z kolorowymi żaglami i imionami dzieci.	Tradycje andrzejkowe. Współpraca z rówieśnikami. Bezpieczne zabawy andrzejkowe.		*Matematyka w działaniu*. Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych.	Wypchnięcie i zasznurowanie buta do wiązania i wróżb.	

Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 42, 43, 80 K. s. 38–41		K. s. 41			M. s. 38, 39, 46, 47 K. u.	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) a, b, c, d, f	3.2) 3)	4.1)	5.2) 6)		7.1) a	9.2) a, b	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Ćwiczy narządy artykulacyjne • Odczytuje zaszyfrowane wyrazy • Pisze zdania • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej • Wykonuje kolorową łódeczkę z żaglem i imieniem • Zgodnie współpracuje z rówieśnikami • Pamięta o bezpieczeństwie podczas zabaw andrzejkowych • Wypycha z kartonu i sznuruje but do wróżb • Prawidłowo rozmieszcza elementy w pracy plastycznej • Według instrukcji wycina i łączy elementy pracy • **Ponadpodstawowe** • Wypowiada się na temat andrzejkowych zwyczajów w oparciu o ilustrację, czytany tekst i własne doświadczenia • Prawidłowo realizuje ćwiczenia emisyjne, oddechowe oraz rytmiczno-ruchowe • Poprawnie rozpoznaje i nazywa figury geometryczne (**koło**, **trójkąt**, **prostokąt**, **kwadrat**) •								
Dzień 20. **Andrzejki (dzień do dyspozycji nauczyciela)**	Redagowanie tekstu wróżb andrzejkowych. Zapisywanie imion dzieci. Pisownia wielkiej i małej litery. Odczytywanie wróżb. Wypowiedzi U. na temat wrażeń i emocji związanych z andrzejkową zabawą. Scenki pantomimiczne – kalambury.		Dekorowanie klasy.	Przygotowanie imprezy klasowej. Podział obowiązków. Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas wróżb. Zgodna zabawa z rówieśnikami.		Dzień bez matematyki.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich								
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.3) a		4.1)	5.2) 6)				
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Zapisuje imiona dzieci • Odczytuje wróżby • Wypowiada się na temat emocji związanych z andrzejkową zabawą • Bierze udział w zabawie teatralnej • Wywiązuje się ze swoich obowiązków związanych z przygotowaniem imprezy klasowej • Zgodnie bawi się z rówieśnikami • **Ponadpodstawowe** • Redaguje tekst wróżb andrzejkowych • Wie, że imiona piszemy wielką literą •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 4. tydzień listopada (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Gram zgodnie z zasadami. Nauka gry w dwa ognie (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną, uczestnicząc w minigrach sportowych. – Przestrzega zasad minigier sportowych.	1) nauka gry w dwa ognie, zasady gry; 2) doskonalenie wybranych fragmentów gry w dwa ognie; 3) mecz drużyn w dwa ognie.	**Podstawowe** • Uczestniczy w grach drużynowych. • Utrzymuje poprawne kontakty z rówieśnikami w czasie gry. • Podporządkowuje się regułom. • Posługuje się piłką – rzuca i chwyta. **Ponadpodstawowe** • Przestrzega zasad kulturalnego kibicowania.
Zabawa z piłką. Rzuty piłką do celu stałego i ruchomego (45 min)	10.2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować.	– Wykonuje rzuty piłką do celu stałego. – Wykonuje rzuty piłką do celu ruchomego.	1) rzuty papierowymi kulami – bitwa śniegowa; 2) rzuty piłką do celu ruchomego z małej i dużej odległości – zabawa „Śnieżki na niby"; 3) gra w dwa ognie; 4) rzuty do partnera w marszu i w biegu.	**Podstawowe** • Wykonuje rzuty piłką do celu stałego. • Wykonuje rzuty piłką do celu ruchomego. • Uczestniczy w grze zespołowej, zachowując reguły. **Ponadpodstawowe** • Rzuca piłką do partnera w marszu i w biegu.
Mistrz uczenia się. Doskonalenie gry w dwa ognie i wprowadzenie do gry w minipiłkę ręczną (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną przez uczestnictwo w grach zespołowych. – Przestrzega reguł w grach zespołowych.	1) doskonalenie gry w dwa ognie; 2) doskonalenie rzutów i chwytów; 3) elementy gry w minipiłkę ręczną – rzuty do bramki; 4) elementy gry w minipiłkę ręczną – łapanie piłki, obrona bramki.	**Podstawowe** • Uczestniczy w grach drużynowych. • Utrzymuje poprawne kontakty z rówieśnikami w czasie gry. • Podporządkowuje się regułom. • Posługuje się piłką – rzuca i chwyta. **Ponadpodstawowe** • Podejmuje wyzwania związane z grą zespołową.

V. Serce dla innych

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	**muzyczna**	**plastyczna**	**społeczna**	**przyrodnicza**	**matematyczna**	**techniczna**	**etyczna**
Dzień 21. **Coś do przytulania**	Słuchanie tekstu *Coś do przytulania*. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat opieki nad zwierzętami na podstawie wysłuchanego tekstu i własnych doświadczeń U. Nazywanie emocji związanych z posiadaniem zwierząt domowych. Pisanie i czytanie sylab. Poczytanka *Jacusia*.	Nauka piosenki *Fotografia psa*.	Rysowanie przytulanki.	Odpowiedzialność za zwierzę. Obowiązki rodzinne i domowe. Zachowanie w stosunku do obcych zwierząt. Osoby, do których należy zwrócić się z prośbą o pomoc.	Warunki potrzebne zwierzętom domowym do prawidłowego rozwoju. Zagrożenie ze strony bezpańskich zwierząt.	Liczba **9** w aspektach kardynalnym, porządkowym i miarowym. Nauka pisania cyfry **9**. Dodawanie i odejmowanie w zakresie **9**.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 44, 45, 81 K. s. 42 CD	CD	K. s. 42			M. s. 48–51		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, d, e, f	3.1)	4.1)	5.2) 3) 5)	6.1) c, f	7.2) a, b		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha tekstu *Coś do przytulania* • Wypowiada się na temat opieki nad zwierzętami na podstawie wysłuchanego tekstu i własnych doświadczeń • Pisze i czyta sylaby • Rysuje przytulankę • Wywiązuje się z obowiązków domowych • Wie, jak zachować się wobec obcych zwierząt • Wie, do kogo należy zwrócić się z prośbą o pomoc • Zna warunki potrzebne zwierzętom domowym do prawidłowego rozwoju • Liczy i zapisuje liczbę elementów na obrazku • Poprawnie zapisuje cyfrę **9** • Rozumie pojęcie liczby **9** w aspektach kardynalnym, porządkowym i miarowym • Śpiewa piosenkę *Fotografia psa* • **Ponadpodstawowe** • Nazywa emocje związane z posiadaniem zwierząt domowych • Potrafi być odpowiedzialny za zwierzę •								
Dzień 22. **Czterej muzykanci z Bremy**	Wysłuchanie baśni J. i W. Grimm *Muzykanci z Bremy*. Układanie zakończenia baśni. Propozycje innego zakończenia. Opowiadanie historyjki obrazkowej.	Ćwiczenia rozwijające percepcję słuchową. Pokaz brzmienia instrumentów perkusyjnych. Nauka gry na kastanietach i trójkącie.		Odróżnianie dobra od zła. Pomoc innym. Odwaga i mądrość jako zalety zwyciężające zło. Zagrożenie ze strony ludzi.	Nazywanie zwierząt występujących w baśni. Rozpoznawanie głosów zwierząt z baśni i innych.	Rozwiązywanie zadań tekstowych na dodawanie i odejmowanie w zakresie **9**. *Matematyka w działaniu*. Rozkład liczby na składniki.		Odróżnianie dobra od zła.

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	Porządkowanie kolejności wydarzeń. Nazywanie czynności wykonywanych przez głównych bohaterów. Nazywanie emocji bohaterów.			Osoby, do których można zwrócić się o pomoc.				
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 46, 47 K. s. 43 CD – *Lektury do słuchania*	CD			CD P. s. 46, 47	M. s. 52–56 K. u.		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) e, f	3.1)		5.1) 5)	6.1) a	7.1) d, 7.2) b, d		11.3)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem baśni J. i W. Grimm *Muzykanci z Bremy* • Pomaga innym • Zna zagrożenia ze strony ludzi • Wie, do kogo zwrócić się o pomoc • Wie, że nie można dążyć do zaspokajania swoich potrzeb kosztem innych • Odróżnia dobro od zła • Rozwiązuje zadanie tekstowe • Dokonuje rozkładu liczby na dwa składniki • **Ponadpodstawowe** • Układa zakończenie baśni • Opowiada historyjkę obrazkową • Porządkuje kolejność wydarzeń • Nazywa czynności wykonywane przez głównych bohaterów • Nazywa emocje bohaterów • Nazywa zwierzęta z baśni i rozpoznaje ich odgłosy • Rozpoznaje instrumenty perkusyjne • Gra na kastanietach i trójkącie •								
Dzień 23. **Nie ma jak kot**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **n**. Czytanie na różnych poziomach. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat tego, co dzieje się w mieście nocą na podstawie ilustracji i czytanego tekstu oraz wyobrażeń dzieci. Opis miasta nocą. Rozwiązywanie zagadek. Pisanie po śladzie.		Praca plastyczna – *Miasto nocą* lub *Portret kota*.		Przystosowanie kota do nocnego życia. Kot jako nocny łowca.	Rozwiązywanie realistycznych zadań tekstowych – dodawanie i odejmowanie w zakresie **9**, porównywanie liczb w zakresie **9**. *Matematyka w działaniu*. Rozkład liczb na trzy składniki.		

	Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania liter **n**, **N**. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. *Czytam sam!*							
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 48, 49 K. s. 44, 45, 78				P. s. 48, 49	M. s. 52, 53, 57–59 K. u.		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f		4.1)		6.1) b	7.1) d, 7.2) b, d		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwach słychać głoskę n • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Wypowiada się na temat tego, co dzieje się nocą, w oparciu o ilustracje, czytany tekst oraz własne wyobrażenia • Pisze po śladzie • Kreśli kształty literopodobne • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Wykonuje pracę plastyczną *Miasto nocą* lub *Portret kota* • Rozwiązuje zadanie tekstowe • Dokonuje rozkładu liczby na trzy składniki • Porównuje liczby w zakresie **9** • **Ponadpodstawowe** • Opisuje miasto nocą • Wie, w jaki sposób kot jest przystosowany do nocnego życia łowcy •								
Dzień 24. **Nasi pupile**	Rozwiązywanie zagadek. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat odgadniętych haseł i ilustracji. Opowiadanie o własnych doświadczeniach w hodowli zwierząt domowych. Nauka pisania liter **n**, **N**. Ćwiczenia w pisaniu wyrazów i zdań. Rozwijanie spostrzegawczości. Ćwiczenia grafomotoryczne.				Nazwy domów wybranych zwierząt domowych. Warunki potrzebne do życia zwierzętom domowym. Troska i odpowiedzialność za zwierzę.	Rozwiązywanie zadań tekstowych: dodawanie i odejmowanie w zakresie **9**.	Wykonanie puzzli – akwarium. Rozcinanie, układanie elementów.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 50, 51 K. s. 46–49				P. s. 50, 51 K. s. 49	M. s. 52, 53, 60–65	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c, 1.2) b, c, d, f				6.1) b, c, d, e	7.1) d 7.2) d	9.2) a, b	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Rozwiązuje zagadki • Wypowiada się na temat odgadniętych haseł i ilustracji • Pisze litery **n**, **N** • Pisze wyrazy i zdania • Wie, jakie warunki są potrzebne do życia zwierzętom domowym • Rozcina i układa elementy puzzli – akwarium • Rozwiązuje zadanie tekstowe • **Ponadpodstawowe** • Opowiada o własnych doświadczeniach w hodowli zwierząt domowych • Jest odpowiedzialny za swoje zwierzę • Zna nazwy domów dla wybranych zwierząt domowych •								
Dzień 25. **Przedświąteczne nastroje**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat tradycji bożonarodzeniowych. Wysłuchanie zgadywanek o choince. Pomysły na ozdabianie choinki. Usprawnianie techniki czytania. Rozwiązywanie rebusów. Rysowanie i pisanie po śladzie. Zapisywanie z pamięci imion dzieci. Rola wielkiej litery w zapisie imion.	Nauka piosenki *Kolęda na dzwonkach*.	Kolorowanie według kodu.	Zwyczaje bożonarodzeniowe – choinka. Dawne zwyczaje bożonarodzeniowe – podłaźniczka. Tradycja dawania prezentów. Umiejętność przyjmowania prezentów.	Wyjaśnienie pojęcia: **drzewo iglaste**. Rodzaje drzew iglastych. Rozpoznaje i nazywa drzewa iglaste.	Dzień bez matematyki.		Dostosowanie oczekiwań związanych z prezentami do realiów materialnych rodziny.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 52, 53 K. s. 50, 51	CD	K. s. 51					
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.1)	4.1)	5.3) 4)	6.1) a			11.2)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Usprawnia technikę czytania • Rozwiązuje rebusy • Rysuje i pisze po śladzie • Zapisuje z pamięci imiona dzieci • Wie, jaka jest rola wielkiej litery w zapisie imion • Potrafi dawać i przyjmować prezenty • Dostosowuje oczekiwania związane z prezentami do realiów rodziny • Wie, czym charakteryzuje się drzewo iglaste • Wymienia rodzaje drzew iglastych • Dba o dobro innych • Poprawnie realizuje utwór wokalny • **Ponadpodstawowe** • Wypowiada się na temat tradycji bożonarodzeniowych • Opisuje swoje pomysły na ozdabianie choinki • Koloruje według kodu • Zna dawne zwyczaje związane z drzewkiem bożonarodzeniowym •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 1. tydzień grudnia (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Bezpieczne przygody. Pokonywanie przeszkód w sali gimnastycznej (45 min)	10.2) b Potrafi pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne.	– Wykonuje zeskoki z wysokości do 1 m na miękkie bezpieczne podłoże.	1) zasady bezpieczeństwa w czasie skoków z dużej wysokości; 2) nauka wykonywania zeskoków z coraz większej wysokości; 3) zeskoki z wysokości do 1 m na miękkie bezpieczne podłoże; 4) ćwiczenia rozluźniające i relaksacyjne.	**Podstawowe** • Podejmuje próby wykonania zeskoków z wysokości 1 metra na miękkie podłoże. • Wykonuje ćwiczenia rozluźniające i relaksacyjne w parach. **Ponadpodstawowe** • Podejmuje próby wykonania zeskoków z wysokości wyższej niż 1 metr na miękkie podłoże.
Zawody w skokach przez przeszkody. Doskonalenie sprawności motorycznej (45 min)	10.2) b Potrafi pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne.	– Skacze przez niskie przeszkody.	1) technika skoków jednonóż i obunóż; 2) ćwiczenia ze skakanką; 3) przeskakiwanie linii połączone z rzutem piłki do celu; 4) skoki przez hula-hoop; 5) tor przeszkód ze skokami przez niskie przeszkody – zawody, kibicowanie.	**Podstawowe** • Podejmuje próby skoków nad niską przeszkodą. • Pokonuje niskie przeszkody nieruchome. • Przestrzega zasad kulturalnego zachowania się na boisku w roli zawodnika i kibica. **Ponadpodstawowe** • Pokonuje niskie przeszkody ruchome.
Skaczemy jak zwierzątka. Nauka bezpiecznego skakania (45 min)	10.2) b Potrafi pokonywać przeszkody naturalne i sztuczne.	– Wykonuje skoki na materacu.	1) zasady bezpieczeństwa w czasie zabaw skocznych; 2) „Skaczmy do góry jak... kangury" – zabawy w naśladowaniu skaczących zwierząt; 3) pokonywanie toru przeszkód ustawionego na sprężystym podłożu; 4) opowieść ruchowa zawierająca polecenia związane ze skokami na sprężystym podłożu.	**Podstawowe** • Wykonuje skoki wzwyż na sprężystym podłożu. • Naśladuje ruchem skoki zwierząt. • Przedstawia ruchem przedstawione w opowieści sytuacje. • Podejmuje próbę pokonania toru przeszkód. **Ponadpodstawowe** • Wspiera dzieci w pokonaniu toru przeszkód.

VI. Świat wokół nas

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Dzień 26. **Pierwszy śnieg**	Wysłuchanie wiersza L.J. Kerna *Kolorowy śnieg*. Wyszukiwanie w tekście określeń śniegu. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat wiersza i ilustracji. Opis wielobarwnego śniegu. Porządkowanie kolejności wydarzeń w historyjce obrazkowej. Rozwiązywanie zagadek o zwierzętach. Rozmowa o warunkach życia zwierząt leśnych zimą. Ćwiczenia w pisaniu wyrazów i rozpoznawaniu ukrytych liter. Poczytanka *Lodowa pułapka*.	Nauka piosenki *Kolęda wróbli*. Percepcja słuchowa – fragment utworu A. Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima* cz. II. Ćwiczenia z klockami rytmicznymi.	Kolorowe stempelki z lodu. Ozdabianie papieru do pakowania prezentów. Praca plastyczna *Kolorowa zima* jako ilustracja do utworu A. Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima* cz. II.		Doświadczenie związane z zamarzaniem wody. Obserwacje pogody. Właściwości śniegu. Dobieranie stroju do warunków pogodowych. Zwierzęta zimujące w lesie (aktywne, zapadające w sen zimowy). Przystosowanie zwierząt do warunków zimowych. Konieczność pomocy zwierzętom w przetrwaniu zimy.	Liczba **10** i jej zapis cyfrowy. Liczba **10** w aspektach kardynalnym, porządkowym i miarowym.	Wykonanie karmnika dla ptaków z elastycznej siatki.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 54–57, 82, 83 K. s. 52, 53	P. s. 76 K. s. 73 CD				M. s. 66, 67		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, e, f	3.1) 3) 5)	4.1) 2)		6.2) a, b, c, g	7.2) a, b	9.1) a 9.2) a, b	

Przewidywane osiągnięcia ucznia

Podstawowe • Słucha wiersza L.J. Kerna *Kolorowy śnieg* • Wyszukuje w tekście słowa określające śnieg • Wypowiada się na temat tekstu i ilustracji • Ćwiczy pisanie wyrazów • Ozdabia papier do pakowania prezentów kolorowymi stempelkami z lodu • Obserwuje pogodę • Dobiera strój do warunków pogodowych • Zna sposoby zimowania zwierząt • Rozwiązuje zagadki o zwierzętach • Wie, jak zwierzęta przystosowują się do warunków pogodowych • Zna liczbę **10**, umie ją zapisać • Rozumie pojęcie liczby **10** w aspektach kardynalnym, porządkowym i miarowym • Śpiewa piosenkę *Kolęda wróbli* • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Analizuje słownie i słuchowo odtwarzany utwór • Ilustruje za pomocą środków wyrazu plastycznego odtwarzaną muzykę •

Ponadpodstawowe • Porządkuje kolejność wydarzeń • Ocenia zachowanie innych • Wymienia właściwości śniegu • Rozpoznaje treść i nastrój w utworach oraz brzmienie fortepianu w utworach muzycznych •

Dzień 27. **Jak ubieramy się zimą?**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **b**. Czytanie na różnych poziomach. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat zimowego stroju w oparciu o ilustracje, czytany tekst oraz doświadczenia U. Rozmowy na temat pogody zimowej. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania liter **b**, **B**. Rozwijanie spostrzegawczości. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. *Czytam sam!*		Gwiazdka śniegowa z białych serwetek, wstążek i tasiemek – praca metodą kolażu.	Bezpieczne miejsca zabaw zimowych.	Elementy zimowego stroju dostosowanego do warunków pogodowych. Obserwacja zmian pogody.	Liczba **10** – dodawanie w zakresie **10**. Rozkład liczb **9**, **10** na składniki.		
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 58, 59 K. s. 54, 55, 78				P. s. 59	M. s. 68, 69		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f		4.1)	5.6)	6.2) a, b, c	7.2) a, b		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracjach przedmioty, w których nazwach słychać głoskę **b** • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Wypowiada się na temat zimowego stroju • Rozmawia na temat zimowej pogody • Pisze po śladzie • Kreśli kształty literopodobne • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Wykonuje gwiazdkę śniegową metodą kolażu • Wybiera bezpieczne miejsca zabaw zimowych • Dostosowuje strój zimowy do warunków pogody • Obserwuje zmiany pogody • Wypowiada się w wybranych technikach plastycznych • Dodaje w zakresie **10** • **Ponadpodstawowe** • Rozkłada i zapisuje liczby **9**, **10** w postaci dwóch i trzech składników •								
Dzień 28. **Rozwiązujemy problemy**	Wysłuchanie tekstu *Miski nie tylko pod choinkę*. Wypowiedzi na temat wysłuchanego tekstu. Rozmowa o przebaczaniu, szacunku wobec innych i różnicach między ludźmi.			Pojęcia szczęścia, szacunku, przebaczenia. Różnice między ludźmi.	Miejsca zimowego snu zwierząt – utrwalanie wiedzy.	Rozwiązywanie zadań tekstowych. Ilustrowanie działań na odejmowanie w zakresie **10**.		

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	Nauka pisania liter **b**, **B**. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Pisanie po śladzie. Udzielanie odpowiedzi na pytania.							
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 60, 61 K. s. 56, 57 CD			P. s. 60, 61	K. s. 56	M. s. 70, 71		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f,			5.1)	6.1) b	7.2) b, d		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem tekstu opowiadania • Wypowiada się na temat wysłuchanego tekstu • Odpowiada na pytania • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Rozwiązuje zadania tekstowe • Odejmuje w zakresie **10** • **Ponadpodstawowe** • Rozmawia na temat przebaczania, szczęścia, różnic między ludźmi •								
Dzień 29. **Lubię gry**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **g**. Czytanie na różnych poziomach. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat gier w oparciu o ilustracje, czytany tekst oraz doświadczenia dzieci. Rozmowy na temat pomysłów na spędzanie grudniowych wieczorów z rodziną. Pisanie po śladzie. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania litery **g**. Rozpoznawanie wielkiej i małej litery. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazu. *Czytam sam!*	Analiza słowna i słuchowa *Mazurka D-dur* Fryderyka Chopina.		Spędzanie czasu z bliskimi.		Przeliczanie przedmiotów na ilustracji. Liczebniki główne i porządkowe. Porównywanie liczebności.		

Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 62, 63 K. s. 58, 59, 78	CD		P. s. 62, 63		M. s. 72, 73		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c, 1.2) b, c, d, f,	3.5)		5.3) 6)		7.1) a,b 7.2) a		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwach słychać głoskę **g** • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Wypowiada się na temat ulubionych gier w oparciu o tekst oraz własne doświadczenia • Pisze po śladzie • Kreśli kształty literopodobne • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Przelicza przedmioty i zapisuje ich liczebność cyfrą • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • **Ponadpodstawowe** • Proponuje własne sposoby spędzania grudniowych wieczorów z bliskimi • Zna i stosuje liczebniki główne i porządkowe • Rozpoznaje treść, nastrój oraz zmiany dynamiczne w utworach muzycznych • Rozpoznaje brzmienie fortepianu w utworach muzycznych •								
Dzień 30. **Ważne słowa**	Rozmowa o rozwiązywaniu problemów, przebaczaniu, przepraszaniu, przyznawaniu do winy, używaniu słów: **proszę**, **dziękuję**, **przepraszam**. Opowiadanie historyjki obrazkowej. Zapoznanie uczniów z treścią bajki o emocjach *Mój garaż*. Ocena zachowania chłopców. Nauka pisania liter **g**, **G**. Analiza głoskowa wyrazów, pisanie po śladzie. Ćwiczenia grafomotoryczne.			Zgodna postawa podczas gier i zabaw z rówieśnikami. Kulturalne rozwiązywanie konfliktów. Używanie słów grzecznościowych. Umiejętność przyznawania się do winy.		Dzień bez matematyki.		Przestrzeganie reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej oraz w świecie dorosłych. Szanowanie cudzej własności.
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 64, 65 K. s. 60, 61							
Odniesienia do NPP	1.1) a 1.2) c, d			5.2)				11.1) 4)
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Używa zwrotów grzecznościowych • Kulturalnie rozwiązuje konflikty • Przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej • Wie, jak ważna jest prawdomówność • Pisze litery **g** i **G** • Pisze po śladzie • **Ponadpodstawowe** • Opowiada historyjkę obrazkową • Potrafi przyznać się do winy •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 2. tydzień grudnia (135 minut – 3 godz. lekcyjne)

Temat scenariusza	Wymagania ogólne	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Choinkowy zawrót głowy. Rzuty i chwyty – różne przybory (45 min)	10.2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować.	– Rzuca oburącz piłeczkami, obręczami, chusteczkami szyfonowymi, maczugami i chwyta je.	1) zabawy z rzucaniem i chwytaniem szyfonowych chusteczek; 2) ćwiczenia żonglowania trzema chusteczkami; 3) podrzucanie i chwytanie obręczy; 4) próby podrzucania i chwytania piłeczek; 5) prezentacja osiągnięć.	**Podstawowe** • Uczestniczy w zabawach wprowadzających do żonglowania. • Rzuca oburącz piłeczkami, obręczami, chusteczkami szyfonowymi, maczugami i je chwyta. • Prezentuje swoje umiejętności na forum klasy. **Ponadpodstawowe** • Żongluje trzema chusteczkami. • Ambitnie dąży do wykonania ćwiczeń.
Można zrobić to lepiej. Doskonalenie rzutów przyborami cyrkowymi i ich chwytania (45 min)	10.2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować.	– Rzuca oburącz piłeczkami, obręczami, chusteczkami szyfonowymi, maczugami i je chwyta.	1) zabawy z rzucaniem i chwytaniem maczug; 2) podrzucanie i chwytanie obręczy oburącz i jednorącz; 3) rozkręcanie pojedynczego talerzyka i przekładanie talerzyka na palec; 4) podrzucanie i chwytanie dwóch piłeczek; 5) prezentacja osiągnięć.	**Podstawowe** • Rzuca oburącz piłeczkami, obręczami, chusteczkami szyfonowymi, maczugami i je chwyta. • Wykonuje sztuczkę cyrkową z rozkręcaniem talerzyka. • Podrzuca i chwyta dwie piłeczki. • Prezentuje swoje umiejętności na forum klasy. **Ponadpodstawowe** • Sprawnie podrzuca i chwyta dwie piłeczki.
Kozłowanie i rzucanie; chwytanie, celowanie. Nauka gry w minipiłkę ręczną (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną przez gry i zabawy. – Wyjaśnia konsekwencje organizowania gier i zabaw w nieodpowiednich warunkach.	1) elementy gry w minipiłkę ręczną (chwytanie piłki w miejscu, w marszu, w biegu); 2) zabawy budujące zaufanie w grupie (spacer z zamkniętymi oczami, marionetka); 3) warunki bezpiecznej zabawy; 4) podania piłki w parach (w miejscu, w marszu, w biegu); 5) elementy meczu minipiłki ręcznej; 6) zasady sportowej rywalizacji.	**Podstawowe** • Kozłuje w miejscu i w marszu. • Chwyta i rzuca piłkę oburącz i jednorącz. • Współdziała z innymi w trakcie gry i zabawy. • Przestrzega zasad bezpiecznej gry zespołowej. **Ponadpodstawowe** • Chwyta i celnie rzuca piłkę oburącz i jednorącz w biegu.

VII. Święta, święta...

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Dzień 31. **Świąteczne drobiazgi**	Wielozdaniowe wypowiedzi na temat ozdób choinkowych wykonanych samodzielnie przez dzieci w oparciu o tekst, ilustrację i doświadczenia U. Czytanie na różnym poziomie. Pisanie i uzupełnianie zdań. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Układanie i pisanie wyrazów.	Rozwijanie percepcji słuchowej z ćwiczeniami. Wysłuchanie fragmentu utworu A. Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima* cz. III. Ćwiczenia utrwalające z klockami rytmicznymi – wymyślanie i odgrywanie rytmu.	Wykonanie ilustracji do wysłuchanego utworu.	Współpraca przy ozdabianiu pierników i wykonywaniu ozdób choinkowych oraz kartki świątecznej.		Rozwiązywanie zadań tekstowych – dodawanie i odejmowanie w zakresie **10**.	*Rondelkolandia* – ozdabianie pierników. Wykonanie kartki świątecznej z szablonu i papierowych bombek na choinkę.	
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 66, 67, 84, 85 K. s. 62, 63	P. s. 76 K. s. 74 CD				M. s. 74, 75	P. s. 66 W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.1) 2) 3) 5)	4.2)	5.1) 2)		7.2) a, b, d	9.2) a, b	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wypowiada się na temat ozdób choinkowych • Udziela odpowiedzi na pytania • Pisze i uzupełnia zdania • Układa i pisze wyrazy • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej wyrazów • Współpracuje przy ozdabianiu pierników • Wykonuje z papieru bombki choinkowe oraz kartkę świąteczną z szablonu • Umie dodawać w zakresie **10** • Umie rozwiązać zadanie tekstowe • Rozpoznaje treść i nastrój w utworach muzycznych oraz zmiany dynamiczne • Świadomie i aktywnie słucha muzyki • Ilustruje za pomocą plastycznych środków wyrazu słuchaną muzykę •								
Dzień 32. ***Bombka* (dzień do dyspozycji nauczyciela)**	Wysłuchanie czytanego przez N. opowiadania *Bombka* D. Głośnickiej. Opisywanie nastroju tekstu i nastroju panującego w domach w związku z przygotowaniem do świąt.	Wysłuchanie kolęd.	Ozdabianie pomarańczy goździkami.			Dzień bez matematyki.	Wykonywanie ozdób choinkowych z przygotowanych wcześniej materiałów.	

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
	Poszerzanie słownictwa o wyrazy związane z empatią.							
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich								
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c	3.5)	4.1)				9.2) a, b	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha ze zrozumieniem opowiadania *Bombka* D. Głośnickiej • Wypowiada się na temat bohaterki tekstu i nastroju opowiadania • Słucha kolęd • Ozdabia pomarańczę goździkami • Wykonuje ozdoby choinkowe • **Ponadpodstawowe** • Opisuje nastrój panujący podczas przygotować świątecznych •								
Dzień 33. **Ubieramy choinkę**	Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę [h]. Czytanie na różnych poziomach. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat przygotowań do świąt w oparciu o ilustracje, czytany tekst oraz doświadczenia U. Rozmowy na temat pomocy w rodzinnych przygotowaniach do świąt. Pisanie po śladzie. Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania dwuznaku **ch**. Wypowiedzi na temat ilustracji oraz tekstu. Tworzenie dalszego ciągu historyjki w oparciu o ilustrację i zgromadzony materiał	Nauka kolęd *Przybieżeli do Betlejem* oraz *Lulajże, Jezuniu*. Akompaniament do piosenki. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe.		Obowiązki członków rodziny związane z przygotowaniami do świąt. Współpraca z rówieśnikami i dorosłymi.	Pomaganie zwierzętom w przetrwaniu zimy. Umieszczanie nalepek z pokarmem przy odpowiednim zwierzęciu.	*Matematyka w działaniu*. Rozwiązywanie zadań tekstowych – dopełnianie do **10**, rozkład liczby **10** na składniki.	Wykonanie książeczki *Zielony gość zawitał*. Wycinanie kartoników słowno-obrazkowych.	

	wyrazowy. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. Pisanie wyrazów.							
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 68–71 K. s. 64–67	CD			K. s. 64	M. s. 76–79	W. 1	
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f	3.1) 2) 3)		5.4)	6.1) a, e 6.2) b	7.2) a, b, d	9.2) a, b	
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Wyszukuje na ilustracji przedmioty, w których nazwach słychać głoskę [h] • Ćwiczy czytanie na różnych poziomach • Wypowiada się na temat przygotowań do świąt • Pisze po śladzie • Kreśli kształty literopodobne • Wypowiada się na temat ilustracji • Wycina kartoniki • Dokonuje analizy i syntezy wzrokowo-słuchowej • Wywiązuje się ze swoich obowiązków domowych • Współpracuje z rówieśnikami • Pomaga zwierzętom przetrwać zimę • Dopełnia do **10** • Umie dodawać w zakresie **10** • Umie rozwiązać zadanie tekstowe • Poprawnie realizuje utwory wokalne, ćwiczenia mowy ze słuchu, z pamięci i w zespole • Śpiewa kolędy: *Przybieżeli do Betlejem* oraz *Lulajże, Jezuniu* • Akompaniuje do piosenki • Poprawnie wykonuje kreacje muzyczno-ruchowe • Uczestniczy w ćwiczeniach rytmiczno-ruchowych • Prawidłowo realizuje ćwiczenia rytmiczno-ruchowe utrwalające rytmy z poznanej piosenki • **Ponadpodstawowe** • Tworzy ciąg dalszy historyjki w oparciu o zgromadzony materiał wyrazowy • Wykonuje książeczkę i układa historyjkę *Zielony gość zawitał* •								
Dzień 34. **Hej, kolęda!**	Słuchanie wiersza C. Janczarskiego *Z gwiazdą*. Rozmowa na temat zwyczajów związanych z wędrówką kolędników. Poszerzanie słownictwa o wyrazy związane ze świątecznym kolędowaniem (chochoł, gwiazda, turoń, kolędnicy). Usprawnianie tempa czytania. Nauka pisania **ch**. Dopasowywanie pytań do odpowiedzi. Ćwiczenia grafomotoryczne. Ćwiczenia w pisaniu zdań. Kształcenie spostrzegawczości. Redagowanie treści życzeń świątecznych.				Dostosowanie stroju do warunków atmosferycznych. Nazywanie zwierząt, które uczestniczyły w marszu kolędników.	*Matematyka w działaniu*. Rozwiązywanie zadań tekstowych: dodawanie i odejmowanie w zakresie **10**. Utrwalanie pojęć: **tyle samo**, **najwięcej**, **najmniej**.		

Temat dnia	Aktywność ucznia – edukacje:							
	polonistyczna	muzyczna	plastyczna	społeczna	przyrodnicza	matematyczna	techniczna	etyczna
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich	P. s. 72, 73 K. s. 68–71					M. s. 76, 77, 81–85		
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c 1.2) b, c, d, f				6.1) a 6.2) c	7.2) a, b, d		
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Słucha wiersza C. Janczarskiego *Z gwiazdą* • Posługuje się słownictwem związanym ze świątecznym kolędowaniem • Usprawnia tempo czytania • Bierze udział w zabawach dramowych • Pisze litery **ch**, **Ch** • Dopasowuje pytania do odpowiedzi • Umie dodawać w zakresie **10** • Umie rozwiązać zadanie tekstowe • **Ponadpodstawowe** • Rozmawia na temat zwyczajów związanych z wędrówką kolędników • Redaguje treść życzeń świątecznych • Zna pojęcia: **tyle samo**, **najwięcej**, **najmniej** •								
Dzień 35. **Jasełka (dzień do dyspozycji nauczyciela)**	Składanie życzeń. Udział w przedstawieniu. Właściwe zachowanie podczas przedstawienia. Wypowiedzi na temat wrażeń po obejrzeniu przedstawienia			Składanie życzeń. Rozwijanie empatii.				
Odniesienie do stron w materiałach uczniowskich								
Odniesienia do NPP	1.1) a, b, c			5.2) 3)				
Przewidywane osiągnięcia ucznia **Podstawowe** • Składa życzenia • Bierze udział w przedstawieniu • Potrafi zachować się na przedstawieniu • Wypowiada się na temat wrażeń po obejrzeniu przedstawienia •								
Tygodniowe rozliczenie czasu	225 min	45 min	45 min	45 min	45 min	180 min	45 min	

Rozkład materiału wychowania fizycznego na 3. tydzień grudnia

Temat scenariusza	Wymagania ogólne	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Gra w zespole wzmacnia silną wolę. Doskonalenie gry w dwa ognie i minipiłkę ręczną (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną przez gry i zabawy. – Wyjaśnia konsekwencje organizowania gier i zabaw w nieodpowiednich warunkach.	1) fragmenty gry w dwa ognie; 2) elementy gry w minipiłkę ręczną – kozłowanie piłki w miejscu i w marszu; 3) warunki organizowania gier i zabaw.	**Podstawowe** • Uczestniczy w grach drużynowych. • Utrzymuje poprawne kontakty z rówieśnikami w czasie gry. • Podporządkowuje się regułom. • Posługuje się piłką – rzuca i chwyta. • Respektuje reguły gry (zabawy) i podporządkowuje się decyzjom sędziego (nauczyciela). **Ponadpodstawowe** • Właściwie zachowuje się w sytuacji zwycięstwa i porażki.
Zręczni i grzeczni piłkarze ręczni. Minipiłka ręczna i zasady rywalizacji sportowej (45 min)	10.1) Uczestniczy w zajęciach rozwijających sprawność fizyczną, zgodnie z regułami.	– Rozwija sprawność fizyczną, uczestnicząc w minigrach sportowych. – Przestrzega zasad minigier sportowych.	1) elementy gry w minipiłkę ręczną (chwytanie piłki w miejscu, w marszu, w biegu); 2) warunki bezpiecznej zabawy; 3) mecz minipiłki ręcznej; 4) zasady sportowej rywalizacji; 5) samoocena zachowania w czasie meczu.	**Podstawowe** • Kozłuje w miejscu i w marszu. • Chwyta piłkę oburącz i jednorącz w miejscu i w ruchu, rzuca piłką. • Rzuca piłką do celu stałego i ruchomego. • Przestrzega zasad bezpiecznej gry zespołowej. • Udziela informacji zwrotnej na temat własnego zachowania podczas meczu. **Ponadpodstawowe** • Wspiera kolegów w czasie gry. • Współpracuje w grupie. • Wyjaśnia zasady kulturalnego zachowania się na boisku w roli zawodnika i kibica.

Temat scenariusza	Wymagania ogólne	Treści nauczania		Przewidywane osiągnięcia ucznia
		Wymagania szczegółowe	Materiał	
Kolory na rozgrzewkę. Obręcze – doskonalenie rzutów i chwytów (45 min)	10.2) a Potrafi chwytać piłkę, rzucać nią do celu i na odległość, toczyć ją i kozłować.	– Rzuca oburącz piłeczkami, obręczami, chusteczkami szyfonowymi, maczugami i je chwyta.	1) zabawy z rzucaniem i chwytaniem maczug (lub/i woreczków, piłeczek); 2) podrzucanie i chwytanie obręczy jednorącz; 3) rozkręcanie pojedynczego talerzyka i przekładanie talerzyka na palec lub między dziećmi; 4) podrzucanie i chwytanie dwóch piłeczek; 5) prezentacja osiągnięć.	**Podstawowe** • Rzuca oburącz piłeczkami, obręczami, chusteczkami szyfonowymi, maczugami, woreczkami, wykonując próby chwytania wyrzucanych przedmiotów. • Podrzuca obręcze jednorącz i podejmuje próby ich chwytania. • Wykonuje sztuczkę cyrkową z rozkręcaniem talerzyka i przekładaniem go na palec. • Podrzuca i chwyta dwie piłeczki. • Prezentuje swoje umiejętności na forum klasy. **Ponadpodstawowe** • Sprawnie podrzuca i chwyta obręcze jednorącz.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ DO CYKLU TROPICIELE. CZĘŚĆ 2

I. JESIENNA POGODA

Dzień 1. Listopadowa zaduma

Zapis w dzienniku • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat wiersza Heleny Bechlerowej *Święto Zmarłych* • Nauka piosenki *Jesień – Jesieniucha* • Rozpoznawanie odgłosów jesieni • Nazywanie emocji związanych z odejściem bliskiej osoby na podstawie tekstu *Dokąd odszedł dziadek?* • Wskazywanie i nazywanie drzew liściastych • Dodawanie w zakresie **5** – ćwiczenia z kostkami sześciennymi i kostkami domina •

CD
P. s. 3–5
K. s. 3
M. s. 3–5

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie wiersza Heleny Bechlerowej *Święto Zmarłych*. Rozmowa na temat tekstu.
– *O jakim dniu mówi poetka w wierszu?*
– *Kogo wspominamy w tym dniu?*
– *Jaki nastrój panuje na cmentarzu w pierwszych dniach listopada?*
– *Kogo widzimy na ilustracji?*
– *Jakie emocje malują się na twarzach ludzi zgromadzonych przy mogiłach?*

edukacja polonistyczna
P. s. 3 ćw. 1, 2

2. Nauka piosenki *Jesień – Jesieniucha.* Tekst i nuty na s. 173. Rozpoznawanie odgłosów jesieni.

edukacja muzyczna
edukacja przyrodnicza
CD

- Wzorowe zaprezentowanie piosenki przez N. z dokładną interpretacją treści słownej i muzycznej, z zachowaniem odpowiedniej mimiki, natężenia i barwy głosu oraz tempa.
- Rozmowa na temat piosenki:
  – *O jakiej porze roku jest mowa w piosence?*
  – *O czym jest piosenka?*
  – *Tempo piosenki jest wolne czy szybkie?*
  – *Piosenka jest radosna czy smutna?*
- Ćwiczenia mowy. N. prawidłowo wymawia fragmenty zdań, U. wyraźnie powtarzają je w tempie szybkim lub wolnym, cicho lub głośno:
  – *ale plucha cha, cha*
  – *żółta grucha cha, cha*
  – *hop, do brzucha cha, cha*
  – *mucha cha, cha!*
  – *jesień, jesień, jesieniucha cha, cha!*
- Ćwiczenie rytmiczne: wymawianie, klaskanie lub granie fragmentu rytmu piosenki:

  A – le plu – cha cha, cha
  plu – cha cha, cha

WARTO zapoznać się z innymi propozycjami ćwiczeń w *Elementarzu muzycznym dla tropiących nauczycieli* s. 168.

- Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe z wykorzystaniem rytmu piosenki:
  – U. poruszają się po sali, wytupując rytm piosenki.
  – U. podzieleni są na dwie grupy. Pierwsza wytupuje rytm piosenki, druga wyklaskuje go.

- Odgłosy jesieni – ćwiczenia słuchowe. N. odtwarza przykłady dźwiękowe jesieni. U. rozpoznają zjawiska słuchowe i nadają im nazwy: deszcz, ulewny deszcz, szelest liści, wiatr, chlapanie.
- Ćwiczenia muzyczno-rytmiczne: podczas przerwy w graniu rytmu do marszu, biegu lub podskoków N. wypowiada hasło związane z zadaniem, U. realizują polecenia, np.:
  – *plucha – skaczemy do góry,*
  – *leje – chowamy się pod krzesła,*
  – *wieje – wykonujemy obroty w prawo lub w lewo,*
  – *jesień – udajemy drzewo,*
  – *mucha – latamy jak muchy.*

3. Wysłuchanie tekstu *Dokąd odszedł dziadek?* z cyklu „Listy od Hani i Henia”.

edukacja społeczna
P. s. 4, 5
CD

Cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia”

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”.

Seneka Młodszy

Dokąd odszedł dziadek?

- Rozmowa na temat: „Jak pocieszyć przyjaciela w trudnych chwilach?” inspirowana pytaniami N.
- Sprawdzenie rozumienia tekstu.
  – *Dlaczego Hania była bardzo smutna?*
  – *Jak Henio pocieszył Hanię?*
- Wnioski dla U.
  – *Czy Henio jest dobrym przyjacielem Hani? Dlaczego?*
  – *Dlaczego Hania była mniej smutna, gdy przyśnił się jej dziadek?*
- Pogłębiamy temat: „Jak sobie poradzić, gdy bardzo tęsknimy za kimś bliskim?”.
  – *Jak myślisz, co można poradzić osobie, która za kimś bardzo tęskni?*
  – *W jaki sposób można pielęgnować pamięć o bliskich osobach, których już z nami nie ma?*

Uczymy dzieci tego, co najważniejsze

Propozycja rozmowy inspirowanej przez N. na podstawie wysłuchanego przez U. tekstu daje możliwości:
– kształtowania wartości: miłości i przyjaźni, współczucia, pamięci o bliskich;
– rozwijania umiejętności zachowania się w sytuacji, gdy ktoś stracił bliską osobę;
– oswajania z tematem śmierci i emocjami po stracie bliskiej osoby.

Wprowadzamy w świat wartości

– miłość oraz przyjaźń;
– współczucie;
– pamięć o bliskich.

Każdy, kto zetknął się ze śmiercią bliskiej osoby, wie, że to najtrudniejsze zdarzenie, z którym przychodzi nam się w życiu zmierzyć. I wie, jak trudno poradzić sobie z poczuciem bezsilności i straty, żalem i tęsknotą, strachem, czasem wręcz rozpaczą przeszywającą do głębi serca.
Żal po stracie bliskich to jedno z najboleśniejszych uczuć. Dorośli w żałobie umieją w jakimś przynajmniej stopniu rozpoznać swoje uczucia i skrajne emocje. Dzieciom w przypadku śmierci najbliższych jest trudniej, one nie rozumieją, nie pojmują tego zdarzenia. Śmierć zaburza dziecku porządek świata, rytm toczącego się życia.
Do piątego roku życia dziecko nie jest w stanie zrozumieć, czym jest śmierć, bo nie pojmuje czasu, nie rozumie, co znaczy „zawsze” lub „nigdy”. Śmierć i sen to jedno i to samo. „Umrzeć” oznacza dla kilkulatka

tyle co „zasnąć” lub „wyjechać”. Śmierć ma charakter czasowy, zmarły może powrócić do pełnego życia, jak człowiek, który budzi się ze snu. Na kolejnym etapie, w wieku 6–9 lat, dzieci dokonują dużego postępu w rozumieniu śmierci. Jest ona kojarzona z końcem, a świadomość tego rośnie z wiekiem. Nie ma jeszcze na tym etapie rozumienia śmierci jako zjawiska uniwersalnego i osobistego, choć pojawia się pojęcie jej nieodwracalności.
Dzieci w tym wieku po stracie bliskiej osoby przeżywają przede wszystkim takie uczucia jak: smutek, żal, niepokój, lęk.

Podpowiadamy, jak się zachować wobec osoby, która straciła kogoś bliskiego

Opowiadanie Hani daje możliwość nazwania zjawiska śmierci. Rozmowa o śmierci w klasie szkolnej powinna być przeprowadzona z dużą wrażliwością i ostrożnością. To przede wszystkim rodzice powinni zadbać o to, aby dziecko miało możliwość zadać pytania i usłyszeć odpowiedzi – zgodne z przekonaniami i poglądami rodziców.
List Hani pokazuje coś jeszcze – jak reaguje otoczenie, jak okazuje współczucie, pociesza i wspiera dziewczynkę, która przeżywa smutek po stracie kochanego dziadka. I na tym właśnie aspekcie warto się skoncentrować na zajęciach z dziećmi w szkole. Na podstawie opisanych doświadczeń Hani i zachowania w tej sytuacji jej przyjaciela, Henia, dzieci mogą uczyć się wrażliwości, rozumienia cudzych uczuć, współczucia i wreszcie stosownego zachowania wobec osób przeżywających stratę bliskiej osoby.

W bezpiecznej atmosferze oswajamy z tematem śmierci i emocjami po stracie bliskiej osoby

List Hani, jej przeżycia, rodzące się pytania oraz uczucia pozwalają nazwać zdarzenie śmierci, pozwalają omówić emocje, które wówczas mają prawo się pojawić i się pojawiają. Dzieci w tym wieku przeżywają po starcie bliskiej osoby przede wszystkim takie uczucia, jak smutek, żal, niepokój, lęk. To, na co należy zwrócić uwagę na zajęciach z dziećmi podczas czytania i omawiania tego tekstu, to to, aby być wrażliwym na smutek osoby, która doświadczyła straty bliskiej osoby.

Podpowiadamy Rodzicom

Jak pomóc dziecku poradzić sobie ze zjawiskiem śmierci i ze stratą bliskiej osoby?

1. Jeśli okoliczności życia sprawią, że dziecko stanie przed faktem lub tematem śmierci, trzeba mu pomóc zmierzyć się z tym zdarzeniem.
2. Dziecko w wieku 6–9 lat przeżywa w związku ze stratą bliskiej osoby przede wszystkim takie uczucia jak smutek, żal, niepokój, lęk. Dziecko należy otoczyć opieką i dać mu wsparcie.
3. Należy z dziećmi rozmawiać o śmierci, na pewno trzeba odpowiadać na pojawiające się pytania, nawet gdy są trudne. I nie bać się powiedzieć „nie wiem”, jeśli nie zna się na nie odpowiedzi.
4. Dziecko potrzebuje w takiej sytuacji osób, które będą gotowe słuchać, wyjaśniać i odpowiadać na niekończące się i wielokroć powtarzane pytania. Trzeba pozwolić mu je zadawać. Nie należy się niecierpliwić tym, że dziecko wciąż pyta o to samo, ale spokojnie po raz kolejny odpowiedzieć.
5. Jeśli dziecko ma uczestniczyć w uroczystościach pogrzebowych, trzeba je na to przygotować, opowiedzieć, co się będzie działo, wytłumaczyć, na czym polega rytuał pożegnania bliskiej osoby. Dzieci w młodszym wieku szkolnym są zafascynowane rytuałami, zrozumieją pogrzeb, gdy będą do tego przygotowane.
6. Jeśli rodzic sam przeżywa żałobę tak silnie, że nie jest w stanie zapewnić dziecku wsparcia, należy poszukać kogoś, kto go w tym zastąpi.
7. Gdy dziecko cierpi, rodzi się pokusa ukojenia jego bólu obietnicą rychłego spotkania z osobą, która zmarła. Trzeba z takim pocieszaniem bardzo uważać, by nie nasuwać niewłaściwych pomysłów.
8. Nie należy się niepokoić, gdy żałoba dziecka trwa krótko (a przynajmniej tak jest oceniana z punktu widzenia osoby dorosłej). Zwykle trwa około kilku tygodni i jest to normalne.
9. W przypadku śmierci bardzo bliskiej osoby żałoba może trwać dłużej, a zachowanie dziecka może się bardzo zmienić, spowodować ciągły płacz i wzmożoną emocjonalność, u innych – bierność i apatię, a u jeszcze innych – agresję. Dziecko może zareagować regresją do zachowań wczesnodziecięcych, np.

odmową rozstawania się z opiekunem, mówieniem jak małe dziecko, moczeniem nocnym. Dziecku potrzebny jest w takiej sytuacji system wsparcia, do którego włączeni zostaną nie tylko członkowie jego rodziny, lecz także nauczyciele i koledzy.

10. Dobrze jest czytać dzieciom dobre książki, które oswajają ze śmiercią, także tym dzieciom, które nie doświadczyły śmierci w najbliższym otoczeniu.

Polecamy lektury

Kim Aakeson, Eva Eriksson, *Esben i duch dziadka*, Poznań 2006.
Davide Cali, *A ja czekam...*, Warszawa 2005.
Wolf Erlbruch, *Gęś, śmierć i tulipan*, Warszawa 2008.
Gaute Heivoll, *Niebo za domem*, Gdańsk 2009.
Stian Hole, *Lato Garmana*, Gdańsk 2008.
Ulf Nilsson, *Żegnaj, panie Muffinie!*, Gdańsk 2008.

4. Zabawa wyciszająca.
- N. poleca U. w ciszy zająć wygodną pozycję siedzącą. U., nic nie mówiąc, zamykają oczy, nasłuchują ciszy. Po minucie lub po dwóch (N. decyduje o długości trwania ćwiczenia) U. kolejno mówią, czy coś słyszeli, wypowiadają się na ten temat z otwartymi oczami. Jeżeli ktoś nic nie usłyszał, powinien o tym również powiedzieć.

WARTO zaakcentować odczuwanie emocji podczas wsłuchiwania się w ciszę. Nazywanie ich.

5. Zabawa dźwiękowa. — **CD**
- U. siedzą w wygodnej pozycji z zamkniętymi oczami i uważnie słuchają. N. uderza w różne przedmioty, np. w biurko, kubek, tablicę, kredką o kredkę. Następnie U. wypowiadają się na temat usłyszanych dźwięków. U. siedzą w wygodnej pozycji z zamkniętymi oczami i uważnie słuchają. N. odtwarza nagrania: śpiewu ptaków, szumu morza, ruchu ulicznego itp. U. opowiadają, co usłyszeli.

6. Rozpoznawanie i nazywanie drzew liściastych (dąb, lipa, brzoza). Przyporządkowywanie rysunków drzew do nazwy i wyglądu liści. — edukacja przyrodnicza **K. s. 3 ćw. 1**

WARTO wspomnieć o ciszy w czasie pobytu w lesie i w parku oraz o ciszy podczas wizyty na cmentarzu.

7. Ćwiczenie w czytaniu i pisaniu po śladzie. Doskonalenie umiejętności pisania w liniaturze. — edukacja polonistyczna **K. s. 3 ćw. 2**

8. Przeliczanie w zakresie **5**. Oznaczanie ramki zgodnie z podanym kolorem. — edukacja matematyczna **M. s. 3 ćw. 1.**

9. Ćwiczenie umiejętności zapisywania cyfr w kratkach. — **M. s. 3 ćw. 2**

WARTO odczytać zapisane cyfry rosnąco i malejąco.

10. Dodawanie w zakresie **5**. Ćwiczenia z kostkami sześciennymi i domina. — **M. s. 4, 5 ćw. 3**

11. Kończenie zapisu cyfr według podanej zasady. — **M. s. 5 ćw. 4**

WARTO ustalić z U., jaka zasada obowiązuje w wyżej wymienionym ćwiczeniu.

Dzień 2. Jesienny spacer Huberta

Zapis w dzienniku • Opowiadanie o jesiennym spacerze Huberta na podstawie ilustracji i tekstu w podręczniku • Wyszukiwanie przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **h** • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Tworzenie dalszego ciągu historyjki na podstawie wysłuchanego opowiadania, ilustracji i zgromadzonego materiału wyrazowego • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **h** • Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania litery **h** • Wprowadzenie liczby **6** • Nauka pisania cyfry **6** • Rozkład liczby **6** na składniki •

CD
P. s. 6–9
K. s. 4, 5, 75
M. s. 6–9
W. 1

PAMIĘTAJ! Do dnia 3. **Ubieramy się jesienią** potrzebne będą: blok rysunkowy, pastele, kredki świecowe, włóczka, ścinki tkanin, gazety, klej, nożyczki (w zależności od wybranej techniki wykonania pracy).

Proponowany przebieg zajęć

1. Zabawa ruchowa.
- U. stojąc, słuchają tekstu N. i ilustrują go ruchem.

Jeśli słonia zobaczyć chcecie,
do cyrku albo do zoo pójść możecie.
Słonie są ogromne, potężne i silne,
tupią głośno, bo mają duże nogi przednie i tylne.
Na tych tylnych potrafią obracać się dookoła
i każdy na jednej nodze wystać chwilę zdoła.
Mogą szybko poruszać przednimi nogami
i machać swoimi ogromnymi uszami.
Długa trąbą mogą wypić kubek kawy
lub łaskotać inne słonie dla zabawy.
I bez pośpiechu wielkiego, dostojnie
na pupie siadają sobie spokojnie.

Jutta Bläsius, *3 minuty ruchu*, Kielce 2009.

2. Wysłuchanie tekstu czytanego przez N.

edukacja polonistyczna
edukacja przyrodnicza
P. s. 6, 7

3. Wypowiedzi na temat wysłuchanego tekstu i ilustracji.
– *Dokąd wybrał się Hubert z mamą i tatą?*
– *Jakie zwierzęta oglądał chłopiec?*
– *Jakie inne zwierzęta można zobaczyć w zoo?*
– *Które z nich są drapieżnikami?*
– *Jak należy zachowywać się w zoo?*
– *Wobec których zwierząt należy zachować szczególną ostrożność?*
– *Co piją rodzice w kawiarni?*
– *Co je Hubert?*
– *Kto spaceruje alejką i kim jest ta osoba dla Huberta?*
– *Jak spędzacie czas wolny ze swoimi rodzicami, rodzeństwem, kuzynostwem?*
– *Dokąd wy wybieracie się ze swoimi bliskimi na jesienne spacery?*

4. U. wyszukują na ilustracji elementy, w których nazwach słyszą głoskę **h.**

5. U. wskazują i przeliczają wyrazy z literą **h** w tekście.

WARTO ćwiczyć umiejętność uważnego słuchania. N. czyta tekst, a U. reagują na usłyszany wyraz z głoską **h** ustalonym z N. gestem lub ruchem (wstają, uderzają dłonią o blat ławki, machają rękoma, mrugają, podnoszą lizak z „Wyprawki 1”).

6. Czytam sam!

edukacja polonistyczna
K. s. 75 ćw. 1
P. s. 6

7. Ćwiczenia w głośnym czytaniu na różnym poziomie.
- U. mogą czytać tylko sylaby zaznaczone na zielono, tekst wyrazowo-obrazkowy.

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Przeczytaj tekst wydrukowany niebieską czcionką.*

8. Bawimy się z Noni. Ćwiczenia słownikowe. Praktyczne stosowanie wyrazów z **h** w opowiadaniu twórczym z wykorzystaniem Łańcuchowej Metody Skojarzeń (ŁMS).

edukacja polonistyczna
P. s. 8, 9

- Nazywanie obrazków umieszczonych wokół dużej ilustracji.
- Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji.

WARTO zwrócić uwagę U. na sytuacje realne i nierealne.

- U. układają historyjkę rozpoczynającą się od słów: „Pewnego jesiennego dnia na plaży…” zgodnie z ilustracją z wykorzystaniem poznanych wyrazów z **h**.
- Podczas tworzenia opowiadania U. mogą pokazywać karty z obrazkami, które uprzednio wycięli z karty „Wyprawki 1”.

W. 1 cz. 2 k. 1

- Na zakończenie tej części zajęć można wysłuchać opowiadania o królu Abecediuszu Andrzeja Marka Grabowskiego.

CD

Szalony halabardnik Helmut

Nie wszyscy mieszkańcy królestwa Fantazjokukunamuniubęc są tak poczciwi, jak jego zacny władca, król Abecediusz. Dziś chcę wam opowiedzieć o szalonym halabardniku Helmucie, który pewnego dnia przyjechał z sąsiedniej Huncwocji i zamieszkał w nadmorskim hotelu Heros. Ten (ów) Halabardnik jest bardzo nieprzyjemną osobą. Dlaczego? Otóż ma on dziwne, przerażające, wręcz ohydne hobby. Helmut całymi dniami zajmuje się polowaniem na zwierzęta, których nazwy zaczynają się od litery „h”! Nic dziwnego, że halabardnika unikają wszystkie hieny, hipopotamy, homary i halibuty.

Pewnego słonecznego dnia halabardnik Helmut wybrał się na plażę. Nie wziął jednak koca, kosza ze smakołykami, parasola oraz kremu do opalania. Wziął za to halabardę.

– Chcę coś upolować! Chcę coś upolować – szeptały jego wąskie usta. – Nie musi to być hipopotam albo hiena. Zadowolę się homarem lub halibutem.

Nagle jego oczy błysnęły jak rubiny. Przy brzegu pluskała się niewinna rodzina halibutów: mamusia Halibuczusia, tatuś Halibuczuś i dzieciątka Halibuciątka. Obok nich dumnie kroczył dorodny homar! Helmut na paluszkach, starając się nie skrzypieć zbroją, zrobił kilka kroków. Podniósł halabardę, by przygotować się do zadania ciosu, wziął głęboki oddech i...

W tej chwili na niebie pojawił się mknący z prędkością strzały helikopter. Halabardnik warknął jak zepsuty motor. Dobrze wiedział, kto nadlatuje.

Jeszcze nie wspominałem, że królestwo Fantazjokukunamuniubęc ma swoich bohaterów. Jednym z nich jest dzielny hokeista Henio. Ten wybitny sportowiec całkowicie poświęcił się ratowaniu słabszych. Jego bronią jest tytanowy kij hokejowy, którym włada z mistrzowską precyzją.

Szalony halabardnik Helmut nie zdążył zadać ciosu. Jego wzniesiona halabarda poszybowała w górę, sprytnie zahaczona hokejowym kijem. Z kabiny helikoptera wyjrzała poczciwa twarz bohaterskiego hokeisty Henia.

– Nie tym razem, halabardniku! Zapomnij o swoim ohydnym hobby – krzyknął Henio i wylał na głowę Helmuta wiadro zimnej wody.

– Auuuu – zawył jak ranny hipopotam halabardnik. – Zbroja mi zardzewieje!

Halibuty i homar zostały uratowane!
– Hura!!! – krzyknęły wdzięczne ryby, zapominając, że nie mają głosu.
– Hura!!! – zamruczał homar, zapominając, że homary nie mruczą.
Halabardnik Helmut pobiegł suszyć zbroję, halibuty odpłynęły, a bohaterski hokeista Henio położył się w hamaku. Huśtany ciepłym wiatrem zasłuchał się w dźwięki harfy, na której grał wzruszony i, jak się okazało, bardzo zdolny homar.

Andrzej Marek Grabowski

WARTO zróżnicować ćwiczenia.

- U. mogą układać zdanie z jednym wybranym lub wskazanym przez N. obrazkiem z „Wyprawki 1".
- U. mogą układać wypowiedź dwu-, trzy-, czterozdaniową z wybranymi lub wskazanymi przez N. wyrazami z „Wyprawki 1".

9. Zabawa „Mądra główka pamięta trudne słówka".
- U. rozkładają na ławce karty z wyrazami: huśtawka, herbata, hotel, hełm, harfa, hipopotam, hiena, hak, hamak, hokeista, hulajnoga, homar.
- Wyszukiwanie na sygnał N. właściwej ilustracji.
- Układanie ciągu obrazków. Zapamiętywanie ich położenia i kolejności. Sprawdzenie pamięci krótkotrwałej.
- Układanie zagadek do wybranego obrazka i ich rozwiązywanie.

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Podaj wyrazy należące do rodziny wymienionych wyrazów: np.* ***hak*** *(haczyk),* ***herbata*** *(herbatniki),* ***hokeista*** *(hokej).*
– *Ułóż rebus, wykorzystaj wybrany obrazek.*

WARTO gromadzić kartoniki obrazkowo-wyrazowe do ćwiczeń słownikowych. Materiał do wielokrotnego wykorzystania według pomysłu i inwencji N. i możliwości U.

10. Czytanie ze zrozumieniem wyrazów i naklejanie nazw pod właściwym rysunkiem.

edukacja polonistyczna
K. s. 4 ćw. 1
K. s. 4 ćw. 2

11. Analiza słuchowa wyrazów z głoską **h**. Łączenie modeli dźwiękowych z ilustracją. Wskazywanie miejsca występowania głoski **h** i zaznaczanie jej niebieską kredką. Dzielenie wyrazów na sylaby i zaznaczanie sylab zieloną falbanką.

12. Ćwiczenie grafomotoryczne. Rysowanie po śladzie.

K. s. 5 ćw. 3

13. Propozycja zadania domowego.

K. s. 5 ćw. 4

14. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 120.

edukacja matematyczna
M. s. 6, 7

15. Monografia liczby **6**.
- Przeliczanie liczebności elementów, zaznaczanie ich odpowiednim kolorem.
- Porównywanie długości małych łyżeczek w stosunku do długości dużej łyżki.
- Nauka pisania cyfry **6**.

M. s. 8 ćw. 1

16. Przeliczanie oczek i zapis za pomocą cyfr.

M. s. 8 ćw. 2

17. Rozkład liczby **6** na składniki.

M. s. 9 ćw. 3–5

Dzień 3. Ubieramy się jesienią

Zapis w dzienniku • Rozwiązywanie zagadek • Swobodne wypowiedzi na temat *Jak ubierać się w jesienny deszczowy dzień?* • Informacje o dżungli, pustyni, porach suchej i deszczowej • Zabawy na deszczowe dni • Nauka pisania liter **h, H** na podstawie wyrazów **herbata, Hubert** • Przeliczanie w zakresie **6** • Wykonanie pracy plastycznej *Jesienny szal* •

P. s. 10, 11, 77
K. s. 6, 7, 75
M. s. 6, 7, 10–12

NIEZBĘDNIK: blok rysunkowy, pastele, kredki świecowe, włóczka, ścinki tkanin, gazety, klej, nożyczki (w zależności od wybranej techniki wykonania pracy).

PAMIĘTAJ! Do dnia 4. **Listopadowe marzenia** potrzebne będą: włóczka, ścinki tkanin, papier kolorowy, bibuła, klej, nożyczki.

Proponowany przebieg zajęć

1. Słuchanie ze zrozumieniem treści zagadek.
- Swobodne wypowiedzi na temat: *Jak należy ubrać się w jesienny deszczowy dzień?*

edukacja polonistyczna
P. s. 10 ćw. 1, 2

WARTO odgadnięte wyrazy podzielić na sylaby, głoski.

2. Tropiciele wiedzy.
- Wysłuchanie informacji czytanych przez N.
- Udzielanie odpowiedzi na pytania:
  – *Jak nazywamy miejsce, gdzie raz na kilka lat pada deszcz?*
  – *Dlaczego deszcz jest potrzebny?*
  – *Dlaczego trzeba oszczędzać wodę?*
  – *W jaki sposób możecie oszczędzać wodę?*
  – *Co lubisz robić, kiedy pada na dworze deszcz?*

edukacja przyrodnicza
P. s. 11

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Jak nazywamy miejsca, gdzie rośnie bujna roślinność, temperatura jest wysoka i często pada deszcz?*
– *Jak nazywa się miejsce na pustyni, gdzie jest woda?*

3. Zabawa na deszczowy dzień „Pada 1".
- Ćwiczenia koordynacji słuchowo-wzrokowo-ruchowej.
- Należy przygotować kartki, kredki dla każdego uczestnika. Dzieci siedzą przy stolikach. Rytmicznie, powoli wypowiadają tekst, jednocześnie rysując ukośne kreski (jedna sylaba odpowiada jednej kresce). Można kilkakrotnie powtórzyć rymowankę, za każdym razem zmieniając kolor.

Pada w parku, sadzie, w lesie,
kto nam dary stąd przyniesie?
Ja przyniosę darów kilka,
niech przestanie choć na chwilkę!

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

WARTO przed rozpoczęciem zabawy ustalić jej reguły i zasady. Wyjaśnić pojęcie **zasady**. Zwrócić uwagę na konieczność przestrzegania reguł i zasad.

4. Nauka pisania liter **h, H** w liniaturze.
5. Uzupełnianie rysunków elementami.

edukacja polonistyczna
K. s. 6 ćw. 1
K. s. 6 ćw. 2

6. Nazywanie części ubrań. Kolorowanie tych, które są potrzebne na listopadową pogodę. — K. s. 7 ćw. 3

7. Ćwiczenia w czytaniu, pisaniu po śladzie i przepisywaniu sylab z literami **h, H.** — K. s. 7 ćw. 4

8. **Czytam sam!** — K. s. 75 ćw. 2

9. Zabawa na deszczowy dzień „Pada 2".

- U. siedzą w kręgu, wypowiadają słowa rymowanki.

Pada w parku, sadzie, w lesie,
kto nam dary stąd przyniesie?
Ja przyniosę darów kilka,
niech przestanie choć na chwilkę!

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

- Należy przygotować instrumenty perkusyjne dla każdego uczestnika. Dzieci siedzą w kręgu na krzesłach. Pierwszy i drugi wers – dzieci rytmicznie wypowiadają tekst i wystukują rytm na instrumentach perkusyjnych (jeśli nie ma instrumentów, mogą stukać palcami o blat krzesełek).
- Mówiąc trzeci wers, uczestnicy wskazują na siebie i kręcą głowami. Podczas wypowiadania czwartego wersu dzieci wskazującym palcem wykonują gest przeczenia.

edukacja matematyczna

10. Przeliczanie w zakresie **6**. — M. s. 10 ćw. 1

11. Rozkład liczby **6** na składniki. — M. s. 10 ćw. 2, 3, 4

12. Uzupełnianie brakujących oczek na kostkach domina i liczby w zapisie dodawania. — M. s. 11 ćw. 5

13. Odejmowanie liczb w zakresie **6**. — M. s. 11 ćw. 6

14. Propozycja zadania domowego. —

15. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 120. — M. s. 12 ćw. 7

16. Wykonanie pracy plastycznej *Jesienny szal* dowolną techniką. — M. s. 6, 7

edukacja polonistyczna

WARTO użyć tkanin, kolorowych zdjęć z gazet, włóczki, bibuły itp.

WARTO wykorzystać poczytankę *Ulewa* do ogłoszenia konkursu pięknego czytania całości lub fragmentów tekstu. Konkurs przeprowadzić następnego dnia. Wszystkich uczestników nagrodzić na przykład słodką nagrodą lub dyplomem. — P. s. 77

Dzień 4. Listopadowe marzenia

Zapis w dzienniku • Cyrkowe zagadki • Wyrażanie opinii na temat cyrku na podstawie tekstu, ilustracji i doświadczeń uczniów • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Analiza i synteza słuchowa wyrazów z głoską **c** • Ćwiczenia grafomotoryczne • Analiza słowna i słuchowa utworu Fryderyka Chopina *Preludium Des-dur* • Dodawanie i odejmowanie w zakresie **6** – układanie i rozwiązywanie zadań tekstowych • Wykonanie stroju klauna metodą kolażu •

CD
P. s. 12, 13
K. s. 8, 9, 75
M. s. 6, 7, 13–15

NIEZBĘDNIK: włóczka, ścinki tkanin, papier kolorowy, bibuła, klej, nożyczki.

PAMIĘTAJ! Do dnia 5. **Jesienny obserwator** potrzebne będą: papierowa tuba, np. po papierze toaletowym lub ręczniku papierowym, gazety, papier pakowy, papier kolorowy, kawałki tektury.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozwiązanie zagadek.

W namiocie
– sto pociech.
Konie, słonie, zabawa
– brawa. (cyrk)

Każdy odznacza się
wielką siłą.
W *Lokomotywie*
– tysiąc ich było. (atleci)

Okrągły namiot,
a w nim scena,
to pewno jest… (arena)

Rzuca piłkami,
kręci talerzami
tak szybko i sprawnie,
że na ziemię nic nie spadnie. (żongler)

Czerwony nos jak piłeczka.
Na głowie barwna czapeczka.
Tańczy, śpiewa i żongluje,
w wesołym cyrku pracuje. (klaun)

2. Swobodne wypowiedzi U. na temat ilustracji i tekstu czytanego przez N. — edukacja polonistyczna, **P. s. 12, 13**
– *Co widzimy na ilustracji?*
– *Co robią klauni?*
– *Znajdź na ilustracji przedmioty z głoską* **c**.
– *Dokąd poszły dzieci z panią Celiną?*
– *Jak nazywa się klaun, który żongluje cytrynami?*
– *Na czym gra klaun Cyryl?*
– *Kto jeszcze pracuje w cyrku?*
– *Jak jest w cyrku?*
– *Odszukaj w tekście wyrazy z literami* **c**, **C**.
– *O jakiej wycieczce marzysz w listopadowe dni?*

3. Czytanie tekstów o różnym stopniu trudności. — **P. s. 12**

4. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z głoską **c**. — **P. s. 12, 13**

5. Wyszukiwanie sylab z literami **c**, **C**. — **K. s. 8 ćw. 1**

6. Łączenie statków wyrazowych z odpowiednim wyrazem. — **K. s. 8 ćw. 2**

7. Podział wyrazów na głoski i sylaby. Zaznaczanie miejsca głoski **c** w modelach dźwiękowych wyrazów. — **K. s. 8 ćw. 3**

8. **Czytam sam!** — **K. s. 75 ćw. 3**

9. Ćwiczenie grafomotoryczne. — **K. s. 9 ćw. 4, 5**

10. Analiza słowna i słuchowa utworu Fryderyka Chopina *Preludium Des-dur*. — edukacja muzyczna, **CD**
- Kreacja muzyczno-ruchowa (interpretacja utworu ciałem). Szczegółowe informacje w *Elementarzu muzycznym dla tropiących nauczycieli* s. 170, 171.
- Przed odtworzeniem utworu N. opowiada U. o fortepianie.

WARTO przekazać U. informacje dotyczące budowy, sposobu gry, roli i wykorzystania instrumentu. Można U. zadać pytania:

– *Gdzie możemy spotkać fortepian, a gdzie pianino?*
– *Czy widzieli współczesne wykonania tych instrumentów* (Na przykład firma Yamaha produkuje fortepiany łączące w sobie instrument klasyczny z rozrywkowym).

- N. po wysłuchaniu utworu omawia z U. jego:
  – tempo: *Było wolne czy szybkie?*
  – budowę: *Utwór składał się z jednej czy kilku części?*
  – aparat wykonawczy: *Utwór wykonany był przez głos ludzki czy przez instrument?*
  – zespół wykonawczy: *Utwór wykonany był solo (tylko jedna osoba na jednym instrumencie) czy przez kilku muzyków na kilku instrumentach?*
  – brzmienie instrumentu: *Czy barwa instrumentu była ciepła, zimna, ostra czy miękka?*
  – dynamikę: *Utwór wykonany był cicho, głośno, a może zmiennie?*
- Po kolejnym wysłuchaniu utworu możemy zaproponować wykonanie kreacji muzyczno-ruchowej: swobodnej (U. sami decydują, co tańczą) lub kontrolowanej, ilustrującej deszcz.

WARTO zwrócić uwagę na bezpieczną zabawę w grupie.

11. Przeliczanie i porównywanie liczebności zbiorów zabawek. — edukacja matematyczna

12. Rozwiązywanie i układanie zadań tekstowych. — **M. s. 13 ćw. 1**, **M. s. 14. ćw. 2**

13. Rozkład liczby **6** na składniki. — **M. s. 15 ćw. 3**

WARTO wykonać ćwiczenie z użyciem liczmanów.

15. Matematyka w działaniu. Scenariusz na s. 120. — **M. s. 6, 7**

16. Wykonanie stroju klauna metodą kolażu z wykorzystaniem różnych materiałów (tkaniny, kolorowe gazety, bibuła). — edukacja plastyczna

Dzień 5. Jesienny obserwator

Zapis w dzienniku • Usprawnianie techniki czytania sylab • Opowiadanie o obserwacjach podczas jesiennego spaceru • Zwierzęta i rośliny w lesie • Swobodne wypowiedzi uczniów na temat ilustracji • Nauka pisania liter **c**, **C** na podstawie wyrazów **cyrk**, **Cyryl** • Poznanie przyrządów ułatwiających obserwację przyrody • Rozpoznawanie różnych rodzajów papieru • Wykonanie przestrzennych prac plastycznych – *Jesienne drzewo* i *Makieta jesiennego lasu* •

P. s. 14, 15
K. s. 10, 11, 76

NIEZBĘDNIK: papierowa tuba, np. po papierze toaletowym lub ręczniku papierowym, gazety, papier pakowy, papier kolorowy, kawałki tektury.

PAMIĘTAJ! Do dnia 6. **Narodowe Święto Niepodległości** należy przygotować mapę Polski, symbole narodowe (flagę, godło), kontur Orła Białego.

Proponowany przebieg zajęć

1. Zabawa słowno-ruchowa „Leśny obserwator”.
- N. zaprasza U. do wirtualnego lasu.

Lubię wycieczki, leśne wycieczki / marsz
po wielkim lesie jesiennym, / rozłożenie rąk i zatoczenie dużego koła
gdzie złoty dywan szeleści pod nogą, / szuranie nogami
i dzik przebiega leśną drogą. / bieg w miejscu
Tu zając kica, tu dzięcioł stuka, / podskakiwanie w miejscu na dwóch nogach, stukanie o podłogę
a wiewióreczka zapasów szuka. / rozglądają się, trzymając prawą lub lewą rękę na czole
Leśny obserwator wszystko dostrzeże,
Nawet najmniejsze, leśne zwierzę.
Chodzi cichutko na paluszkach, / chodzenie na palcach, jedno okrążenie
By nie spłoszyć sarenki i jej maluszka. / dookoła własnej osi

WARTO wspomnieć o właściwym zachowywaniu się w lesie.

2. Gimnastyka oka i języka. — edukacja polonistyczna

- Ćwiczenia w czytaniu sylab, głośnym, cichym, na wspak. — **P. s. 14 ćw. 1**
- Czytanie zgodnie z podanym kierunkiem. — **P. s. 14 ćw. 2**

3. Swobodne wypowiedzi na temat ilustracji. — edukacja przyrodnicza **P. s. 15**
– *Co widzimy na ilustracji?* (dzika, sarnę, zająca, wiewiórkę, dzięcioła, sójkę, kowalika, dąb, sosnę, głóg, porosty)
– *Jaką porę roku przedstawia ilustracja?*
– *Po czym poznajemy, że jest to jesień?*
– *Jakie zwierzęta mieszkają w lesie?* (ssaki, ptaki)
– *Co można obserwować przez lornetkę, a co przez lupę?*
– *Czyje odgłosy można usłyszeć w lesie?*

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Jak nazywa się przenośne urządzenie, za którego pomocą nagrywamy dźwięki?* (dyktafon)

4. Nauka pisania liter **c**, **C**. — **K. s. 10 ćw. 1**
Wyjaśnienie symboli wybranych składników pogody (zachmurzenie, opady, temperatura). Wybranie i pokolorowanie symbolu pasującego do dzisiejszej pogody. — **K. s. 10 ćw. 2**

5. Czytam sam! — **K. s. 76 ćw. 4**

6. Nazwanie przyrządów przedstawionych w ćwiczeniu 3. Wskazanie tych, które pomogą przeprowadzić obserwację jesiennej pogody. — **K. s. 11 ćw. 3**

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Co to jest wiatromierz, do czego służy i kto go wykorzystuje w swojej pracy?*

7. Czytanie i przepisywanie sylab. — **K. s. 11 ćw. 4**

8. Czytanie ze zrozumieniem. Nalepianie podpisów pod obrazkami zwierząt. Otaczanie pętlą obrazka zgodnie z poleceniem. — **K. s. 11 ćw. 5**

9. Zabawa ruchowa „Wiewiórki do dziupli”.
- U. tworzą grupy trzyosobowe. Dwie osoby z każdego zespołu stają naprzeciw siebie i chwytają się za ręce – tworzą dziuplę. Pozostali U. to „wiewiórki”. „Wiewiórki” swobodnie chodzą po lesie. Na hasło: – Wiewiórki do dziupli – starają się jak najszybciej schronić w dziupli. Na hasło: – Wiewiórki z dziupli – „wiewiórki” dalej spacerują w lesie. W czasie zabawy należy dokonywać zmian.

10. Rozpoznawanie różnych rodzajów papieru (papier do pisania, drukowania, papier pakowy, tzw. szary, papier ozdobny, papier toaletowy) na podstawie własnych obserwacji i praktycznego działania (gniecenie, darcie, zwijanie).

WARTO wspomnieć o roli oszczędzania papieru. Wymienić sposoby jego oszczędzania (makulatura, drukowanie dwustronne).

edukacja techniczna

11. Wykonanie pracy przestrzennej z wykorzystaniem różnego rodzaju papieru *Jesienne drzewo.* U. przylepiają na papierową rurkę (np. po papierze toaletowym) zgnieciony, uformowany, podarty, zwinięty lub skręcony papier i nadają mu kształt drzewa.

WARTO zrobić klasową *Makietę jesiennego lasu.*

12. Pozytywne cechy tropiciela, obserwatora przyrody – rundka.

- U. siedzą w kręgu. N. prosi o dokończenie zdania wyrazami określającymi dobrego tropiciela przyrody.
  – *Dobry tropiciel, obserwator przyrody…*

II. TAJEMNICE ŚWIATA

Dzień 6. Narodowe Święto Niepodległości

Zapis w dzienniku • Rozmowa na temat Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie utworu Małgorzaty Strzałkowskiej *Polska* • Symbole narodowe naszego kraju • Obchody Narodowego Święta Niepodległości w Sulejówku na podstawie tekstu w podręczniku • Poznanie sylwetki marszałka Józefa Piłsudskiego • Ćwiczenia w czytaniu i pisaniu sylab • Wysłuchanie hymnu narodowego • Nauka piosenki *Marzenie o Afryce* • Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe • Wprowadzenie liczby **7** – nauka pisania cyfry **7** • Utrwalenie nazw i kolejności dni tygodnia •

CD
P. s. 16, 17
K. s. 12, 13
M. s. 16, 17
W. 1

NIEZBĘDNIK: mapa Polski, symbole narodowe (flaga, godło), kontur Orła Białego do wypełnienia przez U.

PAMIĘTAJ! Do dnia 7. **Ciekawa rzecz – kreda** przygotować: kredę kolorową, drobnoziarnisty papier ścierny lub papier pakowy.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie utworu.

edukacja polonistyczna

Polska

Polska leży w Europie
Polska to jest kraj nad Wisłą.
Polska leży nad Bałtykiem.
I to wszystko? Nie! Nie wszystko!

Polska naszą jest ojczyzną –
tu żyjemy, tu mieszkamy,
tu uczymy się, bawimy
i marzymy, i kochamy.

Herb, czasami zwany godłem,
to jest wspólny znak rodaków.
Orzeł na czerwonej tarczy
to odwieczny herb Polaków.

Flaga jest symbolem państwa.
Tak wygląda polska flaga –
biały kolor to szlachetność,
czerwień – męstwo i odwaga.

Polskim Hymnem Narodowym
jest „Mazurek Dąbrowskiego”.
„Jeszcze Polska nie zginęła” –
któż z Polaków nie zna tego?

Małgorzata Strzałkowska, *Polska*, [w:] *ABC… uczę się*, Warszawa 2008.

WARTO pokazać mapę Europy lub Polski.

– *Na jakim kontynencie leży nasza ojczyzna?*
– *Nad jakim morzem leży Polska?*
– *Jak nazywa się najdłuższa polska rzeka?*
– *Jak wygląda godło Polski?*
– *W jakich miejscach można je zobaczyć?*
– *Jakie kolory widnieją na naszej fladze?*
– *Co śpiewamy podczas uroczystości państwowych, meczów międzynarodowych?*
– *W jakiej pozycji śpiewamy hymn narodowy?*

WARTO w tym dniu wysłuchać i zaśpiewać zwrotkę i refren *Mazurka Dąbrowskiego* oraz omówić jego rolę i znaczenie dla narodu i państwa. **CD**

2. Wysłuchanie tekstu. **P. s. 16**
– *W jakiej miejscowości balony fruną po niebie?*
– *Co dzieci dowiązały do balonów?*
– *Z jakiej okazji składamy Polsce życzenia?*
– *Jak rozumiecie to, że Polska jest niepodległa?*
– *Jakie życzenia 11 listopada, w dniu Narodowego Święta Niepodległości, złożylibyście Polsce?*

3. **Warto ich znać.** **P. s. 17**
– *Jak nazywa się osoba, która kocha swój kraj?*
– *Kim był marszałek Józef Piłsudski?*

4. Analiza wzrokowa liter. Kolorowanie wskazanych liter zgodnie z poleceniem. **K. s. 12 ćw. 1**

5. Ćwiczenie w czytaniu i pisaniu sylab. **K. s. 12. ćw. 2**

6. Analiza sylabowa. Przeliczanie sylab i zaznaczanie ich liczby za pomocą kresek. **K. s. 13 ćw. 3**

7. Ćwiczenie grafomotoryczne. Czytanie imion. Przeliczanie liter w imionach dzieci i rysowanie odpowiedniej liczby kropek. **K. s. 13 ćw. 4, 5**

8. Nauka piosenki *Marzenie o Afryce*. Tekst i nuty na s. 174–176. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe. edukacja muzyczna **CD**
- N. prawidłowo wykonuje piosenkę. U. po wysłuchaniu utworu omawiają jego treść, np.:
  – *O czym opowiada piosenka?*
  – *O jakim miejscu śnią dzieci?*
  – *Jakie tempo ma utwór?*
  – *W jaki nastrój wprowadza cię wysłuchanie tej piosenki? Czy w taki sam jak piosenka?*
  – *Gdzie chciałbyś pojechać w snach?*
- Rytmiczne powtarzanie tekstu piosenki. N. wyraźnie prezentuje fragmenty tekstu. U. powtarzają.
- Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe:
  – bieg, marsz, podskoki oraz rytm wystukiwany na bębenku lub tamburynie przez N.;
  – zmiany tempa – wolno, szybko lub umiarkowanie;
  – zmiany kierunku na umówiony sygnał;
  – zmiany postawy, np.: baczność, spocznij, siad, podskok;
  – zmiany dynamiki – cicho, głośno.

9. Uzupełnianie nazw dni tygodnia. Ćwiczenia utrwalające kolejność występowania dni w tygodniu. edukacja matematyczna
- Zabawa w sąsiada.

N. przypisuje każdemu U. nazwę dnia tygodnia. Na sygnał przedstawia się jako jeden z dni tygodnia i zaprasza do siebie sąsiadów. Jeżeli N. jest „wtorkiem” to podchodzą do niego „poniedziałki” i „środy”. N. zmienia się w inny dzień tygodnia, a wtedy podchodzą do niego odpowiedni U. Na koniec U. dobierają się w grupy – poniedziałki, wtorki itd. Następnie grupy ustawiają się według kolejności występowania dni w tygodniu.

WARTO rozdać kartoniki z cyframi od 1 do 7 i ponumerować grupy zgodnie z kolejnością dni w tygodniu. **W. 1 k. 14**

10. Monografia liczby **7**. **M. s. 16 ćw. 1, 2**
11. Ćwiczenia utrwalające nazwy dni tygodnia i ich kolejność. **M. s. 17 ćw. 3, 4**
12. Rozkład liczby 7 na składniki. **M. s. 17 ćw. 5**

WARTO wykonać pracę plastyczną związaną z symbolem państwowym: edukacja plastyczna

- wypełnienie plasteliną lub wydzieranka sylwety godła.
- chorągiewkę biało-czerwoną.

Dzień 7. Ciekawa rzecz – kreda

Zapis w dzienniku • Skąd w klasie znalazła się kreda? – próba odpowiedzi na pytanie na podstawie wysłuchanego tekstu, informacji od nauczyciela i doświadczeń uczniów • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **k** • Ćwiczenia doskonalące umiejętność czytania na różnych poziomach • Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać **k** • Pisanie po śladzie jako element usprawnienia motoryki małej • Zabawa matematyczna – gra planszowa *Do siedmiu* • Zbiorowa praca plastyczna wykonana kolorową kredą *Kraina zwierząt na k* •

P. s. 18, 19
K. s. 14, 15, 76
M. s. 18, 19

NIEZBĘDNIK: kolorowa kreda, drobnoziarnisty papier ścierny lub papier pakowy.

PAMIĘTAJ! Do dnia 8. **Odkrywamy tajemnice światła** przygotować: białą kartkę papieru, słoik.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozwiązanie zagadki.

Biega, skacze po tablicy,
pozostawia biały ślad.
Czy już wiecie, o czym myślę?
Ależ tak!
(kreda)

2. Słuchanie ze zrozumieniem tekstu czytanego przez N. Wypowiedzi na temat tekstu i ilustracji. edukacja polonistyczna **P. s. 18, 19**
– *Co pani Hela dała kolegom Kamy?*
– *Co robią dzieci?*
– *O czym należy pamiętać podczas wspólnej zabawy?*
– *Wymień nazwy zwierząt, których nazwa rozpoczyna się na głoskę* ***k****.*
– *Znajdźcie na ilustracji elementy, w których nazwach słyszycie głoskę* ***k****.*

WARTO podać kilka informacji o **kredzie**.

Kreda – jest to wapienna skała osadowa, która powstała z przetworzonych pozostałości organicznych, np. kolców jeżowców lub igieł gąbek. Ponieważ jest miękka, porowata i lekka, doskonale nadaje się do pisania. Dodaje się ją też do białych farb, proszków i past do zębów.

3. Analiza i synteza głoskowa i sylabowa wyrazów z literą **k**. — P. s. 18, 19
4. Wskazywanie w tekście wyrazów z literami **k**, **K**.
5. Ćwiczenia umiejętności czytania na różnych poziomach wyrazów, zdań. — P. s, 18, 19
6. **Czytam sam!** — K. s. 76 ćw. 5
7. Czytanie ze zrozumieniem. Zaznaczanie ramki i wyrazu zgodnie z podanym poleceniem. — K. s. 14 ćw. 1
8. Czytanie wyrazów i obrysowywanie ich zieloną ramką. Łączenie wyrazów z odpowiednią ramką. Kolorowanie liter **k**, **K** na niebiesko. — K. s. 14 ćw. 2
9. Ćwiczenie grafomotoryczne. — K. s. 15 ćw. 3
10. Propozycja zadania domowego. — K. s. 15 ćw. 4
11. Zabawa matematyczna – gra planszowa *Do siedmiu*. — edukacja matematyczna, M. s. 18
12. Uzupełnianie działań w zakresie **7**. — M. s. 19 ćw. 1
13. Wykonanie kredą przez wszystkich U. pracy plastycznej na boisku szkolnym: *Kraina zwierząt na k*. — edukacja plastyczna
    - Jeżeli aura nie pozwoli na rysowanie na boisku, można pracę zrobić na papierze ściernym drobnoziarnistym lub papierze pakowym. Pracę należy utrwalić lakierem (np. do włosów).

Dzień 8. Odkrywamy tajemnice światła

Zapis w dzienniku • Z wizytą w galerii obrazów: Claude Monet *Budynek Parlamentu w Londynie* • Wypowiedzi na temat zmian koloru nieba na podstawie obserwacji reprodukcji obrazów Moneta • Przeprowadzenie eksperymentu ze światłem według instrukcji w podręczniku • Ćwiczenia w czytaniu globalnym • Nauka pisania liter **k**, **K** na podstawie wyrazów **kreda**, **Kama** • Ćwiczenie percepcji słuchowej • Antonio Vivaldi, *Cztery pory roku*. *Zima* cz. I. • Wykonanie pracy plastycznej ilustrującej wysłuchaną muzykę • Dodawanie i odejmowanie w zakresie **7** – obliczenia pieniężne •

CD
P. s. 20, 21, 76
K. s. 16, 17, 73
M. s. 20, 21
W. 1

NIEZBĘDNIK: biała kartka papieru, słoik.

PAMIĘTAJ! Dnia 9. **W pracowni artysty malarza** należy przynieść: farby plakatowe, pędzle, naczynia na wodę, bloki. Zbierać plakaty, afisze teatralne do dnia 13. **Zapraszamy na przedstawienie**.

Proponowany przebieg zajęć

1. U. oglądają obrazy Claude'a Moneta (czytaj: kloda moneta) zatytułowane *Budynek Parlamentu w Londynie*. — edukacja plastyczna, P. s. 20
2. U. wypowiadają się na temat zmiany koloru nieba w różnych porach dnia.
   – *Co powoduje zmianę koloru nieba?* (światło)
3. N. wyjaśnia U. pojęcia:
   parlament – główny organ państwa, którego członkowie są przedstawicielami narodu. Jest władzą ustawodawczą i nadzoruje w imieniu narodu działania rządu.

Londyn – stolica Wielkiej Brytanii.
Tamiza – rzeka przepływająca przez Londyn.

4. Praca w grupach. Przeprowadzenie eksperymentu według wskazówek N.

edukacja przyrodnicza
P. s. 21

WARTO wspomnieć o zasadach pracy w grupie:
– *Pracujemy wspólnie, zgodnie.*
– *Pomagamy sobie.*
– *Pracujemy w ciszy.*
– *Każdy pomysł jest dobry, ale wybieramy ten, który zdobędzie największą liczbę głosów.*
– *Nie obrażamy się na siebie, staramy się każdy problem rozwiązać na drodze dyskusji.*
– *Pracujemy w wyznaczonym czasie.*

5. Czytanie globalne.

P. s. 21

WARTO wykorzystać do ćwiczenia czytania globalnego kartoniki z obrazkami i podpisami do nich, które należy uprzednio wyciąć z karty z „Wyprawki 1”.

W. 1 cz. 2 k. 2

6. Nauka pisania liter **k**, **K**.
7. Łączenie w pary liter drukowanych z pisanymi.
8. Ćwiczenia w czytaniu zdań i pisanie ich po śladzie.
9. Propozycja zadania domowego.

K. s. 16 ćw. 1
K. s. 16 ćw. 2
K. s. 17 ćw. 3
K. s. 17 ćw. 4

10. **Piórkiem dźwiękiem i pędzelkiem.** Antonio Vivaldi – *Cztery pory roku. Zima* cz. I. (szczegółowe informacje dotyczące utworu w *Elementarzu muzycznym dla tropiących nauczycieli* s. 170).

edukacja muzyczna
CD
P. s. 76 ćw. 1

- N. przed odtworzeniem fragmentu I części *Zimy* A. Vivaldiego informuje U. o trzyczęściowej budowie utworu i o tym, że wysłuchają tylko jednej z trzech części. Po wysłuchaniu swobodne wypowiedzi U. dotyczące:
  – aparatu wykonawczego: *Utwór wykonany był przez głosy ludzkie czy przez instrumenty?*
  – zespołu wykonawczego: *Fragment utworu wykonano na jednym instrumencie: solo czy na wielu instrumentach: zespołowo?*
  – tempa: *Jakie było tempo fragmentu utworu: wolne, szybkie a może zmienne?*
  – dynamiki: *Czy melodia utworu była wykonywana cicho, głośno, a może zmiennie?*
  – treści ilustrowanej dźwiękami – muzyki ilustracyjnej: *Czy muzyka może malować? Jeżeli tak, to czym maluje (chodzi o dźwięki i barwę instrumentów) kompozytor w utworze? Co namalował kompozytor dźwiękami w tym fragmencie utworu?*
- N. przedstawia U. reprodukcje w podręczniku. U. wybierają swoją reprodukcję zgodną z ich odczuciami po wysłuchaniu utworu. Swobodne wypowiedzi U. na temat reprodukcji zamieszczonych w podręczniku. Przed kolejnym odtworzeniem fragmentu N. zapoznaje U. z treścią pozamuzyczną opisaną przez kompozytora.

11. Propozycja zadania domowego.
- U. tworzą własną ilustrację do odtworzonego fragmentu utworu w dowolnej technice i materiale.

edukacja plastyczna

12. Ćwiczenia rytmiczne na klockach rytmicznych. Czytanie rytmiczne rymowanki, cicho, głośno, coraz ciszej, coraz głośniej oraz coraz wolniej, coraz szybciej.

K. s. 73, ćw. 6

13. Obliczenia pieniężne – dodawanie w zakresie **7**.

edukacja matematyczna
M. s. 20 ćw. 1

14. Rozkład liczb na składniki z wykorzystaniem monet: 1 zł, 2 zł, 5 zł.

M. s. 21 ćw. 2

15. Obliczenia pieniężne na odejmowanie. | M. s. 21 ćw. 3

WARTO wykonać zestaw ćwiczeń praktycznych w rozróżnianiu monet: 1 zł, 2 zł, 5 zł. Można wykorzystać do tego „Wyprawkę 1”. | W. 1 k. 26

Dzień 9. W pracowni artysty malarza

Zapis w dzienniku • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat wyglądu pracowni artysty malarza na podstawie czytanego przez nauczyciela tekstu • Nazywanie przedmiotów znajdujących się w pracowni malarskiej • Analiza i synteza słuchowo-wzrokowa wyrazów z głoską **l** • Ćwiczenia doskonalące technikę czytania na różnych poziomach oraz przygotowujące do nauki pisania liter **l, L** • Wysłuchanie wiersza Marcina Przewoźniaka *W pracowni malarza* • Techniki usprawniające czytanie wyrazów oraz logatomów • Ćwiczenia grafomotoryczne • Układanie i rozwiązywanie zadań tekstowych związanych z płaceniem • Malowanie farbami pracy plastycznej *Martwa natura* • | P. s. 22–25, 78 K. s. 18, 19, 76 M. s. 22, 23

NIEZBĘDNIK: farby plakatowe, pędzle, naczynia na wodę, bloki.

PAMIĘTAJ! Przygotować książkę Hanny Januszewskiej *Kopciuszek* na dzień 11. **Organizujemy klasowy teatr.**

Proponowany przebieg zajęć

1. Wypowiedzi U. na temat przeczytanego tekstu przez N. i ilustracji. | edukacja polonistyczna edukacja plastyczna P. s. 22, 23

– *Co robią Ela i jej tata?*
– *Kim z zawodu jest tata Eli?*
– *Jak nazywamy miejsce, w którym pracuje artysta malarz?*
– *Jak nazywa się przyrząd, na którym artysta malarz stawia obraz?*
– *Jakimi farbami maluje tata dziewczynki?*
– *Co tata maluje?*
– *Co maluje Ela?*
– *Kim chce zostać Ela w przyszłości?*
– *Wymieńcie inne przedmioty znajdujące się w pracowni malarza.*
– *Wyszukajcie na ilustracji nazwy przedmiotów, w których słyszycie głoskę* ***l.***
– *Wskażcie w tekście wyrazy z literami* ***l, L.***
– *Co najchętniej malujecie i jakimi farbami?*

WARTO wyjaśnić U. w zrozumiały sposób znaczenie pojęcia **martwa natura**.

Martwa natura – zestawienie kilku przedmiotów codziennego użytku, oglądanych jako całość; także kwiaty, owoce, upolowana zwierzyna, trofea myśliwskie itp; również obraz, którego tematem są takie przedmioty.

K. Zwolińska, Z. Malicki, *Mały słownik terminów plastycznych*, Warszawa 1993.

2. Analiza i synteza słuchowo-wzrokowa. Podział wyrazów na głoski i sylaby. | P. s. 22, 23
3. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. | P. s. 22, 23
4. **Czytam sam!** | K. s. 76 ćw. 6
5. **Gimnastyka oka i języka.** Ćwiczenia usprawniające czytanie wyrazów oraz logatomów. | P. s. 24 ćw. 1
6. Wysłuchanie wiersza Marcina Przewoźniaka *W pracowni malarza*. | P. s. 25 ćw. 1
7. Czytanie ze zrozumieniem zdań i łączenie ich z odpowiednimi postaciami. | K. s. 18 ćw. 1

8. Uzupełnianie wyrazów brakującymi sylabami zamieszczonymi na nalepkach. Przepisywanie utworzonych wyrazów. — K. s. 18 ćw. 2
9. Rozwiązywanie rebusu. — K. s. 18 ćw. 3
10. Ćwiczenia grafomotoryczne. — K. s. 19 ćw. 4
11. Propozycja zadania domowego. — K. s. 19 ćw. 5
12. Rozwiązywanie i układanie zadań tekstowych o kupowaniu i płaceniu. Liczenie pieniędzy. — edukacja matematyczna M. s. 22 ćw. 1; s. 23 ćw. 2
13. Malowanie farbami pracy przedstawiającej martwą naturę. N. przygotowuje prostą kompozycję martwej natury. Przypomina o roli światła podczas malowania. N. wraz z U. organizuje wystawę prac *Galeria małego malarza.* (propozycja tytułu)

WARTO wykorzystać poczytankę *Kolory jesieni* do wykonania pracy plastycznej dla chętnych U. lub całej klasy. Może ona być propozycją zadania domowego lub częścią lekcji. Inspiracją pracy powinny być barwy jesieni. — P. s. 78

Dzień 10. Wycieczka – Barwy późnej jesieni (dzień do dyspozycji nauczyciela)

Zapis w dzienniku • Jesienna wycieczka • Omówienie zasad właściwego zachowania się w czasie wycieczki • Obserwowanie zmian zachodzących w przyrodzie późną jesienią • Wyróżnianie i nazywanie odgłosów przyrody • Tworzenie palety barw późnej jesieni •

Proponowany przebieg zajęć

1. Ustalenie miejsca.
   - W zależności od usytuowania szkoły może to być park, las lub pole.
2. Cele wycieczki.
   - Obserwacja zmian zachodzących w przyrodzie późną jesienią.
   - Wyróżnianie i nazywanie odgłosów przyrody.
   - Opracowanie palety barw późnej jesieni.
3. Przypomnienie zasad bezpieczeństwa oraz właściwego zachowania się w trakcie trwania wycieczki.
4. Wyjście na wycieczkę.
5. Spacer. Swobodna rozmowa na temat otaczającej przyrody:
   – *Co widzicie, gdy rozejrzycie się dookoła?*
   – *Jakie barwy dominują w przyrodzie?*
   – *Jakie różnice dostrzegacie od czasu naszej ostatniej wycieczki do parku?*
6. Obserwacja kolorów w otoczeniu i nazywanie ich. Próba nazwania odcieni, np. ciemnozielony, brunatny.
   – *Jakimi kolorami byście się posłużyli, chcąc namalować krajobraz parku późną jesienią?*
7. Zabawa „Wielkie tropienie”. Zadaniem U. jest odnalezienie przedmiotów według wskazówek N.:
   – coś twardego;
   – coś miękkiego;
   – coś pięknego;
   – coś, co kształtem przypomina: komin, koło, trójkąt;
   – coś, co mogłoby posłużyć za schronienie.

8. Zakończenie zajęć.
- U. stają w kręgu, zamykają oczy, a dotknięty przez N. w ramię U. kończy rozpoczęte zdanie:

– *Lubię park, bo…*
– *Jesień pachnie…*
– *Najbardziej na wycieczce podobała mi się…*
– *Przyroda to…*
– *Trzeba chronić zwierzęta, bo…*

9. Powrót do szkoły.
- W klasie można wykonać pracę plastyczną *Park w późnojesiennej szacie*.

III. LISTOPADOWE INSPIRACJE

Dzień 11. Organizujemy klasowy teatr

Zapis w dzienniku • Rozmowa na temat przygotowań do przedstawienia teatralnego na podstawie tekstu *Pan Śrubka* • Nauka pisania liter **l**, **L** na podstawie wyrazów **lalka**, **Lena** • Ćwiczenia w czytaniu i przepisywaniu sylab z literą **l** • Wysłuchanie czytanej przez nauczyciela baśni *Kopciuszek* Hanny Januszewskiej • Porządkowanie kolejności zdarzeń • Nauka *Piosenki lalkarza* • Rozwiązywanie zadań o płaceniu i kupowaniu • Wprowadzenie pojęć: **droższy**, **tańszy** •

CD
P. s. 26, 27, 79
K. s. 20–22
M. s. 24, 25
W. 1

PAMIĘTAJ! Do dnia 12. **Za kulisami teatru** potrzebne będą: drewaniane łyżki, ścinki tkanin, włóczka, guziki, sznurki, wstążki.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie tekstu *Pan Śrubka* z cyklu „Listy od Hani i Henia”.

edukacja społeczna
CD
P. s. 26, 27

Cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia”

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”.

Seneka Młodszy

Pan Śrubka

- Rozmowa na temat: „Wszyscy pracujemy na wspólny sukces” inspirowana pytaniami N.
- Sprawdzenie rozumienia tekstu.
  – *Jaka rola przypadła Heniowi w sztuce?*
  – *Kto jest autorem tej sztuki?*
  – *Z czego dzieci zrobiły lalki do przedstawienia?*
  – *Kogo w przedstawieniu gra Noni?*
- Ocena sytuacji i bohaterów.
  – *Dlaczego dzieci w klasie Henia zaczęły się obrażać?*
  – *Jak, myślisz, czy dzieci słusznie się obrażały? Dlaczego?*
  – *Dlaczego pani Jagoda pokazała dzieciom papierowy mobil z motylami?*
  – *Kto jest najważniejszy w zespole teatralnym?*
- Wnioski dla U.
  – *Jak myślisz, co znaczą słowa pani Jagody: „Wszyscy pracujemy na wspólny sukces?”.*
- Pogłębiamy temat: „I ja mogę pracować na wspólny sukces”.
  – *Jak myślisz, czy ty też możesz pracować w swojej klasie na wspólny sukces? W jaki sposób?*
  – *Pomyśl i powiedz, w jaki sposób możesz pracować na wspólny sukces w swojej rodzinie.*
- Pogłębiamy temat: „Co to znaczy współpracować z innymi?”.
  – *Zastanów się przez chwilę, co to znaczy „współpraca”, i podaj przykłady współpracy z domu i ze szkoły.*
  – *Jak na co dzień możesz współpracować ze swoimi koleżankami i kolegami?*
  – *Jak myślisz, czy pracując na wspólny sukces, pracujesz także na swój sukces?*
  – *Jak myślisz, w jakich sytuacjach pracujesz w klasie na swój sukces, a w jakich – na sukces wszystkich?*

Uczymy dzieci tego, co najważniejsze

Propozycja rozmowy inspirowanej przez N. na podstawie wysłuchanego przez U. tekstu pozwala na:
– kształtowanie wartości: współpracy, solidarności;

– kształtowanie postawy poszanowania pracy wszystkich, doceniania pracy własnej i pracy innych;
– rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, współpracy w grupie;
– oswajanie emocji w sytuacjach, gdy trzeba się podzielić z innymi uwagą osób ważnych, znaczącymi rolami.

Wprowadzamy w świat wartości

– współpraca, solidarność;
– poszanowanie pracy wszystkich.

Każdy człowiek pragnie być doceniany i odnosić sukcesy. I niemal każdy chciałby, aby czasami światła były zwrócone właśnie na niego, aby to właśnie jemu przypadła w udziale główna rola, aby to właśnie on został wybrany… Potrzeba bycia zauważonym, docenionym tkwi w każdym z nas. I jak wiadomo, nie zawsze możemy odgrywać pierwszoplanowe role, nie każdy zostaje głównym bohaterem przedstawienia.
Jak nauczyć dzieci radzić sobie z emocjami, by w takich okolicznościach nie traciły poczucia własnej wartości, by umiały cieszyć się sukcesami innych? Jak nauczyć dzieci doceniania znaczenia pracy każdego z nas? Przede wszystkim zadbać, aby każde dziecko czuło się docenione w grupie i rozumiało, że każdy jest ważny. Traktować z szacunkiem i doceniać wkład pracy wszystkich dzieci.

Uczymy postawy poszanowania pracy wszystkich, doceniania pracy własnej i pracy innych

Opowiadanie Henia daje możliwości rozważenia wartości pracy każdego i działania na rzecz całej grupy. Jednocześnie warto zastanowić się z dziećmi i poprowadzić rozmowę o tym, czy sukces grupy wyklucza sukces indywidualny. I o tym, jak wielką wartością jest umiejętność doceniania siebie nawzajem, wkładu pracy każdego człowieka z jego indywidualnym charakterem i zdolnościami, bo przecież każda osoba wnosi coś indywidualnego. I wreszcie, doprowadzić je do zrozumienia, że wszyscy w klasie pracują i na własny sukces, i na sukces całej grupy oraz że warto umieć cieszyć się z sukcesów innych.

Rozwijamy umiejętność pracy zespołowej, współpracy w grupie

Wydarzenia w klasie Henia są doskonałą okazją, by kontynuować z dziećmi rozmowy na tematy związane z byciem członkiem grupy i relacjami w grupie. Na podstawie opowieści Henia warto przeanalizować z dziećmi, co to znaczy w praktyce współpraca i solidarne działanie przy wykonywaniu zadania, w którym uczestniczy większa liczba osób, a każdy dostaje jakąś cząstkę do wykonania.

Oswajamy emocje w sytuacjach, gdy trzeba się podzielić z innymi uwagą osób ważnych, podzielić się znaczącymi rolami

Wiek przedszkolny i wczesny wiek szkolny to okres, w którym nauczyciel jest dla dziecka osobą niezwykle ważną, cieszy się ogromnym autorytetem, odgrywa rolę osoby znaczącej w życiu dziecka, niekiedy do tego stopnia, że ważniejsze jest to, co powiedziała pani niż to, co mówią rodzice. Bycie dostrzeżonym przez panią, pozyskanie jej uwagi, pochwała z jej ust sprawiają więc, że dziecko czuje się ważne i bezpieczne. W klasie, jak wiadomo, dziecko musi nauczyć się dzielić swoją kochaną panią z innymi dziećmi. Musi nauczyć się przyjmować i odgrywać główne role oraz te mniej widoczne na pierwszy rzut oka, bo przecież w „teatralnym przedstawieniu" muszą zagrać wszyscy, a główna rola jest zwykle jedna.
Opowiadanie Henia znakomicie przedstawia taką właśnie typową sytuację szkolną, gdy niemal wszystkie dzieci chcą być wyróżnione i zagrać ważną rolę w przedstawieniu. Emocje Henia z tym związane stają się więc doskonałą okazją do przepracowania emocji dzieci związanych z podobnymi właśnie sytuacjami, których i szkoła, i życie poza nią niosą wiele. Jak umieć zgodzić się z drugorzędna rolą i umieć ją docenić, dać z siebie wszystko, rozumiejąc, że dobre odegranie każdej z tych ról składa się na sukces całego przedstawienia. I można by słowami Ervinga Goffmana powiedzieć, że przecież życie to wielki spektakl, a każdemu z nas przychodzi grać w nim rozmaite role na różnych etapach życia. Ważne więc, by dzieci już na tym etapie uczyły się doceniania swoich ról i współdziałania na rzecz całej grupy.

Podpowiadamy Rodzicom

Jak uczyć dziecko współpracy z innymi i poszanowania pracy każdego?

1. Przede wszystkim, by nauczyć dziecko szacunku dla pracy każdego człowieka, należy doceniać jego zaangażowanie i okazywać szacunek dla jego pracy.
2. Dziecko powinno czuć się doceniane. Warto je chwalić zarówno za proste codzienne działania, jak i większe, trudniejsze zadania.
3. Chwaląc, weźmy pod uwagę nie tyle efekt pracy, ile wkład pracy dziecka. Różne, z pozoru dość proste czynności, sprawiają niejednemu sześcio- czy siedmiolatkowi sporą trudność. Czasem efekt pracy nie jest adekwatny do ogromu włożonego wysiłku. Warto o tym pamiętać i doceniać wysiłek i zaangażowanie.
4. Pochwała powinna być jednocześnie w miarę adekwatna do zadania i włożonego wysiłku. Dziecko w tym wieku już w znacznym stopniu potrafi ocenić swoją pracę. Nie należy więc przesadzać z okrzykami zachwytu, jeśli to przesadna reakcja, bo dziecko szybko wyczuje ten nieuzasadniony zachwyt.
5. Warto włączać dziecko w codzienne domowe czynności. W ten sposób będzie się uczyło pracy na rzecz wszystkich domowników.
6. Nie należy też odtrącać pomocy dziecka tylko dlatego, że jego czynności mogą być zbyt powolne lub mało precyzyjne. Jeśli dziecko będzie nieustannie odtrącane, gdy zgłasza swoją gotowością współpracy i chęć pomocy, nauczy się, że nie warto tego robić.
7. Wspólne działania, np. podlewanie kwiatów w ogrodzie, przygotowanie jakiegoś posiłku będą uczyły dziecko pracy na rzecz innych, ale także umiejętności współpracy i zespołowego działania. Trzeba przecież w tych prostych czynnościach pewnego zgrania, podziału zadań, wykonywania poszczególnych czynności w określonej kolejności – wszystko to wymaga pewnych wspólnych ustaleń, podziału ról i sprzyja nabywaniu umiejętności wspólnego działania.
8. Warto zadbać o to, by dziecko otrzymywało różne zadania i role we wspólnych przedsięwzięciach. W ten sposób będzie się uczyło rozumienia, że czasem ono, a czasem ktoś inny otrzymuje ciekawsze zadanie, atrakcyjniejszą rolę, fajniejszą zabawkę.
9. Dziecko powinno widzieć postawę poszanowania pracy na co dzień, powinno tymi postawami się zarażać, nasiąkać atmosferą szacunku dla pracy każdego człowieka. Należy więc zwracać uwagę na to, w jaki sposób wypowiadamy się na temat pracy innych ludzi w obecności dzieci.
10. I wreszcie warto uczyć dzieci cieszenia się sukcesami i własnymi, i innych. Warto poświętować z dzieckiem zakończenie jakiegoś większego zadania.

Polecamy lektury:

Gyula Böszörményi (tłum. Sebastian Stachowski), *Kolory ludzi*, Poznań 2011.
Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Kosmita,* Bielsko-Biała 2009.
Elżbieta Pałasz, *Potwór Dyzio i Kraina Zabawy,* Warszawa 2009.
Eliza Piotrowska, *Żółte kółka,* Warszawa 2011.

2. Ćwiczenie opowiadania i ustalania chronologii zdarzeń, cięcie nożyczkami.
3. Nauka pisania liter **I**, **L**.

4. Kolorowanie lalki zgodnie z podaną instrukcją.
5. Czytanie i przepisywanie sylab z literą **I**.
6. Kolorowanie zgodnie z wiedzą i odczuciami U.
7. Przepisywanie zdania w liniaturze.
8. N. proponuje zabawę w teatr. Przypomina bajkę *Kopciuszek* Hanny Januszewskiej.
- Rozmowa kierowana pytaniami N.
  – *Kto jest głównym bohaterem bajki* Kopciuszek?

W. 1 cz. 2 k. 3
edukacja polonistyczna
K. s. 20 ćw. 1
K. s. 20 ćw. 2
K. s. 21 ćw. 3
K. s. 21 ćw. 4
K. s. 21 ćw. 5

– *Z kim mieszkała dziewczynka?*
– *Jak była traktowana przez macochę i siostry?*
– *Co zorganizował król dla mieszkańców?*
– *Kto pojechał na bal?*
– *Kto pomógł Kopciuszkowi pójść na bal?*
– *Jaki warunek musiał spełnić Kopciuszek, żeby móc pójść na bal?*
– *Co zgubił Kopciuszek?*
– *W jaki sposób książę odnalazł dziewczynę?*

9. Ćwiczymy z Noni. K. s. 22 ćw. 1

- Eliminowanie zbędnej ilustracji do bajki *Kopciuszek.* Porządkowanie zdarzeń według kolejności.

WARTO zachęcić U. do indywidualnego opowiedzenia treści bajki zgodnie z kolejnością wydarzeń.

10. Propozycja zadania domowego.

K. s. 22 ćw. 2

11. Nauka *Piosenki lalkarza.* Tekst i nuty na s. 177, 178. Tworzenie akompaniamentu do piosenki. Przedstawianie kreacji muzyczno-ruchowych do piosenki.

edukacja muzyczna
CD

- N. rytmicznie czyta tekst piosenki, a następnie klaszcze, U. powtarzają tekst lub klaskanie w ten sam sposób oraz w tym samym rytmie.
- Nauka *Piosenki lalkarza.*
  Tworzenie akompaniamentu do piosenki:

Chodzi lalkarz światem, serce w nim rogate, / rytmiczne uderzanie w klawesy
Chodzi z wiatrem, z pluchą, / pocieranie całą dłonią membrany bębenka oraz rytmiczne dmuchanie ustami
z lalką za pazuchą. / rytmiczne uderzenia w trójkąt
Ref.
Hej, Hej! / dwa uderzenia w talerze i tamburyn
Jak wędrowne ptactwo. / grzechotki w rytmie piosenki
Hej, Hej! / dwa uderzenia w talerze i tamburyn
Kukiełkarskie bractwo / grzechotki w rytmie piosenki
Tak łazi rad nie rad najśmieszniejszy teatr. / rytmiczne uderzanie nóg

Gdzie parawan stanie, tam nasze mieszkanie, / rytmiczne uderzanie w klawesy
gdzie się lalka wtuli, tam my u matuli. / głosy dziewcząt śpiewające luli, luli

Tak łaził mój dziadek, pra- i pradziadek, / rytmiczne uderzanie w klawesy
Ja też nie przestanę łazić z parawanem.

Ref.
Hej! Hej! / dwa uderzenia w talerze i tamburyn
Jak wędrowne ptactwo. / grzechotki w rytmie piosenki
Hej! Hej! / dwa uderzenia w talerze i tamburyna
Kukiełkarskie bractwo. / grzechotki w rytmie piosenki
Ścisnę lalkę w pięści, niech i wam się szczęści. / rytmiczne klaskanie w ręce.

12. Kreacja muzyczno-ruchowa. Inscenizacja piosenki.

13. Rozwiązywanie zadań o płaceniu i kupowaniu. Wprowadzenie pojęć: **droższy, tańszy, najdroższy, najtańszy.**

edukacja matematyczna
M. s. 24 ćw. 1, 2; s. 25 ćw. 3

WARTO wykorzystać poczytankę *Lekarstwo na nudę* do wykonania rekwizytu teatralnego (wydzieranki z papieru lub gazety) i zaprezentowania krótkiej improwizowanej scenki dramowej z ich użyciem.

P. s. 79

Dzień 12. Za kulisami teatru

Zapis w dzienniku • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat ilustracji i wysłuchanego tekstu z podręcznika • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Analiza i synteza słuchowo-wzrokowa wyrazów z głoską **ł** • Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do pisania liter **Ł**, **ł** • Wprowadzenie liczby **8** – nauka pisania cyfry **8** • Dodawanie i odejmowanie w zakresie **8** • Rozkład liczby **8** na składniki • Wykonanie kukiełek z drewnianych łyżek • Zabawy słowne z wykorzystaniem kukiełek • Pokaz brzmienia fortepianu •

CD
P. s. 28, 29
K. s. 23–25, 77
M. s. 26, 27

NIEZBĘDNIK: drewniane łyżki, ścinki tkanin, włóczka, guziki, sznurki, wstążki.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wypowiedzi na temat tekstu i ilustracji. edukacja polonistyczna P. s. 28, 29
   – *Co przygotowała Łucja dla kukiełki?*
   – *Z czego zostaną uszyte stroje dla kukiełek?*
   – *Co uszyła Łucja z łatki dla swojej kukiełki?*
   – *Do czego przygotowuje się klasa Łucji?*
   – *Co trzymają chłopcy?*
   – *Czy każdy uczeń z klasy Łucji bierze udział w przygotowaniach do spektaklu?*
   – *Czy każdy z nich otrzymał zadanie na miarę swoich możliwości? Podaj przykład.*
   – *Wyszukaj na ilustracji przedmioty, w których nazwach słyszysz głoskę* **ł**.
2. Analiza i synteza słuchowo-wzrokowa wyrazów z głoską **ł**. P. s. 28, 29
3. Czytanie na różnych poziomach. P. s. 28, 29
4. **Czytam sam!** K. s. 77 ćw. 7
5. Wyszukiwanie w wyrazach litery **ł**. Zaznaczanie ich niebieską kredką. K. s. 24 ćw. 1
6. Analiza głoskowa wyrazów z głoską **ł**. Wskazywanie miejsca jej występowania w modelach wyrazów. K. s. 24 ćw. 2
7. Ćwiczenia grafomotoryczne. K. s. 25 ćw. 3, 4
8. Monografia liczby **8**. edukacja matematyczna M. s. 26 ćw. 1, 2
9. Dodawanie i odejmowanie w zakresie **8**. Rozkład liczby **8** na składniki. M. s. 27 ćw. 3, 4, 5, 6
10. **Zrób to sam!** Wykonanie kukiełek z drewnianych łyżek z wykorzystaniem surowców wtórnych (ścinki tkanin, resztki włóczki, sznurek, guziki itp.) edukacja plastyczna K s. 23
11. Zabawa słowna „Kukiełka”.
    - U. siedzą w kręgu, trzymając kukiełki. N. wyznacza jednego z U., który zadaje kolejno pozostałym uczestnikom zabawy pytania. U. na zadane pytania zawsze odpowiadają: kukiełka.
      – *Jak masz na imię?*
      – *Kukiełka.*
      – *Ile masz lat?*
      – *Kukiełka.*
      Osoba, którą udało się rozśmieszyć lub odpowie inaczej, przejmuje rolę pytającego. Wygrywa U., który nie zadawał pytań.

WARTO zwrócić uwagę na to, aby w czasie zadawania pytań i udzielania odpowiedzi U. patrzyli na kukiełkę i nią poruszali, by zachowywali się tak, jakby mówiła kukiełka.

12. Zabawa słowno-muzyczna „Była sobie lala mała" z pacynką lub kukiełką. Stoimy w kręgu i każdy uczestnik trzyma swoją pacynkę. Śpiewamy piosenkę na melodię *Była sobie żabka mała.*

Była sobie lala mała,
Hej, siup, trala la la,
Która mamy nie słuchała.
Hej, siup, hej!

Prowadzący dodaje zdanie: *lecz robiła śmieszne minki* i wymyślony gest pacynką. Grupa powtarza zdanie i gest jednocześnie. Śpiewamy znowu piosenkę, powtarzamy zdanie, prowadzący zaś dodaje kolejne zdanie i gest: *i lubiła jeść cytrynki,* dzieci powtarzają itd.

Była sobie lala mała,
Hej, siup, trala la la,
Która mamy nie słuchała.
Hej, siup, hej!

…lecz robiła śmieszne minki
…i lubiła jeść cytrynki.
…Czasem też wolała hasać
…i baranki w górach pasać.
…A gdy słońce zaświeciło
…ona spała, że aż miło.
…Często rączkę podawała
…i też się wesoło śmiała,
…wszystkim wokół się kłaniała.

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

- Na koniec U. śpiewają zwrotkę i powtarzają cały tekst, grając pacynkami.

WARTO zwrócić uwagę na to, aby w czasie śpiewania kukiełka była aktorem.

- U. zostawiają wykonane lalki w klasie w wyznaczonym miejscu.

13. Pokaz brzmienia fortepianu. N. prezentuje wybrany utwór F. Chopina spośród zaproponowanych na str. 171 (szczegółowe informacje dotyczące instrumentu w *Elementarzu muzycznym dla tropiących nauczycieli* s. 170) **CD**

- N. odtwarza z płyty pokaz brzmienia i możliwości technicznych instrumentu. U. poznają instrument z grupy instrumentów strunowych klawiszowych – **fortepian**.

Dzień 13. Zapraszamy na przedstawienie

Zapis w dzienniku • Gromadzenie słownictwa związanego z teatrem • Rola afisza teatralnego • Zapoznanie z rodzajami lalek występujących w przedstawieniach teatralnych • Nauka pisania liter **ł**, **Ł** na podstawie wyrazów **łata**, **Łucja** • Rozpoznawanie brzmienia instrumentów strunowych klawiszowych • Rozwiązywanie zadań na porównywanie różnicowe • Ćwiczenia w praktycznym rozumieniu pojęć **mniejszy**, **większy** •

P. s. 30, 31, 75
K. s. 26, 27, 74
M. s. 28–31

Proponowany przebieg zajęć

1. **Ulica Ciekawych Wyrazów.** Próba wyjaśnienia wyrażenia **afisz teatralny**.
   - Odczytanie przez N. informacji dotyczącej afisza teatralnego.
     – *Czego możecie dowiedzieć się z afisza teatralnego?*
     – *Co powinniśmy jeszcze przygotować w ramach organizacji klasowego przedstawienia?*

edukacja polonistyczna
P. s. 30

WARTO zgromadzić afisze teatralne jako wzór do wykonania klasowego plakatu.

2. **Tropiciele wiedzy.**
   - Zapoznanie się z wiadomościami dotyczącymi różnych lalek teatralnych.

P. s. 31

3. Rozpoznawanie brzmienia instrumentów strunowych klawiszowych.

edukacja muzyczna
P. s. 75 ćw. 1, 2, 3.
K. s. 74 ćw. 7

4. Ćwiczenia ruchowe utrwalające tempo (wolno, szybko) i dynamikę (cicho, głośno).
   – *Jesteś piłką i poruszasz się jak piłka.*
   – *Jesteś drzewem i kołyszesz się jak drzewo.*
   – *Jesteś struną i drgasz jak struna.*
   – *Jesteś pianistą i grasz jak pianista.*
5. Ćwiczenie muzyczne – wyliczanka:
   - recytacja rytmiczna wyliczanki w tempie umiarkowanym [o wartości rytmicznej ćwierćnuty (ta)] i w tempie szybkim [o wartości rytmicznej ósemki (ti)]:

     Prawą rękę sprawną mam, tak samo jak lewą, / ręka prawa wysunięta do przodu
     Lewą rękę sprawną mam, tak samo jak prawą. / ręka lewa wsunięta do przodu
     Obie ręce sprawne mam, na pianinie gram. / obie ręce wysunięte do przodu imitują grę na pianinie
     Prawą nogę sprawną mam, tak samo jak lewą, / noga prawa wysunięta do przodu
     Lewą nogę sprawną mam, tak samo jak prawą. / noga lewa wsunięta do przodu
     Obie nogi sprawne mam, na nich podskakuję sam. / obie nogi podskakują do góry

   - Po wykonaniu wyliczanki U. mogą dodać następne zdania, opisując sprawność innych części ciała.
6. Nauka pisania liter **ł**, **Ł**.

edukacja polonistyczna
K. s. 26 ćw. 1
K. s. 26 ćw. 2

7. Układanie wyrazów z rozsypanki sylabowej. Zaznaczanie takim samym kolorem sylab tworzących wyraz.
8. Ćwiczenia rozwijające spostrzegawczość. Zaznaczanie na ilustracji osób nieodpowiednio ubranych do warunków pogody i pory roku.

K. s. 27 ćw. 3

9. Odczytywanie wyrazów z plątaninki i zapisywanie ich w liniaturze.

K. s. 27 ćw. 4

10. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 120.

edukacja matematyczna
M. s. 28, 29

11. Ćwiczenia w praktycznym rozumieniu pojęć **mniejszy, większy** z zastosowaniem odpowiednich znaków matematycznych.

M. s. 30 ćw. 1, s. 31 ćw. 2, 3

12. Rozwiązywanie zadań na porównywanie różnicowe.

M. s. 32 ćw. 4, 5, 6

13. Wykonanie afisza teatralnego w grupach.

edukacja plastyczna

14. Zabawa ruchowa „Dzień kukiełki”.
   - U. stoją przy swoich ławkach. N. opowiada o rozkładzie dnia kukiełki. U. pokazują czynności za pomocą ruchu kukiełką. Kukiełka:
     – śpi;
     – wstaje;
     – myje się;
     – ubiera;

– je;
– idzie do szkoły;
– czyta;
– pisze;
– gra w piłkę;
– skacze;
– biega...

Dzień 14. Kurtyna w górę!

Zapis w dzienniku • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat spektaklu kukiełkowego na podstawie ilustracji i przeczytanego tekstu • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z **y** • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Doskonalenie sprawności grafomotorycznej jako przygotowanie do nauki pisania liter • Rozwijanie spostrzegawczości • Rozpoznawanie i nazywanie roślin i zwierząt żyjących w lesie • Dodawanie i odejmowanie w zakresie **8** • Rozwiązywanie zadań na obliczenia pieniężne i porównywanie wyników • Rozwiązywanie zadań z treścią •

P. s. 32, 33
K. s. 28, 29, 77
M. s. 28, 29, 33–37

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozmowa na temat tekstu i ilustracji.
– *Do kogo należą kukiełki?*
– *Co mają kukiełki?*
– *Czyja kukiełka gra główną rolę w spektaklu?*
– *W co ubrana jest kukiełka Łucji?*
– *Jaką rolę gra kukiełka Matyldy?*
– *Co jeszcze wykonane jest z łat?*
– *Jakie postaci z bajki* Kopciuszek *występują na scenie?*
– *Jaki pomysł na scenografię do spektaklu mieli uczniowie?*

edukacja polonistyczna
P. s. 32, 33

2. Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słyszymy głoskę **y**. — **P. s. 33**
3. Wskazywanie w tekście wyrazów z literą **y**. — **P. s. 32**
4. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z **y**. — **P. s. 32, 33**
5. Czytanie na różnych poziomach. — **P. s. 32**
6. **Czytam sam!** — **K. s. 77 ćw. 8**
7. Tworzenie wyrazów z rozsypanki sylabowej. Czytanie ich i staranne zapisywanie w liniaturze. — **K. s. 28 ćw. 1**
8. Ćwiczenia rozwijające spostrzegawczość. Uzupełnianie obrazka nalepkami. Rozpoznawanie roślin i zwierząt na ilustracji. — edukacja przyrodnicza **K. s. 28 ćw. 2**
9. Ćwiczenie grafomotoryczne. — **K. s. 29 ćw. 3**
10. Propozycja zadania domowego. — **K. s. 29 ćw. 4**

11. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 120. — edukacja matematyczna **M. s. 28, 29**
12. Ćwiczenia w dodawaniu i odejmowaniu w zakresie **8**. — **M. s. 33 ćw. 1**
13. Uzupełnianie kolejności zapisu liczbowego od 1 do 8. Kolorowanie zgodnie z uzyskanym wynikiem dodawania i odejmowania. — **M. s. 34 ćw. 2**
14. Przeliczanie i porównywanie liczb w zakresie **8**. — **M. s. 34 ćw. 3**
15. Rozwiązywanie zadań z treścią – obliczenia pieniężne. — **M. s. 35 ćw. 4**

16. Rozwiązywanie zadań z treścią na porównywanie różnicowe. — M. s. 35 ćw. 5
17. **Ćwiczymy z Noni** Numerowanie pięter domu towarowego. Zapis cyfr od 0 do 7. — M. s. 36 ćw. 1
18. Rozwiązywanie zadań na obliczenia pieniężne i porównywanie. — M. s. 36 ćw. 2
19. Dodawanie i odejmowanie w zakresie **8**. — M. s. 37 ćw. 3
20. Rozwiązywanie zadania tekstowego. — M. s. 37 ćw. 4

Dzień 15. Kto pracuje w teatrze?

Zapis w dzienniku • Wzbogacanie zasobu słownictwa o wyrazy związane z tematem dnia • Wypowiedzi uczniów na temat osób pracujących w teatrze na podstawie ilustracji i wiedzy dzieci • Nauka pisania liter **y** z wykorzystaniem wyrazów **łaty**, **Matylda** • Zabawy w teatr •

P. s. 34, 35
K. s. 30, 31

Proponowany przebieg zajęć

edukacja polonistyczna

1. **Gimnastyka oka i języka.**
- Tworzenie wyrazów z podanych liter. — P. s. 34 ćw. 2
- Czytanie wyrazów. — P. s. 34 ćw. 2

2. Wypowiedzi U. na temat osób pracujących w teatrze na podstawie własnego doświadczenia i ilustracji. — P. s. 35
– *Kogo widzimy na ilustracji?*
– *Czym zajmują się te osoby?* (aktor, sufler, scenograf, reżyser)
– *Kto jeszcze pracuje w teatrze?*

WARTO wykonać ćwiczenie z podziałem nazw zawodów spotykanych w teatrze na sylaby.

3. Zabawa rytmiczna „Teatr”.
- Dzieci siedzą przy stolikach. Rytmicznie, powoli wypowiadają tekst rymowanki, jednocześnie rysując szlaczek w kształcie zębów [sinusoidy – red.]. Należy pamiętać, że każda sylaba w tekście odpowiada jednemu ruchowi ręki.

Do teatru pojedziemy,
was ze sobą zabierzemy.
Z aktorami się spotkamy
i o wszystko wypytamy.

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

4. Nauka pisania litery **y**. — K. s. 30 ćw. 1
5. Analiza słuchowa wyrazów z głoską **y**. Zaznaczanie miejsca głoski **y** w modelach dźwiękowych wyrazów. — K. s. 30 ćw. 2
6. Otaczanie pętlami tych obrazków, na których są łaty. — K. s. 31 ćw. 3
7. Przepisywanie i czytanie podanych wyrazów. Zwrócenie uwagi na pisownię imienia wielką literą. — K. s. 31 ćw. 4

WARTO zapoznać U. z wierszem Małgorzaty Strzałkowskiej *Teatr Wspaniały*.

Teatr Wspaniały
Dzwonek zabrzmiał już trzy razy –
zaraz spektakl się zaczyna!
Gasną światła, milkną szepty,
w górę wznosi się kurtyna...

Na widowni mnóstwo ludzi!
Pełny komplet! A na scenie,
wśród niezwykłych dekoracji,
trwa cudowne przedstawienie.

Leczy by ten wspaniały spektakl
mógł się odbyć w pełnej gali,
rozmaici ludzie sceny
miesiącami pracowali.

Którą sztukę zagra teatr?
Wszak pisarze i poeci,
jak świat długi i szeroki,
piszą sztuki od stuleci!

To dyrektor artystyczny
jedną z wielu sztuk wybiera
i oddaje prace nad nią
w zdolne ręce reżysera.

I reżyser myśli, myśli,
i w myśleniu nie ustaje...
A gdy ma już swoją wizję,
spektaklowi kształt nadaje.

Gdy zapisze swe pomysły
i aktorom rozda role,
to przychodzi czas na próby –
pojedynczo i w zespole.

Zaś scenograf decyduje,
jak wyglądać będzie scena –
od najmniejszych szczegółików
do sposobu oświetlenia.

Projektuje dekoracje,
tworzy zamki, lasy, góry –
i kostiumy dla aktorów,
od pantofli po fryzury.

Teraz cały zespół ludzi
musi zabrać się do pracy –
to malarze i stolarze,
perukarze, szewcy, krawcy,

fryzjer, charakteryzator,
cały rząd oświetleniowców,
i elektroakustycy …
To ogromny tłum fachowców!

Teatr się nie może obyć
bez osoby inspicjenta –
to on dba o każdy szczegół
i o wszystkim ma pamiętać.

Sprawdza, czy już są na miejscu
rekwizyty, dekoracje
i aktorów wywołuje
całej sztuki śledząc akcję.

Kiedy aktor się pomyli
albo tekstu zapomina,
wtedy sufler, śledząc sztukę,
szeptem tekst mu przypomina.

Dziś suflera już w teatrach
bardzo rzadko się spotyka,
bo zastąpił go inspicjent,
a więc zawód ten zanika.

Jednak wszystkie te osoby
pozostają często w cieniu.
To aktorzy zawsze grają
pierwsze skrzypce w przedstawieniu.

Małgorzata Strzałkowska, *Teatr Wspaniały,* [w:] *ABC… uczę się*, Warszawa 2009.

8. Zabawa w teatr.

- U. stoją w kole lub przy ławkach. N. podaje nazwę zawodów występujących w teatrze (reżyser, sufler, bileter, aktor). U. starają się zilustrować ruchem najbardziej charakterystyczną cechę tego zawodu.

IV. LISTOPADOWE NASTROJE

Dzień 16. Obserwujemy ptaki

Zapis w dzienniku • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat ptaków odlatujących z Polski, przylatujących do Polski i pozostających na zimę w Polsce • Poszerzanie słownictwa o nazwy ptaków • Opis wyglądu ptaków • Rozmowa na temat konieczności pomocy ptakom w okresie zimowym • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów • Wysłuchanie nagrania odgłosów ptaków • Pojęcia **pięciolinia** (**linie** i **pola**) i **klucz wiolinowy** • Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych •

CD
P. s. 36, 37, 74
K. s. 32, 33, 72
M. s. 38–41

PAMIĘTAJ! Do dnia 17. **Jesienne popołudnie z tatą** przygotować: 2 tacki styropianowe, sznurek.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozwiązanie krzyżówki (U. odgadują hasła, N. pisze rozwiązania na tablicy).

			P	I	S	K	L	Ę
			T	U	K	A	N	
M	E	W	A					
	S	I	K	O	R	A		
B	O	C	I	A	N			

1) Wykluwa się z jajka.
2) Egzotyczny ptak z dużym dziobem.
3) Nadmorski ptak.
4) Jej przysmakiem jest słonina.
5) Ma długie czerwone nogi.

2. Wysłuchanie nagrania odgłosów ptaków znajdujących się na ilustracji. — CD
3. Wypowiedzi U. na temat ilustracji w podręczniku. — P. s. 36, 37
   – *Jakie ptaki widzicie na ilustracji?*
   – *Które z nich odlatują na zimę z Polski do cieplejszych krajów?*
   – *Które z nich przylatują do Polski na zimę?*
   – *Które są z nami przez cały rok?*
   – *Jakie ptaki widujesz najczęściej w swoim najbliższym otoczeniu?*
4. **Ulica Ciekawych Wyrazów.** Wyjaśnienie znaczenia wyrazu **ornitolog**. — P. s. 37
5. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa nazw ptaków.
6. **Abecadło muzyczne.** Wprowadzenie pojęcia **pięciolinii** (**linie** i **pola**) i **klucza wiolinowego**. — P. s. 74 ćw. 1, 2, 3; K. s. 72 ćw. 1, 2

WARTO zaproponować U., aby wraz z rodzicami nagrali głosy ptaków z okolicy. Zadaniem każdego U. lub grupy będzie zaprezentowanie swojego nagrania przed klasą. Pozostali U. rozpoznają nagrane głosy ptaków.

7. Rozmowa na temat konieczności pomocy ptakom w okresie jesienno-zimowym.
– *Dlaczego należy pomagać ptakom?*
– *W jaki sposób pomagamy?*
– *Co przygotowujemy ptakom na jesienno-zimowe dni?*

8. Wklejanie nalepek ilustrujących pokarmy ptaków. K. s. 32 ćw. 1

9. Analiza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **p**. Kolorowanie miejsca występowania głoski. K. s. 32 ćw. 2

10. Zabawa rytmiczna „Ptaki".

- Dzieci siedzą przy stolikach. Rytmicznie, powoli recytują tekst, wykonując jednocześnie określone ruchy:

Popatrz ptaki odlatują... / U. zataczają duży łuk prawą ręką – wskazują kierunek lotu ptaków
Jak wysoko dziś szybują! / U. zataczają duży łuk lewą ręką – wskazują kierunek lotu innych ptaków
Są szczęśliwe i radosne, / U. wykonują te same czynności co poprzednio, lecz jednocześnie – prawa ręka w prawo, lewa w lewo
wrócą do nas znów na wiosnę! / U. przybliżają obie ręce do klatki piersiowej, wskazując na siebie

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

11. Wysłuchanie wierszy o ptakach pozostających na zimę w Polsce.

Dzięcioł

– Puk, puk!
– Kto tam?
Dzięcioł, doktor,
co leczy drzewa.
Przyszedł do sosny
z wizytą
sprawdzić jak sosna
się miewa.
Opuka pacjentkę,
ostuka,
usunie wszystkie
szkodniki,
bo takiej pacjentki
jak sosna
nie wozi się
do kliniki.

Jemiołuszka

Jemiołuszko,
jemiołuszko,
coś ci powiem
dziś na uszko –
na topoli,
jest jemioła,
poleć po nią
aż na czubek.

Jak przyniesiesz
mi jemiołę,
to cię pocałuję
w dzióbek.

Gile

Przyleciały
gile,
nawet nie wiem
ile.
Przyleciały
gile,
a tu śniegu
tyle.
Cała jarzębina
Śniegiem
oblepiona…
– Co będziecie jadły?
– Nie kłopocz się o nas.
Znajdziemy
pod śniegiem
korale jarzębin,
a ty idź do domu,
bo się tu zaziębisz.

Sikorki

Pokłóciły się sikorki
czubatka z bogatką.
– Powiedz, która jest
bogatsza,
ja czy ty sąsiadko?
– Ja! – bogatka zawołała.
A czubatka na to:
– Ja mam czubek.
A co tobie
dali mama z tatą?
Nie masz czubka,
więc ci łyso.
Jak w lustro popatrzysz,
to od razu się przekonasz,
kto tu jest bogatszy!

Wróbel

Lata ptaszek
po ulicy,
szuka sobie
ziarn pszenicy.
– Mamo,
jaki to ptaszek?

– Wróbelek.
Ziarnek szukasz
nadaremno,
ale mam bułeczkę pszenną,
chodź, wróbelku,
to się z tobą
podzielę.

Wanda Chotomska, *Nasze ptaki*, Łódź 2008.

12. Rozmowa na temat wysłuchanych wierszy.
– *O jakich ptakach była mowa w wierszach?*
– *Czym zajmował się dzięcioł?*
– *O co poproszono jemiołuszkę?*
– *Czego szukały pod śniegiem gile?*
– *O co pokłóciły się sikorki?*
– *Czym dziecko chce podzielić się z wróbelkiem?*

13. Opis wyglądu ptaków na podstawie ilustracji z uwzględnieniem barwy upierzenia oraz innych charakterystycznych cech wyglądu. **P. s. 36, 37**

14. Kolorowanie sylwetek ptaków. **K. s. 33 ćw. 3**

15. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 120, 121. edukacja matematyczna **M. s. 38, 39**

16. Rozpoznawanie, nazywanie i kolorowanie figur geometrycznych. Przeliczanie i zapisywanie liczby figur. **M. s. 40 ćw. 1**

17. Ćwiczenia doskonalące logiczne rozumowanie i spostrzegawczość. **M. s. 41 ćw. 2, 3**

18. Zabawa „Ukryte figury geometryczne”.
- U. siedzą w kręgu. Dla przypomnienia N. pokazuje koło, kwadrat, trójkąt i prostokąt, następnie zadaje pytania:
  – *Gdzie widzicie koło, gdzie kwadrat, trójkąt, a gdzie prostokąt?*
  Zadaniem U. jest wskazanie w klasie przedmiotów przypominających kształtem wymieniane figury.

Dzień 17. Jesienne popołudnie z tatą

Zapis w dzienniku • Rozmowa na temat pomysłów na spędzanie wieczorów z rodziną • Wypowiedzi na podstawie ilustracji, czytanego tekstu i doświadczeń uczniów • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Analiza wzrokowa wyrazów z głoską **p** • Pisanie i rysowanie po śladzie jako przygotowanie do nauki pisania liter • Rozpoznawanie figur geometrycznych • Zabawa matematyczna *Figury* • Wykonanie karmnika dla ptaków • **P. s. 38, 39** **K. s. 34, 35, 77** **M. s. 38, 39, 42**

NIEZBĘDNIK: 2 tacki styropianowe, sznurek.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozmowa na temat pomysłów na spędzanie listopadowych wieczorów z rodziną.
– *Jak spędzacie jesienne popołudnia?*
– *Kto wam wtedy towarzyszy?*

2. Wypowiedzi U. na podstawie ilustracji i przeczytanego przez N. tekstu. **P. s. 38, 39**
– *Kogo widzicie na ilustracji?*
– *Co robi chłopiec z tatą?*

– *Gdzie oni się znajdują?*
– *Jakimi narzędziami się posługują?*
– *Co wystrugali z drewna?*
– *Jakie są drewniane ptaki?*
– *Czego nie potrafią robić?*

3. Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **p**. — P. s. 38, 39

4. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. — P. s. 38, 39

5. **Czytam sam!** — K. s. 77 ćw. 9

6. Analiza wzrokowa wyrazów z literami **p**, **P**. — K. s. 34 ćw. 1

7. Ćwiczenia w pisaniu i rysowaniu po śladzie. — K. s. 34 ćw. 2, s. 35 ćw. 3

8. Propozycja zadania domowego. — K. s. 35 ćw. 4

9. Zabawa „Latajmy jak ptaki”.

- U. poruszają się swobodnie po klasie, powtarzają czytany przez N. tekst i wykonują wymieniane w nim ruchy.

Polatajmy sobie jak ptaki,
to wcale nie jest trudne.
Polatajmy sobie wkoło,
będzie nam wesoło.

Poskaczmy sobie jak żabki,
to wcale nie jest trudne.
Poskaczmy sobie wkoło,
będzie nam wesoło.

Pochodźmy sobie jak boćki,
to wcale nie jest trudne.
Pochodźmy sobie wkoło,
będzie nam wesoło.

Skradajmy się jak myszki,
to wcale nie jest trudne.
Skradajmy się wkoło,
będzie nam wesoło.
Tupmy ciężko jak słonie,
to wcale nie jest trudne

Tupmy ciężko wkoło,
będzie nam wesoło.
Fruwajmy sobie jak motylki,
to wcale nie jest trudne.

Fruwajmy sobie wkoło,
będzie nam wesoło.

Jutta Bläsius, *3 minuty ruchu*, Kielce 2009.

10. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 120, 121. — edukacja matematyczna M. s. 38, 39

11. Zabawy matematyczne – gra planszowa *Figury*. Doskonalenie umiejętności rozpoznawania figur geometrycznych. — M. s. 42

12. Nawiązanie do ostatniej wycieczki, przypomnienie, jakie zmiany zaobserwowaliśmy w przyrodzie. Zwrócenie uwagi na konieczność pomagania ptakom.
– *Gdzie umieścimy pożywienie dla ptaków?*
– *Z czego można zbudować karmnik?* (z drewna, ze styropianowych tacek, z plastikowych butelek).

13. Wykonanie karmnika dla ptaków ze styropianowych tacek. W obu tackach wykonujemy 4 otwory (w każdym rogu po 1). Przygotowujemy 4 sznurki jednakowej długości. Przeciągamy sznurek przez otwory, zawiązując na supeł od spodu. Związujemy sznurki na górze. Tak przygotowany karmnik zawieszamy na drzewie.

edukacja techniczna

Dzień 18. Dziwne zwyczaje sójek

Zapis w dzienniku • Słuchanie ze zrozumieniem wiersza Jana Brzechwy *Sójka* • Wypowiedzi na temat zwyczajów sójek związanych ze zmianą pory roku • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów • Ćwiczenia w czytaniu • Nauka pisania liter **p**, **P** na podstawie wyrazów **ptak, Paweł** • Pisanie po śladzie • Pisanie zdań • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa • Figury geometryczne – rozpoznawanie i przeliczanie • Utrwalanie pojęcia pięciolinii i klucza wiolinowego •

P. s. 40, 41, 74
K. s. 36, 37, 72
M. s. 38, 39, 43–45
W. 1
CD – *Lektury do słuchania*

Proponowany przebieg zajęć

1. Słuchanie ze zrozumieniem wiersza Jana Brzechwy *Sójka*. Wypowiedzi na temat bohaterki wiersza.
– *Kto jest bohaterem wiersza?*
– *Dokąd wybiera się sójka?*
– *Czy udało jej się opuścić kraj?*
– *Dlaczego nie odleciała?*
– *Do jakich miejscowości dotarła?*

edukacja polonistyczna
P. s. 40, 41
CD – *Lektury do słuchania*

WARTO wskazać na mapie wymienione w wierszu miejscowości.

– *Jak długo sójka wybierała się za morze?*
– *Jaką decyzję podjęła ostatecznie?*
• Wyjaśnienie znaczenia powiedzenia „Wybierać się jak sójka za morze” (przygotowywać, szykować się długo, ale w końcu nigdzie nie wyjechać).

2. Zabawa rytmiczna „Zmarznięty ptaszek”.
• Dzieci stoją w kręgu lub rozsypce. Rytmicznie wypowiadają tekst i jednocześnie:

Marznie biedny Elemelek. / tupią raz prawą, raz lewą nogą
Pusty brzuszek ma wróbelek. / krzyżują ręce i klepią dłońmi o przedramiona – rozgrzewają się
My się na to nie zgodzimy / rytmicznie klaszczą w ręce
zaraz ptaszka nakarmimy. / chodzą swobodnie i rozsypują ziarna, raz prawą, raz lewą ręką

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

3. Ćwiczenia w czytaniu globalnym. Pomocne będą uprzednio wycięte z karty „Wyprawki 1” kartoniki z obrazkami i słowami.

P. s. 41
W. 1 cz. 2 k. 2

4. Nauka pisania liter **p**, **P** zgodnie z podanym wzorem.

K. s. 36 ćw. 1

5. Łączenie obrazków tak, aby ostatnia głoska nazwy pierwszego była głoską następnego. — K. s. 36 ćw. 2
6. Czytanie i przepisywanie sylab. — K. s. 37 ćw. 3
7. Kolorowanie kół przy obrazkach i dopasowanym do niego zadaniu. Pisanie zdań po śladzie. — K. s. 37 ćw. 4
8. **Abecadło muzyczne.** Utrwalanie pojęć: pięciolinia (linia, pole) i klucz wiolinowy. — edukacja muzyczna, P. s. 74
   - Ćwiczenia utrwalające pojęcie pięciolinii. N. rysuje na podłodze pięć linii. U. ustawiają się przed pierwszą linią. N. wypowiada polecenia, np.: pierwsza linia – U. przechodzą lub skaczą na pierwszą linię, drugie pole – U. idą lub skaczą na drugie pole. Ćwiczenie trwa dowolną ilość czasu (nie dłużej jednak niż 10 minut), dobrze jest utrwalić wszystkie linie i pola.
   - Kolorowanie nut na pięciolinii. — K. s. 72 ćw. 2.
9. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 120, 121. — edukacja matematyczna, M. s. 38, 39
10. Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych. Liczenie figur. — M. s. 43, 44 ćw. 1, 2, 3
11. Dorysowywanie brakujących figur według podanego kodu. — M. s. 44 ćw. 4
12. Kolorowanie rysunku według kodu. — M. s. 45 ćw. 1

Dzień 19. Andrzejkowe wróżby

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi na temat andrzejkowych zwyczajów na podstawie ilustracji, czytanego tekstu oraz doświadczeń uczniów • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Ćwiczenia narządów artykulacyjnych • Pisanie małych i wielkich liter • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa • Wykonanie buta do zabaw andrzejkowych oraz łódeczek z nakrętek • Doskonalenie umiejętności rozpoznawania i nazywania figur geometrycznych • Ozdabianie kart andrzejkowych figurami geometrycznymi •

P. s. 42, 43, 80
K. s. 38–41
M. s. 38, 39, 46, 47
W. 1

Proponowany przebieg zajęć

1. Przekazanie U. informacji o zwyczajach i wróżbach andrzejkowych. — edukacja polonistyczna
   Dzień św. Andrzeja Apostoła – najhuczniej świętowany w Szkocji, w kraju, którego św. Andrzej jest patronem. W Polsce w wigilię tego dnia lub w tym dniu, w zależności od regionu, wróży się przyszłość, szczególnie matrymonialną. Przysłowie głosiło: „Na świętego Andrzeja dziewkom z wróżby nadzieja". Dawniej andrzejki zwane były jędrzejówkami.
   - Przysłowia związane z dniem św. Andrzeja:
     – Gdy święty Andrzej ze śniegiem przybieży, sto dni śnieg na polu leży.
     – Śnieg na Andrzeja dla zboża zła nadzieja.
     – Na świętego Andrzeja trza kożucha dobrodzieja.
     – Jeżeli na świętego Andrzeja wiatr i mgła, to od Bożego Narodzenia będzie sroga zima.
     – Gdy w Andrzeja deszcz lub słota, w grudniu drogi bez błota.
     – Święty Andrzej wróży szczęście i szybkie zamęście.
2. **Zrób to sam!** – zabawa andrzejkowa. Wykonanie łódeczek zgodnie z instrukcją. — edukacja plastyczna, K. s. 41
3. Wielozdaniowe wypowiedzi U. na temat andrzejkowych zwyczajów na podstawie ilustracji, czytanego przez N. tekstu oraz doświadczeń U. — edukacja polonistyczna, P. s. 42
   – *Kto znajduje się w klasie?*

– *Co robią Ula i Mati?*
– *Co obserwowali?*
– *Jakie cienie powstały na ścianie?*

4. Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach. — **P. s. 42**

5. Wypchnięcie z karty „Wyprawki 1" i zasznurowanie buta do zabaw andrzejkowych. — edukacja techniczna **W. 1 cz. 2 k. 4**

6. **Gimnastyka oka i języka.** Ćwiczenia narządów artykulacyjnych przy wymawianiu samogłosek. — **P. s. 43 ćw. 1, 2, 3**

7. Wysłuchanie czytanych przez N. wyrazów i łączenie ich z obrazkami. — edukacja polonistyczna **K. s. 38 ćw. 1**

8. Ćwiczenia w pisaniu małych i wielkich liter. — **K. s. 38 ćw. 2, 3**

9. Odczytywanie i zapisywanie zaszyfrowanych wyrazów. — **K. s. 39 ćw. 4**

10. **Ćwiczymy z Noni.** Pisanie wyrazów i zdań. — **K. s. 40 ćw. 1, 2**

11. Ćwiczenia rytmiczno-ruchowe, emisyjne i oddechowe: — edukacja muzyczna
- dmuchanie piórka, wacika lub konfetti
- zdmuchiwanie świecy (ćwiczenie na wyobraźnię)
- syczenie – długie, krótkie, ciche, głośne
- śpiewanie dowolnej, krótkiej piosenki na trzech, dwóch oddechach

12. Rozpoznawanie i nazywanie figur geometrycznych. Kolorowanie klocków odpowiednimi kolorami. — edukacja matematyczna **M. s. 46 ćw. 1, 2**

13. Ozdabianie kart andrzejkowych figurami geometrycznymi. — **M. s. 47 ćw. 3**

14. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 120, 121. — **M. s. 38, 39**

WARTO wykorzystać poczytankę *Potworne cienie* do wprowadzenia w tematykę wróżb andrzejkowych oraz rozmowę na temat bezpieczeństwa w czasie lania wosku. — **P. s. 80**

Dzień 20. Andrzejki (dzień do dyspozycji nauczyciela)

Zapis w dzienniku • Andrzejkowy dzień wróżb i zabaw • Redagowanie tekstu wróżb andrzejkowych • Dekorowanie klasy • Omówienie zasad bezpieczeństwa w trakcie wróżb • Pisownia imion wielkimi literami – przygotowanie wizytówek • Zabawy przy muzyce •

PAMIĘTAJ! Dnia 21. **Coś do przytulania** należy przynieść: blok rysunkowy, kredki ołówkowe lub świecowe.

Proponowany przebieg zajęć

1. Dekorujemy klasę rysunkami, rekwizytami wprowadzającymi nastrój tajemniczości (wizerunki wróżek, czarnych kotów, magicznych kul, kart itp.). Pamiętamy o odpowiednim oświetleniu (przyciemnione, kolorowe światła), warto też przygotować odrębne stanowiska do wróżb. U. mogą wystąpić w specjalnie przygotowanych strojach. Gospodynią w tym dniu może być wróżka lub kilka wróżek (można poprosić o pomoc rodziców lub innych nauczycieli).
2. Omówienie zasad bezpieczeństwa podczas wróżb.
3. Propozycje wróżb i zabaw andrzejkowych.
   - „Gałązka życzeń". U. na przygotowanych wcześniej kartkach zapisują mazakami swoje imiona i zawieszają na gałęzi wiśni lub czereśni, która umieszczona jest w dużym wazonie. Podczas zawieszania kartek wypowiadają w myślach marzenia i życzenia. Wyjaśniamy, że zgodnie z wróżbą, jeśli gałązki, które pozostaną w wazonie do Bożego Narodzenia, zakwitną, życzenią się spełnią.

- „Wróżące buty”. U. ustawiają swoje buty od ściany aż do drzwi. Osoba, której but pierwszy przekroczy próg, niebawem spotka swoją sympatię.
- „Czarodziejska butelka”. U. stoją w kręgu. W środku, na obrzeżu mniejszego koła wróżka układa kartki z napisami, np.: „Czeka cię wspaniała podróż”, „Spotkasz miłą osobę”, „Otrzymasz dobrą wiadomość”, „Czeka cię miła niespodzianka”. U. kolejno wprawiają w ruch czarodziejską butelkę, wróżbę wskazuje szyjka butelki po zatrzymaniu się.

4. Podział U. na grupy (według znaków zodiaku, pór roku, w których się urodzili itp.). Zaproszenie do stanowisk z wróżbami (każdym stanowiskiem opiekuje się osoba dorosła).

Stanowisko I – lanie wosku przez ucho od klucza. Możemy U. zapraszać do wróżby zawołaniem: – Nalejcie wosku na wodę, ujrzycie swoją przygodę, czary mary, wosku lanie, co ma stać się, niech się stanie! – Gdy wosk zastygnie, wyjmujemy go z wody i trzymamy między światłem lampy a ścianą. Próbujemy odgadnąć, co przedstawia cień rzucany przez woskową figurę.

Stanowisko II – wróżba: Kim będę? Na stoliku rozkładamy ukryte pod czapeczkami lub plastikowymi talerzykami przedmioty symbolizujące przyszły zawód (kreda, moneta, piłeczka, guzik, pióro).

Stanowisko III – Serce. Nakłuwamy szpilką serce wycięte z kartonu, na odwrocie znajdują się imiona, dla chłopców – dziewczynek, a dla dziewczynek – chłopców. Miejsce nakłucia wskaże imię przyszłej sympatii.

WARTO po przeprowadzeniu zabaw i wróżb zorganizować słodki poczęstunek dla U. oraz zaproponować zabawy przy muzyce.

W. 1 cz. 2 k. 4

V. SERCE DLA INNYCH

Dzień 21. Coś do przytulania

Zapis w dzienniku • Słuchanie tekstu *Coś do przytulania* • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat opieki nad zwierzętami na podstawie wysłuchanego tekstu i własnych doświadczeń • Ćwiczenia w pisaniu i czytaniu sylab • Wprowadzenie liczby **9** – nauka pisania cyfry **9** • Dodawanie i odejmowanie w zakresie **9** • Nauka piosenki *Fotografia psa* • Rysowanie własnej przytulanki •

CD
P. s. 44, 45, 81
K. s. 42
M. s. 48–51

NIEZBĘDNIK: blok rysunkowy, kredki ołówkowe lub świecowe.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie tekstu *Coś do przytulania* z cyklu „Listy od Hani i Henia”.

edukacja społeczna
CD
P. s. 44, 45

Cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia”

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”.

Seneka Młodszy

Coś do przytulania

- Rozmowa na temat: „Jak opiekować się domowymi pupilami” inspirowana pytaniami N.
- Sprawdzenie rozumienia tekstu.
  – *Jakie zwierzęta domowe ma Hania?*
  – *Jakie zwierzę ma Henio?*
  – *Dlaczego Hania nie mogła mieć kota?*
- Ocena sytuacji i bohatera.
  – *Jak myślisz, dlaczego Hania powiedziała, że nie wie, czy nadal chce mieć psa?*
  – *Jak myślisz, co powinna zrobić Hania w tej sytuacji? Jakich rad można udzielić Hani?*
- Wnioski dla U.
  – *Czy wiesz, jak należy opiekować się psem? A jak kotem? Jeśli nie masz zwierząt w domu, zastanów się chwilę i powiedz, jak twoim zdaniem powinna wyglądać opieka nad tymi zwierzętami.*
  – *Jak sądzisz, czy łatwo jest na co dzień wywiązywać się ze swoich obowiązków wobec zwierząt domowych?*
  – *Kiedy może być trudno?*
  – *Jak należy się zachowywać wobec zwierząt, których nie znamy?*
- Pogłębiamy temat: „Zwierzęta w domu”.
  – *Jakie zwierzęta można hodować w domu?*
  – *Które z nich podobają ci się najbardziej? Co wiesz o tych zwierzętach i ich zwyczajach? Gdzie możesz poszukać informacji o tych zwierzętach? Możesz poprosić o pomoc kogoś starszego.*
  – *Jak myślisz, co może się stać, jeśli nie zadba się właściwie o zwierzę i jego potrzeby?*
  – *Jak myślisz, co należy zrobić, gdy zwierzę domowe zachoruje?*
- Pogłębiamy temat: „Czy każdy może mieć zwierzę w domu?”.
  – *Jak myślisz, czy każdy może mieć w domu zwierzęta? Dlaczego?*
  – *Wyobraź sobie, że masz w domu zwierzę, o którym marzyłaś / marzyłeś. Musisz jednak wyjechać z rodzicami na kilka dni i nie możecie zabrać zwierzaka ze sobą. Komu możesz powierzyć opiekę nad nim? Jakimi cechami powinna się charakteryzować ta osoba?*
  – *Co można poradzić koleżance lub koledze, którzy nie mogą mieć zwierzęcia w domu, a bardzo tego pragną?*

Uczymy dzieci tego, co najważniejsze

Propozycja rozmowy inspirowanej przez N. na podstawie wysłuchanego przez dzieci tekstu daje możliwości:
- kształtowania wartości: odpowiedzialności, samodyscypliny, wytrwałości;
- rozwijania świadomości, że zwierzę nie jest zabawką, maskotką, „która ma mnie bawić", jest żywe, ma własne potrzeby i wymaga stałej opieki;
- rozwijania postawy odpowiedzialności za własne zwierzę i systematycznego dbania o nie;
- opanowania emocji związanych z niemożliwością posiadania zwierzęcia.

Wprowadzamy w świat wartości

- odpowiedzialność;
- samodyscyplina;
- wytrwałość.

U dzieci w tym wieku nie ma jeszcze ukształtowanego poczucia odpowiedzialności za siebie i za innych, ale także dzieci są już w stanie podjąć pewne obowiązki, które wiążą się z zadbaniem o siebie i z opieką nad domowym zwierzakiem. Posiadanie zwierzęcia z pewnością pomaga rozwijać to poczucie odpowiedzialności za innych. Jednakże dzieci sześcio- czy siedmioletnie nie są w stanie wziąć pełnej odpowiedzialności za domowego pupila. Obowiązki, którymi mogą i powinny być obarczane, muszą być skrojone na miarę ich możliwości. Główna odpowiedzialność za domowe pupile spoczywa przede wszystkim na dorosłych. Warto włączyć dzieci w stałą opiekę nad zwierzęciem, nauczyć je prawidłowego wykonywania tych czynności, sprawdzać wywiązywanie się z obowiązków i egzekwować ich systematyczność.
Obowiązki związane z opieką nad domowymi zwierzętami odpowiednio dostosowane do możliwości dzieci w tym wieku będą sprzyjały rozwijaniu odpowiedzialności, samodyscypliny i wytrwałości.

Rozwijamy świadomość, że zwierzę nie jest maskotką, „która ma mnie bawić", jest żywe, ma własne potrzeby i wymaga stałej opieki

Opisane doświadczenia Hani są znakomitą okazją, by rozwijać świadomość dzieci, iż zwierzęta są żywymi stworzeniami, które mają własne potrzeby i wymagają stałej opieki. I choć dzieci sześcio- czy siedmioletnie świetnie zdają już sobie sprawę, że zwierzęta domowe nie są maskotkami, to jednocześnie nie są jeszcze w stanie wyobrazić sobie, że ich obecność w domu wiąże się z długotrwałą, codzienną opieką i obowiązkami, a nie tylko z przyjemnością zabawy z domowym pupilem. Dziecko w tym wieku, marząc o takim domowniku, wiąże jego obecność przede wszystkim z przyjemnymi uczuciami, poczuciem posiadania przyjaciela. I nawet jeśli ma szczere chęci opiekowania się nim, to codzienność na ogół przerasta szczerą gotowość dziecka sprostania wszystkim obowiązkom.

Rozwijamy postawę odpowiedzialności za własne zwierzątko i uczymy systematycznego dbania o nie

Opowieść Hani jest doskonałym przykładem tego, że dzieci w tym wieku, pragnąc własnego zwierzaka, pragną przede wszystkim przyjemnych uczuć związanych z posiadaniem pupila. Traktują go nieco jak maskotkę, choć wiedzą już doskonale, że jest to żywe stworzenie i wymaga opieki. Nie są jednak w stanie wyobrazić sobie długotrwałych konsekwencji posiadania zwierzęcia i wszystkich obowiązków, z którymi wiąże się jego obecność w domu. Niejednokrotnie dzieciom brakuje jeszcze wytrwałości w wywiązywaniu się ze swoich obowiązków wobec pupila. Historia Hani jest okazją, by porozmawiać z dziećmi o tym, z czym na co dzień wiąże się posiadanie w domu zwierzaka.

Podpowiadamy Rodzicom

Jak uczyć dziecko odpowiedzialności za domowego pupila?
1. Przede wszystkim decyzja o wzięciu do domu zwierzęcia powinna być podejmowana świadomie. Nawet jeśli rodzice zamierzają wziąć zwierzę na prośbę dziecka, powinni pamiętać, że odpowiedzialność za to zwierzę spoczywa przede wszystkim na nich.
2. Warto zadbać o dobrą lekturę popularnonaukową o naszym zwierzaku, jego zwyczajach i o tym, jak trzeba się nim opiekować.

3. Nie należy obarczać dziecka ponad miarę odpowiedzialnością za zwierzaka. Sześcio- czy siedmiolatek nie jest w stanie przewidzieć wszystkich konsekwencji posiadania zwierzęcia w domu i nie jest w stanie ponieść odpowiedzialności za zwierzę.
4. Nie należy dziecku wypominać tego, że chciało zwierzaka. Sześcio- czy siedmiolatek powinien czuć odpowiedzialność za zwierzaka w domu, ale odpowiedzialność na miarę swoich możliwości.
5. Warto ustalić z dzieckiem jego obowiązki (stosowne do wieku dziecka) związane z obecnością zwierzątka w domu i opieką nad nim. To może być np. dbanie o czystość miejsca jego spania, ale nie należy oczekiwać, że dziecko zadba o pokarm, czystość i zdrowie domowego pupila.
6. Należy zadbać, aby dziecko wiedziało, jak ma się wywiązywać ze swojego obowiązku wobec domowego pupila. Trzeba je więc najpierw nauczyć wykonywania czynności, pokazując jej wykonanie, a następnie wykonać ją wspólnie z dzieckiem.
7. Potem należy sprawdzać, jak dziecko wywiązuje się ze swoich obowiązków wobec domowego zwierzaka, a jeśli sytuacja tego wymaga, należy skorygować wykonywanie tych czynności.
8. I wreszcie należy egzekwować systematyczne wywiązywanie się z obowiązków.
9. Z czasem, jeśli dziecko wywiązuje się z łatwiejszych zadań, można mu przydzielić więcej obowiązków lub przydzielić obowiązki nieco trudniejsze związane z opieką nad zwierzęciem.
10. Należy chwalić dziecko za wywiązywanie się z obowiązków.
11. Należy nauczyć dziecko bezpiecznego postępowania ze zwierzęciem podczas zabaw.

Polecamy lektury:

Eric Knight, *Lassie, wróć!,* Warszawa 2000.
Astrid Lindgren, *Bracia Lwie Serce*, Warszawa 2011.
Anna Onichimowska, *Najwyższa góra świata*, Warszawa 2005.

2. Rozmowa z U. na temat zwierząt domowych.
– *Jakie zwierzęta macie w domu?*
– *Jak dbacie o swoje zwierzęta?*
– *Co wiąże się z posiadaniem zwierzaka?*
– *Dlaczego nie każdy może mieć zwierzę?*
– *Czym można zastąpić prawdziwego zwierzaka?*
– *Jak inaczej nazywamy pluszowe przytulanki?*
– *Jaka jest wasza ulubiona przytulanka, skąd ją macie?*
– *Z jakim wspomnieniem łączy się wasza przytulanka?*

3. Rozmowa na temat bezpiecznych kontaktów ze zwierzętami.
– *Jak należy zachować się wobec nieznajomego psa czy kota?*
– *Co zrobić gdy pies warczy, szczeka?*
– *Dlaczego nie wolno głaskać obcych zwierząt?*

4. Zabawa ruchowa.
- U. przyjmuje rolę dekoratora (osoba, która decyduje o wyglądzie, układzie dekoracji, np. w sklepie). Pozostali U. stoją twarzą do okna w jednym rzędzie, będą odgrywać manekiny. Kiedy zabawa się rozpocznie, nie mogą się poruszać. N. wypowiada tekst. a U. „dekorator" ustawia U. „manekiny" zgodnie z ustną instrukcją. Rolę dekoratora może odgrywać dwóch lub trzech U.

  U dekoratora manekiny pojawiły się licznie,
  na wystawie muszą wyglądać identycznie.

Dlatego od razu pracę rozpoczyna:
wszystkie głowy na bok pochyla.
Manekiny przez okno wyglądają,
w daleki świat spoglądają.
Dekorator jedno ramię zgina,
o biodro je opiera każdego manekina.
Drugie ramię wyciąga do przodu,
manekiny wskazują teraz drogę do ogrodu.
Potem wszystkim manekinom biodra do przodu
pochyli,
żeby wszyscy klienci zadowoleni byli.
A stopy? Jedna do przodu wysunięta zostanie
– co manekinom ładną postawę daje.
Ale nagle manekiny się kiwają
– i wszystkie po kolei upadają.

Jutta Bläsius, *3 minuty ruchu*, Kielce 2009.

5. Rysowanie własnej przytulanki.

6. Czytanie i przepisywanie sylab. Zapisywanie ich w powiększonej i małej liniaturze.

7. Monografia liczby **9**.

8. Przeliczanie ptaków i zapis liczbowy za pomocą cyfry.
9. Rozkład liczby **9** na dwa składniki.
10. Dodawanie i odejmowanie w zakresie **9**.
11. Nauka piosenki *Fotografia psa.* Tekst i nuty na s. 179.

WARTO wykorzystać poczytankę *Jacusia* do rozmowy o zwierzętach domowych i sposobie opieki nad nimi.

edukacja plastyczna
K. s. 42 ćw. 1
edukacja polonistyczna
K. s. 42 ćw. 2
edukacja matematyczna
M. s. 48 ćw. 1, 2; s. 49 ćw. 3
M. s. 49 ćw. 4
M. s. 50 ćw. 5
M. s. 51 ćw. 6, 7
edukacja muzyczna
CD
P. s. 81

Dzień 22. Czterej muzykanci z Bremy

Zapis w dzienniku • Wysłuchanie bajki *Muzykanci z Bremy* braci Grimm • Rozmowa na temat odwagi i mądrości jako zalet zwyciężających zło • Opowiadanie historyjki obrazkowej i porządkowanie kolejności wydarzeń • Rozkład liczby **9** na składniki • Rozwiązywanie zadań tekstowych • Ćwiczenia rozwijające percepcję słuchową • Rozpoznawanie głosów różnych zwierząt •

P. s. 46, 47
K. s. 43
M. s. 52–56
CD – *Lektury do słuchania*

PAMIĘTAJ! Do dnia 23. **Nie ma jak kot** potrzebne będą: kolorowe karty z bloku rysunkowego (czarne, granatowe, fioletowe), pastele olejowe.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie baśni Jakuba i Wilhelma Grimm. Nagranie znajduje się w multibooku.

Muzykanci z Bremy
Pewien człowiek miał starego osła, który przez długie lata wiernie mu służył: taszczył ciężkie worki zboża do młyna, ciągnął wóz załadowany po brzegi różnymi towarami, woził żonę i dzieci gospodarza do miasteczka. Osioł pracował posłusznie i bez słowa skargi. Jednak z wiekiem tracił siły i wielu zwykłych zadań nie mógł

już wykonywać. Aż w końcu był tak słaby, że ledwie powłóczył nogami. Gospodarz zaczął się zastanawiać, jak się go pozbyć. Osioł usłyszał, jak jego pan rozmawiał o tym z żoną, i zrozumiał, że nie jest już tutaj potrzebny, że może wyruszyć w świat i nikt go nie będzie zatrzymywać.

Tak też zrobił. Po drodze rozmyślał, gdzie mógłby pójść, i wpadł na pomysł, żeby wybrać się do Bremy. Wiele słyszał o tym mieście i o tym, jaka panuje w nim wolność – każdy może tam robić, co mu się tylko podoba. A nasz osioł postanowił zostać muzykantem.

Pokrzepiony tą myślą szedł w stronę miasta, aż spotkał psa leżącego przy drodze i wyjącego żałośnie.

– Co ci jest, przyjacielu? – zainteresował się.

– Nic. Wyję sobie z rozpaczy – odparł smutno pies. – Kiedy byłem młody, wszyscy mnie chwalili i zabierali na polowania. A teraz, gdy zabrakło mi sił, mój pan chciał mnie przegnać. Więc sam uciekłem, ale nie wiem, co mam teraz ze sobą zrobić.

– Może pójdziesz ze mną? – zaproponował osioł. – Mój gospodarz też chciał się mnie pozbyć, bo jestem za stary, żeby dłużej dla niego pracować. Więc uciekłem, tak jak ty, i wybieram się do Bremy, gdzie zamierzam zostać muzykantem. Razem stworzylibyśmy całkiem niezły duet. Nie sądzisz?

Uradowany pies zgodził się i poszli razem dalej, rozmawiając o swoich planach i o mieście, które na nich czekało.

Niedługo potem zobaczyli przy drodze starą, wybiedzoną kotkę, wyglądającą jak siedem nieszczęść. Osioł krzyknął z daleka:

– Hej, staruszko, czemu jesteś taka smutna?! Wąsy do góry!

– Łatwo wam mówić. Zęby mi powypadały, pazury się stępiły. Myszy się ze mnie naśmiewają, bo nawet ich dzieci mi uciekają, więc wolę leżeć na piecu niż za nimi ganiać – odparła kotka ze łzami. – A moja gospodyni… O ja biedna… Moja gospodyni chciała mnie utopić! Mówi, że już się na nic nie zdam. I teraz nie mam gdzie się podziać.

– Chodź z nami do Bremy – powiedział na to osioł. – My też uciekliśmy swoim panom, bo jesteśmy już za starzy, żeby im służyć. Zamierzamy z kolegą psem zostać muzykantami. Jeśli chcesz, możesz do nas dołączyć. Kotka pomyślała, że to bardzo dobry pomysł, i przyłączyła się do nich.

A kiedy tak szli we trójkę, zatrzymał ich kogut, który stał na płocie i piał na całe gardło.

– Brawo, co za głos! – zawołał zachwycony osioł.

Jednak kogut nie podzielał jego entuzjazmu. Zeskoczył z płotu i wyznał:

– To pożegnalna aria. Jutro wyląduję w rosole. Przez lata byłem dobrym kogutem. Budziłem domowników co rano i przepowiadałem dobrą pogodę na pranie. Ale teraz nadaję się już tylko na rosół.

– Wylądujesz w zupie? To kiepsko! Lepiej wybierz się z nami do Bremy. Na świecie czekają cię lepsze rzeczy niż zostanie obiadem. Przydałbyś się do naszego zespołu, z takim głosem! – zaczął go przekonywać osioł.

Kogutowi nie trzeba było dwa razy powtarzać. Chwilę potem cała czwórka raźnym krokiem maszerowała do miasta.

Do Bremy było jednak dalej, niż się spodziewali. Okazało się, że nie zdążą tam dojść przed wieczorem.

Noc zastała ich w samym środku lasu, więc przyjaciele zdecydowali, że tu właśnie ułożą się do snu. Zatrzymali się przy rozłożystym drzewie. Osioł i pies mieli zamiar spać na miękkiej trawie, kotka wdrapała się na gruby konar, a kogut wskoczył na sam czubek drzewa, ponieważ uważał, że tam będzie najbezpieczniej.

Kiedy stanął na najwyższej gałęzi, rozejrzał się dookoła, jak to miał w zwyczaju. Chciał się upewnić, że nic im nie grozi. Wtedy dostrzegł wśród listowia światło i zawołał:

– Tu w pobliżu jest jakaś chata! Widzę światło, więc na pewno ktoś tam mieszka.

Osioł zaczął się głośno zastanawiać:

– Jeśli rzeczywiście jest tu jakiś dom, trzeba to koniecznie sprawdzić. Las nie jest najlepszym miejscem na nocleg. Szczególnie jeśli niedaleko można znaleźć dach nad głową. Po długiej wędrówce

musimy dobrze odpocząć. Nasze stare kości potrzebują wygód – tłumaczył towarzyszom. – Może nawet mają tam stajnię i trochę owsa – westchnął na koniec.

– I może znajdzie się jakaś kość – dodał szybko pies. – Przecież nie położymy się spać bez kolacji.

– Albo chociaż ciepły piec. Na pewno też bardzo lubią tam ryby – mruknęła kotka.

– Może nawet mają tam kurnik, wygodne grzędy i garść ziarna – rozmarzył się kogut.

Decyzja zapadła jednogłośnie – trzeba poszukać lepszej kwatery. Chwilę potem cała czwórka maszerowała w stronę chaty.

Zwierzęta nawet nie przypuszczały, że znalazły kryjówkę bandy rzezimieszków, którzy właśnie siedzieli przy stole. Im bardziej strudzeni towarzysze się zbliżali do chaty, tym jaśniejsze stawało się światło. W końcu zobaczyli zaciszny domek oświetlony ogniem z kominka.

Osioł, ponieważ był najwyższy, zajrzał przez okno do środka. (…)

– Co widzisz, ośle? – dopytywał się pies.

– Widzę duży stół, podejrzanych typów, chyba złodziei. Jedzą sobie i wyglądają na bardzo zadowolonych.

– Całkiem przyjemny dom, w sam raz dla nas – westchnął kogut.

– To prawda, tylko że zajęty – jęknął osioł i dodał: – Liczą łupy. A nad paleniskiem wisi wielki garnek, najpewniej ich kolacja. Trzeba się zastanowić, jak przegonić stąd tych bandytów.

Wystarczyła krótka rozmowa i – jak to wśród przyjaciół – szybko doszli do porozumienia. Uzgodnili, że osioł będzie stał na ziemi oparty kopytami o ramę okna. Na niego wskoczy pies, na psa – kotka, a na szczycie stanie kogut. Potem zacznie się koncert na cztery głosy.

Na ustalony sygnał chór zaczął śpiewać: osioł ryczał, pies szczekał, kotka miauczała, a kogut piał na całe gardło.

Nagle szyba pękła z hukiem pod ich naporem i wszyscy czworo wpadli przez okno do domu. Złodzieje, już wcześniej wystraszeni tak dziwną muzyką, byli pewni, że zaatakowały ich gobliny. Dlatego wzięli nogi za pas i uciekli skryć się w lesie.

Dom został pusty, więc czterej przyjaciele zdjęli garnek z gulaszem z ognia, zebrali się przy stole i spożyli doskonały posiłek. Jedli z apetytem, jakby głodowali od miesiąca.

A po kolacji, z pełnymi brzuchami, zadowoleni, że pierwszy występ ich trupy zakończył się takim sukcesem, położyli się spać. Osioł ułożył się na trawie pod oknem. Pies rozciągnął się na dywaniku przy wejściu. Kot zwinął się w kłębek blisko kominka. A kogut usiadł na belce pod sufitem – jak na grzędzie. Wkrótce wszyscy usnęli, ponieważ byli bardzo zmęczeni długą drogą.

Tymczasem rabusie nieco ochłonęli i wrócili na skraj polany, żeby obserwować swój dom. Zobaczyli, że światło zgasło. Zaczęli się między sobą kłócić i nawzajem oskarżać o tchórzostwo. Każdy z nich pomyślał, że może zanadto się pośpieszyli z ucieczką. A przecież w środku zostały ich łupy. W końcu zbójcy uradzili, że jeden z nich wróci i sprawdzi, kto też tak ich wystraszył.

Najodważniejszy z nich zakradł się po cichutku na podwórko i zajrzał przez okno, ale niczego nie dostrzegł, bo w domku było zupełnie ciemno. Otworzył więc drzwi i przeszedł do kominka, żeby znowu rozpalić ogień.

Jego kroki usłyszała kotka, więc otworzyła oczy. Złodziej zobaczył świetliste punkty, lecz był przekonany, że to węgle w palenisku. Chciał je odgarnąć, ale wówczas kotka skoczyła na intruza, sycząc i prychając groźnie, i podrapała mu twarz pazurami. Mężczyzna rzucił się do ucieczki, lecz po ciemku nadepnął na psa przy drzwiach. Pies w jednej chwili zatopił kły w nodze bandyty. Ten szarpał się i krzyczał rozpaczliwie. Wreszcie udało mu się uwolnić i wybiegł na podwórze, ścigany wściekłym ujadaniem.

Nieszczęsny złodziej chciał już tylko dostać się do lasu, ale wpadł prosto na osła, który kręcił się przed domem, zaniepokojony hałasem. Osioł wierzgnął i kopnął zbója tylnymi kopytami, zostawiając mu na piersi dwa sine ślady. A pogryziony i poturbowany mężczyzna popędził czym prędzej do swoich towarzyszy.

Przez cały ten czas kogut nie spał. Gdy zaczęła się walka, poleciał na dach i zaczął piać z całych sił, a jego głos niósł się po lesie jak wycie upiora.

Kiedy złodziej wysłany na zwiady stanął przed hersztem bandy, przez dłuższą chwilę nie mógł wydusić z siebie słowa i ciągle nerwowo się oglądał, jakby ktoś go gonił.

– To… to było straszne! – wyjąkał wreszcie. – Ledwo uszedłem z życiem! Cza… cza… czarownica siedzi w kuchni i pazurami drapie! Rzuciła mi się do oczu, myślałem, że już po mnie! A przy… przy drzwiach czai się jakiś człowiek z nożem! – opowiadał z przejęciem. – Dźgnął mnie w nogę, jak uciekałem. A potem gonił za mną i rzucał przekleństwa! I jeszcze przed domem… – ciągnął bandyta. – Wybiegłem na ganek, a tam potwór! Wielka czarna bestia, która z całych sił kopie! Jak mnie trafiła, to myślałem, że już nie żyję, nie mogłem tchu złapać!

Wszyscy złodzieje spojrzeli po sobie ze zgrozą, a ich kompan dalej relacjonował:

– Ale to nie wszystko! Na dachu siedział jeszcze jeden, diabeł chyba, i krzyczał: „Przyprowadź ich do mnie!”. Cudem udało mi się uciec, ale za żadne skarby tam nie wrócę!

Banda rzezimieszków raz na zawsze opuściła dom w lesie i więcej nie pojawiła się w tej okolicy. A czwórce przyjaciół nowe mieszkanie bardzo się spodobało, więc postanowili, że Brema musi na razie poczekać. Podobno mieszkają tam w zgodzie aż do dzisiaj.

J. i W. Grimm, *Muzykanci z Bremy*, [w:] *Skarbiec baśni świata*, Warszawa 2011.

– *Jakie zwierzęta występują w baśni?*
– *Co spotkało osła, psa, kota i koguta?*
– *Co czuły zwierzęta skrzywdzone przez ludzi?*
– *Co napotkały, wędrując nocą?*
– *Kogo zobaczyły w chatce?*
– *W jaki sposób wystraszyły rozbójników?*
– *Co zrobiły zwierzęta po ucieczce rozbójników?*
– *Kto wrócił do chatki?*
– *Co spotkało rozbójnika?*
– *Jak skończyła się baśń?*

2. Rozmowa kierowana pytaniami N.
– *Kto, waszym zdaniem, w baśni jest dobry, a kto zły?*
– *Jak zwierzęta poradziły sobie w kłopocie?*

3. Zabawa ruchowa „Taniec połamaniec”.
- N. przygotowuje kartki z zapisanymi poleceniami do wykonania przez U. U. tańczą przy dowolnej rytmicznej muzyce. N. zatrzymuje muzykę, wówczas U. stoją nieruchomo. U. wskazany przez N. losuje kartkę i odczytuje zapisane na niej polecenie. N. puszcza muzykę, a pozostali U. tańczą zgodnie z podaną propozycją.
- Propozycja poleceń:
  – *Zatańczcie, trzymając się za swoje uszy.*
  – *Zatańczcie na prawej nodze.*
  – *Zatańczcie tak, jakby bolała was głowa.*
  – *Zatańczcie z dłońmi przyklejonymi na swoich pośladkach.*
  – *Osoby, które mają dziś dobry humor, zatańczą z zamkniętymi oczami.*
  – *Dziewczynki robią węża, trzymając się za ręce, a chłopcy klaszczą.*
  – *Zatańczcie w zwolnionym tempie*.

4. **Bawimy się z Noni.** Opowiadanie baśni na podstawie wysłuchanego tekstu i ilustracji.
- Wypowiedzi na temat innego zakończenia tej baśni.

5. Porządkowanie kolejności obrazków ilustrujących baśń.

6. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 122.

edukacja polonistyczna
P. s. 46, 47
K. s. 43 ćw. 1
edukacja matematyczna
M. s. 52, 53

7. Rozwiązywanie zadania tekstowego różnymi sposobami. — M. s. 54 ćw. 1

8. Dodawanie i odejmowanie w zakresie **9**. Kolorowanie według podanego kodu. — M. s. 55 ćw. 2

9. Rozwiązywanie zadania z treścią na odejmowanie. — M. s. 55 ćw. 3

10. Utrwalenie rozkładu liczb **9** na składniki. — M. s. 56 ćw. 4

11. Zabawa ruchowa „Kto umie?”.

- N. proponuje zabawę U., którzy na czas zabawy zamieniają się w zwierzęta idące do Bremy.
  U. stoją w rozsypce w wyznaczonym przez N. miejscu. N. daje U. zadania, które ci mają przedstawić za pomocą ruchu, dźwięku lub gestu:
  – *Kto umie... miauczeć jak kot?*
  – *Kto umie... się skradać jak kot?*
  – *Kto umie... zaryczeć jak osioł?*
  – *Kto umie... brykać jak osioł?*
  – *Kto umie... zaszczekać jak pies?*
  – *Kto umie... poprosić o kość jak pies?*
  – *Kto umie... zapiać jak kogut?*
  – *Kto umie... stanąć na jednej nodze?* itp.

WARTO odtworzyć z płyty odgłosy zwierząt występujących w baśni. — CD

12. Rozwijanie percepcji słuchowej z ćwiczeniami. Pokaz brzmienia instrumentów perkusyjnych. — edukacja muzyczna, CD

- Ćwiczenie muzyczne utrwalające poznane wartości rytmiczne: N. wystukuje na instrumencie perkusyjnym rytm do marsza, biegu i podskoków, w przerwie wszyscy U. w tym samym czasie realizują polecenia N., np.:
  – *Zaprezentuj głos ulubionego zwierzęcia.*
  – *Wymień trzy ulubione zwierzęta.*
  – *Wymień imię, jakie wybrałbyś dla swojego zwierzęcia.*
  – *Wymień trzy miejsca zamieszkania zwierząt.*
  – *Zaprezentuj głos koguta.*
  – *Zaprezentuj głos psa, a potem kota.*
- Przypomnienie brzmienia instrumentów perkusyjnych – kastaniety, trójkąt.
  N. odtwarza z płyty demonstrację brzmienia i możliwości technicznych instrumentów: kastaniety, trójkąt. N. rozmawia z U. na temat:
  – budowy instrumentów: *Z jakiego materiału są zbudowane?* (np. z drewna, metalu, szkła lub innego materiału)
  – ich możliwości brzmieniowych: *Czy mają powtarzalne dźwięki, czy tylko efekty dźwiękowe?*
  – roli w muzyce: *Czy są to instrumenty solowe, na których możemy zagrać melodię, czy tylko akompaniujące lub wzbogacające brzmieniowo utwory?*
  – sposobu gry: *W jaki sposób gramy na przedstawionych instrumentach?*
- Gra na kastanietach i trójkącie.
- Powtarzanie prostych zadań rytmicznych przez U.

Dzień 23. Nie ma jak kot

Zapis w dzienniku • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat tego, co dzieje się nocą w mieście na podstawie ilustracji i czytanego tekstu oraz wyobrażenia uczniów • Opisywanie miasta nocą • Rozmowa na temat przystosowania kota do nocnego życia • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Ćwiczenia grafomotoryczne • Rozwiązywanie zadań tekstowych – dodawanie i odejmowanie w zakresie **9** • Rozkład liczby **9** na trzy składniki • Wykonanie pracy plastycznej zgodnej z tematyką zajęć •

P. s. 48, 49
K. s. 44, 45, 78
M. s. 52, 53, 57–59

NIEZBĘDNIK: kolorowe karty z bloku rysunkowego (czarne, granatowe, fioletowe), pastele olejowe.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rebus fonemowy.
- N. wypowiada w ustalonej kolejności słowa. U. zapamiętują pierwsze głoski i tworzą z nich wyraz, który jest wprowadzeniem do zajęć.
  Wyrazy:
  Natalka
  Okno
  Cena
  Rozwiązanie: NOC

2. Wypowiedzi na temat tekstu i ilustracji. edukacja polonistyczna **P. s. 48, 49**
– *Jak wabi się kotka Natalki?*
– *Co ma Natalka, a co ma Nuka?*
– *Co Nuka robi nocą?*
– *Co Natalka zostawiła na stoliku?*
– *Co Nuka może zrobić z wełną Natalki?*
– *Jaką porę doby widzicie na ilustracji?*
– *Wymieńcie nazwy przedmiotów znajdujących się na ilustracji, które rozpoczynają się na głoskę **n**.* (Natalka, Nuka, noc, nitka, notes, nurek, nożyczki)
– *Jak myślicie, co się dzieje nocą, kiedy śpicie?*
– *Kto nie śpi nocą, ponieważ pracuje?*
– *Jak wyobrażacie sobie miasto nocą?*

3. Analiza i synteza słuchowo-wzrokowa wyrazów z **n**. **P. s. 48, 49**

4. Czytanie na różnych poziomach trudności. **P. s. 48**

5. Ćwiczenie rozwijające spostrzegawczość. Uzupełnianie nalepkami brakujących elementów w budowie liter **n**, **N**, **m**, **M**. **K. s. 44 ćw. 1**

6. Analiza słuchowa wyrazów z głoską **n**. **K. s. 44 ćw. 2**

7. Podział wyrazów na sylaby i ich przeliczanie. **K. s. 44 ćw. 3**

8. **Czytam sam!** **K. s. 78 ćw. 10**

9. Ćwiczenie grafomotoryczne. **K. s. 45 ćw. 4**

10. Propozycja zadania domowego. **K. s. 45 ćw. 5**

11. Rozmowa kierowana pytaniami N., związana z rozwiązaniami zagadek.

Jestem szary milutki
lubię myszki i chrupki.
Mam pazurki i wąsy

Lubię z włóczką pląsy.
(kot)

Jestem piękny i wspaniały
Cały w pręgi, choć futrzany.
Mam pazury bardzo chwytne
Nic nie umknie mi ni czmychnie.
(tygrys)

Czarna, zwinna
Szybka, skoczna.
To kuzynka
z kocich spotkań.
(pantera)

Szanowni państwo, panowie, panie:
oto król zwierząt jak malowanie!
Po prostu nie jest do pomyślenia,
żeby ktoś nie znał jego imienia!
(lew)

Bogusław Michalec, *100 zagadek z różnych szufladek,* Kraków 2000.

– *Do jakiej rodziny należą kot, lew, pantera, tygrys? Czy znacie jeszcze inne przykłady kotów?*
– *Wymieńcie części ciała kota.* (łeb, tułów, łapy, ogon)
– *Kiedy kot poluje?*
– *Co pomaga kotu nocą w polowaniu?* (oczy, wąsy, pazury)

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Do czego kotu służy ogon?*

12. Zabawa ruchowa „Uciekaj myszko".

Uciekaj, myszko do dziury,
Bo cię tam złapie kot bury.
A jak cię złapie kot bury,
to cię obedrze ze skóry.

Marianna Tomaszewska (opr.), *Pląsy z długą brodą*, Gdańsk 2010.

- Dzieci ustawiają się w kole i chwytają się za ręce, w środku staje „myszka", na zewnątrz – „kot", który podczas zabawy będzie próbował złapać „myszkę". Tworzący koło utrudniają „kotu" zadanie: podnoszą ręce, aby przepuścić „myszkę", opuszczają, gdy „kot" nadbiega. „Kot" może wejść do środka tylko pod uniesionymi rękami lub gdy dzieci stojące obok siebie akurat rozłączą dłonie. Zabawa kończy się, gdy „kot" złapie „myszkę".

13. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 122.

edukacja matematyczna
M. s. 52, 53
M. s. 57 ćw. 1; s. 58 ćw. 2; s. 59 ćw. 3

14. Rozwiązywanie zadania z treścią. Dodawanie i porównywanie. Rozkład liczby na składniki.

WARTO zaproponować U. zabawę w guziki jako sposób na spędzanie wolnego czasu. N. może wykorzystać w klasie pchełki z *Kuferka ucznia*.

15. Wykonanie pracy plastycznej związanej z tematyką zajęć, np. *Miasto nocą, Portret kota* (do wyboru N.).
- *Miasto nocą* – N. przygotowuje czarne, granatowe lub fioletowe kartony. U. wykonują pracę pastelami lub kredkami świecowymi.
- *Portret kota* – U. wykonują pracę plastyczną pastelami, kredkami świecowymi lub wydzieranką.

WARTO przygotować szablon kota do odrysowania. Można wtedy wykleić jego sylwetkę różnymi tkaninami.

edukacja plastyczna

Dzień 24. Nasi pupile

Zapis w dzienniku • Rozwiązywanie zagadek • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat odgadniętych haseł i ilustracji • Opowiadanie o własnych doświadczeniach w hodowli zwierząt domowych • Rozmowa na temat warunków potrzebnych do życia zwierzętom domowym • Troska i odpowiedzialność za warunki życia zwierząt • Nauka pisania liter **n**, **N** na podstawie wyrazów **noc**, **Nuka** • Ćwiczenia grafomotoryczne • Rozwiązywanie zadań tekstowych – dodawanie i odejmowanie w zakresie **9** • Wykonanie puzzli – akwarium •

P. s. 50, 51
K. s. 46–49
M. s. 52, 53, 60–65
W. 1

PAMIĘTAJ! Do dnia 26. **Pierwszy śnieg** należy przygotować: elastyczną podkolanówkę, ziarna, drut. Do dnia 27. **Jak ubieramy się zimą?** potrzebne będą białe papierowe serwetki, tasiemki, sznurki, kolorowy blok.

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozwiązywanie zagadek.

edukacja przyrodnicza
P. s. 50, 51

2. Rozmowa kierowana pytaniami N.
– *Jakie jest wasze ulubione zwierzę?*
– *Jaki zwierzę macie w domu?*
– *Jakie ma zwyczaje, potrzeby?*
– *Jak należy dbać o swojego pupila?*
– *Jakie cechy powinien mieć właściciel zwierzęcia?*
– *Dlaczego decyzja o posiadaniu zwierzęcia powinna być przemyślana?*
– *W jaki sposób należy przygotować siebie, dom, rodzinę do przyjęcia zwierzęcia?*
– *Co dzieje się ze zwierzętami, które trafiły w nieodpowiedzialne ręce?*

3. Zabawa ruchowa „Korowód zwierząt".
- N. dzieli U. na 4-, 5-osobowe grupy. N. przygotowuje kartki z rysunkami lub nazwami zwierząt. Przedstawiciele grupy losują kartki. U. w grupach ustalają sposób poruszania się, dźwięki, jakie wydaje wylosowane przez grupę zwierzę. Po chwili przygotowań, na umówiony sygnał N., każda grupa kolejno pokazuje zachowanie swojego zwierzęcia. Na koniec, na umówiony sygnał N., wszystkie grupy jednocześnie biorą udział w korowodzie.

4. Nauka pisania liter **n**, **N**. — **K. s. 46 ćw. 1**

5. Łączenie zwierząt z odpowiednimi zabawkami. — **K. s. 46 ćw. 2**

6. Czytanie i przepisywanie wyrazów w liniaturze. — **K. s. 47 ćw. 3**

7. Ćwiczenie usprawniające spostrzeganie. — **K. s. 47 ćw. 4**

8. Wykreślanie niepotrzebnych liter w podpisach do ilustracji. Zapis właściwego wyrazu pod rysunkiem. — **K. s. 48 ćw. 5**

9. Ćwiczenie grafomotoryczne. — K. s. 48 ćw. 6

10. Czytanie zdań ze zrozumieniem. Łączenie zdań z odpowiednimi obrazkami. Pisanie po śladzie. — K. s. 49 ćw. 7

11. Zabawa ruchowa „Nasi pupile".
- N. jest czarodziejem i trzyma w ręku różdżkę lub dowolny rekwizyt. U. siedzą w kręgu. N. zamienia U. w zwierzęta, które mają w domach. U. poruszają się w charakterystyczny sposób dla danego zwierzęcia i naśladują jego odgłosy:
  – *Czary-mary jesteście kotami.*
  – *Czary-mary jesteście psami.*
  – *Czary-mary jesteście papugami* itp.

12. Wykonanie puzzli – akwarium. Rozcinanie, układanie elementów. — W. 1 cz. 2 k. 5

edukacja techniczna

13. Rozwiązywanie zadań tekstowych na dodawanie i odejmowanie w zakresie **9**. — M. s. 60 ćw. 1, 2

14. Obliczanie i kolorowanie według podanego kodu.

edukacja matematyczna

15. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 122. — M. s. 61 ćw. 3

16. Rozwiązywanie zadań tekstowych na dodawanie i odejmowanie w zakresie **9**. — M. s. 52, 53

17. **Ćwiczymy z Noni.** — M. s. 62 ćw. 4; s. 63 ćw. 5
- Rozpoznawanie figur geometrycznych i ich przeliczanie. — M. s. 64 ćw. 1, 2; s. 65 ćw. 3
- Obliczanie i kolorowanie według podanego kodu. — M. s. 65 ćw. 4
- Zapisywanie działań według podanego kodu. Układanie własnej zagadki. — M. s. 65 ćw. 5

18. Rundka: „Dokończ zdania…"
– *Właściciel zwierzęcia powinien być…*
– *Lubimy zwierzęta, ponieważ…*

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Jak wyglądałby świat bez zwierząt?*

Dzień 25. Przedświąteczne nastroje

Zapis w dzienniku • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat tradycji bożonarodzeniowych • Poznanie dawnych zwyczajów związanych z drzewkiem bożonarodzeniowym – podłaźniczka • Ćwiczenia w czytaniu • Rysowanie i pisanie po śladzie • Wielka litera w zapisie imion • Rodzaje drzew iglastych • Nauka piosenki *Kolęda na dzwonkach* •

CD
P. s. 52, 53
K. s. 50, 51

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie zgadywanki.

W lesie wśród ciemności
nagle się zjawiła.
Kłujące swe gałązki
w górę wystrzeliła.
Kłujące i zielone
czekają na ciebie,
byś je ubrał w kolory
jak tęcza na niebie.

– *O czym jest mowa w zgadywance?*
– *Jakie znacie przykłady drzew iglastych?*

– *Jak nazywamy drzewko iglaste przystrojone różnymi ozdobami?*
– *Z jakimi świętami wiąże się choinka?*
– *Co dzieci znajdują pod choinką podczas świąt Bożego Narodzenia?*

2. **Gimnastyka oka i języka.** Usprawnianie technik czytania. — edukacja polonistyczna **P. s. 52 ćw. 1** **P. s. 53 ćw. 1, 2**

3. **Tropiciele wiedzy.** Zapoznanie U. z wiadomościami związanymi z tradycjami bożonarodzeniowymi.

4. Ćwiczenie grafomotoryczne. Rysowanie po śladzie. — **K. s. 50 ćw. 1**

5. Rozwiązywanie rebusu. Zapisywanie rozwiązania w liniaturze. — **K. s. 50 ćw. 2**

6. Pisanie po śladzie. — **K. s. 50 ćw. 3**

WARTO przypomnieć zasadę ortograficzną obowiązująca przy zapisie imion. Wykonać ćwiczenie w pisaniu z pamięci imion w zeszycie przedmiotowym.

7. Kolorowanie czapek według podanego kodu. — **K. s. 51 ćw. 4**

8. Ćwiczenia doskonalące koordynację wzrokowo-ruchową. — **K. s. 51 ćw. 5**

9. Nauka piosenki *Kolęda na dzwonkach.* Tekst i nuty na s. 180, 181. — edukacja muzyczna **CD**

VI. ŚWIAT WOKÓŁ NAS

Dzień 26. Pierwszy śnieg

Zapis w dzienniku • Wysłuchanie wiersza Ludwika Jerzego Kerna *Kolorowy śnieg* • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat wiersza i ilustracji • Opis wielobarwnego śniegu • Doświadczenie związane z zamarzaniem wody • Rozwiązywanie zagadek o zwierzętach • Rozmowa o warunkach życia zwierząt leśnych zimą • Uwrażliwienie na konieczność pomocy zwierzętom • Porządkowanie kolejności wydarzeń w historyjce obrazkowej • Ćwiczenia w pisaniu • Wysłuchanie fragmentu utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima* cz. II • Nauka piosenki *Kolęda wróbli* • Wykonanie pracy plastycznej *Kolorowa zima* • Wprowadzenie liczby **10** – nauka pisania cyfry **10** • Wykonanie siatki rozmaitości dla sikor •

CD
P. s. 54–57, 76, 82, 83
K. s. 52, 53, 73
M. s. 66, 67

NIEZBĘDNIK: elastyczna podkolanówka, ziarna, drut.

Proponowany przebieg zajęć

1. N. czyta zagadkę.

Zimą z nieba sobie prószy,
raz za kołnierz, raz na uszy.
Białe z góry lecą płatki –
rozwiązanie tej zagadki.
(śnieg)

Bogusław Michalec, *102 zagadki na 102*, Kraków 1999.

2. Rozmowa z U. na temat *Skąd się bierze śnieg?* U. podają własne pomysły, pierwsze skojarzenia. N. wyjaśnia, uzupełnia wypowiedzi U.

WARTO podać informację na temat śniegu.

śnieg – opad atmosferyczny [jak deszcz] złożony z kryształków lodu o bardzo różnych kształtach (głównie sześcioramienne gwiazdki); w temperaturze od –5 do 0°C kryształki łączą się, tworząc płatki.

www.encyklopedia.pwn.pl, dostęp 16.07.2012.

3. Wysłuchanie wiersza Ludwika Jerzego Kerna *Kolorowy śnieg.* Wypowiedzi U. na temat tekstu wiersza i ilustracji.
– *Jak wygląda świat zimą?*
– *Jak bawicie się na śniegu?*
– *W co ubieracie się, wychodząc wówczas na dwór?*
– *Jak wyglądałby świat, gdyby padał kolorowy śnieg?*
– *Jakich określeń użył autor, opisując śnieg? Wyszukajcie w tekście te określenia.*

edukacja polonistyczna
P. s. 54 ćw. 1, 2

4. Przeprowadzenie doświadczenia związanego z zamarzaniem wody. Właściwości lodu (do wykonania w szkole lub jako zadanie domowe dla chętnych).
- Plastikową butelkę napełniamy wodą i mocno zakręcamy. Wystawiamy ją za okno lub wstawiamy do zamrażalnika i wyjmujemy po 2–3 godzinach.
  – *Jak wygląda butelka?*
  – *Jaka jest przyczyna takiego wyglądu?*

Oczekiwane wnioski: woda pod wpływem niskiej temperatury zamarzła, powstał lód, który jest twardy, bezbarwny, śliski, zimny, gładki.

5. Nauka piosenki *Kolęda wróbli.* Tekst i nuty na s. 182.

edukacja muzyczna
CD
P. s. 76

6. **Piórkiem dźwiękiem i pędzelkiem.** Wysłuchanie fragmentu utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima* cz. II (szczegółowe informacje dotyczące utworu w *Elementarzu muzycznym dla tropiących nauczycieli* s. 170).

7. Praca plastyczna *Kolorowa zima.* W rytm utworu Antonio Vivaldiego. U., używając kawałków gąbki, patyczków kosmetycznych oraz piórek, stemplują farbami karton, a następnie dorysowują elementy zimowego krajobrazu.

edukacja plastyczna

8. Ćwiczenia z klockami rytmicznymi.

K. s. 73 ćw. 4, 5

9. Porządkowanie kolejności wydarzeń w historyjce obrazkowej. Opowiadanie historyjki.

K. s. 52 ćw. 1

10. Ćwiczenia w pisaniu wyrazów i rozpoznawaniu ukrytych liter.

K. s. 52 ćw. 2; s. 53 ćw. 3, 4

WARTO wyjaśnić znaczenie słowa **neony** (reklamy świetlne).

11. Zabawa ruchowa „Taniec śnieżynek" przy dowolnej piosence o zimie. U. poruszają się w rytm muzyki, naśladując spadające płatki śniegu.

12. Monografia liczby **10**.

- Zapis liczby**10**. N. zwraca uwagę, że zapisując liczbę 10, wykorzystujemy dwie cyfry 1 i 0.

edukacja matematyczna
M. s. 66 ćw. 1, 2

ZADANIE DLA MĄDRALI

Dokończ zdanie: *Liczba 10 to najmniejsza liczba…* (dwucyfrowa).

– *Dzieci ulepiły 6 kul śniegowych. Ile kul muszą jeszcze ulepić, aby razem było 10?*
– *Na podwórku bawiło się 5 dzieci. Ile dzieci musi dołączyć do zabawy, aby razem było 10?*
– *Babcia upiekła 3 ciasteczka orzechowe. Ile ciastek musi jeszcze upiec, aby razem było 10?*

13. Przeliczanie elementów w zakresie **10**.

M. s. 67 ćw. 3, 4

14. Odejmowanie liczb w zakresie **10**. Zapis działań zgodnie z ilustracją.

M. s. 67 ćw. 5

15. Propozycja zadania domowego *Magiczne stempelki z lodu.* Można nimi udekorować papier do pakowania prezentów.

P. s. 55

16. Nazywanie zwierząt przedstawionych na ilustracji (sowa, sikora, gil, wróble, gawron, wiewórka, sarny, dzik, niedźwiedź, borsuk, mysz, jeże, żaby, zające, lis).

edukacja przyrodnicza
P. s. 56, 57

17. Rozmowa o różnych sposobach spędzania zimy przez zwierzęta.

- Aktywne przez całą zimę (sarna, jeleń, lis, zając, sowa, sikora, gawron).
- Zapadają w sen zimowy (niedźwiedź, borsuk, jeż, żaby).
- Odlatują do ciepłych krajów (bocian, jaskółka, skowronek).

18. Wypowiedzi na temat przystosowania zwierząt do warunków zimowych.

- Gęstnieje sierść lub upierzenie.
- Magazynują pod skórą tłuszcz.
- Gromadzą zapasy.

19. Wskazywanie i nazywanie miejsc zimowego snu różnych zwierząt (nora, gawra, dziupla, dno zbiorników wodnych).

- Przypomnienie U. o konieczności dokarmiania zwierząt podczas zimy (paśniki, karmniki).

20. Wykonanie siatki rozmaitości dla sikor.

edukacja techniczna

- W elastyczną podkolanówkę wsypujemy różnorodne ziarna (pszenicę, proso, owies, żyto, kaszę jęczmienną) i zawiązujemy. Pod spodem mocujemy za pomocą drutu lub spinacza biurowego kawałek słoninki. Tak przygotowany przysmak wieszamy na gałęziach pobliskich drzew. U. mogą powiesić karmniki koło domu, aby obserwować sikory.

WARTO wykorzystać poczytankę *Lodowa pułapka* do rozmowy z U. na temat dwóch stanów skupienia wody – ciekłego i stałego; wyjaśnić, jak powstaje lód, kiedy topnieje, jakie warunki muszą być spełnione, by lód się utrzymał.

P. s. 82, 83

Dzień 27. Jak ubieramy się zimą?

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi o zimowej pogodzie i zimowym stroju na podstawie ilustracji, czytanego tekstu i doświadczeń uczniów • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **b** • Czytanie na różnych poziomach • Ćwiczenia grafomotoryczne przygotowujące do nauki pisania liter **b**, **B** • Rozkład liczb **9** i **10** na składniki • Praca plastyczna – kolaż *Gwiazdka śniegowa* •

P. s. 58, 59
K. s. 54, 55, 78
M. s. 68, 69

NIEZBĘDNIK: białe serwetki papierowe, wstążki, tasiemki, klej, nożyczki, kolorowe kartony.

PAMIĘTAJ! Do dnia 29. **Lubię gry** potrzebne będą gry planszowe przyniesione przez U. (np. chińczyk, warcaby, grzybobranie).

Proponowany przebieg zajęć

1. Wielozdaniowe wypowiedzi na temat ilustracji. — edukacja polonistyczna, P. s. 58, 59
– *Kogo widzicie na ilustracji?*
– *Co robi chłopiec?*
– *W co jest ubrany?*
– *Kiedy ubieramy się w ten sposób i dlaczego?*

2. Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **b**. — P. s. 58 ćw. 2

3. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **b**. — P. s. 59

4. Wypowiedzi na temat przeczytanego tekstu. — P. s. 58
– *Jak ma na imię chłopiec?*
– *Jak wabi się pies Bolka?*
– *Dokąd wybiera się Bolek?*
– *Co zakłada chłopiec?*
– *O czym zapomniał Bolek?*

5. Czytanie na różnych poziomach. — P. s. 58

6. Wyszukiwanie w tekście wyrazów z literą **b**. — P. s. 58

7. Ćwiczenia rozwijające spostrzegawczość. — K. s. 54 ćw. 1

8. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów. — K. s. 54 ćw. 2, 3

9. Ćwiczenia grafomotoryczne. — K. s. 55 ćw. 4

10. Propozycja pracy domowej. — K. s. 55 ćw. 5

11. Czytam sam! — K. s. 78 ćw. 11

12. Rozkład liczb **9** i **10** na składniki. — edukacja matematyczna, M. s. 68, 69 ćw. 1, 2, 3, 4, 5

13. Zabawa ruchowa „Śnieżynki”.
- U. stoją swobodnie. Mówiąc rytmicznie tekst, wykonują następujące czynności:

  Lecą gwiazdki z nieba / unoszą ręce do góry i opuszczają, poruszając palcami
  mięciutkie i białe. / robią z dłoni miseczki i próbują w nie złapać lecące płatki
  Więcej ich potrzeba, / łapią się za ręce, tworząc koło

by okryć świat cały. / trzymając się za ręce, przesuwają się po okręgu w prawo

Wierszyk: Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

13. Kolaż *Gwiazdka śniegowa* z białych serwetek, wstążek i tasiemek. Na kolorowym kartonie (niebieski, granatowy, fioletowy) U. przyklejają wydarte, wycięte lub skręcone serwetki, łączą je za pomocą tasiemek, wstążek tak, aby powstały śniegowe gwiazdki.

edukacja plastyczna

Dzień 28. Rozwiązujemy problemy

Zapis w dzienniku • Wysłuchanie tekstu *Miski nie tylko pod choinkę* • Rozmowa na temat wysłuchanego tekstu • Nauka pisania liter **b**, **B** w oparciu o wyrazy **buty**, **Bolek** • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów • Pisanie po śladzie • Rozwiązywanie zadań tekstowych • Ilustrowanie działań na odejmowanie w zakresie **10** •

CD
P. s. 60, 61
K. s. 56, 57
M. s. 70, 71

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie tekstu *Miski nie tylko pod choinkę* z cyklu „Listy od Hani i Henia”.

edukacja społeczna
P. s. 60, 61
CD

Cykl wychowawczy „Listy od Hani i Henia”

„Uczymy się nie dla szkoły, lecz dla życia”.

Seneka Młodszy

Miski nie tylko pod choinkę

- Rozmowa na temat: „Co jest potrzebne do szczęścia?” inspirowana pytaniami N.
- Sprawdzenie rozumienia tekstu.
  – *Co dzieci miały wrzucać do swoich misek i jak długo?*
  – *Co oznaczały kamyki wrzucane do misek?*
- Ocena sytuacji i bohaterów.
  – *Jak myślisz, kto miał rację, odpowiadając na pytanie pani Jagody, co jest potrzebne do szczęścia: Hania, Blanka, Nina, Wiktor, Dominik czy Henio? Dlaczego?*
- Wnioski dla U.
  – *Co według ciebie jest potrzebne do szczęścia?*
  – *Jak myślisz, co to znaczy, że każdy człowiek potrzebuje do szczęścia innych ludzi?*
- Pogłębiamy temat: „Co to znaczy przebaczać i dlaczego ważne jest przebaczenie?”.
  – *Jak myślisz, co należy zrobić, gdy sprawi się komuś przykrość lub wyrządzi jakąś krzywdę?*
  – *Jak należy się zachować, gdy ktoś nas przeprosił za sprawienie przykrości lub wyrządzenie jakiejś krzywdy?*
- Pogłębiamy temat: „Każdy jest inny”.
  – *Jak myślisz, co znaczą słowa z listu Henia, „że każdy jest inny, jak te miski. I że to bardzo dobrze”?*
  – *Pod jakim względem ludzie mogą się różnić między sobą? Spróbuj sobie wyobrazić, że wszyscy ludzie wyglądają tak samo, lubią to samo i tak samo się zachowują. Jak sądzisz, czy wtedy byłoby ciekawie na świecie?*
  – *Wyobraź sobie, że na podwórku pojawili się nowa koleżanka i nowy kolega – rodzeństwo, które przyjechało z rodzicami z dalekiego kraju, aż z Japonii. Nie znają twojego języka. Jak możesz im pomóc zaprzyjaźnić się z twoimi kolegami i koleżankami?*

Uczymy dzieci tego, co najważniejsze

Propozycja rozmowy inspirowanej przez N. na podstawie wysłuchanego przez dzieci tekstu pozwala na:
– kształtowanie wartości: szacunku, przebaczenia, szczęścia;
– uczenia poczucia szczęścia i kształtowania rozumienia, że są w życiu rzeczy i sprawy ważne i mniej ważne, i rozróżnianie jednych od drugich;
– rozwijanie relacji z innymi: uczenie przebaczania, gdy ktoś zawini wobec nas, i przepraszania, gdy my zawinimy wobec kogoś;
– kształtowanie właściwych postaw wobec różnorodności ludzi.

Wprowadzamy w świat wartości

– szacunek;
– przebaczenie;
– szczęście.

Szczęście to nie tylko uśmiech losu, szczęście to także, a może przede wszystkim, życiowa postawa. To, czy czujemy się szczęśliwi, w dużej mierze zależy od nastawienia do życia – od umiejętności doceniania własnego życia i dostrzegania jego dobrych stron.
„Każdy człowiek potrzebuje do szczęścia innych ludzi" – słowa pani Jagody z opowiadania Henia wyrażają uniwersalną zasadę. I aby żyć szczęśliwie z innymi, musimy nauczyć się przepraszać, przyjmować przebaczenie i przebaczać innym. Codzienność niesie bowiem mnóstwo różnorodnych sytuacji i zdarzeń. Niejednokrotnie dochodzi do różnicy zdań, zdenerwowania i wypowiedzenia słów, których potem żałujemy.
Przebaczenie jest uporządkowaniem uczuć względem siebie samego i innych. Niejednokrotnie jest to konieczność, aby dalej żyć i funkcjonować normalnie, bez zgorzknienia i nienawiści. I dlatego właśnie należy nauczyć dzieci przebaczania. Przebaczenie jest również wyrazem szacunku, życzliwości i przyjaźni wobec innych. Sami wówczas osiągamy spokój i dajemy go innym. Przebaczenie jest formą oczyszczenia i pozwala uwolnić siebie i innych od win. Pozwala oczyścić swoje serce i sumienie, zapomnieć, zerwać więzy z raniącą przeszłością, aby budować nową przyszłość.
Nie jest więc przypadkiem, że w jednym tekście połączono kwestie szczęścia i przebaczenia. Nie ma bowiem jednego bez drugiego.

Uczymy poczucia szczęścia i rozumienia, że są w życiu rzeczy i sprawy ważne i mniej ważne, i rozróżniania jednych od drugich

Co jest w życiu potrzebne do szczęścia? To jedno z zasadniczych pytań, na które każdy człowiek niejednokrotnie próbuje sobie odpowiedzieć na różnych etapach życia. Opowieść Henia o lekcji poprowadzonej przez panią Jagodę jest znakomitą okazją, by uczyć dzieci zadawania tego pytania, i wspólnego poszukiwania odpowiedzi. Ważne zapewne jest po prostu życie, jednakże na różnych jego etapach pewne rzeczy i zdarzenia zmieniają swoją wagę pod względem ważności, są i takie, które stają się niezmiennie istotne na zawsze. To opowiadanie otwiera przed dzieckiem niezwykle istotne zagadnienie – poczucia szczęścia i tego, od czego ono zależy. W czasach wszechobecnej konsumpcji warto to pytanie zadać pierwszakom i pomóc im znaleźć na nie odpowiedzi, które staną się drogowskazami na przyszłość.

Uczymy rozwijania relacji z innymi: przebaczania, gdy ktoś zawini wobec nas, i przepraszania, gdy my zawinimy wobec kogoś

Rozmowa na podstawie opowieści Henia jest doskonałą okazją, by poruszyć po raz kolejny zagadnienia związane z byciem członkiem grupy. Dzieci mają już sporo doświadczeń we wzajemnym obcowaniu w grupach, choćby przez uczestniczenie w zabawach podwórkowych i przedszkolnych. Szkoła i codzienne zajęcia w klasie stwarzają kolejne sytuacje, w których trzeba nauczyć się funkcjonować wśród innych i z innymi. Sytuacje, w których niejeden raz trzeba będzie powiedzieć „przepraszam" lub wybaczyć, by relacje trwały. Dzieci traktują przebaczenie niejako instynktownie. Kłócą się, czasami biją, a za chwilę znowu razem się bawią! Czują wielką potrzebę bycia razem z drugim człowiekiem! Zwykle wystarczy jeden uśmiech, uścisk, po-

danie ręki, by wspólna zabawa trwała. Dobre nastawienie wobec życia i ludzi należy utrwalać. List Henia i rozmowa na jego podstawie stwarza taką właśnie okazję.

Kształtujemy właściwe postawy wobec różnorodności ludzi

Ludzie różnią się między sobą pod pewnymi względami i jest to oczywiste. Sztuką jest nauczyć dzieci poszanowania i doceniania tej różnorodności, bo przecież dzięki niej każdy wnosi pewne indywidualne dobro do dobra ogólnego. To, że w jednym opowiadaniu połączono kwestie różnorodności ludzi oraz kwestie przebaczania, nie jest przypadkowe. Obcowanie z innymi ludźmi jest obcowaniem z różnorodnością i niesie wiele okazji do ćwiczenia się w przebaczaniu.

Podpowiadamy Rodzicom

Jak uczyć dziecko poczucia szczęścia i przebaczania?

1. Ciepłe drobne gesty i wyrazy miłości w ciągu każdego dnia będą sprzyjały budowaniu atmosfery szacunku i miłości, poczucia bezpieczeństwa i szczęśliwości.
2. Należy pamiętać, by dostrzegać i doceniać, że dziecko jest grzeczne, że właściwie się zachowuje. Uwaga i zainteresowanie ze strony dorosłych są dziecku potrzebne do rozwoju jak powietrze. Jeśli nie poświęcimy mu wystarczająco dużo uwagi, znajdzie sposoby, aby zwrócić uwagę na siebie.
3. Nie można dopuścić do tego, by dziecko miało poczucie, że dorośli poświęcają mu czas przede wszystkim w tych sytuacjach, kiedy coś napsoci. Warto wyrażać pochwałę za zupełnie proste czynności i zachowania, tak by w dziecku nie utrwalało się poczucie, że dorośli interesują się nim tylko wówczas, gdy narozrabia. Różnego rodzaju pozytywne wzmocnienia za proste dobrze wykonane zadania czy dobre zachowanie będą budowały poczucie własnej wartości dziecka, a to jeden z podstawowych warunków poczucia szczęścia i pozytywnego nastawienia do życia i ludzi.
4. Dziecko powinno być uczone stawiania czoła wyzwaniom i trudnym sytuacjom z nastawieniem, że może sobie poradzić. Powinno słyszeć słowa zachęty i być mobilizowane do podejmowania wyzwań (oczywiście wyzwań na miarę dziecka). Powinno czuć wsparcie ze strony dorosłych i móc skorzystać z ich pomocy, gdy tego potrzebuje. Takie doświadczenia będą uczyły dziecko postawy odwagi, wiary, że się uda. A jeśli nawet nie, to można przecież zacząć jeszcze raz lub znaleźć inne rozwiązanie.
5. Należy też zadbać o to, by dziecko widziało w dorosłych przykład stawiania czoła wyzwaniom, radzenia sobie w trudnych sytuacjach, niepoddawania się w chwilach porażek, szukania nowych rozwiązań, gdy poprzednie się nie sprawdziły.
6. Należy strzec siebie i dziecko przed pułapką natychmiastowego spełniania wszystkich marzeń i zachcianek w imię np. rekompensaty niespełnionych tęsknot z własnego dzieciństwa lub rekompensaty braku czasu na wspólne zabawy z dzieckiem. Ludzie szczęśliwi potrafią cieszyć się tym, co posiadają. Nie oznacza to, że nie chcą mieć więcej, że nie dążą do rzeczy większych – pragną i dążą do nich, jednocześnie doceniając to, co jest dziś.
7. Warto pamiętać, by w codziennych sytuacjach nie zawstydzać dziecka, zwłaszcza publicznie, nie wyśmiewać się z jego pomyłek, z jego wyglądu, z jego nieudolnych prób poradzenia sobie w nowych sytuacjach. Takie sytuacje niszczą poczucie wartości, niszczą również inicjatywę i mogą rozwijać postawę wyuczonej bezradności.
8. Jeśli dziecko zawiniło, powinno się nauczyć ponosić konsekwencje swojego działania. Jest to jedna z ważniejszych lekcji życia. Jednocześnie powinno wiedzieć, że może się poprawić, że ma szansę.
9. Jeśli dziecko ma odbyć karę, powinno znać przyczynę tej kary. Warto przeanalizować z dzieckiem zdarzenie – jego zachowanie i konsekwencje. Następnie powinno doświadczyć przebaczenia i być normalnie traktowane, bez uraz.
10. Warto pamiętać o słowach: „proszę”, „przepraszam”, „dziękuję” w codziennym obcowaniu ze sobą. Nie chodzi oczywiście o przesycenie codziennej domowej atmosfery sztuczną wręcz grzecznością, ale chodzi o to, by nie zapominać o słowach kluczach w stosownych momentach. W ten sposób dziecko będzie wzrastało w atmosferze wzajemnego szacunku i przebaczenia.

Polecamy lektury:

Gyula Böszörményi (tłum. Sebastian Stachowski), *Kolory ludzi*, Poznań 2011.
Roksana Jędrzejewska-Wróbel, *Kosmita*, Bielsko-Biała 2009.
Elżbieta Pałasz, *Potwór Dyzio i Kraina Zabawy*, Warszawa 2009.
Eliza Piotrowska, *Żółte kółka,* Warszawa 2011.

2. Nauka pisania litery **b**, **B**.

3. Wklejanie nalepek – miejsc zimowego snu zwierząt.
4. Czytanie i przepisywanie sylab.
5. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów.
6. Propozycja pracy domowej.

7. Rozwiązywanie zadań tekstowych.
8. Ilustrowanie działań na odejmowanie w zakresie **10**.

edukacja polonistyczna
K. s. 56 ćw. 1
K. s. 56 ćw. 2
K. s. 57 ćw. 3
K. s. 57 ćw. 4
K. s. 57 ćw. 5
M. s. 70 ćw. 1, 2
edukacja matematyczna
M. s. 70, 71 ćw. 3, 4, 5

Dzień 29. Lubię gry

Zapis w dzienniku • Gry planszowe jako sposób spędzania zimowych wieczorów • Wielozdaniowe wypowiedzi na temat gier na podstawie ilustracji, czytanego tekstu i doświadczenia uczniów • Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **g** • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Pisanie po śladzie i ćwiczenia grafomotoryczne jako przygotowanie do nauki pisania liter • Przeliczanie i porównywanie liczebności przedmiotów • Liczebniki główne i porządkowe • Gry planszowe w grupach • Analiza słowna i słuchowa *Mazurka D-dur* op. 33 nr 3 •

P. s. 62, 63
K. s. 58, 59, 78
M. s. 72, 73
CD

PAMIĘTAJ! Do dnia 31. **Świąteczne drobiazgi** potrzebne będą: ciastka – pierniki (najlepiej bez lukru), mak, migdały, rodzynki, goździki, lukier.

NIEZBĘDNIK: gry planszowe (np. chińczyk, warcaby, grzybobranie).

Proponowany przebieg zajęć

1. Rozwiązanie zagadki.

Mogą być planszowe
lub komputerowe.
Umilają wszystkim wieczory zimowe.
(gry)

2. Rozmowa na temat ilustracji.
– *Kogo widzicie na ilustracji?*
– *Co robi babcia z wnukami?*
– *W jaką grę grają, a jaka leży obok stolika?*
– *W jakie gry lubicie grać?*
– *Co widać za oknem?*
– *Jakie owoce leżą w misce?*

edukacja polonistyczna
P. s. 63

WARTO zwrócić uwagę na zasady *fair play* podczas gier, uzmysłowić U., że w grze są zwycięzcy i przegrani, oraz że trzeba umieć zarówno wygrywać, jak i przegrywać.

3. Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów, w których nazwach słychać głoskę **g**. — **P. s. 62, 63**

4. Analiza i synteza wzrokowo-słuchowa wyrazów z głoską **g**. — **P. s. 62, 63**

5. Wypowiedzi na temat przeczytanego tekstu. — **P. s. 62**
– *Co robi babcia Genowefa?*
– *Kogo babcia trzyma na kolanach?*
– *Jak nazywają się kwiaty w wazonie?*
– *Co stoi obok fotela?*
– *Co zrobi babcia, gdy skończą grać?*

6. Czytanie na różnych poziomach. — **P. s. 62**

7. Wyszukiwanie w tekście wyrazów z literą **g**. — **P. s. 62**

8. Rozpoznawanie małej i wielkiej litery **g**. — **K. s. 58 ćw. 1**

9. Czytanie sylab i tworzenie z nich wyrazów. — **K. s. 58 ćw. 2**

10. Ćwiczenie grafomotoryczne. Rysowanie po śladzie. — **K. s. 59 ćw. 3, 4**

11. **Czytam sam!** — **K. s. 78 ćw. 12**

12. Gry planszowe. N. dzieli U. na kilka zespołów 3-, 4-osobowych. U. grają w przyniesione gry. Mogą się wymieniać między zespołami.

13. Kolorowanie obrazka według podanego kodu. — edukacja matematyczna

14. Ćwiczenia w praktycznym zastosowaniu liczebników porządkowych. — **M. s. 72 ćw. 1**
- N. prosi na środek klasy 6–8 osób, następnie pyta U.
  – *Ile dzieci stoi przed wami? (przeliczcie od strony lewej do prawej i od prawej do lewej)*
  – *Która z kolei od strony lewej stoi Kasia, a który Maciek?*
  – *Kto stoi pierwszy, a kto ostatni?* (wskazujemy kolejno od obu stron)
  – *Którzy z kolei stoją chłopcy?* (wskazujemy kolejno od obu stron)
  – *Które z kolei stoją dziewczynki?* (wskazujemy kolejno od obu stron)

15. Doskonalenie słuchania ze zrozumieniem. Ćwiczenia w rozumieniu znaczenia liczebników porządkowych. Przeliczanie. — **M. s. 73 ćw. 2**

16. Propozycja pracy domowej. —
M. s. 73 ćw. 3

17. Rozwijanie percepcji słuchowej z ćwiczeniami. Analiza słowna i słuchowa *Mazurka D-dur* op. 33 nr 3 (szczegółowe informacje dotyczące utworu w *Elementarzu muzycznym dla tropiących nauczycieli* s. 171, 172). — edukacja muzyczna, **CD**
- N. przed odtworzeniem utworu informuje U., że utwór ten jest tylko jednym z wielu mazurków, które stworzył kompozytor. Warto omówić z U.:
  – nastrój i emocje związane z utworem: *Czy utwór jest taneczny, czy nie? Jaki rodzaj muzyki reprezentuje – wiejski czy miejski?*
  – brzmienie instrumentu: *Czy brzmienie fortepianu jest łagodne czy ostre?*
  – aparat wykonawczy: *Na jakim instrumencie wykonany był ten utwór?*
  – zespół wykonawczy: *Kiedy mówimy o zespole, a kiedy o solowym wykonaniu?*
  – tempo utworu: *Czy mazurek był wolny, czy szybki? Czy każda część mazurka miała swoje tempo?*
  – dynamikę utworu: *Jaka siła dźwięków dominuje w mazurku: cicha czy głośna?*

Dzień 30. Ważne słowa

Zapis w dzienniku • Wypowiedzi na temat historyjki obrazkowej. • Nauka pisania liter **g**, **G** na podstawie wyrazów **gra**, **Genowefa**. • Analiza głoskowa wyrazów. • Ćwiczenia grafomotoryczne. • Pisanie po śladziene. • Zapoznanie uczniów z bajką o emocjach *Mój garaż dla auta* • Ocena zachowania chłopców •

P. s. 64, 65
K. s. 60, 61

Proponowany przebieg zajęć

edukacja polonistyczna
P. s. 64, 65

1. Swobodne lub kierowane pytaniami wypowiedzi na temat historyjki obrazkowej *Ważne słowa*.
– *Co robią dzieci na ilustracjach?*
– *Co wydarzyło się podczas zabawy?*
– *Dlaczego dzieci przestały się zgodnie bawić?*
– *Kto pomógł dzieciom rozwiązać problem?*
– *Jakie słowa pomogły dzieciom rozwiązać przykrą sytuację?*
– *Jak teraz bawią się dzieci?*
– *Dlaczego należy stosować zwroty grzecznościowe?*

WARTO wprowadzić elementy dramy na zajęciach; odegrać kilka scenek w parach według pomysłu U. z wykorzystaniem ich przeżyć, doświadczeń na temat sytuacji problemowej i jej załagodzenia za pomocą zwrotów grzecznościowych.

2. Nauka pisania liter **g**, **G**. — **K. s. 60 ćw. 1**
3. Czytanie ze zrozumieniem. — **K. s. 60 ćw. 2**
4. Analiza głoskowa wyrazów, wskazywanie głoski **g**. — **K. s. 61 ćw. 3**
5. Czytanie wyrazów i obrysowywanie ich zieloną ramką. Łączenie ich w pary. — **K. s. 61 ćw. 4**
6. Ćwiczenia w pisaniu po śladzie. — **K. s. 61 ćw. 5**
7. Zabawa ruchowa „Szukamy właściwych słów”.
N. przygotowuje po dwa napisy słów: „przepraszam”, „proszę”, „dziękuję” (aby U. w dalszej części zabawy nie tłoczyli się i nie popychali). N. odczytuje napisy na kartkach wspólnie z U. i rozmieszcza je w różnych miejscach sali.
N. wypowiada zdania, a zadaniem U. jest stanąć przy odpowiednim wyrazie, który pasowałby do sytuacji przedstawionej przez N.
– *Kuba popchnął Zuzię. Co powinien powiedzieć chłopiec?*
– *Ali złamał się ołówek, chce pożyczyć temperówkę. Co powie Ala?*
– *Grześ poczęstował cukierkiem Adasia. Co powie Adaś?* itp.
8. N. czyta bajkę edukacyjną o emocjach.

Mój garaż dla auta
Garaż właśnie zbudowałem.
Bardzo się napracowałem.
Garaż piękny, kolorowy…
Nagle Patryk – chłopiec nowy –
Popsuł całą moja pracę.
Czuję, że cierpliwość tracę!

Patryk zniszczył garaż mój.
Na Patryka mówię: ZBÓJ!
Jestem bardzo, bardzo zły.
Na Patryka szczerzę kły!

Patryk w kącie głośno płacze,
Bawić chciałby się inaczej.
Rączka go boli, wyraźnie to widzę.
Płacze przeze mnie, teraz się wstydzę.

Garaż drugi już skończyłem.
Też się przy nim wysiliłem.
Patryk podszedł, kopnął garaż.
Chyba go uderzę zaraz!
Ważna sprawa, ważna sprawa!
Chcę, by była rozwiązana!

Nie pogryzę winowajcy,
Chociaż tupię, grożę palcem.
Patryk cicho mnie przeprosił,
Wszystkie klocki poprzynosił.

Razem garaż zbudujemy,
Razem się napracujemy.
Razem się nim pobawimy,
A na końcu… rozłożymy.

Katarzyna Rojkowska, Magda Anioł, *Mój garaż dla auta*, Łódź 2010.

9. Rozmowa na temat wysłuchanego tekstu.
– *Co budował chłopiec?*
– *Jak zachowywał się Patryk?*
– *Jak na zachowanie Patryka reagował kolega?*
– *Co wówczas czuł Patryk, a co chłopiec?*
– *Czy chłopcom udało się porozumieć?*
– *Co wspólnie robili?*
– *Jak wy łagodzicie konflikty?*

VII. ŚWIĘTA, ŚWIĘTA...

Dzień 31. Świąteczne drobiazgi

Zapis w dzienniku • Swobodne wypowiedzi na temat ozdób choinkowych • Ćwiczenia w czytaniu na różnym poziomie • Pisanie po śladzie i przepisywanie wyrazów • Rozwiązywanie zadań tekstowych • Dodawanie i odejmowanie w zakresie **10** • Wykonanie bombek świątecznych oraz kartki świątecznej • Wysłuchanie fragmentu utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima* cz. III • Ilustrowanie wysłuchanego utworu pastelami •

CD
P. s. 66, 67, 76, 84, 85
K. s. 62, 63, 74
M. s. 74, 75
W. 1

NIEZBĘDNIK: nożyczki, sznurek, tasiemki, pierniki, migdały, mak, rodzynki, goździki.

Proponowany przebieg zajęć

1. Swobodne wypowiedzi na temat ozdób choinkowych.
– *Co robi Ula?*
– *Czym zajmuje się Tymek z kolegami?*
– *Jak będą wyglądały aniołki?*
– *Co pani powiedziała o klasowej choince?*
edukacja polonistyczna
P. s. 67

2. Ćwiczenia w czytaniu na różnym poziomie. **P. s. 67**

3. **Rondelkolandia.** Ozdabianie przez U. przyniesionych pierników materiałami zgromadzonymi w klasie (migdały, mak, słonecznik, goździki, rodzynki, lukier itd.) **P. s. 66**

WARTO zorganizować konkurs na odgadywanie nazw przypraw za pomocą węchu, wzroku, smaku i dotyku.

4. Analiza słuchowa nazw obrazków. Łączenie obrazków z modelami dźwiękowymi. **K. s. 62 ćw. 1**

5. Czytanie wyrazów. Odszukiwanie sylab, z których powstały wyrazy. **K. s. 62 ćw. 2**

6. Przepisywanie wybranych wyrazów w liniaturze. **K. s. 62 ćw. 3**

7. Ćwiczenie doskonalące koordynację wzrokowo-ruchową. Pisanie po śladzie. Uzupełnianie zdań brakującymi wyrazami. **K. s. 63 ćw. 4**

8. Wykonanie bombek świątecznych oraz kartki świątecznej. Wypychanie, przecinanie, składanie i łączenie, klejenie.
edukacja techniczna
W. 1 cz.2 k. 6, 7, 8

9. **Piórkiem dźwiękiem i pędzelkiem.** Rozwijanie percepcji słuchowej. Wysłuchanie fragmentu utworu Antonia Vivaldiego *Cztery pory roku. Zima* cz. III (szczegółowe informacje dotyczące utworu w *Elementarzu muzycznym dla tropiących nauczycieli* s. 170).
edukacja muzyczna
CD
P. s. 76

10. Ilustrowanie wysłuchanego utworu pastelami. edukacja plastyczna

11. Zabawa ruchowo-słowna „Uważni słuchacze”.
• U. swobodnie chodzą po klasie. N. ustala, że po usłyszeniu słów: „bombka”, „choinka”, „prezent” U. robią przysiad.

12. Granie rytmu na dowolnym instrumencie perkusyjnym. **K. s. 74 ćw. 8**

13. Porządkowanie liczb rosnąco. **M. s. 74 ćw. 1**

14. Rozwiązywanie zadania z treścią na odejmowanie. **M. s. 74 ćw. 2**

15. Rozwiązywanie zadania z treścią na dodawanie. **M. s. 75 ćw. 3**

16. Dodawanie w zakresie **10**. Łączenie domku z odpowiednim wynikiem. **M. s. 75 ćw. 4**

WARTO wykorzystać poczytankę *Piernikowy smok* do rozmowy z U. na temat bożonarodzeniowych wypieków. Można też zorganizować klasową degustację pierników z różnymi nadzieniami i w różnych polewach. **P. s. 84, 85**

ZADANIE DLA MĄDRALI
Jakie polskie miasto słynie z pierników?

Dzień 32. Bombka (dzień do dyspozycji nauczyciela)

Zapis w dzienniku • Wysłuchanie czytanego przez nauczyciela opowiadania *Bombka* Doroty Głośnickiej • Wypowiedzi na temat tekstu • Zabawa słowno-ruchowa *Bombeczki w kropeczki* • Wykonanie ozdób choinkowych: łańcuch, koszyczek • Ozdabianie pomarańczy goździkami •

PAMIĘTAJ! Do dnia 33. **Ubieramy choinkę** przygotować: tasiemki lub wstążeczki, kredki, flamastry lub farby.

NIEZBĘDNIK: pomarańcze, goździki, papier kolorowy, klej, nożyczki.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie czytanego przez nauczyciela opowiadania Doroty Głośnickiej *Bombka*. Rozmowa na jego temat.

Zbliżały się święta Bożego Narodzenia. Za oknem padał śnieg, a w salonie Julia pomagała mamie stroić choinkę. Na zielonym, pachnącym drzewku wisiało już dużo kolorowych bombek. Jedna z nich była wyjątkowo ładna – złota, ozdobiona srebrnymi, błyszczącymi gwiazdkami. Wisiała dumnie na najwyższej gałęzi choinki.
– Oj! Moja ulubiona bombka – powiedziała radośnie mama, wyjmując z pudełka przyblakłą szklaną kulkę.
– Kiedy byłam w twoim wieku, Julciu, dostałam ją od swojego taty. Dobrze, że się znalazła.
Mama powiesiła ozdobę wysoko, blisko złotej bombki. Przez chwilę kulki przyglądały się sobie.
– Ha, ha, ha… – śmiała się nowa bombka. – Ale jesteś blada i smutna. Wyglądasz jak zmokła kura. A ta twoja sukienka do niczego się nie nadaje. Ha, ha, ha – kręciła się złota piękność, trzymając się za brzuch.
Nie zauważyła nawet, że coraz bardziej zsuwa się z gałęzi. W końcu straciła równowagę i rozbiła się o podłogę. A stara bombka jeszcze długo zdobiła choinkę i cieszyła się świętami.

Dorota Głośnicka, *Bombka,* [w:] *To już Gwiazdka,* Podsiedlik-Raniowski i Spółka, Poznań 2003.

– *Do jakich świąt i jak przygotowywała się Julka z mamą?*
– *Co wyróżniało się na gałązkach choinki?*
– *Jak wyglądała i jak zachowywała się ta bombka?*
– *Co znalazła mama?*
– *Jak złota bombka odnosiła się do swojej sąsiadki?*
– *Co stało się z najpiękniejszą bombką?*

WARTO wyjaśnić znaczenia przysłów: „Nie wszystko złoto, co się świeci” i „Nie szata zdobi człowieka”.

2. Zabawa słowno-ruchowa „Bombki”.
   - Ćwiczenie koordynacji słuchowo-ruchowo-wzrokowej. U. uczą się rymowanki o bombce.

     Kilka pięknych bombek zrobię,
     kropeczkami je ozdobię.

Na choinkę je powieszę,
niech się ze mną wszyscy cieszą.

Lucyna Bzowska, Renata Kownacka, Maria Lorek, Anna Sowińska, *Z zabawą i bajką w świecie sześciolatka*, Kraków 2004.

- Należy przygotować kartki, kredki dla każdego uczestnika.
- Dzieci siedzą przy stolikach. Rytmicznie, powoli wypowiadają tekst rymowanki, jednocześnie rysując:
  – w pierwszym wersie bombkę,
  – kropki na bombce w wersach drugim, trzecim i czwartym (każde słowo to jedna kropeczka).
- Wierszyk można kilkakrotnie powtórzyć, za każdym razem zmieniając kolory kredek, którymi dzieci rysują kolejne bombki i kropki.

3. Wykonanie ozdób choinkowych.
- Łańcuch: N. dzieli klasę na kilka grup. Każda grupa wykonuje fragment łańcucha. U. tną papierowe kolorowe paski o szerokości około 2 cm i długich na 15 cm. Po wykonaniu przez grupę fragmentu łańcucha łączymy wszystkie elementy w całość.
- Koszyczek: U. wycinają prostokąt z kolorowego papieru o wymiarach 10 cm na 20 cm. Składają wycięty prostokąt wzdłuż długiego boku na pół i nacinają go wzdłuż złożonej krawędzi (zamknięty długi bok prostokąta). Długość nacięcia około 2 cm. Rozkładamy nacięty prostokąt i sklejamy jego krótkie boki. Po sklejeniu delikatnie formujemy, spłaszczając prostokąt, tworząc koszyczek. U. wycinają pasek o szerokości 2 cm i długości 15 cm i doklejają do górnej krawędzi koszyczka, tworząc przywieszkę.

4. Wysłuchanie kolędy wybranej przez N. lub U.

5. Rozmowa kierowana pytaniami N.
– *Jaka atmosfera panuje podczas przygotowań świątecznych?*
– *W jaki sposób ty i twoi bliscy przygotowujecie się do świąt?*
– *Jakie elementy świąteczne pojawią się lub pojawiły się już w waszych domach?*
– *Jakie ozdoby możemy zrobić, aby udekorować świąteczny stół?*

6. Ozdabianie pomarańczy goździkami.
Każdy U. przynosi jedną pomarańczę i opakowanie goździków. U. wbijają goździki w pomarańcze, tworząc wzory według własnego pomysłu.

WARTO przypomnieć nazwę przypraw, którymi dekorowaliśmy pierniki. Zwrócić uwagę na zapach, wykorzystanie w kuchni.

Dzień 33. Ubieramy choinkę

Zapis w dzienniku • Rozmowa kierowana pytaniami na temat przygotowań do świąt Bożego Narodzenia na podstawie wiersza Doroty Gellner *Na złotym dywanie,* tekstu w podręczniku i doświadczeń uczniów • Analiza i synteza wyrazów z **ch** • Ćwiczenia w czytaniu na różnych poziomach • Wykonanie książeczki *Zielony gość zawitał* • Porządkowanie kolejności zdarzeń w historyjce obrazkowej • Ćwiczenia słownikowe – praktyczne stosowanie wyrazów z **ch** w opowiadaniu twórczym • Pisanie po śladzie • Ćwiczenia grafomotoryczne • Nauka kolędy *Przybieżeli do Betlejem* i *Lulajże, Jezuniu* • Rozwiązywanie zadań tekstowych – dopełnianie do **10** • Rozkład liczby **10** na składniki •

CD
P. s. 68–71
K. s. 64–67
M. s. 76–79
W. 1

NIEZBĘDNIK: tasiemki lub wstążeczki, kredki, flamastry lub farby.

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie wiersza. — edukacja polonistyczna

Na złotym dywanie
Choinko,
choinko,
świąteczną masz minkę!
Łańcuszek wpleciony
w zieloną czuprynkę!
Stanęłaś w pokoju
na złotym dywanie
i cień twój iglasty
zatańczył na ścianie.
Usiądę przy tobie!
I podam ci rękę.
To nic,
że masz trochę
kłującą sukienkę!

Dorota Gellner, *Na złotym dywanie*, [w:] *Przedszkolakom*, Kazuń Nowy 2002.

2. Rozmowa kierowana pytaniami N.
– *O czym jest mowa w wierszu?*
– *Jak poetka nazwała igiełki na czubku choinki?*
– *W co ubrana była choinka?*

3. Wypowiedzi na temat wysłuchanego tekstu i ilustracji. — edukacja polonistyczna **P. s. 68**
– *Kto ubiera choinkę?*
– *Jaki dzień się zbliża?*
– *Kto chce pomóc Michałowi?*
– *Gdzie stoi tata i co trzyma w ręku?*
– *Co może być w chochli?*
– *Co chłopiec umieścił na czubku choinki?*
– *Co leży pod choinką?*
– *Co robi kot?*
– *Czym nakryty jest stół?*
– *Co leży na talerzyku?*
– *Kto pomaga w przygotowaniach do uroczystej wieczerzy?*
– *W jaki sposób pomagacie w domu przed świętami?*

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Jakie znacie inne zwyczaje związane ze świętami Bożego Narodzenia?*
(pierwsza gwiazdka, siano, potrawy wigilijne, miejsce dla nieoczekiwanego gościa, kolędy, dzielenie się opłatkiem, prezenty, pasterka)

4. Analiza i synteza wyrazów z **ch.** — **P. s. 68, 69**
5. Wyszukiwanie na ilustracji przedmiotów z głoską **ch.** — **P. s. 69**
6. Ćwiczenia w czytaniu na różnym poziomie. — **P. s. 68**
7. Wykonanie książeczki *Zielony gość zawitał*. — edukacja techniczna **W. 1 cz. 2 k. 9, 10**
– Wycięcie obrazków, wypchnięcie dziurek.
– Uzupełnianie obrazków kolorami.
– Odczytanie podpisów pod ilustracjami.

– Ułożenie w stosik kartoników w odpowiedniej kolejności zdarzeń – na górze pierwszy w kolejności, na dole ostatni.
– Połączenie sznurkiem, tasiemką lub wstążką.
- Kolejność zdarzeń w historyjce obrazkowej (Po jodłę; Nie ma ładnej jodły; Jodła dla Bolka; Mamy jodłę i do domu; Oto piękna choinka; Choinka, kolacja i opłatek).

WARTO wykonać okładkę do książeczki.

ZADANIE DLA MĄDRALI
N. przygotowuje rozspankę wyrazową *Zielony gość zawitał*. U. układają tytuł i naklejają go na okładkę. Mogą samodzielnie napisać imię i nazwisko autora książeczki.

8. Bawimy się z Noni. Ćwiczenia słownikowe. Praktyczne stosowanie wyrazów z **ch** w opowiadaniu twórczym.
- Podczas tworzenia opowiadania U. mogą pokazywać karty z obrazkami, które muszą wcześniej wyciąć.

9. Wysłuchanie opowiadania Andrzeja Marka Grabowskiego.

edukacja polonistyczna
P. s. 70, 71
W. 1 cz. 2 k. 11
CD

Chuda kucharka i chomik

Chuda kucharka Zosia mieszkała samotnie w chatce pod lasem. Całe dnie spędzała w zamku króla Abecediusza. Gotując marchewkę, obierając buraczki lub smażąc kotlety, wzdychała:

– Czy całe życie mam spędzić w królewskiej kuchni? A w domu wcale nie czuję się lepiej. Tutaj chociaż mogę porozmawiać z innymi kucharkami, tam nie mam do kogo ust otworzyć...

Niedaleko chatki chudej kucharki wygrzebał w ziemi norkę chomik Zdzisio. Nie była to głęboka norka. Każdy powiew wiatru wrzucał do niej suche liście i patyczki. Kiedy nastały jesienne chłody, w norce zrobiło się strasznie zimno.

– Muszę znaleźć cieplejszy kąt – mruknął chomik i wyruszył na poszukiwania.

Nie szukał długo. Już po paru minutach wdrapywał się po rynnie ku otwartemu okienku stojącej pod lasem chatki.

– Piękne mieszkanko – westchnął, rozsiadając się w fotelu.

Przez wiele dni Zosia nawet nie wiedziała, że ma dzikiego lokatora. Wychodziła z domu wcześnie rano, a wracała późną nocą. Chomik mógł bez przeszkód wylegiwać się na kanapie, podjadać smakołyki i oglądać telewizję. Ale pewnego dnia chuda kucharka przeziębiła się i królewski lekarz, doktor Brzuchotek, zalecił jej pozostać przez kilka dni w domu. Możecie sobie wyobrazić, jakie było zdziwienie Zosi, gdy na kuchence ujrzała chomika, który wyjadał chochlą zupę z garnka.

– Co to ma znaczyć?! – zapiszczała przestraszona kucharka.

Chomik nic nie odpowiedział i czym prędzej dał nura za piec.

Po chwili Zosia położyła na podłodze orzechowego chrupka i szepnęła:

– Proszę, chomiczku. Poczęstuj się. Możesz u mnie mieszkać. Będzie mi z tobą weselej.

I chomik został w chatce pod lasem. Z dnia na dzień coraz bardziej lubił kucharkę, która go rozpieszczała – karmiła orzechami, chałwą i chrupkami.

Tak kończy się ta opowieść. Warto może dodać, że kucharka z chomikiem żyli długo i szczęśliwie, a po latach dołączył do nich przemiły Chińczyk, z którym kucharka mogła prowadzić długie i ciekawe rozmowy.

Andrzej Marek Grabowski

WARTO zróżnicować ćwiczenia.

- U. mogą układać zdanie z jednym wybranym lub wskazanym przez N. obrazkiem z „Wyprawki 1”.
- U. mogą układać wypowiedź dwu-, trzy-, czterozdaniową z wybranymi lub wskazanymi przez N. wyrazami z „Wyprawki 1”.

10. Zabawa „Mądra główka pamięta trudne słówka”.
U. rozkładają na ławce karty z wyrazami: choinka, chleb, chomik, marchew, Chińczyk, duch, kucharka, chmura, chata, chart, chochla, mucha.
- Wyszukiwanie na sygnał N. właściwej ilustracji.
- Układanie ciągu obrazków. Zapamiętywanie ich położenia i kolejności. Sprawdzenie pamięci krótkotrwałej.
- Układanie zagadek przez U. do wybranego obrazka i rozwiązywanie ich.

ZADANIE DLA MĄDRALI
– *Podaj wyrazy należące do rodziny wyrazów:* ***chleb*** *(chlebak),* ***kucharka*** *(kucharz),* ***chmura*** *(pochmurny).*
– *Ułóż rebus, wykorzystaj wybrany obrazek.*

WARTO gromadzić kartoniki obrazkowo-wyrazowe do ćwiczeń słownikowych. Materiał do wielokrotnego wykorzystania według pomysłu i inwencji N. i możliwości U.

11. Rozmowa na temat różnorodnych pokarmów zwierząt i o potrzebie niesienia pomocy podczas zimy leśnym przyjaciołom.

12. Ćwiczymy z Noni.
- Uzupełnianie ilustracji naklejkami z odpowiednimi pokarmami dla zwierząt. — **K. s. 64 ćw. 1**
- Tworzenie wyrazów z rozsypanki sylabowej. Zapisywanie utworzonych wyrazów w liniaturze. — **K. s. 64 ćw. 2**

13. Zrób to sam! Wykonaj choinkę z papieru według instrukcji. — **K. s. 65**

14. Łączenie w pary tych samych wyrazów. — **K. s. 66 ćw. 3**

15. Dopasowywanie podpisów do obrazków. Naklejanie ich zgodnie z ilustracją. Podział wyrazów na głoski, sylaby. Zaznaczanie liczby głosek odpowiednią liczbą kółek. — **K. s. 66 ćw. 4**

16. Propozycja zadania domowego. Kolorowanie ramek z ozdobami choinkowymi. — **K. s. 66 ćw. 5**

17. Ćwiczenia grafomotoryczne. — **K. s. 67 ćw. 6, 7**

18. Wysłuchanie i nauka kolęd *Lulajże, Jezuniu*, *Przybieżeli do Betlejem.* Tekst i nuty na s. 183, 184. — edukacja muzyczna **CD**

WARTO zapoznać się z innymi sposobami nauki kolędy i tworzenia akompaniamentu w *Elementarzu muzycznym dla tropiących nauczycieli* s. 128, 129.

19. Ćwiczenie rytmiczno-ruchowe utrwalające pięciolinię, tempa, instrumenty oraz dynamikę.
- N. wypowiada hasło: „pięciolinia”. U. ustawiają się w pięć rzędów.
- N. wypowiada nazwę instrumentu. U. naśladują grę na nim lub jego dźwięki głosem.
- N. wystukuje na bębenku rytm w różnej dynamice, np. cicho lub głośno w tym samym rytmie i sile dźwięku, U. poruszają się po sali.
- Bieg, marsz, podskoki przy akompaniamencie instrumentów perkusyjnych lub klawiszowych.

20. Matematyka w działaniu. Scenariusz na s. 122, 123. — edukacja matematyczna **M. s. 76, 77**

21. Przeliczanie w zakresie **10**. Zapis liczbowy. Uzupełnienie odpowiedzi. — **M. s. 78 ćw. 1**

22. Przeliczanie liczebności ogniw w łańcuchach i ich porównywanie. — M. s. 78 ćw. 2
23. Uzupełnianie zapisu działania dodawania brakującym składnikiem. Uzupełnianie do **10**. Przeliczanie łańcuchów. — M. s. 79 ćw. 3
24. Przeliczanie ozdób choinkowych i zapisywanie ich liczby. Porównywanie liczb w zakresie **10**. — M. s. 80 ćw. 4, 5, 6

Dzień 34. Hej, kolęda!

Zapis w dzienniku • Słuchanie tekstu wiersza Czesława Janczarskiego *Z gwiazdą* • Zapoznanie uczniów ze zwyczajem kolędowania • Poszerzanie słownictwa o wyrazy związane z kolędowaniem • Ćwiczenia usprawniające tempo czytania • Nauka pisania dwuznaków **ch**, **Ch** na podstawie wyrazów **choinka**, **Chaber** • Wprowadzenie pojęcia **dwuznak** • Ćwiczenia grafomotoryczne • Ćwiczenia w pisaniu zdań • Kształcenie spostrzegawczości • Rozwiązywanie zadań tekstowych na dodawanie i odejmowanie w zakresie **10** •

P. s. 72, 73
K. s. 68–71
M. s. 76, 77, 81–85

Proponowany przebieg zajęć

edukacja polonistyczna

1. Gimnastyka oka i języka. Usprawnianie tempa czytania.
- Ćwiczenia w czytaniu z różnym natężeniem głosu. — P. s. 72 ćw. 1
- Odczytywanie wyrazów zapisanych na bombkach. — P. s. 72 ćw. 2

2. Wysłuchanie treści wiersza Czesława Janczarskiego *Z gwiazdą*. — P. s. 73
3. Rozmowa na podstawie tekstu i ilustracji.
– *O jakim bożenarodzeniowym zwyczaju opowiada wiersz i co ilustruje obrazek?*

WARTO wyjaśnić i poszerzyć informacje dotyczące zwyczaju kolędowania.
– *Za kogo i za co przebrały się dzieci?*
– *Co robią kolędnicy?*

4. Nauka pisania dwuznaku **ch**, **Ch**. — K. s. 68 ćw. 1
5. N. wyjaśnia pojęcie **dwuznak**.
Dwuznak składa się z dwóch znaków – liter. Zapisujemy dwie litery, a słyszymy jeden dźwięk. np. ch: choinka, Chaber.
6. Nazywanie ozdób choinkowych. Wybrzmiewanie pierwszej głoski w ich nazwie. Łączenie ozdób z początkową literą ich nazwy. — K. s. 68 ćw. 2
7. Czytanie zdań ze zrozumieniem. Zaznaczanie tym samym kolorem pytania i pasującej do niego odpowiedzi. — K. s. 69 ćw. 3
8. Ćwiczenia grafomotoryczne. — K. s. 69 ćw. 4
9. Ćwiczenia w pisaniu po śladzie i przepisywaniu zdania. — K. s. 69 ćw. 5
10. Pisanie po śladzie podpisów do obrazków i zdania w liniaturze. — K. s. 70 ćw. 6, 10
11. Ćwiczenia grafomotoryczne. — K. s. 70 ćw. 7
12. Propozycja pracy domowej. — K. s. 71 ćw. 8, 9

13. Zabawa ruchowa „Szukamy turonia”.
U. poruszają się swobodnie w rytm muzyki po sali. Gdy muzyka ucichnie, N. wypowiada nazwę kolędnika, np. turoń. U. ilustrują postać turonia ruchem, wyciągając ręce prosto przed siebie, i klaszczą. N. włącza muzykę, a U. swobodnie poruszają się po sali. Sytuacja powtarza się. Za każdym razem N. zmienia postać z grupy kolędników.
– *anioł* (U. machają rękoma)
– *gwiazda* (U. obracają się dookoła własnej osi).

14. Rozwiązywanie zadań tekstowych na dodawanie i odejmowanie w zakresie **10**. — edukacja matematyczna **M. s. 81 ćw. 1, 2**

15. **Matematyka w działaniu.** Scenariusz na s. 122, 123. — **M.s. 76, 77**

16. Ćwiczenie na spostrzegawczość. Utrwalenie rozumienia pojęć **z lewej, z prawej**. — **M. s. 81 ćw. 3**

17. Zadanie o bombkach. Utrwalenie pojęć **tyle samo, najwięcej, najmniej**. Porównywanie liczebności. Układanie dodatkowych pytań. — **M. s. 82 ćw. 4**

18. Kolorowanie prezentów zgodnie z opisem. Przeliczanie, numerowanie elementów. Układanie dodatkowych pytań. — **M. s. 83 ćw. 5**

19. **Ćwiczymy z Noni.**
- Przeliczanie i zapisywanie liczebności zbiorów. — **M. s. 84 ćw. 1**
- Dodawanie i odejmowanie w zakresie **10**. — **M. s. 84 cw. 2**
- Rokład liczby **10** na trzy składniki. — **M. s. 85 ćw. 3**
- Rozwiązywanie zadania tekstowego na dodawanie i odejmowanie w zakresie **10**. — **M. s. 85 ćw. 4**

Dzień 35. Jasełka (dzień do dyspozycji nauczyciela)

Zapis w dzienniku • Wysłuchania wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej *Boże Narodzenie* • Rozmowa na temat tradycji i zwyczajów bożenarodzeniowych • Zorganizowanie klasowej wigilii • Uczestniczenie w szkolnych jasełkach • Przypomnienie zasad bezpiecznego spędzania czasu wolnego •

Proponowany przebieg zajęć

1. Wysłuchanie fragmentu wiersza. — edukacja polonistyczna

Boże Narodzenie
Już rodzina się zebrała –
tyle wokół jest radości,
tyle ciepła i dobroci,
życzliwości, i miłości…

Złotym blaskiem płoną świece,
stół nakryty bardzo pięknie,
pod obrusem sianko leży…
Jak tam jasno! Jak odświętnie!

Każdy miejsce ma przy stole –
mama, tata i dziadkowie,
i prababcia, i pradziadek,
dzieci, ciocie, i wujkowie.

Jeśli jakiś nieznajomy
dziś zawita tu z daleka,
to do stołu też zasiądzie.
Już na niego miejsce czeka!

Gdy zalśniła pierwsza gwiazda,
złoty promyk w śnieżnej bieli,
wszyscy razem się gromadzą,
by opłatkiem się podzielić.

I w serdecznej atmosferze
płyną słowa i życzenia –
każdy w swoim sercu czuje
moc Bożego Narodzenia.

(…)
Co za zapach! Na stół jadą
postne dania, głównie ryby –

barszcz, grzybowa i kapusta,
sandacz, szczupak, karp i śledzie,
kluski z makiem i pierniki,
a na końcu kompot wjedzie.

Po wieczerzy wigilijnej
czas na śmiechy i prezenty.
I znów spisał się Mikołaj!
Taki z niego dobry święty!

Małgorzata Strzałkowska, *Boże Narodzenie,* [w:] *ABC… uczę się*, Warszawa 2007.

2. Rozmowa kierowana pytaniami N.
– *Czym nakryty jest stół?*
– *Co leży pod obrusem?*
– *Kto zasiadł do stołu?*
– *Dla kogo zostawiono jedno wolne miejsce przy stole?*
– *Co jest znakiem do rozpoczęcia wieczerzy wigilijnej?*
– *Od czego zaczyna się wieczerza?*
– *Jaka atmosfera panuje przy stole?*
– *Jakie potrawy znalazły się na wigilijnym stole?*
– *Co przyniósł Mikołaj?*
– *Jakie potrawy będą na twoim stole wigilijnym?*

3. Zorganizowanie wigilii klasowej według tradycji szkolnej.
- Przygotowanie klasy do uroczystego spotkania wigilijnego.
- Ustawienie ławek, nakrycie ich białym obrusem, położenie pod nim siana.
- Przygotowanie talerzyków, kubeczków, serwetek, świec oraz zaplanowanego we współpracy z rodzicami poczęstunku.
- Umieszczenie na stole opłatka.
- Składanie życzeń podczas dzielenia się opłatkiem.
- Uczestnictwo w klasowym wigilijnym poczęstunku.
- Przyjmowanie upominków.
- Wspólne kolędowanie.

WARTO zorganizować wizytę mikołaja w klasie. Mikołajem może być rodzic, dziadek lub pracownik szkoły.

4. Udział w szkolnych jasełkach.

WARTO przypomnieć o terminie powrotu do szkoły po przerwie świątecznej. Wspomnieć o zasadach bezpiecznego spędzenia czasu wolnego.

POMOCE MATEMATYCZNE W „WYPRAWCE 1”

1. Figury liczbowe – można je wykorzystać do rozwijania umiejętności określania liczebności zbiorów, gdy dzieci nie zapisują liczb cyframi, rachowania, porównywania liczb, do monografii kolejnych liczb naturalnych i rozkładania liczb na składniki. **W. 1 k. 26**

- Przykłady zadań z wykorzystaniem figur liczbowych:
  – liczenie kropek i pokazywanie na palcach, ile ich jest;
  – porządkowanie kartoników od największej liczebności do najmniejszej i odwrotnie;
  – liczenie obiektów i zapisywanie za pomocą kartoników z figurami liczbowymi, ile ich jest;
  – kodowanie dodawania i odejmowania za pomocą figur liczbowych, kiedy to figury zastępują cyfry. Pomiędzy kartonikami z figurami liczbowymi dzieci mogą układać znaki: +, -, =;
  – porównywanie liczb, określanie liczb większych (mniejszych) i wstawianie między nimi znaków: <, >, =;
  – stosowanie figur liczbowych przy monografii liczb, szczególnie do pokazania aspektu kardynalnego;
  – rozkładanie liczb na składniki: dzieci za pomocą kartoników z figurami liczbowymi pokazują na różne sposoby wybraną liczbę, np. liczba 7 to 3 i 4, 5 i 2, 6 i 1, 2 i 5…;
  – porównywanie sum (ewentualnie różnic): dzieci układają z figur liczbowych działania, pomiędzy które wstawiają znaki: <, > =.

2. Gra *Chodniczek 0–20* – można ją wykorzystać do rozwijania umiejętności: **W. 1 k. 27**
1) rozumienia i przestrzegania prostych zasad;
2) rachowania – dodawania, odejmowania;
3) rozumienia istoty osi liczbowej oraz grafu (na osi liczbowej ważne są „skoki” między liczbami).

- Przykłady zadań:
  – proste gry ściganki: uczniowie stają na polu start, rzucają kostką i przesuwają się tyle pól do przodu, ile jest oczek na kostce;
  – złożone gry ściganki: uczniowie rzucają dwiema kostkami (mogą być kostki z kropkami lub liczbami zapisanymi cyframi – wtedy różnicujemy poziom trudności zadania) i przesuwają się do przodu zgodnie z ustalonymi zasadami: dodają liczby (odejmują od większej mniejszą);
- Konstruowanie gier: uczniowie wymyślają różne niespodzianki, które czekają na graczy na poszczególnych polach, np. kto stanie na polu nr 7 lub 11, ten ma prawo do dodatkowego rzutu kostką. Uczniowie mogą kodować w wybrany sposób ustalone zasady, zapisywać je na małych samoprzylepnych karteczkach i przyklejać karteczki na planszy.

3. Karty logiczne *Krasnale* – pomagają rozwijać umiejętności: **W. 1 k. 28, 29**
1) klasyfikowania, w tym segregowania oraz definiowania;
2) wykonywania działań na zbiorach – sumowania, tworzenia podzbiorów oraz części wspólnej zbiorów; też tworzenia zbiorów pustych;
3) myślenia przyczynowo-skutkowego;
4) liczenia, rachowania;
5) układania i rozwiązywania zadań z treścią;

6) rozumowania przez analogię;
7) uważnego słuchania.

- Przykłady zadań:
  - uważne słuchanie: nauczyciel opisuje krasnoludka, np. *To chłopiec. Ma czerwony kubraczek. Ma okulary i czapkę. Nie ma latarki.* Uczniowie słuchają opisu i wyszukują odpowiedniego krasnoludka.
  - klasyfikowanie: uczniowie porządkują karty według podanej przez nauczyciela zasady. Zaczynamy od prostych zasad (podając jeden warunek), po zasady złożone (kilka warunków), np. segregują krasnoludki na dwie grupy: chłopcy (dziewczynki), potem te same obrazki na dwie inne grupy: krasnoludki w czerwonych kubraczkach (krasnoludki w niebieskich kubraczkach). Następnie nauczyciel podaje bardziej złożone zasady, np. krasnoludki dziewczynki w okularach.
  - definiowanie: uczniowie mają odszukać krasnoludka, o którym opowiada nauczyciel. Na przykład: *Jest to dziewczynka* (dzieci odkładają na bok krasnoludki chłopców), *ma czerwony kubraczek* (odkładają krasnoludki dziewczynki w niebieskich kubraczkach), *nie ma okularów* (odkładają krasnoludki dziewczynki w czerwonych kubraczkach w okularach), *ma czapkę* (odkładają krasnoludki bez czapki), *ma latarkę* (odkładają krasnoludki bez latarki). Na koniec opisują wybranego krasnoludka, podając jego charakterystyczne cechy;
  - podzbiory: uczniowie wybierają krasnoludki chłopców i wśród nich wybierają krasnoludki w czerwonych kubraczkach;
  - część wspólna zbiorów: uczniowie wyszukują kartoniki z krasnoludkami z latarkami, wyszukują kartoniki z krasnoludkami dziewczynkami. Okazuje się, że są obrazki, które pasują do jednego i do drugiego zbioru – one tworzą część wspólną zbiorów (krasnoludki dziewczynki z latarkami);
  - myślenie przyczynowo-skutkowe: losują 3 karty i próbują opowiedzieć historyjkę, którą ilustrują kolejno te 3 obrazki;
  - myślenie przyczynowo-skutkowe, rozwiązywanie zadań z treścią oraz uważne słuchanie: nauczyciel opowiada historyjkę – *Był jeden krasnoludek, przyszły do niego jeszcze dwa i jeszcze jeden krasnoludek z lampą. Ile było razem krasnoludków*? Uczniowie słuchając, ilustrują opowiadanie nauczyciela. Odpowiadają na pytanie.
  - myślenie przez analogię: uczniowie dzielą krasnoludki na te w czerwonych kubraczkach oraz te w niebieskich kubraczkach. Potem analogicznie porządkują klocki – oddzielnie czerwone i niebieskie;
  - myślenie przez analogię: karty są bliźniacze, dlatego uczniowie mogą łączyć je w pary na zasadzie analogii, np. dziewczynka w czerwonym kubraczku w okularach i chłopiec w czerwonym kubraczku w okularach;
  - rachowanie: uczniowie układają w szeregu 6 krasnoludków w niebieskich kubraczkach, a obok 3 w czerwonych kubraczkach. Liczą, ile jest ich razem. Najpierw liczą te w niebieskich kubraczkach, potem te w czerwonych. Następnie mają dodać najpierw te w czerwonych kubraczkach, a potem te w niebieskich. Muszą liczyć (lub bez liczenia wiedzą), ile jest krasnoludków (przy tak zadanym pytaniu rozwijamy wnioskowanie o stałości liczby);
  - rachowanie: krasnoludki jako liczmany;
  - układanie zadań z treścią: nauczyciel układa proste zadanie z treścią, a uczniowie rozwiązują je za pomocą symulacji na kartach z krasnoludkami. Oczywiście bohaterami zadań są krasnoludki.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ *MATEMATYKI W DZIAŁANIU*

Do przygotowania prezentacji N. może użyć multibooka lub pomocy z *Kuferka ucznia*.

Liczby 0–5

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, patyczki, pchełki, sznurowadła, kartoniki z cyframi.

1. U. układają na stole pętlę ze sznurka. Odczytują, ile ma być w niej przedmiotów. Wkładają. Rysują w podręczniku w odpowiedniej pętli tyle kresek, ile włożyli przedmiotów. Podobnie postępują z każdą kolejną pętlą.

M. s. 6, 7 ćw. 1
W. 1 cz. 1 k. 22
multibook s. 6, 7
K. u.

Porównywanie liczebności zbiorów. Znaki: =, <, >

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, patyczki, kartoniki z cyframi.

1. U. układają klocki, tak jak na zdjęciu.
– Dokładają kartonikami z odpowiednimi cyframi, tyle, ile jest klocków czerwonych, i tyle, ile zielonych.
– Pomiędzy kartoniki z cyframi wstawiają ułożony z patyczków znak =.
– Dokładają jeden czerwony klocek.
– Liczą klocki czerwone.
– Zamieniają kartonik z cyfrą 5 na kartonik z cyfrą 6.
– Liczą klocki zielone.
– Przekładają patyczki, zamieniając znak = w znak >.
– Dokładają 3 klocki zielone.
– Liczą klocki czerwone i klocki zielone.
– Zamieniają kartonik z cyfrą 5 na kartonik z cyfrą 8.
– Przekładają patyczki, zamieniając znak > w znak <.

- Nauczyciel organizuje co najmniej kilka podobnych zadań:
  – U. układają 2 równoliczne zbiory, dokładają kartoniki z odpowiednimi cyframi, a pomiędzy kartonikami umieszczają znak =;
  – Do jednego zbioru dokładają obiekty. Przeliczają. Zamieniają kartoniki z cyframi. Zamieniają znak = w znak < lub >.
- U. pracują w parach:
  – Jeden U. układa dowolną liczbę klocków, a drugi kładzie więcej lub mniej klocków. Dokładają odpowiednie kartoniki z cyframi, pomiędzy którymi układają znak < lub >.

M. 28, 29 ćw. 1
W. 1 cz. 1 k. 22
multibook s. 28, 29
K. u.

Myślenie przyczynowo-skutkowe

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, patyczki, pchełki, komplet figur geometrycznych, kartoniki z cyframi: 1, 2, 3, 4.

1. U. patrzą na zdjęcia i konstruują z 3 patyczków trójkąt.
- Nazywają figurę.
- Wskazują boki trójkąta.

M. s. 38 ćw. 1,
W. 1 cz. 1 k. 22, 24
multibook s. 38
K. u.

- Wśród figur z „Wyprawki 1” odszukują trójkąty. Gromadzą je w jednym miejscu. Porównują ich wielkości.

2. Proponujemy, aby U. rozpoczęli pracę od próby ustalenia właściwej kolejności konstruowania kwadratu, bez użycia patyczków, patrząc tylko na zdjęcia. Numerują kolejne etapy przy użyciu kartoników z cyframi. Potem konstruują kwadrat z patyczków i sprawdzają, czy numeracja etapów jest prawidłowa. W razie potrzeby poprawiają.

M. s. 38 ćw. 2
W. 1 cz. 1 k. 22, 24
multibook s. 38
K. u.

- U. oglądają zdjęcia.
- Numerują je tak, aby pokazywały kolejne etapy konstruowania kwadratu.
- Konstruują z 4 patyczków kwadrat.
- Nazywają figurę. Wskazują boki kwadratu.
- Wśród figur z „Wyprawki 1” odszukują kwadraty. Gromadzą je w jednym miejscu.
- Porównują ich wielkości.

3. Proponujemy, aby U. rozpoczęli pracę od próby ustalenia właściwej kolejności konstruowania prostokąta, patrząc tylko na zdjęcia. Numerują kolejne etapy przy użyciu kartoników z cyframi. Próbują je zapisać ołówkiem (tak aby można było poprawić). Potem konstruują prostokąt z patyczków i sprawdzają, czy numeracja etapów jest prawidłowa. W razie potrzeby poprawiają.

M. s. 38 ćw. 3
W. 1 cz. 1 k. 22, 24
multibook s. 38
K. u.

- U. oglądają zdjęcia.
- Numerują je tak, aby pokazywały kolejne etapy konstruowania prostokąta.
- Konstruują z 6 patyczków prostokąt.
- Nazywają figurę. Wskazują boki prostokąta.
- Wśród figur z „Wyprawki 1” odszukują prostokąty. Gromadzą je w jednym miejscu.
- Porównują ich wielkości.

4. Proponujemy, aby U. rozpoczęli pracę od próby ustalenia właściwej kolejności konstruowania piramidy, patrząc tylko na zdjęcia. Numerują kolejne etapy przy użyciu kartoników z cyframi. Potem konstruują piramidę z klocków i sprawdzają, czy numeracja etapów jest prawidłowa. W razie potrzeby poprawiają.

M. s. 39 ćw. 4
multibook s. 39
K. u.

- U. oglądają zdjęcia.
- Numerują je tak, aby pokazywały kolejne etapy konstruowania piramidy.
- Układają z 10 klocków piramidę.

5. Proponujemy, aby U. rozpoczęli pracę od próby ustalenia właściwej kolejności konstruowania mostu, patrząc tylko na zdjęcia. Numerują kolejne etapy przy użyciu kartoników z cyframi. Potem konstruują most z klocków i sprawdzają, czy numeracja etapów jest prawidłowa. W razie potrzeby poprawiają.

M. s. 39 ćw. 5
multibook s. 39
K. u.

- U. oglądają zdjęcia.
- Numerują je tak, aby pokazywały kolejne etapy konstruowania mostu.
- Układają z 6 klocków i 2 patyczków most.

6. Proponujemy, aby U. rozpoczęli pracę od próby ustalenia właściwej kolejności konstruowania kostki, patrząc tylko na zdjęcia. Numerują kolejne etapy przy użyciu kartoników z cyframi. Potem konstruują kostkę z klocków i sprawdzają, czy numeracja etapów jest prawidłowa. W razie potrzeby poprawiają.

M. s. 39 ćw. 6
multibook s. 39
K. u.

- U. oglądają zdjęcia.
- Numerują je tak, aby pokazywały kolejne etapy konstruowania kostki.
- Układają z 27 klocków kostkę.

Rozkład liczby na składniki

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, patyczki, pchełki, kartoniki z cyframi, sznurowadła.

1. U. w pętli układają przedmioty, takie jak na zdjęciu.
- Liczą wszystkie przedmioty.
- Kładą kartonik z cyfrą 5.
- U. rozdzielają przedmioty do 3 pętli: osobno klocki, osobno pchełki i osobno patyczki.
- Liczą, ile jest klocków, i kładą kartonik z cyfrą 2.
- Liczą, ile jest patyczków, i kładą kartonik z cyfrą 2.
- Liczą, ile jest pchełek, i kładą kartonik z cyfrą 1.
- U. uzupełniają kartonikami działanie 5 = ☐ + ☐ + ☐, a następnie uzupełniają zapis działania, rozpisując liczbę 5 na trzy składniki.

M. s. 52 ćw. 1
W. 1 cz. 1 k. 22
multibook s. 52
K. u.

2. U. gromadzą takie obiekty, jakie znajdują się w dużej pętli.
- Rozdzielają przedmioty do 3 pętli: osobno klocki, osobno pchełki i osobno patyczki.
- Liczą, ile jest klocków. Wyjmują je z pętli i rysują tyle kresek, ile było klocków.
- Liczą, ile jest pchełek. Wyjmują je z pętli i rysują tyle kresek, ile było pchełek.
- Liczą, ile jest patyczków. Wyjmują je z pętli i rysują tyle kresek, ile było patyczków.
- Uzupełniają działanie: 8 = ☐ + ☐ + ☐
- U. gromadzą takie obiekty, jakie znajdują się w dużej pętli.
- Rozdzielają przedmioty do 3 pętli: osobno klocki, pchełki i patyczki.
- Liczą, ile jest klocków. Wyjmują je z pętli i rysują tyle kresek, ile było klocków.
- Liczą, ile jest pchełek. Wyjmują je z pętli i rysują tyle kresek, ile było pchełek.
- Liczą, ile jest patyczków. Wyjmują je z pętli i rysują tyle kresek, ile było patyczków.
- Uzupełniają działanie: 9 = ☐ + ☐ + ☐
- Nauczyciel organizuje co najmniej kilka podobnych zadań:
  – U. gromadzą kilka różnych przedmiotów. Liczą je.
  – Przedmioty rozdzielają według rodzaju.
  – Uzupełniają działania, rozdzielając liczby na składniki.
- U. pracują w parach:
  – U. do dużej pętli wkłada przedmioty różnego rodzaju.
  – Drugi U. rozkłada te przedmioty do mniejszych pętli, klasyfikując je.
  – Razem zapisują działanie, rozkładając liczby na składniki.

M. s. 53 ćw. 2
W. 1 cz.1 k. 22
multibook s. 53
K. u.

Dopełnianie do 10

NIEZBĘDNIK: komplet sześciennych klocków w 4 kolorach, patyczki, pchełki, kartoniki z cyframi, sznurowadła.

1. U. liczą klocki w pętli.
- Dokładają 3 czerwone klocki.
- Zdejmują klocki z pętli i zamiast nich rysują 3 kreski.
- Uzupełniają działanie: 10 = 7 + ☐

M. s. 76 ćw. 1
multibook s. 76
K. u.

2. U. liczą pchełki w pętli.
- Dokładają 5 zielonych pchełek.
- Zdejmują pchełki z pętli i zamiast nich rysują 5 kresek.
- Uzupełniają działanie: 10 = 5 + ☐

M. s. 76 ćw. 2
multibook s. 76
K. u.

3. U. liczą patyczki w pętli.
- Dokładają 4 patyczki.
- Zdejmują dołożone patyczki i zamiast nich rysują 4 kreski.
- Uzupełniają działanie: 10 = 6 + ☐

M. s. 76 ćw. 3
multibook s. 76
K. u.

4. U. liczą klocki i pchełki w pętli.
- Dokładają 4 przedmioty.
- Zdejmują dołożone przedmioty i zamiast nich rysują 4 kreski.
- Uzupełniają działanie: 10 = 2 + ☐ + ☐

M. s. 77 ćw. 4
multibook s. 77
K. u.

5. U. liczą pchełki i patyczki w pętli.
- Dokładają 6 przedmiotów.
- Zdejmują dołożone przedmioty i zamiast nich rysują 6 kresek.
- Uzupełniają działanie: 10 = 3 + ☐ + ☐

M. s. 77 ćw. 5
multibook s. 77
K. u.

6. U. liczą patyczki i klocki w pętli.
- Dokładają 7 przedmiotów.
- Zdejmują dołożone przedmioty i zamiast nich rysują 7 kresek.
- Uzupełniają działanie: 10 = ☐ + ☐ + ☐
- Nauczyciel organizuje co najmniej kilka podobnych zadań:
  – U. wykładają tyle przedmiotów, ile powie nauczyciel.
  – Dokładają przedmioty tak, aby razem było ich 10.
  – zapisują działanie: 10 = ☐ + ☐
- U. pracują w parach:
  – Jeden U. wykłada kilka przedmiotów.
  – Drugi dokłada tyle przedmiotów, żeby razem było ich 10.
  – Razem zapisują działanie 10 = ☐ + ☐

M. s. 77 ćw. 6
multibook s. 77
K. u.

SCENARIUSZE ZAJĘĆ WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Temat: W rytmie na trzy. Zabawy i ćwiczenia rytmiczno-taneczne **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Ojciec Wirgiliusz** – zabawa z naśladowaniem rytmu Forma pracy: indywidualna	Znana zabawa ze śpiewem *Ojciec Wirgiliusz*. N. modyfikuje zabawę, wprowadzając proste rytmy do wyklaskania. U. powtarzają rytmy wyklaskane przez N.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Echo** – zabawa z naśladowaniem rytmu Forma pracy: indywidualna	N. wystukuje rytm na bębenku, U. jak echo powtarzają usłyszany rytm: – wyklaskując go, – wytupując go, – skacząc (skoki dłuższe i krótsze). Na początku rytm podawany przez N. powinien być prosty, potem może być bardziej skomplikowany.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Do tyłu, do przodu** – ćwiczenie kroku dostawnego Forma pracy: indywidualna	U. stają w kręgu blisko siebie. N. demonstruje krok dostawny do tyłu. Wystukuje rytm na 3 i demonstruje rytmiczne dostawianie jednej nogi do drugiej: *prawa noga w tył (1), lewa do prawej (2), zatrzymanie (3); lewa noga w tył (1), prawa do lewej (2), zatrzymanie (3)...* U. ćwiczą krok dostawny w przód i w tył.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Raz do koła!** – ćwiczenie obrotu pary dookoła siebie Forma pracy: grupowa	U. dobierają się parami. Ćwiczą krok obrotu w parze dookoła siebie. Oznacza to krążenie raz w lewo, raz w prawo wespół z drugim U. w trzymaniu za obie dłonie.	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Nie chcę cię znać** – zabawa taneczna ze śpiewem Forma pracy: grupowa	Nauka piosenki. Ustawienie parami w kręgu. U. w parze stoją zwróceni twarzami do siebie. **Nie chcę cię, nie chcę cię, nie chcę cię znać!** *Cztery kroki dostawne do tyłu (oddalanie się od siebie) z kiwaniem ręką na pożegnanie.*	10 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

	Chodź do mnie, chodź do mnie, rączkę mi dać. *Cztery kroki dostawne do przodu (zbliżanie się do siebie) z wykonywaniem obydwiema rękami ruchów przywołujących.* **Prawą mi daj, lewą mi daj.** *Zgodnie ze słowami piosenki podanie sobie prawej, a potem lewej ręki.* **I już się na mnie nie gniewaj.** *Krok obrotu w parze dookoła siebie w prawą stronę.* **Prawą mi daj, lewą mi daj.** *Ponowne podanie sobie prawej, a potem lewej ręki.* **I już się na mnie nie gniewaj.** *Krok obrotu w parze dookoła siebie w lewą stronę.* Po zakończeniu układu tanecznego każdy U. robi jeden krok dostawny w prawą stronę, co daje każdemu możliwość zabawy z innym U. (partnerem).				
Tytuł: **Nie chcę cię znać** – zabawa taneczna Forma pracy: grupowa	Zabawa taneczna ze śpiewem.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Wszyscy tańczą tak jak ja** – zabawy rytmiczne Forma pracy: indywidualna	U. losują kartki z obrazkami i zapamiętują treść wylosowanego obrazka. Ustawiają się w kręgu twarzami do środka. W środku kręgu zostaje jeden U. (wybrany przez N.). N. włącza rytmiczną muzykę (lub wybija rytm na instrumencie perkusyjnym). U. znajdujący się w środku kręgu inicjuje sposób poruszania się w tym rytmie, pozostali naśladują jego ruchy. N. kolejno wywołuje „obrazki" i zmienia rytm (lub muzykę). Teraz wywołany U. prowadzi zabawę.	8 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Gdzie jest cisza?** – zabawa relaksacyjna Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w siadzie skrzyżnym w dowolnym miejscu sali. Mają zamknięte oczy. N. prosi o wsłuchanie się w ciszę. Po krótkiej chwili prosi o to, aby każdy wyobraził sobie, jak głośno krzyczy słowo „hej!". Na sygnał N. wszyscy głośno krzyczą „hej!"	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Iskierka** – zabawa na zakończenie zajęć Forma pracy: indywidualna	N. wraz z U. w kręgu, trzymają się za ręce. N. (puszcza iskierkę) lekko ściska dłoń U., wszyscy U. kolejno przekazują uścisk dłoni. N. podsumowuje lekcję, każdemu U. udziela krótkiej informacji o tym, jak wykonywał poszczególne ćwiczenia na lekcji.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Hop, hop do góry!. Ćwiczenia i gry ruchowe poprawiające skoczność

Czas: 45 minut

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Hop! Hop do góry!** – improwizacja ruchowa do piosenki Majki Jeżowskiej Forma pracy: indywidualna	Wykonywanie dowolnych skoków obunóż i jednonóż w czasie improwizacji ruchowej, np. do piosenki Majki Jeżowskiej *Guma do podskoków*. Nauka refrenu piosenki. Włączanie się do śpiewu w refrenie piosenki. Ref. *Hop! Hop! do góry!* *Wszyscy razem jak kangury (...)*	10 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Guma do podskoków** – zabawy skoczne Forma pracy: indywidualna	U. dzielą się na 2 zespoły. W każdym zespole dwoje U. rozciąga gumę do skakania i ustawia ją na najniższym możliwym poziomie. Pozostali członkowie zespołu kolejno wykonują skoki z miejsca obunóż przez rozciągniętą gumę (najpierw w przestrzeń między dwoma gumami, potem na zewnątrz) i ustawiają się w rzędzie. Po każdej kolejce skoków N. zmienia osoby trzymające rozciągnięta gumę.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Konkurs skoczków** – rywalizacja sportowa między zespołami Forma pracy: grupowa	Konkurs przebiega podobnie jak poprzednie ćwiczenie. N. omawia z U. zasady konkursu. • *Który zespół szybciej wykona ćwiczenie?* • *Który zespół dokładniej wykona ćwiczenie?* W konkursie biorą udział wszyscy U., wymieniają się pary trzymające gumę.	10 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., zachowania reguł konkursu i poprawności wykonania skoków.
Tytuł: **Skoczki** – skoki jednonóż Forma pracy: indywidualna	Zabawa ruchowa przy muzyce. U. poruszają się w rytm skocznej muzyki po całej sali. Kiedy N. wyłącza muzykę, wszyscy zastygają w bezruchu na jednej nodze. Na sygnał N.– U., skacząc na jednej nodze, docierają do najbliższej ściany.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Rajd skoczków** – tor przeszkód. Skoki jednonóż i obunóż Forma pracy: grupowa	N. dzieli klasę na 3 zespoły, wyznacza linię startową i linię mety. Na linii mety ustawia kosze na plastikowe butelki (lub plastikowe kręgle). Zawodnicy siedzą w siadzie skrzyżnym w rzędach. Na sygnał startu, pierwszy zawodnik skacze obunóż w kierunku kosza z butelką plastikową między kolanami, wrzuca butelkę do kosza, obiega kosz i wraca do swojego zespołu, skacząc na jednej nodze. Kiedy przeskoczy linię startu, startuje kolejny zawodnik z grupy. Wygrywa zespół, który w określonym czasie wrzuci do kosza najwięcej butelek (który dokładnie i bezbłędnie wykona ćwiczenia, który pierwszy skończy rajd). Dobrze byłoby kilka razy powtórzyć zawody.	5 min	Wolna przestrzeń, butelki plastikowe (lub kręgle), 3 kosze.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Przeskakiwanka** – zabawa ruchowa poprawiająca skoczność Forma pracy: indywidualna	Do linki o długości około 2 metrów przywiązujemy woreczek wypełniony resztkami materiału. Jeden U. trzyma koniec linki i kręci się tak, żeby skaczący worek wirował nad podłogą. Pozostali U. ustawiają się w kręgu i podskakują, gdy linka ze skaczącym workiem zbliża się do nich. Jeżeli ktoś nie wyskoczy w górę w odpowiednim momencie lub podskoczy zbyt nisko, zaplącze się w skaczący worek. Zaplątany U. wchodzi do środka i kręci workiem.	5 min	Wolna przestrzeń, linka o długości 2 metrów z workiem wypełnionym tekstyliami.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Bocian i żabki** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	Jeden U. jest bocianem, pozostali U. są żabami. Bocian usiłuje złapać żabę, ale wolno mu tylko skakać na jednej nodze. Żaby skaczą „żabką" – w pozycji kucznej i uciekają przed bocianem. Złapana żaba zostaje bocianem. Zabawa kończy się, gdy wszystkie żaby zmieniły się w bociany.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Spacer relaksujący** – ćwiczenia oddechowe Forma pracy: indywidualna	– Marsz wkoło sali, z uniesieniem ramion w górę (wdech), opuszczanie ramion (wydech). – Marsz na palcach z wysoko uniesionymi rozpostartymi gazetami. – W marszu zgniecenie gazet w kule i podrzucanie gazetowych piłeczek do góry. – Wrzucenie gazetowej kuli do kosza.	3 min	Wolna przestrzeń, gazeta dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Dbam o swoją sylwetkę. Ćwiczenia i zabawy wyrabiające nawyki prawidłowej postawy **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Berek „Strach na wróble”** – zabawa energetyzująca Forma pracy: indywidualna	Wszyscy U. kładą woreczki gimnastyczne na głowie. Wyznaczona osoba – berek – goni inne. Żeby uchronić się przed złapaniem przez berka, trzeba stanąć w bezruchu, w pozycji wyprostowanej z rękami wyciągniętymi na boki (jak strach na wróble) i utrzymać na głowie woreczek.	8 min	Wolna przestrzeń, woreczki gimnastyczne dla wszystkich U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Siad skrzyżny** – utrwalanie nawyku pozycji skorygowanej w siadzie Forma pracy: indywidualna	U. siadają w kręgu na podłodze, z nogami skrzyżowanymi („po turecku”), z dłońmi opartymi na kolanach. N. sprawdza, czy plecy są wyprostowane, głowa lekko uniesiona do góry. Indywidualne prezentacje prawidłowej postawy ciała przy siadzie skrzyżnym – na środku kręgu. Poprawne wykonanie ćwiczenia nagradzane jest brawami.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja U. w trakcie prezentowania postawy.
Tytuł: **Sprytny lisek** – zabawa utrwalająca nawyk pozycji skorygowanej w siadzie skrzyżnym Forma pracy: grupowa	U. siedzą w siadzie skrzyżnym w kręgu. Poza kręgiem jest jeden U. (lisek), który spaceruje z chusteczką w dłoni. Siedzący w kręgu powtarzają rytmicznie znaną rymowankę: *Chodzi lisek wkoło drogi,* *Cichuteńko stawia nogi.* *Cichuteńko się zakrada* *Nic nikomu nie powiada...* W tym czasie zakradający się „lisek” cichutko kładzie chusteczkę za plecami wybranego U. i ucieka. Ten, kto ma teraz chusteczkę, musi liska dogonić, wówczas wróci na swoje miejsce, a lisek będzie dalej chodził. Jeśli liskowi uda się dobiec do miejsca, w którym siedziała goniąca go osoba i usiąść w siadzie skrzyżnym, zostaje w kręgu. Teraz liskiem jest już ten, kto został z chusteczką poza kręgiem.	5 min	Wolna przestrzeń, chusteczka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja poprawności wykonania siadu i aktywności U.
Tytuł: **Lis i kurczęta** – zabawa utrwalająca odruch prawidłowej postawy ciała Forma pracy: grupowa	U. ćwiczą siad skrzyżny z rękami uniesionymi „w skrzydełka” (ręce zgięte w łokciu, dłonie podniesione do góry, łopatki ściągnięte, plecy proste). N. wyznacza część sali, gdzie będzie „kurnik”. Tam siedzą uczestnicy zabawy jako kurczęta (w opisanej wyżej pozycji). Na hasło: „kurczęta	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja poprawności wykonania ćwiczenia i wyróżnianie U., którzy zachowali

	na podwórko", U. wstają, wychodzą z „kurnika" i biegają po sali we wspięciu na palcach, wykonują rękami gest „machania skrzydełkami" (odrzuty ugiętych w łokciach i wzniesionych do góry rąk do tyłu). Na hasło: „uwaga, lis!", kurczęta wracają do kurnika i siadają w pozycji wyjściowej.				prawidłową postawę i nie popełnili błędu, jakim jest bieg na całych stopach.
Tytuł: **Polowanie na lisa** – zabawa z pełzaniem na brzuchu Forma pracy: indywidualna	U. wybierają się do lasu, żeby wytropić lisa, który straszy kurczęta. Muszą to robić cichutko i tak, żeby nikt ich nie zauważył. „Lis" to woreczek gimnastyczny. N. układa woreczki (dla każdego U. jeden) na linii tuż przy ścianie. Po przeciwnej stronie sali U. leżą na brzuchu (na kocykach). Na znak „podchodzimy", czołgają się w kierunku „lisa". Kiedy zabrzmi hasło: „lornetka", odrywają ręce i klatkę piersiową od podłogi i „obserwują" przez „lornetkę" zrobioną z dłoni. Wygrywa ten, kto poprawnie będzie wykonywał wszystkie ćwiczenia i jako pierwszy z „lisem" przybiegnie do linii startu, usiądzie w skorygowanym siadzie skrzyżnym z woreczkiem na głowie. N. może podzielić klasę na pół. Kiedy niektórzy U. będą „polowali", inni mogą obserwować („sędziować").	8 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Murowanie płotu** – zabawa kształtująca nawyk prawidłowej postawy Forma pracy: indywidualna	N. wyznacza linię w poprzek sali, tam murarz wybuduje mur ochronny dla kurcząt, które straszy lis. Wybiera jednego U., który będzie murarzem. Murarz może poruszać się tylko wzdłuż wyznaczonej linii. Pozostali U. („cegły") usiłują przedostać się na drugą stronę sali. Jak „murarz" złapie „cegłę", usadza ją na linii, przez co zmniejsza przestrzeń, którą można przebiegać. „Wmurowana cegła" siedzi w siadzie skrzyżnym skorygowanym, z dłońmi opartymi na kolanach i wyprostowanymi plecami. Murarz sprawdza, czy jego mur jest prosty.	7 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. oraz ich postawy w siadzie skrzyżnym.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Walą się mury** – zabawa kształtująca nawyk prawidłowej postawy Forma pracy: indywidualna	U. spacerują po sali w rytmie spokojnej, przyjemnej muzyki. Kiedy muzyka ucichnie i usłyszą hasło: „walą się mury", ustawiają się plecami do ściany i próbują „podtrzymać" mur. N. przypomina, że będzie kontrolował stanie przy ścianie w pozycji skorygowanej i sprawdzi, czy: – pięty są przy ścianie, – nogi są wyprostowane, – głowa i plecy przyciśnięte do ściany, – brzuch wciągnięty,	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności stania przy ścianie w pozycji skorygowanej.

	– łopatki ściągnięte, – barki cofnięte i opuszczone, – wzrok skierowany przed siebie. Kiedy N. włącza muzykę, U. zsuwają się po ścianie, przechodzą do siadu i do siadu skrzyżnego, a potem znów rytmicznie spacerują.				
Tytuł: **Przebity balon** – ćwiczenie oddechowe Forma pracy: indywidualna	U. stoją tyłem przy ścianie w pozycji skorygowanej. Podnoszą do góry ręce i nabierają dużo powietrza. Powoli wypuszczają powietrze, wydając dźwięk: „pssss...", wiotczeją jak przebity balon, a potem wracają do skorygowanej postawy. Ćwiczenie powtarzamy 3 razy.	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.

Temat: W rytmie walca. Zabawy utrwalające rytm na $\frac{3}{4}$ — Czas: 45 minut

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Nie chcę cię znać** – zabawa taneczna ze śpiewem Forma pracy: grupowa	Przypomnienie poznanej na poprzednich zajęciach zabawy tanecznej ze śpiewem *Nie chcę cię znać*.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Metrum na $\frac{3}{4}$** – zapamiętywanie ruchu w przestrzeni i powtórzenie go ciałem Forma pracy: indywidualna	U. słuchają walca (np. *Nad pięknym modrym Dunajem* J. Straussa syna) i rozpoznają metrum walca (jeden akcent, dwa dźwięki słabe). U. dowolnie ustawiają się w klasie z lekko rozstawionymi stopami. Mają ugięte kolana i przenoszą ciężar z jednej nogi na drugą. Zaznaczają akcent, przenosząc ciężar ciała na jedną nogę, a podczas następnych dwóch dźwięków balansują ciałem.	5 min	Wolna przestrzeń, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Walc w kole** – zabawa rytmiczno-taneczna Forma pracy: indywidualna	U. ustawiają się na linii koła twarzami do środka z rękami opartymi na biodrach. W rytm muzyki (np. walca wiedeńskiego) wykonują taneczny ruch bokiem (krok dosuwany w bok) po linii koła. Na sygnał N. (np. dźwięk tamburyna) zmieniają kierunek tańca, a na dźwięk grzechotki odwracają się tyłem do środka koła i kontynuują taniec w tym samym kierunku.	5 min	Wolna przestrzeń, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Walczyk na gazecie** – ćwiczenie kroków walca Forma pracy: grupowa	Ustawienie w rozsypce, wszyscy w jednym kierunku. U. rozpoczynają taniec od stania na gazecie. Poruszają się w rytmie walca zgodnie z poleceniami N. (np.: do przodu – na gazetę; do tyłu – na gazetę; na prawo – na gazetę; na lewo – na gazetę).	5 min	Wolna przestrzeń, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., zachowania reguł konkursu i poprawności wykonania kroków.
Tytuł: **Zielony walczyk** – nauka piosenki Forma pracy: indywidualna	Nauka tekstu: *Zielony walczyk raz, dwa, trzy...* *Kto go nie umie, niech patrzy,* *A kto go umie, niech tańczy,* *Zielony walczyk raz, dwa, trzy.* *Chodzę ja sobie po kole,* *Wybieram tego, kogo wolę,* *Kogoś wybiorę do tańca,* *Żeby zatańczyć z nim walca.* U. siedzą w skorygowanym siadzie skrzyżnym z rękami na kolanach. Śpiewając piosenkę, kołyszą się w prawo i w lewo.	7 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Zielony walczyk** – zabawa taneczna ze śpiewem Forma pracy: grupowa	U. ustawiają się w kręgu i trzymają się za ręce. Śpiewają zwrotkę piosenki, wykonując ruchy jak w ćwiczeniu „na gazecie" (do przodu – powrót; do tyłu – powrót). W refrenie („chodzę ja sobie...") cały krąg porusza się w jedną stronę, a wyznaczony U. wchodzi do środka kręgu i wybiera partnera do tańca. Przy śpiewie zwrotki, wszyscy U. tańczą jak poprzednio w kręgu, a wybrana para w środku kręgu. Przy śpiewie refrenu sytuacja się powtarza, tylko w środku kręgu zostaje U., który został wybrany i teraz on wybiera sobie partnera do tańca.	8 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Wszyscy tańczą tak jak ja** – improwizacje taneczne Forma pracy: indywidualna	Wybrany U. indywidualnie i według własnego pomysłu tańczy z chustką w rytm pogodnej muzyki, np. *Walc kwiatów* z baletu *Dziadek do orzechów* P. Czajkowskiego. Pozostali U. obserwują i naśladują choreografię U. prowadzącego zabawę. N. co chwila zmienia osobę prowadzącą.	8 min	Wolna przestrzeń, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., pomysłowości i poczucia rytmu.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Wędrujący dzwoneczek** – ćwiczenie wyciszające Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w siadzie skrzyżnym w kręgu. N. podaje komuś dzwoneczek. Zadaniem U. jest przekazywanie sobie dzwoneczka tak, aby nie wydobył dźwięku, przewędrował cały krąg i dotarł do N. Dzwoneczek trzeba trzymać w dwóch palcach, a nie na dłoni!	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Pożegnalny taniec rąk** – ćwiczenie rytmiczne, relaksacyjne Forma pracy: indywidualna	N., nie wydając żadnego polecenia, zaczyna ruszać rękami w rytmie walca. U. obserwują ruchy rąk N. i naśladując go, włączają się w taniec rąk.	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.

Temat: Jak w wojsku. Zabawy kształtujące prawidłową postawę ciała

Czas: 45 minut

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Marsz powitalny** – ćwiczenie na wyczucie własnego ciała Forma pracy: grupowa	U. maszerują w rytmie muzyki. N. daje polecenia i sprawdza, czy wszyscy poprawnie je wykonali (głowa do góry, plecy prosto, patrzymy przed siebie, marsz na palcach, marsz na całej stopie...). Kiedy muzyka cichnie, U. kłaniają się na powitanie.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Baczność!** – ćwiczenie postawy zasadniczej. Improwizacja taneczna Forma pracy: indywidualna	Ćwiczenie postawy zasadniczej. Demonstracja N.: głowa uniesiona nad klatką piersiową, ramiona proste, lekko cofnięte ku tyłowi, lekko wciągnięty brzuch, barki, łopatki, pośladki, kolana ustawione symetrycznie na jednakowej wysokości, ręce opuszczone wzdłuż tułowia. U. przyjmują postawę na wzór demonstrowanej przez N., który koryguje postawę u każdego U. U. poruszają się swobodnie po przestrzeni sali, na komendę: „baczność!" – przyjmują postawę zasadniczą.	5 min	Wolna przestrzeń, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Na poligonie** – zabawy wzmacniające mięśnie pleców i brzucha Forma pracy: indywidualna	Marsz wokół sali, zbiórka w szeregu, odliczanie do 4, utworzenie 4 drużyn. Każda drużyna otrzymuje szarfy w wybranym kolorze. Drużyny ćwiczą: – czołganie się (na kocyku), – strzelanie (rzuty piłeczką do celu), – obserwację terenu przez lornetkę (uniesienie rąk i klatki piersiowej w pozycji leżącej na brzuchu).	5 min	Wolna przestrzeń, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Lornetka** – ćwiczenie wzmacniające mięśnie karku i grzbietu Forma pracy: grupowa	Ustawienie w rozsypce. N. przeprowadza musztrę (komendy: baczność, spocznij, w lewo zwrot, w prawo zwrot, padnij!). U. leżą na brzuchu z dłońmi pod brodą. Na hasło: „patrz przez lornetkę" – odrywają ręce od podłogi, przenoszą dłonie do oczu, układają palce tak, aby powstały dwa kółka. Przez taką „lornetkę" obserwują teren przed sobą – w prostej linii. Na hasło: „odpoczynek" – U. wracają do pozycji wyjściowej, N. czuwa nad poprawnością wykonania ćwiczenia.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonywanego ćwiczenia.

Tytuł: **Raki w stawie** – czworakowanie w podporze tyłem Forma pracy: indywidualna	Marsz w podporze tyłem na czworaka w kierunku głowy (za głową). W czasie poruszania się biodra uniesione do linii łączącej barki i kolana, łopatki ściągnięte. Przy organizacji tego ćwiczenia trzeba uważać, aby U. się nie zderzali!	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonywanego ćwiczenia.
Tytuł: **Manewry wojskowe** – zawody sportowe Forma pracy: grupowa	N. zaznacza linię startu oraz linię, do której zawodnicy czołgają się, i ustawia tarcze strzeleckie (hula-hoop lub szarfy), do których zawodnicy będą rzucać woreczkami gimnastycznymi. Wyjaśnia dokładnie cały przebieg zawodów. Drużyny siedzą w skorygowanym siadzie skrzyżnym z rękami na kolanach w rzędach. Na sygnał „start" pierwsza osoba w rzędzie czołga się do wyznaczonego miejsca, oddaje strzał (woreczki leżą w pojemniku na linii) i wraca tyłem na czworakach do swojej drużyny. Gdy przekroczy linię startu, rusza kolejny zawodnik, a ten, który zakończył konkurencję, siada na końcu rzędu w skorygowanym siadzie skrzyżnym z rękami na kolanach. Wygrywa drużyna, która popełniła najmniej błędów i oddała najwięcej celnych strzałów.	10 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonywanego ćwiczenia.
Tytuł: **Na strzelnicy** – zabawy rzutne Forma pracy: indywidualna	N. układa w odległości 2–3 metrów od linii, na której stoi zawodnik, trzy obręcze (hula-hoop) obok siebie. Każda obręcz ma umowną wartość punktową (1, 2 lub 3 punkty). Drużyny kolejno oddają po jednym strzale, wszyscy U. głośno liczą punkty. Wygrywa drużyna, która strzela najcelniej.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonywanego ćwiczenia.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Cisza** – ćwiczenie wyciszające Forma pracy: indywidualna	U. leżą na plecach z nogami wyprostowanymi i rękami wzdłuż tułowia. Rozluźniają poszczególne partie ciała, zgodnie z komendą N. Wsłuchują się w ciszę. Na hasło: „pobudka!" stają przy ścianie w pozycji skorygowanej.	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Defilada** – zabawa rozluźniająca Forma pracy: indywidualna	Marsz dwójkami wokół sali ze śpiewem: *Hej ho, hej ho,* *Do pracy by się szło...* N. wybija rytm na bębnie i zwraca uwagę na właściwe oddychanie w czasie marszu ze śpiewem. N. „odbierający defiladę" dziękuje za udział w zajęciach i udziela pochwał za aktywne i poprawne ćwiczenie.	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., informacja zwrotna N.

Temat: Bieg po zdrowie. Ćwiczenia i zabawy z nauką oddychania

Czas: 45 minut

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Baloniku mój malutki** – energetyzująca zabawa ruchowa Forma pracy: indywidualna i grupowa	U. ustawiają się w kręgu i trzymają się za ręce. Stoją ciasno, jak najbliżej centrum kręgu. Wypowiadając rytmicznie słowa: *Baloniku mój malutki* *Rośnij duży, okrąglutki,* *Balon rośnie, że aż strach...* *Przebrał miarę no i... trach!* – rozszerzają krąg: Na „trach!" puszczają dłonie i rozrywają balonik!	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Deszcz baloników** – zabawa ruchowa przy muzyce Forma pracy: indywidualna i grupowa	U. dmuchają powietrze do baloników. W razie potrzeby N. pomaga lub daje U. nadmuchany balonik. Zabawy energetyzujące z balonami w rytm znanych U. piosenek. Podbijanie baloników do góry, odbijanie do kolegi, podrzucanie oraz udział w śpiewie znanych piosenek. Rytmiczne poruszanie się w czasie zabawy.	3 min	Wolna przestrzeń, baloniki dla każdego U., nagrania ulubionych piosenek dziecięcych.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Drzewa w lesie** – ćwiczenia rozluźniające mięśnie Forma pracy: indywidualna	U. stoją w luźnej gromadce boso, wykonują czynności, które poleca N. N. opowiada: *Wyobraźcie sobie, że jesteście drzewami, macie mocne korzenie, które wrastają głęboko w ziemię...* (stanie prosto, złączone stopy całą powierzchnią dotykają podłogi). *Poczujcie to, jak wasze korzenie są mocne i jak głęboko wrastają w ziemię...* (wyczuwanie podłoża stopami, „wciskanie" stóp w podłogę). *Rośniecie w gęstym lesie i staracie się swoim wierzchołkiem dotrzeć aż do słońca...* (zaciskanie kolan i podciąganie rzepek kolanowych do góry). *Pniecie się do góry, rośniecie...* (wciągnięcie brzucha, wyprostowanie pleców i szyi). *Wiatr kołysze waszymi gałązkami, chce was przewracać, ale wasze silne korzenie nie pozwolą mu na to...* (balansowanie ciałem bez odrywania stóp od podłogi, raz do przodu, do tyłu, na boki...). • *Wiatr cichnie, pada drobny, ciepły deszczyk, wasze gałązki zwisają i odpoczywają* (rozluźnienie ciała). Na podst.: J.B. Lipińscy, *Są takie chwile...*, PCN, Lublin 2004; s. 13	6 min	Wolna przestrzeń, cicha muzyka relaksacyjna.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonania ćwiczenia.

Tytuł: **Odpoczynek na leśnej polanie** – ćwiczenia oddechowe w pozycji leżącej na plecach Forma pracy: indywidualna	U. przyjmują pozycję leżącą na plecach z nogami ugiętymi w kolanach. • *Wyobraźmy sobie, że leżymy na leśnej polanie, na mięciutkim mchu. Wokół pachną drzewa, kwiaty... Wciągamy powietrze nosem (w tempie: 1, 2, 3); chwilę przytrzymujemy i ... wypuszczamy ustami złożonymi jak do gwizdania (w tempie: 1, 2, 3...).* • *Robimy spokojny wdech z równoczesnym napinaniem brzucha (duży brzuch), przetrzymujemy chwilę powietrze i wydech z równoczesnym wciąganiem brzucha (mały brzuch).*	3 min	Wolna przestrzeń, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Rozmowa z wróblami** – ćwiczenia oddechowe Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w siadzie skrzyżnym skorygowanym, z ramionami ułożonymi w skrzydełka. • Nabierają powietrze nosem, przetrzymują chwilę i wypuszczają powietrze powoli, wydając dźwięki: „ćwir, ćwir". • Konkurs, kto najdłużej będzie „ćwierkał"?	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i poprawności wykonania ćwiczenia.
Tytuł: **Dmuchawce** – opowieść ruchowa z ćwiczeniami oddechowymi Forma pracy: indywidualna	U. spacerują w rytmie spokojnej muzyki po całej sali. N. opowiada historię, U. odtwarzają ją ruchem według wskazówek N. *Jest piękny słoneczny dzień. Jesteśmy na spacerze, idziemy powoli, spokojnie, na palcach, mamy wyprostowane plecy i głowy lekko uniesione w górę. Razi nas słońce, a my chcemy zobaczyć, jak wygląda łąka. Kładziemy się w trawie na brzuchu i słuchamy śpiewu ptaków. Oglądamy przez lornetkę, co się dzieje na łące. Widzimy piękne kwiaty. Chodzimy na czworakach i wąchamy kwiaty. Wdychamy pachnące powietrze nosem, przytrzymujemy je chwilę i wydychamy ustami, wydając dźwięk „ooooch!". Wstajemy i szukamy dmuchawców. Dmuchamy na zebrane dmuchawce.*	5 min	Wolna przestrzeń, spokojna muzyka relaksacyjna w tle.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Bieg po zdrowie** – krótki bieg ze świadomym oddychaniem Forma pracy: indywidualna	Pogadanka na temat świadomego dbania o kondycję fizyczną i zdrowie. Jak powinno wyglądać codzienne bieganie dla zdrowia? • Krótka rozgrzewka: skłony, przysiady... • Bieg truchtem wokół sali ze świadomym oddychaniem (nabieranie powietrza nosem i wypuszczanie ustami). Na sygnał zmiana kierunku biegu.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Serduszko puka...** Forma pracy: indywidualna	Odpoczynek po maratońskim biegu. Siad płaski, spokojny, powolny oddech. Wsłuchiwanie się w swoje ciało, wyczucie tętna, liczenie uderzeń serca...	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Relaks przy muzyce** – ćwiczenie wyciszające Forma pracy: indywidualna	U. leżą na plecach, słuchając spokojnej muzyki. Rozluźniają mięśnie nóg, rąk, pleców, ramion... Zamykają oczy. Wsłuchują się w bicie swojego serca.	3 min	Wolna przestrzeń, muzyka spokojna, relaksacyjna.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Czuję się jak ryba w wodzie!** – informacja zwrotna Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w kręgu w siadzie skrzyżnym i podając piłeczkę, informują o swoim samopoczuciu, używają porównań (*Czuję się jak...*).	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.

Temat: Witaminki dla chłopczyka i dziewczynki. Zabawy utrwalające wiedzę na temat zdrowego odżywiania **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Taniec dyskotekowy** – improwizacje ruchowe Forma pracy: grupowa	Swobodny, rytmiczny taniec przy piosence *Witaminki* śpiewanej przez dzieci z zespołu „Fasolki".	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Gdzie są witaminki?** – rozmowa kierowana Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w kręgu na krzesełkach i biorą udział w rozmowie na temat treści piosenki. W jakich produktach spożywczych jest najwięcej witamin? Jeżeli U. nie zapamiętali treści piosenki, N. włącza nagranie jeszcze raz: *Wiśnie i śliwki, ruda marchewka,* *gruszka, pietruszka i kalarepka* (...),	5 min	Wolna przestrzeń, nagranie piosenki.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Zdrowa kolacja** – zabawa ruchowa Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w kręgu na krzesełkach i wymieniają kolejno nazwy znanych im owoców. Z wymienionych owoców wyróżniają te, które rosną w Polsce i są najbardziej popularne (jabłka, gruszki, śliwki, maliny, truskawki). U. odliczają kolejno do 5, każdej liczbie N. przyporządkowuje nazwę owocu. Zaprasza do zabawy, w której trzeba uważnie słuchać i szybko reagować, ponieważ nieuwaga może sprawić, że się przegra! Prowadzący wymienia owoce, z których chce zrobić witaminową sałatkę (np.: gruszki, maliny, truskawki). U., którzy przydziałowo „są"	6 min	Krąg krzeseł, w środku wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

	tymi owocami, szybko zamieniają się miejscami. W tym czasie prowadzący (który stoi w środku kręgu) także próbuje gdzieś usiąść. Jeśli mu się uda, ktoś zostanie bez krzesła i będzie mógł zrobić zdrową kolację. Można użyć hasła: zdrowa kolacja, wówczas wszyscy uczestnicy zabawy muszą zmienić miejsce siedzenia. Na podstawie: *O metodzie KLANZY. Teoria i praktyka,* pod red. E. Kędzior-Niczyporuk, KLANZA, Lublin 2010.				
Tytuł: **Wirusy i witaminki** – zabawa ruchowa Forma pracy: grupowa	N. dzieli klasę na 2 części. Połowa U. to witaminki, druga połowa – wirusy. Opowiada historię, jak witaminki sprawiają, że człowiek jest zdrowy, silny, wesoły... i włącza muzykę spokojną, radosną. W tym czasie U. (witaminki) poruszają się płynnie po całej sali, wprowadzają radosny nastrój i uśmiechają się do U. (wirusów), którzy zamierają podczas tańca „witaminek". Po chwili N. wyłącza muzykę i „witaminki" także zamierają. Opowiada o tym, jak wirusy wykorzystują moment, gdy w organizmie nie ma witamin i zaczynają szaleć! Włącza muzykę, szybką, głośną, która uruchamia „wirusy". U. – wirusy – tańczą adekwatnie do rytmu i grożą zastygniętym „witaminkom". Zabawę trzeba powtórzyć kilkakrotnie, a potem U. zamieniają się rolami i znów odtwarzają historię o witaminkach i wirusach.	7 min	Wolna przestrzeń, stosowna muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Witaminki** – nauka refrenu piosenki Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w skorygowanym siadzie skrzyżnym z rękami na kolanach. Kolejno mówią o emocjach przeżywanych w czasie tańca, w jakiej roli czuły się lepiej. Powtarzają wraz z N. refren piosenki, uczą się słów na pamięć. Ref. *Witaminki, witaminki,* *dla chłopczyka i dziewczynki,* *wszyscy mamy dziarskie minki,* *bo zjadamy witaminki.* Śpiewają wraz dziećmi z zespołu „Fasolki", rytmicznie poruszając górną częścią tułowia (są w pozycji siedzącej) i wyklaskując rytm.	7 min	Wolna przestrzeń, nagranie piosenki.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Jesienny jadłospis zdrowego ucznia** – zabawa z piłką Forma pracy: grupowa	U. w kręgu podskakują jak odbijające się od ziemi piłeczki. W środku N. z piłką. N. rzuca piłkę do wybranego U., a ten, chwytając, ma wymienić nazwę produktu spożywczego albo potrawy bogatej w witaminy. Jeżeli U. uznają odpowiedź, biją brawo, jeżeli nie, krzyczą „eeee!" i ta osoba musi skakać na jednej nodze do momentu, aż wymieni witaminowy, zdrowy produkt. Można urozmaicić zabawę tak, by to N. wymieniał produkty, a U. łapali piłkę tylko wówczas, gdy będzie to zdrowe pożywienie.	5 min	Wolna przestrzeń, piłka gumowa.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. i sprawdzenie, czy U. odróżnia zdrowe produkty żywnościowe.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Sałatka jarzynowa na rodzinną kolację** – zabawa ruchowa do opowieści z fabułą Forma pracy: indywidualna	N. opowiada historię, a U. ruchem ilustrują opowiadanie N. Przykładowa historyjka: *Robimy sałatkę jarzynową – powiedziała mama. – Hura! – krzyknęli wszyscy domownicy i podskoczyli do góry z radości, aż pies Kajtek usiadł grzecznie i przekrzywił łeb w prawą stronę, a potem w lewą – nasłuchując, co też się będzie dalej działo.* *– Mama wydaje komendy i wszyscy wiemy, co mamy robić:.* *1. Myjemy ręce.* *2. Wycieramy ręce w ręcznik.* *3. Obieramy ugotowane warzywa: marchewkę, selera, pietruszkę.* *4. Myjemy jabłka i por.* *5. Obieramy jabłka.* *6. Obieramy ugotowane jajka.* *7. Kroimy w drobną kostkę wszystkie przygotowane produkty.* *8. Mieszamy w misce.* *9. Delikatnie solimy i pieprzymy.* *10. Dodajemy trochę majonezu i mieszamy.* *11. Sprzątamy po pracy.* *12. Myjemy ręce.* *13. Nakrywamy do stołu.* *14. Myjemy ręce.* *15. Jemy kolację!*	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności i pomysłowości U.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Moje menu** – zadanie domowe Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w siadzie skrzyżnym w kręgu. N. podaje komuś koszyczek i prosi o to, aby wyobraził sobie, że wrzuca do koszyczka to, co lubi jeść najbardziej. Zadaniem U. jest reagowanie na to, co zostaje wrzucone do koszyczka. Jeśli jest to produkt uznany za zdrowy, U. dostaje brawa. Jeżeli do koszyczka wpadają słodycze, cola, chipsy, U. reagują buczeniem; „eeeee" z dezaprobatą. Po zakończeniu rundki N. prosi, aby U. przez cały tydzień zapisywali, co zjadają. Będzie wówczas można porównać, ile w naszym menu jest produktów zdrowych, a ile niezdrowych.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., ich reakcji na produkty wymieniane przez koleżanki i kolegów.

Temat: Gimnastyka to zabawa. Zabawy wdrażające do systematycznego gimnastykowania się **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Taniec dyskotekowy** – improwizacje ruchowe Forma pracy: grupowa	Swobodny, rytmiczny taniec przy piosence *Guma do podskoków* śpiewanej przez Majkę Jeżowską (lub przy innej rytmicznej piosence).	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Ruch to zdrowie** – ćwiczenia aerobowe Forma pracy: indywidualna	U. stają w rozsypce zwróceni twarzami w jednym kierunku. N. uczy U. reakcji na hasła aerobowe: • **marsz** – U. maszerują rytmicznie w miejscu, • **klaśnięcie** – U. maszerując, klaszczą, • **podskoki** – U. przeskakują w miejscu z nogi na nogę, • **obrót** – U. obracają się wokół własnej osi, • **w przód** – U. wykonują rytmicznie krok do przodu i wracają na miejsce, • **w tył** – U. rytmicznie robią krok do tyłu i wracają na miejsce, • **w górę** – U. wykonują krok marszowy na palcach i rytmicznie podnoszą ręce do góry, • **w dół** – U. wykonują krok marszowy na ugiętych kolanach, ręce opuszczone do dołu. W tle muzyka o wyraźnym, mocnym (niezbyt szybkim) rytmie.	5 min	Wolna przestrzeń, stosowna muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Aerobik** – ćwiczenia przy rytmicznej muzyce Forma pracy: indywidualna	N. zachęca U. do ćwiczeń aerobowych przy rytmicznej muzyce (M. Jeżowska, *Tra-ta-ta-ta*, *tru-tu-tu-tu*). Wprowadza kolejno nowe figury i zmienia je zgodnie z rytmem piosenki. Można zrobić układ taneczny, powtarzalne sekwencje w refrenie i zwrotkach piosenki.	7 min	Wolna przestrzeń, nagranie piosenki.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Wirusy i witaminki** – zabawa ruchowa Forma pracy: grupowa	N. dzieli klasę na 2 części. Połowa U. to witaminki, druga połowa – wirusy. Witaminki tańczą w rytm piosenki *Tra-ta-ta-ta*, *tru-tu-tu-tu*, a wirusy w tym czasie śpią (siad skrzyżny, głowa opuszczona, oczy zamknięte). Kiedy N. wyłącza muzykę, witaminki zamierają w tanecznej figurze, a wirusy budzą się i próbują rozśmieszyć witaminki. Wcześniej należy przyjąć zasadę, że nie można dotykać witaminek. Gdy N. włącza muzykę, wirusy usypiają, a witaminki rytmicznie tańczą. Po chwili zamiana ról. N., podsumowując zabawę, zwraca uwagę na to, że jak się jest aktywnym ruchowo, wirusy „śpią" i nie atakują.	6 min	Wolna przestrzeń, stosowna muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., zachowania reguł zabawy.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Gimnastyka** – nauka piosenki Forma pracy: indywidualna	U. słuchają nagrania *Domisiowa gimnastyka* i wykonują ćwiczenia, o których mowa w piosence. *Gimnastykuj się codziennie,* *Bo to zdrowo i przyjemnie (...)* Powtarzają kilkakrotnie tekst i śpiewają wraz z Domisiami, gimnastykując się.	7 min	Wolna przestrzeń, nagranie piosenki.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Gimnastyka to zabawa** – zabawa ruchowa z recytacją Forma pracy: grupowa	U. w kręgu skandują rymowankę i wykonują ruchy, o których mowa: *Gimnastyka to zabawa,* *To dla dzieci ważna sprawa!* *Ręce w górę, w przód i w bok* *Skłon do przodu, przysiad, skok!*	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Głowa, ramiona...** – zabawa ruchowa ze śpiewem Forma pracy: indywidualna	U. ustawiają się w kręgu i śpiewając, wskazują obydwoma rękami na wymieniane części ciała. *Głowa, ramiona, kolana, pięty, kolana, pięty, kolana, pięty...* *Głowa, ramiona, kolana, pięty, oczy, uszy, usta, nos.* Piosenkę trzeba śpiewać coraz to szybciej, kto pomyli się w pokazywaniu – odpada z zabawy.	3 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Odpoczynek** – kontrola oddechu i rozluźniania mięśni Forma pracy: indywidualna	U. leżą na plecach z woreczkami gimnastycznymi na brzuchu. N. gra regularny rytm na bębenku. Podczas pierwszych czterech uderzeń U. nabierają powietrze nosem. Przez kolejne cztery uderzenia wstrzymują oddech i podczas następnych uderzeń (czterech) wypuszczają powietrze nosem. W trakcie ćwiczenia U. obserwują ruch woreczków na brzuchu, to pomaga im rozróżnić podstawowe fazy oddychania (wdech i wydech).	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., informacja zwrotna N.

Temat: Głowa do góry! Ćwiczenia kształtujące prawidłową postawę **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Taniec kolana ze wstążką** – ćwiczenia manualne i rytmiczne Forma pracy: indywidualna	Każdy U. tańczy w rytm muzyki ze wstążką w ręku. N. przerywa taniec i wymienia dowolną część ciała, np. kolano. Na ten znak U. wiążą wstążkę na wymienionej części ciała (na kolanie) i tańczą do momentu, aż N. wymieni inną część ciała. Wówczas rozwiązują wstążkę i zawiązują w kolejnym, wskazanym przez N. miejscu.	8 min	Wolna przestrzeń, około 1 m^2. wstążki dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Muzeum figur woskowych** – ćwiczenia odruchu prawidłowej postawy ciała Forma pracy: indywidualna	N. przypomina U., jak ważne jest zachowanie prawidłowej postawy ciała. U. stają wyprostowani, stopy są dobrze oparte na ziemi, ramiona rozluźnione, lekko wciągnięty brzuch. Tak ustawione są figury woskowe w muzeum. Ale w czasie wielkiego upału, gdy klimatyzacja jest nieczynna, wosk topi się, staje się miękki i woskowa figura się odkształca. Na hasło „figury woskowe", U. stoją w skorygowanej postawie, w bezruchu. Na hasło: „upał", U. się rozluźniają, a ich ciało staje się bezwładne.	6 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Tytuł: **Podróż do Afryki** – kształtowanie nawyku prawidłowej postawy ciała przez wzmacnianie mięśni głowy i szyi Forma pracy: indywidualna	N. zaprasza U. na wyprawę do Afryki. 1. *Lot samolotem* – U. siadają w rzędach w siadzie skrzyżnym. N. zwraca uwagę na poprawne ustawienie głowy (lekkie cofnięcie głowy w tył i przyciągnięcie jej do szyi). 2. *Zapięte pasy* (ręce skrzyżowane na klatce piersiowej). 3. *Samolot lekko kołysze* (U. przechylają się lekko na boki, ale głowę trzymają w sposób skorygowany). 4. *Co pokazuje stewardesa?* (wyciąganie szyi w górę). 5. *Co widać przez okno z prawej strony i z lewej strony?* (skręty głowy). 6. *Drzemka z głową na klatce piersiowej, z głową mocno odchyloną do tyłu* (skłony głowy w przód i w tył w płaszczyźnie strzałkowej). 7. *Już tak długo lecimy, zegar tyka „tik-tak"...* (skłony głowy w bok w płaszczyźnie czołowej). 8. Lądowanie – *kręci mi się w głowie...* (kreślenie głową kółek w prawą i lewą stronę).	6 min	Wolna przestrzeń, nagranie piosenki.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Z dzbanem na głowie** – ćwiczenie równowagi i reagowania na rytmy Forma pracy: indywidualna, grupowa	N. opowiada o tym, jak kobiety w Afryce noszą na głowie dzbany z wodą i dzięki temu mają wyprostowane sylwetki. Dzieli klasę na pięcioosobowe grupy i za pomocą taśmy klejącej zaznacza linię startu i mety. Każdy U. otrzymuje woreczek gimnastyczny. Grupa pięciorga U. ustawia się na linii startu z woreczkami na głowach. N. gra na bębenku regularny rytm. W tym czasie U. z woreczkami na głowach przemieszczają się do linii mety, idąc w tempie wygrywanym przez N. Kolejna pięcioosobowa grupa zajmuje pozycje na linii startu i podobnie, w wygrywanym tempie, pokonuje przestrzeń do linii mety. To ćwiczenie wykonują wszystkie grupy. Kiedy U. opanują ćwiczenie, można zrobić turniej grup. Tempo wygrywane przez N. może być co raz szybsze, a ten, komu spadnie woreczek, nie bierze udziału w dalszej zabawie. Zwycięża piątka, która zakończy turniej z największą liczbą zawodników.	7 min	Wolna przestrzeń, bębenek.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Safari** – zabawy wzmacniające mięśnie karku, głowy i szyi Forma pracy: indywidualna	Jakie zwierzęta można spotkać w Afryce? 1. *Dumnie kroczący lew* – czworakowanie z głową uniesioną do góry. 2. *Żyrafy* – chodzenie na palcach z wyciągniętą do góry szyją. 3. *Skradający się tygrys* – klęk podparty z ugiętymi rękami i palcami rąk skierowanymi do środka; przesuwanie dłoni i podciąganie nogi, gdy druga noga pozostaje prosta, przesuwanie drugiej dłoni, podciąganie nogi itd. 4. *Małpki wiszące na gałęziach* – zwis tyłem na drabince.	6 min	Wolna przestrzeń, drabinki gimnastyczne.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Przelot helikopterem nad sawanną** – zabawa ruchowa wzmacniająca mięśnie kręgosłupa Forma pracy: indywidualna	U. leżą na brzuchu z dłońmi pod brodą. Nogi są wyprostowane i złączone. Na hasło N. „lecimy" U. przenoszą wyprostowane ręce w bok i unoszą je jak najwyżej, podnosząc jednocześnie głowę. W tym samym czasie lekko unoszą nogi. Po wytrwaniu w takiej pozycji (kilka sekund), N. mówi: „lądujemy". U. wracają do pozycji wyjściowej. Żeby zobaczyć ciekawą roślinność i zwierzęta żyjące na sawannie, trzeba kilkakrotnie „startować" i „lądować".	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., pomysłowości i poczucia rytmu.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Odpoczynek po wyprawie** Forma pracy: indywidualna	U. leżą na plecach i słuchają odgłosów przyrody (śpiewu ptaków, szumu wiatru, wody). Wyobrażają sobie wyprawę, w której biorą udział, regulują oddech, na chwilę zasypiają. Po chwili N. budzi najpierw palce rąk, nóg, potem całe dłonie, stopy, nogi, ręce, głowę i tułów. „Obudzone" części ciała się poruszają.	5 min	Wolna przestrzeń, relaksacyjna muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Gram zgodnie z zasadami. Nauka gry w dwa ognie **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Zestaw ćwiczeń kształtujących gibkość i zręczność** Forma pracy: indywidualna	U. swobodnie biegają po sali (w tle muzyka). Na sygnał N. zatrzymują się, stają. Kolejno wykonują: – w rozkroku skłony w bok, – w szerokim rozkroku skręty tułowia w bok, – krążenie tułowia na przemian w lewo i w prawo, – ruchy naprzemienne, – marsz ze wznoszeniem jak najwyżej nóg, – głębokie skłony w rozkroku; ręce między kolanami, – naprzemianstronne wymachy rąk w pozycji klęku jednonożnego, – naprzemienne krążenie rąk w bok w pozycji klęku obunożnego.	5 min	Wolna przestrzeń, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Zręczne manewry** Forma pracy: indywidualna	U. podzieleni na dwie grupy. U. jednej grupy kładą się na sali w odległości co najmniej 1 metra od siebie. Pozostali U. na sygnał N., w wyznaczonym czasie, mają okrążyć biegiem każdego leżącego U. Następuje zamiana ról. U. po zakończeniu ćwiczeń wybierają dla siebie szarfę.	5 min	U. leżą na sali w odległości co najmniej 1 metra od siebie.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Numerowany rzut** – ćwiczenie kształtujące zręczność Forma pracy: zespołowa	U. stają w dwóch rzędach, zgodnie z kolorem szarfy. Każdy w rzędzie kolejno odlicza (rzędy powinny być równoliczne, a U. zapamiętują swój numer). U. zamieniają się dowolnie miejscami w swoim rzędzie. N. rozpoczyna zabawę, która polega na rzucaniu piłki do „swego numeru" z drugiego rzędu. Jeden U. może mieć piłkę tylko raz. Ćwiczenie kończy rzut do N. Należy zadbać o dosyć szybkie tempo wykonania ćwiczenia.	5 min	U. stoją w dwóch rzędach.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Dwa ognie** – zasady gry Forma pracy: grupowa	U. stają na boisku. N. wyjaśnia U. zasady gry: 1) gra toczy się w dwóch zespołach (według kolorów szarf); 2) każdy zespół gra na swoim boisku – U. obchodzą granice swojego boiska; 3) nie można przekraczać linii dzielącej boisko;	7 min	Boisko – prostokąt o wymiarach 6×12 kroków, wyrysowany, podzielony na dwie równe części. Piłka siatkowa. Szarfy w dwóch kolorach (w liczbie odpowiadającej liczbie U.).	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena.

	4) gra polega na wzajemnym „zbijaniu się", tzn. na uderzaniu piłką w osoby będące w drużynie przeciwnej; 5) nie można uderzać w głowę – za każde takie uderzenie jest punkt karny, odliczany od wyniku zespołu; 6) każde zbicie liczone jest jako jeden punkt; drużyna, która zdobędzie więcej punktów, wygrywa; 7) każdy zespół wybiera swojego kapitana, zwanego „matką" – U. wybierają, np. wskazując w każdym zespole trzy kandydatury, a potem głosują jawnie na swojego kandydata; 8) kapitanowie stają za boiskami zespołu przeciwnego; oni mogą trafiać piłką, która wypadnie za linię boiska. Rozmowa wyjaśniająca wątpliwości co do zasad gry.				
Tytuł: **Dwa ognie** – mecz Forma pracy: zespołowa	U. rozpoczynają grę. Jedna część trwa do chwili osiągnięcia przez pierwszą drużynę 15 punktów. Następnie zespoły zamieniają się miejscami i rozgrywają kolejną część.	18 min (2×9 min)	U. rozstawieni na swoich boiskach. Kapitanowie poza boiskami.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Samoocena.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Mój udział w grze** – podsumowanie Forma pracy: indywidualna	Analiza własnej aktywności i satysfakcji. Rozmowa ukierunkowana nie tylko na skuteczność w grze, ale także na postawę wobec innych i reakcję na wygrywanie, przegrywanie itp. Podziękowanie za rywalizację i współpracę.	3 min	Wolna przestrzeń, U. stoją w kręgu.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Czas na odpoczynek** – ćwiczenie oddechowe Forma pracy: indywidualna	U. kładą się na plecach. Biorą głęboki oddech – N. odlicza do 3. Ćwiczący zatrzymują powietrze, wydychają powietrze. Ćwiczenie powtórzone trzykrotnie. U. wstają, chwytają lewą dłonią za prawe ramię. Próbują brodą dotknąć dłoni leżącej na ramieniu. Biorą głęboki wdech i na wydechu (mogą głośno artykułować „huuu, hu, hu, hu, huuu") przesuwają twarz na prawe ramię. Ćwiczenie powtarzają, rozpoczynając od położenia lewej dłoni na prawym ramieniu.	2 min	U. leżą na podłodze w bezpiecznej odległości od siebie.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Zabawa z piłką. Rzuty piłką do celu stałego i ruchomego

Czas: 45 minut

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Burza śnieżna** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	U. stają się płatkami śniegu. Na hasło N. „burza", mają się poruszać bezgłośnie i bez dotykania innych, wykorzystując całą powierzchnię sali gimnastycznej. Kiedy pada hasło „cisza" U., stojąc w miejscu, kręcą się w kółko i powoli siadają na podłodze.	4 min	Duża sala gimnastyczna.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Pada śnieg** – zabawa kształtująca ramiona i tułów Forma pracy: indywidualna	Każdy U. otrzymuje kartkę A4. Jest to śnieżynka, którą ma utrzymać na otwartej dłoni (bez przytrzymywania, ściskania) i jednocześnie wykonywać zadania wynikające z narracji N. Najpierw śnieżynki spoczywają na prawej i lewej ręce na przemian. Następnie płyną przez salę podtrzymywane na przemian przez obie ręce, nisko i wysoko. Śnieżynki zataczają koła w płaszczyźnie strzałkowej i czołowej. Ćwiczenie powinno być wykonywane raz prawą, raz lewą ręką.	4 min	Kartka papieru A4 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Kula śniegu** – zabawa kształtująca Forma pracy: indywidualna	Każdy U. dalej trzyma swoją kartkę – śnieżynkę. Dostaje jeszcze jedną. Obie trzyma w wyciągniętych rękach i zaczyna miąć. Kończy w momencie uzyskania dwóch twardych kul papierowych.	2 min	Dwie kartki papieru A4 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Śnieżki na niby** – zabawa bieżna Forma pracy: grupowa	U. dobierają się w pary. W każdej parze wybrana osoba goni partnera i stara się go trafić zrobioną śnieżką. Ma do dyspozycji cztery śnieżki – te zrobione przez siebie i partnera. Liczy się liczba trafień czterema kulami. Zamiana rolami po wyrzuceniu wszystkich kul.	5 min	Duża sala gimnastyczna, po dwie kule papierowe dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości, liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Bitwa śnieżna** – zabawa rozciągająca Forma pracy: zindywidualizowana	U. podzieleni na dwie drużyny, ustawieni na polach naprzeciw siebie. Na komendę N. każda grupa stara się przerzucić na stronę przeciwnika jak najwięcej kul. Po komendzie zakończenia bitwy następuje liczenie, kto ma mniej kul na polu wygrywa. Kilkakrotne powtórzenie rozgrywki. Zawsze rozgrywkę przegrywa grupa, która nie umie przestrzegać komend N.	4 min	Duża sala gimnastyczna, po dwie kule papierowe dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.

Tytuł: **Spychacze** – zabawa na czworakach Forma pracy: indywidualna	Każdy U. stara się przepchnąć swoje kule papierowe w wyznaczone miejsce, ale bez użycia rąk, popychając je głową. Każda grupa ma inne miejsce, na którym mają być zgromadzone kule papierowe.	3 min	Duża sala gimnastyczna, po dwie kule papierowe dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Dwa ognie** – zabawa rzutna Forma pracy: grupowa	W tych samych grupach N. wyjaśnia zasady gry w dwa ognie. Zabawa jest rozgrywana na punkty. Matki wybiera N. Rozgrywka zaczyna się od zbiórki i pozdrowienia drużyny przeciwnej.	13 min	Boisko podzielone do gry w dwa ognie, piłka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N., samoocena według podanego przez N. kryterium.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Chodzi lisek koło drogi** – zabawa uspokajająca Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w kole w siadzie skrzyżnym, z rękami ułożonymi za plecami na podłodze, wnętrzem do góry. Wybrana osoba (lisek) krąży za plecami U. W trakcie recytacji wyliczanki kładzie piłeczkę na dłoni wybranego U. Musi on wstać i dogonić liska, biegnąc za plecami innych. Jeśli mu się to nie uda – zostaje nowym liskiem. *Chodzi lisek koło drogi,* *Cichuteńko stawia nogi,* *Cichuteńko się zakrada,* *Nic nikomu nie powiada.* (zabawa powtórzeniowa)	4 min	Duża sala gimnastyczna, po dwie kule papierowe dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Samoocena według podanego przez N. kryterium, informacja zwrotna N.
Tytuł: **Sprzątanie** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	Każdy U. bierze swoje kule papierowe. Przechodząc obok pojemnika na śmieci, stara się trafić do niego. Jeśli próba się nie udaje, poprawia rzut. Wszyscy U. bez kul papierowych ustawiają się w szeregu.	3 min	Duża sala gimnastyczna, po dwie kule papierowe dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.

Temat: Mistrz uczenia się. Doskonalenie gry w dwa ognie i wprowadzenie do gry w minipiłkę ręczną **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Taniec radości** – zestaw ćwiczeń kształtujących gibkość i zwinność Forma pracy: indywidualna	U. stają w kręgu na odległość wyciągniętych rąk. W marszu wykonują kolejne polecenia N.: – wyskok w górę, – podskok na prawej nodze, – podskok na lewej nodze, – skok obunóż w tył, – skok obunóż w bok. U. zatrzymują się, rozpraszają po sali i wykonują „taniec radości": wznoszą kolejno prawą, lewą nogę wyprostowaną w kolanie (trzykrotnie); wymachują naprzemiennie lewą i prawą nogą w przód, w górę, w tył, w dół. Klękają na jednej nodze i wymachują rękami w górę, w dół. W tej samej pozycji wykonują naprzemianstronne wymachy rąk z dotknięciem dłonią podłoża obok stopy. Klękają obunóż i wykonują wymachy rąk w górę, w dół. Klękają, pochylają się do przodu i wykonują naprzemienne krążenie rąk w bok.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Mistrzowie gry w dwa ognie** – przypomnienie zasad gry i wprowadzenie nowej reguły Forma pracy: indywidualna	Przypomnienie zasad gry w dwa ognie i wprowadzenie nowej reguły: należy trafiać tylko w nogi zawodnika przeciwnej drużyny. Mecz rozgrywany do chwili uzyskania przez pierwszą drużynę 10 punktów. Podział na grupy.	3 min	Wolna przestrzeń, szarfy w dwóch kolorach.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Samoocena według podanego przez N. kryterium. Informacja zwrotna N.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Dwa ognie** – mecz mistrzów Forma pracy: grupowa	U. rozgrywają mecz – 2 części. Mówią o swojej grze i postawie w trakcie rywalizacji i współpracy.	10 min	Boisko – prostokąt o wymiarach 6×12 kroków, wyrysowany, podzielony na dwie równe części. Piłka siatkowa. Szarfy w dwóch kolorach (w liczbie odpowiadającej liczbie U.).	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N.

Tytuł: **Taniec mistrzów** – taniec integracyjny Forma pracy: grupowa	U. – mistrzowie gry w dwa ognie wykonują swój ulubiony, znany taniec integracyjny.	3 min	Wolna przestrzeń. Płyta z nagraniem melodii wybranego tańca integracyjnego.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Mistrzowskie rzuty** – rzut piłką do piłki lekarskiej Forma pracy: indywidualna	N. umieszcza piłkę lekarską na koźle gimnastycznym. U. stają wokół, w określonej przez siebie odległości. Starają się piłką ręczną strącić piłkę lekarską z kozła. U. mogą podejmować kolejne próby, zmieniając odległość od kozła (zwiększając lub zmniejszając).	7 min	Kozioł gimnastyczny, piłka lekarska, piłki ręczne (trzy).	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N. Tablica (plakat) z nazwiskami U. i wynikiem trafnych rzutów.
Tytuł: **Mistrzowskie rzuty** – rzut piłką do celu Forma pracy: grupowa	U. podzieleni na dwa zespoły. Kolejno w zespołach rzucają piłką, starając się trafić do celu – wyznaczonego przez kółka gimnastyczne (każdy zespół trafia do swojego kółka). Należy stopniowo zwiększać odległość od bramki (rozpoczynać od odległości stwarzającej szansę na sukces).	5 min	Boisko z bramkami do piłki ręcznej, piłki ręczne, dwa kółka gimnastyczne zawieszone w bramce.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N. Tablica (plakat) z nazwiskami U. i wynikiem trafnych rzutów.
Tytuł: **Mistrzowskie rzuty** – rzut piłką do celu Forma pracy: grupowa	U. tworzą pary. Jedna osoba kozłuje i rzuca piłkę do bramki, partner stojący w bramce próbuje ją złapać. Zamiana ról.	5 min	Boisko z bramkami do piłki ręcznej, piłki ręczne.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N. Tablica (plakat) z nazwiskami U. i wynikiem trafnych rzutów.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Każdy mistrz może zostać arcymistrzem** – samoocena Forma pracy: indywidualna	U. stają przy tablicy z punktami. Przy pomocy N. podsumowują swoje wyniki – zliczają punkty. Mówią, co im się udało, co chcą poprawić.	5 min	Wolna przestrzeń.		Samoocena. Informacja zwrotna N.

Temat: Bezpieczne przygody. Pokonywanie przeszkód w sali gimnastycznej **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Marsz zuchów** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	Po zbiórce U. wykonują zwrot w prawo i ruszają wokół sali gimnastycznej dwójkami. Wszyscy poruszają się w rytm muzyki lub bębnów, próbują ruszyć tą samą nogą lub wyrównać krok, idąc za osobą prowadzącą (U. lub N.). W przerwie muzycznej wszyscy zatrzymują się w bezruchu, stojąc na jednej nodze.	4 min	Płyta z nagraniem muzyki marszowej (bęben lub tamburyn).	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Ogon szczura** – zabawa ćwicząca refleks Forma pracy: indywidualna	U. ustawieni w kole. Na środku N. trzyma skakankę za jeden koniec i kręci nią tak, aby drugi koniec dotykał podłogi, a jednocześnie zataczał koło pod przeskakującymi nad nim U. Kto nie zdąży przeskoczyć – siada poza kołem. Gratulacje od N. i U. dostaje dziesięcioro U., którzy najdłużej pozostaną w kole.	4 min	Długa skakanka lub lina.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.
Tytuł: **Kto zna zasady** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	U. ustawieni w kole. Na środku stoi kosz ze skakankami. N. głośno przypomina zasady zachowania w czasie pobytu w sali gimnastycznej. Kto zna zasadę – bierze z kosza skakankę, wraca na miejsce.	2 min	Skakanka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Oswajanie węża** – zabawa na czworakach Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w luźnej gromadzie. Otrzymane w poprzednim ćwiczeniu skakanki zamieniają się w zwinne węże. Każdy U. postępuje zgodnie z instrukcją N.: Zwinny wąż bardzo szybko pełznie po podłodze (U. czworakują). Kręci się wokół U., żeby obejrzeć go bardzo dokładnie (U. wykonują ćwiczenia o charakterze zwinnościowym). Kiedy U. już stoją, wspina się po prawej nodze, pełznie po brzuchu. Przez lewe ramię przechodzi na plecy. Jeśli U. się nie przestraszył i nie krzyczał, powoli wraca na podłogę. Wąż, który cały znalazł się na podłodze, zamienia się w skakankę.	4 min	Skakanka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.

Tytuł: **Lasso kowboja** – zabawa rzutna Forma pracy: indywidualna	U. w luźnej gromadzie w dużej odległości od siebie. Każdy kowboj umie wykonać różne sztuczki lassem. Można się ich łatwo nauczyć. N. pokazuje, jak można zataczać koła, trzymając złożoną na pół skakankę. U. naśladują N. Koła zataczamy przed sobą, prawą ręką po prawej stronie i po lewej stronie ciała, nad głową. To samo lewą ręką. U. ustawiają się w trzech grupach, rzędami. Każdy rząd ma wyznaczone miejsce, z którego rzuca złożoną na pół skakanką. Skakanka powinna zaczepić o ustawiony w pewnym oddaleniu pachołek, słupek.	7 min	Skakanka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Jazda powozem** – zabawa bieżna Forma pracy: zespołowa	U. w grupach tworzą pary. Każda para to woźnica i koń połączeni ze sobą trzymanymi w rękach skakankami. Pary muszą pokonać tor przeszkód. Pary powinny zamieniać się rolami.	5 min	Skakanka dla każdego U., pachołki, słupki toru przeszkód.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Bezpieczne skoki** – pokaz nauczyciela Forma pracy: frontalna	U. siedzą w grupach. N. pokazuje, jak należy poprawnie lądować po każdym skoku – amortyzacja ugiętymi kolanami.	2 min	Skakanka dla każdego U., pachołki, słupki toru przeszkód.	Obserwacja aktywności U.	
Tytuł: **Przejście po krze** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	Przed każdą grupą N. rozkłada trzy materace. U. mają za zadanie przeskoczyć z materaca na materac, przejść rzekę po krze w jedną stronę i z powrotem.	5 min	Trzy materace dla każdej grupy.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Skok w przepaść** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	Ustawieni w jednym rzędzie U. kolejno wchodzą na skrzynię i zeskakują z niej zgodnie z instrukcją N. Najpierw ćwiczenie jest wykonywane na jednej części skrzyni. Kolejno wysokość jest zwiększana aż do trzech części (ok. 1 m). N. może asekurować U., którzy tego potrzebują. U., którym N. pozwoli, mogą zeskoczyć z czterech elementów skrzyni.	7 min	Skrzynia, materac.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Odlot śmigłowcem** – zabawa zręcznościowa Forma pracy: indywidualna	Każdy U. staje się pilotem śmigłowca. Złożona na pół skakanka jest jego śmigłem. Kręcąc skakanką nad głową raz prawą, raz lewą ręką, U. starają się wstać z pozycji siedzącej, a potem znowu siąść, bez zatrzymania wirującej skakanki.	5 min	Skakanka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Samoocena według podanego przez N. kryterium. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Przejście nad przepaścią** – zabawa równoważna Forma pracy: indywidualna	Ze wszystkich skakanek ułożonych na ziemi powstaje trasa, po której poruszają się U. Nie można postawić nogi obok skakanki.	2 min	Skakanka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Samoocena według podanego przez N. kryterium. Informacja zwrotna N.

Temat: Zawody w skokach przez przeszkody. Doskonalenie sprawności motorycznej **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Berek skoczek** – zabawa skoczna Forma pracy: grupowa	U. wyznaczeni na berka (2 lub 3 osoby) gonią pozostałych U. Wszyscy poruszają się podskokami na jednej nodze (często zmieniając nogi). Każdy berek, aby wygrać zabawę, stara się złapać jak najwięcej U. Można zmienić zasady i skakać obunóż.	5 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Skakanka** – zabawy skoczne z wykorzystaniem skakanki Forma pracy: indywidualna	U. podzieleni na trzyosobowe zespoły skaczą na skakankach. Jeden U. skacze, pozostali dwaj – głośno liczą przeskoki. Po „skuszonym" skoku, zamieniają się rolami. Po kilku minutach rozgrzewki można ogłosić konkurs, która grupa wykonała najwięcej skoków w jednej serii (U. w zespołach sumują swoje udane skoki).	5 min	Wolna przestrzeń, skakanka dla każdej trzyosobowej grupy U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Pajacyki** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	U. (pajacyki) stoją w postawie zasadniczej, skorygowanej, w rozsypce, twarzami zwróceni w jednym kierunku. Jeden U. pilnuje, żeby pajacyki cały czas stały nieruchomo (stoi przed grupą, patrzy na pajacyki). Kiedy pilnujący stanie tyłem – pajacyki skaczą (szybko zmieniają podskokiem postawę zasadniczą na rozkroczną). Pilnujący liczy do 10 (w ustalonym wcześniej tempie). Kiedy się odwróci twarzą do U., pajacyki powinny stać w postawie zasadniczej. Jeśli ktoś nie zdąży przyjąć takiej postawy, zamienia się rolą z U. pilnującym.	6 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Kolorowe szarfy** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	N. rozkłada kolorowe szarfy na podłodze. Każdy kolor symbolizuje inny rodzaj skoków, np.: do czerwonej szarfy skacze się jak żaba; do żółtej – jak kangur; do zielonej – na jednej nodze; do niebieskiej – obunóż, z dłońmi splecionymi na karku. U. spacerują wokół rozłożonych szarf. Na dźwięk gwizdka starają się dotrzeć do najbliższej szarfy w ustalony sposób. Ten dla kogo zabraknie szarfy – odpada z zabawy.	7 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., zachowania reguł konkursu i poprawności wykonania skoków.

Tytuł: **Kamienista droga** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	Na podłodze sali N. rozkłada obręcze (hula-hoop), jedna za drugą, tworząc z nich drogę. Pomiędzy obręczami jest wolna przestrzeń (około 1 m). U. kolejno wskakują obunóż do obręczy, mając nogi złączone, a wyskakują z obręczy w przestrzeń między obręczami z nogami rozstawionymi. W ten sposób pokonują całą drogę. N. wygrywa na bębenku rytm, to ułatwi U. utrzymanie jednakowego, regularnego tempa.	7 min	Wolna przestrzeń, obręcze hula-hoop.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Skoki z piłką** – zabawa skoczna z piłką Forma pracy: grupowa.	N. wyznacza linię startu, linię rzutu i cel (duży kosz lub pudło). Dzieli klasę na zespoły. U. z zespołu nr 1 ustawiają się w rzędzie, pierwszy zawodnik stoi na linii startu, pozostali za nim. Każdy członek zespołu trzyma w ręku piłkę. Na sygnał startu pierwszy zawodnik skacze obunóż do linii rzutu, przeskakuje tę linię i z miejsca, w którym się znalazł, rzuca piłką do celu. Po wykonaniu rzutu jak najszybciej wraca do swojej drużyny i zajmuje ostatnie miejsce w rzędzie. Zawodnicy kolejno wykonują takie samo zadanie. N. mierzy czas, w którym zespół wykona ćwiczenie, i liczy trafne rzuty. Zwycięski zespół otrzymuje brawa.	6 min	Wolna przestrzeń, piłka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Tor przeszkód** Forma pracy: indywidualna, grupowa	Zawodnicy z każdego zespołu startują jednocześnie, skaczą na jednej nodze do ławeczki, przeskakują przez ławeczkę w dowolny sposób, skaczą dalej na jednej nodze, po drodze podnosząc woreczek gimnastyczny i układają go na linii mety. Powrotną drogę pokonują biegiem.	5 min	Wolna przestrzeń, woreczki, ławeczki gimnastyczne.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., pomysłowości i poczucia rytmu.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Skacząca piłka** – informacja zwrotna Forma pracy: indywidualna	U. stoją w kręgu. Jeden U. trzyma piłkę, odbija ją od podłogi tak, aby ktoś mógł tę piłkę złapać. Odbijając piłkę, mówi, co nie podobało mu się na zajęciach. U. w kręgu podają sobie kolejno piłkę i mówią, co podobało im się na zajęciach.	4 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Skaczemy jak zwierzątka. Nauka bezpiecznego skakania **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Jak kangury** – swobodne podskoki na miękkim podłożu Forma pracy: indywidualna	Swobodny rytmiczny taniec przy piosence *Guma do podskoków* śpiewanej przez Majkę Jeżowską.	4 min	Wolna przestrzeń, nagranie piosenki. Materace piankowe.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Gdyby kózka nie skakała...** – rozmowa kierowana o bezpieczeństwie w czasie zabaw skocznych Forma pracy: indywidualna	*Co może się wydarzyć w czasie skakania (zabaw skocznych w grupie)?* – swobodne wypowiedzi U. siedzących w rozsypce na materacach piankowych. *Moje pomysły na bezpieczeństwo, czyli: czego nie wolno?* Najważniejsze zasady zapisywane są grubym markerem na dużej kartce szarego papieru. Wszyscy U. podpisują się pod wspólnie sformułowanymi zasadami.	5 min	Materace piankowe rozłożone na podłodze.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Skaczmy do góry jak... kangury** – zabawy skoczne Forma pracy: indywidualna	U. poruszają się po sali, skacząc w sposób określony przez N. w rytmie wygrywanym na bębenku. N. wygrywa rytm i oznajmia głośno, jakie zwierzę należy naśladować (np.: żabki, koniki na łące, kangury, wróbelki, koniki polne, pchły). Na koniec zabawy N. zachęca U., by skakali, naśladując ulubione zwierzę.	6 min	Wolna przestrzeń.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Żywe przeszkody** – zabawa ruchowa na sprężystym podłożu Forma pracy: grupowa i indywidualna	N. dzieli klasę na 2 zespoły. U. z zespołu 1 leżą na brzuchu w odstępach 0,5 – 1 m na materacach piankowych. Zadaniem zespołu 2 jest pokonanie trasy wyznaczonej przez leżących kolegów – przeskakiwanie „żywych przeszkód" skokiem z nogi na nogę. Po wykonaniu zadania zespoły zamieniają się rolami. Przy drugiej turze „żywe przeszkody" leżą na plecach.	7 min	Wolna przestrzeń, stosowna muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U., zachowania zasad bezpieczeństwa i poprawności wykonania skoków.
Tytuł: **Zabawy żabek** – opowieść ruchowa Forma pracy: grupowa	U. siedzą w dużym kręgu, w środku kręgu – materace piankowe zamienione w „bajorko". N. snuje opowieść, U. (żabki) ruchem ilustrują słowa N.	7 min	Wolna przestrzeń, materace piankowe na środku sali, napompowany balonik.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

	Żabki obudziły się, przeciągnęły po słodkim śnie, ziewnęły trzy razy i udały się do bajorka, żeby sprawdzić, czy woda jest odpowiednia na poranną kąpiel (dzieci w przysiadzie podpartym, ramiona między kolanami; równoczesne odbicie się od podłogi ramionami i nogami – wyskok w górę w przód, lądowanie w pozycji wyjściowej). *Brrrr! Woda zimna! Wróciły więc żabki do swoich łóżeczek i wygodnie ułożyły się na krótką drzemkę* (klęk podparty z ramionami wyciągniętymi przed siebie). *Przyśniło im się pyszne śniadanko, muszki w sosie malinowym, komary w jarzębinowej polewie. Oblizały się smacznie, przeciągnęły się i udały się do bajorka na poranną kąpiel. Woda jeszcze trochę zimna, ale żabki śmiało wskoczyły do wody. Skaczą, bawią się w wodzie. Żabia mama wrzuciła do zabawy kolorowy balonik i żabki go odbijają. Na śniadanie! – zawołała żabia mama. Żabki wyskakują z bajorka, otrząsają się z błota i skaczą na swoje miejsca. Przed śniadaniem czas na gimnastykę. Żabki skaczą wokół jeziora w jednym kierunku (odpoczynek), w drugą stronę...*				
Tytuł: **Krąg zajączków** – zabawa skoczna na sprężystym podłożu Forma pracy: indywidualna	U. siedzą w kręgu w przysiadzie podpartym. Za plecami U. spaceruje N. U. dotknięty przez N. (zajączek) musi zamienić się miejscem z zajączkiem, który siedzi po przeciwnej stronie kręgu. U. wykonują skoki zajęcze przez materace rozłożone pośrodku kręgu (z siadu podpartego oderwanie rąk od podłogi i wyciągnięcie ich w przód, wyprost nóg i jak najdalsze wyciągnięcie rąk do przodu).	7 min	Wolna przestrzeń, materace piankowe na środku sali.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–8 minut					
Tytuł: **Ćwiczenia oddechowe** Forma pracy: indywidualna	U. leżą na plecach na materacach. Nabierają powietrze nosem i jednocześnie podnoszą obydwie nogi do góry. Wypuszczając powietrze, „jadą na rowerze". Ćwiczenie można powtórzyć kilka razy, odpoczywając między powtórzeniami.	3 min	Materace piankowe.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Podróż w wyobraźni** – ćwiczenie relaksacyjne Forma pracy: indywidualna	U. leżą na plecach, rozluźnieni, z zamkniętymi oczami. Słuchają muzyki (np. A. Vivaldi, *Zima*). Po wyłączeniu muzyki powoli przechodzą do siadu skrzyżnego. Opowiadają o tym, co sobie wyobrażały podczas słuchania muzyki.	5 min	Wolna przestrzeń, materace piankowe, muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.

Temat: Choinkowy zawrót głowy. Rzuty i chwyty – różne przybory **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Ogonki** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	Każdy U. otrzymuje szyfonową chustę, którą do połowy chowa za pasem. W ten sposób każda wiewiórka ma wystający ogon. Zadanie uczestników polega na tym, aby, nie tracąc swojego ogonka, zebrać jak najwięcej cudzych ogonków.	4 min	Szyfonowa chustka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Karnawałowe przebranie** – zabawa kształtująca Forma pracy: indywidualna	Każdy U. stara się swoją szyfonową chustkę utrzymać na klatce piersiowej, używając pędu powietrza. Powinien biec tak szybko, aby chustka nie opadła. Musi uważać, aby nie zderzyć się z innymi w biegu.	2 min	Szyfonowa chustka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Jedziemy na bal** – zabawa ćwicząca spostrzegawczość Forma pracy: indywidualna	U. obserwują N. Jeśli ten trzyma jedną chustkę w górze, oznacza to, że wszyscy poruszają się cwałem w rytm muzyki pojedynczo. Jeśli N. trzyma dwie chustki w górze, U. poruszają się parami. Zawsze rytmicznie wymachują chusteczkami.	3 min	Szyfonowa chustka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Zapraszamy jeże** – zabawa na czworakach Forma pracy: indywidualna	U. w luźnej gromadzie. Każdy zamienia się w jeża, który niesie na bal piłkę do żonglowania. Piłkę zawija w chusteczkę i kładzie sobie na grzbiecie. Stara się przejść w ten sposób wyznaczoną przez N. trasę.	4 min	Piłka (woreczek), chustka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Para z piłką** – zabawa rzutna Forma pracy: indywidualna	Ustawienie w kole. Każdy U. tańczy ze swoją piłką, podrzucając ją w rytm muzyki. N. podpowiada, jak piłka chce tańczyć: wysoko, nisko, z dużymi podskokami, z małymi. W momencie zatrzymania muzyki wszyscy starają się rzucić piłką do celu, np. ustawionego na środku kosza.	5 min	Piłka (woreczek) dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Mamy dwie ręce** – zabawa bieżna Forma pracy: grupowa	U. ustawieni parami w luźnej gromadzie. Każda para staje obok siebie, chowając za plecami ręce, którymi się stykają. Tworzą jedną postać, która ma dwie ręce, ale każda innej osoby. W miejscu starają się przerzucać piłkę z ręki do ręki w rytm muzyki. W miarę nabywania wprawy starają się jednocześnie chodzić, a potem również biec.	5 min	Piłka (woreczek) dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.

Tytuł: **Obrączka dla wielkoluda** – zabawa zręcznościowa Forma pracy: grupowa	U. w luźnej gromadzie parami naprzeciw siebie. Każda para rzuca do siebie obręczą. U. starają się tak rzucać, aby obręcz w locie utrzymywała orientację pionową (nie tak jak frisbee). Chwytać można na dwa sposoby: celując całą ręką w środek obręczy lub – co bardziej pożądane – chwytając otwartą dłonią, pewnie łapać lekko od dołu.	5 min	Obręcz na dwóch U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Samoocena wg podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Żonglerka trzema chusteczkami** – zabawa zręcznościowa Forma pracy: indywidualna	Każdy U. ma trzy chusteczki. Pierwszą trzyma w prawej ręce chwytem pęsetkowym, drugą trzyma chwytem pęsetkowym w lewej ręce, trzecią najmniejszym palcem przyciska do wnętrza prawej dłoni. Jest to chwyt początkowy. Po wyrzuceniu chustek w opisanej kolejności, kolejne chwyty są wykonywane na przemian prawą i lewą ręką chwytem pęsetkowym. Chustki należy wyrzucać w powietrze na ukos, tak aby wyrzucana z prawej ręki leciała na ukos w górę i opadała do lewej. Chwyt lewą ręką powinien następować w najniższym położeniu. To samo przy rzucie lewą ręką – chustki należy wyrzucać w powietrze na ukos, tak aby wyrzucana z lewej ręki leciała na ukos w górę i opadała do prawej. Każda nazwana chustka – pierwsza, druga, trzecia utrzymują taką kolejność podrzucania przez cały czas żonglowania.	10 min	Trzy chustki szyfonowe dla jednego U.	Możliwość dodatkowej autoprezentacji. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Wspinaczka** – zabawa rozciągająca Forma pracy: indywidualna	U. w luźnej gromadzie. Każdy U. otrzymuje maczugę do żonglowania lub drążek zastępujący maczugę. N. pokazuje poprawny chwyt – w środku ciężkości. Następnie prezentuje poprawny podrzut i chwyt drugą ręką. Maczuga powinna obrócić się o 360 stopni.	5 min	Maczugi, drążki – przyrząd dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Samoocena wg podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Mistrz równowagi** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	U. w luźnej gromadzie. Każdy ma przyrząd, którym można balansować: maczugę, drążek, obręcz. Na sygnał N. wszyscy próbują jak najdłużej utrzymać trzymany przedmiot w równowadze. Trzymane przybory składane są do skrzyń, porządkowane.	2 min	Maczugi, drążki, obręcze – przyrząd dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena wg podanego przez N. kryterium.

Temat: Można zrobić to lepiej. Doskonalenie rzutów i chwytów przyborami cyrkowymi **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Magiczne rekwizyty** – zabawa orientacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	Każdy U. wnosi ze sobą wybrany przyrząd cyrkowy. Porusza się z przedmiotem po kole, podrzuca go w ręce lub przerzuca z ręki do ręki. Na sygnał N. zatrzymuje się w bezruchu, stara się utrzymać przedmiot, ale bez chwytania ręką.	3 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Karuzela atrakcji** – zabawa przy muzyce Forma pracy: zbiorowa	Ustawienie w kole, twarzą do środka, w siadzie. Każdy U. kładzie przed sobą wybrany przedmiot. W podanym przez N. rytmie dopasowanym do muzyki podaje przedmiot w prawo. Czynność powtarza, aż do sygnału N. Każdy U. ma nowy rekwizyt, z którym będzie teraz ćwiczył.	2 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Rzuty w parach** – ćwiczenie kształtujące ramion Forma pracy: grupowa	U. w parach rzucają do siebie posiadanymi przyborami. Technika rzutu jest dowolna, ważne jest, aby rekwizyty nie upadały. Ćwiczą raz jednym, raz drugim przedmiotem. Chętni U. ćwiczą dwoma przyborami naraz.	5 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Berek cyrkowy** – zabawa bieżna Forma pracy: grupowa	U. w parach bawią się w berka, jednocześnie każdy bez przerwy podrzuca lub przerzuca z ręki do ręki (zależnie od indywidualnych możliwości) swój rekwizyt. Na umówiony sygnał U. wymieniają się przyborami.	5 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Ćwiczenia w kręgu** – zabawa rzutna Forma pracy: grupowa	U. zbierają się w kręgach, zależnie od posiadanego przyboru: maczugi, obręcze, piłki. W małych grupach doskonalą umiejętność rzutu i chwyty rekwizytem: podrzut i chwyt w prawej i lewej ręce, przerzut z ręki do ręki.	5 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.

Tytuł: **Wymiana w parze** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: grupowa	Cała klasa w luźnej gromadzie. Każdy U. ma za zadanie znaleźć partnera, z którym zamieni się rekwizytem, ustawia się z nim w parze. Na hasło N. wymieniają się.	2 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Na trzy skoki** – zabawa skoczna Forma pracy: indywidualna	U. w luźnej gromadzie. Każdy ma za zadanie rzucić swój rekwizyt na taką odległość, aby dotarł do niego w trzech skokach.	3 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Kręcenie talerzykiem** – zabawa o charakterze zręcznościowym Forma pracy: grupowa	U. podzieleni na pary. N. pokazuje technikę rozkręcania talerzyka na patyku. Następnie każda para znajduje wolne miejsce i przystępuje do ćwiczeń, wymieniając się przyborami na sygnał N. Ćwiczenie można wykonać w parach, jeśli brakuje przyborów dla każdego U. Wtedy U. w parach pomagają sobie nawzajem w poprawianiu błędów. Chętni U. talerz rozkręcony na patyku przekładają na palec.	13 min	Jeden komplet do kręcenia talerzykiem na parę (talerzyk i kijek).	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Każdy tańczy tak jak ja** – zabawa przy muzyce Forma pracy: zbiorowa	U. stoją w kole z różnorodnymi przyborami. U. wybrany przez N. tańczy na środku koła. Jego ruchy naśladują posiadacze takiego samego przedmiotu. Pozostali klaszczą rytmicznie. Po krótkiej prezentacji, N. wybiera U. z innym przyborem.	5 min	Dowolna muzyka.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Możliwość dodatkowej autoprezentacji.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Zabawki do wora** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: indywidualna	Wybrani U. ustawiają się z workami na przybory. Pozostali stają na zbiórce, a następnie, przechodząc rzędem obok kolegów, wkładają przybory do właściwego worka.	2 min	Worki na przybory, przybory używane w czasie zajęć.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U.

Temat: Kozłowanie i rzucanie; chwytanie, celowanie. Nauka gry w minipiłkę ręczną **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Rytmiczna piłka** Forma pracy: indywidualna	U. rozproszeni po sali. Każdy trzyma w ręku piłkę. Po sygnale N. – U. mają odbijać piłkę zgodnie z rytmem muzyki: – w przestrzeni przed sobą, – wokół siebie, – przed sobą, – w marszu. Odbijają przemiennie: ręką dominującą, przeciwną, oburącz.	5 min	Wolna przestrzeń, piłki dla każdego U., odtwarzacz i nagranie CD z muzyką dobraną dla grupy.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Piłka w ruchu** – ćwiczenia kształtujące sprawność podawania i chwytania piłki Forma pracy: grupowa	U. stoją dwójkami. Rzucają do siebie piłki i łapią je w rytmie wyznaczanym przez N. (np. raz, dwa, trzy, zatrzymanie się, raz, raz, dwa, trzy, zatrzymanie się...).	5 min	Wolna przestrzeń, jedna piłka dla dwóch U, dowolny instrument perkusyjny.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna N.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Ćwiczenia z piłką** Forma pracy: indywidualna zespołowa	U. stoją w szeregu wzdłuż ściany. Wykonują ćwiczenia według instrukcji N. (naśladują go): – odbicie piłki od ściany, a następnie przeskok w rozkroku nad opadającą piłką (co najmniej trzy razy), – rzut piłką w górę, klaśnięcie i złapanie spadającą piłki (co najmniej pięć razy), – mocne odbicie piłki od podłogi i przebiegnięcie pod nią (przemiennie w prawą i w lewą stronę), – siad skrzyżny z piłką w dłoniach; kozłowanie oburącz piłki w miejscu, – siad z ugiętymi nogami; trzymanie piłki wewnętrzną stroną stóp, rzut nogami piłki w górę; złapanie opadającej piłki rękami, – rzut piłki w górę, następnie przysiad z dotknięciem dłońmi podłogi, wyprost z jednoczesnym złapaniem spadającej piłki.	8 min	U. stoją w odległości ok. 2 m od siebie, piłka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna. Samoocena (ile razy udało się wykonać ćwiczenie, co było łatwe, a co trudne).
Tytuł**: Krążąca piłka** – ćwiczenia kształtujące sprawność podawania i chwytania piłki Forma pracy: grupowa	U. wybierają szarfy (w dwóch kolorach, w parzystej liczbie). Ustawiają się w kole naprzemiennie ze względu na kolor szarf. Tworzą drużyny (wyróżnione kolorem szarf). Na sygnał N. kolejno podają piłkę do swoich kolegów z drużyny, nie omijając nikogo. N. ustala kierunek rzucania piłką przez drużynę (jedna w prawo, druga w lewo). Wygrywa drużyna, której piłka jako pierwsza wróci do osoby rozpoczynającej rzuty. Powtórka ćwiczenia ze zmianą kierunków rzutu oraz założeniem, że piłka bez upadku krąży dwukrotnie.	8 min	Boisko, piłka ręczna, szarfy w dwóch kolorach (w liczbie odpowiadającej liczbie U.).	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna. Samoocena.

Tytuł: **Kozłujące dwójki** Forma pracy: grupowa	U. tworzą pary. Samodzielnie wyznaczają miejsca wykonania ćwiczenia – dystans, który pokonają, biegnąc i kozłując piłki. U. stają w parach, trzymając się za ręce. W rękach zewnętrznych mają piłki, którymi kozłują na sygnał N. i biegną do wyznaczonej przez siebie mety. Po wykonaniu ćwiczenia, pary mogą skorygować (wydłużyć, skrócić) dystans do pokonania.	6 min	Start i meta wyznaczone (np. taśmą, chorągiewkami) przez każdą parę, piłki ręczne.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna. Samoocena (jak oceniliśmy swoje możliwości, wyznaczając dystans; poprawność kozłowania).
Tytuł: **Zasady rywalizacji** Forma pracy: frontalna	N. z U. ustala zasady zachowania się w czasie rywalizacji.	2 min			
Tytuł: **Kozłowanie i rzucanie** – ćwiczenie umiejętności kozłowania i rzucania piłką. Forma pracy: zespołowa	U. z szarfami w dwóch kolorach stoją rozproszeni po sali. N. prosi po jednym przedstawicielu grupy. Rzuca piłkę. Grę rozpoczyna ta grupa, której przedstawiciel złapał piłkę. Gra polega na jak najdłuższym utrzymaniu piłki w swoim zespole. Osoba trzymająca piłkę może zrobić maksymalnie trzy kroki, następnie biegnie, kozłując piłką, podaje jednorącz do osoby ze swojej grupy (przed rozpoczęciem gry schemat ten prezentuje N., a U. odtwarzają). Uczestnicy drugiej grupy próbują przechwycić piłkę. Po 5 minutach krótka przerwa i ponowna gra. Grę rozpoczyna druga grupa.	4 min		Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna. Samoocena.
Tytuł: **Zasady rywalizacji.** Forma pracy: frontalna	N. z U. omawia zachowanie podczas gry. Można przyjąć schemat rozmowy: – *Kiedy zachowałam / zachowałem się jak prawdziwy sportowiec?* – *Który z moich czynów chciałabym / chciałbym zmienić: co – na jakie zachowanie?*	2 min	U. stają w grupie.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna. Samoocena.
Część końcowa: 5–7 minu					
Tytuł: **Ufna marionetka** Forma pracy: indywidualna	U. stają czwórkami. Z piłek, woreczków, kół tworzą tor przeszkód. Wyznaczają miejsce startu i metę. Wybierają spośród siebie marionetkę, która według instrukcji, z zamkniętymi oczami będzie pokonywała wytyczony tor przeszkód. U. z grupy precyzyjnie określają, gdzie, jakimi krokami, w którą stronę ma iść marionetka. Po dojściu do celu zmiana toru i osoby wcielającej się w marionetkę.	3 min	Wolna przestrzeń, tory przeszkód.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Informacja zwrotna** Forma pracy: indywidualna	Rozmowa na temat odczuć U. w rolach marionetki i przewodnika.	2 min	U. siedzą w kręgu.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Informacja zwrotna. Samoocena.

Temat: Gra w zespole wzmacnia silną wolę. Doskonalenie gry w dwa ognie i minipiłkę ręczną **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Ćwiczenia z piłką** Forma pracy: indywidualna	U. rozproszeni po sali. Każdy trzyma w ręku piłkę. Wykonują następujące ćwiczenia: – w siadzie z wyciągniętymi nogami toczenie piłki po nogach, – toczenie w parach piłki po nogach (U. siedzą przodem do siebie, łączą stopy tak, aby palce stóp się stykały; toczenie piłki następuje poprzez uniesienie bioder do podporu tyłem), – przenoszenie nad piłką złączonych i wyprostowanych nóg, – przenoszenie nad piłką w parach złączonych i wyprostowanych nóg, – kozłowanie piłki na przemian oburącz, prawą, lewą ręką podczas chodzenia, – kozłowanie piłki oburącz w pozycji leżącej na brzuchu.	5 min	Piłka dla każdego U, wolna przestrzeń na sali gimnastycznej.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości, liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Obserwacja aktywności U. Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Mistrzowie gry w dwa ognie** – przypomnienie zasad gry i wprowadzenie nowej reguły Forma pracy: indywidualna	Przypomnienie zasad gry w dwa ognie i wprowadzenie nowej reguły: należy trafiać tylko w nogi zawodnika przeciwnej drużyny. Mecz rozgrywany do chwili uzyskania przez pierwszą drużynę 10 punktów. Podział na grupy.	3 min	Wolna przestrzeń, szarfy w dwóch kolorach.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Dwa ognie** – mecz mistrzów Forma pracy: zespołowa	U. rozgrywają mecz – 2 części. Mówią o swojej grze i postawie w trakcie rywalizacji i współpracy.	10 min	Boisko – prostokąt o wymiarach 6×12 kroków, wyrysowany, podzielony na dwie równe części, piłka siatkowa. Szarfy w dwóch kolorach (w liczbie odpowiadającej liczbie U.).	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Samoocena. Informacja zwrotna N.
Tytuł: **Taniec mistrzów** – taniec integracyjny Forma pracy: grupowa	U. – mistrzowie gry w dwa ognie wykonują swój ulubiony taniec integracyjny.	3 min	Wolna przestrzeń, CD z nagraniem melodii wybranego tańca integracyjnego.		

Tytuł: **Mistrzowskie rzuty** – rzut piłką do piłki lekarskiej Forma pracy: indywidualna	N. umieszcza piłkę lekarską na koźle gimnastycznym. U. stają wokół w określonej przez siebie odległości. Starają się piłką ręczną strącić piłkę lekarską z kozła. U. mogą podejmować kolejne próby, zmieniając odległość od kozła (zwiększając lub zmniejszając).	7 min	Kozioł gimnastyczny, piłka lekarska, piłki ręczne (trzy).	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N. Tablica (plakat) z nazwiskami U. i wynikiem trafnych rzutów.
Tytuł: **Mistrzowskie rzuty** – rzut piłką do celu Forma pracy: grupowa	U. podzieleni na dwa zespoły. Kolejno w zespołach rzucają piłką, starając się trafić do celu – wyznaczonego przez kółka gimnastyczne (każdy zespół trafia do swojego kółka). Należy stopniowo zwiększać odległość od bramki (rozpoczynać od odległości stwarzającej szansę na sukces).	5 min	Boisko z bramkami do piłki ręcznej, piłki ręczne, dwa kółka gimnastyczne zawieszone w bramce.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N. Tablica (plakat) z nazwiskami U. i wynikiem trafnych rzutów.
Tytuł: **Mistrzowskie rzuty** – rzut piłką do celu Forma pracy: grupowa	U. tworzą pary. Kolejno jeden kozłuje i rzuca piłkę do bramki, partner stojący w bramce, próbuje ją złapać. Zamiana ról.	5 min	Boisko z bramkami do piłki ręcznej, piłki ręczne.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N. Tablica (plakat) z nazwiskami U. i wynikiem trafnych rzutów.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Każdy mistrz może zostać arcymistrzem** – samoocena Forma pracy: indywidualna	U. stają przy tablicy z punktami. Przy pomocy N. podsumowują swoje wyniki – zliczają punkty. Mówią, co im się udało, co chcą poprawić.	5 min	Wolna przestrzeń.		Samoocena. Informacja zwrotna N.

Temat: Zręczni i grzeczni piłkarze ręczni. Minipiłka ręczna i zasady rywalizacji sportowej **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Ćwiczenia z piłką** Forma pracy: indywidualna	U. rozproszeni po sali. Każdy trzyma w ręku piłkę. Wykonują następujące ćwiczenia: – w siadzie z wyciągniętymi nogami toczenie piłki po nogach, – toczenie w parach piłki po nogach (dzieci siedzą przodem do siebie, łączą stopy tak, aby palce stóp stykały się; toczenie piłki następuje poprzez uniesienie bioder do podporu tyłem), – przenoszenie nad piłką złączonych i wyprostowanych nóg, – przenoszenie nad piłką w parach złączonych i wyprostowanych nóg, – kozłowanie piłki na przemian oburącz, prawą, lewą ręką podczas chodzenia, – kozłowanie piłki oburącz w pozycji leżącej na brzuchu.	8 min	Wolna przestrzeń, piłka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena. Informacja zwrotna N.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Piłka w ruchu** – zestaw ćwiczeń. Forma pracy: indywidualna, zespołowa	U. stoją w szeregu wzdłuż ściany. Wykonują ćwiczenia według instrukcji N. (naśladują go): – odbicie piłki od ściany, a następnie przeskok w rozkroku nad opadającą piłką (co najmniej trzy razy), – rzut piłką w górę, klaśnięcie i złapanie spadającej piłki (co najmniej pięć razy), – mocne odbicie piłki od podłogi i przebiegnięcie pod nią (przemiennie w prawą i w lewą stronę), – siad skrzyżny z piłką w dłoniach; kozłowanie oburącz piłki w miejscu, – siad z ugiętymi nogami; trzymanie piłki wewnętrzną stroną stóp; rzut nogami piłki w górę; złapanie opadającej piłki rękami, – rzut piłki w górę, następnie przysiad z dotknięciem dłońmi podłogi, wyprost z jednoczesnym złapaniem spadającej piłki.	5 min	U. stoją w odległości ok. 2 m od siebie, piłka dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna. Samoocena (ile razy udało się wykonać ćwiczenie, co było łatwe, a co trudne)
Tytuł: **Kozłowanie i rzucanie** – ćwiczenie umiejętności kozłowania i rzucania piłką. Forma pracy: zespołowa	U. z szarfami w dwóch kolorach stoją rozproszeni po sali. N. prosi po jednym przedstawicielu grupy. Rzuca piłkę. Grę rozpoczyna ta grupa, której przedstawiciel złapał piłkę. Gra polega na jak najdłuższym utrzymaniu piłki w zespole. U. trzymający piłkę może zrobić maksymalnie trzy kroki, następnie biegnie, kozłując piłką, podaje jednorącz do osoby ze swojej grupy (przed rozpoczęciem gry schemat ten	5 min	Szarfy w dwóch kolorach, piłka ręczna.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna . Samoocena.

	prezentuje N.,U. odtwarzają). Zawodnicy drugiej grupy próbują przechwycić piłkę.				
Tytuł: **Zasady minipiłki ręcznej** Forma pracy: zespołowa	Zasady gry: – poruszamy się po obu częściach boiska, – rzucamy piłkę do bramki drużyny przeciwnej, – wrzucamy piłkę wyłącznie za pomocą rąk, – zawodnicy, oprócz bramkarzy, nie mają prawa zrobić więcej niż 3 kroki z piłką w rękach, – jeśli nie możemy od razu rzucić piłki, kozłujemy nią, – bramkarz może się poruszać w tzw. polu bramkowym.	5 min	Start i meta wyznaczone (np. taśmami, chorągiewkami) przez każdą parę, piłki ręczne.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna. Samoocena (jak oceniliśmy swoje możliwości, wyznaczając dystans; poprawność kozłowania).
Tytuł: **Zasady rywalizacji** Forma pracy: frontalna	N. z U. ustala zasady zachowania się w czasie rywalizacji.	3 min	U. siedzą w kręgu.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna U.
Tytuł: **Mecz minipiłki ręcznej** Forma pracy: zespołowa	Podział na dwie drużyny. U. wybierają bramkarzy (może być losowanie). N. ustala znaki do komunikacji. Czas rozgrywania jednej części meczu – 5 minut. Mecz rozgrywany jest w dwóch częściach.	10 min	Sala gimnastyczna z bramkami do piłki ręcznej.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Chętni U. pomagają innym w wykonaniu zadania.	Obserwacja aktywności U. Informacja zwrotna. Samoocena.
Tytuł: **Zasady rywalizacji** Forma pracy: indywidualna	N. z U. omawia zachowanie podczas gry. Można przyjąć schemat rozmowy: • *Czy zachowałam / zachowałem się jak prawdziwy sportowiec?* • *Który z moich czynów chciałabym / chciałbym zmienić: co – na jakie zachowanie?*	2 min	U. siedzą w kręgu.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Informacja zwrotna. Samoocena.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Dziękczynny relaks** Forma pracy: grupowa	Połowa grupy kładzie się na kocach w układzie gwiaździstym. Pozostali U. stoją naprzeciwko. Ich zadaniem jest wykonanie masażu (np. rąk i nóg). Na sygnał N. – U. stojący przesuwają się w prawą stronę i masują kolejnego U. Po wykonaniu ćwiczenia – zamiana ról.	8 min	Wolna przestrzeń, połowa klasy leży na kocach, połowa klasy stoi wokół leżących.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	

Temat: Kolory na rozgrzewkę. Obręcze – doskonalenie rzutów i chwytów **Czas: 45 minut**

Zadanie dla ucznia	Czynności ucznia	Czas wykonania	Aranżacja przestrzeni i pomoce dydaktyczne	Sposoby indywidualizacji	Sposób oceny
Część wstępna: 8–10 minut					
Tytuł: **Kolorowa loteria** – zabawa organizacyjno-porządkowa Forma pracy: frontalna	U. ustawieni w kręgu na zbiórce. N. losuje kolor dla każdego U., który musi być zapamiętany. Każda powstała grupa (zgodnie z kolorem) losuje inny przyrząd cyrkowy. Do wyboru: piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze.	3 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Marsz na raz** – zabawa ćwicząca refleks, kształtująca Forma pracy: indywidualna	U. w kręgu maszerują w rytm muzyki na $\frac{4}{4}$, trzymając wybrany przyrząd. Początkowo z pomocą N., a potem samodzielnie „na raz" wyrzucają trzymany przyrząd. Jedni wykonują to ćwiczenia tą samą ręką, inni przerzucają rekwizyt z ręki do ręki.	5 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U., piłeczki, chustki szyfonowe, maczugi, obręcze – przynajmniej jeden przyrząd dla jednego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U.	Samoocena według podanego przez N. kryterium. Informacja zwrotna N.
Część główna: 25–30 minut					
Tytuł: **Wspinaczka** – zabawa z czworakowaniem Forma pracy: grupowa	U. ustawieni trójkami w luźnej gromadzie. Dwóch U. opiera się plecami o siebie, tworząc gawrę. Trzeci U. to niedźwiedź schowany wewnątrz. Na sygnał niedźwiedzie, czworakując, wychodzą na spacer, by sprawdzić, czy już jest wiosna. Na sygnał chowają się do gawry. Jeden z niedźwiedzi jest bez schronienia. Po pewnym czasie zamiana ról.	5 min	Przynajmniej 2 m^2 dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.
Tytuł: **Celujemy** – zabawa rzutna Forma pracy: grupowa	U. dobierają się w czwórki. Każda czwórka staje w małym kręgu, na środku kładzie obręcz. Grupa rzuca piłkami do środka obręczy. Gdy wszyscy trafią do środka, robią krok, zwiększając odległość od obręczy. Ćwiczą rzuty z większej odległości.	5 min	Piłeczka (woreczek gimnastyczny) dla każdego U., obręcz na cztery osoby.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Skaczące nasionko** – zabawa zwinnościowa. Forma pracy: indywidualna	U. w luźnej gromadzie. Każdy kładzie sobie na nodze piłeczkę (woreczek) do żonglowania na stopie. Następnie szybkim ruchem podrzuca piłkę w górę i ją łapie. Ćwiczenie należy wykonać prawą i lewą nogą.	5 min	Piłeczka (woreczek gimnastyczny) dla każdego U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości. Liczba powtórzeń zależy od możliwości U	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Tytuł: **Górska dróżka** – zabawa równoważna Forma pracy: grupowa	U. podzieleni na 3 zespoły w celu zdynamizowania zajęć (mniej czekania na swoją kolej). Przed każdą grupą na podłodze ułożona z piłek, woreczków ścieżka, którą stopniowo, po każdej kolejce, zwęża N. W pierwszej fazie ścieżkę pokonują U., kręcąc na ręce jedną obręcz, następnie dwie obręcze.	10 min	Piłeczki (woreczki gimnastyczne), dwie obręcze do żonglowania na grupę	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Obserwacja aktywności U.

Tytuł: **Żonglerka obręczami** – zabawa zręcznościowa Forma pracy: grupowa	U. w parach, w luźnej gromadzie. Każda para ma dwie obręcze do żonglowania. W pierwszym etapie podają do siebie jedną obręcz prawą i lewą ręką. Następnie rzucają, stojąc naprzeciw, dwoma obręczami, najpierw jedną, potem drugą. Kolejny etap – na przemian próbują żonglować dwoma obręczami podobnie jak dwoma piłeczkami. Po krótkiej serii, wymiana rekwizytami.	5 min	Po jednej obręczy na U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.
Część końcowa: 5–7 minut					
Tytuł: **Prezentacje** – zabawa rozluźniająca Forma pracy: frontalna	U. w kręgach pięcioosobowych. Jeden U. rozkręca talerz, przekłada na palec i podaje następnym w kole. Ćwiczenie jest zakończone sukcesem, gdy talerzyk wróci do U., który go rozkręcił. Można próbować jak największej liczby podań, nim talerzyk się zatrzyma. Prezentacje.	7 min	Talerz z patyczkiem na 5 U.	Każdy U. wykonuje według indywidualnych możliwości.	Samoocena według podanego przez N. kryterium.

ELEMENTARZ MUZYCZNY DLA TROPIĄCYCH NAUCZYCIELI

Piosenki i ćwiczenia rytmiczne, zabawy muzyczne

1. *Jesień – Jesieniucha*.
- zabawa rytmiczna z piosenką: dzielimy klasę na dwie grupy; I grupa mówi wszystkie wyrazy poza wyrazem „cha"; II grupa mówi tylko wyraz „cha". W innej wersji U. każde pojawienie się wyrazu „cha" wzmacniają klaskaniem.
- zaśpiewanie piosenki przez U.

2. Zabawa w naśladowanie odgłosów jesieni:
- naśladowanie głosem
- naśladowanie na wybranym instrumencie
- orkiestra jesieni – ćwiczenie polega na wybraniu przez każdego U. odgłosu jesieni i zaprezentowaniu go w momencie wskazanym przez N. Można nagrać całość wykonania i zaprezentować je później całej klasie.

WARTO dokonać analizy słownej odtworzonych odgłosów jesieni w zakresie ich:

- wysokości: odgłosy wysokie, średnie, niskie
- natężenia: odgłosy ciche, średnio ciche lub średnio głośne, głośne lub bardzo głośne
- tempa: wolne, umiarkowane, szybkie.

3. Nauka kolędy *Przybieżeli do Betlejem.*
- Dzielimy klasę na zespoły, które będą imitować głosem zwierzęta, np.:
  I grupa: kurczaki – cip, cip
  II grupa: koty – miau, miau
  III grupa: kaczki – kwa, kwa
  IV grupa: owce – be, be
  V grupa: konie – ihaha, ihaha.

Zamiast tekstu wykorzystujemy głosy zwierząt w następujący sposób:
- wskazana grupa w rytmie kolędy podkłada swój głos zwierzęcy.

Przybieżeli do Betlejem	cip, cip, cip, cip, cip, cip, cip, cip
Pasterze	miau, miau, miau
Grają skocznie Dzieciąteczku	kwa, kwa, kwa, kwa, kwa, kwa, kwa, kwa
Na lirze.	ihaha
Chwała na wysokości	be, be, be, be, be, be, be
Chwała na wysokości	cip, cip, cip, cip, cip, cip, cip
A pokój	ihaha
Na ziemi	kwa, kwa, kwa
Chwała na wysokości	miau, miau, miau, miau, miau, miau, miau
Chwała na wysokości	be, be, be, be, be, be, be
A pokój	cip, cip, cip
Na ziemi.	ihaha

- Drugą i trzecią zwrotkę wykonujemy w taki sam sposób. Można pokusić się o podobne wykonanie innych kolęd.

4. Akompaniament kolędy *Przybieżeli do Betlejem.*

- Dzielimy klasę na zespoły instrumentalne, np.:
  I grupa: klawesy
  II grupa: trójkąty
  III grupa: talerze
  IV grupa: grzechotki
  V grupa: tamburyna
- W czasie śpiewu wybrani U. (2, 3 osoby) wykonują akompaniament do kolędy.
  Najważniejsza zasada akompaniamentu na instrumentach perkusyjnych: jeżeli rytm w piosence jest szybki, akompaniujemy na instrumencie rzadko – wolno. Jeżeli jest wolny akompaniujemy więcej i szybko.

Przybieżeli do Betlejem	klawesy – 2 uderzenia
Pasterze	talerze – 3 uderzenia
Grają skocznie Dzieciąteczku	grzechotki – 2 uderzenia
Na lirze.	trójkąty – 3 uderzenia
Chwała na wysokości	tamburyna – 4 uderzenia
Chwała na wysokości	klawesy – 4 uderzenia
A pokój	trójkąty – 3 uderzenia
Na ziemi	talerze – 3 uderzenia
Chwała na wysokości	tamburyna – 4 uderzenia
Chwała na wysokości	klawesy – 4 uderzenia
A pokój	trójkąty – 3 uderzenia
Na ziemi.	talerze – 3 uderzenia

Drugą i trzecią zwrotkę wykonujemy w taki sam sposób lub inny. Można pokusić się o wykonanie innych kolęd w ten sam sposób.

Kolęda – radosna pieśń związana tematem z Bożym Narodzeniem śpiewana od 24 grudnia do 2 lutego każdego roku kościelnego. Utwór o charakterze religijnym. Treść kolędy związana jest z narodzinami Jezusa Chrystusa. Może przyjmować różnorodne formy: hymnu, chorału, marszu, poloneza, mazurka lub krakowiaka.

Pastorałka – udramatyzowana kolęda wykonywana w dawnych wiekach przez wędrownych żaków i muzyków. Utwór o charakterze religijnym lub świeckim. Spotykamy również pastorałki ludowe o charakterze religijnym.

Informacje opracowane na podstawie:

Encyklopedia muzyki, PWM, Kraków 1995.

ABC instrumentów

Fortepian – (chordofon): instrument strunowy, klawiszowy, młoteczkowy. Powstał z dawnego klawikordu. Fortepian jest instrumentem koncertującym, mogącym wykonać w tym samym czasie więcej niż jedną linię melodyczną. Może być instrumentem solowym, zespołowym, orkiestrowym. Wykorzystywany jest w muzyce artystycznej, klasycznej i rozrywkowej. Kobietę grającą na fortepianie nazywamy pianistką, mężczyznę grającego na fortepianie nazywamy pianistą.

Pianino – (chordofon): instrument strunowy, klawiszowy, młoteczkowy przeznaczony do celów domowych, i pedagogicznych. Odmiana fortepianu o pionowym układzie strun. Pianino jest instrumentem solowym lub zespołowym – kameralnym. Bardzo rzadko wykorzystywany jest do nagrań oraz celów koncertowych. Nie jest instrumentem orkiestrowym. Na pianinie możemy w tym samym czasie zagrać więcej niż jedną linię melodyczną. Kobietę grająca na pianinie nazywamy pianistką, mężczyznę grającego na pianinie nazywamy pianistą.

Informacje opracowane na podstawie:

1. Mieczysław Drobner, *Instrumentoznawstwo i akustyka*, PWM, Kraków 1997.
2. Jerzy Habela, *Słowniczek muzyczny*, PWM, Kraków 1980.

Piórkiem, dźwiękiem i pędzelkiem

Antonio Vivaldi – *Cztery pory roku – Le quattro stagioni* op. 8 nr 1–4
Informacje o utworze:

- Aparat wykonawczy: głosy instrumentów.
- Zespół wykonawczy: orkiestra.
- Utwór: trzyczęściowy, programowo – ilustracyjny.
- Koncert nr 1 E-dur – *Zima – L'Inverno*.
  - I część – tempo szybkie (*Allegro non molto* – nie bardzo ruchliwie): symbolizuje trzaskający mróz, dojmujący wiatr, „zagrzewanie się biegiem i przytupywaniem", a nawet „ szczękanie zębami".
  - II część – wolna (*Largo* – szeroko): miłe są chwile spędzone w zaciszu domowym przy kominku, kiedy na dworze pada.
  - III część – szybka (*Allegro* – szybko): łyżwiarz kreśli na lodzie ósemki (harce, upadki, skoki). „Pojedynek dwóch wiatrów", ciepłego *sirocco* i mroźnego boreasza, który zapowiada, że wkrótce nadejdzie znowu wiosna.

Warto wiedzieć:

Sirocco – ciepły, często gorący wiatr południowy lub południowo-wschodni w regionie Morza Śródziemnego; wieje głównie wiosną, niosąc pył pustynny znad Afryki lub Półwyspu Arabskiego na Sycylię, północne Włochy i Dalmację.
Boreasz – bóg wiatru północnego; mówi się tak w przenośni także o wietrze północnym.

Informacje opracowane na podstawie:

1. Teresa Chylińska, Stanisław Haraschin, Bogusław Schäffer, *Przewodnik koncertowy*, PWM, Kraków, 1991.
2. www.encyklopedia.pwn.pl, dostęp 16.07.2012.
3. *Encyklopedia muzyki*, PWM, Kraków 1995.

Informacje o kompozytorach i utworach

Fryderyk Franciszek Chopin – *Preludium Des-dur* op. 28 nr 15

Preludium Des-dur to najbardziej znane i najpopularniejsze preludium zwane często *Deszczowym* ze względu na powtarzający się stale jeden dźwięk, który imituje krople deszczu. Sam kompozytor dopisał w nutach swojej uczennicy do słowa *Prelud* słowo deszcz. Dedykowane Josephowi Christophowi Kesslerowi oraz Camille Pleyelowi.

- **Aparat wykonawczy:** głos instrumentu – fortepian.
- **Zespół wykonawczy:** solo fortepianu.
- **Utwór:** miniatura instrumentalna.

Preludia Fryderyka Chopina to cykl miniatur instrumentalnych wzorowanych na twórczości Jana Sebastiana Bacha. Można je wykonywać pojedynczo lub kilka jednocześnie. Cechują się dużą zmiennością nastroju, emocji, melodii, tempa, charakteru, dynamiki. Należą do najważniejszych i najpiękniejszych utworów Fryderyka Chopina.

Preludium – początkowo krótki utwór instrumentalny będący wstępem do większego utworu, np. fugi, sonaty lub suity. Od romantyzmu to krótki utwór instrumentalny niebędący wstępem do innego dzieła tylko samodzielnym utworem, często o charakterze koncertowym, artystycznym.

Fryderyk Franciszek Chopin – polski kompozytor epoki romantyzmu, pianista wirtuoz, pedagog. Urodził się 1 marca 1810 roku w Żelazowej Woli, zmarł 17 października 1849 roku w Paryżu. Najwybitniejszy kompozytor polski. Twórca niemal wyłącznie muzyki fortepianowej. Obok sześciu utworów z towarzyszeniem orkiestry takich jak:

– *Koncert fortepianowy e-moll* op. 11;
– *Koncert fortepianowy f-moll* op. 25;
– *Wariacja B-dur* op. 2 na temat *La ci darem la mano* z opery *Don Giovanni* W.A. Mozarta;
– *Fantazji A-dur* na tematy polskie op. 13;
– *Rondo F-dur* à la Krakowiak;
– *Polonez Es-dur* op. 22 poprzedzony *Andante spianato*.

Uprawiał i rozwijał takie formy jak:

– **Miniatury taneczne:** mazurki, polonezy, walce, bolero, tarantelle, écossaise, kontredanse
– **Miniatury nietaneczne**: etiudy, impromptu, nokturny, preludia, berceuse
– **Wielkie formy instrumentalne – jednoczęściowe**: ballady, scherza, fantazja, barkarola
– **Fortepianowe gatunki klasyczne**: ronda, sonaty, wariacje
– **Muzykę kameralną**: m.in. trio, introdukcja, polonez, sonata
– **Pieśni**: m.in. *Życzenie, Śliczny chłopiec, Precz z moich oczu, Wojak, Hulanka*
– **Inne kompozycje**: m.in. *Marsz żałobny, Largo, Galop*.

Informacje opracowane na podstawie:

1. http://pl.chopin.nifc.pl/chopin/, dostęp 16.07.2012
2. Mieczysława Hanuszewska, *1000 kompozytorów*, PWM, Kraków1986.
3. *Encyklopedia muzyki*, PWM, Kraków 1995.

Fryderyk Franciszek Chopin – *Mazurek D-dur* op. 33 nr 2 lub 3

Najbardziej popularny mazurek z op. 33, jeden z czterech. Dedykowany Róży Mostowskiej.

- **Aparat wykonawczy**: głos instrumentu – fortepian.
- **Zespół wykonawczy**: solo fortepianu.
- **Utwór:** taneczna miniatura fortepianowa – trzyczęściowa ABA. Radosny, taneczny, witalny, żywiołowy. Porywa do tańca jak żywiołowy oberek. Zmienna dynamika.

Warto wiedzieć

Mazur – ogólna nazwa wielu polskich tańców ludowych w metrum trójdzielnym, z charakterystycznym rytmem, tzw. mazurkowym: dwie szesnastki, dwie ósemki; stylizowane mazury w muzyce artystycznej są zwane mazurkami (w twórczości F. Chopina, K. Szymanowskiego, R. Maciejewskiego).

Informacje opracowane na podstawie:

1. http://pl.chopin.nifc.pl/chopin/, dostęp 16.07.2012
2. www.encyklopedia.pwn.pl

TEKSTY I NUTY PIOSENEK

JESIEŃ – JESIENIUCHA

Słowa: *Anna Bernat*
Muzyka: *Zbigniew Ciechan*

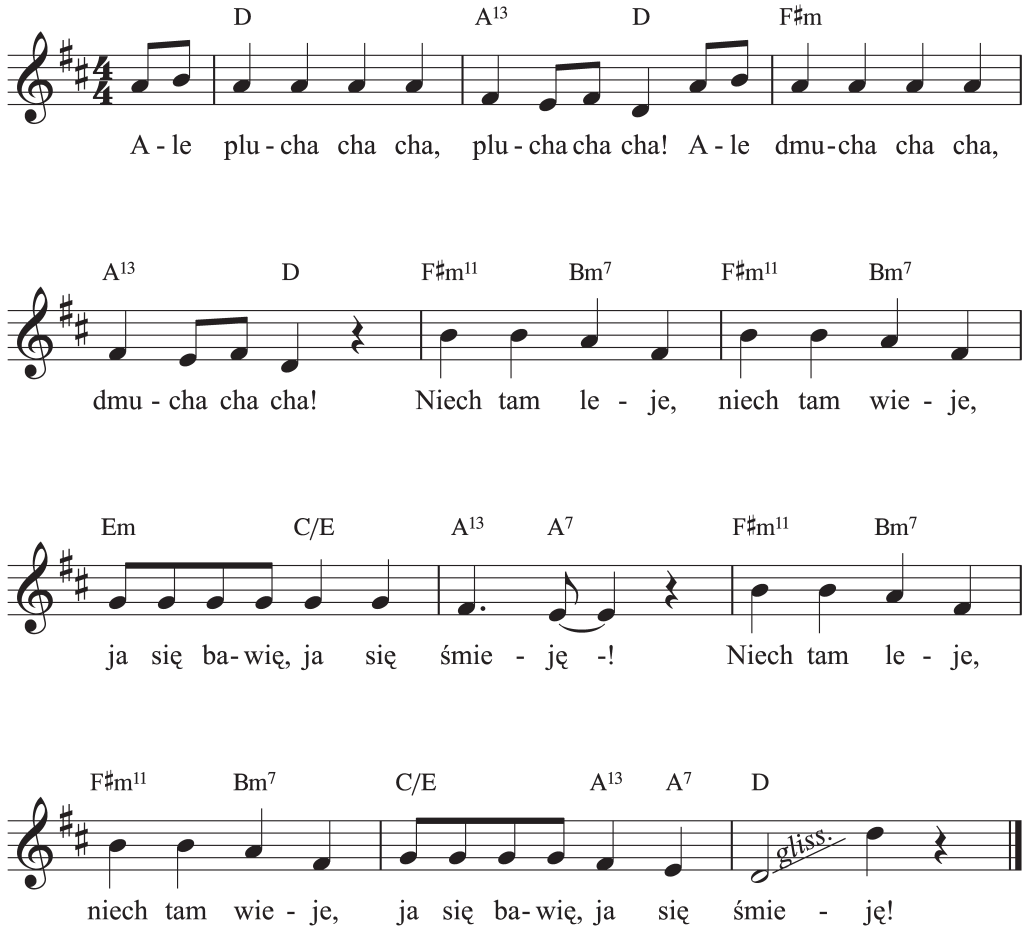

1. Ale plucha cha cha,
plucha cha cha!
Ale dmucha cha cha,
dmucha cha cha!

Ref. Niech tan leje,
niech tam wieje,
ja się bawię, ja się śmieję! } bis

2. Żółta grucha cha cha,
grucha cha cha!
Hop, do brzucha cha cha,
brzucha cha cha!

Ref. Niech tam leje...

3. Dla mnie jesień to jest
mucha cha cha!
Jesień, jesień, jesieniucha cha cha!

Ref. Niech tam leje...

MARZENIE O AFRYCE

Słowa: *Agata de Mezer*
Muzyka: *Agata de Mezer*

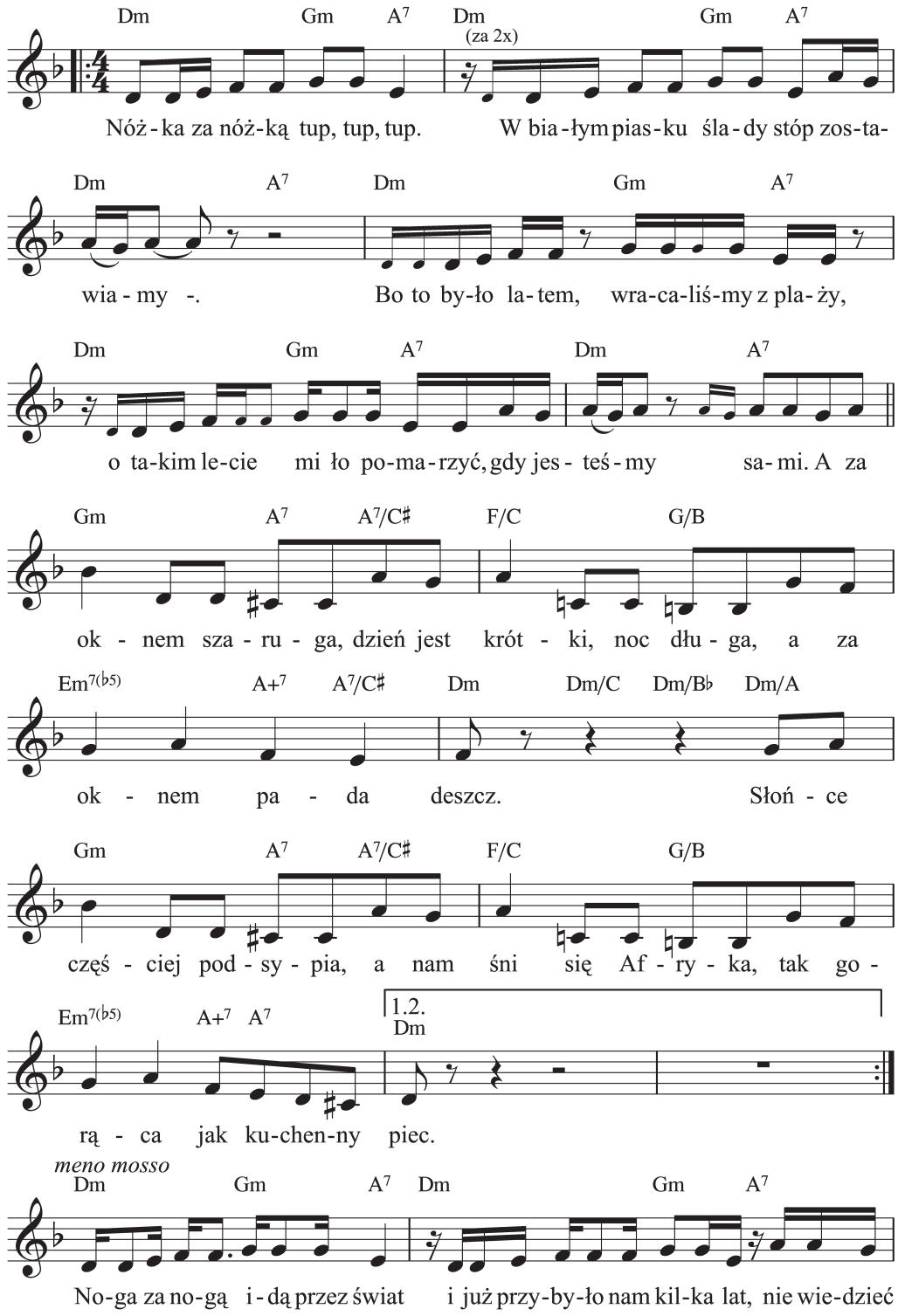

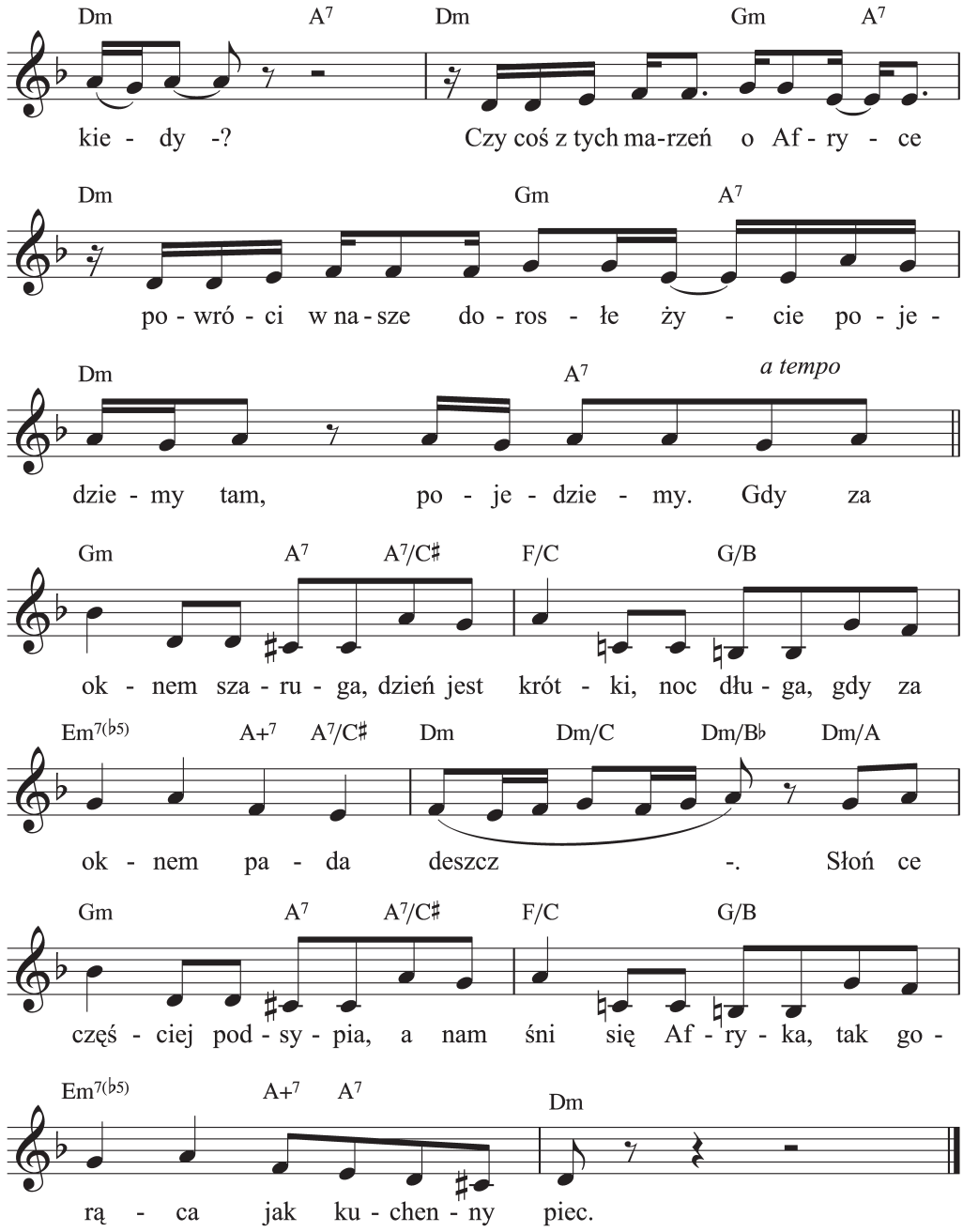

1. Nóżka za nóżką tup, tup, tup.
   W białym piasku ślady stóp
   zostawiamy.
   Bo to było latem, wracaliśmy z plaży.
   O takim lecie miło pomarzyć,
   gdy jesteśmy sami.

Ref. A za oknem szaruga,
dzień jest krótki, noc długa,
a za oknem pada deszcz.
Słońce częściej podsypia,
a nam śni się Afryka,
tak gorąca jak kuchenny piec.

2. Nóżka za nóżką tup, tup, tup.
Idziemy dróżką, ślady stóp
zostawiamy.
Górski potok zmoczył nam stopy,
no i stąd ten motyw uroczy:
Twoje ślady, moje ślady.

Ref. A za oknem...

3. Noga za nogą idą przez świat
i już przybyło nam kilka lat,
nie wiedzieć kiedy?
Czy coś z tych marzeń o Afryce
powróci w nasze dorosłe życie
i pojedziemy tam, pojedziemy.

Ref. Gdy za oknem szaruga,
dzień jest krótki, noc długa.
Gdy za oknem pada deszcz.
Słońce częściej podsypia,
a nam śni się Afryka,
tak gorąca jak kuchenny piec.

PIOSENKA LALKARZA

Słowa: *Jan Wilkowski*
Muzyka: *melodia ludowej piosenki francuskiej*

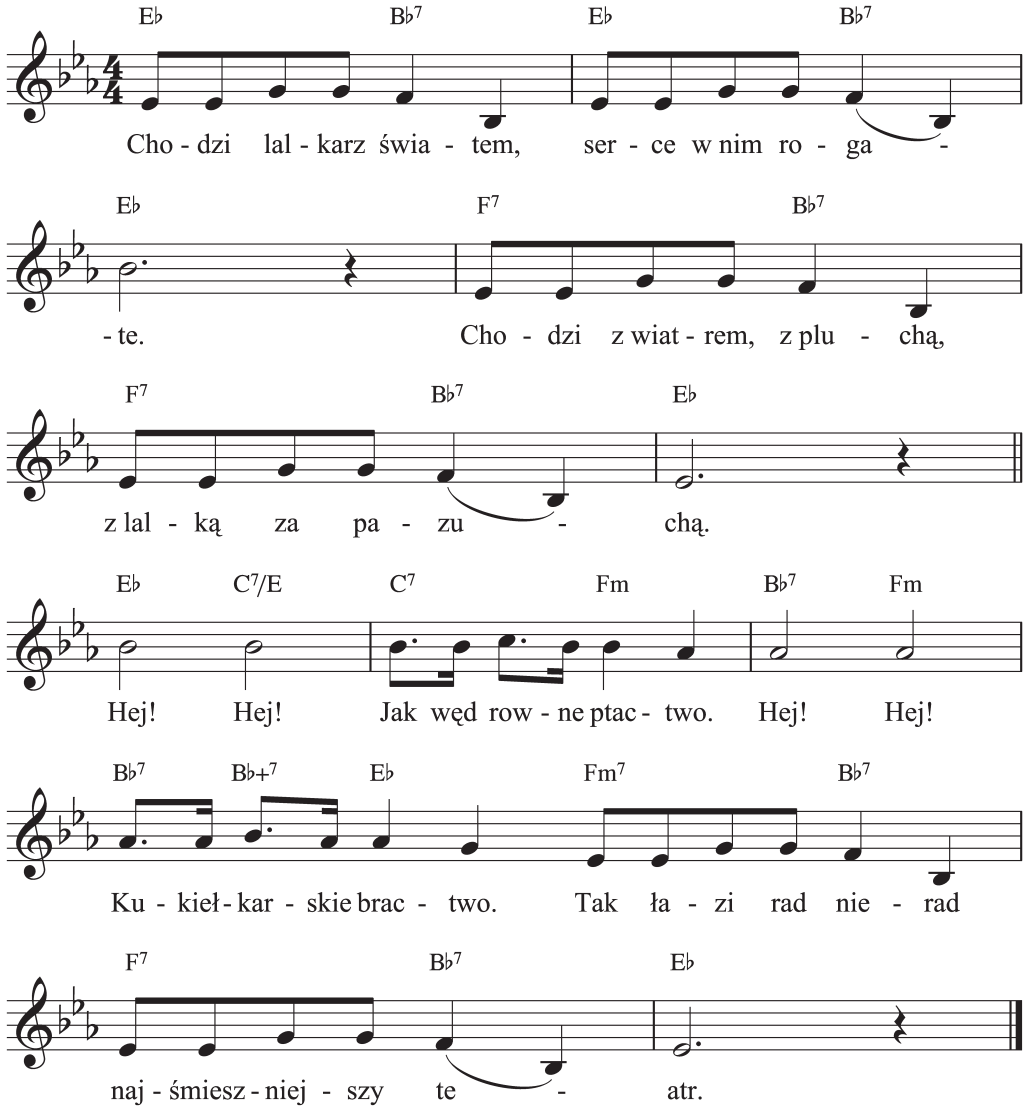

1. Chodzi lalkarz światem,
serce w nim rogate.
Chodzi z wiatrem, z pluchą,
z lalką za pazuchą.

Ref. Hej! Hej! Jak wędrowne ptactwo.
Hej! Hej! Kukiełkarskie bractwo.
Tak łazi rad nierad najśmieszniejszy teatr.

2. Gdzie parawan stanie,
tam nasze mieszkanie,
gdzie się lalka wtuli,
tam my u matuli.

Ref. Hej! Hej! Jak wędrowne ptactwo.
Hej! Hej! Kukiełkarskie bractwo.
Cztery strony wiatru, ot, i gmach teatru.

3. Tak łaził mój dziadek,
pra- i prapradziadek.
Ja też nie przestanę
łazić z parawanem.

Ref. Hej! Hej! Jak wędrowne ptactwo.
Hej! Hej! Kukiełkarskie bractwo.
Ścisnę lalkę w pięści,
niech i wam się szczęści.

FOTOGRAFIA PSA

Słowa: *Anna Bernat*
Muzyka: *Zbigniew Ciechan*

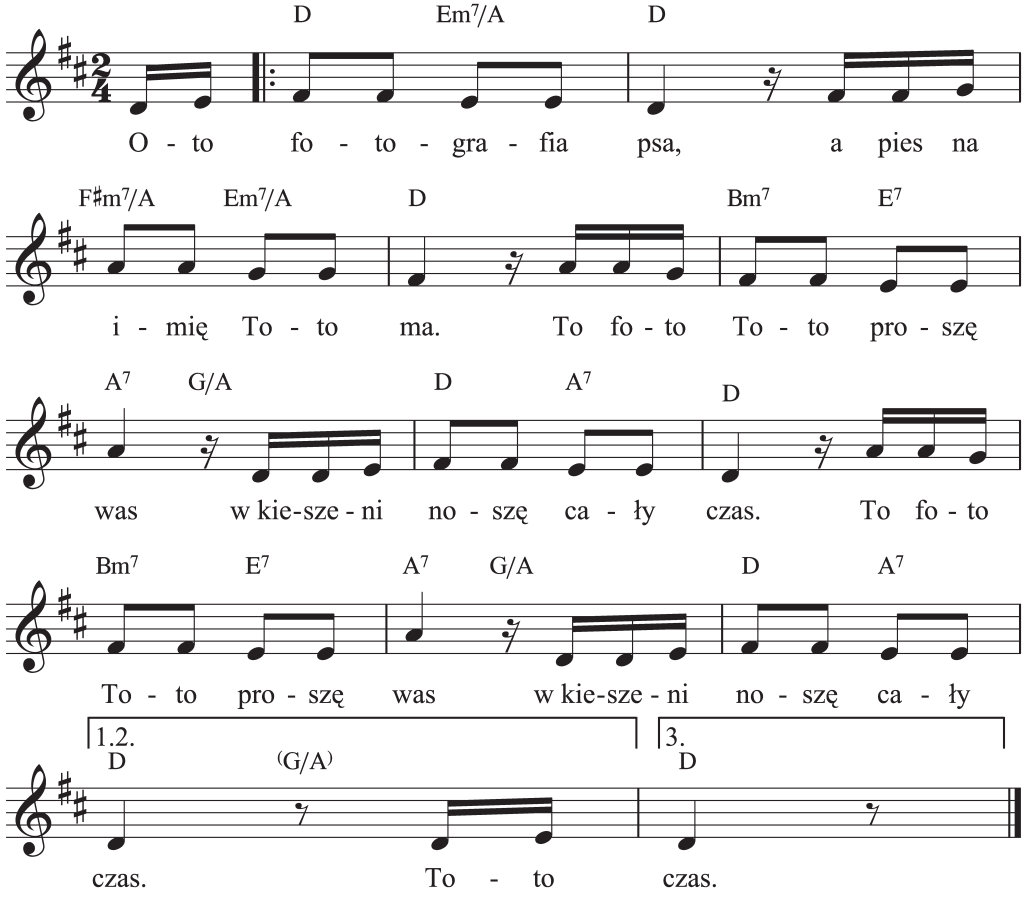

1. Oto fotografia psa,
   a pies na imię Toto ma.
   To foto Toto proszę was
   w kieszeni noszę cały czas.

2. Toto kundlem jest, to fakt
   a dla mnie to najmilszy psiak,
   to foto Toto proszę was
   w kieszeni noszę cały czas.

3. Ten mój Toto, co tu kryć,
   chce ze mną razem w szkole być –
   więc foto Toto proszę was
   w kieszeni noszę cały czas.

KOLĘDA NA DZWONKACH

Słowa: *Wanda Chotomska*
Muzyka: *Teresa Niewiarowska*

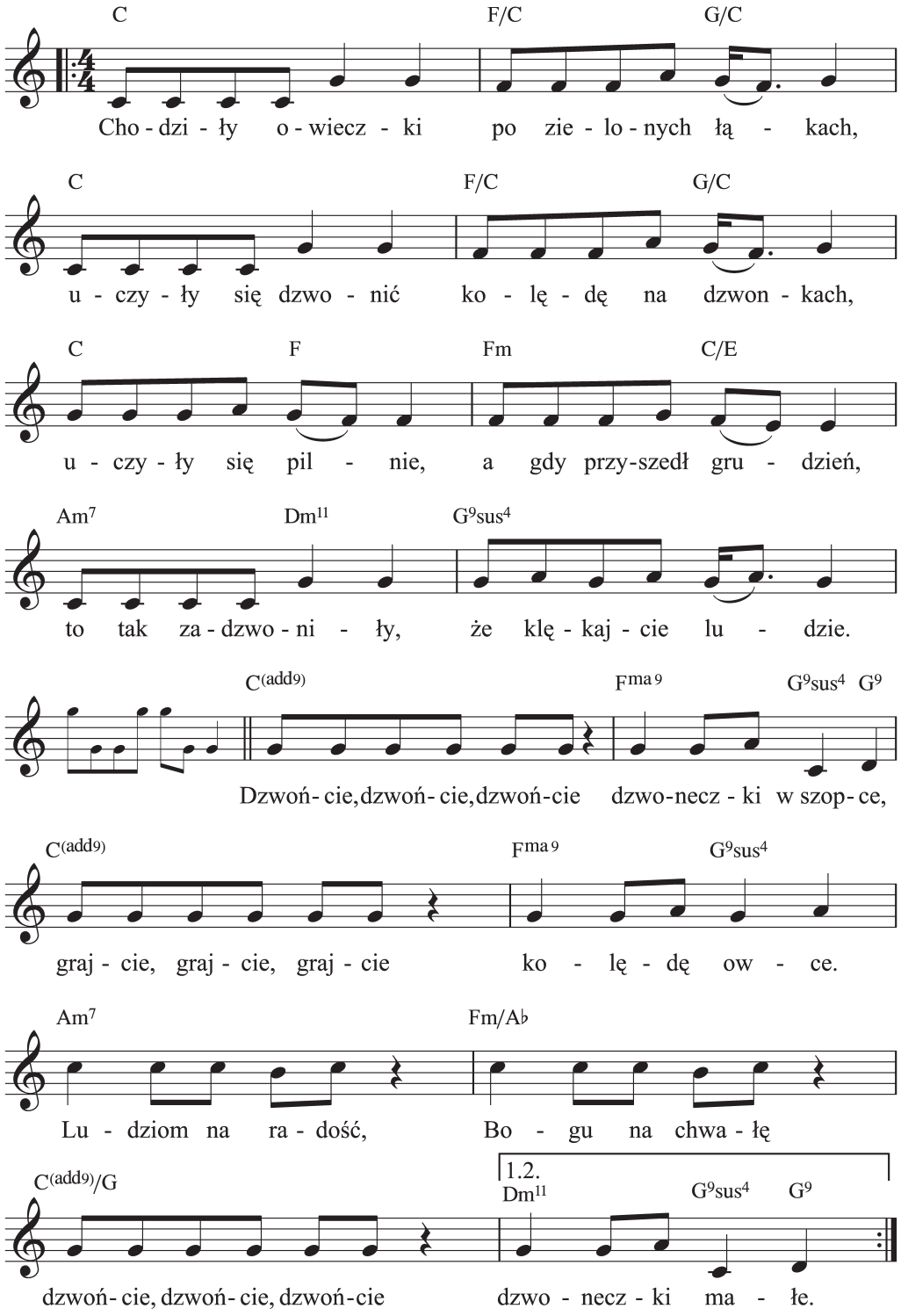

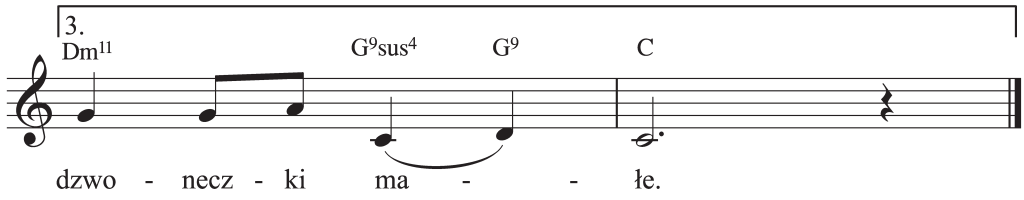

1. Chodziły owieczki po zielonych łąkach,
uczyły się dzwonić kolędę na dzwonkach,
uczyły się pilnie, a gdy przyszedł grudzień,
to tak zadzwoniły, że klękajcie ludzie.

Ref. Dzwońcie, dzwońcie, dzwońcie
dzwoneczki w szopce,
grajcie, grajcie, grajcie
kolędę owce.
Ludziom na radość,
Bogu na chwałę
dzwońcie, dzwońcie, dzwońcie
dzwoneczki małe.

2. Wędrowały owce przez głogi i ciernie,
każda swego dzwonka pilnowała wiernie,
zbójnik ich nie dostał, halny wiatr nie zabrał,
pilnowały dzwonków, żeby w szopce zagrać.

Ref. Dzwońcie, dzwońcie, dzwońcie...

3. Zbiegły się owieczki, wszystkie co do jednej,
do tej szopki małej, do tej szopki biednej,
każda kolęduje dzwonkiem na pasterce,
a te dzwonki dzwonią tak jak jedno serce.

Ref. Dzwońcie, dzwońce, dzwońcie...

KOLĘDA WRÓBLI

Słowa: *Anna Bernat*
Muzyka: *Michał Ciechan*

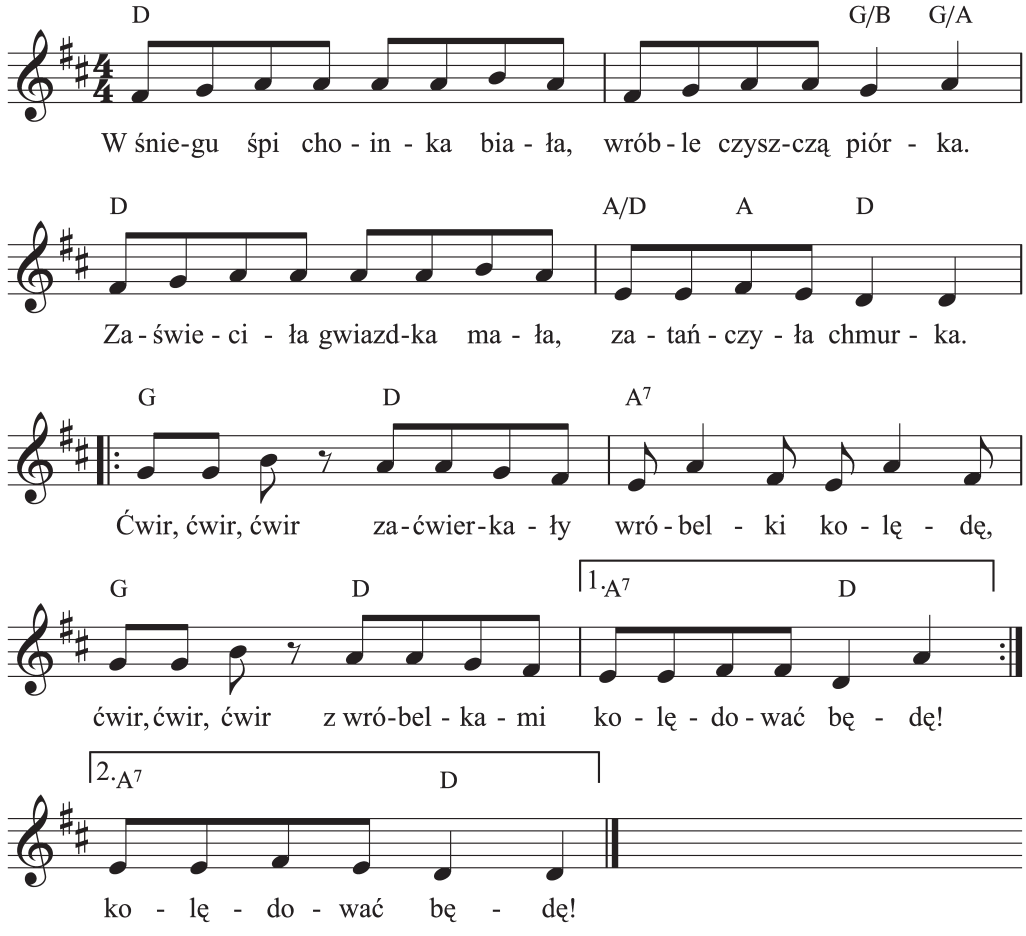

1. W śniegu śpi choinka biała,
wróble czyszczą piórka.
Zaświeciła gwiazdka mała,
zatańczyła chmurka.

Ref. Ćwir, ćwir, ćwir zaćwierkały
wróbelki kolędę,
ćwir, ćwir, ćwir z wróbelkami
kolędować będę!

2. Leci w świat kolęda wróbli
pięknie rozćwierkana,
niech weseli się stajenka
nocą aż do rana!

Ref. Ćwir, ćwir, ćwir zaćwierkały
wróbelki kolędę,
ćwir, ćwir, ćwir z wróbelkami
kolędować będę!

LULAJŻE, JEZUNIU

Słowa: *tradycyjne*
Muzyka: *tradycyjna*

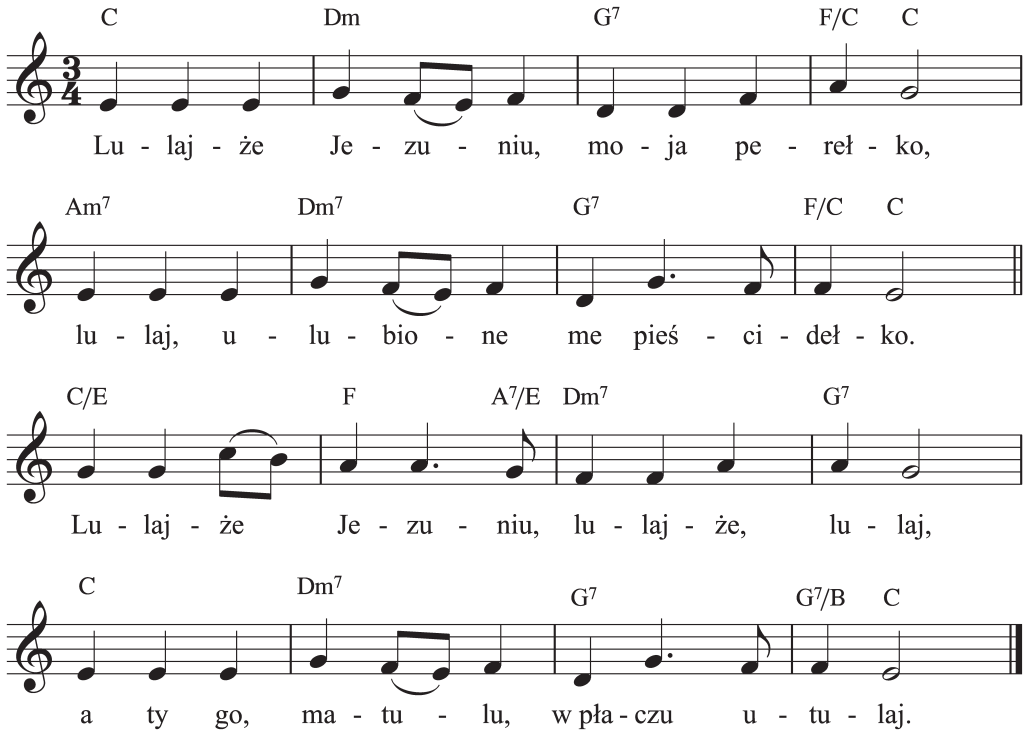

1. Lulajże, Jezuniu, moja perełko,
lulaj, ulubione me pieścidełko.

Ref. Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj!
A Ty Go, Matulu, w płaczu utulaj.

2. Zamknijże znużone płaczem powieczki,
Utulże zemdlone łkaniem usteczki.

Ref. Lulajże...

3. Lulajże, piękniuchny mój Aniołeczku,
Lulajże, wdzięczniuchny świata kwiateczku.

Ref. Lulajże...

4. Lulajże, przyjemna oczom gwiazdeczko,
Lulaj, najśliczniejsze świata słoneczko.

Ref. Lulajże...

PRZYBIEŻELI DO BETLEJEM

Słowa: *tradycyjne*
Muzyka: *tradycyjna*

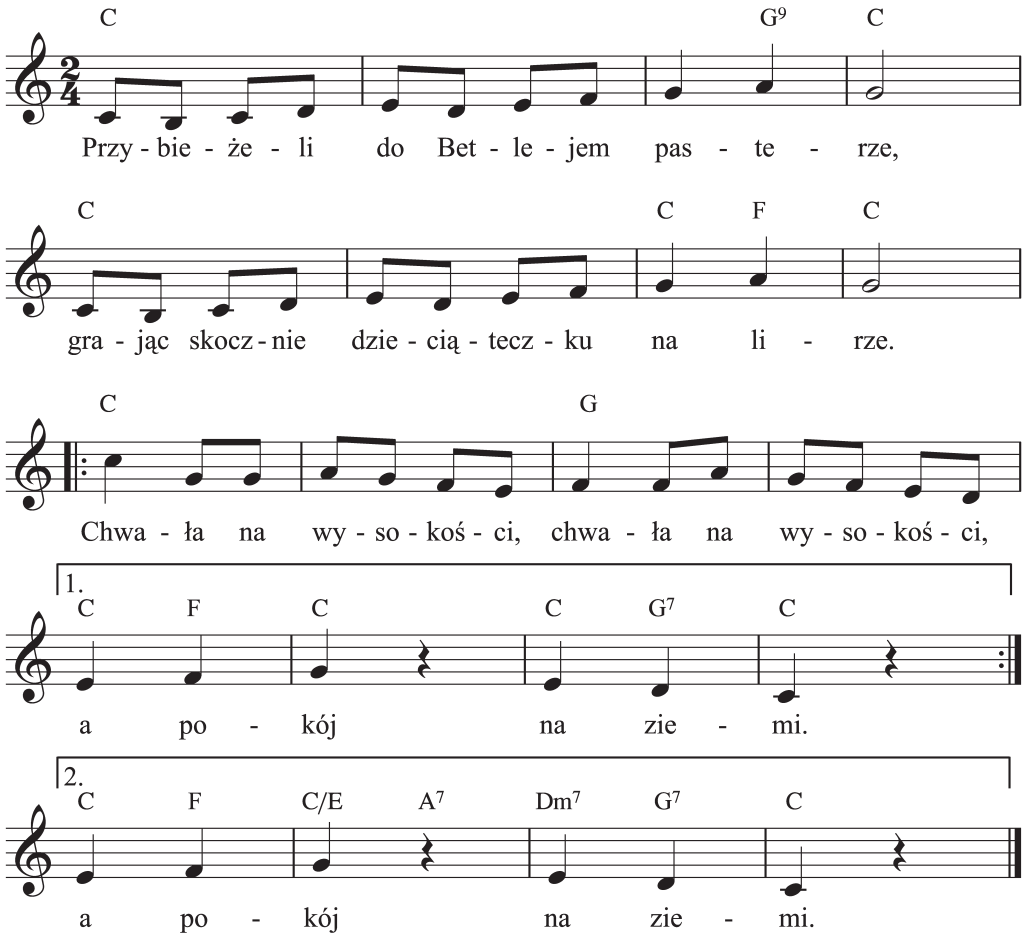

1. Przybieżeli do Betlejem pasterze,
grając skocznie Dzieciąteczku na lirze:

Ref. Chwała na wysokości,
chwała na wysokości,
a pokój na ziemi. (bis)

2. Oddawali swe ukłony w pokorze.
Tobie z serca ochotnego, o Boże!

Ref. Chwała na wysokości...

3. Anioł Pański sam ogłosił te dziwy,
których oni nie słyszeli, jak żywi.

Ref. Chwała na wysokości...